10. Geos.

R. Hildebrand.
1862.

10. Geos.

R. Hildebrand.
1862.

BIBLIOTHECA GRAECA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA ET COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

A.

POETARUM

VOL. V.

CONTINENS

HESIODI CARMINA

ED.

CAROLUS GOETTLINGIUS.

GOTHAE ET ERFORDIAE

SUMTIBUS GUIL. HENNINGS.

MDCCCXXXI.

HESIODI

CARMINA

RECENSUIT ET COMMENTARIIS INSTRUXIT

CAROLUS GOETTLINGIUS.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXXI.

FRANCISCO PASSOVIO

ET

IOANNI SCHULZIO

PRAECEPTORIBUS SUIS

DEDICAVIT

C. GOETTLINGIUS.

PRAEFATIO.

De Hesiodi vita breviter licet dicere, quoniam ipsa quae ei adscribuntur carmina fontes antiquissimi esse videntur, quos sequare. Sunt qui Cumaeum dicant *), quanquam hi ex ipsis Hesiodi poëmatis discere poterant Ascrae in Boeotia esse natum auctorem Operum. Nam Ἔργ. versibus 648 sq., qui longe antiquiores sunt omnibus eis, quae ab historicis postea narrata sunt de Hesiodo, ita legitur:

οὐ γάρ πώποτε νηΐ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον,
εἰ μὴ ἐς Εὔβοιαν ἐξ Αὐλίδος.

Hinc satis patere puto Hesiodum nondum fuisse natum, quum eius pater Cuma Aeolensium Ascram Boeotorum venisset (v. Ἔργ. 634.), ut ibi domicilium poneret **). Verum civitatem, quanquam gente cognati, non videntur patri dedisse Ascraei, ita ut propter egestatem (Ἔργ. v. 636.) ἀτίμητος

*) In his est etiam Schoellius Histor. litt. gr. I. p. 130. ed. nov. Secutus est Ephorum et Gyraldum.

**) Testatur etiam epigramma Hesiodii tumuli a Chersia Orchomenio factum.

μετανάστης esset. Ita enim audiebant antiquis temporibus qui postea *μέτοικοι* dicebantur. V. Homer. Iliad. IX, 648., quem sic recte intellexit Aristoteles Polit. III, 3. p. 80. *λέγεται μάλιστα πολίτης ὁ μετέχων τῶν τιμῶν, ὥςπερ καὶ Ὅμηρος ἐποίησεν· ὡςεί τιν' ἀτίμητον μετανάστην· ὥςπερ μέτοικος γάρ ἐστιν ὁ τῶν τιμῶν μὴ μετέχων.* Postea crevisse opes videntur, nam Hesiodus sub Helicone oves pascebat (ita certe auctor prooemii Theog. 23.), et patre mortuo, quum litibus hereditariis quas Perses frater sibi intenderat iudicum dolo malo pravaque sententia cecidisset, fratri, quanquam litigioso, de suo dedit. Hoc testantur *Ἔργων* versus 394 sq.

ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἔμ' ἦλθες· ἐγὼ δέ τοι οὐκ ἐπιδώσω
οὐδ' ἐπιμετρήσω,

de quorum sensu v. adnotationem. Hinc Ascra relicta Orchomenum migrasse videtur. Nam *αὖθι* vocabulo (*Ἔργ.* 35.) satis indicatur solum vertisse Hesiodum atque in urbem venisse, quae iustioribus uteretur iudicibus, quam ei fuissent qui causam corrupti a Perse (*Ἔργ.* 38. *μέγα κυδαίνοντι βασιλῆας*) in favorem huius iudicarant. Quod quum reputo, neque nunc ab ea coniectura prorsus abhorreo, quam ad v. 91. Theogoniae proposui *Ἐρχομενὸν* de urbe Orchomeno ita intelligi debere, ut prae ceteris regibus laudaretur ab Hesiodo, vel quisquis auctor fuit horum versuum, rex Orchomeni, qui propter iustitiam numinis instar videretur civibus suis, longe aliter atque *δωροφάγοι βασιλῆες* Ascrae. Cum hac Orchomeniae iustitiae laude optime concordat Ascrae vituperium (637. 638.)

Ἄσκρῃ χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέποτ' ἐσθλῇ,

recte illud intellectum ab C. Velleio Paterculo I, 7. sed patriam, quia multatus ab ea

(nempe in causa acta cum fratre) erat, contumeliosissime testatus est *). Quod Iacobsius monuit p. 12., ea coniectura admodum obscure indicari urbem Minyarum, aliquantum labefactatur eo, quod in editione Aldina Ἐρχόμενόν duplici accentu legitur (non enim prorsus mihi obsecundarunt operae p. 12.), ut indicetur duplex huius vocabuli scriptio. Videntur enim iam antiquitus alii pro substantivo (Ἐρχομενὸν vel aeolice Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ), alii pro participio (ἐρχόμενον δ' ἀν' ἀγῶνα) ita habuisse, ut diverso sensu Homeri carminibus insererentur; nam versus 170 — 173 libri VIII Odysseae post videntur additi esse. Cf. praeterea fragm. CXXXII.

Haec sunt quae ex iis carminibus de Hesiodi vita quispiam discat, quae huic poëtae adscribuntur. Praemisi autem haec, quod antiquissima esse videntur omnium quae de Hesiodi vita tradita memoriae sunt, non quod ab Hesiodo ipso profecta esse putem. Nam versus omnes, ex quibus haec hausta sunt, adiecti postea sunt atque ex memoria, quanquam antiqua, hominum sublecti, ut singillatim demonstrare conatus sum in animadversionibus. His additae sunt postea et narrationes commentitiae ab Ephoro, et fabulae quaedam in Hesiodum translatae sunt, quae non de ipso poëta intelligenda erant, verum de secta epicorum, quam et ipse sequebatur et quae postea ab eo nomen duxit. Dicam de omnibus ordine. Ac primum quidem Ephorus, Isocratis auditor, tam Homerum quam Hesiodum Cyma dixit esse oriundos (v. Ephor. Marx. p. 268.), ut patriae suae consuleret, quae a poëtarum praestantia et multitudine parum honorifice audiebat.

---

*) Haec non satis intellexit Harlesius ad Fabric. bibl. gr. I. p. 572. corrigens in Velleio: quia pater multatus erat.

Vid. auct. vit. Hom. 15: μετὰ τοῦτο ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς Κύμης ἐς Φωκαίην Κυμαίοις ἐπαρησάμενος μηδένα ποιητὴν δόκιμον ἐν τῇ χώρῃ γενέσθαι. Excogitavit etiam patrem Hesiodi Dium (Δῖον, non Δίον quemadmodum volebat Spohnius, scribendum esse evincit etiam Homerus Iliad. XXIV, 251. et auctor certaminis Homeri et Hesiodi p. 247. l. 23. Ἡσίοδ', ἔκγονε Δίου). Nam ita Ps. Plutarch. vitae Homeri init.: Ἔφορος μὲν οὖν ὁ Κυμαῖος ἐν συντάγματι τῷ ἐπιγραφομένῳ ἐπιχωρίῳ Κυμαῖον αὐτὸν (τὸν Ὅμηρον) φησίν, ὅτι Ἀπελλῆς [Ἀπελλαῖος?] καὶ Μαίων καὶ Δῖος ἀδελφοί, Κυμαῖοι τὸ γένος· ὧν Δῖος μὲν διὰ χρέα μετῴκησεν εἰς Ἄσκρην, κἀκεῖ γήμας τὴν Πυκιμήδην ἐγέννησεν Ἡσίοδον. Patrem Dium vafre ex versu Operum 300 elicuit (Cf. Lobeck Aglaoph. p. 326), Pycimedam alius addidisse videtur ex ingenio, ut matrem Hesiodo daret, ex cuius nomine omen caperetur pro virtutibus hominis. Nam verba ὧν Δῖος et quae sequuntur non ad Ephorum pertinent, si Proculi verba audimus: Ἔφορος δέ φησι τοῦτον (Hesiodi patrem) εἰς Ἄσκρην ἐλθεῖν, οὐ δι' ἐμπορίαν, ἀλλὰ φόνον ἐμφύλιον ἐργασάμενον. Etiam minorem natu Hesiodo dixerat Homerum (Cf. Gell. N. A. III, 11.).

Ad fabulas non tam de Hesiodo quam de eius familia et schola, cuius ille fuit princeps (v. Wolf. proleg. p. 98.), intelligendas primum illud proverbium, antiquius Pindari temporibus, pertinere videtur, quod de vegeta Hesiodi senectute ita agit, ut bis iuventute fruitum esse poëtam indicet. Vid. Proverb. Vat. IV, 3. Ἡσιόδειον γῆρας]. Ἀριστοτέλης ἐν Ὀρχομενίων πολιτείᾳ δὶς τετάφθαι φησὶ τὸν Ἡσίοδον καὶ ἐπιγράμματος τοῦδε τυχεῖν· χαῖρε δὶς ἡβήσας καὶ δὶς τάφου ἀντιβολήσας, Ἡσίοδ', ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης. Apud Proculum et Suidam hoc epigramma Pindaro tri-

buitur. Haec fabula de bis iuvene et bis sepelito Hesiodo docet pro heroe in Boeotia habitum esse Hesiodum, cuius ossa proprie ad Orchomenum Boeotiae caput pertinerent. Nam ita Pausanias IX, 38, 3. *τάφοι δὲ Μινύου καὶ Ἡσιόδου· καταδέξασθαι δέ φασιν οὕτω τοῦ Ἡσιόδου τὰ ὀστᾶ. νόσου καταλαμβανούσης λοιμώδους καὶ ἀνθρώπους καὶ τὰ βοσκήματα, ἀποστέλλουσι θεωροὺς παρὰ τὸν θεόν. τούτοις δὲ ἀποκρίνασθαι λέγουσι τὴν Πυθίαν, Ἡσιόδου τὰ ὀστᾶ ἐκ τῆς Ναυπακτίας**) *ἀγαγοῦσιν ἐς τὴν Ὀρχομενίαν, ἄλλο δὲ εἶναί σφισιν οὐδὲν ἴαμα· τότε δὲ ἐπερέσθαι δεύτερα, ὅπου τῆς Ναυπακτίας αὐτὰ ἐξευρήσουσι, καὶ αὖθις τὴν Πυθίαν εἰπεῖν, ὡς μηνύσοι κορώνη σφίσιν· οὕτω τοῖς θεοπρόποις ἀποβᾶσιν ἐς τὴν γῆν πέτραν τε οὐ πόρρω τῆς ὁδοῦ καὶ τὴν ὄρνιθα ἐπὶ τῇ πέτρᾳ φασὶν ὀφθῆναι· καὶ τοῦ Ἡσιόδου [τε] τὰ ὀστᾶ εὗρον ἐν χηραμῷ τῆς πέτρας. Καὶ ἐλεγεῖα ἐπὶ τῷ μνήματι ἐπιγέγραπται* **). Haec si quis comparaverit cum simili fabula apud Herodotum I, 67., heroem fuisse Hesiodum Boeotis non magis dubitabit quam Homerum Chios heroem coluisse (v. Niebuhr. Hist. R. I. p. 347. ed. III.), tanquam principem, qui familiam poëticam ducebat. Intelligendum est autem, quum pro heroe aliquem colendum esse arbitrantur, splendidissimum videri, si indignum tradant interfectum esse. Hinc fabula de morte Hesiodi exorta, de qua vario modo scribunt. Ex ipsis Hesiodo tributis carminibus didicerant Chalcide poëtam in celebrandis

---

*) Apud Plutarch. (V. fragm. Plut. T. XIV. p. 308. Hutten.) legitur Ascra, a Thespiensibus diruta, transtulisse Orchomenios ossa Hesiodi. Secutus erat Pseudo-Aristotelem Plutarchus.

**) ad h. l. recte monuit Siebelis legi debere *ἐπιγέγραπται* pro *ἐπεγέγραπτο.* Sed addi etiam debuit delendum esse *τε* post *Ἡσιόδου.*

Amphidamantis exsequiis tripodem accepisse, quum hymno prae omnibus excelluisset *). Quem tripodem, quanquam auctor versuum illorum Musis heliconiis consecratum esse dicit, visum in Helicone etiam a Pausania (IX, 31, 3.), tamen non desunt qui Apollini Pythio ab Hesiodo dedicatum esse dicant, quanquam *ἀπαρχαί* ab auctore certaminis Homeri et Hesiodi memoratae longe aliter possunt intelligi. Oraculum Hesiodo a Pythia datum est, vitaret templum Nemeaei Iovis, quod ibi mortem subiturus esset. Hinc ille, quod Nemeam in Peloponneso fugiebat, obtruncatus est in area sacra Nemeaei Iovis, quae prope abest ab Oeneone Locrorum (Thucyd. III, 96.) in agro Naupactio. Mortis causam sic aperuit secundum fabulam antiquam Plutarch. Sept. Sap. Conv. 19. *Μιλησίου* (Demodes nomen erat, v. Eratosthenem ap. auct. Cert. Hom. et Hes. p. 251. l. 5.) *γὰρ, ὡς ἔοικεν ἀνδρός, ᾧ ξενίας ἐκοινώνει Ἡσίοδος καὶ διαίτης ἐν Λοκροῖς τῇ τοῦ ξένου θυγατρὶ* **) *κρύφα συγγενομένου καὶ φωραθέντος ὑποψίαν ἔσχεν ὡς γνοὺς ἀπ' ἀρχῆς καὶ συνεπικρύψας τὸ ἀδίκημα μηδενὸς ὢν αἴτιος, ὀργῆς δὲ καιρῷ καὶ διαβολῇ περιπεσὼν ἀδίκως, ἀπέκτειναν γὰρ αὐτὸν οἱ τῆς παιδίσκης ἀδελφοὶ περὶ τὸ Λοκρικὸν Νέμειον*

---

*) *Ἔργ.* 652 sq. Cf. Plut. Conv. Sept. Sap. 10.

**) Phygeus (al. Phegeus) nomen erat hospiti, filiae Ctimene (al. Ctemene), filiis, Hesiodi interfectoribus, secundum Alcidamantem (v. Certam. Hom. et Hes. p. 250. l. 15 sqq. Cf. Aristot. Rhetor. II, 23.) Amphiphanes et Ganyctor, secundum Eratosthenem (v. l. l.) Ctimenus et Antiphus. Hunc secutus esse videtur Pausan. IX, 31, 5., qui tamen pro Phygeo Ganyctorem habet patrem. Sic intelligo Pausaniam; nam quod hic addit *αὐτόθι ἀσεβήσασιν ἐς Ποσειδῶνα ἐγένετο τῇ Μολυκρίδι σφίσιν ἡ δίκη* non pertinere ad alterius interfectoris filios satis patere puto omnibus. V. Plut. de solert. anim. 13. Sympos. V, 2.

ἐνεδρεύσαντες καὶ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀκόλουθον, ᾧ Τρωΐλος ἦν ὄνομα· τῶν δὲ σωμάτων εἰς τὴν θάλασσαν ὠσθέντων τὸ μὲν τοῦ Τρωΐλου εἰς τὸν Δάφνον ποταμὸν ἔξω φερόμενον ἐπεσχέθη περικλύστῳ χοιράδι μικρὸν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἀνεχούσῃ, καὶ μέχρι νῦν Τρωΐλος ἡ χοιρὰς καλεῖται. τοῦ δὲ Ἡσιόδου τὸν νεκρὸν εὐθὺς ἀπὸ γῆς ὑπολαβοῦσα δελφίνων ἀγέλη πρὸς τὸ Ῥίον ἐκόμισε καὶ τὴν Μολυκρίαν. Ἐτύγχανε δὲ Λοκροῖς ἡ τῶν Ῥίων ['Αριαδνείων] καθεστῶσα θυσία καὶ πανήγυρις ἣν ἄγουσιν ἔτι νῦν περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον *), ὡς δ' ὤφθη προσφερόμενον τὸ σῶμα θαυμάσαντες, ὡς εἰκός, ἐπὶ τὴν ἀκτὴν κατέδραμον καὶ γνωρίσαντες ἔτι πρόσφατον νεκρὸν, ἅπαντα δεύτερα τοῦ ζητεῖν τὸν φόνον ἐποιοῦντο διὰ τὴν δόξαν τοῦ Ἡσιόδου· καὶ τοῦτο μὲν ταχέως ἔπραξαν **). αὐτούς τε γὰρ κατεπόντισαν ζῶντας ***) καὶ τὴν οἰκίαν κατέσκαψαν. Ἐτάφη δὲ Ἡσίοδος πρὸς τῷ Νεμείῳ, τὸν δὲ τάφον οἱ πολλοὶ τῶν ξένων οὐκ ἴσασιν, ἀλλ' ἀποκέκρυπται ζητούμενος ὑπ' Ὀρχομενίων. Hac tam honorifica in luco Nemeo sepultura praeclare videtur indicari pro heroe Locrensibus et Boeotis fuisse Hesiodum. v. Lobeck. Aglaoph. p. 281.

Atqui si sectae alicuius poëticae caput Hesiodus heros fuit, quemadmodum Homerus, quomodo cuiusque schola inter se differat diligenter declarandum est. Hesiodus est princeps scholae Thracum ex Pieria, quorum res primus di-

---

*) Festum Ariadneum dicit Alcidamas, εἰς Ποσειδῶνα ἀσεβῆσαι interfectores addidit Pausanias.

**) Canem Hesiodi detexisse Ganyctorem et Amphiphanem tradit Plut. de solert. anim. 13, 36.

***) σφαγιασθῆναι θεσμοῖς ξενίοις ὑπὸ Εὐρυκλέους τοῦ μάντεως. Auctor Cert. Hom. et Hes.

ligenter exposuit O. Müllerus (Orchom. p. 379). Non sunt barbari hi Thraces, sed vere Graeci montani (Θρᾶκες et τραχεῖς non magis inter se differunt quam Καλχηδόνιοι et Χαλκηδόνιοι, χιτών et κιθών, v. adnot. ad Aristot. Oecon. p. 9. et ad Theog. 1013.) inprimisque inde ab Orpheo mythico coluerunt Apollinis sacra cum Bacchi sacris coniuncta (Müller l. l. p. 383. Prolegg. Myth. p. 379. Lobeck, Aglaoph. p. 244. v. Euripid. Hippol. 953.). Quam scholam si propter Hesiodi patriam praefers cum Thierschio (Comment. Acad. Monac. 1813.) boeoticam dicere, me non habes adversarium, modo ne arctioribus quam par est finibus circumscribas cave. Nam longe antiquior Hesiodo haec secta est, ut ex eius genealogia mythica licet concludere, quam secundum Characem (v. Suid. v. Ὅμηρος) exposuit auctor Certaminis Homeri et Hesiodi: Ἀπόλλωνός φασι καὶ Θοώσης τῆς Ποσειδῶνος γενέσθαι Λῖνον, Λίνου δὲ Πίερον, Πιέρου δὲ καὶ νύμφης Μεθώνης Οἴαγρον, Οἰάγρου δὲ καὶ Καλλιόπης Ὀρφέα, Ὀρφέως δὲ Ὄρτην, τοῦ δὲ Ἁρμονίδην, τοῦ δὲ Φιλοτέρπην, τοῦ δὲ Εὔφημον, τοῦ δὲ Ἐπιφράδην, τοῦδε Μελάνωπον, τοῦ δὲ Δῖον καὶ Ἀπελλαῖον, Δίου δὲ καὶ Πυκιμήδης τῆς Ἀπόλλωνος θυγατρὸς Ἡσίοδον καὶ Πέρσην. V. Lobeck. Agl. p. 322 sq. Gentem hesiodiam fuisse ex gente Orphei dixerat iam Hellanicus Phoronide (v. Procul. ad Hesiod. Ἔργ. 631.).

De hac hesiodiae scholae, non ipsius Hesiodi, antiquitate si fabulas quasdam intelligimus ab auctoribus veteribus traditas, non habemus quod contra disputemus. Sic quod omnes commentitium habuerunt certamen Hesiodi cum Homero Chalcide in Amphidamantis exsequiis factum non adeo ineptum videbitur, si ab Hesiodo quodam et Homero aliquo, i. e. a poëtis hesiodiae et ho-

mericae scholae, institutum esse nobis animo informamus *).

Hinc quae in proverbium abiit *Πανίδου ψῆφος* (Panides erat in arbitris certaminis Hesiodi et Homeri) de iis qui inerudite et minus sapienter iudicant, non tam de ipsis Hesiodi poëmatis intelligetur, quam de schola hesiodia Chalcide magis florente et accepta quam homerica. Nec multum abest, quin tam eorum opinionem, qui antiquiorem Homero dicunt Hesiodum — sunt autem multi, ut Ephorus, L. Attius ap. Gell. IV, 11., marmor Parium, al. — quam narrationem illam, quae Hesiodum orphico fere modo interfectum atque Ariadneis (i. e. Dionysiis festis) poenam luisse eius interfectores dicit ex eodem fonte derivandam esse arbitrer.

---

*) Ex loco Plutarch. Conviv. Sept. Sap. 10. elicias nomen auctoris Certaminis Homeri et Hesiodi, quod post Hesiodia fragmenta nostrae editioni addendum curavimus: ἀκούομεν γάρ, ὅτι καὶ πρὸς τὰς Ἀμφιδάμαντος ταφὰς ἐς Χαλκίδα τῶν τότε σοφῶν οἱ δοκιμώτατοι ποιηταὶ συνῆλθον. (ἦν δὲ ὁ Ἀμφιδάμας ἀνὴρ πολεμικὸς καὶ πολλὰ πράγματα παρασχὼν Ἐρετριεῦσιν. Ἐν ταῖς περὶ Ληλάντου [vel Λιλάντου] μάχαις ἔπεσεν). ἐπεὶ δὲ τὰ παρεσκευασμένα τοῖς ποιηταῖς ἔπη χαλεπὴν καὶ δύςκολον ἐποίει τὴν κρίσιν διὰ τὸ ἐφάμιλλον, ἥ τε δόξα τῶν ἀγωνιστῶν Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου πολλὴν ἀπορίαν μετὰ αἰδοῦς τοῖς κρίνουσι παρεῖχεν, ἐτράποντο πρὸς τοιαύτας ἐρωτήσεις, καὶ προὔβαλον μέν *), ὥς φησι Λέσχης·

Μοῦσα μοι ἔννεπ᾽ ἐκεῖνα τὰ μήτ᾽ ἐγένοντο πάροιθεν
Μήτ᾽ ἔσται μετόπισθεν.

ἀπεκρίνατο δὲ Ἡσίοδος ἐκ τοῦ παρατυχόντος·

Ἀλλ᾽ ὅταν ἀμφὶ Διὸς τύμβῳ καναχήποδες ἵπποι
Ἅρματα συντρίψωσιν ἐπειγόμενοι περὶ νίκης

V. p. 244. ed. nostr. Videtur igitur Lesches quidam auctor fuisse, non confundendus cum antiquiore Pyrrhaeo.

*) Vulgo προὐβάλομεν, unde Wyttenb. coniecit προὔβαλ᾽ Ὅμηρος, lenissima mutatione: nam Ὅμηρος scribitur in libris [illegible]

— Deinceps, ut erat propositum, de causis et rationibus scholarum dicatur, quibus quidem nihil est planius explicatiusque. Consistit enim discrimen primarium in eo, quod schola homerica facta antiquorum temporum historica et continua serie enarrat, hesiodia contra didacticam rationem iure vindicat. (Hesiodiam dico non quod Hesiodum antiquissimum putem eius generis poëtam, sed celeberrimum omnium; fateor tamen me plus semel de Hesiodi persona dubitasse, quum ipsa originatio nominis poëtae didacticum poesios genus aperte declaret; derivandus est enim Ἡσίοδος ab ἵημι et ὁδός, ut quasi ἡγεμὼν ὁδοῦ virtutis et scientiae i. e. parens philosophiae esse videatur; nam Ἡσίοδος est effictum ad analogiam vocis τερψίνοος similium). Bene hoc intellexit is, qui quum Homerum et Hesiodum quid pulcherrimum ipsi haberent in carminibus suis voluisset declarare, Hesiodum hunc versum ex Operibus recitare iussit: Πληϊάδων Ἀτλαγγενέων ἐπιτελλομενάων, Homerum vero ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ *). Quocirca non inepte in hunc sensum tradiderunt Aesopum se dixisse discipulum Hesiodi, quod fabulae ethicae (αἶνον dixerunt antiqua tempora) inventio adscribitur Ascraeo poëtae (cf. Ἔργ. 200). Atque quemadmodum via et ratione inter se distant hae scholae poëticae, ita etiam elocutionis et pronuntiationis genere in circulis auditorum. Nam Homeri secta fidibus canebat, quum carmina sua recitabat, Hesiodii vero poëtae assa voce decantare poëmata solebant sine citharae modis, lauri ramum vel bacillum (ῥάβδον, σκῆπτρον, v. Theog. prooem. 30. Pausan. IX, 30.) manu tenentes.

---

*) Auct. Certam. Hes. et Hom. p. 248 sq.

Ea enim erat lauri natura secundum Graecos, ut et canentes vaticinandi facultate impleret et promptos ad audiendum animos inspiraret excipientibus. Quem usum recte Nitzschius (de histor. Homeri p. 139.) cum more Graecorum composuit in epulis ad ramum lauri vel myrti scolia canendi, ad idemque genus pertinere videntur; tum εἰρεσιῶναι, tum frondes supplicantium, quibus persuadere cupiunt hominibus a quibus mitiorem sortem exspectant, tum sceptrum quod apud Homerum manu tenere solent orantes in comitiis, tum Mercurii ῥάβδος (Il. XXIV, 343.), tum scytalae veteris ratio, qua imperatoribus a magistratibus Spartanorum mandata mittebantur. Hinc intelligitur, cur rhapsodi dicti sint hi poëtae, a ῥάβδῳ et ᾠδῇ deducto vocabulo. Paus. IX, 30. κάθηται δὲ καὶ Ἡσίοδος κιθάραν ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχων οὐδέν τι οἰκεῖον Ἡσιόδῳ φόρημα· δῆλα γὰρ δὴ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπῶν, ὅτι ἐπὶ ῥάβδῳ δάφνης ᾖδε. v. Pindar. Isthm. 3, 55. ibique Dissenium, Nicoclem ad Pind. Nem. II, 1. Callim. fragm. 138. Nitzsch. de histor. Homer. p. 138. Bekker. Anecd. p. 766 sq. Non magis inter se differunt ῥαψῳδός et ῥαβδῳδός quam βδάλλω et ψάλλω, βδέω et ψέω al. A ῥάβδῳ nomen etiam Heraclitus derivasse videtur ap. Diog. L. IX, I, 2. Qui a ῥάπτειν vocabulum deducunt (etiam eo sensu quem indicavit Wolfius proleg. p. 96.), quod Pindarus Nem. II, 1. de ῥαπτοῖς loquitur ἔπεσι, vereor, ne umbram pro corpore sectentur, quum ipse Pindarus se bene nosse veriorem etymologiam altero loco monstrarit, simili verborum sono lusurus in altero. Sed quid si etiam Homeri singula carmina rhapsodiae dicebantur? Nempe factum id est eo tempore, quo, excultis paullatim ceteris poëseos generibus, lyrico et dramatico, antiquum nomen

servatum est antiquissimo vatum generi, epico. Nam inde a Stesandri temporibus (Athen. XV. p. 638.) prorsus abolevisse videtur priscum illud cantorum genus, quod assa voce carmina sua didactica in festis publicis recitabat. Sic quod Pausanias (X, 7, 2.) de Hesiodo tradidit: λέγεται δὲ καὶ Ἡσίοδον ἀπελασθῆναι τοῦ ἀγωνίσματος (τοῦ Δελφικοῦ), ἅτε οὐ κιθαρίζειν ὁμοῦ τῇ ᾠδῇ δεδιδαγμένον de schola priscorum rhapsodorum, quorum ille princeps fuit, si intelligatur, veritati sane est consentaneum. Mutata igitur semel hac rhapsodi vocabuli significatione eo etiam perventum est, ut rhapsodi histrionibus et choreutis opponerentur, i. e. dramaticis et lyricis (Platon. Polit. II. p. 373. B. Legg. II. p. 658.).

Hanc scholam didacticam, quum in Boeotia, Phocide et Euboea praecipue videatur floruisse, haud sane mirum est oraculo delphico non solum magnam tribuisse auctoritatem, sed etiam ad elocutionem sacrae huius sedis, qua totius Graeciae religio cultusque tanquam firmo quodam fundamento nitebatur (v. Theog. 497. Pausan. X, 24.) hominesque quid facerent, quid sinerent, admonebantur, suum quodammodo ingenium conformasse. Imo vero Pythiarum sacerdotum oracula magnam cum Hesiodi carminibus eiusque toto loquendi modo contractam familiaritatem produnt, et ipse Hesiodus dicitur apud Acarnanas didicisse artem vaticinandi (Paus. IX, 31, 4.). Sic Pythia apud Herodotum VI, 86. versu quodam utitur, qui nunc legitur in Operibus Hesiodi 283. ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων. Quid? quod Hesiodus eum quem fratrem plerumque dicere solemus μέγα νήπιε Πέρση alloquitur, (Ἔργ. 286.), nonne pertinet ad idem genus admonitionum, quo Pythia utitur etiam adversus reges? Apud Herodotum I, 85. de Croeso dictum est μέγα νήπιε

Κροῦσι. Sed plura sunt etiam et quidem graviora quae hic in censum veniunt. Plutarchus de Pyth. oracul. 24. haec habet: *φιλοσοφία δὲ τὸ σαφὲς καὶ διδασκαλικὸν ἀσπασαμένη μᾶλλον ἢ τὸ ἐκπλῆττον διὰ λόγων ἐποιεῖτο τὴν ζήτησιν, ἀπέπαυσε δὲ τὴν Πυθίαν ὁ θεὸς πυρικάους μὲν ὀνομάζουσαν τοὺς αὐτῆς πολίτας, ὀφιοβόρους δὲ τοὺς Σπαρτιάτας, ὀρεᾶνας δὲ τοὺς ἄνδρας, ὀρέμποτας δὲ τοὺς ποταμούς.* Hinc colligitur Pythiam eam praecipue adamasse poëticam rationem, quae, pro nomine rei utitur eius praedicatis iisque paullo obscurioribus. Sic Delphi dicuntur *πυρίκαοι* vel *πυρκόοι* (v. Müller. Dor. I. p. 253.), Spartani *ὀφιβόροι* (*βόροι* dixit pro *ὀδοῦσι* seu aeolico *ἔδουσι*, v. Gregor. Cor. p. 597.), nam Sparti sunt nati e satis a Cadmo draconis, *ὄφεως*, dentibus; de hoc vocabulo cf. Boeckh. Corp. Inscr. I. p. 81.), ut dubium esse videretur, utrum hos an Thebanos intellexerit oraculum, homines *ὀρεᾶνες* eodem modo quo putant *λαοὺς ἀπὸ τοῦ λᾶας* deducendos esse (v. Apollodor. 1, 7. Lobeck. Aglaoph. p. 846.), flumina *ὀρεμπόται*, quod in montibus nascuntur. Eandem rationem secuti sunt Orpheus sic dictus et Pythagoras (v. Clement. Alex. Strom. V. p. 571. A.), sed prae ceteris omnibus Hesiodus noster, cuius in Operibus haec animadverte: *φερέοικος* (573.), *ἀνόστεος* (526.), *πέντοζος* (744.), *χλωρόν* et *αὖον* (744.), *ἴδρις* (756.), *ἡμερόκοιτος ἀνήρ* (607.). Cuius rei exemplum vix unum reperitur in theogonia, nisi exceperis *γλαύκη* (440.), de quo, ut ab Orphico profectum, ambiguum iudicium est; in Homero nullum inveneris praeter *ἁλὸς ἵππους*, quemadmodum ille dicit naves; quaedam tamen habet Aeschylus, qui cum Pythagora proxime accedit ad hanc inventionem vocabulorum, ut *ἀνθεμουργός* (Pers. 604.) pro ape, *χαλκοῦ βαφαί* (Agamemn. 598.) pro caede, al. Acce-

dit, quod in Operibus Hesiodi leguntur quaedam ut ita dicam oracula ethica vel symbola; quae delphicum spirant ingenium: sic 744 *Μηδέ ποτ' οἰνοχόην τιθέμεν κρητῆρος ὕπερθεν.* 748 *μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιῤῥέκτων* (l. *ἀνεπιξέστων*) *ἀνελόντα ἔσθειν μηδὲ λόεσθαι,* al., et quod Pythagoras, philosophus Apollinaris, symbola plura ex Hesiodo recepit (v. adnot. ad *Ἔργ.* 727. 741. 748.).

Quemadmodum igitur certo quodam pronuntiandi et eloquendi modo haec secta insignis est, ita etiam verborum formis peculiaribus gaudet. Ita *καλόν,* quo antiquissimi epici prima longa utuntur, primam habet brevem apud Hesiod. Theog. 585. Op. 63. (cf. Hermann. ad Orph. p. 817.); ita ultima syllaba accusativi pluralis primae declinationis corripitur: *κοῦρας* (Theog. 60.), *πᾶσας* (Theog. 184.), *βουλάς* (Theog. 534.), *εἰρέας* (Theog. 804.), *Σκύθας* (fragm. CXXII.), ut taceam alia in *Ἔργοις* exempla. An *χρυσείην* prima brevi huc pertineat nescio (Scut. 199.), nam *Χρυσάωρ* Theog. 280. trisyllabum esse potuit propter duplicem usum vocabuli *ἄορ* et *ἆορ.* Certe non minus boeotica fuisse videtur haec ratio (v. Boeckh. de metr. Pindar. p. 289) quam schema sic dictum boeoticum vel Pindaricum, quod saepius invenitur in carminibus hesiodiis, ut Theog. 875. 791. Scut. 113. 245. 254., et *ἐν* praepositionis coniunctio cum accusativo Theog. 784. Eiusdem rationis esse videtur aeolicus genitivus *μελιᾶν* Op. 144., *θεᾶν* Theog. 41.

De aetate ipsa Hesiodi quaerere difficillimum est, quod quae sub eius nomine circumferuntur carmina non uni eidemque poëtae adscribere licet. Subactissimum hac de re est iudicium Wolfii Prolegg. p. XLII. „Vocabulum poëtae posterius videtur ipso Hesiodo nec ante receptum quam musica ab arte pangendi carminis vulgo divelli coepisset (Cum his me non consentire supra signifi-

cavi). Sed Hesiodum quum dico, omne illud tempus intelligo, in quod hesiodeorum quae nunc feruntur operum confectio incidit. Non uni enim illa tribuenda esse patet; et multo plura nomine eius ferebantur apud veteres. In Ἔργοις loci sunt multi πίνῳ venerandae vetustatis signati. Theogonia autem et Scutum Herculis et maxima pars eorum, quorum brevia fragmenta supersunt, Homerum toto fere saeculo subsequuntur. Huius rei argumento est, quod in iis plures notiones novae exstant, et imitationes locorum homericorum, inprimis terrarum et populorum auctior et explicatior notitia. Cf. Anal. litt. III. p. 274. Haec cautius dicta sunt quam ea, quae protulit Vossius epist. myth. II, 12. et Antisymb. I. p. 289. Cf. Thiersch. de Hesiodo in commentat. acad. Monac. MDCCCXIII. p. 20. Vixisse Hesiodum Ol. XVI. ex eo concludit ille, quod Schol. Ven. ad Il. XXIII, 683. testentur cursores sine subligaculo in ludis publicis commemorasse Hesiodum *). Sed haec dicta sunt in Eoeis (v. fragm. XCII.), quae quanquam ad sectam hesiodiam pertinent, non possunt, ut ipse postea Vossius recte monuit, pro ipsius Hesiodi carminibus haberi. Confecta res foret, si credi posset Philochoro (v. Procl. ad Op. 263.) Stesichorum poëtam fuisse filium Hesiodi (atque hunc vel Mnasean filium suum intelligere Hesiodum Ἔργ. 263 allucinabantur cum Proculo Tzetzes et Gyraldus); is enim natus erat Ol. 37, 1. mortuus Ol. 56, 4. (V. Clintoni fast. hell. p. 5. Krueg.). Sed hoc mythicum non tam de progenie ac stirpe Hesiodi valet, quam de eius secta.

*) V. de hac re Boeckh. Corp. Inscr. I. p. 554. Qui si dicit non verisimilem esse emendationem Schol. Venet. κατὰ τὴν λβ' ὀλυμπιάδα, non assentior. Nam τϛβ' exortum esse ex τριακόστην β' satis videtur apertum.

Dicuntur enim familiae etiam scholae philosophorum (v. Wolf. prolegg. p. XCVIII.). Valde incerta est igitur computatio Dodwelli de cyclis V, 10. — Mihi nunc fere acquiescendum esse videtur in sententia Herodoti, qui Hesiodum (i. e. theogoniae auctorem) et Homerum quadringentis fere annis suam ipsius aetatem antecedere dicit. Quicum fere consentiunt Euthymenes in Chronicis et Archemachus in tertio Euboicorum (v. Clement. Alex. Strom. I. p. 239. Sylb.) et Marmor Parium. Qui antiquiorem Hesiodum faciunt Homero non inepte concludunt ex magna parte operum et dierum; nam, ut hoc utar, versus 370 Oper. teste Aristotele Pittheo Thesei avo adscribebatur; qui recentiorem ex theogonia potissimum argumentantur. Utrumque enim carmen adscripserunt Hesiodo propterea, quod est didactici argumenti; nempe alterum, atque id quidem antiquius, ex practica philosophia petitum, alterum ex physiologia. Atque Opera Hesiodi quum dico antiquissima practicae philosophiae argumenta, praecipue intelligi volo praecepta ethica, politica et oeconomica. Ethica enim sunt v. 11 — 46. 202 — 247. 274 — 382. 708 — 764., politica sunt paucissima 248 — 273., longe numerosiora oeconomica, quorum pars de eligenda uxore (695 — 705) agit, pars de educandis pueris (750 — 754). Haec omnia sunt antiqua proverbia diversorum temporum. Sed longe plura rusticis de agro colendo (383 — 617) et mercatoribus de navigatione (618 — 694) praecepit Hesiodus, Helotarum poëta propter id ipsum a Spartano rege dictus *). Ad utrumque genus vitae pertinet calendarium, quod adiectum in fine est, quanquam du-

*) Hoc argumentum bene persequitur Dio Chrys. Or. II. p. 74 sq. F. I.

bito num ab eodem auctore profectum sit. Nam fabula de Apolline nato die septima Thargelionis mensis (*Ἔργ.* 770.) est Deliorum, non Boeotorum (v. Valcken. Aristob. p. 113. Müller. Dor. I. p. 309. 329). Ab his, quae non magis inter se cohaerent quam Theognidis gnomae (v. Wolf. prolegg. p. 127.) aut ea, quae Phocylidi adscribuntur praecepta et similia apud alios populos, via ac ratione prorsus diversa sunt tria carmina, quorum primum quod in Operibus legitur 47 — 105 *) de Prometheo et Pandora fabulam (*Πανδώραν* vel *Πιθοιγίαν* aliquoties dicunt grammatici) prosequitur, alterum (109 — 201.) de aetatibus a metallis appellatis (*δαιμονολογίᾳ*) agit, orientali reconditum doctrina, ut demonstrare conatus sum adnotatione **); tertium (504 — 558.), idque omnium recentissimum, descriptionem hiemis adiicit longe a gravitate Hesiodi alienam. Nam ut duo priora ethicae doctrinae fere consentanea sunt, quod humanae naturae imbecillitatem atque pravitatem demonstrant, ita tertium prorsus nihil habet quod in hanc rem aliquid faciat. Longe etiam plura videntur huic syllogae olim adiecta fuisse a recentioribus quae ad agriculturam pertinebant, si concludere id licet e fragmentis inde a pagina 208. a nobis propositis. Ceterum his omnibus per apostrophen ad Persen se convertit oratio, quod hoc fere proprium est prisco suasorio carmini (v. Welckeri prolegg. ad Theogn. p. LXXVII).

*) *Κρύψε* vocabulum v. 47. longe alius significationis esse videtur quam v. 41. 50. *κρύψαντες* et *κρύψε*. Videtur intelligendum esse *κρύψε τοὺς ἀνθρώπους*, ut Iliad. XVIII, 397. Cf. Lobeck. Agl. p. 679.

**) Ad *Ἔργ.* 106. dixi ex Eoeis ad *Ἔργα* traiectum hoc carmen videri. Sed quae Eunapius monuit nunc video etiam ad Eoeas vere pertinere potuisse. V. Plutarch. de orac. def. c. 11. 12. et fragm. Hes. CVI.

Ἔργα primo appellabantur haec carmina (Pausan. IX, 31.), cui nomini postea cum calendario *καὶ ἡμέραι* adiectum est. Nam adnectebatur hoc calendarium eodem modo, atque post versum 828. *ἔπη μαντικὰ* sive *ὀρνιθομαντείαν* alii adiecerunt teste Proculo ad Op. 824. De his additamentis intelligenda erant verba Pausaniae IX, 31. *καὶ ὅσα ἐπὶ ἔργοις τε καὶ ἡμέραις*, quae minus bene Siebelis explicavit. Sed aptius omnino erat toti carmini vocabulum *ὑποθῆκαι* vel *γνῶμαι* vel *παραινέσεις* vel *παραγγέλματα*, quod habent Isocrates contra Nicocl. p. 23. H. St. *σημεῖον δ' ἄν τις ποιήσαιτο τὴν Ἡσιόδου καὶ Θεόγνιδος καὶ Φωκυλίδου ποίησιν. καὶ γὰρ τούτους φασὶ μὲν ἀρίστους γεγενῆσθαι συμβούλους τῷ βίῳ τῷ τῶν ἀνθρώπων, ταῦτα δὲ λέγοντες αἱροῦνται συνδιατρίβειν ταῖς ἀλλήλων ἀνοίαις μᾶλλον ἢ ταῖς ἐκείνων ὙΠΟΘΗΚΑΙΣ. ἔτι δ' εἴ τις ἐκλέξειε τῶν προεχόντων ποιητῶν τὰς καλουμένας ΓΝΩΜΑΣ κ. τ. ἑ.*, Lucianus dial. de Hesiodo c. 1. *ἔτι δὲ γυναικῶν ἀρετὰς καὶ παραινέσεις γεωργικάς.* c. 8. *τὰ γὰρ τοιαῦτα παραινέσεις μὲν καὶ ὑποθήκας λέγων οὐκ ἄν τις ἁμαρτάνοι*, et Proculus ad Op. 758.

Longe aliter statuendum de theogonia est*), quam ampliorem nostrâ fuisse antiquis temporibus dubitari non potest. V. quae diximus ad v. 206. 273. 452. 616. al. et quae monuit Löbeck. Agl. p. 306. 567. Atque eam quidem pro genuino Hesiodi carmine habuisse Zenodotum et Aristarchum ex adnotatione Schol. Venet. ad Iliad. XVIII, 39. *ὁ τῶν Νηρεΐδων χορὸς προηθέτηται* (ante Aristarchum) *καὶ παρὰ Ζηνοδότῳ ὡς ἡσιόδειον ἔχων χαρακτῆρα* concludit Wolfius prolegg. p. CCLVIII. Sed huic rei non multum tribuerim, quum in Schol.

*) Theogoniam quum dico, partem eam intellectam volo, cui deinceps adiectum prooemium est v. 1—115., de quo nota est sagacissima Hermanni disputatio. Cf. adnot. ad Theog. 65.

Ambr. Odyss. XV, 74. etiam haec legantur: ἐν πολλοῖς οὐκ ἐφέρετο, καὶ ἔστιν ἡσιόδειος τῆς φράσεως ὁ χαρακτήρ. εἰ δεχοίμεθα αὐτόν, πρὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ δύο στίχων ὀφείλει γράφεσθαι, nec tamen hic versus legitur in carminibus hesiodiis, quibus nunc nos utimur, ita ut ἡσιόδειος χαρακτήρ de omnibus eis poëmatis intelligendus esse videatur, quae scholae hesiodiae adscribebantur, etiam de Eoeis. Cuius rei aptissimum testimonium est apud veterem grammaticum (p 92. ed. n.) Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ' φησὶν εἶναι ἔκ τε τοῦ χαρακτῆρος κ. τ. ἑ. Theogonia igitur non ab eo auctore profecta est, cui Opera debemus, sed a recentiore quodam. Utrum hic Hesiodus dictus fuerit an Operum auctor quaerere nihil attinet. Boeotum fuisse ex sermone poëtae concludas, quanquam permirum accidit, quod Theogon. 337 — 345. in fluviis Oceani filiis ne unicum quidem Boeotiae numerat. Nisi hoc factum fortasse est propterea, quod omnia fere Boeotiae flumina in Copaïdem emittunt aquas, non in mare. Ad physiologicam partem philosophiae pertinere Theogoniam hesiodiam dixi. Quod quibus finibus circumscribi debeat, paucis exponam. Omnis mythologia distributa est in partes tres, cosmogoniam, theogoniam, heroogoniam. Harum quae primo loco est posita cosmogonia (ab versu 116 — 452.) longe apud nostrum auctorem differt ab homerica, quae nihil docet praeterquam quod dii omnes ex aqua sint progeniti, seu Oceano ac Tethye (Il. XIV, 200.). Ex nostro vero carmine systema physiologiae vere philosophicum multo recentius homerico atque elimatius emergit, cuius explicatio, si ex etymologia prudenter petatur, quemadmodum eius rei conatum fecit Hermannus (de mythologia Graecorum antiquissima in Opuscul. T. 1. et in epistola ad

Fr. Creuzerum Lips. 1819.) non est quod reprehendamus. Ita Hesiodus in hac parte mythologiae ab Aristotele laudatur cum Empedocle, Parmenide, Hermotimo (Metaph. p. 13, 24, 53. Brand. Phys. IV, 1.). Quid, quod Diogenes Laërtius IX, 3, 3. haec habet de Parmenide: *καὶ αὐτὸς δὲ διὰ ποιημάτων φιλοσοφεῖ, καθάπερ Ἡσίοδός τε καὶ Ξενοφάνης καὶ Ἐμπεδοκλῆς.* Modo meminerimus in tam antiquis vocabulis eo maiore opus esse cautione, quo remotiora sunt tempora, quibus procusa sunt. In eo tamen non consentio cum Hermanno, quod is explicationem physiologicam ultra cosmogoniam, i. e. ultra versum hesiodiae theogoniae 452ι, extendit. Theogonia enim, quae sequitur a versu 453. usque ad 962., vere est antiqua Homericorum carminum, politici, si ita dicere licet, argumenti, aliena ab physiologia. Politicam quum dico priscam theogoniam, intellectum id eo velim sensu, quem ex communi Graecorum sententia exposuit Aristoteles Metaph. XII, 8. et Polit. I, 1. *καὶ τοὺς θεοὺς δὲ διὰ τοῦτο πάντες φασὶ βασιλεύεσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ μὲν ἔτι καὶ νῦν, οἱ δὲ τὸ ἀρχαῖον ἐβασιλεύοντο· ὥςπερ δὲ καὶ τὰ εἴδη ἑαυτοῖς ἀφομοιοῦσιν ἄνθρωποι οὕτοι καὶ τοὺς βίους τῶν θεῶν.* Antiquissima enim Graecorum mythologia simul cum exorto regno, antiquissima illa reipublicae humanae forma, excogitata est a primo rege, qui item primus sacerdos erat, cui novus rerum ordo prae antiquato patriarcharum regimine — nam antequam unius numini phylae seu tribus politicae parebant, subiectae erant singulae singulis principibus populorum — etiam religione videbatur sanciendus esse. Ita factum est, ut trium aetatum esset antiqua theogonia, quarum prima est materialium (ita enim licebit dicere) deorum (Oceani et Tethyis), secunda patriarchalium (Cro-

ni, Rheae cet.), tertia regalium (Iovis, Iunonis cet.). Primae et secundae aetatis dii quum templa non haberent in Graecia, a conditoribus mythologiae eo tantum consilio additi sunt, ut regii imperii maior dignitas et auctoritas esse videretur quam antiquorum patrum. Sed postea tribus his aetatibus adiecta est quarta, cuius princeps est Apollo, rex vere ethicus et ut ita dicam aesymnetes, quum Iuppiter antiquus heroici temporis rex esse videretur *). Haec ita inter se cohaerent, ut physiologicas rationes personis deorum politicis atque ethicis subiicere nefas videatur. Et tamen hoc factum est a philosophis recentioris aetatis. Antiquioribus enim philosophis hesiodia tantum cosmogonia pro sancto sapientiae fundamento erat, quod auctoritatem etiam suae doctrinae afferret, si apta interpretatione usi ad mutuum sensum accommodare possent. Sic Pherecydes χάος hesiodium a χεῖσθαι derivabat, ut cum sua doctrina de aqua omnium initio concinere videretur doctrina hesiodia. Sic Acusilaus et Eumelus in similem finem usi sunt hesiodio carmine (v. Clement. Alex. Strom. VI. p. 235.). Iam Empedocles et Parmenides et post eos Xenophanes ita aggressi sunt etiam theogoniam, i. e. alteram mythologiae partem, ut Cronidarum personas per quandam significationem nominum physiologice interpretarentur (v. Diog. L. VIII, 2, 12. IX, 3, 3.). Usi enim hi esse primi videntur allegoriis vel ὑπονοίαις (de quibus v. Platonem Pol. p. 378. HSt.), quas non intellexisse Homerum et Hesiodum in reprehensionem vocabant, quamvis ipsi hi philosophi prius

---

*) Haec omnia latius persequi nunc non vacat. Uberius sententiam meam exponere conatus sum in diario litter. Hermes inscr. T. XXIX.

excogitassent. Nam ita Xenophanes apud Sextum Emp. adv. Math. p. 341. B.

Πάντα θεοῖς ἀνέθηκαν Ὅμηρός θ' Ἡσίοδός τε
Ὅσσα παρ' ἀνθρώποισιν ὀνείδεα καὶ ψόγος ἐστίν,
Κλέπτειν, μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν.

Cf. Diog. L. II, 46. Secuti sunt Stoici, ut Zeno qui ita docuit (Diog. L. VII, 1, 72.): *Δία μὲν γάρ φασι δι' ὃν τὰ πάντα, Ζῆνα δὲ καλοῦσι παρ' ὅσον τοῦ ζῆν αἴτιός ἐστι ἢ διὰ τοῦ ζῆν κεχώρηκεν· Ἀθηνᾶν δὲ κατὰ τὴν αἰθέρα διάτασιν τοῦ ἡγεμονικοῦ αὐτοῦ, Ἥραν δὲ κατὰ τὴν εἰς ἀέρα, καὶ Ἥφαιστον κατὰ τὴν εἰς τὸ τεχνικὸν πῦρ· καὶ Ποσειδῶνα κατὰ τὴν εἰς τὸ ὑγρόν, καὶ Δήμητραν κατὰ τὴν εἰς γῆν*: atque haec de interpretatione Zenonis theogoniae hesiodiae intelligenda esse comprobatur a Cicerone primo libro de natura deorum cap. 14. „Quum vero Hesiodi theogoniam interpretatur, tollit omnino usitatas perceptasque cognitiones deorum: neque enim Iovem neque Iunonem neque Vestam neque quenquam qui ita appellatur in deorum habet numero, sed rebus inanimis et mutis per quandam significationem haec docet tributa nomina.“ De Chrysippo, e cuius Theogonia quaedam proposuimus ad Hesiod. Theog. 927., et Diogene Babylonio plane sic loquitur idem Cicero de nat. deor. I, 15. „Idemque disputat aethera esse eum quem homines Iovem appellarent: quique aër per maria manaret eum esse Neptunum: terramque eam esse quae Ceres diceretur, similique ratione persequitur vocabula reliquorum deorum. — Et haec quidem in primo libro de natura deorum: in secundo autem vult Orphei, Musaei, Hesiodi, Homerique fabellas accommodare ad ea, quae ipse primo libro de diis immortalibus disserit, ut etiam veterrimi poëtae, qui haec ne suspicati quidem sunt, Stoici fuisse videantur. Quem

Diogenes Babylonius consequens in eo libro, qui inscribitur de Minerva, partum Iovis ortumque virginis ad physiologiam traducens diiungit a fabula." Hinc factum est, ut etiam Crates Mallotes Stoicus doctores suos sequeretur et venator fieret mythologiae physiologicae, de quo vide Wolf. proleg. p. CCLXXVIII.

Quod igitur fundamentum est huius quaestionis de recentiore aetate auctore theogoniae id iactum esse videtur eo, quod cosmogonia hesiodia cultioris philosophiae praecepta continet, et quasi anticipationem informat provectioris vitae. Verum etiam heroogoniae natura (a versu 963) de eadem re nos admonet. Qui Latinos et Tyrrhenos cum insulis sacris commemoravit, eum posteriorem Homero esse difficile est negare.

Venio ad cetera Hesiodo adscripta carmina, omnia didascalici generis, et argumenti tam practici quam mythologici. De his omnibus conferendus est locus Pausaniae IX, 31, 4. *Βοιωτῶν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἑλικῶνα οἰκοῦντες παρειλημμένῃ δόξῃ λέγουσιν, ὡς ἄλλο Ἡσίοδος ποιήσαι οὐδὲν ἢ τὰ ἔργα· καὶ τούτων δὲ τὸ ἐς τὰς Μούσας ἀφαιροῦσι προοίμιον. καί μοι μόλυβδον ἐδείκνυσαν ἔνθα ἡ πηγή, τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου λελυμασμένον· ἐγγέγραπται δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα· ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα κεχωρισμένη τῆς προτέρας, ὡς πολύν τινα ἐπῶν ὁ Ἡσίοδος ἀριθμὸν ποιήσειεν· ἐς γυναῖκάς τε ᾀδόμενα [καὶ] ἃς μεγάλας ἐπονομάζουσιν Ἠοίας καὶ Θεογονίαν τε καὶ ἐς τὸν μάντιν Μελάμποδα καὶ ὡς Θησεὺς ἐς τὸν ᾅδην ὁμοῦ Πειρίθῳ καταβαίη· παραίνεσίς τε Χείρωνος ἐπὶ διδασκαλίᾳ δὴ τῇ Ἀχιλλέως καὶ ὅσα ἐπὶ ἔργοις τε καὶ ἡμέραις. οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσι καὶ ὡς μαντικὴν Ἡσίοδος διδαχθείη παρὰ Ἀκαρνάνων· καὶ ἔστιν ἔπη μαντικὰ ὁπόσα τε ἐπελεξάμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ἐξηγήσεις ἐπὶ τέρασιν.*

Ad mythologicum genus pertinent *Κατάλογοι*

γυναικῶν, dicti etiam Ἠοῖαι ab repetito initio carminis. Horum initium habemus in ultimis versibus theogoniae:

Ἀλλὰ γυναικῶν φῦλον ἀείσατε, καλλιέπειαι
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

Quos deinde ita sequebantur laudes heroinarum, ut praemissis versibus quibusdam talis fere argumenti de prima heroina ab Iove adamata:

Ἧις ἐμίγη φιλότητι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Κάλλεϊ καινυμένης ἐφ' ὁμήλικας εὐφυΐῃ τε,
Οἵη ἔην Νιόβη,

(quemadmodum indicavimus adnotat. ad Scut. 1.) adiiceretur postea ἢ οἵη Ἀλκμήνη vel simile quid de ceteris heroinis. Atque divisa haec carmina in quattuor libros erant, quorum ultimus longe maior et auctior fuisse videtur quam tres priores, unde cognomen μεγάλων Ἠοιῶν inditum est. Καταλόγους et Ἠοίας fuisse nomen unius librorum corporis ex eo patet, quod Scuti versus 1 — 56, quorum initium est ἢ οἵη ab antiquo grammatico (p. 92. nostr. ed.) desumpti esse dicuntur ex catalogo quarto: τῆς Ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' καταλόγῳ φέρεται μέχρι στίχων ν' καὶ ϛ'. Non praetermittendum est tamen non uni eidemque auctori tribuendos esse quattuor libros, quum haec legantur apud Scholiastam Apollonii Rhod. II, 181. πεπηρῶσθαι δὲ Φινέα φησὶν Ἡσίοδος ἐν μεγάλαις Ἠοίαις, ὅτι Φρίξῳ τὴν [εἰς Σκυθίαν] ὁδὸν ἐμήνυσεν. ἐν δὲ τῷ γ' καταλόγῳ ἐπειδὴ τὸν μακρὸν χρόνον τῆς ὄψεως προέκρινεν. Sic iudicavit etiam Wolfius prolegg. p. CLVII. „Itaque, inquit, nec ceteris reliquiis homericis nec hesiodiis defuerunt, ut opinor, διασκευασταί, qui singulares rhapsodias connecterent, sive eas, quae ab ipsis auctoribus ad eandem formam compositae erant, uno volumine complecterentur, ut καταλόγους γυναικῶν vel Ἠοίας μεγάλας.“ Auctorem Hesiodum

habuerunt Apollonius Rhodius et Crates Mallotes (v. Schol. ad Hesiod. Theog. 142). Dubitaverunt vero Aristophanes et Aristarchus grammatici longe gravissimi (v. Grammat. p. 92. ed. nostr. et Schol. Iliad. XXIV, 30. Suidas et Apollon. v. *μαχλοσύνη*). Quidquid sit huius sententiae, hoc verum esse videtur, in Scuto nostro, quod non inepte cum Eoeis connectebatur, facile dignosci posse tres partes, unam eamque antiquissimam a versu 1 — 56, quae e Catalogis desumpta est; hanc partem in Eoeis longe alia videntur secuta esse, de quibus optime exposuit Müllerus Dor. II. p. 478. Secunda pars est a versu 57 — 140, qui sunt coniungendi cum verss. 317 — 480. Ex hac, ut videtur, parte quaedam tanquam hesiodia laudaverat Stesichorus, probabiliter in Cycno *), unde factum est, ut scholium Aldinum de scuto diceret Stesichorum pro genuino Hesiodi carmine habuisse. Tertia eaque longe recentissima pars est uberior descriptio scuti a versu 141 — 317, de qua dixi ad v. 139. et 318 Scuti. Quare si ab Apollonio Rhodio et a Megacle Atheniensi vere hesiodium carmen dictum est Scutum, nescias de quanam poëmatis parte id praecipue intellexerint. De tertia parte cogitari omnino nolim. Theodosius Alexandrinus totum carmen Hesiodo abiudicavit. V. Bekker. Anecd. p. 672, 7. 1163. Theodos. Grammat. p. 54.

Ad Eoeas porro pertinuisse *Κήϋκος γάμον, Θησέως εἰς Ἅιδην κατάβασιν, ἐπιθαλάμιον Πηλέως καὶ Θέτιδος* credibile est. De Ceycis nuptiis lo-

*) Haec est sententia Mülleri. Ego, ut dicam quod sentio, vehementer dubito, num recte scriptum sit hoc nomen Stesichori. Probabilius est nomen Philochori, quod substituendum est nomini Stesichori etiam in fragm. Cantabr. post Photium Dobraei p. 676.

cus est apud Athen. II. p. 49. ὅτι Ἡσίοδος ἐν Κήϋκος γάμῳ, κἂν γὰρ γραμματικῶν παῖδες ἀποξενῶσι τοῦ ποιητοῦ τὰ ἔπη ταῦτα, ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ ἀρχαῖα εἶναι, τρίποδας τὰς τραπέζας φησί. Qui si comparatur cum alio apud Plutarch. Sympos. VIII, 8. καθάπερ οὖν τὸ πῦρ τὴν ὕλην ἐξ ἧς ἀνήφθη μητέρα καὶ πατέρα οὖσαν ἤσθιεν, ὡς ὁ τὸν Κήϋκος γάμον ἐς τὰ Ἡσιόδου παρεμβαλὼν εἴρηκεν, facile demonstrat, εἰς τὰ Ἡσιόδου verba de catalogis esse intelligenda. Ceterum cf. de hoc carmine Müller. Dor. II. p. 481. Thesei ad inferos descensus Harlesio (Fabricii Bibl. Gr. I. p. 592.) ex Aegimio desumptum carmen videbatur. De qua re vehementer dubito. Inductus in errorem esse videtur eo, quod Cercopi poëtae tribuitur quaedam εἰς ᾅδου κατάβασις, quae tamen orphici erat argumenti neque quidquam commune habebat cum argumento nostri carminis mythologico. Magis subactum eiusdem viri docti iudicium est de epithalamio Pelei et Thetidis.

De Aegimio, singulari carmine in plures libros diviso, pauca habeo quae addantur iis quae dicta sunt p. 205 sq. Cercopi Milesio qui adscriberent fuerunt multi, in his sine dubio Apollodorus Mythol. II, 1. Ἥρα δὲ αἰτησαμένη παρὰ Διὸς τὴν βοῦν φύλακα αὐτῆς κατέστησεν Ἄργον τὸν πανόπτην, ὃν Ἀσκληπιάδης μὲν Ἀρέστορος λέγει, Φερεκύδης δὲ Ἰνάχου, Κέρκωψ δὲ Ἄργου καὶ Ἰσμήνης τῆς Ἀσωποῦ θυγατρός. v. Hesiod. fragm. IV. Num etiam fragm. LXXXIX. huc pertineat dubito. Quod Diogenes Laërtius vit. Socr. 25. dicit Ἡσιόδῳ ἐφιλονείκει ζῶντι Κέρκωψ, τελευτήσαντι δὲ Ξενοφάνης, de illa modo memorata καταβάσει intelligendum est, qua ille ex praeceptis orphicis longe alia docuerat de animarum post mortem conditione quam Homerus et Hesiodus. Quod ζῶντι addidit Diogenes nu-

gatorium est, nisi de aetate Cercopis ex sententia Diogenis longe superiore aetate Xenophanis intelligatur. Nihil enim Cercops Milesius a Pythagoreo illo differre videtur, cuius mentio apud Ciceronem iniicitur (De nat. Deor. I, 38. v. Heyn. ad Apollodor. II. p. 354.). Eiusdem fortasse Cercopis est, non Onomacriti, hymnus ille in Hecatam insertus Theogoniae v. 411—452.

Ad alterum hesiodiae poësios genus pertinent primum *Μελαμποδίας* (non *Μελαμπῳδίας*, ut legitur apud Fabricium Bibl. Gr. I. p. 115.) libri seu de divinatione. Hos diversos fuisse ab *ἔπεσι μαντικοῖς*, ab Pausania tanquam hesiodiis commemoratis, admodum probabile est. Nam breviora haec fuisse quam Melampodiam ex eo sequitur, quod Proculus ad Oper. 824. testatur haec: *ταύτοις δὲ ἐπάγουσί τινες τὴν ὀρνιθομαντείαν, ἅτινα Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος ἀθετεῖ.* Sed neque haec, neque illam Melampodiam Lucianum adscripsisse Hesiodo ex eius dialogo demonstrari potest, qui inscribitur Hesiodus. Ibi enim vituperatur Ascraeus poëta, quod, quanquam in prooemio in theogoniam dixisset cognita sibi esse *τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα* (v. 32), nihil tamen de futuro tempore praesagiisset. Tamen a Pausania traditur didicisse Hesiodum apud Acarnanas divinationem, quod Acarnania inde ab Alcmaeone habebatur vatum feracissima (v. Valckenaer. ad Herodot. I, 62. Clement. Alexandr. Strom. I. p. 245. Sylb.). Quae deinceps a Pausania commemorantur *ἐξηγήσεις ἐπὶ τέρασιν* possunt aut pro singulari libro de ostentis haberi aut pro eodem cum *ἔπεσι μαντικοῖς*. Mihi tamen neutrum videtur. Potius Astronomiam sic dictam Hesiodoque item adscriptam ab Pausania intelligendam esse putaverim. Nam Astronomiam vel *ἀστρικὴν βίβλον* vel *ἀστρολογίαν* hesiodiam tam

τα· ἐπὶ κακότητα εἶδεν, ἀντὶ τοῦ ἐκακώθη. Ἀρίσταρχος δὲ ἀθετεῖ τὸν στίχον τοῦτον. Ἄλλοι κακότητα ἔπι, οἱονεὶ ἐπὶ κακῷ ἑαυτόν. Theog. 114. οἱ περὶ Ἀρίσταρχον τὸ ἐξ ἀρχῆς μόνον λέγουσιν, nempe δεῖν ἀθετεῖν vs. 115. 991., ubi pro Ἀρχίλοχος δὲ γράφει μύχιον cum Ruhnkenio praef. ad Hesych. p. VII. legendum est Ἀρίσταρχος; contra apud Tzetzam ad Op. 291. legendum est Ἀριστίππους pro Ἀριστάρχους. Praeterea adnotationes quaedam Aristarchi commemorantur ad Op. 97. ἔνδον ἔμιμνε πίθου] ὥς φησιν ἔμεινεν ἐν τῷ πίθῳ ἡ ἐλπίς· ἔστι γὰρ τοῦτο ἐν ἀνθρώποις. Τοῦτο δὲ καὶ Κωμανὸς ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ βασιλέως προύτεινε. Φησὶν οὖν Ἀρίσταρχος, ὅτι ἡ μὲν τῶν κακῶν ἔμεινεν, ἡ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἐξῆλθεν. ὅθεν ἀκυρολογοῦμεν λέγοντες ἐλπίζειν κακά: ad Theog. 79. Ἀρίσταρχος τὸ προφερεστάτη ἀντὶ τοῦ πρεσβυτάτη ἤκουσεν. Similem aristarchii librum composuerat Aristonicus Alexandrinus: περὶ τῶν σημείων τῶν ἐν τῇ Θεογονίᾳ Ἡσιόδου, teste Suida s. v. Ἀριστόνικος. Semel in nostris scholiis laudatur ad Theog. 178. Ἀριστόνικος λοχεοῖο φησίν, ὡς θυρεοῖο· λοχεὸς γὰρ λέγει· βεβίασται δὲ τὸ λεχέοιο παρὰ τὸ ἔθος.

Apollonius Rhodius laudatur ab auctore argumenti III Scuti: Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ′ (nescio cuius libri) φησὶν αὐτοῦ (τοῦ Ἡσιόδου τὴν ἀσπίδα) εἶναι; porro a scholiis ad Oper. 824. ad Theog. 26. γαστέρες οἶον] οἱονεὶ ἀντὶ τοῦ περὶ τὴν γαστέρα μόνην ἀσχολούμενοι καὶ μόνα τὰ τῆς γαστρὸς φρονοῦντες. Ἀπολλώνιος μὲν ὁ Ῥόδιος λείπειν τὸν πρῶτον στίχον φησίν· ἀλλ' οὐ λείπει δὲ, ἀλλ' ἔστι ποιμένες ἄγραυλοι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον. Scilicet non intellexit Apollonii scholiastes. Illi enim abesse videbatur versus ante 26, quo Musae, ut se sequeretur, Hesiodum hortarentur.

Didymus duobus locis laudatur, uno ad Oper. 300. Δίδυμος δὲ κοτούρρις, ὅτι κότον ἔχουσιν

ἐν τῇ οὐρῇ; altero ad Theog. 126. Δίδυμος τὸ ἴσον ἑαυτῇ κατὰ τὸν τῆς γεννήσεως λόγον, ὅτι καὶ αὐτὸς ὥςπερ καὶ αὐτὴ ἐγεννήθη, ut nescias an singularem operam in Hesiodi carminibus interpretandis edendisve posuerit. V. Natal. Com. VI, 18.

Seleucus Alexandrinus citatus ad Oper. 96. ubi pro δόμοισι scripsit πίθοισι, Oper. 549. ubi pro πυροφόρος scr. ὀμβροφόρος., Scut. 415. ubi pro χαλκόν χαλκός; Theog. 114. 115. damnantur, 160 ἀχνυμένη, 270 καλλιπάρηος scripsit.

Crates Mallotes bibliothecae et Musei Pergamenici *) praefectus citatur ad Op. 527. Κράτης δὲ γράφει μαλκιόωντες quod recepit Brunckius; ad Theog. 126. ἀλλ' ὁ Κράτης ἀπορεῖ λέγων, εἰ γὰρ ἴσον πῶς δύναται καλύπτειν; λέγει οὖν ἴσον ὅμοιον τῷ σχήματι, σφαιροειδῆ τῷ μεγέθει δὲ ἀπειροπλάσιον. Theog. 142.

Demetrius Ixion Adramyttenus ἐξήγησιν εἰς Ἡσίοδον scripsit teste Suida.

Dionysius Corinthius teste Suida ὑπόμνημα εἰς Ἡσίοδον, Hieronymus vero et Epaphroditus ὑπόμνησιν ἀσπίδος (V. p. 129) concinnaverunt.

Porro Plutarchus Chaeronensis quattuor libros commentariorum scripsit in Hesiodum (Aul. Gell. N. A. XX. 8.), quorum multa sunt reliqua in Procli scholiis ad Hesiodi Opera. In Theogoniam commentarios non videtur scripsisse. Collecta sunt fragmenta in T. XIV. Plutarch. Hutten. p. 292. (Tomo V. Moral. ed. Wyttb.). Notarat ille ut spurios hos versus Op. 267 — 273. 317. 318. 353 — 355. 375. 378. 561 — 563. 654 — 662. 757. 758. 794 — 797. De ultimis certe

*) De Museo Pergameno etiamnunc dubitat Matterus: essai historique sur l'école d'Alexandrie 1, p. 48. sine idoneis argumentis; v. Wolf. prolegg. p. CCLXXVI. Possum praeter Demetrium Ixionem etiam alios huius Musei doctores proferre, sed mitto haec ut aliena ab hoc loco.

***

ita Proculus: τοὺς πρὸ τούτων δ' στίχους οὐδὲ μνήμης ὁ Πλούταρχος ἠξίωσεν, ὡς ἂν μὴ φερομένους. Sed neque in ceteris omnibus satis probatum eius acumen criticum, neque explicationes eius maioris sunt faciendae. Dignae tamen quae in medium proferantur sunt hae: ad vs. 504: Πλούταρχος οὐδένα φησὶ μῆνα Ληναιῶνα Βοιωτοὺς καλεῖν. ὑποπτεύει ἢ τὸν Βούκατιον αὐτὸν λέγειν ὅς ἐστιν ἡλίου τὸν αἰγοκέρων διιόντος, καὶ τὸν Βούδορα τῷ Βουκέρῳ συνᾴδοντος διὰ τὸ πλείστους ἐν αὐτῷ διαφθείρεσθαι βόας, ἢ τὸν Ἑρμαῖον ὅς ἐστιν μετὰ τὸν Βούδορα καὶ ἐς ταὐτὸν ἐρχόμενος τῷ Γημηλιῶνι, καθὸ τὰ Ληναῖα παρ' Ἀθηναίοις. Ἴωνες δὲ τοῦτον οὐδ' ἄλλως ἀλλὰ Ληναιῶνα καλοῦσι. Haec facile emendari possunt ex iis quae monita ab nobis sunt ad v. Oper. 504.; ad vers. 748. θυσίαν ταύτην ὁ Πλούταρχος πρόχειρον καὶ καθημερινὴν εἶπεν ὀρθῶς ἀφ' ὧν μέλλομεν ἐσθίειν ἱερὰ πάντα ποιοῦντας διὰ τὸ ἀπάρξασθαι· καὶ γὰρ αἱ τῶν ἱερῶν τραπεζώσεις τοῦτο εἶχον· ἀπαρξάμενοι γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἐδαίνυντο. 750. ὁ δὲ Πλούταρχός φησιν, ὅτι μὴ δεῖ τὰ νεογνὰ ἀκίνητα ἐᾶν καὶ ἀποτίθεσθαι ἐν ἀκινήτοις. ἀσθενέστερα γὰρ γίνεται, κινεῖν δὲ αὐτὰ ὅ τι μάλιστα κἂν ἐπί τινων αὐτά τις καθιζάνῃ ἐπὶ κινουμένων καθιζάνειν καὶ σαλεύειν διὰ τούτων, οἷά τισιν εὐκίνητα κλινίδια μεμηχάνηται πρὸς τὴν τῶν παίδων εὐνήν.

Proclus Lycius Diadochus, s. Syriani in cathedra philosophorum Atheniensi successor, mortuus Athenis anno Christ. Iuliano 485., anno aetatis septuagesimo quinto, (V. Fabricii prolegg. ad Marini vitam Procli p. XXIV. ed. Boissonad.) scripsit ὑπόμνημα εἰς τὰ Ἡσιόδου ἔργα καὶ ἡμέρας. Huius magna pars conservata est in sylloge scholiorum ad Hesiodum, quanquam dolendum est eius commentarii nos epitomen solum habere, factam ut videtur a Demetrio Triclinio. Ab hoc Proculo diversum esse Proclum, Procu-

leium etiam dictum, Syrum natione, monuit Fabricius Bibl. Gr. T. IX. p. 365. Harles. Huius commentarii *εἰς τὸν παρ' Ἡσιόδῳ τῆς Πανδώρας μῦθον* commemorat Suidas.

Hunc secutus est Iohannes Tzetzes Constantinopolitanus saeculi duodecimi, homo putide doctus, cuius *ἐξηγήσεις εἰς Ἔργα καὶ Ἡμέρας* et *εἰς τὴν ἀσπίδα* habemus.

Manuel Moschopulus Cretensis, florens exeunte saeculo quarto decimo secundum Fabricium et Saxium onom. II. p. 387, secundum Fr. Titzium (in Diatriba litteraria de Moschopulis praemissa Eius opusculis grammaticis Lipsiae editis an. 1822) tertio decimo, item Opera et Dies enarravit. Etiamnunc supersunt eius animadversiones. In cod. Ven. CCCCLXIV. dicitur Manuel Moschopolus *ἀνεψιὸς* Cretensis.

Ultimo loco commemoranda sunt Ioannis Protospatharii *ἐξήγησις φυσικὴ τῶν ἡμερῶν Ἡσιόδου* et Ioannis Diaconi Galeni s. Pediasimi *ἀλληγορίαι εἰς τὴν τοῦ Ἡσιόδου θεογονίαν* et *σχόλια παραφραστικὰ μετὰ τῆς τεχνολογίας τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τοῦ Ἡσιόδου ἀσπίδα.* Haec omnia aetatem nostram tulerunt, quanquam commode carere potuissemus.

Superest, ut notitia codicum et editionum, quibus in edendis Hesiodi carminibus usus sum, a me exponatur. In quo non vereor, ne in reprehensionem eo incurram, quod pro fine et ratione libelli nostri nimis larga manu lectionis varietatem enotarim. Non enim is est Hesiodus, cuius textus ita constitutus sit ab omni parte, ut potiores lectiones proferendo et lectores de ceteris amandando ad unam aliquam editionem negotio tuo defungi possis. Contra vero proprium laborem, ut nunc res est, sibi poscit Ascraeus poëta, saltem in Theogonia, in qua sane difficile

erat modum certum tenere, quum et iusta recensio cordatis iudicibus idoneis testimoniis probanda esset et tironum usus respiciendus.

Tres codices Italos ipse contuli antea non consultos ab aliis. Quorum notae sunt hae:

Ven. Venetus Bibl. S. Marci. Cod. Gr. CCCCLXIV chart. quart. Continet is Scutum, Theogoniam et Opera et Dies. Scriptus est manu Demetrii Triclinii annis 1316 — 1320. v. Iacob. Morellium in Wolfii Anal. litt. III. p. 263.

Vat. Vaticanus N. 1409., octonis, continet Theogoniam. Cum hoc ne confundas Vat. in Operibus; huius enim lectiones recepi e Lanzii editione, qui notavit: Vat. 12.

Taur. Taurinensis B. III. 16. continet Theogoniam, quat.

G. Hic codex, qui Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέρας continet, octon. maior., membr., asservatur in bibliotheca Vadiana San-Gallensium n. F. 14. Varietatem lectionis benigne mecum communicavit Hermannus Fischerus, Phil. Dr., qui magna cum laude bonas litteras in Gymnasio Vimariensi docet et cuius doctrinae mox debebimus lautam editionem historiae romanae Dionysii Halicarnassensis.

MS. incert. est varietas lectionis codicis nescio cuius, enotata ab antiqua manu in margine exemplaris editionis Hesiodi Aldinae in bibliotheca universitatis Ienensis asservati.

Ceterorum codicum lectionem recepi partim ex apparatu Gaisfordii, partim ex editione Operum a Lanzio facta.

Par. in Theogonia et Scuto est Parisiensis 2708. Qui si in Scuto eandem habet cum P2 lectionem, notatur P1. In Operibus est Paris. 2771.

P2 Parisiensis 2763 ap. editor. Gaisfordiani Hesiodi Lips. T. 1. p. 170.

Bar. Codd. Barocc. in Theog. 109, in Oper. et Dieb. 46, 60. 109. apud Robins.

R seu RS.: Codex Regiae Societatis apud Robinson.

Med. est collatio codicis Medicei inter libros Dorvillianos servata apud Gaisfordium.

Med. 5. in Operibus est antiquissimus codex Mediceus apud Lanzium.

Em. „Codex recentissimus et mendosissimus, licet optimarum lectionum vestigia subinde exhibeat, in bibliotheca coll. Emmanuel. Cantabrigiae servatus.“ GAISF.

Harl. codex Harleianus apud Robinsonum.

Vit. Est Vitebergensis, collatus ab Hermanno et cuius in Scuto lectiones aliquot publici sunt factae iuris ab eodem Hermanno in censura Scuti ab Heinrichio editi. V, p. 97 ed. nostr.

Pal. MS. Palat. apud Commelinum.

Rehd. Cod. Rehdigerianus apud Heinrichium.

Gal. „Codex Galeanus in coll. SS. Trinitatis Cantabrigiae servatus.“ GAISF.

Amb. Est Ambrosianus apud Lanzium.

Flor. } Sunt Florentini et Neapolitani nescio
Neap. } qui a Lennepio collati apud Boissonadum.

Editionum vero notae sunt hae:

A. Est Aldina. Venet. 1495. fol. Usus sum exemplari in fine mutilo. Haec est Theogoniae et Scuti prima editio. Non satis accurate Schoellius Litt. gr. T. 1. p. 134. ed. germ. editionem Mediolanensem anni 1493. dicit omnium Hesiodi carminum esse. V. Renouard: Annales de l'imprimerie des Alde, T. I. p. 11. edit. II.

It. 1, 2. sunt Iuntinae ann. 1515 et 1540. Haec altera fere expressa videtur ad exemplar Aldinum.

Tr. Hesiodus cum scholiis. Venetiis in aedibus Bartholomaei Zanetti Casterzagensis aere ve-

ro et diligentia Io. Francisci Trincaveli. MDXXXVII. 4. cf. Wolf. Anal. litt. III. p. 263.

St. Poetae graeci principes heroici editi ab Henrico Stephano 1566. fol. Steph. m. sunt variae e codicibus lectiones ab Henrico Stephano in margine enotatae.

Gr. Editio Ioannis Clerici, cum lectionibus hesiodeis Ioh. G. Graevii. Amstelod. 1701.

Loesn. Hesiodus ex recensione I. Robinsoni curante Loesnero. Lips. 1778. 8.

Gaisf. Poëtae minores graeci praecipua lectionis varietate et indicibus locupletissimis instruxit Thomas Gaisford. Oxon. 1814 — 1820. Vol. I. IV. (Lips. T. I — III. 1823.) 8.

Boiss. Poëtarum graecorum sylloge cur. Io. Frider. Boissonade T. XI. Paris. 1824. 12.

Wolf., et F. A. W. est Wolfii theogoniae editio, Halae 1783. 8.

Heinr. Hesiodi scutum Herculis cum grammaticorum scholiis graecis emendavit C. F. Heinrich. Vratislav. 1802. 8.

Lanz. Hesiodi opera et dies. Opera con 50 códici riscontrata (da Luigi Lanzi). Firenze 1808. 4.

Spohn. Hesiodi opera et dies. Recensuit F. A. G. Spohn. Lips. 1819. 8.

Dind. Hesiodus cum brevi annotatione critica edidit Lud. Dindorfius. Lips. 1825. 8.

Bentleianarum coniecturarum *), quae subinde commemorantur Fr. Iacobsio debetur notitia. Tum huic igitur viro doctissimo, cuius favorem inde ab adolescentia expertus grata semper colam animo, quam Rostio, amico meo, pro cura quam libro meo impenderunt edendo grates ago.

Dab. Ienae d. XXVII Mart. MDCCCXXXI.

*) adscriptae sunt margini exemplaris Poëtarum heroicorum Stephani, et inde translatae manu Heynii in exempl. edit. Amstelod. 1701. F. I.

ΠΡΟΚΛΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ
ΓΕΝΟΣ ΗΣΙΟΔΟΥ.

Ἡσίοδος σὺν τῷ ἀδελφῷ Πέρσῃ παῖς ἐγεγόνει Δίου καὶ Πυκιμήδης, Κυμαίων Αἰολέων, πενήτων ἀνθρώπων, οἳ διὰ τὸ ἄπορον καὶ τὰ χρέα τὴν ἑαυτῶν πατρίδα Κύμην ἀφέντες μεταναστεύουσιν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην, χωρίον τῶν Βοιωτῶν δυσχείμερον καὶ κακοθέρειον, περὶ τοὺς πόδας κειμένην τοῦ Ἑλικῶνος, κἀκεῖ κατοικοῦσι. τοιαύτῃ δὲ πενίᾳ τῶν ἀνθρώπων συνεσχημένων, συνέβη τὸν Ἡσίοδον τοῦτον πρόβατα ἐν τῷ Ἑλικῶνι ποιμαίνειν. φασὶ δὲ, ὡς ἐννέα τινὲς ἐλθοῦσαι γυναῖκες καὶ θρεψάμεναι κλῶνας ἐκ δάφνης Ἑλικωνίτιδος αὐτὸν ἐπεσίτισαν, καὶ οὕτω σοφίας καὶ ποιητικῆς ἐμπεφόρητο. ἀλλὰ τὰ μέχρι μὲν τούτων ἀτρεκῆ τε καὶ ἀληθέστατα, ὅτι παῖς ὁ Ἡσίοδος Δίου καὶ Πυκιμήδης, καὶ ὡς κατὰ τὸν Ἑλικῶνα ἐποίμαινε· τὰ δ' ἐντεῦθεν μεμυθηγόρηται καὶ ἀλληγορικώτερον λέλεκται. ἢ γὰρ ἐν τῷ ποιμαίνειν περὶ τὸν Ἑλικῶνα ἐνόμευε καὶ καθευδήσας ὁ Ἡσίοδος ὄναρ εἶδεν ἐννέα

V. 6. περὶ] Sic Vat. Vulgo παρά.
V. 10. Vat. Neap. 54. Μοῦσαι γυναῖκες.
V. 10. ἐκ abest a Neap.
V. 13. ἀτρεκῆ τε] Sic Vat. Vulgo νητρεκῆ sine τε. Paullo post ὁ Ἡσίοδος scripsi cum eodem. Articulus vulgo abest.

γυναῖκας δάφνας αὐτῷ ψωμιζούσας. ἐδήλου δὲ τὸ ὄναρ πάντως, ὡς πικρίας καὶ πόνων μετεσχηκὼς τῆς παιδεύσεως ἀειθαλῆ γεννήσει ποιήματα· ταῦτα τοίνυν ὁ Ἡσίοδος ἢ ὄψει ὀνείρων τεθεαμένος καὶ διυπνισθεὶς καὶ τὸ ποιμαίνειν ἀφεὶς καὶ πόνοις ἑαυτὸν ἐνδοὺς καὶ μαθήμασι τὴν τῶν ὀνείρων ἐπίλυσιν ἐξεπέρανεν, ἢ περὶ τὸν Ἑλικῶνα ποιμαίνων ἐγρηγορὼς καὶ ἄϋπνος ὢν σύννους τε πρὸς ἑαυτὸν γεγονὼς καὶ πρέποντα νοῦν ἐσχηκὼς ἀποδιδράσκει μὲν τὸ εὐτελὲς καὶ ποιμενικὸν καὶ σκληρόβιον καὶ προςδραμὼν τῇ παιδεύσει καὶ πόνοις ἐγκαρτερήσας μεγάλην καρποῦται τὴν εὔκλειαν, καὶ βίβλους τοσαύτας ἐξεπονήσατο, ἃς ἐγὼ Μουσῶν τε καὶ γνώσεως ἐπίσταμαι ψώμισμα καὶ δάφνας λάλους Ἑλικωνίτιδας, ἑλισσομένας ἁπανταχοῦ καὶ θαλλούσας καὶ κηρυττούσας τὸν πρὶν μὲν οἰκτρόβιον καὶ ἀφανῆ νομέα ποιμνίων, νῦν δὲ ἡμίθεον χρηματίσαντα δι' ἀρετῆς καὶ παιδεύσεως. ὥςπερ καὶ ὁ Σωφρονίσκου Σωκράτης ὁ λιθοξόος, καὶ ὁ ἰχθυοπώλης Δημάδης, καὶ ὁ τῆς τυμπανιστρίας Αἰσχίνης, Σίμων τε ὁ σκυτεύς, καὶ ὁ λαχανεὺς Εὐριπίδης, ἔτι τε ὁ Σκύθης Ἀνάχαρσις, καὶ ἄμφω τὼ δούλω Αἴσωπος καὶ Ἐπίκτητος, καὶ ὁ Σύρος ῥήτωρ ὁ Λουκιανὸς ὁ λιθοξόος τε καὶ ἡμίδουλος, καὶ οἱ λοιποί, [ὥςπερ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ χρυσογνώμων ἐκεῖνος Σωτήριχος καὶ ὁ νῦν περιὼν τῆς Νικομήδους οἰνοπράτης ἀρχιερεύς, ὅς οὐδὲ νῦν ἐθέλει τοῦ πιθεῶνος ἐξίστασθαι, ἀλλ' ἔτι τὸν οἶνον μιγνύει καὶ μεταβάλλει τοὺς ἀμφορεῖς. ΤΖΕΤΖΑ.]. συνηκμηκέναι δ' αὐτὸν οἱ μὲν Ὁμήρῳ φασίν, οἱ δὲ καὶ Ὁμήρου προγενέστερον εἶναι διισχυρίζονται. καὶ οἱ μὲν προγενέστερον εἶναι Ὁμήρου διισχυριζόμενοι ἐν ἀρχαῖς εἶναί φασι τῆς Ἀρξίππου ἀρχῆς, Ὅμηρον δὲ ἐν τῷ τέλει· ὁ δ' Ἄρξιππος

V. 1. αὐτῷ] Sic Vat. Vulgo αὐτόν.
V. 14. Ἑλικωνίτιδας] Sic Vat. Vulgo Ἑλικωνίτιδος.

οὗτος υἱὸς ἦν Ἀκάστου, ἄρξας Ἀθηναίων ἔτη λε΄· οἱ δὲ συγχρόνους αὐτοὺς εἶναι λέγοντες ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ Ἀμφιδάμαντος τοῦ βασιλέως Εὐβοίας φασὶν αὐτοὺς ἀγωνίσασθαι, καὶ νενικηκέναι Ἡσίοδον ἀγωνοθετοῦντος καὶ κρίνοντος Πανίδου τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιδάμαντος καὶ τῶν υἱῶν Ἀμφιδάμαντος Γανύκτορός τε καὶ τῶν λοιπῶν. ἐξηρωτηκέναι γὰρ αὐτοὺς πολλὰ πρὸς ἀλλήλους φασὶ δι' ἐπῶν αὐτοσχεδίων καὶ ἀποκρίνασθαι, καὶ πᾶσι τὸν Ὅμηρον τὰ πρωτεῖα λαμβάνειν· τέλος τοῦ βασιλέως Πανίδου εἰπόντος αὐτοῖς τὰ κάλλιστα τῶν ἑαυτῶν ἐπῶν ἀναλεξαμένους εἰπεῖν, Ὅμηρος μὲν ἄρχεται λέγειν τοῦτο τὸ χωρίον ἀπὸ πολλῶν ἐπῶν ἀρξάμενος ὄπισθεν·

ἀσπὶς παρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ,
ψαῦον δ' ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι
νευόντων· ὣς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισι.

καὶ περαιτέρω τούτων. Ἡσίοδος δὲ τῶν

Πληϊάδων Ἀτλαγγενέων ἐπιτελλομενάων

ἀπάρχεται καὶ ὁμοίως Ὁμήρῳ προβαίνει μέχρι πολλοῦ τῶν ἐπῶν. καὶ πάλιν ἐπὶ τούτοις οἱ παρεστῶτες πάντες τῶν ἐλλογίμων καὶ στρατιωτῶν τὸν Ὅμηρον ἐστεφάνουν, ὁ δὲ Πανίδης ἔκρινεν νικᾶν Ἡσίοδον ὡς εἰρήνην καὶ γεωργίαν διδάσκοντα καὶ οὐ καθάπερ Ὅμηρος πολέμους καὶ σφάγια. ἀλλὰ ταῦτα μέν εἰσι ληρήματα τῶν νεωτέρων καὶ πλάσεις τῶν πρὸς ἀλλήλους ἐρωτημάτων καὶ τῶν ἐξ Ὁμήρου παρεκβεβλημένων ἐπῶν καὶ ὑπ' ἐκείνου δῆθεν ῥηθέντων. Ὅμηρος γὰρ ὁ χρυσοῦς, ὡς ἐγῷμαι, μᾶλλον δὲ ἀκριβέστάτως ἐπίσταμαι, πολύ τε παλαιότερος Ἡσιόδου

V. 4. νενικηκέναι] Sic Vat. Vulgo νενικηκότα.
V. 22. πολλοῦ τῶν] Sic V. Vulgo πολλῶν ἐπῶν.
V. 27. παρεκβεβλημένων] Sic V. Vulgo παραβεβλ.

ὑπῆρχε, καὶ εἰ πρὸς τοὺς θρυλλουμένους ἐκείνους θεοὺς ἔριν ἐστήσατο λόγων, καὶ κατὰ τούτων ἂν τὰ πρωτεῖα καὶ τοὺς στεφάνους ἠνέγκατο. ἀλλ' ἴσως ὁ ἕτερος Ὅμηρος ἦν ὁ τῷ Ἡσιόδῳ ἰσόχρονος ὁ τοῦ Εὔφρονος παῖς ὁ Φωκεὺς ὁ καὶ τούτῳ τὴν ἔριν στησάμενος, κἂν τὰ ἔπη τοῦ θείου ἐκείνου ἀνδρὸς τῇ ὁμωνυμίᾳ πεπλανημένοι λέγειν τοῦτον ἐπλάσαντο. Ὅμηροι γὰρ πολλοὶ γεγόνασιν ἕτεροι ζήλῳ τοῦ παλαιοῦ τὴν κλῆσιν λαμβάνοντες· καὶ γὰρ καὶ τοῦ Φωκέως Ὁμήρου τούτου ἕτερος ὑπάρχει νεώτερος Ὅμηρος. οὗτος ὁ νεώτερος Ὅμηρος ἦν παῖς Ἀνδρομάχου τῷ γένει Βυζάντιος ὁ τὴν Εὐρυπύλειαν ποιήσας. τὸν παλαιὸν δὲ Ὅμηρον Διονύσιος ὁ κυκλογράφος φησὶν ἐπ' ἀμφοτέρων ὑπάρχειν τῶν Θηβαϊκῶν στρατειῶν καὶ τῆς Ἰλίου ἁλώσεως. ἐκ τούτου οὖν λογίζομαι τοῦτον τοῦ Ἡσιόδου εἶναι τετρακοσίων ἐτῶν προγενέστερον. Ἀριστοτέλης γὰρ ὁ φιλόσοφος, μᾶλλον δὲ οἶμαι ὁ τοὺς πέπλους συντάξας, ἐν τῇ Ὀρχομενίων πολιτείᾳ Στησίχορον τὸν μελοποιὸν εἶναί φησι υἱὸν Ἡσιόδου ἐκ τῆς Κτημένης αὐτῷ γεννηθέντα τῆς Ἀμφιφάνους καὶ Γανύκτορος ἀδελφῆς, θυγατρὸς δὲ Φυγέως. ὁ δὲ Στησίχορος οὗτος σύγχρονος ἦν Πηθαγόρᾳ τῷ φιλοσόφῳ καὶ τῷ Ἀκραγαντίνῳ Φαλάριδι. [Ἀστυπαλαιεὺς δ' ἦν τῷ γένει ὁ Φάλαρις, ὡς αὐτός φησιν ἐπιστολαῖς ταῖς αὐτοῦ,

V. 3. ὁ ἕτερος] Sic Vat. Vulgo abest articulus.

V. 6. ἔπη] Adieci e Vat.

V. 9. παλαιοῦ] Sic Vat. Vulgo πάλαι.

V. 12. Εὐρυπολίαν Vat.

V. 16. τοῦ Ἡσιόδου] Sic Vat. Vulgo τὸν Ἡσίοδον.

V. 17. προγενέστερον] Sic Vat. Vulgo μεταγ.

V. 20. Κτημένης] Sic Proclus, Vat. Neap., Κλυμένης est Wyttenbachii emendatio. v. Schol. ad Oper. 269. et p. VIII.

V. 21. ἀδελφῆς] Vat. ἀδελφοῦ.

V. 22. Φυγέως], Sic Vat. Taur., Θησέως. Neap., Φυσέως Palat. emend. ap. Neumann. Aristot. Polit. fragm. p. 144. Lil. Gyrald. ex Plut. Φησιγέως. Vulgo Φηγέως. Phegeus quidam est apud Virg. Aen. IX. Cf. p. VIII.

τύραννος δὲ Ἀκραγαντίνων. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἀκριβολογησάμενος Ἀκραγαντῖνον ἐκάλεσα τῇ κοινῇ συνηθείᾳ χρώμενος· ἡ δὲ Ἀστυπάλη πόλις τῆς Σάμου ἐστίν. TZETZA sec. cod. Vat.]. οἱ δὲ Ὁμήρου τετρακοσίοις ὑστερίζοντα ἔτεσι, καθά φησι καὶ Ἡρόδοτος. συνεγράψατο δὲ ὁ τοιοῦτος Ἡσίοδος βίβλους ἑκκαίδεκα, Ὅμηρος δὲ ὁ παλαιὸς ιγ'. τελευτᾷ δὲ ὁ Ἡσίοδος ἐν Λοκρίδι τοιουτοτρόπως. μετὰ τὴν νίκην ἣν αὐτὸν νενικηκέναι φασὶν ἐπὶ τῇ τελευτῇ Ἀμφιδάμαντος εἰς Δελφοὺς ἐπορεύθη, καὶ ἐδόθη αὐτῷ οὑτοσὶ ὁ χρησμός·

ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ ὃς ἐμὸν δόμον ἀμφιπολεύει,
Ἡσίοδος, Μούσῃσι τετιμένος ἀθανάτῃσι·
τοῦ δή τοι κλέος ἔσται ὅσον τ' ἐπικίδναται Ἠώς.
ἀλλὰ Διὸς πεφύλαξο Νεμείου κάλλιμον ἄλσος·
κεῖθι δέ τοι θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.

ὁ δὲ τὴν ἐν Πελοποννήσῳ Νεμέαν φυγὼν ἐν Οἰνόῃ τῆς Λοκρίδος ὑπὸ Ἀμφιφάνους καὶ Γανύκτορος τῶν Φυγέως παίδων ἀναιρεῖται καὶ ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς φθείρας τὴν ἀδελφὴν ἐκείνων Κτημένην, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Στησίχορος· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Οἰνόη Διὸς Νεμείου ἱερόν. μετὰ δὲ τρίτην ἡμέραν ὑπὸ δελφίνων πρὸς τὸν αἰγιαλὸν ἐξήχθη τὸ σῶμα μεταξὺ Λοκρίδος καὶ Εὐβοίας, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Λοκροὶ ἐν Νεμέᾳ τῆς Οἰνόης. οἱ δὲ φονεῖς αὐτοῦ νηὸς ἐπιβάντες ἐπειρῶντο φυγεῖν, χειμῶνι δὲ διεφθάρησαν. Ὀρχομένιοι δὲ ὕστερον κατὰ χρησμὸν ἐνεγκόντες τὰ Ἡσιόδου ὀστᾶ θάπτουσιν ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐπέγραψαν τάδε.

V. 5. ὑστερίζοντα] Sic Vat. Vulgo ὑστέριζον.

V. 16. κεῖθι δέ τοι] Vat. καὶ γάρ τοι. Scr. καὶ γὰρ ἐκεῖ θ.

V. 17. Οἰνόῃ] V. p. 250.

V. 25. αὐτοῦ] Sic Vat. Vulgo τούτου.

Ἡσιόδου, τοῦ πλεῖστον ἐν ἀνθρώποις κλέος ἐστίν,
ἀνδρῶν κρινομένων ἐν βασάνοις σοφίης,
Ἄσκρη μὲν πατρὶς πολυλήϊος, ἀλλὰ θανόντος
ὀστέα πληξίππων γῆ Μινυῶν κατέχει.

ἐπέγραψε δὲ καὶ Πίνδαρος

χαῖρε δὶς ἡβήσας καὶ δὶς τάφου ἀντιβολήσας,
Ἡσίοδ', ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης.

V. 1. Sic codd.; Paus. Boeot. 38. *τοῦ πλεῖστον ἐν Ἑλλάδι κῦδος ὀρεῖται.* v. Buttm. Gr. gr. II. p. 202.

V. 4. Sic Paus.; Vat. *πληξίππου Μινύης. Μινύης* (scr. *Μινυής*) etiam Vat. *Βοιωτοὶ πλήξιπποι* Scut. 24.

V. 1 — 4. Sic Vat. hos versus praebet. Vulgo 3. 4. 1. 2.

V. 6 — 7. V. de his versibus praefat. p. VI. In malam partem sumptum huc pertinet proverbium *δὶς παῖδες οἱ γέροντες.* V. Ast. ad Plat. Legg. p. 78.

ΘΕΟΓΟΝΙΑ.

ΘΕΟΓΟΝΙΑ.

Μουσάων Ἑλικωνιάδων ἀρχώμεθ' ἀείδειν,
αἵθ' Ἑλικῶνος ἔχουσιν ὄρος μέγα τε ζάθεόν τε,
καί τε περὶ κρήνην ἰοειδέα πόσσ' ἁπαλοῖσιν
ὀρχεῦνται καὶ βωμὸν ἐρισθενέος Κρονίωνος·
καί τε λοεσσάμεναι τέρενα χρόα Τερμησσοῖο,
ἢ Ἵππου κρήνης, ἢ Ὀλμειοῦ ζαθέοιο,

V. 5. *Τερμησσοῖο*] Sic Vat., Taur., A., It., Steph. m. cum Zenodoto. Ceteri *Περμησσοῖο*. Praeterea nolui *Τερμησοῖο* scribere, quanquam id praebebant Tr. A. et It., Hermanni iudicium secutus ad Soph. O. C. 693. Cf. Blomf. ad Aesch. Prom. 751. Bernhardy ad Dionys. 337.

V. 6. *Ἵππου κρήνης*] Sic Taur., Ven., Par., A., Steph. m. Vulgo *Ἱππουκρήνης*. Cf. Bernh. ad Dion. p. 859. — *Ὀλμείου* A.

V. 1. *Ἑλικωνιάδων*] V. Pausan. IX, 29.

V. 3. *κρήνην ἰοειδέα*] Aganippen puta, quae est filia Termessi. Pausan. Boeot. 29. *Ἐν Ἑλικῶνι δὲ πρὸς τὸ ἄλσος ἰόντι τῶν Μουσῶν ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἡ Ἀγανίππη πηγή. Θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν Ἀγανίππην τοῦ Τερμησσοῦ λέγουσι.* De significatione adiectivi *ἰοειδής* v. Passov. ad Pers. prol. 2.

V. 4. *Κρονίωνος*] De hac ara nihil apud antiquos scriptores reperio.

V. 5. *Τερμησσοῖο*] Krusius Hellad. II, p. 481. Whelerum secutus Permessum a Termesso ita distinguit, ut illum in Copaidem, hunc in sinum Crisaeum aquas suas emittere dicat. Mihi vero Permessus recentioribus temporibus pro Termesso male dictus esse videtur; nam est quasi *τέρμων* Heliconis vel hunc *τερμίζων* [hinc enim licebit derivare]. V. Pausan. Boeot. 29. Quae circumfertur diversa forma *Τελμισσός* (v. interpr. ad Orph. A. 121.), ea facile ex affinitate vocabulorum *τέρμα* et *τέλος* explicatur.

V. 6. *Ἵππου κρήνης*] Non, ut scribitur *Ἑλλήςποντος*, ita dicitur *Ἱππουκρήνη*. v. Callim. Lav. Pall. 71. *Ἵππω ἐπὶ κράνᾳ*. Quod vero equus est sacrum poëtarum animal, eius rei causam non satis explicasse mihi

ἀκροτάτῳ Ἑλικῶνι χοροὺς ἐνεποιήσαντο,
καλούς, ἱμερόεντας· ἐπεῤῥώσαντο δὲ ποσσίν.
ἔνθεν ἀπορνύμεναι, κεκαλυμμέναι ἠέρι πολλῇ,
ἐννύχιαι στεῖχον περικαλλέα ὄσσαν ἱεῖσαι,
ὑμνεῦσαι Δία τ' αἰγίοχον καὶ πότνιαν Ἥρην,
Ἀργείην, χρυσέοισι πεδίλοις ἐμβεβαυῖαν,
κούρην τ' αἰγιόχοιο Διὸς γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
Φοῖβόν τ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
ἠδὲ Ποσειδάω γαιήοχον, ἐννοσίγαιον,
καὶ Θέμιν αἰδοίην, ἑλικοβλέφαρόν τ' Ἀφροδίτην,
Ἥβην τε χρυσοστέφανον καλήν τε Διώνην,

V. 7. ἐνεποιήσαντο] Heynius ad Il. XXIV, 616. inconsiderate ἔνι ποιήσαντο.

V. 9. πολλῇ] Vat., A., Steph. m. πολλῷ.

V. 15. Ποσειδάω] Vulgo Ποσειδάωνα. A. Ποσειδάονα,

V. 17. [Ἥβην, Plut. Conv. Qu. T. II. p. 747. F. Ἥρην. F. I.]

V. 18. 19. Inverso ordine hi versus leguntur in Vat., Taur., Par. 1. 2., Ven., A. quos secutus erat Wolfius. Pro λαμπρὰν vulgato scripsi λαμπρὴν (cf. v. 371.) cum Hermanno.

videntur mythologi. Causa est in rhythmico equorum incessu, cuius rationem pulcre intellexit Virgilius in illo: quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. Vides igitur eos, qui a Pindaro inde alis instruxerunt Pegasum, is ut altiorem animi volatum significaret, parum perspexisse huius numinis naturam. v. Vossium epp. myth. 1. p. 247. Quod si Pegasus ungula sua aperuit fontem Musarum, nihil hac fabula docetur, quam priorem poësi fuisse rhythmum. — Ὀλμειοῦ] Verior forma Ὀλμειός esse videtur, ut viderunt Hemsterhusius, Prideaux, Marm. Oxon. p. 98. et Müller Orchom. p. 54. et ita Statius Theb. VII, 284. canoris et felix Holmie vadis, ex emend. Hemsterhus. Sed Ὀλμειὸς ab Aeolibus barynticis dicebatur. Memoratur Olmius etiam a Strabone IX. p. 264. καὶ ὁ Τερμησσὸς [Περμησσὸς vulgo F. I.] καὶ ὁ Ὀλμειὸς ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλήλοις εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσι λίμνην τὴν Κωπαΐδα τοῦ Ἁλιάρτου πλησίον, et a Nonno Dion. VII, 236. Ἠ ῥόον Ὀλμειοῖο. Ὀλμειός habet etiam Arcad. de acc. p. 44, 16. v. Iacobs ad Philostr. p. 705.

V. 10. περικαλλέα ὄσσαν ἱεῖσαι] Hom. Od. XII, 192. ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον.

V. 15. Ποσειδάω] Haec forma est contracta ad exemplum Homerici κυκεῶ pro κυκεῶνα et aliorum, cum quibus coniungere non ausim Πυθώ (non Πυθῶ), ut fecit Thierschius Gr. §. 188.; magis ad hoc genus eiectae literae primigeniae pertinere videntur Φόρκυς cum duplici genitivo Φόρκυνος et Φόρκυος, Ἰασίωνι et Ἰασίῳ V. annot. ad v. 970. Sed Ποσειδάω scripsi propterea, quod correpta prima syllaba vocis γαιήοχον tolerari nullo modo potest apud epicum antiquae aetatis

Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε μέγαν, λαμπρήν τε Σελήνην,
Λητώ τ' Ἰαπετόν τε, ἰδὲ Κρόνον ἀγκυλομήτην,
Γαῖάν τ' Ὠκεανόν τε μέγαν, καὶ Νύκτα μέλαιναν,
ἄλλων τ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἐόντων·
αἵ νύ ποθ' Ἡσίοδον καλὴν ἐδίδαξαν ἀοιδήν,
ἄρνας ποιμαίνονθ' Ἑλικῶνος ὕπο ζαθέοιο.
τόνδε δέ με πρώτιστα θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπαν,
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·
Ποιμένες ἄγραυλοι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον,
ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα;
ἴδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.

V. 19. τ' ἠδὲ pro τε ἰδὲ correxit Bentl.

V. 21. Post ἐόντων vulgo plene interpungitur.

V. 24. ἔειπαν] Sic Tr., Venet., Gr. Ceteri ἔειπον. Illud, ut rarius, apud Hesiodum erat praeferendum. Sic apud Herodot. I, 120. omnes fere codices εἶπαν, unus εἶπον.

V. 28. εὖτ'] Taur. εὖτ' ἄν. Pro μυθήσασθαι auct. Schol. γηρύσασθαι.

poëtam; nam brevis quidem est αι diphthongus in χαμαιεῦναι apud Homerum Il. XVI, 255. Od. X, 243., sed in commissura duorum vocabulorum. Αἰήτης Orph. Arg. 1025. nimis est recentis aetatis, quam ut hic in censum venire possit. Herm. praef. ad Hom. hymn. p. XIV. scripsit γεήοχον, adstipulante Boeckhio not. crit. in Pind. I. p. 224. Verum quod decet Pindarum non item decere Hesiodum puto.

V. 23. De caesura trochaica in quarto pede v. Herm. ad Orph. p. 694.

V. 26. ποιμένες ἄγραυλοι — γαστέρες οἶον] Epimenides, quem Wolfius allegavit apud Paullum apostolum: Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. Adde Hom. Il. V. 787. αἰδώς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί. Eodem modo apud Hesiodum post ἄγραυλοι intellige εἰσίν. Si additur ἴδμεν, idem id valet ac si dixisset ἡμεῖς δὲ Μοῦσαι ἴδμεν. Illud οἶον, quod adiectum est ab Hesiodo, sic legitur apud Aeschylum Ag. 130. οἷον μή τις ἄγα θεόθεν κνεφάσῃ προτυπὲν στόμιον μέγα Τροίας στρατωθέν, ubi non debebat sollicitari a Blomfieldo; nam οἷον etiam hic scriptum est in exemplaribus quibusdam, ut It. Tr. Pro οἷον atticus scriptor dixisset ἄλλως, ut monuit Ruhnkenius, cuius annot. vide Tim. p. 199. — Quod dixit γαστέρες οἶον, i. e. μόνον, deinde aliter ab aliis etiam dictum est, ut ab Eubulo ap. Athen. p. 417. E. ὅλους τραχήλους, cf. Valcken. ad Callim. fragm. el. p. 26 sq. — Ex hac Hesiodi compellatione patet recentiorem esse fabulam Hesiodo, quae Iovem sub forma pastoris cum Mnemosyne concubuisse narrat. Cf. ad vs. 54.

V. 27. ψεύδεα — ὁμοῖα] Cf. Hom. Od. XIX, 203.

Ὣς ἔφασαν κοῦραι μεγάλου Διὸς ἀρτιέπειαι·
καί μοι σκῆπτρον ἔδον δάφνης ἐριθηλέος ὄζον
δρέψασθαι θηητόν· ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν
θείην, ὡς κλείοιμι τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.

V. 29. *μεγάλου*] Venet. *μεγάλαι*.
V. 30. *ἔδον — ἐριθηλέος*] Taur. *ἔλον — ἐριθαλέος*.
V. 31. *θειητόν*. A.
V. 32. *ὡς κλείοιμι*] Ita correxit H. Steph., *ὥστε κλύοιμι*

V. 30. *δρέψασθαι*] Iortinus emendabat *δρέψασαι*, quod receptum est a Wolfio et Hermanno praef. hymn. Hom. p. XIII. [Favet epigr. Archiae in Anth. Pal. IX, 64. F. J.]. Atque valde hoc arridet; nam quod Heynius monuit, postulare usum Homeri atque Hesiodi *δρεψάμεναι*, reprobatur hymn. in Cer. 426. *παίζομεν ἠδ' ἄνθεα δρέπομεν*; v. Boeckh. expl. Pind. Ol. I. p. 103. Sed quum omnes ad unum codices praebeant *δρέψασθαι*, exemplum secutus Gaisfordii non ausus sum quicquam mutare praeter posituram, quae ita habebat: *ἔδον, δάφνης ἐριθηλέος ὄζον, δρέψασθαι θηητόν*. Nam, omissis post *ἔδον* et *ὄζον* commatis, *δρέψασθαι* pendet ab *ἔδον*, ut v. 819: atque iusserunt me Musae ramum decerpere lauri (id mihi concessum fuit a Musis), ut pro *ῥάβδῳ* mihi esset poëtarum. Videtur hoc sustentari Aristidis verbis (Tom. II. p. 310.) a Gaisfordio allegatis: *δρέψασθαι θηητόν· ὡς οὐδὲ τὸν τυχόντα κλαδίσκον ΛΑΒΩΝ, ἀλλὰ πολλῶν ὄντων τὸν μάλιστα περίβλεπτον εἶναι σκῆπτρον Ἡσιόδου*. Non enim casu factum est, quod lauri ramum pro sceptro vates accepit, ut opinabatur Wolfius, sed divino ille ramus spiritu implet eos, qui manu tenent. Prorsus ita nostrum intellexisse video Boissonadum. Interpretationem, quam dedit Bernhardy (Synt. gr. p. 360.): „wenn man ihn bricht, ein Wunder," ferrem, nisi praegressum esset *ἔδον*. De toto loco cf. Pausan. Boeot. 30. *κάθηται δὲ καὶ Ἡσίοδος κιθάραν ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχων, οὐδέν τι οἰκεῖον Ἡσιόδῳ φόρημα· δῆλα γὰρ δὴ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπῶν, ὅτι ἐπὶ ῥάβδῳ δάφνης ᾖδε*. De sceptro poëtarum v. praefat.

V. 35. *τίη* est curnam; *ἤ* enim, quod additum est *τι* vocabulo, respondet Latinorum enclitico nam. — *περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην*. Proverbialis haec est formula, cuius vim ac potestatem non satis perspexisse mihi videntur interpretes, quum de antiqua fabula sermonem esse dicunt, quae homines ex arboribus et lapidibus procreatos esse moneat. De lapidibus Deucalionis audivi, de arboribus non item. Longe aliter res se habet. Nempe antiquissimis temporibus duo tantum in Graecia erant oracula, quibus ut ipsorum deorum arcanis vocibus atque consiliis summa cum reverentia obsequia praestabant Graeci. Dodonae ex sacra quercu resonabant deorum consilia (verissimum est enim quod monuit O. Mueller. Archaeol. p. 32.), Delphis, seu potius Pythone, ex specu Parnassi per Pythiam sacerdotem. Ita *ὑψίκομος δρῦς* est pro ipso Dodonaeo oraculo Hom. Od. XIV, 327. XIX, 295. cf. Aeschyl. Prom. 834. Sophocl. Tr. 1158.; et *Πυθὼ* dicitur *πε-*

καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γένος αἰὲν ἐόντων,
σφᾶς δ' αὐτὰς πρῶτόν τε καὶ ὕστερον αἰὲν ἀείδειν.
ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην;
Τύνη, Μουσάων ἀρχώμεθα, ταὶ Διὶ πατρὶ

Tr. Ven., ἵνα κλείοιμι Vat. A. It. Voluerunt fortasse: δίαν ἵνα κλείοιμι. Taur. ἵνα κλύοιμι.

V. 34. ὕστερον] ὕστατον, quod usitatius esse dicebat Wolfius, in textum recepit Dind. αἰὲν abest a Taur.

τρήεσσα Il. IX, 404. παρνασσία πέτρα de sede Apollinis est apud Aristoph. Nub. 600. Cfr. Orph. Argon. 2. ὦ ἄνα Πυθῶνος μεδέων — ὃς λάχες ἠλιβάτου κορυφῆς Παρνησίδα πέτρην. Hinc factum, ut δρῦς et πέτρα coniunctae in proverbialem abirent locutionem, si quis aut de sacris atque divinis rebus, pio silentio honorandis, cogitaret, aut de eo genere suasionum admonitionumque, quod ad suscipiendum aliquid vel ad abstinendum a proposito magnopere impelleret. Ad alterum loquendi genus pertinet noster locus: ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην; sed quid ego res divinas profano, quid ea renuntio hominibus, quae a Musis mihi concredita erant pio silentio premenda? Sic Hom. Od. XIX, 163. ἀλλὰ καὶ ὥς μοι εἰπὲ τεὸν γένος ὁππόθεν ἐσσί: οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου, οὐδ' ἀπὸ πέτρης: non enim a divina quercu aut saxo oriundus esse videris, ut stirpem tuam sileas. Eodem sensu etiam Plato usus est Apol. p. 34. D. καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τοῦ Ὁμήρου, οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων, ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοι εἰσὶ καὶ υἱεῖς et aliis quibusdam locis. Inprimis autem Phaedr. p. 275. demonstratur de oraculis cogitandum esse. οἱ δέ γ', ὦ φίλε, ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Δωδωναίου ἱερῷ δρυὸς λόγους ἔφασαν μαντικοὺς πρώτους γενέσθαι. τοῖς μὲν οὖν τότε, ἅτε οὐκ οὖσι σοφοῖς ὥσπερ ὑμεῖς οἱ νέοι, ἀπέχρη δρυὸς καὶ πέτρας ἀκούειν ὑπ' εὐηθείας, εἰ μόνον ἀληθῆ λέγοιεν. Atque idem fere atque nostri loci est sensus, quum Herodot. II, 65. dicit: τὰ θεῖα πρήγματα ἐγὼ φεύγω μάλιστα ἀπηγέεσθαι. Cfr. II, 3. Alterius vero generis est illud Iliad. XXII, 126. οὐ μέν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης τῷ ὀαριζέμεναι i. e. non illi ego ita persuadeam, ut oraculorum voces audire sibi videatur, quemadmodum virgini persuadet eius amasius. Longe aliter rem expedire sibi visus est summus Wolfius: cum Achille, inquit, iam non otiose, non secure confabulari licet; securi enim ab insidiis tutique sedent, qui in editiore loco constituti, ut in arbore seu rupe, sermones inter se conserunt. Quod quam parum sit aptum eis, quae allegavimus, locis, quivis videt nec ipse infitiatur Wolfius. Non magis Homerum interpretantur verba Scholiastarum.

V. 36. Τύνη] Schol. marg. Taur. σύ, ὦ Ἡσίοδε, ἀρχαϊσμός. Guieti coniecturam τοίνυν merito improbavit Wolfius. animum suum alloquitur Hesiodus, ut fecit apud Homerum Ulixes verbis: τέτλαθι δή, κραδίη, Theogn. 997. Τόλμα, θυμέ, κακοῖσιν ὅμως ἄτλητα πεπονθώς, Archil. ap. Stob. XX. p. 170,

ὑμνεῦσαι τέρπουσι μέγαν νόον ἐντὸς Ὀλύμπου,
εἰρεῦσαι τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,
φωνῇ ὁμηρεῦσαι· τῶν δ' ἀκάματος ῥέει αὐδὴ
ἐκ στομάτων ἡδεῖα· γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς
Ζηνὸς ἐριγδούποιο θεᾶν ὀπὶ λειριοέσσῃ
σκιδναμένῃ· ἠχεῖ δὲ κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου,
δώματά τ' ἀθανάτων· αἱ δ' ἄμβροτον ὄσσαν ἱεῖσαι
θεῶν γένος αἰδοίων πρῶτον κλείουσιν ἀοιδῇ
ἐξ ἀρχῆς, οὓς Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ἔτικτεν,
οἵ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοί, δωτῆρες ἐάων.
δεύτερον αὖτε Ζῆνα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,

V. 41. *θεᾶν*] Tr. Ven. et Vat. *θεῶν*, sed illam formam apud Hesiodum Boeotum sollicitare non licet. Cf. Oper. 144.

V. 43. *δώματά τ'*] Sic Par. et Ven. et ita correxerat Winterton. Secuti sunt Gaisf. et Dind. Bar. Taur. Vat. A. sine *τε*.

V. 44. *αἰδοίων*] Sic It. Ceteri *αἰδοῖον*.

V. 45. *ἔτικτεν*] Graev., Wolf., Gaisf., Dind., Boiss. *ἔτικτον*.

V. 48. *ληγοῦσαί τ' ἀοιδῆς*] Revocavi [cum Boiss. F. I.] lectionem Tr. Ven. Vat. Taur., quod ea commendatior est a grammaticis rationibus quam altera *λήγουσί τ' ἀοιδῆς* A. (*ἀοιδοῖς*), It.

Θυμέ, θύμ', ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκώμενε. Aristoph. Ach. 450. 480. *ὦ θύμ', ἄνευ σκάνδικος ἐμπορευτέα.* 483. et ap. Aristot. Polit. VII, 6. *διὸ καὶ Ἀρχίλοχος προσηκόντως τοῖς φίλοις ἐγκαλῶν διαλέγεται πρὸς τὸν θυμόν· σὺ γὰρ δὴ παρὰ φίλων ἀπάγχεαι.* Sic scriptum oportuit.

[1] V. 37. *ἐντὸς Ὀλύμπου*] Abhorrent haec ab aetate Hesiodi. Cfr. v. 42. 62., ubi *ἀκροτάτῃ κορυφῇ νιφόεντος Ὀλύμπου* memoratur. V. Vossii annot. ad hymn. Cer. 92. Tamen etiam apud Homerum, ut Od. XI, 315., reperiuntur exempla, quae ab illa aetate abhorrent. Nimirum haec sunt additamenta serioris temporis.

[2] V. 38. *εἰρεῦσαι*] *εἰρέω*, unde *ἡ εἰρέα* v. 804., verbum est Boeoticum pro *ὑμνέω*. Simile huius verbi exemplum non praesto est; nam quod A. Matthiae Gr. 232. *εἰρείτω* ex Theocr. XXVIII, 24. protulit, non potest choriambico metro includi; legitur ibi *ἐρεῖ τῷ*.

V. 39. *ὁμηρεῦσαι*] Non est ab *ὁμηρεύω*, ut legitur in lexicis, a quo derivari omnino non potest, sed ab *ὁμηρέω*; *ὁμηρεύω* est obsidem esse. Elmsleium Eur. Iph. A. 789. *μυθεῦσαι* contractum ex *μυθεύουσαι* docuisse ad Eur. Med. 413. miratus sum.

V. 40. *γελᾷ*] Ad res translatum esse verbum *γελᾶν* post Ruhnkenium docuit Vossius ad hymn. Cer. 13.

V. 44. *θεῶν*] Monosyllabum haud ita frequens est apud epicos antiquos, ut putabat Wolfius; de tragicis satis constat. v. Il. I, 18. Cer. 259. 326. ibique Vossium.

V. 46. De *ἐάων* v. ad vs. 664.

ἀρχόμεναί θ' ὑμνεῦσι θεαὶ λήγουσαί τ' ἀοιδῆς,
ὅσσον φέρτατός ἐστι θεῶν κράτεΐ τε μέγιστος.
αὖτις δ' ἀνθρώπων τε γένος κρατερῶν τε γιγάντων
ὑμνεῦσαι τέρπουσι Διὸς νόον ἐντὸς Ὀλύμπου
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
τὰς ἐν Πιερίῃ Κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιγεῖσα
Μνημοσύνη, γουνοῖσιν Ἐλευθῆρος μεδέουσα,
λησμοσύνην τε κακῶν ἄμπαυμά τε μερμηράων.
ἐννέα γάρ οἱ νύκτας ἐμίσγετο μητίετα Ζεὺς
νόσφιν ἀπ' ἀθανάτων ἱερὸν λέχος εἰςαναβαίνων·
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι,

Bar., quae ne intelligi quidem potest (sunt verba Wolfii Anal. litt. p. 448.), si vel maxime ἀρχόμεναι ὑμνεῦσι pro uno nobis esset vocabulo. Quod coniecit L. Dind. ἀρχόμεναί θ' ὑμνεῦσιν ἰδὲ λήγουσαι ἀοιδῆς plaseret, si meminissem epici exempli ubi τε ita ab ἰδὲ seiunctum esset. Nam Od. IX, 186. diversum est. Ἀοιδῆς disyllabum sustentatur hymn. Cer. 497. πρόφρονες ἀντ' ᾠδῆς βίοτον θυμήρε' ὀπάζειν, ubi scribendum est ἀοιδῆς bisyllabum. Cf. hymn. Hom. Apoll. 20. v. Blomf. ad Callim. p. 85.

V. 49. τόσσον A.

V. 50. αὖτις] Codd. αὖθις. Cf. v. 237., ubi Ven. αὖθις.

V. 58. ἔτραπον] Ven. ἔτρεπον.

V. 50. ἀνθρώπων] Nulla est in his difficultas; narrant Musae etiam heroum res gestas. Nam hos Gigantes prooemii Hesiodei ut cum Herm. (de myth. gr. ant. p. X.) et Huschkio (Anal. litt. p. 330.) pro hominum generatoribus habeam, non adducor.

V. 53. Πιερίῃ] Cf. Müller Orch. p. 381 sq.

V. 54. Ἐλευθῆρος] Schol. ὁ δὲ Ἐλευθὴρ ὄνομα πόλεώς ἐστι τῆς Βοιωτίας, ἀπό τινος βασιλέως αὐτῆς τῆς πόλεως οὕτως ὀνομασμένου υἱοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Αἰθούσης τῆς Ποσειδῶνος· ἔστι δὲ καὶ ὄρος, φασί, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἥρωος· οὕτω δὲ λέγεται, ὅτι ἐκεῖ ὁ Διόνυσος τῆς μανίας ἐπαύσατο καὶ ἠλευθερώθη. Καὶ τοῦτο δὲ δόξαν προςάπτων τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι λέγει, ὅτι ἐγεννήθησαν μὲν ἐν Πιερίᾳ, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῶν ἐξ Εὐβοίας (l. ἐκ Βοιωτίας) ἦν. Non persuadet mihi oppidum Ἐλευθερὰς Ἐλευθῆρα dictum esse ab Hesiodo: is montem intellexit, quod etiam illa fabula docere videtur, quae Iovem sub forma pastoris cum Mnemosyne concubuisse fingit. v. Clemens hom. V, 14. γουνοὶ Ἐλευθῆρος dicitur id, quod a Pausan. I, 38. appellatur πεδίον: ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ ναός ἐστι Διονύσου καὶ τὸ ξόανον ἐντεῦθεν Ἀθηναίοις ἐκομίσθη τὸ ἀρχαῖον. Dionysi ara ibi erat, quod Mnemosyne eo loco culta rationis suae compotem eum fecerat.

V. 58. 59. Hi versus paene totidem verbis leguntur apud Hom. Od. X, 469. 70. XIX, 152. 53. XXIV, 141. 42, ut monuit Wolfius. Sed illud sane per mihi mirum videtur de Graecis usurpatum, quod idem adiecit Wolf., annus decem

μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη,
ἡ δ' ἔτεκ' ἐννέα κούρας ὁμόφρονας, ᾗσιν ἀοιδὴ
μέμβλεται, ἐν στήθεσσιν ἀκηδέα θυμὸν ἐχούσαις,
τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς νιφόεντος Ὀλύμπου,
ἔνθα σφιν λιπαροί τε χοροὶ καὶ δώματα καλά.
πὰρ δ' αὐτῇς Χάριτές τε καὶ Ἵμερος οἰκί' ἔχουσιν,
ἐν θαλίῃς· ἐρατὴν δὲ διὰ στόματ' ὄσσαν ἰεῖσαι
μέλπονται πάντων τε νόμους καὶ ἤθεα κεδνὰ

V. 59. ἐτελέσθην A.

V. 60. ᾗσιν] Dativos epicos in ησι sine subscripto iota scribendos esse demonstrare conatus sum ad Aristot. Polit. p. 342 sq. Nam exitus dativi pluralis est ις aut σι, non ισι, ut volebat Thierschius Gr. p. 50., cuius terminationis ne unicum quidem reperitur exemplum in antiquissima declinationis forma, quae apud nos dicitur tertia, nec potest reperiri, quod exitus declinationum non inveniuntur nisi monosyllabi. Quod si qui grammaticus illud vituperet in ἄστρασι, χείρεσσι et sim. ea ratione adiungi alterum casus alicuius exitum alteri, is velim cogitet nominativo proprio nihil indicari nisi substantivi etymum et numerum. Illa scribendi ratio non solum in adverbiis ut Ἀθήνησι et nominibus nititur codicum (ut Ven. Vat.) auctoritate, sed etiam inscriptionum; v. Boeckhii corp. inscr. I. p. 40. 109. 884. Idem mensium est. Hoc satis notum. V. tamen Gell. III, 16. Male Schol. ὑποδιαίρεσιν ἐνταῦθα τοῦ χρόνου πεποίηκε καὶ ἄρχεται ἀκολούθως ἀπὸ τοῦ γένους. λέγω δὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ· εἶτα εἰς τὸ καθέκαστον καὶ τὸ εἶδος· ἀπὸ γὰρ τῶν ὡρῶν αἱ ἡμέραι συνίστανται, ἀπὸ δὲ ἡμερῶν οἱ μῆνες, ἀπὸ δὲ μηνῶν οἱ ἐνιαυτοί. Nam Ὧραι sunt tres anni tempestates; quod περὶ δ' ἔτραπον ὧραι dicit poëta, pertinet illud ad annum tropicum.

V. 60. κούρας] De Dorica correptione ultimae syllabae satis illa frequenti apud Hesiodum cf. quae diximus in praefatione.

V. 61. μέμβλεται] Perfectum esse pro μεμέληται, ut iubent grammatici (v. Buttm. Gr. ub. II. p. 188.) etiamnum dubito. Nam exemplorum, quae in hanc correptionem eius η in perfecto passivi proferuntur, unum est ἀρήρεμαι, atticae duplicationis, cuius hoc fere proprium est, ut secundam syllabam producat, tertiam corripiat; alterum μέμνεαι, quod nescio an aeque bene μέμνηαι scribi possit, per synizesin proferendum, ut Hesiodeum βούληαι (nam αι diphthongus non habetur longa pronuntiando); tertium denique μέμνεο quod non est epicorum poëtarum.

V. 64. Χάριτές τε καὶ Ἵμερος] Cf. Müller Orch. p. 177 sq. Sermo est de Pieria, non de Helicone, ut ineptiunt scholia.

V. 65. ἐν θαλίῃς] Haec coniunxit Wolfius cum sequentibus, omissa post θαλίῃς positura. Sed ita δὲ ineptum locum habet (v. Herm. ad Orph. p. 820.); ineptius vero illud esse videtur, quod Gratiae et Cupido festis diebus cantant. Igitur retinenda antiqua distinctio est atque ita explicandus locus, ut ἐν θαλίῃς sit

ἀθανάτων κλείουσιν, ἐπήρατον ὄσσαν ἱεῖσαι.
αἳ τότ' ἴσαν πρὸς Ὄλυμπον ἀγαλλόμεναι ὀπὶ καλῇ,
ἀμβροσίῃ μολπῇ· περὶ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα
ὑμνεύσαις, ἐρατὸς δὲ ποδῶν ὕπο δοῦπος ὀρώρει,
νισσομένων πατέρ' εἰς ὅν· ὁ δ' οὐρανῷ ἐμβασιλεύει,
αὐτὸς ἔχων βροντὴν ἠδ' αἰθαλόεντα κεραυνόν,
κάρτεϊ νικήσας πατέρα Κρόνον. εὖ δὲ ἕκαστα
ἀθανάτοις διέταξεν ὁμῶς καὶ ἐπέφραδε τιμάς.

esse in epicorum coniunctivorum tertia persona λάβησιν pro λάβησιν arbitror, quanquam id inscriptionum fide comprobare nondum contigit.

V. 61. μέμβλεται] A. It. μέλλεται.

V. 63 — 67. Hos versus uncis incluserat Wolfius, sed facti postea eum poenituit.

V. 64. Χάριτές τε] Sic Schol. Pind. Ol. IX, 39. Ceteri sine τε.

V. 65. στόματ'] Sic Taur. Ceteri στόμα.

V. 66. νόμους] Ven. νομούς. Versus 66. 67. desunt in Vat. propter ἱεῖσαι.

V. 67. κλείουσιν] Taur. κλείουσαι.

V. 71. νισσομ.] Ven. νισομ. Vulgo νεισσομ. Cf. Oper. 237. Pro οὐρανῷ Taur. οὐρανόν. Pro ἐμβασιλεύει A. ἐμβασίλευεν.

adiunctis etiam in eorum honorem festis, nempe Charitesiis, quae non solum apud Orchomenios, sed etiam in Pieria celebrabantur. Cf. Müller Orch. p. 180. Haec si recte explicavi, sequitur sex tantum fuisse prooemia Theogoniae, non septem, ut Hermannus voluit in sagacissima de Hesiodeae Theogoniae prooemiis praefatione hymn. Hom. p. XVII.

V. 66. 67. πάντων νόμους καὶ ἤθεα κεδνὰ ἀθανάτων κλείουσιν] est doctrina physiologiae (πάντων νόμοι) et naturae Deorum (ἤθεα ἀθανάτων); atque bipartita omnis est theogonia Graecorum, v. Plato de legg. X, 2. p. 886. εἰσὶν ἡμῖν ἐν γράμμασι λόγοι κείμενοι, οἱ παρ' ἡμῖν οὐκ εἰσὶ δι' ἀρετὴν πολιτείας, ὡς ἐγὼ μανθάνω, οἱ μὲν ἐν τισὶ μέτροις, οἱ δὲ καὶ ἄνευ μέτρων, λέγοντες περὶ θεῶν, οἱ μὲν παλαιότατοι, ὡς γέγονεν ἡ πρώτη φύσις οὐρανοῦ τῶν δὲ ἄλλων, προϊόντες δὲ τῆς ἀρχῆς οὐ πολὺ θεογονίαν διεξέρχονται, γενόμενοί τε ὡς πρὸς ἀλλήλους ὡμίλησαν. Quodquum considero versum 67. prorsus necessarium esse putaverim neque alius prooemii fragmentum; nam quod Wolf. ad Il. VI, 511. protulit μετὰ δ' ἤθεα καὶ νόμον ἵππων alius est generis. Ingrata quidem, ne dicam inepta, est illa repetitio ἐρατὴν δὲ διὰ στόματ' ὄσσαν ἱεῖσαι et ἐπήρατον ὄσσαν ἱεῖσαι, sed tolerabilis tamen ut Homerica Il. XXII, 126. 127. Callim. lavacr. P. 72 — 74. atque id genus alia. Νόμος vocabulum Homero ignotum.

V. 68. τότ'] Quando vero? Ubi primum natae erant. F. A. W.

V. 74. ἐπέφραδε τιμάς] Cf. v. 111. καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο. Herod. II, 53. οὗτοι δέ (Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος) εἰσιν οἱ

Ταῦτ' ἄρα Μοῦσαι ἄειδον, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
ἐννέα θυγατέρες μεγάλου Διὸς ἐκγεγαυῖαι,
Κλειώ τ' Εὐτέρπη τε, Θάλειά τε Μελπομένη τε,
Τερψιχόρη τ' Ἐρατώ τε, Πολύμνιά τ' Οὐρανίη τε,
Καλλιόπη θ'· ἡ δὲ προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασέων.
ἡ γὰρ καὶ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
ὅντινα τιμήσωσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο,
γεινόμενόν τ' ἐσίδωσι διοτρεφέων βασιλήων,
τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν χείουσιν ἐέρσην,
τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ῥεῖ μείλιχα· οἱ δέ νυ λαοὶ

V. 79. ἡ δέ] Herm. praef. hymn. p. XV. ἥτε, quod recepit L. Dind., qui postea tamen malebat ἡ δή. ἥδε A. et ἁπασάων.
V. 81. τιμήσουσι A.
V. 83. ἐέρσην] Sic Bar., Taur., Vat. Sed Ven. It. ἀοιδήν.
V. 86. ἰθείῃσι] Taur. marg. τηθείῃσι.
V. 91. θεὸν ὥς] Ven. θεόν θ' ὥς. Erat quum scribere mallem Ἐρχομενὸν δ' ἀνα ἄστυ (A. Ἐρχομενόν), id ut de Orchomeno (v. Boeckh. Oec. civ. Ath. II. p. 384., corp. Inscr. I. p. 722.) dictum esset. Nam ut ab Homero mutuatos esse hos versus putem, multae sunt causae cur non adducor. Potius ex antiquiore fonte derivandi sunt. Cf. Müller Orchom. p. 389. Ἐρχομενοῦ forma etiam alibi Hesiodus usus esse videtur. Cf. Theon. ad Arat. Phaen. 45. [Regem, quem poeta prae ceteris hominibus venerabilem fingit esse, primum repraesentat eloquentiae suavitate, quod munus est Calliopes, instructum; tum sapientiam in iudiciis publice exhibitis admirabilem demonstrantem, motusque animorum prudentia componentem; quibus rebus efficitur, ut vel solo adspectu suo homines reverentia impleat. Quare rectissime poeta regem per urbem, ποιήσαντες Θεογονίην Ἕλλησι καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες καὶ τιμάς τε καὶ τέχνας διελόντες καὶ εἴδεα [ἤθεα] αὐτῶν σημήναντες. Quae hic dicuntur τιμαί, γέρατα audiunt Aeschyl. Prom. 38. et alibi. — Ἐπιφράζω activum reddendum est lexicis.

V. 76. ἐννέα θυγατέρες] Melius fortasse post θυγατέρες distinxeris, ut θυγατέρες sit pro novem virginibus sororibus. [An ἐννέα, θυγατέρες ... ἐκγεγαυῖαι, ut Il. V, 247. F. I.].

V. 80. βασιλεῦσιν ὀπηδεῖ] Calliope est heroicae poësis Musa. v. Plut. Conv. disp. IX, 14, 7. Qui sequuntur versus 81 — 95. alius esse videntur recensionis, nam nexu cum versu 80. carent.

V. 86. ἰθείῃσι δίκῃσι] Sic Tyrtaeus fragm. III. p. 439. Gaisf. ἔπειτα δὲ δημότας ἄνδρας εὐθείαις ῥήτραις ἀνταπαμειβομένους. Contrarium legitur in rhetra Lacedaemonia ap. Plat. Lycurg. 6. αἱ δὲ σκολιὰν ὁ δᾶμος αἱροῖτο. Cfr. nostrum Op. 221. 226. 250. 264.

V. 88. τοὔνεκα] Haec est crasis Ionica ex τοῦ ἕνεκα; Attica si esset, θοὔνεκα scriptum esset, ut in τὸ ἱμάτιον θοἰμά-

πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας
ἰθείῃσι δίκῃσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων
αἶψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε·
τοὔνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὕνεκα λαοῖς
βλαπτομένοις ἀγορῆφι μετάτροπα ἔργα τελεῦσι
ῥηϊδίως, μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν.
ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὣς ἱλάσκονται
αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι·
οἷά τε Μουσάων ἱερὴ δόσις ἀνθρώποισιν.
ἐκ γὰρ Μουσάων καὶ ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος
ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθόνα καὶ κιθαρισταί·

ἀνὰ ἄστυ, hominumque turbam incedentem nobis ob oculos posuit. Similem habes imaginem ap. Apoll. Rh. I, 307. de Iasone: *οἷος δ' ἐκ νηοῖο θυώδεος εἶσιν Ἀπόλλων Δῆλον ἀν' ἠγαθέην — τοῖος ἀνὰ πληθὺν δήμου κίεν· ὦρτο δ' ἀϋτὴ Κεκλομένων ἄμυδις.* et ap. Virgil. Aen. I, 496 sq. Quod si Hesiodus *ἐρχόμενον* de urbe Orchomeno accipi voluit, quis est, quaeso, qui hoc divinatione assequi potuerit? sin *ἐρχομενὸν* eodem sensu dixit, quomodo factum, ut ne unus quidem Grammaticorum hoc observaret Hesiodique locum in hanc rem laudaret? F. I.] Pro *ἀνὰ ἄστυ* Schol. *ἀν' ἀγῶνα*, quod receptum est a Boiss., scripto *Μουσέων*. *Τοίη Μουσάων* Guiet. Wintert. et Lennep. ex coniectura, quam receperunt Gaisf. et Dind. Non persuadent.

V. 93. *οἷά τε*] Sic R. A. It. Vat., nisi quod *οἷα τε* pronuntiant. Tr. Ven. *οἷά τοι*, M. *οἷα τοι*. Vulgo *τοίη*.

V. 94. *Ἐκ γὰρ Μουσάων*] It. Bar. Taur. P. 2. Schol. Pind. *ἐκ γάρ τοι Μουσάων*. Recepit hoc Boiss. scribens *Μουσέων*.

V. 95. *ἐπὶ χθόνα*] Guiet. et Herm. praef. hymn. p. XIX., ut in hymn. Homer. *χθονί*.

τιον, *πρὸ ὁδοῦ φροῦδος*, *προοίμιον φροίμιον* (cf. prohoemium ap. Cic. de rep.) v. Oper. 561. Lobeck. Aglaoph. p. 407. non habet pro crasi, sed *οὕνεκα* pro relativo, *τοὔνεκα* pro demonstrativo.

V. 92. Lennepius (ad Col. p. 50.) ex Odyss. VIII, 173 sq. versum 92. statim post versum 86. collocari et pro *ἀγορεύων* ex Homero *ἀγορεύει* legi iussit. Sed non vidit plane ita deesse copulam, si legatur *ἀγορεύει*; nam *αἶψά τε καὶ ἐπισταμένως* (v. 87.) coniungi debent.

V. 93. Plurali *οἷά τε* usus est Hesiodus propter *μεταπρέπει*, *ἱλάσκονται* cet., quae omnia sunt dona Musarum. Sic Hom. Od. XV, 323. *δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτῆσαι καὶ οἰνοχοῆσαι· οἷά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρώωσι χέρηες.* Quod hic loci sequitur *ἱερὴ δόσις* neque ita abhorret ab antiquo epicorum more. Cf. Od. XIV, 62. 63. *καὶ κτῆσιν ὄπασσεν, οἷά τε ᾧ οἰκῆϊ ἄναξ εὔθυμος ἔδωκεν.* V. Scut. 400. Cf. Oper. 322. *οἷά τε πολλά* et Op. 37. *ἄλλα τε πολλά*.

V. 95. *ἐπὶ χθόνα*] Cf. 197. et Op. 11. 124. De hoc *ἐπὶ* praepositionis cum accusativo coniunctae usu v. Schaef. ad Long. p. 427.

ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ὁ δ' ὄλβιος, ὅντινα Μοῦσαι
φιλεῦνται· γλυκερή οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδή.
εἰ γάρ τις καὶ πένθος ἔχων νεοκηδέϊ θυμῷ
ἄζηται κραδίην ἀκαχήμενος, αὐτὰρ ἀοιδὸς
Μουσάων θεράπων κλεῖα προτέρων ἀνθρώπων
ὑμνήσῃ, μάκαράς τε θεοὺς, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν,
αἶψ' ὅγε δυςφρονέων ἐπιλήθεται, οὐδέ τι κηδέων
μέμνηται· ταχέως δὲ παρέτραπε δῶρα θεάων.
Χαίρετε, τέκνα Διός, δότε δ' ἱμερόεσσαν ἀοιδήν.
κλείετε δ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἐόντων,
οἳ γῆς ἐξεγένοντο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
νυκτός τε δνοφερῆς, οὓς θ' ἁλμυρὸς ἔτρεφε πόντος.

V. 97. φιλεῦνται] Taur. Vat. Med. φιλῶνται, ceteri φιλεῦνται; φίλωνται suaserat Herm. l. l. p. 174. et post eum Voss. ad hymn. Cer. 117. Verum dubito an φιλεῦνται quoque recte habeat, nam prima syllaba producta defenditur et φίλε Homerico, Φιλύρα (v. 1002.) et φιλητὴς substantivo, de quo v. annot. ad Oper. v. 373. Cf. animadvers. ad v. 1002.

V. 101. ὑμνήσῃ] Ven. Taur. It. ὑμνήσει.

V. 107. Νυκτάς τε] Sic Taur. Vat. It. Gaisf. Dind. Νυκτὸς δὲ A. Tr. Ven. Vulgo Νυκτὸς καί. Ritschl. sched. crit. p. 34. hos versus ita traiiciendos: 104. 108. 109. 110. 105. 106. 107., versum 111. eiiciendum esse putat. — οὕς θ'] It. οὓς δ'.

V. 109. οἴδματα It.

V. 114. 115. Ruhnkenio teste in cod. Par. hoc scholium appictum est: δύο ἔπη ὁ Σέλευκος [ὁ Ἀλεξανδρεὺς] ἀθετεῖ, οἱ δὲ περὶ Ἀρίσταρχον τὰ ἐξ ἀρχῆς μόνον λέγουσιν. — εἴποθ' A.

V. 116. Ἤτοι] Non legebatur apud antiquos philosophos,

V. 99. ἄζηται] Hic usus verbi ἄζομαι non occurrit nisi apud Hesiodum.

V. 100. κλεῖα] Male quidam derivare solent a nominativo κλεῖος, qui nusquam reperitur, neque, si reperiretur, κλεῖα, sed κλείεα pluralem haberet; contractum potius est ex κλέεα a κλέος ad normam contractionum αἰδεῖαι, μυθεῖαι, νεῖαι. Vid. Buttm. Gr. I. p. 199.

V. 102. δυςφρονέων ἐπιλήθεται] Cf. Matth. Gr. §. 549, 6.

V. 104. χαίρετε — ἀοιδήν] Hom. hymn. XXV, 6. χαίρετε, τέκνα Διός, καὶ ἐμὴν τιμήσατ' ἀοιδήν.

V. 112. ἄφενος] Origenes philos. ap. Gron. Thes. X. p. 290. ὡς στέφανον δάσαντο. Videtur scripsisse ὥς τ' ἄφενον, ut Op. 24. Ἄφενος est mundus ipse ex chao exortus, divisus ille in tres partes, occupatas a Iove, Neptuno, Plutone; τιμαὶ vero sunt magistratus divini.

V. 116. Χάος] Praebuit hoc Chaos (spatium Herm. cf. Varro de ling. Lat. IV; 3.) largam antiquis sapientibus philosophandi materiem. Cf. Achill. T. in Arati phaen. p. 123. ed. Pet. Θαλῆς ὁ Μιλήσιος καὶ Φερεκύδης ὁ Σύριος (ἐν Θεολογίᾳ quo vocabulo primus is usus

εἴπατε δ', ὡς ταπρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γένοντο,
καὶ ποταμοὶ καὶ πόντος ἀπείριτος, οἴδματι θύων,
ἄστρα τε λαμπετόωντα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
οἵ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοί, δωτῆρες ἐάων,
ὥς τ' ἄφενος δάσσαντο καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο,
ἠδὲ καὶ ὡς ταπρῶτα πολύπτυχον ἔσχον Ὄλυμπον.
ταῦτά μοι ἔσπετε Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι
ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἴπαθ', ὅ τι πρῶτον γένετ' αὐτῶν.
Ἤτοι μὲν πρώτιστα Χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα
Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
[ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου,]
Τάρταρά τ' ἠερόεντα μυχῷ χθονὸς εὐρυοδείης,

qui pro eo πάντων habent. Cf. Aristot. Phys. IV, 1. δόξειε δ' ἂν καὶ Ἡσίοδος ὀρθῶς λέγειν ποιήσας πρῶτον τὸ Χάος· λέγει γοῦν· πάντων μὲν πρώτιστα Χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα γαῖ' εὐρύστερνος. Additum est ἤτοι ab auctoribus prooemii.

V. 118. Hic versus quum recurrat v. 794., spurius esse videbatur Guieto et Wolfio. Non invenitur apud Sextum Emp. Ph. III, 16. Matth. IX. p. 550. et damnatur a Scholiasta Hesiodi; ὅθεν ὁ ἐπαγόμενος στίχος ἀθετεῖται; Cornutus tamen de N. D. c. 17. eum agnoscit. Boissonadus expunxit. Porro v. 118. 119. non leguntur ap. Aristot. Metaph. I, 4. et de Xenoph. c. 1., Platonem symp. c. 6. Quare utrumque obelo confodit Heynius, Comm. soc. Gott. II. 1799. p. 138.

V. 119. Versum, in quo Tartarus primordiis illis adnumeratur, si non ab interpolatore, certe ab Hesiodo additum esse [antiquissimae mythologiae] veri simillimum est. HERM. de myth. Graec. antiquissima, p. V. Eiusd. epist. de nat. myth. adv. Creuz. p. 76. Sed v. animadvers.

esse videtur v. Apollon. de pron. p. 82.) ἀρχὴν τῶν ὅλων τὸ ὕδωρ ὑφιστᾶσιν· ὃ δὴ καὶ χάος καλεῖ ὁ Φερεκύδης, ὡς εἰκὸς τοῦτο ἐκλεξάμενος παρὰ τοῦ Ἡσιόδου, παρὰ τὸ χεῖσθαι ὑπολαμβάνει τὸ χάος ὠνομάσθαι. Cf. Diog. L. vit. Epicur. init.; Sturzii Pherec. p. 39. 45. Orph. Arg. v. 423. 425. Aristoph. Av. 118.

V. 117. εὐρύστερνος] v. Herm. ep. ad Creuz. p. 75.

V. 118. Non adeo ineptus esset hic versus, dummodo versus 117. positura distingueretur a vs. 118. Sensus: πρώτιστα πάντων τῶν ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου, ἐγένετο Χάος, ἔπειτα Γαῖα εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί. Ne quis inde concluderet Chaos fuisse numinum Olympicorum unum, verendum non erat, nam nihil nisi hoc poëta voluit: ante omnes deos, Olympi incolas, Chaos fuit ac Terra. Male tamen habet αὐτὰρ ἔπειτα interpositum. Prorsus aliter Creuzerus epist. c. Herm. myth. p. 154., refutatus ab Hermanno libello de natura myth. p. 76.

V. 119. Τάρταρα ἠερόεντα μυχῷ χθονός] sunt chaus partes eae, quae latent in interiore telluris parte, causae

ἠδ' Ἔρος, ὃς κάλλιστος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
λυσιμελής, πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων
δάμναται ἐν στήθεσσι νόον καὶ ἐπίφρονα βουλήν.
ἐκ Χάεος δ' Ἔρεβός τε μέλαινά τε Νὺξ ἐγένοντο·
Νυκτὸς δ' αὖτ' Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεγένοντο,
οὓς τέκε κυσαμένη, Ἐρέβει φιλότητι μιγεῖσα.
Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγείνατο ἶσον ἑαυτῇ
Οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι,
ὄφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί.
γείνατο δ' Οὔρεα μακρά, θεῶν χαρίεντας ἐναύλους,
Νυμφέων, αἳ ναίουσιν ἀν' οὔρεα βησσήεντα.

V. 134. *Κρῖον*] V. animadvers. ad v. 375.

V. 135. *Θείην τε Ῥεῖάν τε*] Vulgo *Θεῖαν* et *Ῥεῖαν*. Sed *Θείην* scribendum esse evincit scriptura Tr. A. It. Cf. v. 371. Recte hoc vidit L. Dind., sed perperam addidit scribendum esse *Ῥείην*: intercedit enim v. 453. *Ῥεῖαν* legitur etiam in Tr. *Ῥείη* est epicorum recentiorum, ut Callimachi, Nonni (Dion. XIV, 280.)

illae terrae motuum, unde patet eiusdem esse *Τάρταρα* originis ac verbum *ταράσσειν* facta primae syllabae duplicatione, ut in vocabulis *πορφύρεος* (*πυρπύρεος*), *καρχαρόδων* et sim. Pausan. Boeot. 27. *Ἡσίοδον δὲ ἢ τὸν Ἡσιόδῳ Θεογονίαν ἐσποιήσαντα οἶδα γράψαντα, ὡς Χάος πρῶτον, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Γῆ τε καὶ Τάρταρος καὶ Ἔρως γένοιτο.*

V. 120. *Ἔρος*] Fuerunt qui ignem intelligerent, ut notant scholia. Videtur hoc ad Acusilaum pertinere. De Amore deo antiquissimo v. Plat. Symp. p. 178. B. Aliter Empedocles ap. Plutarch. amat. B. *πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων* (*Ἀφροδίτη*).

V. 125. *κυσαμένη*] v. annot. ad v. 308.

V. 126. *ἶσον ἑαυτῇ*] Schol. ad Soph. El. 86. *Καὶ τοῖς φιλοσόφοις ἴσος δοκεῖ εἶναι κατὰ ἀνάλυσιν ὁ ἀὴρ τῇ γῇ· συνέστραπται γὰρ ἡ γῆ· εἰ δὲ διαλυθείη, ἰσωθήσεται αὐτῷ· οὕτως ἔχει καὶ τὸ Ἡσιόδειον· γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγείνατο ἶσον ἑαυτῇ Οὐρανόν.* Sed non sermo est de aëre, verum de Coeli extensione et materie, terrae simili. Nempe ex metallo erat Coelum (cf. Il. V, 504. Od. XV, 328. minime enim persuadet Völker. de Homer. geogr. p. 5.); metalla autem sunt nervi terrae. Sic v. 161. *αἶψα δὲ ποιήσασα γένος πολιοῦ ἀδάμαντος.* Ad similem terrae extensionem ac formam pertinet illud *ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι*, ad materiam *ὄφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί.* Pro *ἑαυτῇ* antiquior poëta dixisset *ἑοῖ* vel *οἱ αὐτῇ*. V. annot. ad v. 470.

V. 130. Hic versus additus esse videtur a recentiore quodam, qui *θεῶν* illud explicare conabatur. Nam quid illa sibi volunt addita: *αἳ ναίουσιν ἀν' οὔρεα βησσήεντα* post verba *θεῶν χαρίεντας ἐναύλους*? In montibus templa erant deorum constituta; hoc significant illa *θεῶν χαρίεντας ἐναύλους.*

V. 136. Apollod. I, 1.

ἡ δὲ καὶ ἀτρύγετον πέλαγος τέκεν, οἴδματι θῦον,
Πόντον, ἄτερ φιλότητος ἐφιμέρου· αὐτὰρ ἔπειτα
Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα τέκ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην,
Κοῖόν τε Κρῖόν θ', Ὑπερίονά τ' Ἰαπετόν τε,
Θείην τε Ῥεῖάν τε, Θέμιν τε Μνημοσύνην τε,
Φοίβην τε χρυσοστέφανον Τηθύν τ' ἐρατεινήν.
τοὺς δὲ μέθ' ὁπλότατος γένετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,
δεινότατος παίδων· θαλερὸν δ' ἤχθηρε τοκῆα.
γείνατο δ' αὖ Κύκλωπας ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντας,
Βρόντην τε Στερόπην τε καὶ Ἄργην ὀμβριμόθυμον,
οἳ Ζηνὶ βροντήν τ' ἔδοσαν τεῦξάν τε κεραυνόν.

Pro Ῥείη Il. XV, 187. lege Ῥεῖα.

V. 134. Κρῖον] Vulgo Κρεῖον. V. adnot. ad vs. 375.

V. 139. ἦτορ] P 2. ὕβριν.

V. 140. Στερόπην] Ἀστερόπην Ven. Taur. Bar. Tr. Steph. m. — ὀμβρ.] Sic Vat. Taur. Tr. Vulgo ὀβρ.

V. 141. P 2. κεραυνούς.

septimam addit Dionam, quae Oceanidum una est Hesiodo Theog. 353. Clemens Homil. VI, 2. p. 664. Tom. II. patrum apostolicorum ed. Cotelerii, pro Phoebe habet Cererem: οὔτε γὰρ ἀπ' Οὐρανοῦ καὶ τῆς μητέρος αὐτοῦ Γῆς γεγόνασιν παῖδες δώδεκα, ὡς ὁ μῦθος καταριθμεῖ, ἄῤῥενες μὲν Ὠκεανός, Κοῖος, Κριός, Ὑπερίων, Ἰαπετός, Κρόνος· θήλειαι δὲ Θεά (scr. Θεία), Θέμις, Μνημοσύνη, Δημήτηρ, Τηθύς, Ῥέα. Ab Stephano B. v. Ἄδανα adduntur Adanus, Andes, Ostasus et Olymbrus, in quo hoc mirum, quod Ἄνδας a Tyrrhenis (Pelasgis) dicitur septentrio. V. Hesych. s. v.

V. 138. θαλερόν] Ἀρίσταρχος ἐπιλαμβάνει ὡς οὐ καλῶς τοῦ πρεσβυτέρου Οὐρανοῦ θαλεροῦ εἰρημένου· εἰ μὴ ὡς μαλερὸν πῦρ μαραντικὸν λέγει καὶ χλωρὸν δέος τὸ χλωρὸν ποιοῦν (sic lege pro ποιόν) οὕτως θαλερὸς οὐρανὸς ὁ θαλεροποιὸς τῷ βίῳ· διὰ γὰρ τῆς ὀμβρήσεως θάλλειν πάντα καὶ αὔξεσθαι ποιεῖ. SCHOL. Ruhnkenius totum versum, probante Heynio, obelo confodi iussit. Secuti sunt Wolf., Gaisf., Dind. Sed non adeo absurdum hoc epitheton mihi videtur, imo aptissimum deo, qui sex filios totidemque filias procreavit, inditum illud propter insignem vim genitalem.

V. 140. ὀμβριμόθυμον] Hanc veriorem esse formam vocabuli, non ὀβριμόθυμον, evincunt codices, evincit etiam etymologia. Nam quod de ἀμβρότου vocabulo demonstravit Buttmannus (Lexil. I. p. 131 sq.), esse radicalem μ literam, quum a μόρος deducendum esset, idem etiam de ὀμβρίμου vocabulo dictum esto. Derivandum est enim a μόριμος, μόρσιμος, aut adiecto o euphonico aut per metathesin traiecto. Pertinere ad eandem radicem μορμώ, μόρμορος cet. pronum est intelligere. Frustra Hermanno obloquitur Wernikius ad Tryph. p. 197. Cf. Franckii Callin. p. 89.

οἱ δ' ἤτοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς ἐναλίγκιοι ἦσαν,
μοῦνος δ' ὀφθαλμὸς μέσσῳ ἐνέκειτο μετώπῳ.
[οἵδ' ἐξ ἀθανάτων θνητοὶ τράφεν αὐδήεντες·
Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρα σφέων
κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ἕεις ἐνέκειτο μετώπῳ·]
ἰσχύς τ' ἠδὲ βίη καὶ μηχαναὶ ἦσαν ἐπ' ἔργοις.
ἄλλοι δ' αὖ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο
τρεῖς παῖδες μεγάλοι καὶ ὄβριμοι, οὐκ ὀνομαστοί,
Κόττος τε Βριάρεώς τε Γύης θ' ὑπερήφανα τέκνα.

V. 142. *οἱ δ' ἤτοι*] Sic scripsi ex P2. cum Herm. hymn. Ven. 226. pro *οἳ δή τοι*. Scholiastes ad h. l. ita: *Κράτης ἀντὶ τούτου ἄλλον στίχον παρατίθεται· οἱ δ' ἐξ ἀθανάτων θνητοὶ τράφεν αὐδήεντες. Πῶς γὰρ τοὺς αὐτοὺς θεοῖς ἐναλιγκίους λέγει, καὶ ἐν τῷ τῶν Λευκιππιδῶν καταλόγῳ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ;* Mirum hoc esset exemplum commenti alicuius grammatici, si ipse Crates hunc versum composuit, ut labi Hesiodeae succurreret. Verum talia ausum esse Crateteum iecur propter catalogum feminarum nemo facile mihi persuadeat. Imo vero alius est hic versus antiquae recensionis, pertinens ad v. 144. 145.; alius sunt v. 142. 143. Debebant igitur ii, qui versus 144. 145. in textum recepere, etiam illum inferre, qui arctissime cum iis cohaeret. Ipsum Hesiodum duodecim illos filios filiasque secernere voluisse ab iis, qui v. 139. memorantur, satis indicatum est v. 137. *τοὺς δὲ μεθ' ὁπλότατος γένετο Κρόνος ἀγκυλομήτης.* — *ἐναλίγκιοι*] Vat. *ἐναλίγκιον.*

V. 143. L. Dind. *ὀφθαλμὸς δὲ ἕεις μέσσῳ ἐνέκειτο μετώπῳ*, quod apud Herodian. *περὶ μον. λέξ.* p. 18. 29. ita legitur: *ἀναλογώτερον ἕνεκα τόνου τὸ ἕεις βαρυνόμενον· ὀφθαλμὸς δὲ ἕεις ἐν μέσῳ ἔκειτο μετώπῳ.* Atque hoc recepit Boisson. mutato *μέσῳ* in *μέσσῳ*. Verum patet haec ab Herodiano citari memoriter confusis v. 143 et 145.; nolui igitur eam lectionem mutare, quae

V. 144. *θνητοὶ αὐδήεντες* sunt *ἄνθρωποι μέροπες*. V. Nonn. Dion. XIII, 212.

V. 144. a. *Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπώνυμον*] Wolfius allegabat Hom. Od. VII, 54. *Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστὶν ἐπώνυμον*: sed hinc non comprobatur *Κύκλωπες ἦσαν ὄνομ' ἐπώνυμον*, quod ita licet convertas: Rundaugen waren sie ihres Zunamens. v. A. Matth. Gr. §. 308.

V. 148. *οὐκ ὀνομαστοί*] V. annot. ad v. 171.

V. 150. *τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο*] Imitatus est Orph. Arg. 519. *ἐξ μὲν χεῖρες ἑκάστῳ ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο.*

V. 149. *Κόττος κ. τ. ἑ.*] V. Welckerus Tril. Aesch. p. 148., quocum consentire non possum. Potius steterim a partibus Hermanni de nat. myth. p. 84.

V. 152. *ἐπέφυκον*] V. Varin. p. 357. Dind. [De forma *ἐπέφυκον* pro *ἐπεφύκεσαν* v. Buttm. Gr. ampl. §. 111. not. 1. V. C. F. R.]

τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο
ἄπλαστοι, κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
ἰσχὺς δ' ἄπλητος κρατερὴ μεγάλῳ ἐπὶ εἴδει.
ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
δεινότατοι παίδων, σφετέρῳ δ' ἤχθοντο τοκῆϊ
ἐξ ἀρχῆς. καὶ τῶν μὲν ὅπως τις πρῶτα γένοιτο,
πάντας ἀποκρύπτασκε, καὶ ἐς φάος οὐκ ἀνίεσκε,
Γαίης ἐν κευθμῶνι, κακῷ δ' ἐπετέρπετο ἔργῳ.

omnium codicum et editionum fide nititur. — ἐνέκειτο] Sic P2. Ven. Vat. Taur. It. 1. 2. Ceteri ἐπέκειτο, praeter Tr., qui habet αἴκειτο, pro ἕεις A. ἕειν.

V. 147. ἐξεγένοντο] Vat. Pr. ἀστερόεντος. — v. 148, 149. Pr. 149. 148.

V. 149. Γύης] Sic scripsi cum Taur. (v. 618.) It. Apollodoro, Herm. ep. ad Creuz. p. 85. et Buttm. Lexil. I. p. 230. II. p. 271., Sylb. ad Clenard. p. 444. Vid. Virgilium, qui Aen. V, 152 sq. habet Gyan prima brevi et IX, 755. Gygen prima longa. Ceteri Γύγης. v. Mureti Var. L. VI, 13., quem citavit Boisson.

V. 151. ἄπλαστοι] Ita Vat. A. It., ἄπλαυστος Taur., ἄπλατοι Steph. m., Tr., Ven., Gaisf., Dind. Sed ἄπλατοι dixisse poëtam epicae vel Atticae dialecti nemo facile mihi persuadeat (v. Voss. hymn. Cer. 83. Elmsl. ad Eur. Med. 149. ibique Herm.); dixisset ille ἄπλητος a πελάω et ἄπληστος a πίμπλημι. Neque ἄπλητος v. 153. ex A. cum Vossio in ἄπλατος mutare volui propter eandem causam: Ἄπλαστοι sunt informes. ἀπλᾱτος tamen apud Attic. poëtam in Bachmann. Anecd. I. p. 121.; sed Doricum aliquem poëtam hac forma ab comico rideri puto.

V. 157. ἀνίεσκε] Vulgo ἀνίησκε. Illud voluerat iam Wolf., secuti sunt Gaisf., Dind.

V. 155. δεινότατοι παίδων] Constr. δειν. παίδων ἦσαν, unde vides particulam δὲ abesse non posse. Wolf. Monitum hoc est propter Guietum, qui δὲ deleri iusserat. Sed vellem unicum huius ellipsis exemplum allatum a Wolfio esset eiusdem iuncturae atque ab epico usurpatum. Accedit similis versus 138. structura.

V. 157. ἀνίεσκε] Non multum, fateor, abest, quin defendam antiquum ἀνίησκε. Nam si epicis licuit dicere καλέεσκον, ποιέεσκον, si licuit ex καλέω κικλήσκω verbum fingere, Dorico epico etiam licuit duplex illud ε in ἀνιέεσκε contrahere in ἀνίησκε, ut ἔπλην, ἔῤῥην etc. V. Buttm. Gr. ampl. I. p. 505. Ceterum quod hic dicitur: πάντας ἀποκρύπτασκε καὶ ἐς φάος οὐκ ἀνίεσκε γαίης ἐν κευθμῶνι, v. 501. 502. ὀλοὰ δεσμά audit poëtae. De locutione πάντα ἀποκρύπτασκε καὶ ἐς φάος οὐκ ἀνίεσκε v. animadvers. ad 550.

V. 158. Voss. geogr. antiq. p. XXVI. non bene ἀποκρύπτασκε de Tellure intellexit. Cf. Herm. de myth. ant. p. IX.

Οὐρανός· ἡ δ' ἐντὸς στοναχίζετο Γαῖα πελώρη
στεινομένη· δολίην δὲ κακὴν ἐπεφράσσατο τέχνην.
αἶψα δὲ ποιήσασα γένος πολιοῦ ἀδάμαντος
τεῦξε μέγα δρέπανον καὶ ἐπέφραδε παισὶ φίλοισιν.
εἶπε δὲ θαρσύνουσα, φίλον τετιημένη ἦτορ·
Παῖδες ἐμοὶ καὶ πατρὸς ἀτασθάλου, αἴ κ' ἐθέλητε
πείθεσθαι, πατρός γε κακὴν τισαίμεθα λώβην,
ὑμετέρου· πρότερος γὰρ ἀεικέα μήσατο ἔργα.
Ὣς φάτο· τοὺς δ' ἄρα πάντας ἕλεν δέος, οὐδέ τις αὐτῶν
φθέγξατο· θαρσήσας δὲ μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης
ἂψ αὖτις μύθοισι προσηύδα μητέρα κεδνήν·
Μῆτερ, ἐγώ κεν τοῦτό γ' ὑποσχόμενος τελέσαιμι

V. 160. *ἐπεφράσσατο*] Scribendum *ἐφράσσατο* pro vulgato *ἐπεφράσσατο*, quod vel propter repetitionem v. 162. insuave est, ortum illud ex *ἐπετέρπετο* v. 185. et *ἐπέφραδε* v. 162. *Ἐπεφράσσατο* tolerari non potest, quod Hesiodus non admisit Atticas correptiones; v. Herm. ad Orph. p. 756. Nam *Ὄθρυος* Theog. 632. facit synizesin, qualem habes Il. XVI, 321. in cod. Harl. Cf. Herm. elem. doctr. metr. p. 53. Pro *στεινομένη* Seleuci recensio habebat *ἀχνυμένη* propter tautologiam, quae inesse videbatur verbis *στοναχίζετο στεινομένη*. Sed *στεινομένη* est intus onerata. *Κακὴν τέχνην* est pro *κακοτεχνίαν*, nisi mavis scribere *δολίην τε κακήν τ' ἐφράσσατο τέχνην*.

V. 161. *ποιήσασα*] Taur. *ἐποιήσατο*.

V. 161. *πολιοῦ ἀδάμαντος*] In Scuto 231. *ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος*. *Ἀδάμαντα* ferrum fuisse, non aes, ex sollemni epitheto ferri Homerico, *πολιόν*, apparet. Quod sequitur *δρέπανον* telum est ex antiquissimis, ut monuit Wolfius; erat illud *καρχαρόδον* (v. 175.), quod acuendi nondum inventa ars erat. Cf. Boettiger Kunstmythologie I. p. 228. 232.

V. 171. *δυςωνύμου*] ω illud, quod est in commissura vocabuli, non habet etymologicam rationem, sed, ut vere de aliis statuit Lobeckius ad Phryn. p. 706., rhythmicam: producitur vocalis propter fortiorem pulsum. Aliter res habet in *ἀνώνυμος*, *νήδυμος*, et aliis eiusdem generis vocabulis, quibus privativa, ut aiunt, inest significatio; in his non solum propter rhythmicas rationes commissurae syllaba producitur, sed etiam propter etymologicas. Propriae ac peculiares privandi syllabae sunt *ἀνε* cum *ἄνευ* cognatae; harum, si cui adiunguntur vocabulo a vocali incipienti, ea vis est ε vocalis, ut insequentem vocalem quasi per contractionem producat. Decurtantur autem hae syllabae aut in *ἀν*, ut in *ἀννέφελος*, in quo caveas νν pro mero diplasiasmo rhythmico liquidae habeas, aut in νε ut in *νέποδες* (Theocriteum dico, nam

ἔργον, ἐπεὶ πατρός γε δυςωνύμου οὐκ ἀλεγίζω
ἡμετέρου· πρότερος γὰρ ἀεικέα μήσατο ἔργα.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ μέγα φρεσὶ Γαῖα πελώρη.
εἷσε δέ μιν κρύψασα λόχῳ· ἐνέθηκε δὲ χειρὶ
ἅρπην καρχαρόδοντα· δόλον δ' ὑπεθήκατο πάντα.
ἦλθε δὲ Νύκτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός, ἀμφὶ δὲ Γαίῃ
ἱμείρων φιλότητος ἐπέσχετο καί ῥ' ἐτανύσθη
πάντῃ· ὁ δ' ἐκ λοχεοῖο πάϊς ὠρέξατο χειρὶ
σκαιῇ, δεξιτερῇ δὲ πελώριον ἔλλαβεν ἅρπην,
μακρήν, καρχαρόδοντα, φίλου δ' ἀπὸ μήδεα πα-
τρὸς
ἐσσυμένως ἤμησε, πάλιν δ' ἔρριψε φέρεσθαι
ἐξοπίσω. τὰ μὲν οὔτι ἐτώσια ἔκφυγε χειρός·
ὅσσαι γὰρ ῥαθάμιγγες ἀπέσσυθεν αἱματόεσσαι,

V. 165. *πατρός*] Sic A. Dind. *Πατέρος* Venet. Gaisf. ceteri. Pro *γε* A. Taur. It. *δέ*. Libenter scripsissem *πατρός κέ κακήν*, nisi ingens cacophonia *κε κακη* syllabarum me deterreret. Ita, si quid opus exemplis est, Il. IV, 97. *τοῦ κεν δὴ πάμπρωτα παρ' ἀγλαὰ δῶρα φέροιο, αἴ κεν ἴδῃ Μενέλαον Ἀρήϊον, Ἀτρέος υἱόν, σῷ βέλει δμηθέντα.* Et vere *κὲν* particula hic abesse non potest (v. annot. ad v. 722.), nisi malis scribere *τισώμεθα.*

V. 170. *πατρός*] Venet. *πατέρος*, Taur. *πατέρος* sine *γε.*

V. 178. *λοχεοῖο*] Vat. Ven. *λοχέοιο*, Taur. Vat. m. *λόχοιο.* Videtur haec scriptura ad Aeolicam Hesiodi pronuntiationem pertinere.

Homericum *νέποδες* recte explicuisse videtur Doederlinus Synon. III. p. 85.) *νώνυμος, νηλεής (νε-ἔλεος), νημερτής (ναμερτής* Att. v. Herm. Soph. Tr. 172.), *νήδυμος.* Hoc, quod ultimo dixi loco, derivare ab *ἡδύ* solent (cf. Buttm. Lexil. I. p. 179 sq.), quum debuissent ab *νε* et *ἀδέω* (quo quis aegre satiatur). De vocibus *νηπαθής, νήκερος, νηκερδής (νήποινος* a *νε* et *ἄποινα*) statuo cum Lobeckio ad Phryn. p. 711. Producta est *ε* littera in *νηκερδής*, ut *ο* in *δυςώνυμος*, ratione rhythmica. Ab hoc *ἀνε, ἀν* et *νε* paullo diversum est, quanquam cognatum, *α* quod dicunt privativum. Igitur si apud Hesiodum Th. 660. est *ἀνάελπτα* et 797. *ἀνάπνευστος* (v. Buttm. Gr. ub. II. p. 357.) analogiam id habet cum *δυςάσχετος* et similibus. Ὄνομα vero, ut ad *δυςώνυμον* redeamus, Graecis est illud, quo quis statim hominibus commendatur (v. Passov. de cond. lex. gr. p. 22.) tanquam imagine corporis et animae. Est igitur aut is *δυςώνυμος* et *οὐκ ὀνομαστός*, cujus natura nomini non respondet, aut is, cui a forma et ab ingenii natura infelix nomen recte inditum est.

V. 178. *ὠρέξατο*] sc. *τῶν μηδέων.*

V. 183. *ἀπέσσυθεν*] Non esse pronuntiandum *ἀπεσσύθεν* demonstravi doctrin. accent. gr.

πάσας ἐδέξατο Γαῖα· περιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν
γείνατ' Ἐρινῦς τε κρατερὰς μεγάλους τε Γίγαντας,
[τεύχεσι λαμπομένους, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντας,]
Νύμφας θ' ἃς Μελίας καλέουσ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
μήδεα δ' ὡς τοπρῶτον ἀποτμήξας ἀδάμαντι
κάββαλ' ἀπ' Ἠπείροιο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
ὣς φέρετ' ἂμ πέλαγος πουλὺν χρόνον, ἀμφὶ δὲ λευκὸς
ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτου χροὸς ὤρνυτο· τῷ δ' ἔνι κούρη
ἐθρέφθη· πρῶτον δὲ Κυθήροισι ζαθέοισιν
ἔπλητ', ἔνθεν ἔπειτα περίρρυτον ἵκετο Κύπρον.
ἐκ δ' ἔβη αἰδοίη καλὴ θεός, ἀμφὶ δὲ ποίη

V. 184. πάσας ἐδέξατο] Vulgo πάσας δέξατο. Sed Bar. quum praebeat ἐδέξατο, scripsi πάσας. Cf. v. 60.

V. 186. Hic versus deest in Bar. It. atque recte, ni fallor. Videtur enim additamentum esse alicuius rhapsodi, qui verba Homerica Il. XVIII, 510. coniunxit. Quis unquam fando audivit loricis instructos fuisse Gigantes et longis hastis usos esse? Mecum consentit Herm., si recte intelligo, de myth. Gr. antiq. p. IX., sed aliis nixus ille argumentis.

V. 188. μήδεα δ'] Sic scripsi cum Bar. It. Schellersh. ap. Werf. Act. Mon. II. p. 152. Nam opposita sibi sunt v. 183. ῥαθάμιγγες et μήδεα h. v. Vulgo μήδεά θ' ὡς. Paucis interiectis post ἀδάμαντι et post πόντῳ vulgo colo interpungitur. Nos dedimus posituram Gaisfordii.

V. 189. ἀπ' Ἠπείροιο] Sic fere omnes ante Wolf., qui ex It. A. ἠπείροιο. Secuti sunt ceteri editores. Pro ἀπ', quod habet P 2., vulgo ἐπ'.

p. 34. Nam qui syncopen hic odoratur pro ἀπεσσύθησαν, nae ille multum aberrare mihi videtur a vera condendorum horum aoristorum regula. Ut εἶπον est prima singularis et pluralis tertia, ita etiam ἐμιάνθην et ἐμίανθεν, quo item Homero uti licuit. Sic ἦν v. 321. est pluralis, non singularis, ut volunt grammatici, v. c. Matth. §. 303. 1.

V. 184. περιπλομένων] περιτελλόμενος ἐνιαυτὸς est annus vertens, περιπλόμενος vero annus inversus. V. Heind. ad Horat. Sat. I, 1, 36.

V. 189. Ἠπείροιο] V. Voss. de geogr. ant. p. XXVII. Dione, secundum alios mater Aphroditae, vere pertinet ad Epirum (V. Buttm. Myth. I. p. 22 sq. Schol. Apollon. Rh. IV, 327. 983 — 993.) et Epirus dicitur umbilicus Graeciae (Liv. XXXV, 18.). Quanquam hoc male me habet, quod Epirotarum ut Graecorum in catalogo navium Homerico ne mentio quidem iniicitur.

V. 193. Κυθήροισι] Schol. male: Κύθηρά ἐστι πόλις Κύπρου μικρά — παραθαλασσία. Insulam innuit Hesiodus. Huc pertinet locus Hesychii v. Κυθέρεια: Ἀφροδίτη μὲν καθ' Ὁμη-

ποσσὶν ὕπο ῥαδινοῖσιν ἀέξετο· τὴν δ' Ἀφροδίτην,
ἀφρογενέα τε θεὰν καὶ ἐϋστέφανον Κυθέρειαν
κικλήσκουσι θεοί τε καὶ ἀνέρες, οὕνεκ' ἐν ἀφρῷ
θρέφθη· ἀτὰρ Κυθέρειαν, ὅτι προςέκυρσε Κυθήροις.
Κυπρογενέα δ', ὅτι γέντο πολυκλύστῳ ἐνὶ Κύπρῳ·
ἠδὲ φιλομμηδέα, ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη.
τῇ δ' Ἔρος ὡμάρτησε, καὶ Ἵμερὸς ἕσπετο καλὸς
γεινομένῃ ταπρῶτα θεῶν τ' ἐς φῦλον ἰούσῃ.
ταύτην δ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, ἠδὲ λέλογχε
μοῖραν ἐν ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
παρθενίους τ' ὀάρους μειδήματά τ', ἐξαπάτας τε
τέρψιν τε γλυκερὴν φιλότητά τε μειλιχίην τε.

V. 193. ἔπληκ"] A ἔπλετο.

V. 196. 199. ἀφρογενέα - Κυπρογενέα] Exhibui vett. edd. scripturam (Ἀφρογένειαν, Κυπρογένειαν) etsi, facilis erat medela ἀφρογενῆ, κυπρογενῆ, quoniam editoris est auctorum texta emendare, non glossarum fraudes corrigendo celare. F. A. WOLF. Ego vero non pro glossa habeo, sed pro additamento rhapsodi alicuius antiquissimi. Igitur scripsi cum Reizio, Werf. Act. M. I. I. et Thierschio (Gr. gr. §. 181. 1.) ἀφρογενέα et Κυπρογενέα. Nam Κυπρογενέα habet Vat., Schell., κυπρογένει' ὅτι Venet., Κυπρογένεια Taur., M. Pro ἀφρογενέα v. 196. Ven. Ἀφρογένειαν θεὸν καί. Quod librarii scripserunt Ἀφρογένειαν et Κυπρογένειαν non magis est nota νοθείας, quam quod iidem τρικέφαλον pro τρικάρηνον v. 287. dederunt.

V. 200. ἠδὲ φιλομμηδέα] Ven. melius καὶ φιλομηδέα δ' αὖ. Hoc voluit etiam Paris., qui habet καὶ φιλομήδειαν.

V. 205. μελεδήματα P2.

ρον μὲν οὐχ ὅτι προσέκυρσε Κυθήροις, ἀλλ' ὅτι κευθομένου etc.

V. 196. 199. ἀφρογενέα — Κυπρογενέα] V. Orph. hymn. I, 11. Ἀφρογενής τε θεά, μεγαλώνυμα δῶρα λαχοῦσα. Κυπρογενής est apud Theogn. 1304. 1322. 1332. 1382. 1385. 1386. Κυπρογενῆαν dixit Sappho fragm. 53. Nevii.

V. 197. οὕνεκ' ἐν ἀφρῷ θρέφθη] Mihi potius Ἀφροδίτη est ἁβροδίαιτος. Sic Gratiae dicuntur ἁβραί a Sapphone fragm. 50. Nevii; δίαιτα et δαίτη sunt cognata vocabula.

V. 200. φιλομηδής] φιλομηδὴς Ἀφροδίτη non reperitur apud Homerum, qui φιλομειδοῦς adiectivo utitur, observante Wolfio.

V. 201. ὡμάρτησε καὶ Ἵμερος] Haec vulgo sine positura post ὡμάρτησε cohaerent. Verum dubito, num ille Hesiodeus Amor Venerem comitatus sit; pertinet hoc ad Himerum negotium. Distinxi igitur cum Gaisfordio. Comes, non filius Veneris Cupido est etiam Sapphoni et Diotimae Platonicae.

V. 206. Post hunc versum desunt narrationes de Crono imperium Urani sibi arroganti.

Τοὺς δὲ πατὴρ Τιτῆνας ἐπίκλησιν καλέεσκεν
παῖδας νεικείων μέγας Οὐρανὸς οὓς τέκεν αὐτός.
φάσκε δὲ τιταίνοντας ἀτασθαλίῃ μέγα ῥέξαι
ἔργον, τοῖο δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθεν ἔσεσθαι.
Νὺξ δ' ἔτεκε στυγερόν τε Μόρον καὶ Κῆρα μέλαιναν
καὶ Θάνατον, τέκε δ' Ὕπνον, ἔτικτε δὲ φῦλον Ὀνείρων·
οὔτινι κοιμηθεῖσα θεὰ τέκε Νὺξ ἐρεβεννή.
δεύτερον αὖ Μῶμον καὶ Ὀϊζὺν ἀλγινόεσσαν,
Ἑσπερίδας θ', αἷς μῆλα πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο
χρύσεα καλὰ μέλουσι φέροντά τε δένδρεα καρπόν.
[καὶ Μοίρας καὶ Κῆρας ἐγείνατο νηλεοποίνους,
Κλωθώ τε Λάχεσίν τε καὶ Ἄτροπον, αἵτε βροτοῖσι

V. 207—210. Hos versus obelis notavit Wolf. et fere omnes qui eum secuti sunt editores. Ratio est, quod unus tantum Titanum, Cronus, impietatis erga patrem reus agi posset, non item ceteri filii; nec locum satis convenire his versibus arbitrabantur. Verum illud refutatur v. 154. 155. *ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο, δεινότατοι παίδων σφετέρῳ ἤχθοντο τοκῆϊ*, hoc vero e nexu totius capitis.

V. 211—232. Haec alius esse rhapsodi arbitrabatur Thierschius de Hes. p. 24. Cf. Herm. de myth. Gr. ant. p. X. ep. ad Creuz. p. 86. Mihi non ita videtur. Nam quod vss. 212—232. describitur genus, necessario oppositum est Aphroditae, Cupidini etc., ut amori odium, coniunctioni separatio.

V. 214. *Μῶμον*] Cod. Schellersh. ap. Creuz. ep. ad Herm. p. 170. ex corr. *Μῶλον*.

V. 217. *νηλεοποίνους*] Taur. Bar. It. *νηλεοπίνας*, cui

V. 207. *τοὺς δέ*] Cf. v. 155.

V. 216. *χρύσεα μῆλα*] Hesperides cum Ladone custodiunt. V. v. 275. 333. 518.

V. 217—222. Quod nunc *Μοῖραι* et *Κῆρες* a Nocte dicuntur progenitae post *Μόρον* et *Κῆρα* (v. 211.) et quod versus 218. 219. adduntur qui fere iisdem verbis infra redeunt v. 905. 906., quo sane aptiore leguntur loco, suspectum est. Nam ita Apollod. I, 3. *Ἐκ μὲν Θέμιδος τῆς Οὐρανοῦ Ζεὺς γεννᾷ Μοίρας, Κλωθώ, Λάχεσιν, Ἄτροπον*. Hic additi videntur a poëta, qui diversam sequebatur mythologiam. Quod Wolfius dicit munus scelerum poenas exigendi a Parcarum charactere recedere, non satis considerate monitum est. Verba enim illa *αἵτε βροτοῖσι — κακόν τε* pertinent ad *Μοίρας*, illa vero *αἵ τ' ἀνδρῶν — ἁμάρτῃ* ad *Κῆρας*. Diversae enim sunt *Κῆρες* et *Μοῖραι*. V. annot. ad Scut. 249.

V. 224. Pro *φιλότητα* Guietus volebat *δολότητα*,

γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε,
αἵτ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε παραιβασίας ἐφέπουσαι
οὐδέποτε λήγουσι θεαὶ δεινοῖο χόλοιο,
πρίν γ' ἀπὸ τῷ δώωσι κακὴν ὄπιν, ὅςτις ἁμάρτῃ.]
τίκτε δὲ καὶ Νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
Νὺξ ὀλοή· μετὰ τὴν δ' Ἀπάτην τέκε καὶ Φιλότητα,
Γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ Ἔριν τέκε καρτερόθυμον.
Αὐτὰρ Ἔρις στυγερὴ τέκε μὲν Πόνον ἀλγινόεντα
Λήθην τε Λιμόν τε καὶ Ἄλγεα δακρυόεντα,
Ὑσμίνας τε Φόνους τε, Μάχας τ' Ἀνδροκτασίας τε,
Νείκεά τε ψευδέας τε Λόγους Ἀμφιλογίας τε,
Δυςνομίην, Ἄτην τε, συνήθεας ἀλλήλῃσιν,
Ὅρκον θ', ὃς δὴ πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
πημαίνει, ὅτε κέν τις ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσῃ.

suprascriptum ους. In marg. γρ. νηλεοπόίους (sic). Ruhnkenius malebat νηλιτοποίνους. Ἠλεοποίνους legitur ap. Stobaeum Ecl. Ph. p. 9.

V. 221. λήγουσι - δεινοῖο χόλοιο] Taur. λήγουσαι — δειλοῖο χόλ. et in marg. γρ. λέχοιο.

V. 227. Λήθην] Ruhnk. malebat Ἄτην, Heynius Λοιμόν, nisi velles pro oblivione benefactorum in nos collatorum accipere. Pro λιμόν al. λοιμόν.

V. 228. φόνους] Steph. marg. φόβους.

V. 230. Ἄτην] Ruhnk., qui v. 227. Ἄτην intulerat, hic coniecit Ἀπάτην. Nam v. 224. pro spurio ei erat. Sine causa. Sed noli Δυςνομίην (qua quis ultro contra leges peccat) et Ἄτην (qua quis ita perturbatur animo atque occaecatur, ut vel invitus peccet) dispescere. Ipse enim Hesiodus eas dixit συνήθεις ἀλλήλαις. — ἀλλήλῃσιν] Gaisf., Dind. ἀλλήλοισιν.

monstrum vocis, ut iam Ruhnkenius iudicavit, qui proscribendum hunc versum ineptissimum dixit. Sed vereor, ne alia quaedam huic vocabulo subsit notio quam blandae amantium fraudis. Φιλήτης (non φηλήτης) a φιλέω, producta prima si sit in arsi, euphemismus est pro fure i. e. qui alienarum rerum est cupidus; hinc φιλότης idem significat quod φωρά. V. ad Op. 377. Nolim igitur hunc versum proscribere.

V. 226. De his numinibus vid. Virgil. Aen. VI, 274 sq.

V. 227. Λήθην] Aptissima est huic loco oblivio quae nascitur ex animi quadam remissione ac prava securitate. Sapienter enim paullo post Hesiodus: Ὅρκον δ', ὃς δὴ πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους πημαίνει, ὅτε κέν τις ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσῃ. Eodem modo oblivio illa, quam negligentiam dixeris (Unzuverlässigkeit), τοὺς ἀνθρώπους πημαίνει, nisi quod illud sponte fiat atque de industria (ἑκών), hoc vero pene invite.

Νηρέα δ' ἀψευδέα καὶ ἀληθέα γείνατο Πόντος,
πρεσβύτατον παίδων· αὐτὰρ καλέουσι γέροντα,
οὕνεκα νημερτής τε καὶ ἤπιος, οὐδὲ θεμιστέων
λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἤπια δήνεα οἶδεν.
αὖτις δ' αὖ Θαύμαντα μέγαν καὶ ἀγήνορα Φόρκυν
Γαίῃ μισγόμενος καὶ Κητὼ καλλιπάρηον,
Εὐρυβίην τ' ἀδάμαντος ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἔχουσαν.
Νηρῆος δ' ἐγένοντο μεγήρατα τέκνα θεάων
πόντῳ ἐν ἀτρυγέτῳ καὶ Δωρίδος ἠϋκόμοιο,
κούρης Ὠκεανοῖο, τελήεντος ποταμοῖο,
Πρωτώ τ' Εὐκράντη τε, Σαώ τ' Ἀμφιτρίτη τε,
Εὐδώρη τε Θέτις τε, Γαλήνη τε Γλαύκη τε,
Κυμοθόη, Σπειώ τε, Θόη θ' Ἁλίη τ' ἐρόεσσα,
καὶ Μελίτη χαρίεσσα καὶ Εὐλιμένη καὶ Ἀγαυή,

V. 234. Pro αὐτάρ Wernik. ad Tryph. p. 30. malebat ὃν δή, quo commode carebimus. V. quae monui ad Theodos. Gr. p. 220. — Vs. 238. A. γαίης.

V. 240. μεγήρατα] A. It. μεγήριτα. Cf. Hesych. s. v. — V. 243. Εὐκράντη] Quum A. Taur. et Apollod. habeant Εὐκράτη, libenter scripsissem Εὐκρήτη, quod Ionica dialectus flagitabat. V. annot. ad Oper. 592.

V. 244. Γαλήνη] Ven. Γαληναίη: non male, si demas τέ. Cf. Callim. epigr. V, 6.

V. 245. Θόη θ' Ἁλίη τ' ἐρόεσσα] Sic edidi cum Gaisf. ex praecepto Valcken. ad Ammon. p. 165. Nam ita Homerus Il. XVIII, 40. Vulgo Θόη, Θαλίη τ' ἐρόεσσα. Tamen Thalia est ap. Virg. Aen. V, 766. et Spio ibidem.

V. 246. 247. In Taur. et ap. Suid. v. Μελίτη 247. 246. Pro Πασιθέη Taur. Πασιθόη. Nempe librarius exspectaverat Πασιθέα. Melite est ap. Virg. Aen. IV, 765.

V. 248. Πρωτώ] Lege Πλωτώ, ut in suis exemplaribus Aegius. Gale ad Apollod. p. 6, 18. REIZ. Recepit Boisson. Cf. Nonni Dion. I, 146. Κραντώ coniecerat Graevius, quod

V. 234. γέροντα] Ergo non propter senectutem ita appellatus est Nereus, sed propter insignem dignitatem suam.

V. 240. μεγήρατα τέκνα θεάων] Hoc et infra v. 366. quod legitur θεάων ἀγλαὰ τέκνα animadvertas; τέκνα θεάων sunt θεαί ut υἷες Ἀχαιῶν, κοῦροι Ἀχαιῶν sunt Achivi, παῖδες σοφῶν sapientes, παῖδες ἱερέων sacerdotes. V. Blomf. Aesch. Pers. 408. Prorsus ita Sophocl. Electr. 112. Furias dixit σεμνὰς θεῶν παῖδας, in quo iniuria offenderat Reisig. Enarr. Oed. C. p. 33. Cum his locutionibus male confundi Ἀσκληπιοῦ παῖδας monui ad Op. 433.

V. 242. τελήεντος] Est ultimus fluvius non ἀψόῤῥοος.

V. 246. Ἀγαυή] Analogia postulabat Ἀγαύη; v. Herm. ad Eur. Bacch. 27. Sed ita

Πασιθέη τ' Ἐρατώ τε καὶ Εὐνείκη ῥοδόπηχυς,
Δωτώ τε Πρωτώ τε, Φέρουσά τε Δυνάμενη τε,
Νησαίη τε καὶ Ἀκταίη καὶ Πρωτομέδεια,
Δωρὶς καὶ Πανόπη καὶ εὐειδὴς Γαλάτεια,
Ἱπποθόη τ' ἐρόεσσα καὶ Ἱππονόη ῥοδόπηχυς,
Κυμοδόκη θ', ἣ κύματ' ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
πνοιάς τε ζαθέων ἀνέμων σὺν Κυματολήγῃ
ῥεῖα πρηΰνει καὶ ἐϋσφύρῳ Ἀμφιτρίτῃ,
Κυμώ τ' Ἠϊόνη τε ἐϋστέφανός θ' Ἁλιμήδη,
Γλαυκονόμη τε φιλομμειδὴς καὶ Ποντοπόρεια,
Λειαγόρη τε καὶ Εὐαγόρη καὶ Λαομέδεια,
Πουλυνόμη τε καὶ Αὐτονόη καὶ Λυσιάνασσα,
Εὐάρνη τε, φυήν τ' ἐρατὴ καὶ εἶδος ἄμωμος,
καὶ Ψαμάθη, χαρίεσσα δέμας, δίη τε Μενίππη,

v. 243. intulit Wolf.; nam alterum *Πρωτώ* satis ipsi sustentatum videbatur versu Homerico Il. XVIII, 43. Alia est sententia Hermanni ep. ad Creuz. p. 90.

V. 249. *Ἀκταίη*] Dind. *Ἀκραίη*. Nesea vel Nesaea est apud Virg. Aen. V, 766.

V. 250. *Πανόπη*]. *Πανόπεια* corr. Herm. Orph. p. 728. Sic Nonn. Dion. XLIII, 264. et Virg. Aen. V, 240. 765. Sed vereor, ut illae rhythmicae leges in *καὶ* particula admitti debeant, quae fere procliticam habet naturam. Nam prorsus ita v. 148. *μεγάλοι καὶ ὄμβριμοι*, ubi *τε καὶ ὄμβρ.* corrigere non audeam. V. Orph. hymn. I, 7. Passov. ad Dionys. 705.

V. 252. *Κυμοδόκη*] V. Virg. Aen. V, 766.

V. 254. *πρηΰνει*] Venet. *πραΰνει σύν τε ἐϋσφ.*; Taur. *Ῥεῖά τε πραΰνει*.

V. 256. Venet. *Γλ. φιλομειδὴς δ' αὖ.*

V. 258. *Λυσιάνασσα*] Herm. ep. ad Creuz. p. 90. coniecit *Λυσιάνειρα*. Mihi *Ὑσιάνασσα* ad fidem videtur esse propius, quanquam etiam apud Apollodorum est *Λυσιάνασσα*. Antea *Αὐτονόμη* A. recentiores tantum pronuntiant, ut Nonnus Dion. XXI, 112.

V. 247. *Εὐνείκη*] Videtur derivanda esse ab *εὐνή* et *εἴκω*, quae anchoris cedit vel parcit. Nam quae esset huius nominis potestas, si derivaretur ab *εὖ* et *νεῖκος*? Apollod. I, 2. habet *Εὐνίκη*.

V. 249. *Πρωτομέδεια*] *Πρωτομέδεια* est undarum litoralium gubernatrix. Quare non opus est emendatione Blomfieldiana ad Aesch. sept. 123. *Πρωνομέδεια*.

V. 253. *Κυματολήγῃ*] *τῇ τῶν κυμάτων λήξει, τουτ' ἔστι καταπαύσει· ἐὰν γὰρ ὄνομα ἀκούσωμεν, ὥς φησιν Ἀρίσταρχος, ἔσονται μία καὶ πεντήκοντα κατειλεγμέναι.* SCHOL. Hoc ita intellectum est a Valckenario ac Wolfio, ut putarent *Κυματολήγην* Aristarchum pro appellativo

Νησώ τ' Εὐπόμπη τε, Θεμιστώ τε Προνόη τε,
Νημερτής θ', ἣ πατρὸς ἔχει νόον ἀθανάτοιο.
αὗται μὲν Νηρῆος ἀμύμονος ἐξεγένοντο
κοῦραι πεντήκοντα, ἀμύμονα ἔργ' εἰδυῖαι.

Θαύμας δ' Ὠκεανοῖο βαθυρρείταο θύγατρα
ἠγάγετ' Ἠλέκτρην· ἡ δ' ὠκεῖαν τέκεν Ἶριν,
ἠϋκόμους θ' Ἅρπυιας, Ἀελλώ τ' Ὠκυπέτην τε,
αἵ ῥ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται
ὠκείῃς πτερύγεσσι· μεταχρόνιαι γὰρ ἴαλλον.
Φόρκυϊ δ' αὖ Κητὼ Γραίας τέκε καλλιπάρῃος

V. 261. Θεμιστῶ A.

V. 267. Ἅρπυιας] Reiz. Ἀρπυίας scribi iubebat, sed erravit vir doctissimus. Ἅρπυιας, quod ex A. T. It. recepit cum Gaisfordio Dind., scribi debebat.

V. 267. Ὠκυπέτην] Apollodor. I, 9. Ἡσίοδος δὲ λέγει αὐτὴν Ὠκυπόδην.

V. 270. Γραίας] Poëta, ni fallor, scripserat παῖδας pro Γραίας. Male enim habet Κητὼ Γραίας τέκε ἐκ γενετῆς πολιάς, τὰς δὴ Γραίας καλέουσιν. Nam haec verba non posse exprimere: atque ob eam causam Graeae sunt dictae vix dubitari potest. Καλλιπάρῃος quod habet Steph. m. est Seleuci lectio, quam accepisse. Minime vero. Ad ὥς φησιν Ἀρίσταρχος supple ἀκουστέον εἶναι. Contraria sententia est ineptissimum Scholiastae commentum. Boissonadus: „Κυματολήγη non una esse videtur Nereidum, sed dea quaedam maritima, cuius fuit munus sedandi fluctus." Cui sententiae refragatur quae sequitur Amphitrite.

V. 262. Νημερτής] Mira est haec forma nominis alicuius muliebris. Exspectabam Νημέρτεια, Νημερτίς aut tale aliquid; sed legitur etiam apud Hom. Il. XVIII, 46. Νημερτής τε καὶ Ἀψευδής, nisi etiam hic locus ex theogoniae aliqua recensione labem contraxit. Mihi quidem, ut dicam quod sentio, Hesiodus scripsisse videtur: Προνόη τε, νημερτής, ἣ πατρὸς ἔχει νόον ἀθανάτοιο; cf. v. 235. Accedit, quod hoc epithetum aptissimum esse videtur etymologiae Προνόη nominis, et quod ita demum, eiecta Nemerte, numerus Nereidum est quinquagenarius, si v. 243. aut 248. pro Proto scripseris Ploto. Etiam antiqui grammatici περισσόν habebant illud τε post νημερτής. Nam ita Scholiastes: οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ Πατρονόη (l. Προνόη, nam paullo post legitur προνοουμένη) Νημερτής τε, ἣ πατρὸς ἔχει νόον, τὸ τέ περισσόν φασι κεῖσθαι, ἵνα κατὰ τοῦ Πατρονόη (l. Προνόη) ἀκούσηται ἐπιθετικῶς· ἡ γὰρ προνοουμένη πάντων ἀληθής ἐστι. Καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς Νηρεὺς ἀληθὴς παρωνόμασται.

V. 265—336. Sequuntur fabulae physici quidem argumenti, sed ad singulas Graeciae regiones ita particulatim pertinentes, ut fere abhorrere videantur a cosmogonia generali, quae hactenus tractata est. Harpyiae, mor-

ἐκ γενετῆς πολιάς, τὰς δὴ Γραίας καλέουσιν
ἀθάνατοί τε θεοὶ χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι,
Πεφρηδώ τ' εὔπεπλον Ἐνυώ τε κροκόπεπλον,
Γοργούς θ', αἳ ναίουσι πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο,
ἐσχατιῇ πρὸς νυκτός, ἵν' Ἑσπερίδες λιγύφωνοι,
Σθεινώ τ' Εὐρυάλη τε Μέδουσά τε λυγρὰ παθοῦσα.
ἡ μὲν ἔην θνητή, αἱ δ' ἀθάνατοι καὶ ἀγήρῳ,
αἱ δύο· τῇ δὲ μιῇ παρελέξατο Κυανοχαίτης
ἐν μαλακῷ λειμῶνι καὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι.
τῆς δ' ὅτε δὴ Περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν,
ἐξέθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ Πήγασος ἵππος.

recepi propter v. 238. *Καλλιπαρήους* vulgatum et Draco Strat. p. 94. habet. Taur. *καλλιπαρῄας*.

V. 273. *Πεφρηδώ*] Vat. P2. *Πεμφρηδώ*. Taur. *Τεφρηδῶ* non male. Apud Zenob. prov. I, 4. *Μεμφρήδη*.

V. 277. *ἀγήρῳ*] Ven. Bar. Tr. A. It. *ἀγήρως*.

V. 281. *ἐξέθορε Χρυσάωρ*] Guiet. coniecit *ἔκθορε*; probavit Herm. ad Orph. p. 429., receperunt Gaisf. Dind. Tamen male me habet Attica illa correptio; retinui pristinam lectionem, quum *α* in *Χρυσάωρ* sit anceps, ita ut per synizesin proferendum sit, ut Wolfius volebat. *Χρύσαορ* cum Venet., A., Taur., Tr. scribi vetat analogia Graecae linguae. Pro *τε μέγας* Vat. *τι μένος*.

borum ut videtur contagium, a Boreae filiis pellendae, ad Thraciam pertinent, Graeae cum Gorgonibus et Bellerophonte ad Argolidem etc.

V. 269. *μεταχρόνιαι*] Ut *μετηνέμιος* est celer ad instar venti, ita *μεταχρόνιος* est celer ad instar temporis. Vossius epp. myth. I, 31. p. 228. ex Etym. M. sub v. *χρόνος* *μεταχρόνιος* interpretatur: zu den Himmelszeichen erhöht.

V. 273. Deesse videtur versus, qui tertiam (*Δεινώ* vel *Ἰαινώ*) adiiceret Graeam, v. Aesch. Prom. 820 (Bl.) Apollod. II, 4. Palaeph. 32. Ex ternione Gorgonum id concludi potest.

V. 274. *πέρην*] Non videtur de medio mari cogitandum esse cum Heynio (ad Apollod. p. 160.) et Hermanno (de myth. Gr. antiq. p. XII.). *Πέρα Ὠκεανοῦ* dicitur extrema Oceani ora. V. Blomf. ad Aesch. Ag. 183. *Πέρα* enim hic est substantivum.

V. 277. *ἀγήρῳ*] *Ἀγήρως*, quod antiqui codices (ad analogiam, ut videtur, vocabuli *οἱ ἥρως*) praebent, exortum esse videtur ex versu Homerico: *ὃ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως*, Od. V, 218., qui in memoria haerebat scribis. Nam quod *ὡς* pro nominativo plurali habent, non probari grammaticis rationibus demonstravi in animadversionibus ad Theodos. Gr. p. 228. De accentu *ἄγηρως* et *ἀγήρως* ibidem egi p. 249.

V. 280. Fabulam Argolicam de Perseo et Medusa ingeniose tractavit Müllerus Prolegg. ad Myth. p. 307. Vellem addidisset suam de Graeis sententiam. Eadem videtur Gorgonibus atque Graeis inesse notio,

τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' ἄρ' Ὠκεανοῦ περὶ πηγὰς
γένθ', ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχεν μετὰ χερσὶ φίλῃσι.
χὠ μὲν ἀποπτάμενος, προλιπὼν χθόνα μητέρα μήλων,
ἵκετ' ἐς ἀθανάτους· Ζηνὸς δ' ἐν δώμασι ναίει,
βροντήν τε στεροπήν τε φέρων Διὶ μητιόεντι.
Χρυσάωρ δ' ἔτεκε τρικάρηνον Γηρυονῆα
μιχθεὶς Καλλιρόῃ κούρῃ κλυτοῦ Ὠκεανοῖο.
τὸν μὲν ἄρ' ἐξενάριξε βίη Ἡρακληείη
βουσὶ πάρ' εἰλιπόδεσσι περιῤῥύτῳ εἰν Ἐρυθείῃ·
ἤματι τῷ ὅτε περ βοῦς ἤλασεν εὐρυμετώπους
Τίρυνθ' εἰς ἱερήν, διαβὰς πόρον Ὠκεανοῖο,

V. 282. 283. Hos versus pro spuriis habet Wolfius propter additam etymologiam. Illud erat igitur, quod Wolfium commoveret, ut etiam versus 196. 199. 200. haberet supposititios. Dura sane ratio. Nam eiusmodi derivationis exempla sunt etiam apud Hom. Il. IX, 498. 507. XIX, 91.

V. 282. *περί*] Taur. Tr. P 2. *παρά*.

V. 283. *γένθ'*] Ita Tr. Ceteri *γείνεθ'* praeter Bar., qui habet *γείναθ'*. Pro *ἔχεν* P 2. Tr. It. Bar. Dind. *ἔχων*.

V. 287. *τρικάρηνον*] Quidd. codd. *τρικέφαλον*. Et sic Schol. Aristoph. Eq. 414.

V. 288. *Μιχθεὶς Καλλιρόῃ*] Hunc versum ab It. abesse dicit Dorvill. ad Charit. p. 205. Sed eodem iure abesse dicendus erat ab A. et Tr., a quibus non magis abest quam ab It., sed inepto loco post 279. legitur. Unde suspicor alium in quibusdam codicibus versum a *μιχθεὶς* incipientem post 279. lectum esse, ut: *ἐν μαλακῷ λειμῶνι καὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν Μιχθεὶς Φόρκυνος κούρῃ κλειτοῖο Μεδούσῃ.*

V. 293. *Ὄρθον*] Sic Vat., Ven., A., Tr., It., Schol. Pind. Isthm. I, 15. *Ὄρθην* Taur. Ceteri *Ὄρθρον*.

V. 300 — 305. Secutus sum antiquos codices et editiones praeter Taur., qui habet 303. 304. 305. 301. 302. Qui sequuntur

ita tamen ut activa sterilitatis notio Gorgonibus, passiva, ut ita dicam, Graeis significaretur. Nam summae apud Graecos debilitatis atque sterilitatis notio est nasci cum canis capillis. Cf. Oper. 183. Deinde vereor, ne *Τεφρηδώ* verius sit nomen, a *τέφρα* (*πεφρίζω*), derivandum, cuius color fere congruit cum nomine Graearum. Nam ut a *φρίσσω* cum Welckero (Tril. Aesch. p. 382) nomen *Πεφριδώ* derivem propter radicem verbi *φρίσσω* non adducor, quae habet literam palati.

V. 282. *ὅτ' ἄρ'*] Sic infra v. 478. et Hom. Il. VIII, 251. *οἵδ' ὡς οὖν εἴδονθ', ὅτ' ἄρ' ἐκ Διὸς ἤλυθεν ὄρνις.*

V. 284 — 286. Quae hic de Pegaso narrantur mira sunt nec a quoquam alio poëta tradita praeter Euripidem, qui in Bellerophonte ita: *ὑφ' ἅρματ' ἐλθὼν Ζηνὸς ἀστραπηφορεῖ.* V. Schol. ad Aristoph. Pac. 721. coll. Vossii epp. myth. 1. p. 248 et Boeckhii not. ad Pind. Ol. IV, 1. Völcker myth. gent. Iap. p. 188. Sed omnium doctissime de Pegaso disputavit Lenzius in Nov. Mercur. teut. a. 1796. p. 263. Duplex est

Ὄρθον τε κτείνας καὶ βουκόλον Εὐρυτίωνα
σταθμῷ ἐν ἠερόεντι πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο.
Ἡ δ' ἔτεκ' ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, οὐδὲν ἐοικὸς
θνητοῖς ἀνθρώποις οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
σπῆϊ ἔνι γλαφυρῷ, θείην κρατερόφρον' Ἔχιδναν,
ἥμισυ μὲν νύμφην ἑλικώπιδα, καλλιπάρῃον,
ἥμισυ δ' αὖτε πέλωρον ὄφιν, δεινόν τε μέγαν τε,
[ποικίλον, ὠμηστήν, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης.
ἔνθα δέ οἱ σπέος ἐστὶ κάτω κοίλῃ ὑπὸ πέτρῃ
τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων τε θεῶν θνητῶν τ' ἀνθρώπων·
ἔνθ' ἄρα οἱ δάσσαντο θεοὶ κλυτὰ δώματα ναίειν.]

Heynii rationem, ut **Wolf.**, **Gaisf.**, **Dind.**, **Boisson.**, versus 304 et 305 post v. 300. collocant. Ego vero, qui **Hermanni** iudicium de prooemiis verissimum puto, variarum recensionum vestigia agnoscere etiam in his versibus mihi videor. Alius ita cecinit:

Ἡ δ' ἔτεκ' ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, οὐδὲν ἐοικὸς
θνητοῖς ἀνθρώποις οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
σπῆϊ ἔνι γλαφυρῷ, θείην κρατερόφρον' Ἔχιδναν,
ποικίλον, ὠμηστήν, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης.
Ἔνθα δέ οἱ σπέος ἐστὶ κάτω κοίλῃ ὑπὸ πέτρῃ
τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων τε θεῶν θνητῶν τ' ἀνθρώπων.

In his ὠμηστής est substantivi loco, de ποικίλος fem. v. Naek. Choer. p. 267.; σπῆϊ ἔνι γλαφυρῷ non intelligitur de spelunca Echidnae, sed de ea, in qua parta erat Echidna. Alius vero:

Ἡ δ' ἔτεκ' ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, οὐδὲν ἐοικὸς
θνητοῖς ἀνθρώποις οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
ἥμισυ μὲν νύμφην ἑλικώπιδα, καλλιπάρῃον,
ἥμισυ δ' αὖτε πέλωρον ὄφιν, δεινόν τε μέγαν τε·
ἡ δ' ἔρυτ' εἰν Ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρὴ Ἔχιδνα
ἀθάνατος νύμφη καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα·
ἔνθ' ἄρα οἱ δάσσαντο θεοὶ κλυτὰ δώματα ναίειν.

autem φέρει illud explicandi ratio; aut ita intelligendus est locus Hesiodi, ut Pegasus Iovi fulmina afferre a Cyclopibus dicendus sit, quemadmodum columbae Od. XII, 63. ambrosiam, aut ita, ut currum Iovis, arma fulminum gestantem (unde ἐγχεικέραυνος a Pindaro dicitur Iuppiter) vehere dicatur. Hinc etiam Aurora, quae item Pegaso utebatur, μονόπωλος audit **Euripidi** Oreste 1004. Atque alteri quidem sententiae id primum bene convenit, quod Trygaeus apud **Aristophanem** Pace v. 73. cantharum suum, quem ipse tanquam Pegasum alloquitur, Aetnaeum dicit animal, nec ineptum videtur dictum esse Pegasum propterea Aetnaeum, quod Iovi ex Aetna fulmina afferre putabatur; deinde huic sententiae patrocinatur v. 505.

V. 290. Ἐρυθείῃ] V. **Heynium** Apollod. II. p. 158 sq. **Mülleri** Dor. I. p. 422 sq.

V. 293. Ὄρθος] Aptissime Ὄρθος (Altus) et Εὐρυτίων (Latus) custodes sunt constituti, i. e. montium altitudo et longinqui terrarum tractus. Ὄρθρος, qui legitur ap. **Nonn.** Dion. XXXI, 137., huc non quadrat.

ἡ δ' ἔρυτ' εἰν Ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρὴ Ἔχιδνα,
ἀθάνατος νύμφη καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα.
Τῇ δὲ Τυφάονά φασι μιγήμεναι ἐν φιλότητι,
δεινόν θ' ὑβριστήν τ' ἄνεμον ἑλικώπιδι κούρῃ·
ἡ δ' ὑποκυσαμένη τέκετο κρατερόφρονα τέκνα.
Ὄρθον μὲν πρῶτον κύνα γείνατο Γηρυονῆϊ·
δεύτερον αὖτις ἔτικτεν ἀμήχανον, οὔτι φατειὸν
Κέρβερον, ὠμηστήν, Ἀΐδεω κύνα χαλκεόφωνον,
πεντηκοντακάρηνον, ἀναιδέα τε κρατερόν τε·
τὸ τρίτον Ὕδρην αὖτις ἐγείνατο, λύγρ' εἰδυῖαν,
Λερναίην, ἣν θρέψε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
ἄπλητον κοτέουσα βίῃ Ἡρακληείῃ.

V. 307. P 2. It. ἄνομον, Ven. Taur. Bar. RS. ὑβριστὴν ἄνομόν θ'. Pro κούρῃ Vat. Bar. νύμφη.

V. 308. τέκετο] Ven. τέκε.

V. 312. Quidam codices, A. et Schol. Soph. Tr. 1090. πεντηκοντακέφαλον.

V. 315. ἄπλητον] Herm. ap. Franckium ad Hom. hymn. Cer. 83. ἄπληστον. v. ad vs. 151.

V. 319. πνέουσαν ἀμαιμάκετον πῦρ] Franck. ad Callin. p. 197. ἡδὲ Χίμαιραν ἀποπνείουσάν τ' αἰθόμενον πῦρ Δεινήν τε. Monstrum versus.

V. 301. Ἀρίμοισιν] Strabo XIII. p. 626. D. πιθανώτατος δ' ὁ Σκήψιος ἡγεῖται τοὺς ἐν τῇ κεκαυμένῃ τῆς Μυσίας τοὺς Ἀρίμους τιθέντας. Arimi postea Aramaei et Syri. De Arimane Persarum nolim cum Welckero (Tril. Aesch. p. 316) cogitare. De υ brevi in ἔρυτο v. Buttm. lexil. 1, p. 65.

V. 306. Τυφάονα] Typhao prorsus apud nostrum differt a Typhoëo v. 821. Typhao est filius Typhoëi, ut patet ex v. 869. collato cum 307. Hoc moneo propter Thierschium de Hes. p. 25.

V. 307. ὑποκυσαμένη] Sic scribendum esse, υ litera longa, non ὑποκυσσαμένη docuit Herm. de Aesch. Danaïd. p. XV. (Opusc. I. 335.) „κύειν, ita vir doctissimus, est fecundare, unde κῦμα, a grammaticis de fetu annotatum, Aeschylus atque Euripides usurparunt, κυεῖν autem parere.“ Caveas vero, ne in ὑποκυσαμένη passivam agnoscas significationem; nihil significat nisi: empfangen habend.

V. 311. χαλκεόφωνον] Sic Stentor ab Homero Il. V, 785. dicitur χαλκεόφωνος, cuius vox est tubae instar, unde putaverim non prorsus incognitum fuisse tubarum usum heroicis temporibus, de qua re dubitabat Aurel. Victor H. R. 9. V. Lobeck. ad Sophocl. Ai. 17. Narratio est apud Paus. Corinth. 21, 3. Ἀθηνᾶς δὲ ἱδρύσασθαι Σάλπιγγος ἱερόν φασιν Ἡγέλεων. Τυρσηνοῦ δὲ τόνδε τὸν Ἡγέλεων, τὸν δὲ Ἡρακλέους εἶναι καὶ γυναικὸς λέγουσι τῆς Λυδῆς, Τυρσηνὸν δὲ σάλπιγγα εὑρεῖν πρῶτον, Ἡγελέων δὲ τὸν Τυρσηνοῦ διδάξαι τοὺς σὺν Τημένῳ Δωριέας τοῦ ὀργάνου τὸν ψόφον. Ceterum Tyrrheni sunt Pelasgi,

καὶ τὴν μὲν Διὸς υἱὸς ἐνήρατο νηλέϊ χαλκῷ
Ἀμφιτρυωνιάδης σὺν ἀρηϊφίλῳ Ἰολάῳ
Ἡρακλέης βουλῇσιν Ἀθηναίης ἀγελείης.
ἡ δὲ Χίμαιραν ἔτικτε, πνέουσαν ἀμαιμάκετον πῦρ,
δεινήν τε, μεγάλην τε, ποδώκεά τε κρατερήν τε.
τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί· μία μὲν χαροποῖο λέοντος,
ἡ δὲ χιμαίρης, ἡ δ' ὄφιος, κρατεροῖο δράκοντος.
[πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ Χίμαιρα,
δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.]
τὴν μὲν Πήγασος εἷλε καὶ ἐσθλὸς Βελλεροφόντης.
ἡ δ' ἄρα Φῖκ' ὀλοὴν τέκε, Καδμείοισιν ὄλεθρον,
Ὄρθῳ ὑποδμηθεῖσα, Νεμειαῖόν τε λέοντα,

V. 323. 324. Versus impacti sunt ex Hom. Il. VI, 181. WOLF. Recte, nam male cohaerent syntaxi cum antecedentibus. Si diversae haec essent recensionis, exspectaremus accusativum (πρόςθε λέοντα) pro nominativo. In codice It. scriptum fuisse videtur καὶ ὄπισθε δράκων.

V. 326. Φῖκα] Sic bene ex Ven. Tr. et scholiis reposuit Graevius pro Σφίγγα. Notum enim est φίκιον ὄρος Boeotis a Sphinge dictum. Festus v. Picati, Lycophr. v. 1463. Haec loca allegavit Graevius.

non Etrusci (v. ad vs. 1014.). Hinc recte Nonnus Dion. 47, 568: Πελασγιὰς ἔβρεμε σάλπιγξ. Cerberi vocabulum Herm. de myth. Gr. antiq. p. XIII. a κρεμερός traiectis literis derivavit; mihi vero cum βάρβαρος etymologia videtur cognata esse, si καρβάνου vocabulum in comparationem voco, quod ipsum cognatum est Caribus, qui Graecis primi sunt barbari. Usurpatur igitur Κέρβερος de voce. Aliter Welcker. Tril. Aesch. p. 130.

V. 312. πεντηκοντακάρηνον] Cf. animadvers. ad v. 771.

V. 313. Ὕδρην] Etiam haec fabula est Argolica. Cf. Buttm. Myth. II. p. 93.

V. 315. ἄπλητον] Cf. annot. ad v. 151.

V. 316. τήν] pro ἥν esse male putat Franck. Callin. p. 197.

V. 319. ἀμαιμάκετον πῦρ] Recte derivari solet a μαχέομαι, μαχετός (v. Schneid. ad Plat. Polit. II. p. 195.; ἀμάχετος habet Aeschyl. Sept. 85.) facta primae syllabae duplicatione atque addito α privativo. Atque corroboratur haec derivatio scriptura A. ἀμαιμάχετος. Unde sponte patet ἱστὸν ἀμαιμάκετον ap. Hom. Od. XIV, 311. non esse procerum malum (ut περιμήκετος ap. Arat. Ph. 249), sed in quem venti incassum annitantur. Reisig. ad Soph. O. C. 125. quin ortum sit a μαιμᾶν non dubitare se dicit, in qua derivatione exitum vocabuli miror.

V. 321. ἦν] Non esse singularem numerum, ut grammatici antiqui volebant (v. c. Herodian. περὶ σχημάτ. p. 60, 15.), dixi ad v. 183.

V. 327. Ὄρθῳ] Apollod. III, 5. Τυφῶνι.

τόν ῥ' Ἥρη θρέψασα, Διὸς κυδνὴ παράκοιτις,
γουνοῖσιν κατένασσε Νεμείης, πῆμ' ἀνθρώποις.
ἔνθ' ἄρ' ὅγ' οἰκείων ἐλεφαίρετο φῦλ' ἀνθρώπων,
κοιρανέων Τρητοῖο Νεμείης, ἠδ' Ἀπέσαντος·
ἀλλά ἑ ἲς ἐδάμασσε βίης Ἡρακληείης.
Κητὼ δ' ὁπλότατον Φόρκυι φιλότητι μιγεῖσα
γείνατο δεινὸν ὄφιν, ὃς ἐρεμνῆς κεύθεσι γαίης
πείρασιν ἐν μεγάλοις παγχρύσεα μῆλα φυλάσσει.
τοῦτο μὲν ἐκ Κητοῦς καὶ Φόρκυνος γένος ἐστί.

Τηθὺς δ' Ὠκεανῷ Ποταμοὺς τέκε δινήεντας,

V. 328. *τόν ῥ' Ἥρη — κυδνή*] Ven. *τὸν δ' Ἥ. — κυδρή.* *Κυδρή* etiam P 2. Taur.

V. 331. *Τρητοῖο*] Vulgo *τρητοῖο.* Correxerunt Sevinus et Clericus. Delevi posituram post *Τρητοῖο*, ut sit *Τρητόν*, qui est Nemeae mons.

V. 336. *Φόρκυνος*] *Φόρκυος* Ven.

V. 340. *Ἀχελώϊον ἀργυροδίνην*] Ven. *Ἀχελώϊόν τ' ἀργ.* unde Gaisf. Dind. cum Guieto *Ἀχελῷόν τ' ἀργ.* Sed haec contractio non decet antiquum epicum poëtam. Cf. ad vs. 342. Apud Nonnum demum est *Ἀχελῷος.*

V. 341. *Ῥοδίον*] Sic scripsi pro *Ῥόδιον*, v. Arcad. de accent. p. 39. 15 sq. *τὰ διὰ τοῦ διος προπαροξύνονται, εἰ μὴ τρισύλλαβα ὄντα τριβράχεα εὑρεθῶσι. καὶ πρὸς διαστολὴν κυρίων καὶ*

V. 331. *Τρητοῖο*] In Treto monte spelunca erat Nemeaei leonis. Diod. Sic. IV, 11. *Διέτριβε δὲ μάλιστα μεταξὺ Μυκηνῶν καὶ Νεμέας περὶ ὄρος τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Τρητόν· εἶχε γὰρ περὶ τὴν ῥίζαν διώρυχα διηνεκῆ, καθ' ἣν εἰώθει φωλεύειν τὸ θηρίον.*

V. 333. *Φόρκυι*] Choerobosc. Bekk. Anecd. p. 1199. *ἡ αἰτιατικὴ ἡ Φόρκυν θ' Ἱπποθόαν τε ἀπὸ ἄλλης εὐθείας ἐστὶν, ὡς ἀπὸ τοῦ ὁ Φόρκυς τοῦ Φόρκυος, ὥςπερ βότρυς βότρυος.* Recentiores inde a Pindaro Pyth. XII, 23. *Φόρκος* forma usi sunt.

V. 334. *ὄφιν*] Lado serioribus audit, qui una cum Hesperidis aurea poma custodit, v. Heyn. ad Apollod. p. 169.

κεύθεα γαίης speluncam notant, draconis domicilium. Cf. tamen Schol. Apoll. IV, 1396.

V. 337 — 345. Memorabilis hic locus est propter geographiam temporis Hesiodei. Nilum primus memorat Hesiodus, qui apud Homerum *Αἴγυπτος* audit; v. Laurent. Lyd. de mens. IV, 68. Etiam Phasis in Colchide non memoratus Homero; ex Scythia Istrum et Ardescum (quem esse Salmydessum Vossius suspicatus est de geogr. antiq. p. XVII.), ex Macedonia Haliacmonem, ex Thracia Strymonem et Nessum. V. 338. etiam Eridanum memorat, quem Padum esse iam Hesiodo ex Ligybus suspiceris (v. animadvers. ad 518. Welcker. Tril. Aesch. p. 566 sq.), ex Epiro,

Νεῖλόν τ' Ἀλφειόν τε καὶ Ἠριδανὸν βαθυδίνην,
Στρυμόνα, Μαίανδρόν τε καὶ Ἴστρον καλλιρέεθρον,
Φᾶσίν τε Ῥῆσόν τ', Ἀχελώϊον ἀργυροδίνην
Νέσσον τε, Ῥοδίον θ' Ἁλιάκμονά θ' Ἑπτάπορόν τε,
Γρήνικόν τε καὶ Αἴσηπον, θεῖόν τε Σιμοῦντα,
Πηνειόν τε καὶ Ἕρμον, ἐΰρρείτην τε Κάϊκον,
Σαγγάριόν τε μέγαν, Λάδωνά τε Παρθένιόν τε,
Εὔηνόν τε καὶ Ἄρδησκον, θεῖόν τε Σκάμανδρον.
Τίκτε δὲ θυγατέρων ἱερὸν γένος, αἳ κατὰ γαῖαν
ἄνδρας κουρίζουσι σὺν Ἀπόλλωνι ἄνακτι
καὶ Ποταμοῖς, ταύτην δὲ Διὸς πάρα μοῖραν ἔχουσι,

ἐπιθέτων, ὥςπερ ἔχει τὸ Ῥοδίος καὶ Σχεδίος. Sic corrigendus est hic locus ex Eustath. ad Il. p. 870. l. Philop. *Ῥόδιος* praetulisse videtur.

V. 342. *θεῖόν τε Σιμοῦντα*] Bene, ut videtur, Fr. Franckius ad hymn. Hom. Apoll. Del. 36. *θεῖον Σιμόεντα* scriptum fuisse suspicatur. Cf. annot. ad vs. 340.

V. 345. *Ἄρδησκον*] Ven. *Ἄλδησκον*, quae est recentior forma. *Ἄλδισκος* et *Ἄρδισκος* ex mala pronuntiatione *η* literae sunt orta; nam hoc si voluissent Graeci, *Ἀρδίσκον* pronuntiassent. De duplici huius fluminis scriptura v. Bernhardy ad Dionys. p. 314. Pro *Σκάμανδρον* Ven. *Κάμανδρον*.

V. 347. *σὺν Ἀπόλλωνι ἄνακτι*] Ven. Tr. Wolf. *Ἀπόλλωνι ξὺν ἄνακτι.*

Graeciae umbilico, Acheloum et Evenum, ex Peloponneso Alpheum et Ladonem, e Thessalia Peneum. Nihil de ceteris Graeciae Europaeae fluminibus, quum multus sit in enarrandis Asiae fluviis et praesertim Troiae. Ad Troiam pertinent Scamander, Simois, Sangarius, Rhodius, Nessus, Heptaporus, Granicus, Aesepus, ad Lydiam Maeander cum Hermo, ad Mysiam Caicus, ad Paphlagoniam Parthenius. Boeotiae fluvios eum sicco pede transiisse valde memorabile esse videtur.

V. 339. *Ἴστρον*] Hesiodi tempore iam ausos esse homines Pontum Euxinum navigiis petere hic locus demonstrat. V. Vossii geogr. ant. p. XVII.

V. 347. *ἄνδρας κουρίζουσι*] *καὶ γὰρ Ἀπόλλωνι καὶ ποταμοῖς οἱ νέοι ἀπέτεμον τὰς κόμας διὰ τὸ αὐξήσεως καὶ ἀναστροφῆς αἰτίους εἶναι ὡς Ὅμηρος· Σπερχεῖ' ἄλλως σοί γε πατὴρ ἠρήσατο Πηλεύς· τὰ γὰρ ὕδατα αὐξητικὰ καὶ ὁ Ἥλιος.* SCHOL. Eandem sententiam Creuzerus sequi videtur Symb. II, p. 161., quamvis prorsus inter se differant Apollo et Sol. Sed satis apertum est causam cur fontibus, fluminibus et Apollini hoc servandorum puerorum traditum negotium esset, eam fuisse, ut et corpus et animam servarent pura. Cf. Alexand. Aet. ap. Parthen. p. 15. Passov. *κρήναις καὶ ποταμοῖς νίψατ' ἀεικὲς ἔπος,* et quae docte tradita sunt a Müllero Dor. I. p. 325 sq.

Πειθώ τ' Ἀδμήτη τε, Ἰάνθη τ' Ἠλέκτρη τε,
Δωρίς τε Πρυμνώ τε καὶ Οὐρανίη θεοειδής,
Ἱππώ τε Κλυμένη τε, Ῥόδειά τε Καλλιρόη τε,
Ζευξώ τε Κλυτίη τε, Ἰδυῖά τε Πασιθόη τε,
Πληξαύρη τε Γαλαξαύρη τ', ἐρατή τε Διώνη
Μηλόβοσίς τε, Θόη τε καὶ εὐειδὴς Πολυδώρη,
Κερκηίς τε, φυὴν ἐρατή, Πλουτώ τε βοῶπις,
Περσηίς τ' Ἰάνειρά τ', Ἀκάστη τε Ξάνθη τε,
Πετραίη τ' ἐρόεσσα, Μενεστώ τ' Εὐρώπη τε,
Μῆτίς τ' Εὐρυνόμη τε, Τελεστώ τε κροκόπεπλος

V. 349. *Ἰάνθη τ' Ἠλέκτρη τε*] Voss. ad hymn. Cer. p. 119. *καὶ Ἠλέκτρη καὶ Ἰάνθη.*

V. 353. *Γαλαξαύρη*] Hymn. Cer. 353. *Ταλαξαύρη.*

V. 356. *Ἰάνειρα*] Taur. *Ἰηάνειρα.* RS. *Περσηίς τ' ἐρόεσσα* e versu sequente.

V. 358. *Τελεστώ*] Sic Ven. Bar. Taur. It. pro *Τελεσθώ*, quod male effictum ad normam imperativi peccat contra analogiam, ut *Μενεσθώ* v. 357., pro quo *Μενεστώ* scripsi cum Ven.

V. 349 — 361. Ad indagandam nominum Oceanidum significationem plurimum facere videtur versus 364. *Ὠκεανῖναι, αἵ ῥα πολυσπερέες γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης πάντῃ ὁμῶς ἐφέπουσι*: in eis nymphis, quae *γαῖαν ἐφέπουσι* habendae sunt *Δωρίς*, quae notat Doriensium terram, *Ῥόδεια* (male Gaisf. *Ῥοδεία*), quae Rhodum insulam (nisi haec antiquissimae mythologiae tempora paullo sunt remotiora ab Rhodi memoria, cf. Plin. H. N. 11, 87.), *Περσηίς*, quae Persiam, *Ἰάνειρα* (nisi ab *ἰαίνω* derivare malis), quae Ionum terram denotare videtur, (factum hoc nomen ab *Ἰάν* ut a *πρέσβυς πρέσβειρα*, a *Κάρ Κάειρα*, a *πῖος πίειρα*, ab *ἵλαος Ἱλάειρα*, v. Buttm. Mythol. II, p. 180. Priores syllabae nominis in unam videntur coalescere debere, undecunque derivaris; nam unde Vossius hymn. Cer. p. 120. deduxerit, ignorare me fateor. Cursim moneo *Ἰόνιον*, prima longa, secunda brevi, et *Ἰώνιον* prima brevi et secunda longa prorsus ad eandem regulam vel corripi vel produci a poëtis, ut *Κρονίονος* antepenultima producta, penultima vero correpta, et *Κρονίωνος* antepenultima correpta, producta vero penultima. Sic a poëtis ad prosaicos legitime traductus est *Ἰόνιος κόλπος*, non *Ἰώνιος*, detectus ille et nominatus a Phocaeis Ionibus. V. Herod. I, 163.) *Εὐρώπη*, *Ἀσίη*, (de notione huius vocabuli amplius paullatim paullatimque patente v. Naekium Choeril. p. 115.). Cetera nomina Oceanidum varias notant fontium virtutes, ut *Καλλιρόη*, *Ὠκυρόη*, *Θόη*, *Πασιθόη*, *Πλουτώ*, *Πολυδώρη*, *Κλυμένη*, *Κλυτίη*, *Μηλόβοσις*, *Ἱππώ*, *Εὐρυνόμη*, quarum significatio perspicua est. Minus plana sunt nomina *Πειθώ* (quae fossa se includi patitur), et quae huius contrarium

Χρυσηΐς τ', Ἀσίη τε καὶ ἱμερόεσσα Καλυψώ,
Εὐδώρη τε, Τύχη τε καὶ Ἀμφιρὼ Ὠκυρόη τε,
καὶ Στύξ, ἣ δή σφεων προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασέων.
αὗται δ' Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος ἐξεγένοντο
πρεσβύταται κοῦραι. πολλαί γε μέν εἰσι καὶ ἄλλαι.
τρὶς γὰρ χίλιαί εἰσι τανύσφυροι Ὠκεανῖναι,
αἵ ῥα πολυσπερέες γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης
πάντῃ ὁμῶς ἐφέπουσι, θεάων ἀγλαὰ τέκνα.
τόσσοι δ' αὖθ' ἕτεροι ποταμοὶ καναχηδὰ ῥέοντες,
υἱέες Ὠκεανοῦ, τοὺς γείνατο πότνια Τηθύς·

V. 359. *Χρυσηΐς*] *Κρησηΐς* Bar., *Κρυσηΐς* Ven. It., *Κρισίη* A., *κρισίης* Tr., *Κρήσίη* Vat., *Κρυσίης τ' Ἀσία τε* Taur. Quod nos dedimus cum Gaisf. et Dind. est ex coniectura Herm. ad Hom. hymn. Cer. 421. Boissonadus coniecturam Naekii (Choeril. p. 125.) *Κρισσηΐς* in textum recepit. Cf. Voss. annot. ad hymn. Cer. p. 120.

V. 364. *Ὠκεανῖναι*] Sic recte cum It. L. Dind. Ceteri male *Ὠκεανίναι*. Pro *χίλιαι* Schol. Pind. Ol. V, 1. habet *μυρίαι*. Cf. Op. 252.

significat *Ἀδμήτη*, *Ἠλέκτρη* pellucida, *Ξάνθη* lutea, *Γαλαξαύρη*, quae lacteum succum procreat (v. Voss. ad hymn. Cer. p. 121.), *Ζευξώ* bifida, *Μενεστώ* tarde fluens, *Πετραίη* e saxo prosiliens, *Πληξαύρη*, quae ab rupe abscissa se deiiciens aërem verberat, *Οὐρανίη* quae imbribus nutritur (*χειμάῤῥους*, aliter Voss. p. 121.), *Πρυμνώ*, quae a summis montium fastigiis descendit, *Τελεστώ*, quae prope a mari prosilit, *Διώνη*, quae utilitati est late patentibus terrarum tractibus (derivanda est enim a *διά* praepositione et *ὀνίνημι*; ω illud analogiam habet in *διωβελία* et quae sunt eiusdem generis), *Καλυψώ*, quae luto fecundo inducit terram, quum super ripas effluit. Minus huc pertinere videntur *Κερκηΐς* (quod si sanum est, derivandum esse videtur a *κέρχω*, *κερχνέω*; cf. Aristoph. Pac. 756. *φωνὴν δ' εἶχεν χαράδρας ὄλεθρον τοκυίας*. Simile nomen est *Ἰάχη* hymn. Cer. 419.), *Ἰδυῖα*, *Μῆτις*, *Τύχη*, *Ἀκάστη* (ab α et *ΚΑΖΩ*, quanquam aliter Vossius l. l. p. 120.) et *Ἀμφιρώ*. *Ἰδυῖα*, *Μῆτις* et *Τύχη* ad fatidicas Nympharum virtutes pertinere videntur. *Ἀμφιρώ* unde derivem dubius haereo propter correptam mediam. Commode It. praebet *Ἀμφυρώ* ab *ἀναφύρειν*: sed υ illud longum est. Fortasse *Ἀμφυρὼ Κρυερή τε* vel tale aliquid.

V. 360. *Τύχη*] Laur. Lyd. de mens. p. 44. *Οὐδαμοῦ τῆς Τύχης ὀνόματος Ὅμηρος μέμνηται, Ἡσίοδος δέ.*

V. 361. *προφερεστάτη*] Non est natu maxima, sed omnium gravissima, quam Iuppiter prae ceteris honore prosecutus est (cf. v. 399.), quanquam ex versu 777. pro illa significatione argumenta peti posse videntur.

V. 363. *γε μέν*] tamen. V. Buttm. Exc. 11. ad Aratum.

τῶν ὄνομ' ἀργαλέον πάντων βροτὸν ἄνδρ' ἐνενιπεῖν,
οἱ δὲ ἕκαστοι ἴσασιν, ὅσοι περιναιετάουσι.
Θείη δ' Ἠέλιόν τε μέγαν λαμπρήν τε Σελήνην
Ἠῶ θ', ἣ πάντεσσιν ἐπιχθονίοισι φαείνει
ἀθανάτοις τε θεοῖς, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι,
γείναθ' ὑποδμηθεῖσ' Ὑπερίονος ἐν φιλότητι.
Κρίῳ δ' Εὐρυβίη τέκεν ἐν φιλότητι μιγεῖσα
Ἀστραῖόν τε μέγαν Πάλλαντά τε δῖα θεάων
Πέρσην θ', ὃς πάσῃσι μετέπρεπεν ἰδμοσύνῃσιν.

V. 369. *ἄνδρ' ἐνενιπεῖν*] Sic scribendum esse evincunt Ven. Tr. habentes *ἄνδρ' ἒν' ἐνισπεῖν*, Med. *ἄνδρ' ἒν ἐνίππειν*. Ceteri *ἄνδρα ἐνίσπειν*. Taur. rectius *ἐνισπεῖν*. Franck. Callin. p. 186. *ἄνδρα γ'*. De *ἐνενιπεῖν* v. Buttm. Lexil. I. p. 280. Quod hic monuit aoristum minus aptum esse propterea, quod de continua multorum nominum sermo sit, id melius quadraret, si Hesiodus dixisset *τῶν ὀνόματα ἀργαλέον ἐστὶν ἐνισπεῖν*. Sed mutavit sententiam suam Buttm., ut nunc video. V. Lexil. II, p. 273.

V. 370. *ὅσοι*] Ita Ven. et Steph. marg. Sed Taur. *οἳ ἄρ' περιναιετάουσι*. Ceteri *οἳ ἂν περιν*. A. *περιναιστάωσι*.

V. 371. *Θείη*] Vulgò *Θεία*. — *λαμπρὴν*] Sic scripsi pro *λαμπράν*.

V. 373. *ἀθανάτοις τε θεοῖς*] Libenter scripsissem *ἀθανάτοις τε θεοῖσι*, ut voluit Wolf.

V. 374. *ὑπευνηθεῖσ'* A.

V. 375. *Κρίῳ*] Gaisf. et Dind. cum Reizio *Κρείῳ*, qui non recte propter metrum hoc necessarium esse asseveravit. *Κρῖος*

V. 371. *Θείη*] V. Pind. Isthm. V, 1.

V. 377. *Πέρσην*] Est pater Hecatae (v. 409.), cuius praeter hunc locum mentio non fit apud mythologos; v. Buttm. Myth. II. p. 192. Ruhnken. hymn. Cer. 24. Idem de Astraeo et Pallante dictum esto; de quibus omnibus v. Herm. de myth. p. 15.

V. 379. *Ἀργέστην*] Tres tantum hic ventos commemorari (sine Argeste) non est credibile, quanquam haec fuit Acusilai sententia. Sensit Aristarchus (nam recte emendasse Scholiastam videtur Gaisfordius ita: *τοῦτον (τὸν Ἀργέστην) Ἀρίσταρχος ἀπηλιώτην φησί*). Quae Vossius (epp. myth. I, 35.) protulit, ut Acusilai sententiam defenderet, captiosius dicta sunt quam verius. Monuit enim ille Eurum propterea hic non commemorari, quod is in nocuis ventis, Typhoëi filiis, haberetur. (Cf. vs. 869.). Verum omnino hic sermo est de *ἀνέμοις εὐθέσι*, non de *παρεκβάσεσι* ventorum (*μὰψ αὔραις*), in quibus et Eurus (non malus ille ap. Hom. Od. XIX, 206.) habendus, et is qui Italis audit Scirocco. Exspectabamus igitur hic Solanum commemorari. Atque vere Argestes proprie est is ventus, qui flat ab oriente, unde sol transit finitorem (*ἀπὸ τοῦ ἡλίου*). Haec enim regio vere dicitur *ἀργή*, i. e. clara. Post vero alia huic

Ἀστραίῳ δ' Ἠὼς ἀνέμους τέκε καρτεροθύμους,
Ἀργέστην, Ζέφυρον, Βορέην τ' αἰψηροκέλευθον
καὶ Νότον, ἐν φιλότητι θεὰ θεῷ εὐνηθεῖσα.
τοὺς δὲ μέτ' ἀστέρα τίκτεν Ἑωσφόρον Ἠριγένεια
ἄστρα τε λαμπετόωντα, τάτ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται.
Στὺξ δ' ἔτεκ' Ὠκεανοῦ θυγάτηρ Πάλλαντι μιγεῖσα
Ζῆλον καὶ Νίκην καλλίσφυρον ἐν μεγάροισι·
καὶ Κράτος ἠδὲ Βίην ἀριδείκετα γείνατο τέκνα,
τῶν οὐκ ἔστ' ἀπάνευθε Διὸς δόμος, οὐδέ τις ἕδρη,

nomen proprium est apud Herodot. VI, 50. 73. Aristoph. Nub. 1359. τὸν Κριὸν ὡς ἐπέχθη. Eandem formam restitui nostro v. 134. Praeterea pro τίκτεν scripsi τέκεν ἐν cum Ven. Tr. It. Bar. (qui habet τέκε ἐν φ.) Steph. m.

V. 377. πάσῃσι μετέπρεπεν] Scriptura librorum ὃς καὶ πᾶσι parum idonea propterea videtur, quod aegre vel antiquissimus poëta πάντας de duobus usurpavit. Quare secutus sum partim Tr. Steph. m., qui habet ὃς πάσαισι, partim Bar., qui praebet ὅς γε πάσῃσι.

V. 379. Ἀργέστην, Ζέφυρον] Ita antiqui codd. Ven. Vat. Taur. al. Wolfius primus post Graevium ἀργέστην (l. ἀργεστὴν) Ζέφυρον. — τ' αἰψηροκέλευθον] A. et Steph. m. λαιψηροκέλευθον.

V. 380. θεὰ θεῷ] Sic scripsi cum Taur., Vat., Ven., Par., Tr., It. pro θεῷ θεά. Prorsus ita infra v. 405. et Hom. Od. V, 97. Il. II, 821. θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα. Il. XVI, 176. γυνὴ θεῷ εὐνηθεῖσα.

vocabulo subiecta notio est; dixerunt omnes eos ventos ἀργεστάς, qui aërem liberarent nubibus (τοὺς αἰθρίους, ut Hom. Il. XI, 306. Notum), atque ita factum est, ut postea is ventus hoc nancisceretur prae ceteris nomen, qui est inter Zephyrum et Thrasciam. Argesten autem hic esse nomen proprium, non adiectivum, demonstratur etiam sententia grammaticorum, qui Ἀργέστην et ἀργεστήν pronuntiari iubent. Eustath. ad Hom. Il. p. 845, 60. τὸ ἀργέσταο εἰ μέν ἐστι κύριον ἀνέμου προπαροξύνεται, εἰ δὲ ἐπίθετον νότου ἐστὶ προπερισπᾶται. Cf. Choerob. in Bekk. Anecd. p. 1224. Atque Apeliotem in opportunis ventis haberi docet Andronici Cyrrhestis turris, quae Athenis erecta est ventis. De ventorum descriptione recentiori V. Aristotel. Pol. IV, 3. p. 117. καθάπερ ἐπὶ τῶν πνευμάτων λέγεται τὰ μὲν βόρεια, τὰ δὲ νότια, τὰ δ' ἄλλα τούτων παρεκβάσεις. p. 117, 13. ὥσπερ ἐν τοῖς πνεύμασι τὸν μὲν ζέφυρον τοῦ βορέου, τοῦ δὲ νότου τὸν εὖρον. Plin. H. N. II, 47. Vitruv. G. I, 6. A. Gell. II, 22. Laur. Lyd. de mens. IV, 46. Conr. Gesner. medit. phys. p. 127. Wernsdorf. poët. lat. V. p. 524. Praeterea calci huius libri adiecimus recentiores ventorum tabulas, alteram (A) ex Pseudo-Aristotele Meteor. II, 6, alteram (B) ex Musei Pioclementini marmore nuper a nobis descriptam.

οὐδ' ὁδὸς ὅππῃ μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύει·
ἀλλ' αἰεὶ πὰρ Ζηνὶ βαρυκτύπῳ ἑδριόωνται.
ὣς γὰρ ἐβούλευσε Στὺξ ἄφθιτος Ὠκεανίνη
ἤματι τῷ ὅτε πάντας Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς
ἀθανάτους ἐκάλεσσε θεοὺς ἐς μακρὸν Ὄλυμπον,
εἶπε δ', ὃς ἂν μετὰ εἷο θεῶν Τιτῆσι μάχοιτο,
μή τιν' ἀποῤῥαίσειν γεράων, τιμὴν δὲ ἕκαστον
ἑξέμεν ἣν τὸ πάρος γε μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.
τὸν δ' ἔφαθ', ὅςτις ἄτιμος ὑπὸ Κρόνου ἠδ' ἀγέρα-
στος,
τιμῆς καὶ γεράων ἐπιβησέμεν ἣ θέμις ἐστίν.
ἦλθε δ' ἄρα πρώτη Στὺξ ἄφθιτος Οὐλυμπόνδε
σὺν σφοῖσιν παίδεσσι φίλου διὰ μήδεα πατρός.

V. 387. Vat. οὐδ' ὁδιὸς ὅππῃ δι' ἐκείνων θεὸς ἡγεμονεύει. In marg. γρ. μετ' ἐκείνους.

V. 394. Hunc versum Hermannus sic scriptum esse ab antiquo poëta putat apud Franck. ad Hom. hymn. Merc. 478.: ὡς τὸ πάρος περ ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι.

V. 397. ἄφθιτος] Ven. Bar. Tr. ἄφθιτον.

V. 398. σφοῖσιν] Ven. σφῇσιν.

V. 399. ἔδωκεν] Ven. Taur. δέδωκεν. Non male. Nam

V. 387. ἡγεμονεύει] Guiet. volebat ἡγεμονεύοι, quod probabat Wolf. Non recte. Constructio est τῶν δόμος οὐκ ἔστιν ἀπάνευθε Διὸς, οὐδὲ ἕδρη, οὐδ' ὁδός ἐστιν αὐτοῖς, ἣν μὴ Ζεὺς ἡγεμονεύει. Nam neque coniunctivo neque optativo propterea usus est poëta, ut demonstraret nullam non illis viam praeire Iovem: illud vero esset: „si quando Iuppiter illis viam non praeiverit, pro via eam non haberi ab asseclis. Heynius hunc versum pro spurio habuit, nullis tamen additis argumentis.

V. 397. Οὐλυμπόνδε] Sic scribendum esse, non Οὔλυμπόνδε dixi in libello de accent. gr. p. 98. ed. III. Qui Οὔλυμπόνδε pronuntiant, δε particulam ab Οὔλυμπον dispescere debent. Tamen Οὔλυμπόνδε et similia praeferre videtur Schaefer app. ad Dem. II, p. 247.

V. 408. Hunc versum ex margine adhaesisse dicunt Guiet., Heyn., Wolf. Robinsonus tamen commendatum esse ab epanaphora iudicavit. Verum tria sunt quae in reprehensionem incurrere in hoc versu videntur; primum μείλιχον illud post integrum versum interiectum, quod non pati videtur epanalepsis, cuius ea ratio est, ut gravius quid assequaris repetitione; v. annot. ad Oper. 3. 659. Hom. Il. XX, 371. καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν,| εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν. XXII, 126. οὐ μέν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης | τῷ ὀαριζέμεναι ἅτε παρθένος ἠΐθεός τε,| παρθένος ἠΐθεός τ' ὀαρίζετον ἀλλήλοιιν· XXIII, 641. 642. ὁ μὲν ἔμπεδον ἡνιόχευεν,| ἔμπεδον ἡνιόχευε. Od.

τὴν δὲ Ζεὺς τίμησε, περισσὰ δὲ δῶρα ἔδωκεν.
αὐτὴν μὲν γὰρ ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὅρκον,
παῖδας δ' ἤματα πάντα ἑοὺς μεταναιέτας εἶναι.
ὡς δ' αὔτως πάντεσσι διαμπερές, ὥςπερ ὑπέστη,
ἐξετέλεσσ'· αὐτὸς δὲ μέγα κρατεῖ ἠδὲ ἀνάσσει.
  Φοίβη δ' αὖ Κοίου πολυήρατον ἦλθεν ἐς εὐνήν·
κυσαμένη δὴ ἔπειτα θεὰ θεοῦ ἐν φιλότητι
Λητὼ κυανόπεπλον ἐγείνατο, μείλιχον αἰεί,
ἤπιον ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
[μείλιχον ἐξ ἀρχῆς, ἀγανώτατον ἐντὸς Ὀλύμπου.]
γείνατο δ' Ἀστερίην εὐώνυμον, ἥν ποτε Πέρσης
ἠγάγετ' ἐς μέγα δῶμα φίλην κεκλῆσθαι ἄκοιτιν.
[ἡ δ' ὑποκυσαμένη Ἑκάτην τέκε, τὴν περὶ πάντων

etiam ἔδωκα ἔθηκα nunc aoristi primo perfecta fuisse videntur. Cf. tamen annot. ad v. 1014.

V. 401. ἑούς] ἑοῦ, quod praebetur a Taur. Par. Bar. Tr. debebat esse ἕου. v. Apollon. de adv. p. 107. B., nisi in quibusdam exemplaribus ἑοῦς scriptum est. V. Apollon. l. l. p. 98. B. Bast ad Greg. Cor. Schaef. p. 193.

V. 405. δὴ ἔπειτα] Ita scripsi e Med. cum Dind. pro δ' ἤπειτα vel δἤπειτα.

V. 406. ἐγείνατο] Ven. γείνατο.

I, 22. 23. ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας — Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται. Hesiod. Op. 3. 4. ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε,| ῥητοί τ' ἄῤῥητοί τε Διὸς μεγάλοιο ἕκητι. Callim. Iov. 92. 93. lav. P. 72. μεσαμβρινὰ δ' εἶχ' ὄρος ἀσυχία. Ἀμφότεραι λῷοντο μεσαμβριναὶ δ' ἔσαν ὧραι·| πολλὰ δ' ἀσυχία τῆνο κατεῖχεν ὄρος. Cf. Ruhnk. ad Callim. lav. Pall. 40. Propert. 1, 3, 25. 26; deinde inane est ἐξ ἀρχῆς: nam quod Clericus voluit ἐξ ἀρχῆς esse: iam ante Iovem ridiculum est; denique offendimus ad ἀγανώτατον, quod aegre excusatur Homerico ὀλοώτατος ὀδμή. Accedit quod nec ἐντὸς Ὀλύμποιο pertinere ad aetatem Hesiodi videtur. V. annot. ad vs. 87. Haec omnia me commovent, ut recentioris alicuius rhapsodi habeam.

V. 411 — 522. Hunc hymnum in Hecatam non ab antiquo auctore Theogoniae profectum esse, sed additum a recentioribus quibusdam poëtis, fortasse Onomacrito, certa sunt indicia. Monuit hac de re iam Heynius. Primum atque gravissimum quidem hoc est, quod bis a poëta inculcatur Hecaten esse μονογενῆ (v. 426. 448.), nec tamen propterea privatam honore. (Τριτογενὴς Ἑκάτη dicitur apud Zenob. prov. IV, 16. propter tres partes mensis. Cf. annotat. ad Oper. 408.). Scilicet hoc apertum est indicium illatam esse Hecaten ab Orphicis antiquae theogoniae, a qua multum abest haec unum numen procreandi ratio. Μουνογενής vero est proprium Orphicorum

Ζεὺς Κρονίδης τίμησε· πόρεν δέ οἱ ἀγλαὰ δῶρα,
μοῖραν ἔχειν γαίης τε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
ἡ δὲ καὶ ἀστερόεντος ὑπ' οὐρανοῦ ἔμμορε τιμῆς,
ἀθανάτοις τε θεοῖσι τετιμένη ἐστὶ μάλιστα.
*καὶ γὰρ νῦν ὅτε πού τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
*ἔρδων ἱερὰ καλὰ κατὰ νόμον ἱλάσκηται,
*κικλήσκει Ἑκάτην· πολλή τέ οἱ ἕσπετο τιμὴ
*ῥεῖα μάλ', ᾧ πρόφρων γε θεὰ ὑποδέξεται εὐχάς·
*καί τέ οἱ ὄλβον ὀπάζει, ἐπεὶ δύναμίς γε πάρεστιν.
ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο
καὶ τιμὴν ἔλαχον, τούτων ἔχει αἶσαν ἁπάντων,
οὐδέ τί μιν Κρονίδης ἐβιήσατο, οὐδέ τ' ἀπηύρα
ὅσσ' ἔλαχεν Τιτῆσι μετὰ προτέροισι θεοῖσιν,
ἀλλ' ἔχει ὡς τοπρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἔπλετο δασμός.
οὐδ', ὅτι μουνογενής, ἧσσον θεὰ ἔμμορε τιμῆς,—
*καὶ γέρας ἐν γαίῃ τε καὶ οὐρανῷ ἠδὲ θαλάσσῃ·
ἀλλ' ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ Ζεὺς τίεται αὐτήν.
ᾧ δ' ἐθέλει μεγάλως παραγίγνεται ἠδ' ὀνίνησιν·

V. 414. ὑπ' οὐρανοῦ] Fortasse ἐπ' οὐρανοῦ. Cf. v. 427. Nam quod Wolf. monuit sermonem esse de Urano, imperium mundi primo tenente, plane ab hoc loco alienum esse puto.

V. 415. τετιμένη] Ven. θεοῖς τετιημένη.

V. 417. ἔρδων] Ven. Tr. Steph. m. ῥέζων.

V. 419. ᾧ] Taur. οὗ, quod nescio an hic sit melius. Alius enim sunt generis quae protulit Porsonus ad Eur. Hecub. 539. et quae his addidit Schaeferus. Omnia enim haec exempla de rebus dicta sunt, quae manibus quasi porriguntur.

V. 423. ἐβιήσατο] Taur. ἐβιάσατο.

V. 431. θωρήσσωνται] Sic Ven.; P2. θωρήσσοιντο. Ceteri θωρήσσονται.

vocabulum, de Pallade et Proserpina, quae ipsa videtur esse Hecate, usurpatum. Quod quum non satis consentaneum esse antiquae theogoniae ipse hymni conditor intellexisset, putavit excusatione quadam opus esse. Deinde totus ille numinis alicuius prolixus honor non decet simplicissimam theogoniae Hesiodeae expositionem. Porro abhorret quum ab epicorum antiquorum tum ab Hesiodi dictione παραγίγνεσθαι v. 428. 432. 436. Cf. hymn. Orph. Hecat. 8., abhorret v. 440. οἳ γλαυκὴν ἐργάζονται: v. 452. mire dictum est αἵ δέ τε τιμαί atque eo excogitatum consilio, ut transitus pararetur ad sequentia, quae sunt vere Hesiodea; exspectabas saltem αἵδε τε τιμαί. Neque epicum puto illum ἐσθλοῦ vocabuli usum v. 435. 439.- 444. Atque duos agnovisse poëtas mihi videor, qui diversa addi-

ἔν τ' ἀγορῇ λαοῖσι μεταπρέπει ὅν κ' ἐθέλῃσιν·
ἠδ' ὁπότ' ἐς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσωνται
ἀνέρες, ἔνθα θεὰ παραγίγνεται, οἷς κ' ἐθέλῃσι
νίκην προφρονέως ὀπάσαι καὶ κῦδος ὀρέξαι·
ἔν τε δίκῃ βασιλεῦσι παρ' αἰδοίοισι καθίζει·
ἐσθλὴ δ' αὖθ', ὁπότ' ἄνδρες ἀγῶνι ἀεθλεύωσιν,
ἔνθα θεὰ καὶ τοῖς παραγίγνεται ἠδ' ὀνίνησι.
νικήσας δὲ βίῃ καὶ κάρτεϊ καλὸν ἄεθλον
ῥεῖα φέρει χαίρων τε τοκεῦσιν κῦδος ὀπάζει.
ἐσθλὴ δ' ἱππήεσσι παρεστάμεν οἷς κ' ἐθέλῃσι,
καὶ τοῖς οἳ γλαυκὴν δυςπέμφελον ἐργάζονται·
εὔχονται δ' Ἑκάτῃ καὶ ἐρικτύπῳ Ἐννοσιγαίῳ.
ῥηϊδίως δ' ἄγρην κυδνὴ θεὸς ὤπασε πολλήν,
ῥεῖα δ' ἀφείλετο φαινομένην, ἐθέλουσά γε θυμῷ.
ἐσθλὴ δ' ἐν σταθμοῖσι σὺν Ἑρμῇ ληΐδ' ἀέξειν·
βουκολίας τ' ἀγέλας τε καὶ αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν,
ποίμνας τ' εἰροπόκων ὀΐων, θυμῷ γ' ἐθέλουσα,
ἐξ ὀλίγων βριάει, καὶ ἐκ πολλῶν μείονα θῆκεν.

V. 438. τοκεῦσι δέ Bar. Steph., τοκεῦσί τε A. It.
V. 440. γλαυκὴν] Fortasse Γλαύκην. Cf. vs. 244. Vulgo θάλασσαν subintelligendam esse censent. V. tamen Nonn. Dion. I, 75. XI, 49. Ἀφνειῆς ἀτίνακτα κατέγραφε νῶτα Γαλήνης. Hom. Od. VII, 319. Cf. Wakef. ad Lucr. I, p. 236. et quae congessimus animadvers. crit. in Callim. epigr. p. 7. Adde animadvers. ad Opp. 377.
V. 442. κυδνή] Ven. P 2. κυδρή.
V. 443. φαινομένην] Vat. φαινομένη.
V. 446. γ' ante ὀΐων A.
V. 447. καὶ ἐκ] Sic Ven. Taur. Ceteri κάκ.! καὶ ἐκ unam syllabam (κἠκ) apud Hesiodum faciunt. Cf. v. 405.

derunt diversis temporibus, alterum qui post v. 410. hos addidit versus 411—415. 421—426. 428—452; alterum eumque recentiorem (καὶ γὰρ νῦν legitur v. 416.) qui infersit v. 416—420. et v. 427., qui nunc inepto leguntur loco. Nam versus 416 — 420. inferendi sunt post 428., versus autem 427. coniungendus erat cum v. 425. ἀλλ' ἔχει ὡς τοπρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἔπλετο δασμὸς καὶ γέρας ἐν γαίῃ τε καὶ οὐρανῷ ἠδὲ θαλάσσῃ. Omnes eos versus qui sunt alterius poëtae asteriscis notavi.

V. 440. γλαυκὴν — ἐργάζονται] Non repugnarem, si quis de praedatione maritima illa aetate haud ignobili accipere mallet. Vs. 442. perperam Schol. ad venatores trahit. F. A. W. Bis lapsus est vir egregius, si recte video; nam versus 441. ita apodosin continere non potest propter adiectum δέ in ῥηϊ-

οὕτω τοι καὶ μουνογενὴς ἐκ μητρὸς ἐοῦσα
πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τετίμηται γεράεσσι.
θῆκε δέ μιν Κρονίδης κουροτρόφον, οἳ μετ' ἐκείνην
ὀφθαλμοῖσι ἴδοντο φάος πολυδερκέος Ἠοῦς.
οὕτως ἐξ ἀρχῆς κουροτρόφος· αἳ δέ τε τιμαί.]

Ῥεῖα δ' ὑποδμηθεῖσα Κρόνῳ τέκε φαίδιμα τέκνα,
Ἱστίην, Δήμητρα, καὶ Ἥρην χρυσοπέδιλον,
ἴφθιμόν τ' Ἀΐδην, ὃς ὑπὸ χθονὶ δώματα ναίει
νηλεὲς ἦτορ ἔχων, καὶ ἐρίκτυπον Ἐννοσίγαιον,
Ζῆνά τε μητιόεντα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
τοῦ καὶ ὑπὸ βροντῆς πελεμίζεται εὐρεῖα χθών.
καὶ τοὺς μὲν κατέπινε Κρόνος μέγας, ὅςτις ἕκαστος
νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο,
τὰ φρονέων, ἵνα μή τις ἀγαυῶν Οὐρανιώνων
ἄλλος ἐν ἀθανάτοισιν ἔχοι βασιληΐδα τιμήν.

V. 451. πολυδερκέος] Ven. Taur. πολυδέρκεον.

V. 452. οὕτως] Taur. ὄςτως.

V. 454. Ῥεῖα δ' ὑποδ.] A. Ῥείη δ' αὖ δμ. Ven. Tr. Ῥείη ὑποδ. Taur. Ῥεῖα ὑποδ.

V. 462. ἔχοι] Sic Par. Taur. pro ἔχῃ.

V. 465. Hunc versum spurium esse iudicant Guiet., Heyn., Wolf., Gaisf., Dind. Non putaverim. Oraculo quasi proditum erat (v. enarrationem) a filio Cronum regno exutum iri. His ipse poëta addidit hoc Διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς factum iri. Scriptura πατρὸς pro Διός, quae pessime habet propter Atticam correptionem, δίως ἄγρην. Quare post Ἐννοσιγαίῳ plene interpunxi.

V. 450. οἳ μετ' ἐκείνην] Constr. κουροτρόφον ἐκείνων, οἳ μετ' ἐκείνην ἴδοντο φάος ἠελίοιο.

V. 452. Post hunc versum lacuna esse videtur Thierschio (de Hes. p. 23. 24.); nondum enim de Saturni regimine expositum esse. Verum omnino animadvertendum est hanc theogoniae partem, cuius principium est v. 453, prorsus sensu differre ab altera. Pars prior cosmogoniam continet, haec vero theogoniam; illa vere physica est, haec, ut est uberior poëtica dictione, ita etiam, si pauca demas, cum illa doctrina physica universali nihil commune habet.

V. 463. πεύθετο γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ] Mirum est quod ex antiqua theogonia protulit Clemens homil. VI, 2. T. 1. p. 664. ed. Cotel. οὐδ' αὖ Κρόνος τῇ Ῥέᾳ μιγεὶς καὶ γεννήσας Πλούτωνα πρῶτον κατέπιεν διά τινα Προμηθέως θεσμὸν δεδιώς, μήποτε γεννηθὲν ἐξ αὐτοῦ βρέφος, γενναιότερον γενόμενον, ἀφέληται αὐτὸν τῆς βασιλείας. Simile quid de Prometheo et Iove narrat Aeschylus Prom. 793. 899.

πεύθετο γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
οὕνεκά οἱ πέπρωτο ἑῷ ὑπὸ παιδὶ δαμῆναι,
καὶ κρατερῷ περ ἐόντι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς·
τῷ ὅγε οὐκ ἀλαοσκοπιὴν ἔχεν, ἀλλὰ δοκεύων
παῖδας ἑοὺς κατέπινε· Ῥέην δ᾽ ἔχε πένθος ἄλαστον.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Δί᾽ ἔμελλε θεῶν πατέρ᾽ ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν
τέξεσθαι, τότ᾽ ἔπειτα φίλους λιτάνευε τοκῆας
τοὺς αὐτῆς, Γαῖάν τε καὶ Οὐρανὸν ἀστερόεντα,
μῆτιν συμφράσσασθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα
παῖδα φίλον, τίσαιτο δ᾽ ἐρινῦς πατρὸς ἑοῖο
παίδων οὓς κατέπινε μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης.
οἱ δὲ θυγατρὶ φίλῃ μάλα μὲν κλύον ἠδ᾽ ἐπίθοντο,
καί οἱ πεφραδέτην ὅσαπερ πέπρωτο γενέσθαι
ἀμφὶ Κρόνῳ βασιλῆϊ καὶ υἱέϊ καρτεροθύμῳ.
πέμψαν δ᾽ ἐς Λύκτον, Κρήτης ἐς πίονα δῆμον,
ὁππότ᾽ ἄρ᾽ ὁπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι,

ficta ab iis est, qui *Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς* coniungerent cum *πέπρωτο*, non cum *δαμῆναι*.

V. 466. *ὅγε οὐκ*] Hiatus pessimae notae. Scribe *τῷ Κρόνος οὐκ ἀλαοσκ.* [Bentl. *τῷ δ᾽ ἄρ᾽ ὄγ᾽*. F. I.]

V. 469. *τέξεσθαι*] Ven. *τεύξεσθαι.*

V. 470. *τοὺς αὐτῆς*] Ante Reizium *τοὺς αὑτῆς.*

V. 471. *συμφράσσασθαι*] P 2. *οἱ φράσσ.*

V. 473. Etiam hunc versum glossema peperisse videtur, quod fortasse quis ad *πατρὸς ἑοῖο* adscripserit. Notavit eum Heynius. F. A. W. Secuti sunt Gaisf. et Dind.

V. 477. *Λύκτον*] Taur. *Λύκτρον.*

984., sed non falsum esse Clementem memoria, quum idem de Saturno et Prometheo narraret, demonstrat Aeschyli versus 993. (Blomf.) *οὐκ ἐκ τῶνδ᾽ ἐγὼ δισσοὺς τυράννους ἐκπεσόντας ᾐσθόμην.* Duo tyranni sunt Uranus et Cronus. Nam de Ophione non puto cogitasse Aeschylum; v. Hom. Il. XVIII, 399. Apollon. I, 503.

V. 470. *τοὺς αὐτῆς*] Vere Reizius monuit antiquos poëtas nunquam ita usos esse spiritu denso (*αὑτῆς*), semper illos dixisse *ἕο αὐτοῦ, οἱ αὐτῷ.* Si recte intelligo Apollon. Dysc. de pron. p. 103. A. B., Alcaeus primus hac crasi usus est inter poëtas. Cf. animadvers. ad vs. 126.

V. 473. Nisi additur *Κρόνος*, constructio mihi videtur impeditior esse quam pro simplicitate Hesiodea. Construe: *λιτάνευε τοκῆας μῆτιν συμφράσσασθαι, ὅπως λελάθοιτο Ῥεῖα τεκοῦσα φίλον υἱόν, καὶ ὅπως Κρόνος τίσαιτο ἐρινῦς πατρὸς ἑοῖο παίδων ἕνεκα, οὓς κατέπινε.* Si deest versus 478., *τίσαιτο* non habet subiectum quo referatur. Cf. Hom. Il. XXI, 412. *οὕτω κεν τῆς μητρὸς ἐρινύας ἐξαποτίνοις.* Guieti coniectura *ἀνδρὸς ἑοῖο* commode carebimus.

[Ζῆνα μέγαν· τὸν μέν οἱ ἐδέξατο Γαῖα πελώρη
Κρήτῃ ἐν εὐρείῃ τραφέμεν ἀτιταλλέμεναί τε.]
ἔνθα μὲν ἷκτο φέρουσα θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν
πρώτην ἐς Λύκτον· κρύψεν δέ ἑ χερσὶ λαβοῦσα
ἄντρῳ ἐν ἠλιβάτῳ, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης,
Αἰγαίῳ ἐν ὄρει, πεπυκασμένῳ, ὑλήεντι.
τῷ δὲ σπαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν
Οὐρανίδῃ μέγ' ἄνακτι, θεῶν προτέρῳ βασιλῆϊ·
τὸν τόθ' ἑλὼν χείρεσσιν ἑὴν ἐγκάτθετο νηδύν,
σχέτλιος, οὐδ' ἐνόησε μετὰ φρεσὶν, ὥς οἱ ὀπίσσω

V. 480. ἐν abest ab A.
V. 481. θοήν] θοή elegantius esse frustra monuit Schraderus ad Musaeum p. 217.
V. 482. χερσί] Ven. Taur. χειρί. Paullo ante πρῶτον δ' ἐς Λύκτον Taur., πρῶτον ἐς αὐτήν Λ. A.
V. 487. ἐγκάτθετο] Quanquam Par. praebebat ἐςκάτθετο, quod receptum est a L. Dind., suadentibus Reizio et Wolfio,

V. 479. 480. Hi versus sunt alius recensionis pro versibus 481—484. Sic τὸν μέν v. 479. et τῷ δέ v. 485. aptissime sibi respondent. Quare uncis circumscripsi v. 479. 480., non quod spurios habeam, ut Wolf., Gaisf., Dind. Causa vero aperta est, quae poëtas commovit, ut versus 481—484. adderent. Nempe duo erant in Creta oppida diversis temporibus opulentissima, Lyttus et Cnossus; utrumque honorem sibi arrogavit educati et nutriti apud se Iovis (ut etiam Alybe, v. Steph. Byz. s. v.); ita antiquior poëta Lyttum tantum commemoraverat, recentior quidam, qui Cnossum addere volebat, id eo se assequi posse putavit, si versibus quibusdam commonstrasset, primo quidem Lyttum portatum esse Iovem, deinde vero in Idam montem. Nam αἰγαῖον ὄρος est Ida mons, sic dictus ab Amalthea capra, v. Callim. Iov. 49—51; patet igitur quam inepta sit coniectura Robinsoni Ἰδαίῳ ἐν ὄρει [Δικταίῳ Bentl. F. I.]. Sed non satis callide Cnossius ille rhapsodus rem suam egit; nam post πρώτην ἐς Λύκτον exspectabas μετέπειτα, quo nunc aegre caremus. Videtur igitur in quibusdam exemplaribus scriptum fuisse: πρῶτον ἐς αὐτὴν Λύκτον, ἔπειτα δὲ χερσὶ λαβοῦσα. Haec Lytti urbis commemoratio apud Hesiodum certissimo est testimonio res olim Lyttiorum in Creta praevaluisse. Quod Meursius Cret. II., p. 74. coniecit Δίκτον pro Λύκτον non opus est refutare.

V. 483. ἠλιβάτῳ] V. ad vs. 675.

V. 486. μέγ' ἄνακτι] Rarius μέγα cum nomine appellativo coniungitur. Simile est μάψ αὔραι v. 872. et ὁ πάνυ Σωκράτης. Sic etiam comparativi et superlativi adduntur, ut Herod. I, 146. μᾶλλον Ἴωνες et ap. Cicer. A. Q. IV. 46. minus homo. Cf. Bernhardy Synt. p. 338.

V. 490. ὁ δ' ἐν ἀθανάτοισιν] Pedestris orationis scriptor dixisset αὐτὸς δὲ ἐν

ἀντὶ λίθου ἑὸς υἱὸς ἀνίκητος καὶ ἀκηδὴς
λείπεθ', ὅ μιν τάχ' ἔμελλε, βίῃ καὶ χερσὶ δαμάσσας,
τιμῆς ἐξελάαν, ὁ δ' ἐν ἀθανάτοισιν ἀνάξειν.
Καρπαλίμως δ' ἄρ' ἔπειτα μένος καὶ φαίδιμα γυῖα
ηὔξετο τοῖο ἄνακτος· ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν
Γαίης ἐννεσίῃσι πολυφραδέεσσι δολωθεὶς
ὃν γόνον ἂψ ἀνέηκε μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης,
νικηθεὶς τέχνῃσι βίηφί τε παιδὸς ἑοῖο.
πρῶτον δ' ἐξήμησε λίθον, πύματον καταπίνων·
τὸν μὲν Ζεὺς στήριξε κατὰ χθονὸς εὐρυοδείης

tamen ἐγκάτθετο nolui mutare, quod et codicibus melioribus sustentatur et legitur apud Chrysippum (Galen. de Hipp. et Plat. dogm. III, 273.) et proxime accedit ad dialectum Aeolicam. Non ignotum est enim Aeolenses ἐν cum accusativo construxisse.

V. 493. ηὔξετο] Taur. ηὔξατο. Pro ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν, quod habent Ven. Taur. Bar. RS. Steph. m. et Tr. (hic tamen sine δέ), ceteri ἐπιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ.

ἀθανάτοισιν ἀνάξειν. Guieti coniecturis καὶ ἐν ἀθ. vel ἠδ' ἀθαν. non opus est.

V. 492. Ἐπειδὴ δὲ Ζεὺς ἐγενήθη τέλειος, λαμβάνει Μῆτιν, τὴν Ὠκεανοῦ, συνεργόν· ἣ δίδωσι Κρόνῳ καταπιεῖν φάρμακον, ὑφ' οὗ ἐκεῖνος ἀναγκασθεὶς πρῶτον μὲν ἐξεμεῖ τὸν λίθον, ἔπειτα τοὺς παῖδας, οὓς κατέπιε· μεθ' ὧν Ζεὺς τὸν πρὸς Κρόνον καὶ Τιτᾶνας ἐξήνεγκε πόλεμον. μαχομένων δὲ αὐτῶν ἐνιαυτοὺς δέκα, ἡ Γῆ τῷ Διὶ ἔχρησε τὴν νίκην, τοὺς καταταρταρωθέντας ἂν ἔχῃ συμμάχους· ὁ δὲ τὴν φρουροῦσαν αὐτῶν τὰ δεσμὰ Κάμπην ἀποκτείνας ἔλυσε. Καὶ Κύκλωπες τότε Διὶ μὲν διδόασι βροντὴν καὶ ἀστραπὴν καὶ κεραυνόν, Πλούτωνι δὲ κυνέην, Ποσειδῶνι δὲ τρίαιναν. Οἱ δὲ τούτοις ὁπλισθέντες κρατοῦσι Τιτάνων, καὶ καθείρξαντες αὐτοὺς ἐν τῷ Ταρτάρῳ, τοὺς Ἑκατόγχειρας καθίστασαν φύλακας. αὐτοὶ δὲ διακληροῦνται περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ λαγχάνει Ζεὺς μὲν τὴν ἐν Οὐρανῷ δυναστείαν, Ποσειδῶν δὲ τὴν ἐν θαλάσσῃ, Πλούτων δὲ τὴν ἐν ᾅδῃ. Apollod. Myth. II, 2. Hinc Heynius et Wolfius quaesivere, qui factum esset, ut v. 496. adderetur νικηθεὶς τέχνῃσι βίηφί τε παιδὸς ἑοῖο, si Γαίης ἐννεσίῃσι res facta sit; sed aut Γαίης ἐννεσίῃσι illud φάρμακον innuere videtur a Tellure paratum, quod partim vi, partim astutia Saturno a Iove datum est, aut v. 494. est alius recensionis pro versu 496., qui proxime accedit ad Apollodori narrationem.

V. 493. ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν] Idem est quod supra v. 492. ἔπειτα dixit et v. 184. περιπλομένων ἐνιαυτῶν.

V. 497. πύματον καταπίνων] Male me habet hoc praesens; exspectaram καταπιών, si hoc licuisset per metrum. Ceterum quod Saturnus suos liberos ipse devoravit, ita nuper explicare conatus est doctissimus Böttigerus Kunstmyth. I, p. 219., ut Saturnum cum Molocho Phoenicum compararet. Verum huic explicationi minime favere videtur, quod Graecorum Saturnus devoratos liberos rur-

Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ γυάλοις ὑπὸ Παρνησοῖο
σῆμ' ἔμεν ἐξοπίσω, θαῦμα θνητοῖσι βροτοῖσι.
[Λῦσε δὲ πατροκασιγνήτους ὀλοῶν ἀπὸ δεσμῶν
Οὐρανίδας, οὓς δῆσε πατὴρ ἀεσιφροσύνῃσιν·
οἵ οἱ ἀπεμνήσαντο χάριν εὐεργεσιάων,
δῶκαν δὲ βροντὴν ἠδ' αἰθαλόεντα κεραυνὸν
καὶ στεροπήν· τοπρὶν δὲ πελώρη Γαῖα κεκεύθει·
τοῖς πίσυνος θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.]
Κούρην δ' Ἰαπετὸς καλλίσφυρον Ὠκεανίνην
ἠγάγετο Κλυμένην καὶ ὁμὸν λέχος εἰσανέβαινεν.
ἡ δέ οἱ Ἄτλαντα κρατερόφρονα γείνατο παῖδα·

V. 501. ἀπὸ] P2., A. ὑπό.
V. 503. ἀπεμνήσαντο] Ven., Tr. Steph. marg. ἐπεμνήσαντο.
V. 511. αἰολόμητιν] Taur. ἀγκυλόμητιν.

sus evomere cogitur. Potius Saturnus ille Neptunum et Plutonem devorans indicare videtur ante Iovem in uno numine contenta fuisse regna maris, Orci etc., quae post diversis diis tradita sunt a Iove, i. e. Saturnus evomuit istos reges, quos antea in suo corpore coarctarat. Hinc novae leges divinae exortae sunt (θέμιστες) Delphico prodendae oraculo. Atque hoc ita expressum mythis est antiquis, ut Iuppiter Delphici oraculi fundamenta iecisse diceretur. De saxo illo Delphico cf. Pausan. X, 24. Alius est λάϊνος οὐδός, cf. Müller. Orch. p. 244. Ceterum haec omnia Platonem uberiora legisse, ut ex philosophi verbis divinarat Wolfius (R. P. II, p. 377. E.), non facile concedam.

V. 501 — 506. Haec ad Hesiodum non pertinent, sed ex alio quodam antiquo poëmate huc translata sunt ab aliquo, qui manca haec esse putabat. Hesiodea non esse patet ex vocabulo Οὐρανίδαι v. 502., quo auctor versuum insititiorum Cyclopes notare voluit, quod tantum abest, ut Hesiodus fecerit, ut nihil magis ab eius doctrina mythologica abhorreat. Ex versibus 139. et 147. satis comprobatur Cyclopes ex Hesiodi sententia natos esse a sola Tellure, non cum Coelo, quocirca Οὐρανίδαι dici non poterant ab eo poëta, qui versus 139. et 147. conscripserat, sed poterant ab eo, qui fontes Apollodori secutus est. Hanc ob causam obelis notavi. Cf. Völcker. myth. Iap. p. 298.

V. 505. τοπρίν] Sic scripsi ad analogiam adverbiorum τοπρῶτον etc., ut eo facilius intelligatur non necessariam esse Guieti coniecturam τὰ πρίν, quam in textum recepit Robinsonus. Vid. Wolf. praef. ad Hom. Il. LXII. Totus versus 505. interpolationem redolere videbatur Heynio; sed hunc verba τὰ πρὶν δὲ πελώρη Γαῖα κεκεύθει de Cyclopibus intellexisse patet, quum intelligenda de fulminibus essent.

V. 507 — 516. Narratur eadem fabula de Prometheo et Pandora in Oper. v. 42 — 105. et repetitis quidem versibus qui-

τίκτε δ' ὑπερκύδαντα Μενοίτιον· ἠδὲ Προμηθέα
ποικίλον, αἰολόμητιν, ἁμαρτίνοόν τ' Ἐπιμηθέα,
ὃς κακὸν ἐξ ἀρχῆς γένετ' ἀνδράσιν ἀλφηστῇσι·
πρῶτος γάρ ῥα Διὸς πλαστὴν ὑπέδεκτο γυναῖκα
παρθένον. ὑβριστὴν δὲ Μενοίτιον εὐρύοπα Ζεὺς
εἰς Ἔρεβος κατέπεμψε βαλὼν ψολόεντι κεραυνῷ
εἵνεκ' ἀτασθαλίης τε καὶ ἠνορέης ὑπερόπλου.
Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
πείρασιν ἐν γαίης, πρόπαρ Ἑσπερίδων λιγυφώνων,
ἑστηώς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτῃσι χέρεσσι.
ταύτην γάρ οἱ μοῖραν ἐδάσσατο μητίετα Ζεύς.

V. 519. Hunc versum cur addititium censeat Guiet. non assequor. Nam quod infra v. 747. recurrit, argumentum fere est nullum. — ἀκαμάτῃσι P 2. et v. 747. Vulgo ἀκαμάτοισι.

busdam ex theogonia. Cf. Theog. 571 — 573. cum Opp. 70 — 72. Theog. 613. cum Opp. 105. Quae diversa sunt in utraque narratione perstrinxit Völcker mythol. Iap. p. 9 sq., sed minime is eo nobis satisfaciens, quod hinc diversis auctoribus haec carmina tribuit. Quod ut verum sit, non potest ex iis argumentis comprobari, quae protulit Völckerus post Buttm. Myth. I. p. 57. Nam haec diversitas facillime explicatur ex diversa horum poëmatum ratione, quorum alterum est mere physiologicum et theogonicum, alterum ethicum atque ad practicam philosophiam pertinens. Ex recens adiecto in Operibus Pandorae nomine exorta sunt additamenta illa mythica, quae absunt a theogonia. In toto hoc mytho vere humano et humanam naturam repraesentante Atlas significat tolerantiam, Prometheus providentiam, Epimetheus caecitatem, Menoetius mortalitatem (Μενοίτιος ὃν ὁ οἶτος μένει, ἢ ὃς μένει τὸν οἶτον) hominum, quae nascitur ex nimia audacia; atque ex hac coniunctione duorum bonorum et duorum malorum mira est exorta natura humana. Atlantem navigationem denotare non facile mihi persuadeat Völckerus. Ceterum notandum est versus 512 — 516. huc non satis apte reiectos esse ab antiquis rhapsodis. Inserendi enim erant post descriptionem pugnae Cronidarum cum Titanibus. Nam post victos Titanes Cronidae ἐκρίνοντο Μηκώνῃ (v. 536.)

V. 418. Ἑσπερίδων λιγυφώνων] Beatorum insulae, in quas post mortem immigrare solent ii, quibus Iuppiter favet, sunt in occidentali plaga, quod Sol occidens notat vitam occidentem. Hinc factum est etiam, ut pretiosissima quaeque inveniantur in occidentis solis regione, ut ambrosia, quae a columbis Iovi affertur, ut Hesperidum poma. Λιγύφωνοι epithetum, quo ab Hesiodo ornantur Hesperides (ab Euripide Herc. fur. 394. ὑμνῳδοί et Hipp. 743. ἀοιδοί dicuntur) mihi ex Ligyum nomine exortum esse videtur; Hesperides enim habi-

δῆσε δ' ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθέα ποικιλόβουλον
δεσμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ κίον' ἐλάσσας.
καί οἱ ἐπ' αἰετὸν ὦρσε τανύπτερον· αὐτὰρ ὅγ' ἧπαρ
ἤσθιεν ἀθάνατον, τὸ δ' ἀέξετο ἶσον ἁπάντῃ
νυκτός, ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι τανυσίπτερος ὄρνις.
τὸν μὲν ἄρ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱὸς
Ἡρακλέης ἔκτεινε, κακὴν δ' ἀπὸ νοῦσον ἄλαλκεν
Ἰαπετιονίδῃ, καὶ ἐλύσατο δυςφροσυνάων,

V. 521. *δῆσε δ' ἀλυκτοπέδῃσι*] Mirum est quod hic legit Draco Strat. 12, 1. et Choerob. ap. Bekk. Anecd. p. 1182. Ille enim: *σπανίως εὑρήσεις τὸ α βραχὺ ἔθει δωρικῷ ἑπομένου φωνήεντος, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ ἐν Θεογονίᾳ· δῆσας ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθέα ποικιλόβουλον.* Et sic p. 64. 8. Gregor. Cor. Schaef. p. 340. Qui huic lectioni *δῆσας* nostram *δῆσε* propter nexum verborum praefert, videat, ne iniuriam faciat et Hesiodo et grammaticis antiquis. Videtur enim aut excidisse aliquid ante v. 521. aut v. 520. scriptum fuisse *ταύτην γάρ σφισι μοῖραν ἐδάσσατο μητίετα Ζεὺς, δῆσας ἀλυκτοπέδῃσι.* Cum Buttm. Gr. ub. II. p. 398. non consentio, quod, nisi *σφισί* scripseris, tetra Promethei sors Atlantis tantum mitiori opponitur, quum etiam Menoetii aliquanto mitior esset.

V. 525. *ἔδοι*] Taur. A. *ἔδει.*

V. 526 — 616. Hos versus omnes non esse antiquissimi carminis Thiersch. de Hes. p. 24. arbitratur.

tant in regione Ligurina, unde etiam cycni Apollinares in Ligyam transferuntur. Cf. annotata ad Scut. 316. Müller. Dor. I. p. 274. Praeterea post *λιγυφώνων* addidi posituram, ne *ἑστηώς* cum *πρόπαρ Ἑσπερίδων λιγυφώνων* coniungeretur, quod nihil est nisi amplificatio verborum *πείρασιν ἐν γαίης.*

V. 528. *Ἰαπετιονίδῃ*] Animadverte duplex patronymicum, ab *Ἰαπετός* fit *Ἰαπετίων* sicut ab *Οὐρανός Οὐρανίων*, a *Κρόνος Κρονίων*; hinc *Ἰαπετιονίδης.* V. Buttm. Gr. ub. II. p. 333. Simile est *Ἡφαιστηϊάδης* ap. Nonn. Dion. XIII, 176. ab *Ἡφαιστήϊος* effictum, ut videtur. Nam sic *Θηστόρειος μάντις* ap. Sophocl. Ai. 788. Contrariam formam animadverte in *Ἠετίδης* ab *Ἠετίων* in oraculo ap. Herod. V, 92., cui similis est Scipiades pro Scipionides ap. Horat. Sat. II, 117. et Virg.

V. 530. *Θηβαγενέος*] De hoc vocabulo v. Lobeck. Phryn. p. 648. et Buttm. Gr. ub. II. p. 351. Müller. Orchom. p. 397. Putarem ab epico poëta profectum esse *Θηβηγενέος*, ut *Λυκηγενέος, μοιρηγενέος* al., nisi multa in Hesiodo essent peculiaria, petita ex Aeolica et Pelasgica dialecto. Atque illi quum proprium fuerit dativos sine iota subscripto proferre (v. Bekkeri Anecd. p. 1187.), ut fere ablativis Latinis usa esse videatur, ad hoc genus etiam *Θηβαγενής* pertinere putaverim. Nam quod nuper arbitrabar (ad Aristot. Pol. p. 363.) esse etiam *Θηβαιγενής* ad normam compositionum diphthongicarum effictum, nunc non placet. Sic Romani L. Scipionem Asiaticum dixere Asiagenem vel Asiagenum, v. Eckhel doctr.

οὐκ ἀέκητι Ζηνὸς Ὀλυμπίου ὑψιμέδοντος,
ὄφρ' Ἡρακλῆος Θηβαγενέος κλέος εἴη
πλεῖον ἔτ' ἢ τοπάροιθεν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν.
ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος τίμα ἀριδείκετον υἱόν·
καίπερ χωόμενος παύθη χόλου· ὃν πρὶν ἔχεσκεν,
οὕνεκ' ἐρίζετο βουλὰς ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι
Μηκώνῃ, τότ' ἔπειτα μέγαν βοῦν πρόφρονι θυμῷ

V. 532. ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος] Taur. ταῦτ' ἄρ ἀζόμενος. A. ταῦτ' ἄρ' ἀζ. Gaisf. ταῦτ' ἄρ' ἀζόμενος claudicante metro. Robinsonus male ex uno codice ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος παύσθη χόλου ὃν πρὶν ἐπεῖχεν. Quum hiatum non excusare videretur Hom. hymn. Cer. 76. μέγα ἅζομαι, Vossius, ex parte immutata Graevii coniectura ταῦτ' ἄρα φραζόμενος, legi iusserat ταῦτα φραζόμενος. Vide ne scriptum sit: ταῦτ' ἄρ φραζόμενος τιμᾶν ἀριδείκετον υἱὸν, καίπερ χωόμενος, παύθη χόλου. Ita etiam legendum est Hom. hymn. Merc. 294. σὺν δ' ἄρ φρασσάμενος. Sic melius adnectitur παύθη, quod, si legatur τίμα, sine ulla copula additur. Nam recte pro καί περ L. Dind. c. A. scripsit καίπερ. Nunquam enim praemittitur enclitica περ participio suo, quod arbitrabatur Heynius, nisi adverbium praegressum sit, magis definiens participium. Sensus ergo hic est: his igitur honorare cupiens filium suum, iram quanquam magnam compressit suam.

V. 533. ὃν πρίν] Ven. ὅνπερ. Pro βουλὰς v. sq. A. βουλά.

num. II, 5. p. 188. Ἰθαγενής simili modo ex ἰθεαγενής (ἰθέα pro ἰθεῖα, sc. γενεά) contractum esse videtur ad analogiam Θεαγένους nominis effictum. Θηβαγενής legitur in titulo apud Boeckh. Inscr. I. p. 264. λιμναγενής habet Hesychius et Ἐθαγενής Bachm. Anecd. I. p. 207.

V. 534. βουλάς] Vereor, ne βοῦλας pronuntiaverit Hesiodus ad mentem Aeolicae dialecti, v. Koen. ad Greg. Cor. de dial. p. 191. Schaef. Nam si brevis est ultima primae declinationis, non licet accentu notari. Analogiam praebet μία μιᾶς, ἄγυιᾶ et ἀγυιά.

V. 535. ὅτ' ἐκρίνοντο] Cfr. annot. ad Oper. 47 — 52. Haec fabula Peloponnesi, ut videtur, propria est, pertinetque ad ea tempora, quibus Olympiorum deorum cultus ad Peloponnesi incolas pervenit. Hinc dicitur ὅτ' ἐκρίνοντο Θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι i. e. contenderunt inter se dii et homines; perlatus est enim ad Peloponnesios cultus Olympicus, sed hi primo dubitabant eum recipere, atque postea demum cultus secundum certas regulas receptus est. Atque hoc factum est Meconae (Sicyone) propterea, quod ibi primi incolebant Peloponnesi homines. Paus. Cor. 5. 5. Σικυώνιοι δὲ περὶ τῆς χώρας τῆς σφετέρας λέγουσιν, ὡς Αἰγιαλεὺς αὐτόχθων πρῶτος ἐν αὐτῇ γένοιτο. Huc etiam pertinet, quod Sicyon olim appellabatur Hellas (v. Müller Aeg. p. 156. de Ἑλλάδι ἱερᾷ cf. animadvers. ad Oper. 655.) et Telchinia. Steph. Byz. Σικυὼν πόλις Πελοποννήσου. Ἡ δ' αὐτὴ ἐκλήθη καὶ Μήκων (l. Μηκώνη coll. Strabon. VIII. p. 382. a Clerico laudato; ineptis-

δασσάμενος προὔθηκε, Διὸς νόον ἐξαπαφίσκων.
τῷ μὲν γὰρ σάρκας τε καὶ ἔγκατα πίονι δημῷ
ἐν ῥινῷ κατέθηκε, καλύψας γαστρὶ βοείῃ,
τῷ δ' αὖτ' ὀστέα λευκὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ
εὐθετίσας κατέθηκε, καλύψας ἀργέτι δημῷ.
δὴ τότε μιν προσέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
'Ιαπετιονίδη, πάντων ἀριδείκετ' ἀνάκτων,
ὦ πέπον, ὡς ἑτεροζήλως διεδάσσαο μοίρας.
῞Ως φάτο κερτομέων Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς.
τὸν δ' αὖτε προσέειπε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης,
ἦκ' ἐπιμειδήσας, δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης·
Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε θεῶν αἰειγενετάων,
τῶνδ' ἕλευ ὁπποτέρην σε ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει.
Φῆ ῥα δολοφρονέων· Ζεὺς δ' ἄφθιτα μήδεα εἰδὼς
γνῶ ῥ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον· κακὰ δ' ὄσσετο θυμῷ

V. 537. *Διὸς — ἐξαπαφίσκων*] Taur. A. It. *Ζηνὸς — ἐξαπατίσκων*. *Ζηνός* etiam P 2. Em. Bar.

V. 544. *μοίρας*] Taur. A. It. *μοῖραν*. Pro *Ζεῦ* v. 548 A. *Ζεύς*.

V. 549. *ἕλευ*] Melius scribatur *ἑλεῦ*. Cf. doctr. accent. gr. p. 23. Apud Theocr. Id. X, 22. est *ἀμβάλευ*.

V. 553. *ἄλειφα*] Sic scripsi cum Ven. Med. Tr. pro *ἄλειφαρ*. Nam illa est antiquior forma atque rarior (v. Aesch. Agam. 313. Well.), qua ad imitationem antiquorum poëtarum usi sunt epici Alexandrini. Callim. ap. Etym. v. *ὄστλιγγες* (fragm. XII.), ubi pro *ἀλείφατα* dictum esse non persuadet Ruhnkenius ad

simus Hesiodi Scholiasta cum Mycenis confudit) *καὶ Τελχινία*. De Telchinibus ita Diodor. V, 55. *ἀγάλματά τε θεῶν πρῶτοι κατασκευάσαι λέγονται*. Prometheus igitur secundum hanc fabulam Peloponnesiacam is fuit, qui Peloponnesi incolas deorum Olympicorum cultum et sacrificia doceret ita, ut antiquos deos indigenas vel desererent vel novis adiungerent. Atque hoc sese fecisse Prometheus gloriatur etiam ap. Aeschyl. Prom. 207 sq. et 502 sq. Blomf. De Mecone cf. praeterea Schol. Pind. Nem. IX, 123. *οἰκείως δὲ ἱερὰν τὴν Σικυῶνα προσηγόρευσεν· ἡ γὰρ Μηκώνη ἐπ' αὐτῆς ἐστιν, ἐφ' ἧς οἱ θεοὶ διεδάσαντο τὰς τιμάς· Ἡσίοδος· καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι Μηκώνῃ, καὶ Καλλίμαχος* (fragm. CXCV.) *Μηκώνην μακάρων ἕδρανον αὖτις ἰδεῖν*. Adde Schol. Ven. Il. XV, 18. Schol. Aesch. Prom. 1022. et quae allegata sunt a Vossio epp. myth. II. p. 305. — Thierschius (de epochis etc. II. p. 26.) Sicyone fuisse rempublicam sacerdotum cur putet, ne-

θνητοῖς ἀνθρώποισι, τὰ καὶ τελέεσθαι ἔμελλε.
χερσὶ δ' ὅγ' ἀμφοτέρῃσιν ἀνείλετο λευκὸν ἄλειφα.
χώσατο δὲ φρένας, ἀμφὶ χόλος δέ μιν ἵκετο θυμόν,
ὡς ἴδεν ὀστέα λευκὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ.
ἐκ τοῦ δ' ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων
καίουσ' ὀστέα λευκὰ θυηέντων ἐπὶ βωμῶν.
τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρι μήδεα εἰδώς,
ὦ πέπον, οὐκ ἄρα πω δολίης ἐπιλήθεο τέχνης.
Ὣς φάτο χωόμενος Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς·
ἐκ τούτου δὴ ἔπειτα, δόλου μεμνημένος αἰεί,
οὐκ ἐδίδου μελέοισι πυρὸς μένος ἀκαμάτοιο
θνητοῖς ἀνθρώποις, οἳ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν.
ἀλλά μιν ἐξαπάτησεν ἐῢς παῖς Ἰαπετοῖο,
κλέψας ἀκαμάτοιο πυρὸς τηλέσκοπον αὐγὴν
ἐν κοίλῳ νάρθηκι· δάκεν δ' ἄρα νειόθι θυμὸν

hymn. in Cer. 12., et Nonn. Dion. XIV, 175. καὶ μάγον ἀφρὸν ἄλειφα περιχρίσασα προσώπου. Pro λευκὸν ἄλειφα Vat. marg. ἀργέτα δημόν ex alia recensione, ut videtur.

V. 554. θυμόν] Taur. Em. Bar. A. θυμῷ. — P2. vulgato melius ἀμφὶ δέ μιν χόλος. Pro βωμῶν v. 557. A. βομμῷ.

V. 560. ἐπιλήθεο] Taur. ἐπιλήθεαι. Em. ἐπιλάθετο. P2. ἐπελήθει.

V. 562 — 564. Spurios hos versus habuit Brunckius.

V. 563. μελέοισι] P2. μελίοισι. Ven. Tr. Taur., Bar., RS., It., A., μελίησι.

scio. Neque Welckeri sententiam (Tril. Aesch. p. 190.) satis perspicere me fateor. Ceterum hanc fabulam cum Latina comparabis ap. Arnob. V, 1. et de Iano simili dispertitore v. Heind. ad Hor. S. II, 6, 22.

V. 538 — 541. 557. 558. De hoc sacrificiorum genere cf. doctam Vossii disputationem epp. myth. II. p. 302 sq. et Heynium cbserv. ad Il. XV, 189.

V. 538. τῷ μέν] hic, τῷ δέ v. 540. illic. v. 545. V. hymn. hom. Ven. 43.

V. 539. γαστρὶ βοείῃ] Haec enim non magni habebatur ab antiquis Graecis; dabatur mendicis; v. Odyss. XVIII, 44.

V. 551. γνῶ ῥ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον] Cfr. v. 157. Oper. 635. Sic hymn. hom. Merc. 243. Il. X, 113. νῆες ἑκαστάτω οὐδὲ μάλ' ἐγγύς. Odyss. XXII, 473. μίνυνθά περ οὔτι μάλα δήν. Sophocl. Oed. T. 58. γνῶτα κ' οὐκ ἄγνωτά μοι. Reisig C. cr. ad Oed. Col. p. 165. Eur. Or. 613. ἑκοῦσαν οὐκ ἀκοῦσαν ἐπισείσω πόλιν.

Ζῆν' ὑψιβρεμέτην, ἐχόλωσε δέ μιν φίλον ἦτορ,
ὡς ἴδεν ἀνθρώποισι πυρὸς τηλέσκοπον αὐγήν.
αὐτίκα δ' ἀντὶ πυρὸς τεῦξεν κακὸν ἀνθρώποισι.
γαίης γὰρ σύμπλασσε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις
παρθένῳ αἰδοίῃ ἴκελον Κρονίδεω διὰ βουλάς.
ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
ἀργυφέῃ ἐσθῆτι· κατακρῆθεν δὲ καλύπτρην,
δαιδαλέην χείρεσσι, κατέσχεθε, θαῦμα ἰδέσθαι·
ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνους, νεοθηλέας ἄνθεσι ποίης,
ἱμερτούς, παρέθηκε καρήατι Παλλὰς Ἀθήνη·
ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνην χρυσέην κεφαλῆφιν ἔθηκε,
τὴν αὐτὸς ποίησε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
ἀσκήσας παλάμῃσι, χαριζόμενος Διὶ πατρί.
τῇ δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τετεύχατο, θαῦμα ἰδέσθαι,

V. 568. Hic versus male me habet, videtur adiectus esse a librario quodam, cui abesse videbatur accusativus personae, si legeretur *δάκεν δ' ἄρα νειόθι θυμόν*. Sed quod cod. Emm. praebet *δάκεν δέ ἑ* et Med. voluisse videtur, qui habet *δάκεν δέ οἱ*, si in textum admittatur, libenter carebimus versu *Ζῆν' ὑψιβρεμέτην, ἐχόλωσε δέ μιν φίλον ἦτορ*.

V. 574. *ἀργυφέϊ* et *κατὰ κρῆθεν* A.

V. 576. *νεοθηλέας*] Ven. Tr. *νεοθηλέης*. H. Steph. et Wolf. *νεοθηλέος*: sed ita inconcinne additus est *ἄνθεσι* dativus.

V. 578. *δέ* abest ab A.

V. 583. *τῶν*] Taur. *τῷ*. Antea *κνώδαλα ὅσσ'* sine *πολλά* A.

V. 584. *θαυμάσια*] Sic Ven. Taur., *θαυμασία* Tr. Ceteri *θαυμασίῃ*. Nostrum multo concinnius. Post h. v. inserendos esse

V. 569. *ἀνθρώποισι*] Hoc casce dictum pro *ἐν ἀνθρ.* v. Hom. Od. XV, 227.

V. 575. *δαιδαλέην χείρεσσι*] *Δαιδαλέην* hic habet passivam notionem.

V. 576. 577. Uncis circumscripserunt Wolf. Gaisf. Dind. Sed poëta Pandoram ut sponsam descripturus addidit quaedam, quae nobis quidem nimia videri possint, non absunt tamen a moribus institutisque antiquitatis. Sic hymn. Ven. hom. VI. v. 7. narratur *κρατὶ δ' ἐπ' ἀθανάτῳ στεφάνην εὔτυκτον ἔθηκαν* et v. 18. eadem Venus dicitur *ἰοστέφανος*. Quod Minerva alteram coronam Pandorae imponit, Vulcanus alteram, id ex Attico mytho facile explicatur, in quo Minerva cum Vulcano coniungitur. v. Creuzeri Symb. II. p. 660. *παρέθηκε* i. e. *παρὰ τὴν καλύπτρην ἔθηκε*. *Καλύπτρη* est velum, *στέφανοι* coronae, *στεφάνη* diadema. Verba v. 584. *ζωοῖσιν ἐοικότα φωνήεσσιν* cum fabula Simonidea comparantur a Welcker. Tril. Aesch. p. 76.

V. 585. *τεῦξε*] Nempe Iuppiter. Cfr. v. 570., quod moneo propter Twestenium (de Hesiod. Opp. et D. p. 46.), quem sensus verborum *τεῦξε καλὸν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο* prorsus

κνώδαλ', ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει ἠδὲ θάλασσα.
τῶν ὅγε πόλλ' ἐνέθηκε, (χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή,)
θαυμάσια, ζωοῖσιν ἐοικότα φωνήεσσιν.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε καλὸν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο,
ἐξάγαγ' ἔνθαπερ ἄλλοι ἔσαν θεοὶ ἠδ' ἄνθρωποι
κόσμῳ ἀγαλλομένην γλαυκώπιδος ὀμβριμοπάτρης.
θαῦμα δ' ἔχ' ἀθανάτους τε θεοὺς θνητούς τ' ἀνθρώπους,
ὡς εἶδον δόλον αἰπύν, ἀμήχανον ἀνθρώποισιν.
Ἐκ τῆς γὰρ γένος ἐστὶ γυναικῶν θηλυτεράων.
τῆς γὰρ ὀλώϊόν ἐστι γένος καὶ φῦλα γυναικῶν,
πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν,
οὐλομένης πενίης οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο.
ὡς δ' ὁπότ' ἐν σίμβλοισι κατηρεφέεσσι μέλισσαι

versus 77 — 82 ex Opp. et Dieb. arbitrabatur Twesten. comm. crit. de Hes. p. 46.

V. 585. ἐπειδὴ τεῦξε καλόν] Herm. ad Orph. p. 817. αὐτὰρ ἐπεὶ τεῦξεν, quod recepissem, si certam Opp. 63, corrigendi invenirem viam. Cf. quae ibi diximus.

V. 587. ὀμβριμοπάτρης] Sic plerique codd. (Ven. Vat. Taur. Em. Tr.) et optimi. Ceteri ὀβρ.

V. 591. Haec vulgo ita interpunguntur: τῆς γὰρ ὀλώϊόν ἐστι γένος· καὶ φῦλα γυναικῶν πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν. Pro μετ' Taur. κετ' (sic).

V. 593. οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο] Ita Stobaeus, Taur. Vat., sed Bar. A. ἀσύμφοροι, It. 1. Emm. ἀσύμφορα, Ven. Tr. Wolf. οὐ σύμφορα. Pro ἀλλὰ κόροιο Vat. P2. ἀκόρεστοι.

fugisse videtur. Sensus est Ζεὺς καλὸν κακὸν (Pandoram) ἀνθρώποις τεῦξεν ἀντ' ἀγαθοῦ (ignem dicit).

V. 590 — 612. Haec uncis inclusit Wolf., Heynii iudicium secutus. Agnoscuntur tamen, quod idem Wolfius monuit, a Pausan. Att. 24., nec facile concedam a misellis versificatoribus procusos esse versus 590 — 593: contra mihi videntur haud indigni esse antiquissimo poëta, cuius ira emphaticam fecit repetitionem, ut utramque, τῆς et ὀλώϊον, cum vi quadam pronuntiandum sit. Cf. animadvers. ad v. 408.

Mens poëtae, cui πῆμα erat appositionis loco, haec est: ex ea progenitum est genus mulierum, quae magno malo sunt viris una cum eis habitantibus. μεταναιετάουσι enim non est verbum finitum, sed dativus participii ad ἀνδράσι pertinens.

V. 593. πενίης οὐ σύμφοροι] Theognid. 526. ἡ πενίη δὲ κακῷ σύμφορος ἀνδρὶ φέρειν. Porro de κόρῳ cf. eundem Theognid. 153. τίκτει τοι κόρος ὕβριν. Quod dixit γένος καὶ φῦλα γυναικῶν est pro γυναῖκες, quare post per appositionem addidit οὐ σύμφοροι.

οὓς τέκεν ἠΰκομος Ῥεῖα Κρόνου ἐν φιλότητι,
Γαίης φραδμοσύνῃσιν ἀνήγαγον ἐς φάος αὖτις·
αὐτὴ γάρ σφιν ἅπαντα διηνεκέως κατέλεξε,
σὺν κείνοις νίκην τε καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι.
δηρὸν γὰρ μάρναντο, πόνον θυμαλγέ' ἔχοντες,
Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο,
ἀντίον ἀλλήλοισι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
οἱ μὲν ἀφ' ὑψηλῆς Ὄθρυος Τιτῆνες ἀγαυοί,
οἱ δ' ἄρ' ἀπ' Οὐλύμποιο θεοί, δωτῆρες ἐάων,
οὓς τέκεν ἠΰκομος Ῥεῖα Κρόνῳ εὐνηθεῖσα·
οἵ ῥα τότ' ἀλλήλοισι μάχην θυμαλγέ' ἔχοντες
συνεχέως ἐμάχοντο δέκα πλείους ἐνιαυτούς.
οὐδέ τις ἦν ἔριδος χαλεπῆς λύσις οὐδὲ τελευτὴ
οὐδετέροις, ἶσον δὲ τέλος τέτατο πτολέμοιο.
ἀλλ' ὅτε δὴ κείνοισι παρέσχεθεν ἄρμενα πάντα,
νέκταρ τ' ἀμβροσίην τε, τάπερ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι,
πάντων ἐν στήθεσσιν ἀέξετο θυμὸς ἀγήνωρ.

V. 625. *Ῥεῖα*] Sic scripsi pro *Ῥείη*, ut v. 634. Cf. annot. ad v. 135.

V. 626. *Γαίης φραδμοσύνῃσιν ἀνήγαγον*] Taur. *Γαίης τε ἀνήγαγον.*

V. 627. *σφιν*] Vat. *μιν.*

V. 632. *Ὄθρυος*] Sic recte Boisson. Vulgo *Ὀθρύος.*

V. 636. *πλείους*] Taur. *πλείονας.* Antea pro *συνεχέως* P2. *συνεχέες.*

V. 637. *χαλεπῆς*] Taur. *χαλεπή.* In A deest *ἦν.*

V. 639. *ἄρμενα*] Taur. *ἄρματα*, Vat. *εὔματα* (sic).

V. 628. *ἀρέσθαι*] Hic aoristus a *κατέλεξε* pendens ad id loquendi genus pertinet, de quo videndus est Schaefer ad Theocr. Id. XXVII, 60. *φῄς δόμεν, ὄμνυμι ἐπιμένειν.* V. annot. ad Aristot. Oec. p. 113. Sic etiam Aristoph. Nubb. 1144. *καὶ δικάσασθαί φασί μοι.* Accedit quod hic fere oraculi verba agnoscimus, a quibus non abhorret haec certo loquendi ratio.

V. 632. *Ὄθρυος*] Cf. Herod. VII, 129. De Attica correptione v. Herm. ad Orph. p. 756., nisi synizesis esse videtur, cuius exempla similia Hermannus habet Elem. doctr. metr. p. 53.

V. 638. Recte Wolf. Hom. Il. XV, 410 sq. et XII, 433. conferri iussit.

V. 639. *παρέσχεθεν*] Wolf. et Gaisf. Iovem intelligi iubent, non satis bene, si recte iudico; mihi potius *παρέσχεθεν* aoristus passivi esse videtur pro *παρεσχέθησαν* (v. ad v. 183.) cum nominativo *ἄρμενα πάντα* coniungendus. Hoc si statuis v. 640. scribe *νέκταρ τ' ἀμβροσίη τε.* Aut scribendum erit *ἀλλ' ὅτε δὴ — πάντα, ὡς νέκταρ τ' ἐπάσαντο — ἐρατεινὴν νέκταρ τ'.*

ὡς νέκταρ δ' ἐπάσαντο καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινήν,
δὴ τότε τοῖς μετέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Κέκλυτέ μευ, Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀγλαὰ τέκνα,
ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
ἤδη γὰρ μάλα δηρὸν ἐναντίοι ἀλλήλοισι
νίκης καὶ κράτεος πέρι μαρνάμεθ' ἤματα πάντα
Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐκγενόμεσθα.
ὑμεῖς δὲ μεγάλην τε βίην καὶ χεῖρας ἀάπτους
φαίνετε Τιτήνεσσιν ἐναντίοι ἐν δαΐ λυγρῇ,
μνησάμενοι φιλότητος ἐνηέος, ὅσσα παθόντες
ἐς φάος ἂψ ἀφίκεσθε, δυςηλεγέος ἀπὸ δεσμοῦ,
ἡμετέρας διὰ βουλὰς ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος.
Ὣς φάτο· τὸν δ' ἐξαῦτις ἀμείβετο Κόττος ἀμύμων·
δαιμόνι', οὐκ ἀδάητα πιφάσκεαι· ἀλλὰ καί αὐτοὶ
ἴδμεν, ὅτι περὶ μὲν πραπίδες, περὶ δ' ἐστὶ νόημα,
ἀλκτὴρ δ' ἀθανάτοισιν ἀρῆς γένεο κρυεροῖο.

V. 648. ἐκγενόμεσθα] Tr. Ven. Vat. RS. Taur. ἐξεγένοντο.

V. 649. δέ] Ven. δή.

V. 650. λυγρῇ] Taur. λυγρᾷ. Pro ἐναντίοι Ven. Tr. Steph. m. ἐναντίον. V. sq. pro ἀπὸ A. ὑπὸ.

V. 653. Hunc versum e duabus glossis conflatum esse arbitrabatur Wolfius. Sed apertum est δυςηλεγέος ἀπὸ δεσμοῦ dirimenda esse positura ab ἐς φάος ἂψ ἀφίκεσθε, quae cohaerent cum ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος. Cf. v. 658. 659. 669. ὑπὸ χθονὸς ἧκε φόωςδε.

V. 655. πιφάσκεαι] P2. πιφαύσκεο.

ἀμβρ. — ἴδουσι δὴ τότε — θεῶν τε, eiecto versu 643.

V. 646. Quod hic dicitur μάλα δηρόν supra v. 636. erat δέκα πλείους ἐνιαυτούς, et quod hic ἤματα πάντα, supra erat συνεχέως.

V. 653. βουλάς] V. ad v. 534.

V. 656. Constructio est: ἴδμεν, ὅτι αἱ σαὶ πραπίδες καὶ τὸ σὸν νόημα περίεστι. Wolf. scripsit ἐσσί; sed recte monuit cum Heynio Gaisford. ita scribendum fore πραπίδας. Quanquam quid impedit, quominus πέρι μὲν πραπίδες cum Wolfio scribamus i. e. περίεισι πραπίδες? Certe non opus est emendatione Guieti: περὶ σοὶ πραπίδες.

V. 657. ἀρῆς κρυεροῖο] Dorvill. Vann. crit. p. 390. Ἄρευς vel Ἄρεος scribi voluit. Prius est monstrum scripturae; sed nulla omnino opus emendatione erat. V. Hom. Il. XVIII, 100. ἔφθιτ' ἐμεῖο δὲ δῆσεν ἀρῆς ἀλκτῆρα γενέσθαι. Cf. animadvers. ad Scut. 29. Quod Dorvillium movisse videtur, ut emendationem eam necessariam esse putaret, masculinum κρυεροῖο, non ita grave est, ut a recepta lectione recedere nos cogat, v. Naekium. Choeril.

ἄψοῤῥον δ' ἐξαῦτις, ἀμειλίκτων ἀπὸ δεσμῶν,
σῇσιν ἐπιφροσύνῃσιν ἀπὸ ζόφου ἠερόεντος
ἠλύθομεν, Κρόνου υἱὲ ἄναξ, ἀνάελπτα παθόντες.
τῷ καὶ νῦν ἀτενεῖ τε νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ
ῥυσόμεθα κράτος ὑμὸν ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι,
μαρνάμενοι Τιτῆσιν ἀνὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
Ὣς φάτ'· ἐπήνησαν δὲ θεοί, δωτῆρες ἐάων,
μῦθον ἀκούσαντες· πολέμου δ' ἐλιλαίετο θυμὸς
μᾶλλον ἔτ' ἢ τοπάροιθε· μάχην δ' ἀμέγαρτον ἔγειραν
πάντες, θήλειαί τε καὶ ἄρσενες, ἤματι κείνῳ,
Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο,
οὕς τε Ζεὺς Ἐρέβεσφιν ὑπὸ χθονὸς ἧκε φόωσδε,
δεινοί τε κρατεροί τε, βίην ὑπέροπλον ἔχοντες.
τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο

V. 658. ἀπό] P2. Em. Bar. A. It. ὑπό, quod praeferebat Vossius hymn. Cer. 338.

V. 658. 659. Secutus sum cod. Emm., qui hos versus ita habet, ut prior sit ille ἄψοῤῥον etc., posterior σῇσιν quod secus est in ceteris codd.; σῇσιν ἐπιφροσύνῃσιν recepi ex Em., Steph. m., quod Attica correptio in ὑποφραδμοσύνῃσιν ferri non potest apud antiquum epicum poëtam. A. σῇσι δ' ἐπιφρ. ὑπό. Vulgo σῇς δ' ἐπιφρ. ὑπὸ etc. Voss. ad. hymn. Cer. 301. ἐπιφροσύνῃσι ὑπό.

V. 660. ἠλύθομεν] Ven. Tr. Steph. m. ἠλύθομεν Κρόνου υἱὲ Ζεῦ. ἠλύθομεν etiam Bar., A., Taur. Editores recentiores ἠλύθαμεν.

V. 666. ἔγειραν] P2. ἔγειρον.

V. 606. Ἐρέβεσφιν] Sic Ven. Tr. It. Dind. Ceteri Ἐρέβευσφιν. Paullo ante pro τε P2. κεν.

V. 671 — 673. Haec uncinis inclusit Wolfius, ut ex v. p. 267. Philem. Gr. v. εὐφυής et Favorin. p. 781., secundum quos Hesiodus δαϊζομένου πόληος dixerat. Infra v. 696. est θερμὸς ἀϋτμή.

V. 660. ἠλύθομεν] Ἠλύθαμεν perfectum vel potius aoristus qua nitatur auctoritate nescio. Pro eo iam Buttmannus suasit ἠλύθομεν (Gr. uber. II. p. 136.), eo tamen falsus, quod Med. id ferre asseveravit. Certe hoc tacuit G. Dindorfi editio Gaisfordiani Hesiodi. Choeroboscus ap. Bekk. Anecd. p. 1270. μὴ ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ἤλθομεν ἤλθετε, ἐλάβομεν ἐλάβετε καὶ ἐφάγομεν ἐφάγετε, καὶ ἐδράμομεν ἐδράμετε εἴπωμεν διὰ τοῦ α, ὥς τινες λέγουσιν ἐν τῇ συνηθείᾳ, οἷον ἐφάγαμεν ἐφάγατε καὶ ἤλθαμεν ἤλθατε κ. τ. λ.

V. 664. δωτῆρες ἐάων] Ab ἐΰς ut ἐάων deducam non adducor; mihi ab εἰμί, cuius E est primigenia vocalis, derivandum videtur ἔη, ut γέη; δωτῆρες ἐάων igitur sunt ii, a quibus omne, quod est in rerum natura, proficiscitur.

V. 669. Ἐρέβεσφιν] φι syllaba antiquis temporibus communem genitivi et dativi casum notabat; ea igitur non potuit

πᾶσιν ὁμῶς, κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
οἳ τότε Τιτήνεσσι κατέσταθεν ἐν δαῒ λυγρῇ,
πέτρας ἠλιβάτους στιβαρῇς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Τιτῆνες δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας
προφρονέως, χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον
ἀμφότεροι, δεινὸν δὲ περίαχε πόντος ἀπείρων,
γῆ δὲ μέγ' ἐσμαράγησεν, ἐπέστενε δ' οὐρανὸς εὐρὺς
σειόμενος, πεδόθεν δ' ἐτινάσσετο μακρὸς Ὄλυμπος
ῥιπῇ ὑπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἵκανε βαρεῖα
Τάρταρον ἠερόεντα, ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωὴ
ἀσπέτου ἰωχμοῖο βολάων τε κρατεράων·
ὣς ἄρ' ἐπ' ἀλλήλοις ἵεσαν βέλεα στονόεντα.
φωνὴ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' οὐρανὸν ἀστερόεντα

150. repetita. Sed hic non erat praetermittenda centimanorum mentio.

V. 675. στιβαρῇς] Bar. Taur. A. στιβαράς.

V. 676. 677. Haec non satis cohaerent Τιτῆνες δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύνοντο φάλαγγας προφρονέως, χειρῶν ἔργον ἔφαινον ἀμφότεροι: certe abhorrent a dictione epica. Sensit hoc Boisson., qui posituram mutavit: Τιτῆνες δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύνοντο φάλαγγας προφρονέως. Χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον ἀμφότεροι, δεινὸν δὲ..... Mihi vero ab interpolatore additus esse videtur v. 676., ne Titanibus suus derogaretur honos. Sic enim scriptum oportuit: προφρονέως χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον ἀμφότεροι.

V. 677. ἔργον] Taur. ἔργα.

V. 682. ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωή] Sic Herm. ad Orph. p. 815. Vulgo ποδῶν αἰπεῖά τ' ἰωή. A. It. Bar. ποδῶν δ'.

V. 684. ὣς ἄρ'] Ven. ὣς ἄν. Pro ἵεσαν Taur. ἴασαν. A. ἕεσαν.

genitivo Ἐρέβεος Ἐρέβευς addi, sed radici debuit vel primigeniae vocali, quae est ε in hoc vocabulo; σ deinde additum est, ut syllaba produceretur sicut in φερέσβιος et sim. Eadem causa est cur scribi non possit εὐνῆφι, sed εὐνῆφι, tam in genitivo quam in dandi casu. v. Thiersch. Gr. gr. §. 186. et quae monita ab me sunt in doctr. accent. gr. §. 36. 2.

V. 675. ἠλιβάτους] De hoc vocabulo v. Buttm. Lexil. II. p. 176. Addi poterat Nonnum etiam uti, quum de personis loquitur. Dion. XXIV, 177. σὺν ἠλιβάτῳ βασιλῆϊ, et de animalibus XXIV, 342. I, 285. legitur ἠλίβατον πέλαγος.

V. 678. περίαχε] Haec vocalis ι elisio in περί praepositione, si elisio dici potest, propria est Aeolensium. v. Herm. ad Orph. p. 820. Bast. ad Greg. Cor. p. 616. Cf. v. 733. Sic Sappho πέροχος pro περίοχος dederat.

V. 681. 682. Verba ποδῶν αἰπεῖα ἰωὴ ἀσπέτου ἰωχμοῖο, βολάων τε κρατεράων pro appositione sunt verbi ἔνοσις.

κεκλομένων· οἱ δὲ ξύνισαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ.
οὐδ' ἄρ' ἔτι Ζεὺς ἶσχεν ἑὸν μένος· ἀλλά νυ τοῦγε
εἶθαρ μὲν μένεος πλῆντο φρένες, ἐκ δέ τε πᾶσαν
φαῖνε βίην· ἄμυδις δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανοῦ ἠδ' ἀπ' Ὀλύμπου
ἀστράπτων ἔστειχε συνωχαδόν· οἱ δὲ κεραυνοὶ
ἴκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστραπῇ εὖ ποτέοντο
χειρὸς ἄπο στιβαρῆς, ἱερὴν φλόγα εἰλυφόωντες,
ταρφέες, ἀμφὶ δὲ γαῖα φερέσβιος ἐσμαράγιζεν
καιομένη, λάκε δ' ἀμφὶ πυρὶ μεγάλ' ἄσπετος ὕλη.
ἔζεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ Ὠκεανοῖο ῥέεθρα,
πόντος τ' ἀτρύγετος· τοὺς δ' ἄμφεπε θερμὸς ἀϋτμὴ
Τιτῆνας χθονίους, φλὸξ δ' ἠέρα δῖαν ἵκανεν
ἄσπετος, ὄσσε δ' ἄμερδε καὶ ἰφθίμων περ ἐόντων
αὐγὴ μαρμαίρουσα κεραυνοῦ τε στεροπῆς τε.
καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν χάος· εἴσατο δ' ἄντα
ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν ἠδ' οὔασιν ὄσσαν ἀκοῦσαι
αὔτως, ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν
πίλνατο· τοῖος γάρ κε μέγιστος δοῦπος ὀρώρει

V. 687 — 712. Hi versus seriem narrationis turbant et postea, ne Iuppiter honore suo defraudaretur, illati esse videntur.

V. 687. ἶσχεν] Sic recte **Dind.** Vulgo ἴσχεν.

V. 690. συνωχαδόν] Taur. συναγαδόν.

V. 691. ἀστραπῇ εὖ] ἀστραπῇ pro ἀστεροπῇ scripsi cum Med. Emm., εὖ addidi cum Bar. A. It. Tr. Εὖ est **non frustra**.

V. 692. φλόγα εἰλυφόωντες] Sic scribi voluit **Herm.** ad Orph. p. 815. pro φλόγα θ' εἰλυφόωντες, et ita fert Emm. cum P2.

V. 693. φερέσβιος] P2. φερέσκιος.

V. 694. πυρί] Vat. περί.

V. 695. ἔζεε] Ven. Emm. ἔζεσε, P2. ἔζει.

V. 696. ἀϋτμή] deest in P2. Antea ἀμφείπετο A.

V. 697. δῖαν] Par. 2. δῖον, ut videtur.

V. 703. τοῖος γάρ κε] Tr. Ven. Steph. m. τοῖος γάρ κε μέγας ὑπὸ δ. ὀ., Taur. πίλναντο et μέγας.

V. 688. ἐκ δέ τε πᾶσαν φαῖνε] Δέ τε nullam habere intendendi vim, sed potius rem paullo incertiorem reddere, ut saepius per nostrum **wohl** exprimi possit, **Hermannus** monuit ad Viger. p. 836. Potius δέ τε est nostrum **aber auch** atque intendendi vim sane habet et hic et apud **Hom.** Odyss. XII, 90. ἓξ δέ τε οἱ δειραὶ περιμήκεες.

V. 700. εἴσατο δ' ἄντα] Subiectum est in εἴσατο. Cf. **Matth.** Gr. gr. §. 295. 2. Emm. tamen, qui habet κάτεχεν φάος· εἴσατο δ' ἀντία scriptum fuisse videtur εἴσατο δ' ἄν τις.

V. 702. ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν

τῆς μὲν ἐρειπομένης, τοῦ δ' ὑψόθεν ἐξεριπόντος.
τόσσος δοῦπος ἔγεντο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων.
σὺν δ' ἄνεμοι ἔνοσίν τε κόνιν θ' ἅμα ἐσφαράγιζον
βροντήν τε στεροπήν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
κῆλα Διὸς μεγάλοιο, φέρον δ' ἰαχήν τ' ἐνοπήν τε
ἐς μέσον ἀμφοτέρων ὄτοβος δ' ἄπλητος ὀρώρει
σμερδαλέης ἔριδος, κάρτος δ' ἀνεφαίνετο ἔργων,
ἐκλίνθη δὲ μάχη· πρὶν δ' ἀλλήλοις ἐπέχοντες
ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ κρατερὰς ὑσμίνας,
οἵ δ' ἄρ' ἐνὶ πρώτοισι μάχην δριμεῖαν ἔγειραν
Κόττος τε Βριάρεώς τε Γύης τ' ἄατος πολέμοιο.
οἵ ῥα τριηκοσίας πέτρας στιβαρῶν ἀπὸ χειρῶν
πέμπον ἐπασσυτέρας, κατὰ δ' ἐσκίασαν βελέεσσι
Τιτῆνας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
πέμψαν καὶ δεσμοῖσιν ἐν ἀργαλέοισιν ἔδησαν,
νικήσαντες χερσὶν ὑπερθύμους περ ἐόντας,
τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ
γαίης·
ἶσον γάρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς Τάρταρον ἠερόεντα.

V. 705. Hunc versum uncinis incluserunt Gaisf. et Dind., ut ex H. XX, 66. depromptum: *τόσσος ἄρα κτύπος ὦρτο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων.* Non persuadent. Pro *ἔγεντο* A. *ἔπλειτο.*

V. 706. *ἅμα ἐσφαράγιζον*] *ἅμα* deest apud Tr. Ven. Vat. A. Bar. Num volebant *ἀμφεσφαράγιζον?* Certe hiatus male me habet; cf. v. 679. 693. Cf. tamen annot. ad v. 1014. Pro *κόνιν* P 2. *κονίην.*

V. 709. *ὄτοβος*] Sunt qui legant *κόναβος* SCHOL. Illud proprium Hesiodi, *κόναβος* Homericum est.

V. 712. *ἐμάχοντο*] Taur. *διεμάχοντο.*

V. 721. Par. et Vat. *τόσσον δ' αὖ ἀπὸ γαίης ἐς Τάρταρον ἠερόεντα.* Hunc versum absurdum stolidi grammatici emblema habet Ruhnkenius. Certe inanis est et languet incredibiliter. A manuscr. Ven. et Emm. absunt v. 721 — 723.

πίλνατο] Mire hoc dictum est: *ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς πίλνατο· τοῖος γάρ κε ὀρώρει.* Hoc enim *ὡς ὅτε πίλνατο* ita dictum, quasi vere factum aliquando esset: tantus erat tumultus, quantus tum fuit, quum terra et caelum summa cum imis miscebantur; illud vero *τοῖος γάρ κε μέγιστος δοῦπος ὀρώρει* eum colorem habet, ut sensus videatur esse contrarius: tantus, si hoc fiat, existeret tumultus. Exspectabas potius: tantus esset tumultus, si terra et caelum miscerentur, *ὅτε πίλναιτο*, sed *ὡς ὅτε* est pro *ὡς εἰ.* De indicativo v. a Matth. Gr. §. 508.

V. 712. *ἐμάχοντο*] *οἱ θεοί.*

ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
οὐρανόθεν κατιὼν δεκάτῃ ἐς γαῖαν ἵκοιτο·
ἐννέα δ᾽ αὖ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
ἐκ γαίης κατιὼν δεκάτῃ ἐς Τάρταρον ἵκοι.
τὸν πέρι χάλκεον ἕρκος ἐλήλαται· ἀμφὶ δέ μιν νὺξ
τριστοιχεὶ κέχυται περὶ δειρήν· αὐτὰρ ὕπερθεν

V. 723 — 725. Vat. ita: — *δεκάτῃ δ᾽ ἐς γαῖαν ἵκοιτο, | ἶσον δ᾽ αὖ ἀπὸ γαίης ἐς Τάρταρ᾽ ἵκοιτο | Ἐννέα γὰρ — ἄκμων | Ἐκ γαίης κατιὼν δεκάτῃ δ᾽ ἐς Τάρταρον ἵκοι.* In Taur. v. 723. 724. desunt et pro *ἵκοι* v. 725. legitur *ἵκοιτο.*

V. 724. *ἐννέα δ᾽ αὖ*] Ven. Em. *ἐννέα γάρ.*

V. 726. *ἐλήλαται*] Taur. *ἐλήλατο.*

V. 727. *τριστοιχεί*] Vat. *τριστοιχεὶ ἂν* (sic).

V. 728. *πεφύασι*] A. Steph. m. *πεφύκασι.*

V. 731. Secluserunt uncinis hunc versum interpretes inde ab Hoc propterea moneo, quod v. 713. sequitur *οἱ δ᾽ ἄρ᾽ ἐνὶ πρώτοισι* etc.

V. 722. *ἄκμων*] Non est incus, sed quem recentiores *μύδρον* dicunt, habendus ille in meteoricis, ut loquuntur, lapidibus.

V. 723. *ἵκοιτο*] Cave ne scribas *δεκάτῃ κ᾽ ἐς Τάρταρον ἵκοι.* Sensus est enim *εἰ ἵκοιτο, ἀλλ᾽ οὐχ ἵξεται.* V. Reisig de *ἂν* part. p. 129. et quae exempla ego dedi ad Aristot. Polit. p. 350. Aptissimum est verbum Antisthenis ap. Diog. Laert. VI, 1, 4. *Μανείην ἢ ἡσθείην* sc. *ἀλλ᾽ οὐδέτερον ποιήσω.* — *δεκάτῃ*] Noli putare hoc multum discrepare ab Homeri sententia, apud quem Il. I, 591. Vulcanus narrat *πᾶν δ᾽ ἦμαρ φερόμην, ἅμα δ᾽ ἠελίῳ καταδύντι κάππεσον ἐν Λήμνῳ.* Nam quod Homerus de Olympo monte dixit, id apud Hesiodum de caelo narratur. Ceterum mirere sane, qui factum sit, ut haec loca non compararentur a mythologis symbolicis.

V. 727. *τριστοιχεί*] Dind. contra omnes tam edd. vett. quam codd. mscr. *τριστοιχί.* Sed pauca ea adverbia, quae, a nominibus isosyllabis derivanda, exeunt in *ι* non in *ει*, corripiuntur, ut *ἀμισθί* archilochium, minus recte formatum ad analogiam verbalium adiectivorum in *στί* desinentium.

V. 726 — 819. Octo diversa carmina diversorum auctorum sibi agnosse visus est L. Dindorfius. (Cf. Herm. ep. ad Ilgen. p. XI.) I) 720 — 735. 820. 821. II) 725. 740 — 745. III) 725. 736 — 739. (807 — 810.) Eodem loco interpolata esse IV) 758 — 766. V) ab alio haec 775 — 806. VII) 811 — 819. VIII) 733. 746 — 757. Atque verissimum est quidem Hesiodi theogoniae h. l. ab aliis quaedam adiecta esse; sed quaenam sint ea, difficile est dictu. Sic quod ille versus 740 — 745. statim post 725. traiici iubet, habet magnam quidem veri speciem, sed impediri tum eo videtur, quod v. 740. aliud est subiectum *πάντα* (minime id *ἐπιῤῥηματικῶς* dictum) quam 722. *χάλκεος ἄκμων*, tum eo, quod, quanquam portarum Neptuni (v. 732.) nondum iniecta men-

γῆς ῥίζαι πεφύασι καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
ἔνθα θεοὶ Τιτῆνες ὑπὸ ζόφῳ ἠερόεντι
κεκρύφαται βουλῇσι Διὸς νεφεληγερέταο.
[χώρῳ ἐν εὐρώεντι, πελώρης ἔσχατα γαίης.]
τοῖς οὐκ ἐξιτόν ἐστι, πύλας δ᾽ ἐπέθηκε Ποσειδέων

Guieto omnes; et recte quidem, si eadem sede eodemque verborum tenore conservandus esset; sed ne quid dicam de alia recensione, cuius ille reliquus esse videri possit, facile huic versui medebimur, si scribamus χώρῳ ἐν εὐρώεντι, πέλωρ᾽ εἰς ἔσχατα γαίης, i. e. κεκρύφαται Τιτῆνες ὑπὸ ζόφῳ ἠερόεντι εἰς τὰ πέλωρα ἔσχατα γαίης.

V. 732. πύλας] Tr. Vat. P2. θύρας. Pro Ποσειδῶν cum Ven. Tr. scripsi Ποσειδέων, quanquam ne hoc quidem invenitur apud Homerum, qui ubique habet Ποσειδάων.

tio est, tamen 741. dicitur εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο. Sed antequam aliquid de hoc loco statuamus, ut de carcere illo Titanum uberius exponatur necesse est. Errant omnino qui putant Tartarum omnem esse Titanum custodiam; apertum est enim in parte Tartari tantum custodiri praecipuos Titanes, Saturnum, Rheam, Iapetum cet. Nam is locus v. 736. dicitur Ταρτάρου πηγαί, ima sedes Tartari; hoc est illud χάσμα μέγα (v. 740.), cui muri (τοῖχος) portaeque impositi sunt a Neptuno v. 732. 733. 741. Cf. Hom. Il. VIII, 13 sq., cum quibus minime confundere licet χάλκεον ἕρκος (v. 726.), verticem Tartari (δειρή v. 727.), quo tellus separatur ab omni Tartaro; hoc est illud οὖδας (v. 741.), illa ἔσχατα γαίης (v. 731.). In eodem Tartaro, quanquam aliquanto superior hoc primorum Titanum carcere (τῶν πρόσθε v. 746.), est sedes Atlantis, Noctis, Solis etc., quorum hi, si imo loco una cum ceteris Titanibus inclusi essent, non possent commercia hominum peragrare, quod fit per χάλκεον οὐδόν coeli (v. 749.), qui longe diversus est ab ima ianua (v. 732. Cf. Hom. Il. VIII, 15.). Etiam superior (v. 767. πρόσθεν) est Plutonis et Proserpinae domus. Hinc sequitur ea coniectura, Dindorfii, qua v. 746 — 757. traiiciuntur post 733., interrumpi seriem locorum domiciliorumque.

V. 732. Cur Neptuno hoc iniunctum negotii est, non Vulcano? πύλας ἐπέθηχ᾽ Ἥφαιστος? Nempe quod ille proximus est sede. Ceterum Neptunus etiam Laomedonti moenia condiderat pertinetque id negotium proprie ad huius prolem, Cyclopas, v. Hes. ap. Schol. Lycophr. v. 393. Hom. Il. XXI, 442.

V. 732. ἐξιτόν] Hoc unicum esse verbalis huius adiectivi exemplum sine duplicata in fronte radice monuerat Buttm. Gr. ub. I. p. 554. Iam prius alibi παριτέ proposueram ex Callim. lav. Pall. 90. Addo nunc ἀπρόϊτος apud Dinarch. c. Demosth. p. 102, 1. H. St. coll. Atticista ap. Villois. Anecd. II. p. 83. Ἰτόν (non ἴτον) habet oraculum ap. Herodot. VII, 140.

χαλκείας, τοῖχος δὲ περοίχεται ἀμφοτέρωθεν.
ἔνθα Γύης, Κόττος, καὶ Βριάρεως μεγάθυμος
ναίουσιν, φύλακες πιστοὶ Διὸς αἰγιόχοιο.
ἔνθα δὲ γῆς δνοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερόεντος
πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
ἑξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν,
ἀργαλέ', εὐρώεντα, τάτε στυγέουσι θεοί περ,
χάσμα μέγ', οὐδέ κε πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
οὖδας ἵκοιτ', εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο.
ἀλλά κεν ἔνθα καὶ ἔνθα φέροι πρὸ θύελλα θυέλλῃ
[ἀργαλέη· δεινόν τε καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι
τοῦτο τέρας· καὶ νυκτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινὰ
ἕστηκεν νεφέλῃς κεκαλυμμένα κυανέῃσι.]
Τῶν πρόσθ' Ἰαπετοῖο πάϊς ἔχετ' οὐρανὸν εὐρὺν
ἑστηὼς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτῃσι χέρεσσιν,
ἀστεμφέως, ὅθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη ἆσσον ἰοῦσαι
ἀλλήλας προςέειπον, ἀμειβόμεναι μέγαν οὐδόν,
χάλκεον, ἡ μὲν ἔσω καταβήσεται, ἡ δὲ θύραζε
ἔρχεται, οὐδέ ποτ' ἀμφοτέρας δόμος ἐντὸς ἐέργει,
ἀλλ' αἰεὶ ἑτέρη γε δόμων ἔκτοσθεν ἐοῦσα
γαῖαν ἐπιστρέφεται, ἡ δ' αὖ δόμου ἐντὸς ἐοῦσα

V. 733. τοῖχος δὲ περοίχεται] Τοῖχος pro τεῖχος scripsi cum Med. Vid. annot. ad Scut. 146. δὲ περοίχεται coniecerat Herm. ad Orph. p. 820. pro περίκειται δ' vulgato (pro quo Bar. It. A. περ οἴχεται) atque ita ferre Vat. et P2. postea vidi, igitur eo lubentius in textum recepi coniecturam viri sagacissimi.

V. 734. καὶ Βριάρεως] Eieci cum Taur. importunum τε ante καί, ne ὁ Βριάρεως, ut vulgo scribitur, legeretur, quod peccat contra leges grammaticae. Magnopere tamen mihi placet Dindorfii coniectura Κόττος τε καὶ Ὀβριάρεως μεγάθυμος.

V. 736. 775. 807. ἐνθάδε A.

V. 741. ἵκοιτο — γένοιτο] Ridicula est coniectura Guieti ἵκοιο et γένοιο. Pro πρῶτα Taur. πρόσθε.

V. 743 — 745. Hi versus mire languent. Ineptissimum etiam

V. 733. De περοίχεται pro περιοίχεται vid. ad v. 678. Similis est verbi θέειν usus ap. Hom. Odyss. XXIV, 208. ἔνθα οἱ οἶκος ἔην, περὶ δὲ κλίσιον θέε πάντῃ.

V. 741. ἵκοιτο — γένοιτο] Non opus est, ut τὶς intelligatur cum Wolfio; vid. annot. ad v. 726 — 819.

V. 750. καταβήσεται] Sapienter poëta futuro nunc usus est: quando haec intus itura est, illa prorumpit. Non opus est igitur coniectura Guieti καταδύεται. De futuro aoristo v. Herm. de emend. rat. p. 197.

μίμνει τὴν αὐτῆς ὥρην ὁδοῦ, ἔςτ' ἂν ἵκηται,
ἡ μὲν ἐπιχθονίοισι φάος πολυδερκὲς ἔχουσα,
ἡ δ' Ὕπνον μετὰ χερσί, κασίγνητον Θανάτοιο,
Νὺξ ὀλοή, νεφέλῃ κεκαλυμμένη ἠεροειδεῖ.
Ἔνθα δὲ Νυκτὸς παῖδες ἐρεμνῆς οἰκί' ἔχουσιν,
Ὕπνος καὶ Θάνατος, δεινοὶ θεοί· οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν
οὐρανὸν εἰςανιὼν οὐδ' οὐρανόθεν καταβαίνων.
τῶν ἕτερος μὲν γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
ἥσυχος ἀνστρέφεται καὶ μείλιχος ἀνθρώποισι,
τοῦ δὲ σιδηρέη μὲν κραδίη, χάλκεον δέ οἱ ἦτορ
νηλεὲς ἐν στήθεσσιν· ἔχει δ' ὃν πρῶτα λάβῃσιν
ἀνθρώπων· ἐχθρὸς δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ἔνθα θεοῦ χθονίου πρόσθεν δόμοι ἠχήεντες,
ἰφθίμου τ' Ἀΐδεω καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
ἑστᾶσιν, δεινὸς δὲ κύων προπάροιθε φυλάσσει,
νηλειής, τέχνην δὲ κακὴν ἔχει· ἐς μὲν ἰόντας
σαίνει ὁμῶς οὐρῇ τε καὶ οὔασιν ἀμφοτέροισιν,
ἐξελθεῖν δ' οὐκ αὖτις ἐᾷ πάλιν, ἀλλὰ δοκεύων
ἐσθίει ὅν κε λάβῃσι πυλέων ἔκτοσθεν ἰόντα
[ἰφθίμου τ' Ἀΐδεω καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης.]

est καὶ Νυκτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινά, quod cum sequentibus v. 746 sq. prorsus non cohaeret. Igitur seclusi utpote non profectos ab Hesiodo.

V. 748. Ἡμέρη] Ita Vat. Par. Med. pro vulgato Ἡμέρα, quod abhorret a dictione epica. Sic etiam Boisson. cum Spitznero de versu Gr. her. p. 34. Cf. v. 124. Pro ἀμφὶς ἰοῦσα Steph. m. ἆσσον l. A. ἡμέραι τάσσον, qui v. 750. θύραζεν.

V. 754. ἔςτ'] P2. εὖτ'.

V. 755 — 757. Haec uncinis inclusit Wolf. ad Heynii sententiam. Secuti sunt Gaisf. et Dind. Ego non sequor.

V. 760. ἐπιδέρκεται] P2. ἐπιδέρκει.

V. 764. χάλκεον δέ οἱ] καὶ χάλκεον P2.

V. 774. Hic versus deest in Par. Vat. Med. Em. Recte igitur Boisson. delevit. A. ἀΐδαο.

V. 760. Vid. Hom. Od. XI, 16.

V. 767. 768. Post ἠχήεντες et post Περσεφονείης commata posui, ne alius videretur esse θεὸς χθόνιος quam qui proxime legitur Ἀΐδης. Addita est enim Proserpina ut secundaria quaedam persona. Quare haud necessaria est coniectura Guieti θεῶν χθονίων. Wolf. ex Hom. Od. X, 534. vel XI, 47. additum esse putat v. 768.

V. 771. οὔασιν ἀμφοτέροισιν] Unum caput non plura Cerberus hic habet apud Hesiodum, quum v. 311. πεντήκοντα κάρηνα eum habere dicat.

Ἔνθα δὲ ναιετάει στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι,
δεινὴ Στύξ, θυγάτηρ ἀψοῤῥόου Ὠκεανοῖο
πρεσβυτάτη· νόσφιν δὲ θεῶν κλυτὰ δώματα ναίει
μακρῇσιν πέτρῃσι κατηρεφέ' · ἀμφὶ δὲ πάντῃ
κίοσιν ἀργυρέοισι πρὸς οὐρανὸν ἐστήρικται.
παῦρα δὲ Θαύμαντος θυγάτηρ πόδας ὠκέα Ἶρις
ἀγγελίης πωλεῖται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
ὁππότ' ἔρις καὶ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται,
καί ῥ' ὅςτις ψεύδηται Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων·
Ζεὺς δέ τε Ἶριν ἔπεμψε θεῶν μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι

V. 780 — 783. Hos versus, ut ineptissimos nihil ut supra, suspectos primum ab Heynio factos, Wolf. omnes seclusit. Gaisf. et Dind. tantum v. 780 — 782. Quod cur factum sit nescire me fateor. Cf. animadvers. enarrat.

V. 781. ἀγγελίης] ἀγγελίη (i. e. ἄγγελος) Tr. Ven. Taur.

V. 780 — 782. Hesiodus dixerat v. 777. procul a Diis ceteris domicilia habere Stygem (νόσφι θεῶν κλυτὰ δώματα ναίει); nunc additur raro etiam accidere, ut Iris eo perveniat, ubi Styx habitet, atque id tum tantum accidere, quum iusiurandum diis sit praestandum. Hoc est illud: ὁππότ' ἔρις καὶ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται: nam ita iureiurando opus est. Quod additur ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης causam habet in regione atque situ Orci.

V. 781. ἀγγελίης] sc. ἕνεκα. Hom. Il. III, 206. Cf. Buttm. lexil. II. p. 207. Herm. opusc. 1. p. 190 sq.

V. 783. καί ῥ' ὅςτις ψεύδηται] Et si quis mentiatur deorum, quisquis ille fuerit. Construe καὶ ὁπότε τις ψεύδηται, ὅςτις πότ' ἐστιν.

V. 784. μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι] Styx ipsa est μέγας ὅρκος, per quem dii iurant. Cf. v. 400. Il. II, 755. Similiter Nonn. Dion. XLII, 527. Hinc a Latinis Orcus dicitur. Cf. Plin. H. N. VII, 8. „Peneus — accipit omnem Orcon, nec recipit, sed olei modo supernatantem (ut dictum est Homero) brevi spatio portatum abdicat, poenales aquas dirisque genitas argenteis misceri recusans." Cf. Müller Orchom. 155. Hes. Oper. 221. 802. Quare πολυώνυμον ὕδωρ, utpote appositio ad μέγαν ὅρκον, commatis debebat a ceteris verbis separari. Atque hoc feci. Πολυώνυμος dicitur Styx, quod multa est in ore poëtarum. Cf. Spanhem. ad Callim. Dian. 7.

V. 787. ὑπὸ χθονός] sub terram labitur.

V. 789. δεκάτη δ' ἐπὶ μοῖρα δέδασται] Non apte, si quid video, interpretatus est Vossius: denn ein Zehntheil ward ihr (Stygi) beschieden, ut ap. Callim. Iov. 59. ἐπιδαίσιον explicatur. Contra haec est Hesiodi sententia: decem sunt fontes, quorum novem Oceanus recipit, decimus vero ab his prorsus seiunctus flu-

τηλόθεν ἐν χρυσέῃ προχόῳ, πολυώνυμον ὕδωρ,
ψυχρόν, ὅ τ' ἐκ πέτρης καταλείβεται ἠλιβάτοιο,
ὑψηλῆς· πολλὸν δέ θ' ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
ἐξ ἱεροῦ ποταμοῖο ῥέει διὰ νύκτα μέλαιναν
Ὠκεανοῖο κέρας· δεκάτη δ' ἐπὶ μοῖρα δέδασται.
ἐννέα μὲν περὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
δίνῃς ἀργυρέῃς εἰλιγμένος εἰς ἅλα πίπτει,
ἡ δὲ μί' ἐκ πέτρης προρέει μέγα πῆμα θεοῖσιν.
ὅς κεν τὴν ἐπίορκον ἀπολείψας ἐπομόσσῃ
ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου,

Steph. m. atque hoc praeferebat Buttmannus. ἀγγελίην Em. ut Il. XI, 140.

V. 783. καί ῥ' ὅςτις ψεύδηται] Ven. ψεύσηται, Tr. ὅς κε ψεύσηται, Par. ὥς κε ψεύδηται.

V. 785. πολυώνυμον] Em. πολυόμβριμον.

V. 793. ὅς κεν τὴν] Taur. ὅς κε δεινὴν ἐπ.

mine est, nempe Stygis fons. Hoc est illud δέδασται.

V. 791. εἰλιγμένος] Si sanum est, construendum erit: ὁ Ὠκεανὸς ἐννέα μοίρας δίναις ἀργυρέαις εἰλιγμένος (activi sensus) εἰς ἅλα πίπτει. Sed hoc nimis abhorrere videtur ab epica simplicitate, quae non patitur accusativum esse ἐννέα; nec satis certus videtur ille usus participii εἰλιγμένος. Aliter statuit Matth. Gr. gr. §. 304. 1. atque ita quidem, ut ἐννέα μοῖραι dictum sit pro Oceano, quare additum esse εἰλιγμένος ait; quod mihi quidem parum placet. Quum Emm. codex, qui habet optimarum lectionum vestigia, praebeat εἰλιγμένα et Taur. εὐλιμένες, vereor, ne scribendum sit εἰλιγμέναι εἰς ἅλα πίπτει. Illa coniunctio singularis verbi cum nomine plurali est vere Boeotica, v. Ruhnk. ad Hom. Cer. 499. et Vossium ad h. l. Boeckh. ad Pind. Olymp. VIII, 8. et quae monuimus ad Scut. 245.

V. 793. ἀπολείψας] Aoristum esse verbi ἀπολείβειν, non ἀπολείπειν, dudum viderat Graevius, qui recte monuit ineptissimos esse eos, qui ab ἀπολείπειν deducant. Nam quod Wolfius dicit posse exponi fidem deserere habet hoc incommodi, quod aliud simplex est deserere, aliud fidem deserere, quae significatio simplici verbo non subest. Ἀπολείβειν est idem quod Odyss. XIV, 331. et XIX, 288. dicitur ἀποσπένδειν. Aliud esse videtur τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ Odyss. V, 185. Hanc tamen interpretationem id habere difficultatis monet Wolfius, quod de libatione apud deos facta dicat poëta. Sed qui inter iusiurandum dandum libat, id eo consilio agit, ut demonstret animum suum aeque purum esse mendacii atque eum quem effundat laticem. Nihil igitur impedit, quo minus id etiam a dis fiat. De malae notae aoristo primo ἀπολείπειν verbi v. Lobeck ad Phryn. p. 713. Ad τὴν (ταύτην) supple Στύγα.

κεῖται νήϋτμος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν,
οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται ἆσσον
βρώσιος, ἀλλά τε κεῖται ἀνάπνευστος καὶ ἄναυδος
στρωτοῖς ἐν λεχέεσσι, κακὸν δ' ἐπὶ κῶμα καλύπτει.
αὐτὰρ ἐπὴν νοῦσον τελέσῃ μέγαν εἰς ἐνιαυτόν,
ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται χαλεπώτερος ἆθλος.
εἰνάετες δὲ θεῶν ἀπομείρεται αἰὲν ἐόντων,
οὐδέ ποτ' ἐς βουλὴν ἐπιμίσγεται οὐδ' ἐπὶ δαῖτας
ἐννέα πάντ' ἔτεα· δεκάτῳ δ' ἐπιμίσγεται αὖτις
εἰρέας ἀθανάτων οἳ Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.
τοῖον ἄρ' ὅρκον ἔθεντο θεοὶ Στυγὸς ἄφθιτον ὕδωρ,
ὠγύγιον, τό θ' ἵησι καταστυφέλου διὰ χώρου.
[Ἔνθα δὲ γῆς δνοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερόεντος
πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
ἑξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν,
ἀργαλέ', εὐρώεντα, τάτε στυγέουσι θεοί περ.
ἔνθα δὲ μαρμάρεαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός,

V. 795. νήϋτμος] νήποτμος Bar. A. It. Steph. m., νούποτμος Vat. marg. Νήποτμος erit fortasse qui praeferat propter ἀνάπνευστος quod proxime sequitur.

V. 797. βρώσιος] Vat. marg. γρ. βρῶσις.

V. 799. νοῦσον] Vat. νοῦτον. Pro τελέσῃ μέγαν Taur. τετελεσμένον.

V. 800. χαλεπώτερος] Sic Vat. Ven. Tr. Emm. Taur. P2. pro χαλεπώτατος.

V. 801. εἰνάετες] Taur. εἰναέτης. A. ἐννάετες. Pro ἀπομείρεται P2. ἀπαμ.

V. 804. εἰρέας] Taur. εὔρωας (sic.), Ruhnk. Heyn. Wolf. Dind. εἴραις.

V. 795. τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν] Si comparaveris cum verbis μέγαν εἰς ἐνιαυτόν v. 799., non esse vulgarem annum duodecim mensium vides, sed octo vulgarium annorum tempus; punitur qui peieravit deus per septuaginta duo annos. De ennaëteride antiqua et praecipue Boeotorum v. Dodwell. de cycl. diss. V. p. 236. O. Müller. Orchom. p. 218 sq. Doriens. I. p. 252.

V. 797. ἀλλά τε] Huic τέ v. 798. respondet δέ in κακὸν δέ. Non est sed etiam.

V. 804. εἰρέας] Εἰρέα, non εἶρα veram vocabuli formam esse apud Boeotos demonstravi ad v. 38. Accusativus vero, qui Graecus non esset adiuncto simplici verbo μίσγεσθαι, Graecus est advocata ἐπί praepositione. Sic v. 802. οὔτε ποτ' ἐς βουλὴν ἐπιμίσγεται et prorsus ita Callimachus, doctissimus poëta, hymn. Iov. 12. οὐδέ τι μιν κεχρημένον Εἰλειθυίης Ἑρπετὸν οὐδὲ γυνὴ ἐπιμίσγεται.

V. 806. ὠγύγιον] Non ad ὅρκον pertinet, ut nonnemini placuit, sed ad ὕδωρ. De signi-

ἀστεμφής, ῥίζῃσι διηνεκέεσσιν ἀρηρώς,
αὐτοφυής· πρόσθεν δὲ θεῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων
Τιτῆνες ναίουσι, πέρην Χάεος ζοφεροῖο.
αὐτὰρ ἐρισμαράγοιο Διὸς κλειτοὶ ἐπίκουροι
δώματα ναιετάουσιν ἐπ' Ὠκεανοῖο θεμέθλοις,
Κόττος τ' ἠδὲ Γύης· Βριάρεών γε μὲν ἠῢν ἐόντα
γαμβρὸν ἑὸν ποίησε βαρύκτυπος Ἐννοσίγαιος,
δῶκε δὲ Κυμοπόλειαν ὀπυίειν, θυγατέρα ἥν.]

Αὐτὰρ ἐπεὶ Τιτῆνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεύς,
ὁπλότατον τέκε παῖδα Τυφωέα Γαῖα πελώρη
Ταρτάρου ἐν φιλότητι διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.
οὗ χεῖρες μὲν ἔασιν ἐπ' ἰσχύϊ ἔργματ' ἔχουσαι,
καὶ πόδες ἀκάματοι κρατεροῦ θεοῦ· ἐκ δέ οἱ ὤμων
ἦν ἑκατὸν κεφαλαὶ ὄφιος, δεινοῖο δράκοντος,
γλώσσῃσι δνοφερῇσι λελειχμότες, ἐκ δέ οἱ ὄσσων
θεσπεσίῃς κεφαλῇσιν ὑπ' ὀφρύσι πῦρ ἀμάρυσσε·

V. 805. τοῖον ἄρ' ὅρκον] Taur. τοῖον ὅρνιν θεοί.
V. 806. τόθ'] Sic Med. Dind. Vulgo τόδ'.
V. 811. χάλκεος] Steph. m. λάϊνος.
V. 815. A. κλειτοί τ'.
V. 816. θεμέθλοις] Vat. θέμεθλα.
V. 817. γε μέν] Tr. A. γέμεν, v. Buttm. ad Arat. exc. II.
V. 823. ἔργματ'] Taur. ἔρματ'.
V. 825. δεινοῖο] Steph. m. καρτεροῖο.
V. 826. λελειχμότες] Bar. Em. Vat. λελιχμότος, unde Gaisf. et Dind. λελειχμότος cum Guieto. Probavit Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 889. Sed λελειχμότος genitivus exortus esse videtur ex simili genitivo δερκομένοιο.

fificatione v. interpretes ad Callim. Iov. 12. Ceterum hunc et antecedentem versum cum sequentibus usque ad v. 819. non ab Hesiodo profectos esse puto. Testimonia νοθείας sunt v. 811. μαρμάρεαι πύλαι coll. c. v. 733., αὐτοφυής v. 813. coll. c. v. 732., v. 813. πρόσθεν, v. 814. πέτρην Χάεος ζοφεροῖο, v. 815. ἐρισμάραγος, v. 810. Κυμοπόλεια.

V. 820 — 880. Pars cosmogonica, quae proprie ad partem theogoniae Hesiodeae priorem (v. 116 — 452.) reiicienda erat.

V. 821. Τυφωέα] Ignis notatur subterraneus et qui inde terrae minantur motus; vid. Boeckh. ad Pind. Pyth. I, 13. p. 228. Hic locus Hesiodi est gravissimus propter Aetnae eruptionem antiquissimam quam describit. Non incognitus enim Aetnae mons Hesiodo; vid. Strabon. I. p. 42. Cf. Nonn Dion. I, II.

V. 826. λελειχμότες] Nisi velis cum Wolfio ita intelligere, ut sit ad analogiam Homericorum et Tragicorum exemplorum (v. c. Il. VIII, 455. Ἀθη-

[πασέων δ' ἐκ κεφαλέων πῦρ καίετο δερκομένοιο,]
φωναὶ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῇς κεφαλῇσι
παντοίην ὄπ' ἰεῖσαι, ἀθέσφατον. ἄλλοτε μὲν γὰρ
φθέγγονθ' ὥςτε θεοῖσι συνιέμεν, ἄλλοτε δ' αὖτε
ταύρου ἐριβρύχεω, μένος ἀσχέτου, ὄσσαν ἀγαύρου,
ἄλλοτε δ' αὖτε λέοντος ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντος,
ἄλλοτε δ' αὖ σκυλάκεσσιν ἐοικότα, θαύματ' ἀκοῦσαι,
ἄλλοτε δ' αὖ ῥοίζεσχ', ὑπὸ δ' ἤχεεν οὔρεα μακρά.
καί νύ κεν ἔπλετο ἔργον ἀμήχανον ἤματι κείνῳ,
καί κεν ὅγε θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἄναξεν,

V. 828. Hunc versum ut inutile glossema spurium esse censuit Ruhnken., uncis coercuit Wolf., quem ceteri secuti sunt. Sed alius esse recensionis videtur pro versibus 826. 827.

V. 830. ὄπ' ἰεῖσαι] Sic codd. et edd. omnes praeter Par. 1., qui habet ὄφ' ἰεῖσαι, quod receptum est a Dindorfio, et P2., qui pro ὄπ' habet ὄσσ'. Ab initio putabam scriptum esse a poëta φωναὶ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῇς κεφαλῇσι παντοίην ὄπ', ἀκοῦσαι ἀθέσφατον; nunc vero hoc loquendi genus in vestigiis sermonis Aeolici habendum esse arbitror, quo usus Hesiodus est. Cf. Buttm. Gr. ub. II. p. 385. Ad verbum ita legitur ap. Hom. hymn. Dian. 18.

V. 832. ἀσχέτου] Taur. Vat. Bar., edd. ant. ἄσχετον.

V. 833. Hic versus deest in Taur.

κόλη τε καὶ Ἥρη πληγέντε κεραυνῷ. cf. Hesiod. op. 201. Valcken. diatr. p. 175.) confugiendum erit ad illam figuram κατὰ τὸ σημαινόμενον, de qua v. Matth. §. 334. not. De verbo λελειχμότες v. Buttm. lexil. I, p. 7.

V. 831. ὥςτε θεοῖσι συνιέμεν] h. e. sermone usus est deorum ipse deus Typhoeus. De sermone deorum cf. Hom. Il. 403. ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοὶ ἄνδρες δέ τε πάντες Αἰγαίωνα. Il. II, 813. τὴν δ' ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν, Ἀθάνατοι δέ τε σῆμα πολυσκάρθμοιο Μυρίνης. Il. XIV, 291. ὄρνιθι, ἥν τ' ἐν ὄρεσσιν χαλκίδα κικλήσκουσι θεαί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν. (Sic κικυμίς). Il. XX, 74. Ξάνθον μὲν καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον. Od. X, 304. μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί, Od. XII, 61. Πλαγκτὰς δ' ἤτοι τάς γε θεοὶ μάκαρες καλέουσιν. Diog. Laert. I, 11, 6. ἔλεγέ τε (ὁ Φερεκύδης), ὅτι οἱ θεοὶ τὴν τράπεζαν θυωρὸν καλοῦσιν. v. Pherecyd. fragm. ed. Sturz. p. 35. Koen. ad Greg. p. 92. Lobeck. Aglaoph. p. 858. Plut. Vit. Per. 8. Hic deorum sermo est antiquissima Graecorum lingua, Pelasgica (nam Pelasgi δῖοι sunt), pertinens illa ad res sacras. Hoc evincit Steph. Byz. locus v. Ἴμβρος et Myrina urbs Pelasgorum, v. Steph. Byz. Ἡφαιστία. Mira est de his vocabulis Winckelmanni sententia Opp. I, p. 137. ed. nov. Hesiodus quod dicit interdum linguam deorum Typhoeum locutum esse, pertinet illud ad eam Graecorum sententiam, qua quasi deorum voce praesagiri terribilia montium ignivomorum

εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
σκληρὸν δ' ἐβρόντησε καὶ ὄμβριμον, ἀμφὶ δὲ γαῖα
σμερδαλέον κονάβησε καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
πόντος τ' Ὠκεανοῦ τε ῥοαὶ καὶ τάρταρα γαίης.
ποσσὶ δ' ὕπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος
ὀρνυμένοιο ἄνακτος· ὑπεστενάχιζε δὲ γαῖα.
καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχεν ἰοειδέα πόντον
βροντῆς τε στεροπῆς τε, πυρός τ' ἀπὸ τοῖο πελώρου,
πρηστήρων ἀνέμων τε κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος.

V. 835. *ῥοίζεσκε*] Sic scripsi cum Vat., Emm., P 2. pro *ῥοίζασκε*, quod analogiam non sequitur. Taur. *ῥοῖζος ἔχ'*. Eorum exemplorum, quae **Buttmannus** (Gr. gr. ub. I, p. 395.) protulit, ut *ῥοίζασκε* defenderet, nullum est verbum purum, cuius primigenia litera sit *ε*. Neque *δρώμασκε* si vel maxime legeretur apud aliquem poëtam, simile esse putarem nostro *ῥοίζασκε*, ut visum est **Lobeckio** ad Phryn. p. 583.

V. 843. *ὑπεστενάχιζε*] Sic scripsi pro *ἐπεστενάχιζε*, quum Em. habeat *ὑπεστονάχιζε*.

V. 844. *κάτεχεν*] Tr. *κατέχεν*. Vid. doctr. accent. gr. §. 13, 3.

V. 846. *πρηστήρων ἀνέμων τε*] *Τε* quod additur post *πρηστήρων* nescio qua nitatur auctoritate.

eruptione arbitrabantur. Ceterum sane habet illud *φθέγγοντο ὥςτε θεοῖσι συνιέμεν*, quod offendat. Exspectasses enim *ὥςτε θεοὺς συνιέμεν* (longa prima verbi syllaba, ut in *συνήορες*, *συνεχὲς* cet.), sed interpolati nihil video. *Ὥςτε* particula (cognata illa cum *ἕως*, *ὡς*, *εἰς* et *ἔςτε*) proprie nihil significat nisi **usque ad.** Ita modo cum infinitivo construitur, qui est verbi substantivum, casu accusativo, modo cum verbo finito ut *ἕως*, *ἔςτε*, *μέχρι* etc. Nostro loco igitur est: **bald redeten sie zum Verständniss für die Götter**, *φθέγγοντο θεοῖσι ὥςτε συνιέμεν αὐτούς*. Minime apta est **Wolfii** explicatio: **modo tam immanis erat contentio vocis, ut vel dî in Olympo eam audire, percipere possent, modo —,** quam sententiam non patitur *ἄλλοτε* particulae vis, quae diversa tantum opponit; hic autem non agitur de maiore vel minore vocis contentione, sed de genere vocis. Callide **Guietus** agit, qui versus eos expungi iubet, quorum difficilior explicatio est.

V. 836. *ἤματι κείνῳ*] Epicum est pro *τότε*. Il. III, 189. Ceterum hic versus spurius esse videtur.

V. 843. *ὑπεστενάχιζε*] Nempe Terra est sub Olympo, mare vero utroque inferius etiam. Hinc sequitur *ὑπ' ἀμφοτέρων* referendum esse ad Olympum et Terram, non ad ea, quae sequuntur, *βροντήν*, *στεροπήν*, cet. Genuinus est igitur versus 846; nam genitivi *βροντῆς*, *στεροπῆς*, *πυρός*, *πρηστήρων ἀνέμων* pendent a *καῦμα* vocabulo,

ἔζεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα·
θῦε δ' ἄρ' ἀμφ' ἀκτὰς περί τ' ἀμφί τε κύματα μακρὰ
ῥιπῇ ὕπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἄσβεστος ὀρώρει·
τρέσσ' Ἀΐδης, ἐνέροισι καταφθιμένοισιν ἀνάσσων,
Τιτῆνές θ' ὑποταρτάριοι, Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες,
ἀσβέστου κελάδοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Ζεὺς δ', ἐπεὶ οὖν κόρθυνεν ἑὸν μένος, εἵλετο δ' ὅπλα,
βροντήν τε στεροπήν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
πλῆξεν ἀπ' Οὐλύμποιο ἐπάλμενος· ἀμφὶ δὲ πάσας
ἔπρεσε θεσπεσίας κεφαλὰς δεινοῖο πελώρου.
αὐτὰρ ἐπεὶ δή μιν δάμασε πληγῇσιν ἱμάσσας,
ἤριπε γυιωθείς, στενάχιζε δὲ γαῖα πελώρη·
φλὸξ δὲ κεραυνωθέντος ἀπέσσυτο τοῖο ἄνακτος
οὔρεος ἐν βήσσῃσιν ἀϊδνῆς, παιπαλοέσσης,

V. 847. ἔζεε] Quod in Taur., Vat., P2. Em., Ven. Tr., Steph. m. huic verbo ἔζε scripto adiicitur πυρί, ortum est ex glossa, nisi scripserat ζῆ δὲ πυρὶ ad normam ἔπλη etc. (Eustath. p. 1892.), aut ἔζε comparandum est cum φοβέο, μυθέαι, οὖτα (v. doctr. accent. gr. p. 36.) epicorum. Notatur ignis fluens ex cratere montis ignivomi.

V. 850. Quod in edd. recent. post Ἀΐδης adiicitur δὲ cum Wolfio delevi. Nam lectio codicum τρέσσε δ' Ἀΐδης non potest admitti, nisi c. A. legendum est τρέσσε δ' Ἅδης (V. Voss. hymn. Cer. 348.), de quo vehementer dubito.

V. 851. Κρόνον] P2. Κρόνου.

V. 856. ἔπρεσε] Taur. Vat. Steph. m. It. A. P2. ἔπρεε. Thiersch. Gr. gr. §. 223. ἔπραε (?) ex cod. Par. (?) et Schol. Mon.

V. 862. ἀτμῇ] Vat. Taur. Ven. Bar. Em. Steph. m. A. αὐτμῇ.

V. 863. τέχνῃ, ὑπ' αἰζηῶν] Sic distinxi, quum ὑπὸ αἰζηῶν et ὑπ' εὐτρήτου χοάνοιο sibi respondeant. Igitur non potest admitti scriptura Dindorfii τέχνῃ ὕπ' αἰζηῶν: τέχνῃ pertinet ad κασσίτερος ὡς τήκεται (vs. 866.); quare item nolui cum eodem Dind. (et al. editt.) κασσίτερος ὣς scribere, quod recte haberet, si praecederet τήκεται, non sequeretur. Male tamen me habet proclitica ista in fine versus heroici.

V. 864. ἠέ] It. Steph. m. ἠδέ.

non ab ὑπό praepositione; itemque abesse debet τε particula post πρηστήρων cum A. H. Dind., quod ἄνεμος solus non potest καῦμα habere. De πρηστῆρσι v. Lucret. VI, 422 sq.

V. 851. Cf. Hom. Il. XIV, 274. 279.

V. 852. Post hunc versum quaedam deesse videntur, supplenda ex Apollodoro I, 6. 3. 10. Nam verba Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν κόρθυνε ἑὸν μένος respondent Apollodori verbis Ζεὺς δὲ τὴν ἰδίαν ἀνακομισάμενος ἰσχὺν κ. τ. ἑ.

V. 856. ἔπρεσε] V. Buttm. lexil. I, p. 104. Gr. ab. II,

πληγέντος· πολλὴ δὲ πελώρη καίετο γαῖα
ἀτμῇ θεσπεσίῃ καὶ ἐτήκετο, κασσίτερος ὡς
τέχνῃ, ὑπ' αἰζηῶν ὑπό τ' εὐτρήτου χοάνοιο
θαλφθείς, ἠὲ σίδηρος, ὅπερ κρατερώτατός ἐστιν,
οὔρεος ἐν βήσσῃσι δαμαζόμενος πυρὶ κηλέῳ
τήκεται ἐν χθονὶ δίῃ ὑφ' Ἡφαίστου παλάμῃσιν.
ὣς ἄρα τήκετο γαῖα σέλᾳ πυρὸς αἰθομένοιο.
ῥίψε δέ μιν θυμῷ ἀκαχὼν ἐς Τάρταρον εὐρύν.
Ἐκ δὲ Τυφωέος ἔστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,
νόσφι Νότου Βορέω τε, καὶ Ἀργέστεω Ζεφύρου τε
οἵ γε μὲν ἐκ θεόφιν γενεή, θνητοῖς μέγ' ὄνειαρ.
αἱ δ' ἄλλαι μὰψ αὖραι ἐπιπνείουσι θάλασσαν.
αἱ δ' ἤτοι πίπτουσαι ἐς ἠεροειδέα πόντον,
πῆμα μέγα θνητοῖσι, κακῇ θύουσιν ἀέλλῃ·

V. 866. ὑφ' Ἡφαίστου] Miror Matth. Gr. gr. §. 35. 3. et Buttm. Gr. ub. I, p. 77. allegare ex Hesiodo ὑπ' Ἡφαίστου, quod est vitium typographicum in editione Graevii. Apud Apollon. de adv. p. 562. est ἐπ' Ἡφαίστοιο θύρῃσιν. Callim. Del. 144. habet ὑφ' Ἡφαίστοιο.

V. 867. σέλᾳ] Ven. σέλαι, Vat. σέλα, Taur. σέλας. Hunc versum Ruhnken. inter glossulas retulit.

V. 868. ῥίψε] Dind. scripsit ῥῖψε, certe contra regulas ab Herodiano datas. V. annot. meas ad Theod. p. 238. Pro ἀκάχων scripsi ἀκαχών cum Guiet. et Buttm. Gr. I, p. 339. Taur. habet ἀκαχήμενος, ἀκάχοντα coniecit Iortinus. Ceterum hunc versum maiore iure dixeris spurium quam eum, qui proxime praecedit, a Ruhnkenio in spuriis habitum.

V. 870. Ἀργέστεω Ζεφύρου τε] Sic edidi cum Steph. m., Vat.; sed Ven. Tr. Taur. ἀργεστάω Ζεφύρου τε. V. annot. ad vs. 379. Vulgo καὶ ἀργέστεω Ζεφύροιο.

V. 871. γενεή] Sic Em. Vulgo γενεῇ.

V. 872. μὰψ αὖραι] Sic Par. 2. Vat. Bar. Steph. Vulgo μαψαῦραι.

V. 873. δ' ἤτοι] Sic scripsi cum Hermanno hymn. Hom. Ven. 226. pro δή τοι.

p. 215. ἔπρεσε pro ἔπρησε in iis Aeolicae dialecti exemplis habendum esse videtur, in quibus η breve est, ut τύπτομη. Vid. annot. ad Theod. p. 250.

V. 867. σέλᾳ] α litera in σέλας vocabulo brevis natura, in dativo casu eodem modo longa evaluit atque ο in dativis singularis numeri secundae declinationis a λόγος fit λόγῳ. Ita non opus est, ut cum Thierschio Gr. gr. §. 189. scribatur σέλαι, quanquam id a Ven. praebetur et probari etiam ab Hermanno videtur ad Soph. El. 1397.

V. 872. μὰψ αὖραι] V. annotat. ad vs. 486. Cf. tamen Benti. ad Callim. fragm. LXVII.

ἄλλοτε δ' ἄλλαι ἄεισι, διασκιδνᾶσί τε νῆας,
ναύτας τε φθείρουσι· κακοῦ δ' οὐ γίγνεται ἀλκὴ
ἀνδράσιν, οἳ κείνῃσι συνάντωνται κατὰ πόντον·
αἱ δ' αὖ καὶ κατὰ γαῖαν ἀπείριτον, ἀνθεμόεσσαν,
ἔργ' ἐρατὰ φθείρουσι χαμαιγενέων ἀνθρώπων,
πιμπλεῦσαι κόνιός τε καὶ ἀργαλέου κολοσυρτοῦ.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥα πόνον μάκαρες θεοὶ ἐξετέλεσσαν,
Τιτήνεσσι δὲ τιμάων κρίναντο βίηφι,
δή ῥα τότ' ὤτρυνον βασιλευέμεν ἠδὲ ἀνάσσειν
Γαίης φραδμοσύνῃσιν Ὀλύμπιον εὐρύοπα Ζῆν'.

V. 875. ἄεισι] Taur. ἄλλοτ' ἄεισι. Sed ἀεῖσι Par., Vat. A. ἄλλαι ἄησι. Vulgo ἄησι. Nostrum, quod legitur in Taur., ex Etym. M. p. 22, 12. primus recepit Graevius. Pro διασκιδνᾶσι Taur. διασκίδνασι.

V. 877. συνάντωνται] Sic Vát. Taur. Dind. συναντῶνται Ven. Em. Med. Par., συναντῶντες P 2, συναντῷτες A. Vix contracta forma usus esset Hesiodus. Vulgo συναντῶσιν. Pro αὖ καὶ v. 878. A. αὖτε.

V. 879. ἔργ' ἐρατά] Vat. ἔργα ῥᾷατα, in marg. γρ. ἔργ' ἐραστά, Em. ἔργον ἐραστόν.

V. 880. πιμπλεῖσαι] Taur. A. It. P 2. πιμπλῆσαι.

V. 882. Τιτήνεσσι δὲ τιμάων] Em. Τιτῆνες δὲ αὖθι-μάων (sic).

V. 875. ἄεισι] Schol. Townl. ad Hom. Il. V, 526. ap. Heyn. V, p. 712. διασκιδνᾶσιν ἀέντες, ὡς τιθέντες· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄημι· τὸ δὲ παρ' Ἡσιόδῳ ἄλλοτε δ' ἄλλοι ἀεῖσιν, Αἰολικόν. Cf. Buttm. Gr. ub. II. p. 86. Mirum tamen quem pronuntiasse arbitrantur τιθεῖσι v. 597. et διασκιδνᾶσι (nam solus Taur. διασκίδνασι, et δίδουσι, quod v. 905. praebet A., est vitium librarii) eundem pronuntiasse ἄεισι pro ἀεῖσι. Vereor, nisi Hesiodus pronuntiavit ἀεῖσι, ne ἄεισι Aeolicum sit pro ἄησι, non pro ἀεῖσι. V. Eustath. ad Hom. p. 1442, 49. δι' ἔθους Βοιωτοῖς μηδέποτε τῷ η χρῆσθαι ἐπὶ τῆς οἰκείας δυνάμεως, ἀλλ' ἑκάστοτε εἰς ει δίφθογγον μετατιθέναι· διὰ τοῦτο καὶ τὰ τοιαῦτα διὰ τοῦ ει προφέρονται· τίθειμι κ. τ. λ. De coniunctione pluralis substantivi cum singulari verbi, v. annot. ad vs. 791. Sed scholia Townl. legisse videntur: ἄλλοτε δ' ἄλλῃ ἄεισι. Nam οι et η fere similiter pronuntiabantur. Cui haec minus probantur is ἄεισι pro ἄεντσι non pro ἀέεντσι fictum esse dicat, ita ut etiam tertia pluralis verborum in μι sine vocali copulativa esse videatur (cf. doctr. accent. p. 26.), ut apud Dorienses τίθεντι.

V. 880. πιμπλεῦσαι] Nota hanc formam, cui ε est litera primigenia, quum in πιμπλάναι sit α.

V. 882. τιμάων] sc. ἕνεκα. Non est, ut Wolfius interpretatur: spe praemiorum, quae Iuppiter Diis polli-

ἀθανάτων· ὁ δὲ τοῖσιν ἐῢ διεδάσσατο τιμάς.
Ζεὺς δὲ θεῶν βασιλεὺς πρώτην ἄλοχον θέτο Μῆτιν,
πλεῖστα θεῶν εἰδυῖαν ἰδὲ θνητῶν ἀνθρώπων.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἤμελλε θεὰν γλαυκῶπιν Ἀθήνην
τέξεσθαι, τότ' ἔπειτα δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας
αἱμυλίοισι λόγοισιν ἑὴν ἐγκάτθετο νηδὺν
Γαίης φραδμοσύνῃσι καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
τὼς γάρ οἱ φρασάτην, ἵνα μὴ βασιληΐδα τιμὴν
ἄλλος ἔχῃ Διὸς ἀντὶ θεῶν αἰειγενετάων.
ἐκ γὰρ τῆς εἵμαρτο περίφρονα τέκνα γενέσθαι·

V. 884. *εὐρύοπα Ζῆν'*] Em., Steph. marg. *Ὀλύμπιον αἰεὶ Ζῆνα. Ζῆνα* etiam Ven, Tr.

V. 887. Pro *ἰδέ* A. *καί.*

V. 888. *δή ῥ' ἤμελλε*] Galenus de Hippocr. et Plat. dogm. III. extr. *δή ῥα ἔμελλε*, quod probavit calculo suo Wolf.

V. 889. *τέξεσθαι*] Taur. *τεύξασθαι*, Ven. Tr. A. *τέξασθαι*. Post pro *ἐξαπατήσας* Vat. *ἐξεπάθησεν.*

V. 890. *ἐγκάτθετο*] Sic Vat. Em. Taur. Galen. Vulgo *ἐγκάτθετο.*

V. 892. *φρασάτην*] Sic P. 2., A, It., Em., Bar., Vat., Taur. Vulgo *ἐφρασάτην*, quod non patitur versus epicus, v. Herm. ad Orph. p. 780.

V. 893. *ἔχῃ*] Em. *ἔχοι.*

citus erat ante pugnas: sed propter *τιμάς* pugna exorta erat, utri haberent, Titanes, an Cronidae.

V. 884. *Ζῆν'*] Herm. El. doctr. m. p. 351. *Ζῆν* sine elisione scribendum esse auctor est. *Ζεῦν* accusativo usus erat Polycrates (v. Favor. p. 826, 23.), cui, si *Ζῆν* apud Homerum invenisset, abstinendum erat a nova ista forma.

V. 889. 890. *δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας αἱμυλίοισι λόγοισι*] Antiquissima est ac simplicissima haec fabula, quam nondum satis intellexerunt interpretes. Schol. *λέγεται, ὅτι ἡ Μῆτις τοιαύτην εἶχε δύναμιν, ὥστε μεταβάλλειν εἰς ὁποίαν ἐβούλετο* (*ἰδέαν* addendum erat ex Apollod. I, 3, 6.). *Πλανήσας οὖν αὐτὴν ὁ Ζεὺς καὶ μικρὰν* (sic lege pro *πικράν*: nam quae Heynius ad Apollod. p. 17. tentat non admodum commendata sunt a sensus perspicuitate); *ποιήσας κατέπιεν*; i. e. Iuppiter astutia sua Metidem callide permovit, ut figuram suam minorem faceret atque hinc arreptam devoravit. Videaris tibi caligatae felis fabulam legere. Huc pertinet, quod habet Clemens hom. IV, 26. p. 653. 662. 664. Cotel. *τοῖς δὲ ἀῤῥητουργεῖν θέλουσι τὴν Μῆτιν γεννήσας κατέπιεν· ἣν δὲ ἡ Μῆτις γονή, βρέφος δὲ καταπιεῖν ἀδύνατον*, p. 658. *τὴν Μῆτιν γὰρ χωρὶς τῆς πρός τινα μίξεως ἀποκυΐσκει.*

V. 893. *ἔχῃ*] Recte usus est coniunctivo, quod id ipsum, de quo dicitur, poëtae aetate durat.

πρώτην μὲν κούρην γλαυκώπιδα Τριτογένειαν
ἶσον ἔχουσαν πατρὶ μένος καὶ ἐπίφρονα βουλήν·
αὐτὰρ ἔπειτ' ἄρα παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν
ἤμελλεν τέξεσθαι, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντα·
ἀλλ' ἄρα μιν Ζεὺς πρόσθεν ἑὴν ἐγκάτθετο νηδύν,
ὡς δή οἱ φράσσαιτο θεὰ ἀγαθόν τε κακόν τε.
Δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν Ὥρας,
Εὐνομίην τε Δίκην τε καὶ Εἰρήνην τεθαλυῖαν,
αἵ τ' ἔργ' ὠρεύουσι καταθνητοῖσι βροτοῖσι.
Μοίρας θ', ᾗς πλείστην τιμὴν πόρε μητίετα Ζεύς,
Κλωθώ τε Λάχεσίν τε καὶ Ἄτροπον, αἵτε διδοῦσι
θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.
Τρεῖς δέ οἱ Εὐρυνόμη Χάριτας τέκε καλλιπαρῄους,
Ὠκεανοῦ κούρη, πολυήρατον εἶδος ἔχουσα,
Ἀγλαΐην τε καὶ Εὐφροσύνην Θαλίην τ' ἐρατεινήν·
τῶν καὶ ἀπὸ βλεφάρων ἔρος εἴβετο δερκομενάων
λυσιμελής· καλὸν δέ θ' ὑπ' ὀφρύσι δερκιόωνται.

V. 895. *πρώτην μέν*] *Μὲν* pro *γὰρ* iam ab Heynio probatum ex Em., Vat., Taur., P2., recepi cum Dind., A. *μὲν γάρ*.

V. 899. *ἐγκάτθετο*] Sic Vat., Taur., It. pro *ἐςκάτθετο*.

V. 900. *ὡς δή*] Taur. *ὡς μή*. Non male: ne posset eloqui. *φράσατο* Em.

V. 903. *ὠρεύουσι*] Sic Em. Par. Vat. Taur. pro *ὡραίουσι*, quo ceteri contaminati sunt codices. Correxerat iam Ruhnken.

V. 905. A. *διδοῦσι*.

V. 909. *Ἀγλαΐην τε καί*] Sic Par. Vat. Vulgo *Ἀγλαΐην καί*.

V. 895. *μέν*] Huic *μὲν* respondet *αὐτάρ* (897).

V. 900. Hunc versum Wolf. Heynii monitu primus uncinis sepsit. Secuti sunt ceteri. Sed quae a Wolfio adiecta explicatio est vereor ut cuiquam satisfaciat. „Verbum *φράσσαιτο*, inquit, accipere possis pro *ἐφράσατο*, usu optativi pro indicativo Atticis postea scriptoribus frequentato. Mox *ἀγαθόν τε κακόν τε* veteri sermone dicitur eventus rei, rerum scientia. Nota res est ex Homero et mytho Mosaico de delictu hominum.“ Contra vero hoc sensu optativus admissus est ab Hesiodo: „devoravit Iuppiter Metidem, ne quis praeter sese deus saperet.“

V. 901. *Ὧρας*] Si cui mirum videatur, quod Horis nomina imposita sint haec: Lex, Pax, Iustitia, is meminerit antiquos homines totam rempublicam secundum temporum rationem ordinasse; v. Hüllmann Staatsrecht d. Alterth. p. 15 sq.

V. 904—906. De his versibus, quos Wolf. et qui eum secuti sunt editores uncis incluserunt, satis dictum ad vs. 217.

V. 909. De Gratiis vide Müller. Orchom. p. 177. 179. *Ἀμφίπολοι Φοίβοιο* audiunt Nonn. Dion. XXXIV, 38.

Αὐτὰρ ὁ Δήμητρος πολυφόρβης ἐς λέχος ἦλθεν,
ἣ τέκε Περσεφόνην λευκώλενον, ἣν Ἀϊδωνεὺς
ἥρπασεν ἧς παρὰ μητρός· ἔδωκε δὲ μητίετα Ζεύς.
Μνημοσύνης δ' ἐξαῦτις ἐράσσατο καλλικόμοιο,
ἐξ ἧς οἱ Μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγένοντο
ἐννέα, τῇσι ἅδον θαλίαι καὶ τέρψις ἀοιδῆς.
Λητὼ δ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
ἱμερόεντα γόνον περὶ πάντων Οὐρανιώνων,
γείνατ' ἄρ' αἰγιόχοιο Διὸς φιλότητι μιγεῖσα.
Λοισθοτάτην δ' Ἥρην θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
ἣ δ' Ἥβην καὶ Ἄρηα καὶ Εἰλείθυιαν ἔτικτε
μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι θεῶν βασιλῆϊ καὶ ἀνδρῶν·
αὐτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκώπιδα Τριτογένειαν,
δεινήν, ἐγρεκύδοιμον, ἀγέστρατον, ἀτρυτώνην,
πότνιαν, ᾗ κέλαδοί τε ἅδον πόλεμοί τε μάχαι τε.
Ἥρη δ' Ἥφαιστον κλυτὸν οὐ φιλότητι μιγεῖσα
γείνατο, καὶ ζαμένησε καὶ ἤρισεν ᾧ παρακοίτῃ,

V. 910. εἴβετο] εἴβεται Vat. (ut Etym. M. p. 295, 21.) A. It. Bar.

V. 916. οἱ Μοῦσαι] Sic Dind. ex Par., ut οἱ ad Iovem pertineat. Vulgo αἱ Μοῦσαι.

V. 917. τῇσι ἅδον] Sic scribendum erat non τῇσιν ἅδον, ut vulgo legitur, cum digammum sit hoc verbum. Cf. v. 927.

V. 920. γείνατ' ἄρ'] Taur. γείνατο δ' ἄρ'.

V. 927. Pro οὐ φιλ. A. ἐν φιλ.

V. 912—914. Haec sunt ex antiquissimo carmine, quanquam absunt a cod. Dorv. Cf. Hymn. hom. Cer. 2. ἣν Ἀϊδωνεὺς ἥρπαξεν· δῶκεν δὲ βαρυκτύπος εὐρύοπα Ζεύς.

V. 916. χρυσάμπυκες] Sermo est de corymbis, antiquissimo feminarum Graecarum ornamento. Vid. quae monuimus ad Aristot. Pol. p. 326. His adde Athenaeum XII. p. 512. B. C. p. 525. F. Pseudo-Phocylid. vs. 198. μὴ μὲν ἐπ' ἄρσενι παιδὶ τρέφειν πλοκάμους ἐπὶ χαίτης| μὴ κορυφὴν πλέξῃς, μήθ' ἅμματα λοξὰ κορύμβων| Ἄρσεσιν οὐκ ἐπέοικε κόμη, χλιδαὶ δὲ γυναιξί. Cf. Müller. Dor. II. p. 271. Testis antiquissimus est Hom. Il. XIX, 52, πλοχμοί θ', οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο.

V. 920. γείνατ' ἄρ'] Guietus coniecerat γείνατ' ἐν. Sed hoc ἄρα prorsus ita apud Hom. Od. XXIII, 298. Αὐτὰρ Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἠδὲ συβώτης Παῦσαν ἄρ' ὀρχηθμοῖο πόδας.

V. 924. Τριτογένειαν] Sic dicta est a Tritone fluvio Boeotiae, v. Müller Orchom. p. 355.

V. 927. Conferenda sunt ea, quae ex alio poëta (non enim sunt temere afficta ab Stoico, ut putabat Wolf. prolegg. p.

ἐκ πάντων τέχνῃσι κεκασμένον Οὐρανιώνων.
Ἐκ δ' Ἀμφιτρίτης καὶ ἐρικτύπου Ἐννοσιγαίου
Τρίτων εὐρυβίης γένετο μέγας, ὅςτε θαλάσσης
πυθμέν' ἔχων παρὰ μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ ἄνακτι
ναίει χρύσεα δῶ, δεινὸς θεός. αὐτὰρ Ἄρηϊ
ῥινοτόρῳ Κυθέρεια Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτε
δεινούς, οἵτ' ἀνδρῶν πυκινὰς κλονέουσι φάλαγγας
ἐν πολέμῳ κρυόεντι σὺν Ἄρηϊ πτολιπόρθῳ·
Ἁρμονίην θ', ἣν Κάδμος ὑπέρθυμος θέτ' ἄκοιτιν.
Ζηνὶ δ' ἄρ' Ἀτλαντὶς Μαίη τέκε κύδιμον Ἑρμῆν,
κήρυκ' ἀθανάτων, ἱερὸν λέχος εἰςαναβᾶσα.
Καδμείη δ' ἄρα οἱ Σεμέλη τέκε φαίδιμον υἱὸν
μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι Διώνυσον πολυγηθέα,
ἀθάνατον θνητή· νῦν δ' ἀμφότεροι θεοί εἰσιν.
Ἀλκμήνη δ' ἄρ' ἔτικτε βίην Ἡρακληείην

V. 932. φίλῃ] Deest in Vat., P2.

V. 937. ὑπέρθυμος] Taur. ὑπέρθηβος. Mira lectionis varietas, si memineris Ὑποθηβῶν Hom. Il. II, 505. Ni fallor, αἱ ἄνω (ὑπέρ) Θῆβαι sunt Thebae in Thessalia, αἱ κάτω Thebae in Boeotia. Videtur igitur huic librario ὑπέρθηβος Κάδμος esse qui oriundus est e Thessalia. Nisi explicanda esse videntur ex verbis Pausan. XI, 5.

CCXXXVI.) Chrysippus habet apud Galenum de Hipp. et Plat. dogm. III, p. 273., inserenda post v, 928. Apposui emendatius edita partim ex Ruhnkenii sententia: Ἐκ ταύτης ἔριδος (nempe quae erat Iovi cum Iunone, καὶ ἤρισεν ᾧ παρακοίτῃ) ἡ μὲν (Iuno) τέκε φαίδιμον υἱόν| Ἥφαιστον τέχνῃσιν, ἄνευ Διὸς αἰγιόχοιο| ἐκ πάντων παλάμῃσι κεκασμένον Οὐρανιώνων.| Αὐτὰρ ὅγ' Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος ἠϋκόμοιο| Κούρην νόσφ' Ἥρης παρέδεξατο καλλιπάρῃον| Ἐξαπατῶν, Μῆτιν, καίπερ πολὺ δινεύουσαν.| Συμμάρψας δ' ὅγε χερσὶν ἑὴν ἐγκάτθετο νηδύν,| Δείσας μὴ τέξῃ κρατερώτερον ἄλλο κεραυνοῦ| (hoc satis acerbe dictum, verebatur Iuppiter, ne sapientia potentior foret quam vis illa, qua utebatur, fulminis) τοὔνεκά μιν Κρονίδης ὑψίζυγος αἰθέρι ναίων| Κάππιεν (pro κατάπιεν) ἐξαπίνης· ἡ δ' αὐτίκα Παλλάδ' Ἀθήνην| Κύσατο, τὴν μὲν ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε| Πὰρ κορυφῆς, Τρίτωνος ἐπ' ὄχθῃσι ποταμοῖο.| Μῆτις δ' αὖτε Ζηνὸς ὑπὸ σπλάγχνοις λελαθυῖα| Ἧστο Ἀθηναίῃ μήτηρ τέκταινα δικαίων| Πλεῖστα θεῶν εἰδυῖα καταθνητῶν τ' ἀνθρώπων.| Ἔνθα θεὰ παρέλεχθ', ἣ μὲν παλάμαις περὶ πάντων| Ἀθανάτων ἐκέκασθ' οἳ Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσιν,| Αἰγίδα ποιήσασα φοβέστρατον ἔντος Ἀθήνῃ| Σὺν τῇ ἐγείνατό μιν, πολεμήϊα τεύχε' ἔχουσαν. In hoc carmine v. 14. vulgo ineptissime legitur θεὰ παρέλεκτο Θέμις, cui minime medetur Welckeri distinctio (Tril. Aesch. p. 278). Versu ultimo ἔντος notandum est, quum hic nominativus sin-

μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι Διὸς νεφεληγερέταο.
Ἀγλαΐην δ' Ἥφαιστος, ἀγακλυτὸς ἀμφιγυήεις,
ὁπλοτάτην Χαρίτων θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
χρυσοκόμης δὲ Διώνυσος ξανθὴν Ἀριάδνην,
κούρην Μίνωος, θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
τὴν δέ οἱ ἀθάνατον καὶ ἀγήρω θῆκε Κρονίων.
Ἥβην δ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱός,
ἲς Ἡρακλῆος, τελέσας στονόεντας ἀέθλους,
παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου,
αἰδοίην θέτ' ἄκοιτιν ἐν Οὐλύμπῳ νιφόεντι,
ὄλβιος, ὃς μέγα ἔργον ἐν ἀθανάτοισιν ἀνύσσας
ναίει ἀπήμαντος καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα.
Ἠελίῳ δ' ἀκάμαντι τέκε κλυτὸς Ὠκεανίνη
Περσηῒς Κίρκην τε καὶ Αἰήτην βασιλῆα.
Αἰήτης δ' υἱὸς φαεσιμβρότου Ἠελίοιο

V. 938. *κύδιμον*] Steph. m. ex cod. *φαίδιμον.*
V. 954. *ἀθανάτοισιν ἀνύσσας*] Ven. Tr. Steph. m. *ἀθανάτοισι τελέσσας.* Osann. auct. lex. p. 128. *ἐνὶ θνητοῖσιν.* Sed construe *ἔργον μέγα ἐν ἀθανάτοισιν.*
V. 956. *κλυτή* A.
V. 957. *Κίρκην τε*] *τε* abest a Vat.

gularis alibi non legatur; nam *ἐντός* non satis bene quadrare videtur. [*ἔντος ἀμώμητον* Archiloch. fr. LVIII. p. 150. ed. Liebel. F. I.]

V. 933. *χρύσεα δῶ*] *δῶ* cum sit apocope *δῶμα* vocabuli plane est indeclinabile, hinc etiam pluralis numeri. Atque eiusmodi vocabulum semper esse neutrius generis per se satis apertum videtur. Quo magis mirandum, quod Ennius dixit tetendit endo suam do. v. Consent. p. 7. Ceterum sermo est de Aegis, Neptuni regia. V. Hom. Il. XIII, 20. *τὸ δὲ τέτρατον ἵκετο τέκμωρ, Αἰγάς· ἔνθα δέ οἱ κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης, χρύσεα, μαρμαίροντα τετεύχαται.*

V. 937. *Ἁρμονίην*] Dea vere Boeotica; v. Plutarch. Pelop. 19. et quae de hac dea eiusque notione mythologica monita sunt ab O. Müllero Orch. p. 461. Non casu factum esse videtur, quod post Cadmum (qui Pelasgorum et Boeotorum est Mercurius, v. Tzetz. ad Lycophr. 162. 219.) statim Mercurii iniicitur mentio. Nam v. 933—944. pertinent ad Boeotiam omnes.

V. 945. *Ἀγλαΐην*] V. Hom. Od. VIII, 266., qui Venerem cum Vulcano coniunxit, quae ipsa Venus est Gratiarum natu maxima, Il. XVIII, 383.

V. 954. *ἐν ἀθανάτοισιν*] Male ab Heynio coniungitur cum *ναίει.* Potius opera Herculis tam magnifica erant, ut vel dii admirarentur. *Ναίει* quid significet apertum est ex verbis v. 953.

κούρην Ὠκεανοῖο τελήεντος ποταμοῖο
γῆμε θεῶν βουλῇσιν Ἰδυῖαν καλλιπάρῃον.
ἡ δέ νύ οἱ Μήδειαν ἐΰσφυρον ἐν φιλότητι
γείναθ' ὑποδμηθεῖσα διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.
Ὑμεῖς μὲν νῦν χαίρετ' Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
νῆσοί τ' ἤπειροί τε καὶ ἁλμυρὸς ἔνδοθι πόντος.
νῦν δὲ θεάων φῦλον ἀείσατε, ἡδυέπειαι
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
ὅσσαι δὴ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι
ἀθάναται γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.
Δημήτηρ μὲν Πλοῦτον ἐγείνατο, δῖα θεάων,
Ἰασίῳ ἥρωϊ μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι
νειῷ ἔνι τριπόλῳ Κρήτης ἐν πίονι δήμῳ,
ἐσθλόν, ὃς εἶσ' ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
πᾶσαν· τῷ δὲ τυχόντι καὶ οὗ κ' ἐς χεῖρας ἵκηται

V. 960. *Εἰδυῖαν* A.; versu seq. *νυ* deest.

V. 963. Quae sequuntur usque ad finem post Hesiodum scripta esse videntur.

V. 968. *ἀθάναται*] Vat. *ἀθάνατα*, in marg. *ἀθάνατον*, P 2. *ἀθανάτοις*. Pro *γείναντο* A. *γείνοντο*.

V. 972. *ἐσθλόν*] Vat. *ἐσθλός*. Post *γῆν* in A. It. abest *τε*.

V. 974. *τόνδ'*] Vat. P 2. *τὸν δή*. Post ea *ὤπασε λαόν*. Taur. RS.

V. 979. Quum sermo iam sit de iis, quos viri mortales e deabus susceperint, haec ab imperita manu e superiore narratione (v. 287 sq.) iterum intrusa hoc loco prorsus aliena esse ipse Clericus vidit, qui praeter hanc in toto Hesiodo vix ullam interpolationem odoratus est. Inprimis versus 980. ineptus est. Nun-

V. 963. 964. Wolfius hos versus spurios habet, Heynius v. 964. notat. Parum enim sibi satis facere eum ait ille, qui scribat *νήσους τ' ἤπειρόν τε καὶ ἁλμυρὸν ἔνδοθι πόντον*. Mihi aut excidisse versus ante 964 videtur (huius fere sensus: *οἷς ὕπο πάντ' ἐπὶ γῆς βεβλήαται ἠδ' ὑπὸ γαίης*), aut in vocabulis *νῆσοί τε* vitium inesse. Fortasse legebatur, *οἷσιν ὕπ' ἤπειροί τε καὶ ἁλμυρὸς ἔνδοθι πόντος*, atque hoc a librario quodam, cuius in auribus esset coniunctio vocabulorum *νῆσος* et *ἤπειρος*, mutatum in *νῆσοί τ' ἤπειροί τε*. Homerus non usus est plurali substantivi *ἤπειρος*.

V. 970. *Ἰασίῳ*] Valde dubito, num *Ἰάσιος* forma apud antiquos epicos in usu fuerit; *Ἰασίῳ*, quod ab *Ἰάσιος* derivari solet, ut ex notissima contractione *Ἰασίωνα Ἰασίωα Ἰασίω* fit, ita ex *Ἰασίωνι Ἰασίωι Ἰασίῳ* exortum esse videtur. Nam eiusmodi contractiones aliquanto latius patere quam vulgo arbitrantur nullus dubito, quanquam dativi ita contracti nunc nullum exemplum succurrit. Cf. annot. ad vs. 15.

V. 971. *τριπόλῳ*] Hinc

τόνδ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολύν τέ οἱ ὤπασεν ὄλβον.
Κάδμῳ δ' Ἁρμονίη, θυγάτηρ χρυσέης Ἀφροδίτης,
Ἰνὼ καὶ Σεμέλην καὶ Ἀγαυὴν καλλιπάρηον,
Αὐτονόην θ', ἣν γῆμεν Ἀρισταῖος βαθυχαίτης,
γείνατο καὶ Πολύδωρον ἐϋστεφάνῳ ἐνὶ Θήβῃ.
[Κούρη δ' Ὠκεανοῦ, Χρυσάορι καρτεροθύμῳ
μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι πολυχρύσου Ἀφροδίτης,
Καλλιρόη τέκε παῖδα βροτῶν κάρτιστον ἁπάντων,
Γηρυονέα, τὸν κτεῖνε βίη Ἡρακληείη
βοῶν ἕνεκ' εἰλιπόδων ἀμφιῤῥύτῳ εἰν Ἐρυθείῃ.]
Τιθωνῷ δ' Ἠὼς τέκε Μέμνονα χαλκοκορυστήν,
Αἰθιόπων βασιλῆα, καὶ Ἠμαθίωνα ἄνακτα.
αὐτάρ τοι Κεφάλῳ φιτύσατο φαίδιμον υἱόν,
ἴφθιμον Φαέθοντα, θεοῖς ἐπιείκελον ἄνδρα.

quam enim, si recte memini, hoc sensu Graeci dicunt ἐν φιλότητι Ἀφροδίτης. Alia res est Odyss. VIII, 288. WOLF. Ineptum est etiam παῖδα βροτῶν κάρτιστον ἁπάντων, quum Geryoneus non minus fuerit deus quam Typhoeus.

V. 979. Ὠκεανοῦ] Ven. Ὠκεανοῖο.

V. 981. κάρτιστον] A. It. κάλλιστον.

V. 982. Γηρυονέα] Sic Vat. Ven. Tr. Taur. Steph. Ceteri Γηρυονῆ. Gaisf. It. A. Γηρυονῆα.

V. 983. βοῶν] Malim βῶν, v. Antiatt. ap. Bekk. Anecd. p. 84. Βοῦ δ' ἀντὶ τοῦ βοός. Σοφοκλῆς Ἰνάχῳ· et p. 1196. ἰστέον δὲ, ὅτι εὑρέθη τοῦ βοῦς ἡ γενικὴ οὐ μόνον βοός, ἀλλὰ καὶ τοῦ βοῦ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἰνάχῳ καὶ παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ.

V. 986. τοι Κεφάλῳ] P 2. Τρικεφάλῳ.

etiam Triptolemi nomen deducendum esse patet.

V. 972 — 974. Animadverte negligenter additum esse πᾶσαν post interiecta vocabula καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης, et anacoluthiam quae sequitur τῷ δὲ τυχόντι τόνδ' ἀφνειὸν ἔθηκε καὶ πολὺν αὐτῷ ὄλβον ὤπασεν. Mihi videntur v. 973. 974. recentius additi esse.

V. 976. Ἀγαυήν] V. annot. ad vs. 246.

V. 977. Ἀρισταῖος]. De Aristaeo fabulas nuper collegit Broendstedius de Ceo insula p. 41 sq.

V. 986 — 991. Φαέθοντα] Pausan. Att. c. 3. ταύτης ἔπεστι τῷ κεράμῳ τῆς στοᾶς ἀγάλματα ὀπτῆς γῆς, ἀφιεὶς Θησεὺς ἐς θάλασσαν Σκίρωνα καὶ φέρουσα Ἡμέρα Κέφαλον, ὃν κάλλιστον γενόμενόν φασιν ὑπὸ Ἡμέρας ἐρασθείσης ἁρπασθῆναι καὶ οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα. Καὶ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ. Ταῦτα ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος εἴρηκεν ἐν ἔπεσι τοῖς ἐς τὰς γυναῖκας. Quem locum sic corrigendum esse putabat Wolfius: ὃν καὶ ἡ Ἀφροδίτη φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ, Heynius vero ex glossa addita esse arbitrabatur verba

τόν ῥα νέον τέρεν ἄνθος ἔχοντ' ἐρικυδέος ἥβης
παῖδ' ἀταλὰ φρονέοντα φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη
ὦρτ' ἀνερειψαμένη, καί μιν ζαθέοις ἐνὶ νηοῖς
νηοπόλον νύχιον ποιήσατο, δαίμονα δῖον.

Κούρην δ' Αἰήταο διοτρεφέος βασιλῆος
Αἰσονίδης βουλῇσι θεῶν αἰειγενετάων
ἦγε παρ' Αἰήτεω, τελέσας στονόεντας ἀέθλους,
τοὺς πολλοὺς ἐπέτελλε μέγας βασιλεὺς ὑπερήνωρ,
ὑβριστὴς Πελίης καὶ ἀτάσθαλος, ὀμβριμοεργός.
τοὺς τελέσας ἐς Ἰωλκὸν ἀφίκετο, πολλὰ μογήσας,
ὠκείης ἐπὶ νηὸς ἄγων ἑλικώπιδα κούρην
Αἰσονίδης, καί μιν θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
καί ῥ' ἥγε δμηθεῖσ' ὑπ' Ἰήσονι ποιμένι λαῶν

V. 989. ἀταλά] Sic Guiet. Em. Ven. Tr. Taur. Vat. (in margine hic ἁπαλά ut ceteri).

V. 991. νύχιον] P 2. μύχιον. Sic Aristarchus; v. infra.

V. 994. Αἰήτεω] Sic Vat. Taur. P 2. Ceteri Αἰήτου.

V. 996. ὀμβριμοεργός] Sic Vat. Taur. Vulgo ὀβρ.

V. 1002. Φιλυρίδης] Sunt qui scribant Φιλλυρίδης, atque ita A. Tr. Ven. Sed haec scriptura ab iis profecta est, qui, quum Chironem rescissent musica instituisse Achillem aliosque heroas, a φίλος et λύρα nomen eius matris male deducerent. De pro-

καὶ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ ab aliquo homine, cui Hesiodi carmen in animo haerebat. Neutrum mihi videtur. Cephalus custos erat templi Hemerae, Phaëthon templi Veneris. Haec uberius exposita erant in catalogo mulierum.

V. 991. νύχιον] τουτέστιν ἀφανῆ, λαθραῖον. Ἀρχίλοχος (l. Ἀρίσταρχος. v. Ruhnk. praef. ad Hesych. p. VII. GAISF.) δὲ γράφει μύχιον, οἷον ἐν τῷ μυχῷ, τῷ ἀδύτῳ, προφαίνοντα τῇ Κύπρῳ (scr. Κυπρίδι). ἄλλως· νυκτερινόν· τὰ γὰρ τῆς Ἀφροδίτης μυστήρια νυκτερινά. SCHOL. Aristarchi coniecturam receperat Wolf., sed ex Hygino A. II, 42. discimus hunc Phaëthontem fuisse Hesperum: Nonnulli hunc Aurorae et Cephali filium esse dixerunt pulcritudine multis praestantem: ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse, ut etiam Eratosthenes dicit eum hac de causa Veneris appellari: exoriente sole et occidente videri. V. Opp. 521.

V. 1001. Μήδειον] Duos filios secundum alios ex Medea susceperat Iaso, Mermerum et Pheretem, v. Apollod. I, 9, 28. Hesiodi fabula ab iis profecta, qui Medos a Medea derivarent, v. Buttm. Myth. II. p. 189. 193. Ap. Ciceronem de off. I, 31. legendum est Medeum pro Medum.

Μήδειον τέκε παῖδα, τὸν οὔρεσιν ἔτρεφε Χείρων
Φιλυρίδης· μεγάλου δὲ Διὸς νόος ἐξετελεῖτο.

Αὐτὰρ Νηρῆος κοῦραι, ἁλίοιο γέροντος,
ἤτοι μὲν Φῶκον Ψαμάθη τέκε δῖα θεάων
Αἰακοῦ ἐν φιλότητι διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην,
Πηλέϊ δὲ δμηθεῖσα θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα
γείνατ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα.

Αἰνείαν δ' ἄρ' ἔτικτεν ἐϋστέφανος Κυθέρεια
Ἀγχίσῃ ἥρωϊ μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι
Ἴδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχου, ὑληέσσης.
Κίρκη δ', Ἠελίου θυγάτηρ Ὑπεριονίδαο,
γείνατ' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν φιλότητι
Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον ἀμύμονά τε κρατερόν τε,

ductione primae syllabae v. annot. ad vs. 97. Nonn. D. XLVIII, 40. Φιλύρης γλαφυρὸν δόμον.

V. 1003. Νηρῆος] A. It. Bar. Vat. marg. Νηρεΐδες. Non male, si ita distinguatur αὐτὰρ Νηρεΐδες, κοῦραι ἁλίοιο γέροντος.

V. 1006. Πηλέϊ] Vulgo Πηλεῖ.

V. 1011. Ὑπεριονίδαο] Vat. marg. γρ. Ὑπερηνορίδαο.

V. 1013. Ἄγριον] Vat. Ἄκριον. Pro ἀμύμονά τε κρατερόν τε Steph. m. lectionem alicuius codicis Ἀμύμονά τε Κρατερόν τε profert.

V. 1013. Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον] Agrius alius notus est ex Oenei fabula; v. Schol. Arist. Ach. 417.; nostrum Ἄγριον, si ita scripsit Hesiodus, cave Ferum interpretere (v. Buttm. myth. II, p. 191.). Idem est deus vel heros, qui Arcadibus audit Ἀγρεύς, ab ἀγροῖς derivandus (v. Müller. Orch. p. 348.; Hesychius Ἀγρεὺς ὁ Πὰν (Faunus) παρ' Ἀθηναίοις), idemque, qui Evander Arcas Latinis dicitur, Circeque eius mater Carmenta esse videtur, cuius nomen magam valet. Cf. Liv. I, 7. Atque agnoscitur hic Agrius a Schol. Apollon. III, 200. et Eustath. ad Hom. Il. p. 1796.; neque id forsitan praetereundum silentio sit gentem esse Romanam Agriam; v. Varr. de R. R. 1. 2. Offendi ibi C. Fundanium, socerum meum, et C. Agrium eq. rom. Cic. Flacc. 13. Sed, ut verum fatear, Ἄγριον non puto profectum ab Hesiodo esse cum Latino coniunctum; is enim heros, qui Arcadibus dicitur Ἀγρεύς, non diversus est ab Aristaeo (v. 977.). V. Diod. Sic. IV. p. 324. et Broendsted. de Ceo insula p. 44. Quanquam neque Ἄδριον, quae perinepta est coniectura, substituendum esse, neque Antiam, Antii conditorem, latere cum Vossio (geogr. ant. p. XXXV.) credo, cuius nomen quo pacto versui sit includendum nescire me fateor; accedit quod Antias ad aliam fabulam perti-

Τηλέγονόν τε ἔτικτε διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.
οἱ δ᾽ ἤτοι μάλα τῆλε μυχῷ νήσων ἱεράων
πᾶσιν Τυρσηνοῖσιν ἀγακλειτοῖσι ἄνασσον.

V. 1014. *Τηλέγονον κ. τ. λ.*] Hic versus legitur in Tr. Ven. Vat. Taur. Em. Par. MS. Dorvill. ad Char. p. 465. et in MS. Schellersh. V. Creuzeri ep. ad Herm. p. 222. Igitur ab Il. A. Med. solis abest, et, ut videtur (nam incertum hoc), ab exemplari Eustathii ad Od. p. 1796. Quocirca nolui proscribere; nam hiatus ille in *τε ἔτικτε* non est peior altero v. 399. *δῶρα ἔδωκεν*, v. 706. *ἅμα ἐσφαράγιζον*, Hom. Od. XXIII, 335. *ἠδὲ ἔφασκον*. Vid. Voss. hymn. Cer. 242. In scribendo hoc versu secutus sum cum Gaisf. et Dind. MS. Dorv. et Em. (Wolf. *δέ γ᾽ ἔτικτε* net, quam prodidit Xenagoras (Dion. H. I, 72. Euseb. chron. can. I, 45. 3. Maii), qui ex Ulixe et Circe procreatos esse Romam, Antiam et Ardeam dicit. Steph. B. *Ἄντεια*. Laurentius Lydus de mens. I, 4. p. 5. legit *Γραῖκόν τ᾽* (v. Steph. Byz. v. *Γραικοί*) *ἠδὲ Λατῖνον*. Nam *τοσούτων οὖν*, inquit, *ἐπιξενωθέντων τῆς Ἰταλίας, ὥσπερ ἐδείχθη, Λατίνους μὲν τοὺς ἐπιχωριάζοντας, Γραικοὺς δὲ τοὺς ἑλληνίζοντας ἐκάλουν, ἀπὸ Λατίνου τοῦ ἄρτι ἡμῖν ῥηθέντος καὶ Γραίκου, τῶν ἀδελφῶν, ὥς φησιν Ἡσίοδος· Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον*. Corrige *Γραῖκόν τ᾽ ἠδὲ Λατῖνον*. His verbis adiectum in margine est: *ἐν καταλόγοις· Κούρη δ᾽ ἐν μεγάροισιν ἀγαυοῦ Δευκαλίωνος | Πανδώρη Διὶ πατρὶ, θεῶν σημάντορι πάντων, | μιχθεῖσ᾽ ἐν φιλότητι τέκε Γραῖκον μενεχάρμην*. Haec verba postea in textum recepta sunt, atque ineptum occupavere locum. Admodum memorabilis est haec fabularum diversitas in theogonia et in catalogis. Theogoniae locus probat fuisse quosdam, qui narrarent *Γραικοὺς* esse eos, qui, ab Hellenibus oriundi, e Graecia in Italiam migrassent post Troiam eversam. Atque hi quidem Ulixem propterea dixerunt patrem Graeci, quod is errabundus etiam in Italiam venisse dicebatur. Altera vero fabula, quam catalogorum auctor secutus est, *Γραικῶν* nomen antiquissimum esse asserit atque ortam eorum gentem a Iove et Pandora, Deucalionis filia, quae prorsus est diversa ab illa Epimethei uxore (Oper. 186.). Atque horum *Γραικῶν* (*Γραῖκες* audiebant Alcmani et Sophocli, Steph. B.) nomen non differre etymologice a *Θρᾳξί* antiquissimis (v. Müller Orch. p. 381.) alibi demonstrare conabor (v. de mutationibus literarum similibus Buttm. Myth. II, p. 137.). Nunc monuisse sufficiat theogoniam et catalogos diversis auctoribus iam Aristarchum tribuisse. Raeci (i. e. Graeci in Italia v. Hesych.: *Ῥαῖκος Ἕλλην, Ῥωμαῖοι δὲ τὸ γ προσθέντες Γραικόν φασι* cf. Phot. lex. v. *Ῥαικοί*) et Latini in Italia coniuncti sunt ap. Strabon. V. p. 231. Latinus apud Virgilium est Fauni et Maricae filius, apud Arnobium Pici nepos. Si scriptum est apud Hesiodum *Γραῖκόν τ᾽ ἠδὲ Λατῖνον*, non *Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον*, sequitur vs. 1014. non esse insititium propter *οἳ ἄνασσον Τυρσηνοῖσιν*, quod de Graeco dici

Ναυσίθοον δ' Ὀδυσῆϊ Καλυψὼ δῖα θεάων
γείνατο Ναυσίνοόν τε μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι.
Αὗται μὲν θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι

illum codicem habere minus considerate dicit). Vat. enim δ' ἔτεκε, Taur. cum ceteris δ' ἔτικτε, Tr. δ' ἔκτιτε. Creuz. δ' ἔτικε.

V. 1015. μυχῷ νήσων ἱεράων] Sic Ven., MS. Dorv., Taur.; μυχῶν εἴσω ἱερ. Par. Vat.; μυχῶν νήσων A. Ceteri μυχῶν εἴσω ἱεράων.

V. 1016. ἀγακλειτοῖσιν] Vulgo ἀγακλυτοῖσιν. Correxit Wolf.

V. 1019 — 1022. Hos versus a poëta aliquo additos esse apparet, qui transitum parabat ad catalogum heroinarum. Desunt in Ven. RS. In Taur. desunt 1021. 1022.

non potuit, sed de Latino et Telegono. De Latinis v. Orph. Argon. 1254. Σαρδῷον δ' ἐκόμεσθα βυθὸν κόλπους τε Λατίνων, νήσους τ' Αὐσονίας Τυῤῥηνάς θ' ἱκόμεθ' ἀκτάς.

V. 1014. Τηλέγονον] v. Eustath. ad Odyss. p. 1796, 45. ἐκ Κίρκης υἱοὶ καθ' Ἡσίοδον Ὀδυσσεῖ Ἄγριος καὶ Λατῖνος, ὡς Ἡσίοδος, ἐκ δὲ Καλυψοῦς Ναυσίθοος καὶ Ναυσίνοος. Ὁ δὲ τὴν Τηλεγονείαν γράψας Κυῤῥηναῖος ἐκ μὲν Καλυψοῦς Τηλέγονον υἱὸν ἀναγράφει Ὀδυσσεῖ ἢ Τηλέδαμον, ἐκ δὲ Πηνελόπης Τηλέμαχον καὶ Ἀρκεσίλαον. Eustathius igitur hunc versum non legisse videtur in suo exemplari, vel potius is, ex quo sua convasavit episcopus. Aliter Hyginus fab. 125. 127., secundum quem Nausiphoum et Telegonum cum Ulixe procreavit Circe. De Telegono. v. praeterea Festus s. v. Mamiliorum. Dionys. Hal. Ant. R. IV, 45. Ὀκτάβιος Μαμίλιος ἀνέφερε τὸ γένος εἰς Τηλέγονον τὸν ἐξ Ὀδυσσέως καὶ Κίρκης, κατῴκει δὲ ἐν πόλει Τύσκλῳ. Hinc Mamilia gens in suis denariis Ulixem repraesentandum curavit. V. Eckhel. doctr. num. II, 5. p. 242. A glossariographo Stephan. Proculi cognomen Romanum redditur Τηλέγονος. Igitur Telegonus proprie ad Tuscos pertinet (i. e. Pelasgos; v. Niebuhr. histor. Rom. I. p. 49.). Tusculum enim a Tuscis.

V. 1015. νήσων ἱεράων] Schol. male: λέγονται δὲ αἱ ἐκεῖσε νῆσοι Ἠλεκτρίδες v. Strab. V. p. 215. Longe aliae sunt quam quae Homero audiunt ἱεραὶ νῆσοι, Il. II, 625. οἳ δ' ἐκ Δουλιχίοιο, Ἐχινάων θ' ἱεράων | νήσων αἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς Ἤλιδος ἄντα (v. ad Scut. 19.). Hoc comprobatur additis verbis μάλα τῆλε. Νῆσοι ἱεραί Hesiodo sunt Sicilia cum insulis Aeoli et Italia; cf. Hom. Od. XII, 127 sq., ubi Thrinacria nutrix dicitur sacrorum Solis taurorum. Atque hoc optime congruit cum antiquissima Italiae nominis etymologia et cum fabula Geryonei, v. Aul. Gell. XI, 1. Festus s. v. Italia, Creuzeri epp. ad Herm. p. 222. Huc etiam Ortygia pertinet, cuius cum Tyrrhenis Hesiodus meminerat (v. Strabo I. p. 16.), sacra illa propter Dianam. De insulis Aeoli testatur Aristot. Meteor. II. 8. οἷον καὶ περὶ Ἡράκλειαν ἐγένετο, τὴν ἐν τῷ Πόντῳ νεωστὶ καὶ πρότερον περὶ τὴν Ἱερὰν νῆσον· αὕτη δ' ἐστὶ μία τῶν Αἰόλου καλουμένων νήσων· ἐν ταύτῃ γὰρ ἐξανῴδει τι τῆς γῆς καὶ ἀνῄει οἷον λοφώδης

ἀθάναται γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.
νῦν δὲ γυναικῶν φῦλον ἀείσατε, ἡδυέπειαι
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

ὄγκος μετὰ ψόφου· τέλος δὲ ῥαγέντος ἐξῆλθε πνεῦμα πολὺ καὶ τὸν φέψαλον καὶ τὴν τέφραν ἀνήνεγκε καὶ τήν τε Λιπαραίων πόλιν οὖσαν οὐ πόῤῥω πᾶσαν κατετέφρωσε καὶ εἰς ἐνίας τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων ἦλθε. V. Thuc. II, 88. Müller. Orch. p. 447. Aeaeam insulam intellexisse videtur, quod quam aptum sit verbis μυχῷ νήσων ἱεράων non video.

ΑΣΠΙΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΣΠΙΔΟΣ.

Α.

Τάφιοι στρατεύσαντες ἐπὶ τὰς Ἠλεκτρύωνος βοῦς ἀνεῖλον τοὺς τῆς Ἀλκμήνης ἀδελφοὺς τῶν θρεμμάτων ὑπεραγωνιζομένους. τοῦ δὲ Ἀμφιτρύωνος βουλομένου αὐτῇ συνελθεῖν, οὐ πρότερον αὐτῷ ὑπέσχετο, πρινὴ παρὰ τῶν ἀδελφοκτόνων εἰςπράξηται τιμωρίαν. ὁ δὲ ἐπιστρατεύσας ἀνεῖλεν αὐτούς. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν νύκτα συνέρχονται αὐτῇ ἀμφότεροι, ὅ τε Ζεὺς καὶ ὁ Ἀμφιτρύων, ὁ μὲν ἐκ τοῦ πολέμου ὑποστρέψας, Ζεὺς δὲ βουληθεὶς τοῖς ἀνθρώποις βοηθὸν γεννῆσαι. ἡ δὲ κύει ἐκ μὲν Ἀμφιτρύωνος Ἰφικλέα, ἐκ δὲ Διὸς Ἡρακλέα. ὃς καὶ ἐπὶ Κύκνον Ἄρεος υἱὸν ἡνίοχον ἔχων Ἰόλαον στρατεύεται, ὃς τοὺς τὰς δεκάδας [1]) ἄγοντας εἰς Πυθὼ περιεσύλα. σκεπασθεὶς οὖν ἡφαιστοτεύκτῳ ἀσπίδι πρόςεισιν εἰς Τραχῖνα πρὸς Κήϋκα. συμβαλὼν δὲ τῷ Κύκνῳ αὐτὸν μὲν ἀναιρεῖ, τὸν δὲ Ἄρην ὑπερασπίζοντα τοῦ υἱοῦ κατὰ μηρὸν τιτρώσκει, καὶ οὕτως ἔρχεται πρὸς Κήϋκα. ἦν δὲ ὁ Κύκνος γαμβρὸς Κήϋκος ἐπὶ θυγατρὶ Θεμιστονόῃ [2]).

Β.

Οἱ Τάφιοι καὶ οἱ Τηλεβόαι εἰς ἔριν ἐλθόντες πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἀλκμήνης ἐφόνευσαν αὐτούς. αὐτὴ δὲ τὸν ἑαυτῆς γάμον ἐκήρυττε γαμεῖσθαι τῷ δυναμένῳ διεκδικῆσαι τὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς. περιερχομένη οὖν ἐπὶ τούτοις ἦλθεν ἐν Θήβαις, ὅπου ἐδούλευεν ὁ Ἀμφιτρύων τότε. κἀκεῖνος ὑπέσχετο αὐτῇ. *** [3]) ὁ Ἀμφιτρύων ὁ τῆς Ἀλκμήνης σύνευνος τὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς πατέρα Ἠλεκτρύωνα ἀποκτείνας.

1) l. δεκάτας. — 2) Vulgo Θεμιστονόμη. — 3) Videtur addendum καὶ ἐγένετο.

Γ.

Τῆς Ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' Καταλόγῳ φέρεται μέχρι στίχων ν' καὶ ς' [4]). ὑπώπτευκε δὲ Ἀριστοφάνης, οὐχ ὁ κωμικός, ἀλλά τις ἕτερος, γραμματικός, ὡς οὐκ οὖσαν αὐτὴν Ἡσιόδου, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς τὴν Ὁμηρικὴν ἀσπίδα μιμήσασθαι προαιρουμένου. Μεγακλῆς δὲ ὁ Ἀθηναῖος γνήσιον μὲν οἶδε τὸ ποίημα, ἄλλως δὲ ἐπιτιμᾷ τῷ Ἡσιόδῳ. ἄλογον γάρ φησι ποιεῖν Ἥφαιστον τοῖς τῆς μητέρος ἐχθροῖς ὅπλα παρέχοντα. Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ' φησὶν αὐτοῦ εἶναι, ἔκ τε τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐκ τοῦ τὸν Ἰόλαον ἐν τῷ Καταλόγῳ εὑρίσκειν ἡνιοχοῦντα τῷ Ἡρακλεῖ. ὡσαύτως δὲ καὶ Στησίχορός φησιν Ἡσιόδου εἶναι τὸ ποίημα.

Δ. [5])

Ἀμφιτρύων καὶ Ἠλεκτρύων υἱοὶ Ἀλκαίου ἐγένοντο· τῷ δὲ Ἠλεκτρύωνι πρεσβυτέρῳ ὄντι τὴν ἡλικίαν ἀποθνήσκων ὁ Ἀλκαῖος ἐπέτρεψεν ἅπασαν τὴν ἑαυτοῦ οὐσίαν προστάξας, ἐπειδὰν ὁ ἀδελφὸς ἀνδρωθῇ Ἀμφιτρύων, ἀποδοῦναι τὴν καταλειφθεῖσαν αὐτῷ μοῖραν περιουσίας. ἀνδρωθεὶς δὲ ὁ Ἀμφιτρύων καὶ ἀπαιτῶν παρὰ τοῦ Ἠλεκτρύωνος ἀδελφοῦ, Τιρύνθου [6]) τότε βασιλεύοντος, τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος τῆς πατρικῆς οὐσίας ἐπεὶ οὐκ ἐλάμβανεν, ἀγνωμονοῦντος τοῦ ἀδελφοῦ, πόλεμον κινήσας κατ' αὐτοῦ καὶ προσκαλεσάμενος Ταφίους καὶ Τηλεβόας εἰς συμμαχίαν καὶ κρατήσας τοῦ ἀδελφοῦ αὐτὸν μὲν ἀνεῖλε καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, τῆς δὲ θυγατρὸς Ἀλκμήνης ἐφείσατο. νόμου δὲ ὄντος τὸν κινήσαντα ἐμφύλιον πόλεμον ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ τρία ἔτη καθαίρεσθαι, ὁ μὲν Ἀμφιτρύων εἰς Θήβας ἀπῆλθεν καθαρθῆναι. ἡ δὲ Ἀλκμήνη ζητοῦσα ἀμύνασθαι τοὺς Ταφίους καὶ Τηλεβόας ἕνεκα τοῦ φόνου τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν προὔθηκε γάμον ἑαυτῆς

4) A. ν' καὶ σ'. Refinxit Heinr. monente Petito de legg. att. p. 462.
5) Dedit primus Heinr. e codice Rehdigeriano. Ego initium desecui, quod fere idem haberet atque argum. III.
6) Τιρύνθου. v. Scut. 81.

τῷ ποιήσοντι τὴν ἄμυναν. Ἀμφιτρύων δὲ ὁ πάτρως ἐρασθεὶς αὐτῆς ὑπέσχετο τὴν ἄμυναν ποιήσεσθαι κατ' ἐκεῖνον [7]) καὶ συνθεὶς τὸν γάμον ὤμοσεν ἦ μὴν μὴ πρὶν τῇ Ἀλκμήνῃ συνέσεσθαι, πρὶν ἂν τοὺς Ταφίους καὶ Τηλεβόας καταπολεμήσῃ. Καὶ οὗτος συλλέξας στρατιὰν ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ταφίους καὶ Τηλεβόας. Ζεὺς δέ, πολλῶν ὄντων ἐν τῷ τότε χρόνῳ βιαίων καὶ τυραννικῶν καὶ ἀδίκων ἀνθρώπων, ἐν οἷς καὶ Κύκνος ὁ τοῦ Ἄρεος ἦν, ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος περισυλῶν μὲν τὰς προσαγομένας δεκάδας [8]) τῷ θεῷ, φονεύων δὲ τοὺς προσάγοντας, βουλόμενος τοῖς ἀδικουμένοις παρ' ἑαυτοῦ βοηθόν τινα φῦναι συνεγένετο τῇ Ἀλκμήνῃ τρεῖς ὅλας συνεχεῖς νύκτας. Καθ' ὃν χρόνον καὶ τοῦ Ἀμφιτρύωνος ἐκ τῆς νίκης ἐπανελθόντος καὶ τῇ Ἀλκμήνῃ συγκοιμηθέντος συνέλαβεν ἐκ μὲν Διὸς Ἡρακλέα, ἐκ δὲ Ἀμφιτρύωνος Ἴφικλον. εἰπόντος δὲ τοῦ Διὸς τὸν γεννηθέντα τοιάδε [9]) ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσεσθαι μακρῷ πάντων ἀνδρειότερον καὶ βασιλεύσειν τῶν ἄλλων, ἡ δὲ Ἥρα ζηλοτυπήσασα προήγαγε μὲν τὰς τῆς Ἀλκμήνης ὠδῖνας, ἐπετάχυνε δὲ τὰς τῆς Ἀρχίππης. Καὶ αὕτη [10]) μὲν ἐγέννησε τὸν Εὐρυσθέα ἑπτάμηνον, ᾧ ἤδη καὶ δέδοται βασιλεύειν κατὰ τὸ τοῦ Διὸς θέσπισμα. Ἀλκμήνη δὲ ἐγέννησε τὸν Ἡρακλέα δεκάμηνον. ἀνδρεῖος δὲ γενόμενος περιιὼν ἀνῄρει πάντας τοὺς τυράννους· ἐν οἷς καὶ Κύκνον τὸν Ἄρεος λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ Ἰόλαον τὸν Ἰφίκλου συνεργὸν ἀνεῖλε σκεπασθεὶς ἡφαιστοτεύκτῳ ἀσπίδι, Ἄρεα δὲ τοῦ υἱοῦ ὑπερασπίζοντα κατὰ τὸν μηρὸν τιτρώσκει. Ἔπειτα δὲ ἔρχεται πρὸς Κήϋκα, οὗ γαμβρὸς ἦν ὁ Κύκνος ἐπὶ θυγατρὶ Θεμιστονόῃ [11]).

Ἕλειος καὶ Μήστωρ, ἀδελφοὶ ἀπὸ Μήστορος καὶ Ἱπποθόης· ἣν λαβὼν Πτερέλας ὁ Τάφου τοῦ Τηλεβόου παῖδας ἔσχεν ἑπτά, Ἀντίοχον, Χειροδάμαντα, Χρομίον, Τύραννον, Μήστορα, Τηλεβόαν, Τάφιον.

---

7) l. κατ' ἐκείνων c. Boiss. — 8) l. δεκάτας. — 9) τοιάδε Heinr. eiecit, Boiss. post Διός inseruit. — 10) Vulgo αὐτή. 11) Θεμιστονόμῃ vulgo.

ΑΣΠΙΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

Ἠ οἵη προλιποῦσα δόμους καὶ πατρίδα γαῖαν
ἤλυθεν ἐς Θήβας μετ' ἀρήϊον Ἀμφιτρύωνα
Ἀλκμήνη, θυγάτηρ λαοσσόου Ἠλεκτρύωνος.

V. 1. ἢ οἵη] It. τοίη. — δόμους Em. δόμον.
V. 10. τι pro τις A.
V. 11. κατέκτανεν] Em. ἀπέκτεινεν. Ven. Tr. ἀπέκτειν'. οἱ abest ab A.

V. 1—56. De his versibus vide Argumentum Graecum Γ.; deprompti sunt ex catalogo mulierum et praefationis loco assuti a rhapsodo quodam, qui pugnam Herculis cum Cycno celebrare vellet. Demonstravit Heinrichius. Cf. Müller. Dor. II. p. 478. Thiersch. de Hes. p. 27. Nos ab reliquo argumento separavimus.

V. 1. ἢ οἵη] A Niobe exorsus erat auctor Eoearum. Nam ita Apollod. II, 1, 1. Νιόβης δὲ καὶ Διός, ᾗ πρώτῃ γυναικὶ Ζεὺς θνητῇ ἐμίγη, παῖς Ἄργος ἐγένετο· ὡς δὲ Ἀκουσίλαός φησι, καὶ Πελασγός, ἀφ' οὗ κληθῆναι τοὺς τὴν Πελοπόννησον οἰκοῦντας Πελασγούς. Ἡσίοδος δὲ τὸν Πελασγὸν αὐτόχθονά φησιν εἶναι. Cf. Dionys. Hal. Arch. I, 17. Atque initium huius carminis, praemisso prologo (v. annot. ad Oper. 109), huius fere tenoris esse potuit: Ἀλλὰ γυναικῶν φῦλον ἀείσατε καλλιέπειαι | Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο, | ἧς ἐμίγη φιλότητι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε | κάλλεϊ καινυμένης ἐφ' ὁμήλικας εὐφυΐῃ τε, | οἵη ἔην Νιόβη — (Cf. v. 106. οἷον δὴ καὶ τόνδε βροτόν). — His adnectebantur cetera carmina, ut nostrum: ἢ οἵη (sc. ἔην) Σεμέλη (vel τοίη καὶ Σεμέλη, ut ap. It.); — ἢ οἵη προλιποῦσα δόμους καὶ πατρίδα γαῖαν Ἀλκμήνη ἤλυθεν ἐς Θήβας. Hinc factum, ut μεγάλαι ἠοῖαι (ἢ οἷαι) dicerentur catalogi Hesiodii. V. Ruhnk. epist. crit. p. 289. — προλιποῦσα] V. Apollod. II, 4, 6. In exilium a Sthenelo actus erat Amphitruo propter caedem Electryonis, Mycenarum regis, quam invitus patrarat. Sequebatur Amphitruonem Alcmena sponsa. V. Argumentum Graecum Δ.

V. 2. Ἀμφιτρύωνα] Mira de accentu narrat Heynius obss. ad Apollod. p. 129., quibus Heinrichium hodie etiamnum adstipulari non credam. Ita enim statuendum est: Ἀμφιτρύων Ἀμφιτρύωνος, Ἠλεκτρύων Ἠλεκτρύωνος dicitur, sed Ἀμφιτρυών Ἀμφιτρυόνος, Ἠλεκτρυών Ἠλεκτρυόνος. In Ven. hic et v. 82. male Ἠλεκτρυῶνος.

V. 3. Ἠλεκτρύωνος] Cave secundam syllabam correptam

ἤ ῥα γυναικῶν φῦλον ἐκαίνυτο θηλυτεράων
εἴδεΐ τε μεγέθει τε· νόον γε μὲν οὔτις ἔριζε
τάων, ἃς θνηταὶ θνητοῖς τέκον εὐνηθεῖσαι.
τῆς καὶ ἀπὸ κρῆθεν βλεφάρων τ' ἄπο κυανεάων
τοῖον ἄηθ' οἷόν τε πολυχρύσου Ἀφροδίτης.
ἡ δὲ καὶ ὣς κατὰ θυμὸν ἑὸν τίεσκεν ἀκοίτην,
ὡς οὔπω τις ἔτισε γυναικῶν θηλυτεράων·
ἦ μήν οἱ πατέρ' ἐσθλὸν ἀπέκτανεν ἶφι δαμάσσας,
χωσάμενος πέρι βουσί· λιπὼν δ' ὅγε πατρίδα γαῖαν
ἐς Θήβας ἱκέτευσε φερεσσακέας Καδμείους.
ἔνθ' ὅγε δώματ' ἔναιε σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι
νόσφιν ἄτερ φιλότητος ἐφιμέρου, οὐδέ οἱ ἦεν

V. 12. Vulgo περί.
V. 15. οὐδέ οἱ ἦεν] Sic cum Dind. scripsi ex Hermanni sententia Orph. p. 125. et 780. Vulgo οὐ γάρ οἱ ἦεν, quod respuit versus antiquus propter οἱ digammum.

esse a poëta credas. Nam quod licuit in Ἀμφιτρύωνα non item licet in Ἠλεκτρύωνος, quum syllabae hic sit pondus aliquanto gravius; syllabae κτρυ et ω in unam coëunt pronuntiando. V. Hermann. El. doctr. metr. p. 53. Secundam in Ἠλεκτρύωνος brevem notavit Wolfius, vir summus: Ueber ein Wort Friedrich II. von deutscher Verskunst p. 49.

V. 4. θηλυτεράων] Non esse comparativum; θηλύτερος recte monuit Buttmannus Gr. ub. I. p. 279. Sic ἀγρότερος v. 407.

V. 7. κυανεάων] Est Doriensium pro κυανέων. Nam ut Iones νησέων dicunt a νῆσος, et χιλιαδέων a χιλιάς, ita Dorienses non solum ἀοιδάων ab ἀοιδός, νησάων a νῆσος, sed etiam αἰγᾶν (αἰγάων), θηρᾶν (θηράων), ab αἴξ et θήρ. V. Eustath. ad Hom. p. 1501, 50. Mirum tamen adiectivum nomen neutrius generis ita illos flexisse. Magis igitur cum Passovio facio, qui βλεφαρῶν (vel βλεφαρέων) a βλεφάρη, non a βλέφαρον deductum esse arbitratur.

V. 9. καὶ ὣς] Quanquam coacta erat solum vertere cum sponso, quanquam hic patrem eius invitus occiderat.

V. 12. χωσάμενος πέρι βουσί] πέρι est adverbium valde. Nam si contuleris narrationem Apollod. II, 4, 6., patebit hoc postulare sententiam loci; iratus erat enim bubus, uno alterove extra agmen evagantibus, non Electryoni, quem invitus interfecit. Cf. v. 82.

V. 13. Καδμείους] De his antiquis Thebarum incolis v. O. Müller. Orchom. p. 118. Constructio est: ἐς Θήβας ἐλθὼν ἱκέτευσε φερεσσακέας Καδμείους; ἐλθὼν supple ex λιπών. De voce φερεσσακής dixi annotatione ad Aristot. Pol. p. 302. Alia est mens Hom. Il. XVI, 574. ab Heinrichio laudati: Ἐπειγεὺς — ἐς Πηλῆ' ἱκέτευσε καὶ ἐς Θέτιν ἀργυρόπεζαν, i. e. ἱκετηρίαν Πηλεῖ καὶ Θέτιδι προὔτεινε.

V. 15. νόσφιν ἄτερ] Non reperitur apud Homerum; Hesiodus etiam Op. 91. 113. usus est. Simile est γυμνὸς ἄτερ Sophocl. Ai. 464.

πρὶν λεχέων ἐπιβῆναι ἐϋσφύρου Ἠλεκτρυώνης,
πρίν γε φόνον τίσαιτο κασιγνήτων μεγαθύμων
ἧς ἀλόχου, μαλερῷ δὲ καταφλέξαι πυρὶ κώμας
ἀνδρῶν ἡρώων Ταφίων ἰδὲ Τηλεβοάων.
ὣς γάρ οἱ διέκειτο, θεοὶ δ' ἐπιμάρτυροι ἦσαν·
τῶν ὅγ' ὀπίζετο μῆνιν, ἐπείγετο δ' ὅ ττι τάχιστα
ἐκτελέσαι μέγα ἔργον, ὅ οἱ Διόθεν θέμις ἦεν.
τῷ δ' ἅμα ἱέμενοι πολέμοιό τε φυλόπιδός τε
Βοιωτοὶ πλήξιπποι, ὑπὲρ σακέων πνείοντες,
Λοκροί τ' ἀγχεμάχοι καὶ Φωκῆες μεγάθυμοι
ἕσποντ'· ἦρχε δὲ τοῖσιν ἐῢς παῖς Ἀλκαίοιο,

V. 20. ἐπιμάρτυροι] Tr. ἐπὶ μάρτυροι. ἔσσαν pro ἦσαν P 2.

V. 21. πλήξιπποι] P 2. πλάξιπποι.

V. 25. ἀγχεμάχοι] Ven. Tr. ἐγχεμάχοι. Cf. Heyn. Il. XIII, 713.

V. 26. παῖς] Sic scripsi cum Dind. pro vulgato πάϊς. V. Herm. ad Orph. Argon. 864. Cf. Hom. Il. XII, 98. ἐῢς παῖς Ἀγχίσαο.

V. 28. ὄφρα] Harl. ὥς ῥα.

V. 17. τίσαιτο] Verbo finito utitur Hesiodus propter negationem praegressam v. 15. (v. Elmsl. ad Eur. Med. 216.), optativo vero, non subiunctivo, propter ἦεν imperfectum. V. Matth. Gr. §. 522 b.

V. 19. Ταφίων ἰδὲ Τηλεβοάων] Taphius, Persei pronepos, secundum antiquam fabulam apud Apollod. II, 4., Mycenis coloniam Taphum deduxerat, unam ex Echinadibus insulis, e regione Acarnaniae oppositis. Pertinebat haec insula ad Teleboarum agrum, quorum maxima pars Acarnaniae litora inhabitasse videtur, antequam in Italiam venisset (v. Virgil. Aen. VII, 735). Taphi erat caput regionis (Cephalleniae nomen antiquissimum fuisse videtur; v. de Cephalleniis Buttm. ad Soph. Phil. p. 90.), quod incolebant ἄνδρες ἥρωες. Cf. de his insulis Strabon. X. p. 458. Thucyd. II, 102. Spanheim. ad Callim. Del. 155. et Salmasium ad Solin. p. 503. Ab Hom. Il. II, 615. Echinades dicuntur sacrae insulae propter Acheloum fluvium sacrum et ὡς τῆς ἄλλης γῆς Ἀμφιάρεω μεμιασμένης, ut legitur ap. Thucyd. l. l. Cf. animadv. ad Theog. 1015. Urbem gentis primariam non attigisse Amphitruonem apparet e versu 18. καταφλέξαι πυρὶ κώμας. Cf. Thucyd. I, 5. καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις ἥρπαζον — ἐλῃίζοντο δὲ καὶ κατ' ἤπειρον ἀλλήλους. καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ παλαιῷ τρόπῳ νέμεται, περί τε Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Ἀκαρνᾶνας καὶ τὴν ταύτῃ ἤπειρον. Naves igitur, quarum etiam Plautus Amphitruone mentionem

κυδιόων λαοῖσι. πατὴρ δ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε
ἄλλην μῆτιν ὕφαινε μετὰ φρεσίν, ὄφρα θεοῖσιν
ἀνδράσι τ' ἀλφηστῇσιν ἀρῆς ἀλκτῆρα φυτεύσαι.
ὦρτο δ' ἀπ' Οὐλύμποιο δόλον φρεσὶ βυσσοδομεύων,
ἱμείρων φιλότητος ἐϋζώνοιο γυναικός,
ἐννύχιος· τάχα δ' ἷξε Τυφαόνιον, τόθε δ' αὖτις
Φίκιον ἀκρότατον προσεβήσατο, μητίετα Ζεύς.
ἔνθα καθεζόμενος φρεσὶ μήδετο θέσκελα ἔργα·
αὐτῇ μὲν γὰρ νυκτὶ τανυσφύρου Ἠλεκτρυώνης
εὐνῇ καὶ φιλότητι μίγη, τέλεσεν δ' ἄρ' ἐέλδωρ,
αὐτῇ δ' Ἀμφιτρύων λαοσσόος, ἀγλαὸς ἥρως,

V. 29. φυτεύσαι] Hoc A. It. 1. Harl. Par. 1. 2. Med. Vulgo φυτεύσῃ. Antea ἀνδράσιν ἀλφ. A.

V. 32. τόθε δ' αὖτις] Sic voluit Harl. scribens τότε δ' αὖθις. τότε etiam A. It. πόθεν αὖθις Em. αὖτις Ven. Tr. Ceteri τόθεν αὖθις.

V. 33. Φίκιον] Em. Φοίκιον. Harl. Φύκιον.

V. 35. τανυσφύρου Ἠλεκτρυώνης] Harl. τανυσφύρῳ Ἠλεκτρυώνῃ.

V. 36. καὶ φιλ.] Ven. ἐν φιλ.

fecit, non commemoratas ab Hesiodo sine causa miratur Heynius. Sed eas intulerunt veteri epigrammati apud Herodot. V, 59. scribendo Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκε νέων (navigans) ἀπὸ Τηλεβοάων (Cf. Wolf. prolegg. p. LV), quum emendare debuissent: Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν ἐόντ' ἀπὸ Τηλεβοάων. De hac ἀπὸ praepositionis significatione v. Boeckh. corp. inscr. Gr. I. p. 35. Plutarch. de Pyth. orac. 15. Βρασίδας καὶ Ἀκάνθιοι ἀπὸ Ἀθηναίων, καὶ Ἀθηναῖοι ἀπὸ Κορινθίων, καὶ Φωκεῖς ἀπὸ Θεσσαλῶν, Ὀρνεᾶται δ' ἀπὸ Σικυωνίων, Ἀμφικτυόνες δ' ἀπὸ Φωκέων.

V. 21. μῆνιν] νέμεσιν. — πλήξιπποι] V. epigramma in obitum Hesiodi.

V. 29. ἀλφησταί] Sic inde a Promethei vel potius Deucalionis aetate mortales dicebantur. V. Oper. 82. 148. — ἀρῆς ἀλκτῆρα. V. Theog. 657. Buttm. Mythol. I. p. 259. De voce ἀρῇ Hermann. cens. scuti ab Heinr. editi in ephem. litt. Lips. 1802. Intellig. p. 92. ita: ἀρή votum priorem habet longam apud epicos, ἀρή damnum brevem; tragicis vero ignotum est ἀρά damnum, ἀρᾷ voto priore brevi utuntur; ἄρεως ἀλκτῆρα eximendum est editionibus, quod epici nec Ἄρεως genitivo, nec Ἄρην accusativo utuntur. Sic ille. Cf. ad Theog. 657.

V. 32. ἷξε] Sic, non ἶξε, ut habet Dind., scribendum erat cum codicibus ex regula Herodiani. cf. Op. 80. V. annot. ad Theodos. p. 238. — Τυφαόνιον. Schol. Pind. Ol. IV, 11. Müller. Orchom. p. 62. — Φίκιον. v. Müller. Orchom. p. 33.

ἐκτελέσας μέγα ἔργον ἀφίκετο ὅνδε δόμονδε.
οὐδ' ὅγ' ἐπὶ δμῶας καὶ ποιμένας ἀγροιώτας
ὦρτ' ἰέναι, πρίν γ' ἧς ἀλόχου ἐπιβήμεναι εὐνῆς·
τοῖος γὰρ κραδίην πόθος αἴνυτο ποιμένα λαῶν.
ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀσπαστὸν ὑπεκπροφύγῃ κακότητα
νούσου ὕπ' ἀργαλέης ἢ καὶ κρατεροῦ ὑπὸ δεσμοῦ,
ὥς ῥα τότ' Ἀμφιτρύων χαλεπὸν πόνον ἐκτολυπεύσας
ἀσπασίως τε φίλως τε ἑὸν δόμον εἰςαφίκανε.
παννύχιος δ' ἄρ' ἔλεκτο σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι,
τερπόμενος δώροισι πολυχρύσου Ἀφροδίτης.
ἡ δὲ θεῷ δμηθεῖσα καὶ ἀνέρι πολλὸν ἀρίστῳ
Θήβῃ ἐν ἑπταπύλῳ διδυμάονε γείνατο παῖδε,
οὐκέθ' ὁμὰ φρονέοντε· κασιγνήτω γε μὲν ἤστην·
τὸν μὲν χειρότερον, τὸν δ' αὖ μέγ' ἀμείνονα φῶτα,
δεινόν τε κρατερόν τε, βίην Ἡρακληείην·
τὸν μὲν ὑποδμηθεῖσα κελαινεφέϊ Κρονίωνι,

V. 42. ὑπεκπροφύγῃ] Em. ὑπερπροφύγῃ. A. P 2. ὑπεκπροφύγοι.

V. 44. ὑπεκτολυπεύσας] A. It. ἐκτολμήσας.

V. 45. φίλως] A. It. P 2. φιλίως, quod praeferrem, si scriberetur ἀσπασίως φιλίως τε.

V. 50. οὐκέθ' ὁμά] Lennep. οὐ καθομά.

V. 51. αὖ μέγ'] Tr. δὲ μέγ'.

V. 54. Ἰφικλέα λαοσσόῳ] Sic scripsi Hermanni scri-

V. 39. ποιμένας ἀγροιώτας] Heinrichius propterea hoc additum a poëta putat, quod summa heroici aevi cura in re pecuaria poneretur. Cf. Op. 120. 163. Sed alia etiam causa subest. Nempe boves ut praedam secum duxerat Amphitruo, quos, quanquam eorum cura iniungenda familiae esset, prae magno Alcumenae amore neglexit.

V. 42. ἀσπαστόν] adverbialiter. Cf. Hom. Odyss. V, 398.

V. 50. οὐκέθ' ὁμά] Mens Hesiodi haec est: ἐγείνατο διδυμάονε παῖδε, i. e. similes eo erant, quod erant gemini fratres, sed animo erant diversissimi, i. e. non amplius similes οὐκέθ' ὁμὰ φρονέοντε, κασιγνήτω γε μὲν ἤστην. Idem sensus est Oper. 13. Sic οὐκέθ' ὁμῶς apud Hom. Il. IX, 605. οὐκ ἔθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι πόλεμόν περ ἀλαλκών. γε μὲν, pro γε μὴν, tamen, epicorum est proprium. V. Buttmann. exc. I. ad Aratum.

V. 57. Κύκνον] Cycnus, Martis ex Pelopia filius, pompas et theorias Delphos deducendas haud procul ab Apollinis Pagasaei agro depopulari solebat. V. Müller. Dor. I. p. 204. Prolegg. Mythol. p. 303. Scut. 480. Hanc fabulam suo more adornarat Stesichorus. V. Schol. Pind. Ol. X, 19. et Stesichori fragm. ed. Gaisf. poët. Graec. min. III. p. 343. ed. Lips. Mire pro Ἀρηϊάδης dicitur Ἀρητιά-

αὐτὰρ Ἰφικλέα λαοσσόῳ Ἀμφιτρύωνι,
κεκριμένην γενεήν· τὸν μὲν βροτῷ ἀνδρὶ μιγεῖσα,
τὸν δὲ Διὶ Κρονίωνι, θεῶν σημάντορι πάντων.

Ὃς καὶ Κύκνον ἔπεφνεν Ἀρητιάδην μεγάθυμον.
εὗρε γὰρ ἐν τεμένει ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος
αὐτὸν καὶ πατέρα ὅν, Ἄρην, ἆτον πολέμοιο,
τεύχεσι λαμπομένους σέλας ὣς πυρὸς αἰθομένοιο,
ἑσταότ' ἐν δίφρῳ· χθόνα δ' ἔκτυπον ὠκέες ἵπποι,
νύσσοντες χηλῇσι, κόνις δέ σφ' ἀμφιδεδήει
κοπτομένη πλεκτοῖσιν ὑφ' ἅρμασι καὶ ποσὶν ἵππων.
ἅρματα δ' εὐποίητα καὶ ἄντυγες ἀμφαράβιζον,
ἵππων ἱεμένων· κεχάρητο δὲ Κύκνος ἀμύμων,
ἐλπόμενος Διὸς υἱὸν ἀρήϊον ἡνίοχόν τε
χαλκῷ δῃώσειν καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δύσειν.
ἀλλά οἱ εὐχωλέων οὐκ ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων·

ptura paullulum immutata (volebat is Ἰφικλῆ) add. ad Schaeferi edit. Greg. de diall. p. 879. Ἰφικλῆ λαοσσόῳ legitur in Em. Viteb. Ἰφικλῆα λ, P 2. Ceteri (ut Ven.) Ἰφικλῆά γε δορυσσόῳ, pro quo Heinrich. Ἰφικλῆα δορυσσόῳ ediderat.

V. 59. A. It. πατέρ' ὅν.

V. 60. In Ven. a recentiore manu additus.

V. 65. ἱεμένων] Sic scripsi cum Boissonado ex A. It. Ven. Par., non ἱεμένων. Vide quae monui ad Aristot. Polit. p. 382. Pro δῃώσειν v. 67. A. δαιώσειν.

δης, tanquam ab Ἄρης Ἄρητος. Cf. Thiersch. Gr. gr. §. 181. p. 281. ed. III.

V. 59. Ἄρην] Libenter scripsissem Ἄρη (nam Ἄρη', quod Hermann. volebat ex Viteb. duobus Flor. et P 2. (Ephem. Lips. p. 92.) epicos antiquos non dixisse cum Bekkero (cens. Hom. Wolf. p. 131.) puto,) pro Ἄρην, quod epicos tantum seriores et ne hos quidem deceat, nisi MSS. me avocarent a proposito. Ἄρην scribitur etiam v. 333. 425. (ubi Ἄρηα habent Em. A. It. Viteb.) 457. (ubi Ἄρηα Vit.).

V. 62. νύσσοντες χηλῇσι] Allegatur a Schol. Aristoph. Ach. 740.

V. 63. πλεκτοῖσιν] Noli intelligere currum plectilem, sed structum. V. Callim. Ap. 61. ὁ δ' ἔπλεκε βωμὸν Ἀπόλλων. Cf. v. 306.

V. 68. οὐκ ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων] Heinrichius: „at de Cycni ad Apollinem missis precibus nihil memoratur. Verba οὐκ ἔκλυε ergo accipias: irrita fecit eius vota intus concepta.“ Non assentior. Cycnus enim theorias depraedabatur Delphos Apollini mittendas et ut hunc sibi placaret, aram ei voverat e capitibus occisorum Pagasae exstruendam, quemadmodum prior ipse Apollo e caprarum Cynthiadum capitibus aram sibi fecerat. (V. Callim. Apoll. 61. et auctor ἀγῶν. Ὁμήρ. καὶ Ἡσ. Diog. Laert. Vit. Pythag.

αὐτὸς γάρ οἱ ἐπῶρσε βίην Ἡρακληείην.
πᾶν δ' ἄλσος καὶ βωμὸς Ἀπόλλωνος Παγασαίου
λάμπεν ὑπαὶ δεινοῖο θεοῦ τευχέων τε καὶ αὐτοῦ·
πῦρ δ' ὡς ὀφθαλμῶν ἀπελάμπετο. τίς κεν ἐκείνῳ
ἔτλη θνητὸς ἐὼν κατεναντίον ὁρμηθῆναι
πλὴν Ἡρακλῆος καὶ κυδαλίμου Ἰολάου;
κείνων γὰρ μεγάλη τε βίη καὶ χεῖρες ἄαπτοι
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
ὅς ῥα τόθ' ἡνίοχον προςέφη κρατερὸν Ἰόλαον·

Ἥρως ὦ Ἰόλαε, βροτῶν πολὺ φίλτατε πάντων,
ἦ τι μέγ' ἀθανάτους μάκαρας τοὶ Ὄλυμπον ἔχουσιν
ἤλιτεν Ἀμφιτρύων, ὅτ' ἐϋστέφανον ποτὶ Θήβην
ἦλθε λιπὼν Τίρυνθον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,

V. 72. *ἐκείνῳ*] *ἐκείνων*, quod habent Harl. Med., Heinrichius non debebat adoptare.

V. 76. *μέλεσσιν*] Em. *μελέεσσιν*.

V. 79. *τι μέγ' ἀθανάτους*] Sic vulgatum *τι μετ' ἀθαν.* (It. *μεθ'*) correxit Dorvill. ad Charit. p. 220. Hermannus l. l. malebat *ἦ μέγα δή τι θεοὺς μάκαρας*, quod diversum sit *τι μέγα* et *μέγα τι*. Illud vero quum sit aliquid magni, hoc vero aliquod magnum atque utrumvis quum hic locum habere possit, perstiti cum Gaisf. ac Dind. in correctione Dorvilliana.

V. 81. *Τίρυνθον*] Par. *Τίρυνθα*. Ruhnk. et Wintert. *Τίρυνθος*.

V. 84. *ἄρμενα*] Em. *ἅρματα*.

V. 85. *ἱκέτῃσι — τίον*] Em. *ἱκέτῃ — τοῖον*. Pro *ἄρα* A. It. *ἄρ*.

V. 87. *ἐπιπλομένων*] *περιπλομένων* P2. *ἐπιπλομένῳ ἐνιαυτῷ* Tr. *ἄμμε περιπλομένων* malebat Guietus.

VIII, 1, 12.). Demonstratur verbis Scholiastae Pindari Ol. X, 19., ubi cave cum Heynio et Boeckhio scribas *τῷ Ἄρει* pro *τῷ Ἀπόλλωνι*. Ipse Apollo eius preces non exaudivit, quod magis sibi curae cordique erant Delphica sacra quam Pagasaea.

V. 71. *θεοῦ*] *Ἄρεος, αὐτοῦ, Κύκνου*.

V. 75. Cf. Theogon. 152. Op. et D. 147. 148.

V. 79 — 94. Haec alius esse auctoris recte auspicatur Thiersch. de Hes. p. 28.

V. 81. *Τίρυνθον*] ἡ *Τίρυνθος* (ut *Κόρινθος, Προβάλινθος, Ὄλυνθος, Σύρινθος*, v. Welck. Tril. Aesch. p. 212.) forma non est inusitata. Stephan. B. v. *Τίρυνς· τὸ ἐκ τόπου Τιρυνθόθεν, εἰς τόπον Τιρυνθόνδε· ὤφειλε δὲ Τιρυνθάδε ὡς πρὸς αἰτιατικήν*, quem iam Lennepius laudavit. Cf. Argum. IV. *Τίρυνς* nominativus est inventum grammaticorum. V. Lobeck. Phryn. p. 116.

V. 82. *βοῶν ἕνεκα*] quum bubus irasceretur. V. vs. 11.

V. 83. *Ἡνιόχη*] Sophocli Antigona dicitur Eurydice.

κτείνας Ἠλεκτρύωνα βοῶν ἕνεκ' εὐρυμετώπων·
ἵκετο δ' εἰς Κρείοντα καὶ Ἡνιόχην τανύπεπλον,
οἵ ῥά μιν ἠσπάζοντο καὶ ἄρμενα πάντα παρεῖχον,
ἣ δίκη ἔσθ' ἱκέτῃσι, τίον δ' ἄρα κηρόθι μᾶλλον.
ζῶε δ' ἀγαλλόμενος σὺν εὐσφύρῳ Ἠλεκτρυώνῃ,
ᾗ ἀλόχῳ· τάχα δ' ἄμμες ἐπιπλομένων ἐνιαυτῶν
γεινόμεθ' οὔτε φυὴν ἐναλίγκιοι οὔτε νόημα,
σός τε πατὴρ καὶ ἐγώ. τοῦ μὲν φρένας ἐξέλετο Ζεύς,
ὃς προλιπὼν σφέτερόν τε δόμον σφετέρους τε τοκῆας
ᾤχετο, τιμήσων ἀλιτήμενον Εὐρυσθῆα,
σχέτλιος· ἦπου πολλὰ μετεστοναχίζετ' ὀπίσσω
ἣν ἄτην ἀχέων· ἡ δ' οὐ παλινάγρετός ἐστιν.
αὐτὰρ ἐμοὶ δαίμων χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους.
ὦ φίλος, ἀλλὰ σὺ θᾶσσον ἔχ' ἡνία φοινικόεντα

V. 91. ἀλιτήμενον] Sic codd. ad unum omnes. Sed fateor magnopere mihi placere coniecturam Guieti ἀλιτήμερον, de qua v. Herm. add. ad Schaef. edit. Greg. p. 879. Nam Bentleii et Heynii emendatio Εὐρυσθῆ' ἠλιτόμηνον iure reprobata est ab Hermanno et Bekkero. Ἠλιτόμηνος est ἑπταμηνιαῖος, qualis vere factus est Eurystheus (Il. XIX, 118) a Iunone, ne Hercules prior dias luminis auras respiraret. V. Etym. M. p. 428, 10. Ἀλιτήμερον recepit cum Gaisf. Dindorfius. Vulgatam Lennepius defendit apud Boissonadum.

V. 92. μετεστοναχίζετ'] Stobaeus p. 98. μεταστον. — πολλὰ] A. It. μάλα.

V. 93. ἀχέων] ὀχέων, quod maluerat Graevius, recepit Dind., ne accusativum ἣν ἄτην ἀχέων regeret. Sed v. annot. expl.

V. 94. ἐπετέλλετ'] Ven. Tr. ἐπέτειλεν.

V. 85. ἣ δίκη ἔσθ' ἱκέτῃσι] i. e. expiavit Amphitruonem Creon. Vid. Herodot. I, 35. et quos ibi laudavit Wesselingius.

V. 90. σφέτερον] suam domum. V. Voss. ad hymn. Cer. 103.

V. 91. ἀλιτήμενον] Si sanum est, idem significat quod ἀλιτήμονα Il. XXIV, 157. 186. Cf. Buttm. Gr. uber. II. p. 72.

V. 93. ἀχέων] ἀχέω quum sit verbum neutrum, necesse est, ut ἣν ἄτην coniungas cum μετεστοναχίζετο: quare delevi posituram post ὀπίσσω.

V. 95. φοινικόεντα] Non recte Heinrich. interpretatur ebore splendentia; multum enim inter se differunt πορφύρεον (a πυρὶ derivandum geminata radice) et φοινικοῦν, quorum illud sane splendidum significat ad ignis instar, hoc vero nihil est nisi rubrum. Ceterum hunc et insequentem versum non esse antiqui auctoris arbitratur Thiersch. de Hes. p. 28. propter repetitionem, quae insit verbis ἔχ' ἡνία φοινικόεντα

ἵππων ὠκυπόδων· μέγα δὲ φρεσὶ θάρσος ἀέξων
ἰθὺς ἔχειν θοὸν ἅρμα καὶ ὠκυπόδων σθένος ἵππων,
μηδὲν ὑποδδείσας κτύπον Ἄρεος ἀνδροφόνοιο,
ὃς νῦν κεκληγὼς περιμαίνεται ἱερὸν ἄλσος
Φοίβου Ἀπόλλωνος, ἑκατηβελέταο ἄνακτος·
ἦ μὴν καὶ κρατερός περ ἐὼν ἄαται πολέμοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἀμώμητος Ἰόλαος.
Ἠθεῖ', ἦ μάλα δή τι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
τιμᾷ σὴν κεφαλὴν καὶ ταύρεος Ἐννοσίγαιος,
ὃς Θήβης κρήδεμνον ἔχει ῥύεταί τε πόληα·
οἷον δὴ καὶ τόνδε βροτὸν κρατερόν τε μέγαν τε
σὰς εἰς χεῖρας ἄγουσιν, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄρηαι.
ἀλλ' ἄγε δύσεο τεύχε' ἀρήϊα, ὄφρα τάχιστα
δίφρους ἐμπελάσαντες Ἄρηός θ' ἡμέτερόν τε

V. 97. ἔχειν] Harl. ἔχων.
V. 101. καὶ] omisit P2.
V. 103. ἠθεῖ' ἦ] Sic It. I. ὦ θεῖ' ἦ Ven. Tr. ἦ θεῖ' ἦ A. ἦ θεῖ' ἦ Pal. ἠθεῖε Par. ὦ ἠθεῖε ἦ Med.
V. 105. πόληα] πόληας P2.
V. 107. ἐς pro εἰς A. It.
V. 108. ἀλλ' ἄγε] Sic P2. Dind. Vulgo ἀλλά γε.
V. 110. οὔτι] A. It. Harl. οὔτοι. Sic Bentl.

et ἰθὺς ἔχειν etc. Tamen aliquantum differunt ἔχεν ἡνία et ἰθὺς ἔχε θοὸν ἅρμα, quorum hoc est: fac ut recta via sine ambagibus currus contra Martem dirigatur.

V. 96. ἀέξων ἔχειν] V. Matth. Gr. §. 544.

V. 101. ἄαται] Buttmann. Lexil. I. p. 300. et Gr. ub. II. p. 86. malit ἆται. Sed vide quae de his verborum generibus monui Doctrina accent. gr. §. 17., quibus addatur ab Hesiodo usurpari μηχανάαται Oper. 241. Ἆται scribere non licet propterea, quod ἄαται hic habet vim ac potestatem futuri, ut ἔδομαι, πίομαι (v. Buttm. Gr. ub. I. p. 408. II. p. 86.), quae necessario brevem habent ante exitum syllabam, ut futura esse videri queant. Nam εἶμι ad aliud genus pertinet, utpote cuius futura significatio pendet a notione verbi eundi.

V. 103. ἠθεῖ'] Ἠθεῖον vocabulo honorifico adolescentes apud epicos poëtas compellare solent maiorem natu.

V. 104. ταύρεος Ἐννοσίγαιος] De Neptuno, Onchesti in Boeotia culto, intelligi debere recte monuit Tzetza, eo tamen falsus, quod a tauris ipsi immolatis hoc cognomen tulisse deum arbitratur. Ταύρεος Ἐννοσίγαιος est Neptunus, qui undis Onchesti lacus, taurorum instar mugientibus, (Cf. Aristot. Probl. XXIII. 2.), Thebarum urbem, cuius in se recepit custodiam, de periculis imminentibus advertit. V. Mülleri Orchom. p. 43. Ob hanc caussam apud nostrum dicitur Ἐννοσίγαιος, ὃς Θήβης κρήδεμνον ἔχει ῥύεταί τε πόληα.

μαρνώμεσθ', ἐπεὶ οὔτι ἀτάρβητον Διὸς υἱὸν
οὐδ' Ἰφικλείδην δειδίξεται, ἀλλά μιν οἴω
φεύξεσθαι δύο παῖδας ἀμύμονος Ἀλκείδαο,
οἳ δή σφι σχεδὸν εἰσι, λιλαιόμενοι πολέμοιο
φυλόπιδα στήσειν, τά σφιν πολὺ φίλτερα θοίνης.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ βίη Ἡρακληείη,
θυμῷ γηθήσας· μάλα γάρ νύ οἱ ἄρμενα εἶπεν·
καί μιν ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἥρως ὦ Ἰόλαε, διοτρεφές, οὐκέτι τηλοῦ
ὑσμίνη τρηχεῖα· σὺ δ' ὡς πάρος ἦσθα δαΐφρων,
ὣς καὶ νῦν μέγαν ἵππον Ἀρείονα κυανοχαίτην
πάντη ἀναστρωφᾶν, καὶ ἀρηγέμεν ὥς κε δύνηαι.
Ὣς εἰπὼν κνημῖδας ὀρειχάλκοιο φαεινοῦ,
Ἡφαίστου κλυτὰ δῶρα, περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε,

V. 111. Bentl. οὐ ϝιφικλείδην.
V. 114. φίλτερα] A. It. P 2. Rehd. Harl. Steph. marg. φέρτερα.
V. 115. θυμῷ] Ven. Tr. μύθῳ.
V. 116. νυ] om. P 2.
V. 119. τρηχεῖα] A. It. Em. Harl. τραχεῖα.
V. 120. Ἀρείονα κυαν.] Ven. ἀρείονα Κυαν.

V. 112. δύο παῖδας Ἀλκείδαο] Amphitruonis, filii Alcaei. Παῖς latiori sensu usurpatur.

V. 113. εἶσι] Sic libri tantum non omnes, quum debuissent ἴασι vel ἴεισι. Pro εἶσι apud Theognid. 715. (Bekk. ed. II.) Brunckius scripserat ἴσι (probante primo Buttmanno Gr. ub. I. p. 562, qui postea tamen mutavit sententiam), Bekkerus εἰσί. Ἴσι cur Graece dictum esse non putem significavi doctrin. accent. gr. §. 16. Neque nunc mihi persuadeas εἶσι esse pluralem numerum, potius est singularis ex schemate Boeotico, Pindaro etiam proprio, pro plurali. Cf. ad v. 245. — σφι, ei. V. Voss. hymn. Cer. v. 103.

V. 120. Ἀρείονα] De hoc equo v. Pausan. VIII, 25. Homer. Il. XXIII, 346. 347, Schellenberg. ad Antim. rel. p. 65., quos laudavit Heinrichius. Non intelligi currum uno equo rectum iam monuit contra eundem Heinrichium Hermannus l. l. comparato loco Hom. Il. XXIII, 409. 525. Tamen huius rei exemplum est apud Eurip. Oreste 1004. μονόπωλος ἀώς.

V. 122. ὀρειχάλκοιο] Homero, tragicis atque Pindaro incognitum est hoc metallorum genus, ab auctore hymni in Vener. 9. primo memoratum: ἐν δὲ τρητοῖσι λοβοῖσιν ἄνθεμ' ὀρειχάλκου, χρυσοῖό τε τιμήεντος. Schol. Apollon. IV, 973. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τελεταῖς φησι μὴ ὑπάρχειν τὸ ὄνομα μηδὲ τὸ τούτου εἶδος. V. Boisson. ad Philostr. her. p. 602. Boeckh. Corp. Inscr. I. p. 260 sq. Tamen Latinorum aurum in ὀρει-

δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε,
καλόν, χρύσειον, πολυδαίδαλον, ὅν οἱ ἔδωκε
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διός, ὁππότ' ἔμελλε
τοπρῶτον στονόεντας ἐφορμήσασθαι ἀέθλους.
θήκατο δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἀρῆς ἀλκτῆρα σίδηρον
δεινὸς ἀνήρ· κοίλην δὲ περὶ στήθεσσι φαρέτρην
καββάλετ' ἐξόπιθεν· πολλοὶ δ' ἔντοσθεν ὀϊστοὶ
ῥιγηλοί, θανάτοιο λαθιφθόγγοιο δοτῆρες.
πρόσθεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον καὶ δάκρυσι μῦρον,
μέσσοι δὲ ξεστοί, περιμήκεες, αὐτὰρ ὄπισθεν
μόρφνοιο φλεγύαο καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν.

V. 124. *ἔδυνε*] Ven. *ἔδυνεν*, et sic semper in fine versus.

V. 125. *ὅν οἱ ἔδωκε*] Sic Tr., duo Flor., Vit. Male vulgo *ὅν ῥ' οἱ ἔδωκε*. V. Herm. Orph. p. 780.

V. 130. *ἔντοσθεν*] Ven. *τοι ἔσσαν*.

V. 134. *μόρφνοιο*] Vulgo *μορφνοῖο*. Arcad. p. 62, 8.

V. 135. *εἵλετο δ' ὄμβριμον ἔγχος — αἴθοπι χαλκῷ*] Vulgo *πτερύγεσσιν | ἦσαν. ὃ δ' ὄμβριμον ἔγχος — εἵλετο χαλκῷ*, quo *χάλκου* (aurichalci) vocabulo latere nullus dubito. Videtur enim a Tuscis primum, ex quorum sermone aurum receptum est Latinis, hoc metallorum genus Graecis allatum esse, conflatum ex auro et cupro, proprio illo Tuscorum metallo. Atqui Tyrrheni (nempe Tusci) noti sunt auctori hymn. in Bacchum v. 8, et cuprum propterea Veneri acceptum fuisse videtur, quod in Cypro insula magna eius metalli vis effodiebatur, unde nomen tulit apud nos. Cuprum enim est metallum cyprium. Glossar. Henr. Steph. habet: aurochalca *κραμάτινα* (l. *χρωμάτινα* cf. auripigmentum *κρώματον* l. *χρωμάτινον*).

V. 128. *σίδηρον*] ensem.

V. 132. *δάκρυσι μῦρον*] Mirum, si dictum esset pro: ciebant lacrimas occisorum cognatis, ut arbitratur cum Tzetza Heinrichius; potius intelligendum est de sagittis venenatis. Scholium Tzetzae sic corrigas sis: *μῦρον ἔῤῥεον δὲ καὶ ἔσταζον [καὶ δάκρυσι μῦρον, ἀντὶ τοῦ μύρεσθαι ἐποίουν τοὺς τῶν ἀναιρεθέντων οἰκείους], ὡς κεχρισμένων τῶν βελῶν ὄντων θανασίμῳ φαρμάκῳ.* Uncis inclusa inserenda sunt post *φαρμάκῳ*, nam verbis *καὶ δάκρυσι μῦρον* inchoatur alia quaedam hunc locum explicandi ratio.

V. 134. *μόρφνοιο φλεγύαο*] *ἐπτερωμένοι ἦσαν μέλανος ἀετοῦ φλεγύου ἐκ τοῦ φλέγειν καὶ λαμπρὸν εἶναι· οἱ δὲ ὄρνεον εἶναι παραπλήσιον γυπί.* V. Etymol. M. s. v. Mülleri Orchom. p. 195. 196.

V. 137. *ἀδάμαντος*] *Ἀδάμας* habendus est in numero fictitiorum metallorum, vel incognitorum posteris. Blomf. Aesch. Prom. 6. male ferrum intelligi dicit.

V. 139. In hac quae sequi-

εἵλετο δ' ὄμβριμον ἔγχος ἀκαχμένον αἴθοπι χαλκῷ·
κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκε,
δαιδαλέην, ἀδάμαντος, ἐπὶ κροτάφοις ἀραρυῖαν,
ἥτ' εἴρυτο κάρη Ἡρακλῆος θείοιο.
Χερσί γε μὲν σάκος εἷλε παναίολον, οὐδέ τις αὐτὸ
οὔτ' ἔῤῥηξε βαλὼν οὔτ' ἔθλασε, θαῦμα ἰδέσθαι.
πᾶν μὲν γὰρ κύκλῳ τιτάνῳ λευκῷ τ' ἐλέφαντι
ἠλέκτρῳ θ' ὑπολαμπὲς ἔην, χρυσῷ τε φαεινῷ
λαμπόμενον, κυάνου δὲ διὰ πτύχες ἠλήλαντο.
ἐν μέσσῳ δὲ δράκοντος ἔην φόβος οὔτι φατειός,
ἔμπαλιν ὄσσοισιν πυρὶ λαμπομένοισι δεδορκώς·

nihil potest languidius fingi atque ineptius. Pro εἵλετο tamen A. It. Vit. Em. P2. αἴθοπι. Quod ego recepi est ex palmaria Hermanni emendatione ephem. litt. Lips. l. l. p. 94.

V. 137. ἀδάμαντος] P2. ἀδάμαντον.

V. 138. εἴρυτο] Ven. ἤρυτο. Tr. ἤρητο.

V. 143. κυάνου] Steph. m. κυανοῦ.

V. 144. φατειός] Em. φατεινός.

V. 145. ἔμπαλιν] P2. ἔμπαλι δ'. vs. seq. A πλᾶτο.

tur descriptione clipei ne quis putet poëtam ita sibi animo finxisse formam scuti figuramque, ut ab artifice posset vel exsculpi vel delineari; is enim rem actam ageret, quum iusto liberius evagarit poëtae ingenium; vid. vs. 217 sq. Ceterum v. 171 — 317., quibus continetur uberior scuti descriptio, additos esse a poëta aliquanto seriori monui ad v. 217. 318. Antiquior poëta scripserat χερσί γε μὲν σάκος εἷλε παναίολον· οὐδέ τις αὐτὸ οὔτ' ἔῤῥηξε βαλών, οὔτ' ἔθλασε, θαῦμα ἰδέσθαι, θαῦμα ἰδεῖν καὶ Ζηνὶ βαρυκτύπῳ, οὗ διὰ βουλὰς κ. τ. ἑ. v. 318 sq. Similiter Pindar. Pyth. I, 47. τέρας μὲν θαυμάσιόν τε ἰδέσθαι, θαῦμα δὲ παριόντων ἀκοῦσαι. Aliter Thiersch. de Hes. p. 27., qui versus 139 — 319. additos esse putat. Sed 139. 140 et 318. pertinere ad antiquius carmen apertum est.

V. 141. κύκλῳ] Recte Heinrich. dictum esse censet pro πᾶν σάκος ἐν κύκλῳ, vel πᾶς κύκλος τοῦ σάκεος. Totus enim clipeus quadripartitus fuisse videtur, prima pars gypso (τιτάνῳ), secunda ebore, electro tertia, et quarta auro ita exornata, ut quattuor hae areae laminis caeruleis distinguerentur (κυάνου δὲ πτύχες διηλήλαντο).

V. 141. ἐλέφαντι] V. Heyn. Comment. Soc. sc. T. I. p. 111. et Heinr. praef. ad Scut. p. LIX.

V. 142. ἠλέκτρῳ] τὸ ἤλεκτρον (ab ἕλκειν cum Buttmanno derivandum) non est metallorum genus, sed quod nos dicimus Bernstein, αἱ ἤλεκτροι artificium ex eadem materia. V. Buttm. Mythol. II. p. 346 sq.

V. 144. φόβος] horrenda facies.

V. 145. ἔμπαλιν δεδορκώς] i. e. λοξὰ βλέπων.

τοῦ καὶ ὀδόντων μὲν πλῆτο στόμα λευκὰ θεόντων,
δεινῶν, ἀπλήτων, ἐπὶ δὲ βλοσυροῖο μετώπου
δεινὴ ἔρις πεπότητο κορύσσουσα κλόνον ἀνδρῶν,
σχετλίη, ἥ ῥα νόον τε καὶ ἐκ φρένας αἴνυτο φωτῶν,
οἵτινες ἀντιβίην πόλεμον Διὸς υἷι φέροιεν.
τῶν καὶ ψυχαὶ μὲν χθόνα δύνουσ' Ἄϊδος εἴσω
αὐτῶν, ὀστέα δέ σφι περὶ ῥινοῖο σαπείσης
Σειρίου ἀζαλέοιο κελαινῇ πύθεται αἴῃ.
ἐν δὲ Προΐωξίς τε Παλίωξίς τε τέτυκτο,
ἐν δ' Ὅμαδός τε Φόβος τ' Ἀνδροκτασίη τε δεδήει.
ἐν δ' Ἔρις, ἐν δὲ Κυδοιμὸς ἐθύνεον, ἐν δ' ὀλοὴ Κὴρ
ἄλλον ζωὸν ἔχουσα νεούτατον, ἄλλον ἄουτον,
ἄλλον τεθνηῶτα κατὰ μόθον ἕλκε ποδοῖιν.

V. 147. *μετώπου*] Ven. Tr. *προςώπου.*

V. 148. *δεινὴ ἔρις*] Vulgo *δεινὴ Ἔρις.*

V. 149. *αἴνυτο*] Recte sic scripsit Dind. ex marg. Em. et Ven. Tr.; nam *εἵλετο*, quod vulgo circumfertur, est glossema. V. Hom. Il. IV, 531. *ἐκ δ' αἴνυτο θυμόν.* V, 155. *φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμόν.*

V. 153. *κελαινῇ*] *μελαίνῃ* Harl. Tr.

V. 155. *φόβος τ' — δεδήει*] Vit. *φόνος τε ἀνδρῶν ἀνδροκτασιάων.* Em. *φόνος τ' ἀνδρῶν ἀνδροκτασίητε.* P 2. *φόνος τε ἀνδρῶν ἀνδροκτασίη.*

V. 159. Vulgo *δαφοίνεον.*

V. 165. *θαυματὰ*] Hoc pro *θωὖτὰ* recepi cum Gaisf. et Dind. ex Ven. Pal. Par. (ap. Ruhnk.) Neap., duobus Flor.; *θαυ-*

V. 146. *λευκὰ θεόντων*] Vid. v. 224. Theogon. 733, u. v. Cf. quos laudavit Heinrich. Invenitur primum apud Homerum Od. XXIV, 208. *ἔνθα οἱ οἶκος ἔην, περὶ δὲ κλισίην θέε πάντῃ.*

V. 148. *δεινὴ ἔρις*] *δεινὴ Ἔρις* ab hoc loco alienum est, vel propter v. 156. Inepte etiam, ut hoc addam, dictum esset: *δεινὴ Ἔρις πεπότητο ἐπὶ βλοσυροῦ μετώπου*, quod quomodo poëta sibi cogitarit non facile quispiam assequatur, nam quo minus interpretere: draconis cervici imminet Eris, ut voluit Heinrichius, impedit tam *μετώπου* vocabuli significatio, quam totius loci tenor. Igitur non erraveris, si ita interpretatus fueris: auf dem grimmigen Antlitz schwebt (ist ausgedrückt) Kampfwuth.

V. 151. *τῶν*] ad *αὐτῶν* pertinens (v. 152.), non est articulus, ut voluit Heinrichius, sed pronomen demonstrativum, ut in iis exemplis, quae protulit vir doctissimus. Il. VIII, 170. XXI, 114.; *αὐτῶν* oppositum est *τοῖς ὀστέοις*, aliter atque Il. I, 4.

V. 152. *περὶ ῥινοῖο σαπείσης*] *περὶ* coniunge cum *σαπείσης.*

V. 153. *Σειρίου ἀζαλέοιο*] quando Sirius torret. Non magis opus est supplere *ὑπὸ* vel *ὄντος*, quam in genitivis *θέρους*, *ἔαρος*, *ὄρθρου*. Op. 575. *αἰθρίας* Aristoph. Nubb. 367. v. Matth. Gr. gr. §. 377. 2. et

εἷμα δ' ἔχ' ἀμφ' ὤμοισι δαφοινεὸν αἵματι φωτῶν,
δεινὸν δερκομένη καναχῇσι τε βεβριθυῖα.
ἐν δ' ὀφίων κεφαλαὶ δεινῶν ἔσαν, οὔτι φατειῶν,
δώδεκα, ταὶ φοβέεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων,
οἵτινες ἀντιβίην πόλεμον Διὸς υἷι φέροιεν·
τῶν καὶ ὀδόντων μὲν καναχὴ πέλεν εὖτε μάχοιτο
Ἀμφιτρυωνιάδης, τὰ δὲ δαίετο θαυματὰ ἔργα.
στίγματα δ' ὡς ἐπέφαντο ἰδεῖν δεινοῖσι δράκουσι
κυάνεα κατὰ νῶτα, μελάνθησαν δὲ γένεια.
ἐν δὲ συῶν ἀγέλαι χλούνων ἔσαν ἠδὲ λεόντων
ἐς σφέας δερκομένων, κοτεόντων θ' ἱεμένων τε.
τῶν καὶ ὁμιληδὸν στίχες ἤϊσαν· οὐδέ νυ τοίγε
οὐδέτεροι τρεέτην· φρῖσσόν γε μὲν αὐχένας ἄμφω.

μαστά P2. Med. duo alii Flor. ap. Lennep. Vit., *θέσκελα* unus Flor. ap. Lennep.

V. 166. *στίγματα — κυάνεα*] Male habet ultima vocis *κυάνεα* producta, quare Herm. l. l. coniecit *στιγμαὶ — κυάνεαι*, quod sustentatur Pal. Par. 2. Vit. A. It. 1. Steph. marg., qui habent *κυάνεοι*. Cf. Hermann. ad Orph. p. 702.

V. 169. A. *τ' ἱεμένων*.

V. 170. *ὁμιληδόν*] P2. Ven. Tr. *ὁμιλαδόν*. *τοίγε*] Sic Par. A. It. 1. 2. pro *τώγε* vel *τῶν γε*, quod habent ceteri. Qui illud mutarunt, eos male habebat pluralis in *τώ γε* et *οὐδέτεροι* iunctus duali *τρεέτην*.

V. 171. *οὐδέτεροι*] P2. *οὐδέτερον*. A. *οὐδ' ἕτ*.

quae diximus ad Aristot. Oec. p. 82. Sirius hic non est pro sole, quod habent seriores epici. V. Herm. Orph. p. 813.

V. 156 — 159. Hi versus a rhapsodo sublecti Homero Il. XVIII, 535 — 538. Sed propterea non sunt relegandi. Cf. Herm. l. l. p. 93.

V. 157. 158. His personis *τεθνηκότος*, *νεουτάτου* et *ἀούτου* tres pugnae sortes: letum, vulnus et captivitas significantur. Maxime memorabilis est *ἄουτος* forma, etiam Homero l. l. usurpata. Nam analogum erat *ἀνούτατος* Il. IV, 540. vel *ἀνούτητος*, unde *ἀνουτητί* Il. XXII, 371., si ab *οὐτάω* derivandum erat; quare, nisi Homeri locus omnibus sustentaretur codicibus, ab auctore nostro scriptum esse *ἀλωτόν* vel *ἁλόντα* contenderem.

V. 160. *βεβριθυῖα*] *Καναχαὶ* sunt sonitus spoliorum, quorum pondere gravis incedit. Nam *βρίθειν καναχῇ* vix esse possit graviter vociferari.

V. 165. *δαίετο θαυματὰ ἔργα*] *Δαίετο* ardebant fulgore metalli. HEINR. *θαυματά* pro *θαυμαστά*, ut *ἀγατός* pro *ἀγαστός*, *ἀδάματος* pro *ἀδάμαστος*.

V. 166. *ἐπέφαντο ἰδεῖν*] V. Matth. Gr. §. 535.

V. 168. *χλούνων*] Contractum esse videtur ex *χελούνης*, ut a *χελὼν* derivetur, quod apprime accommodatum apro est.

V. 169. *θ' ἱεμένων τε*] V. annot. crit. ad v. 65.

ἤδη γάρ σφιν ἔκειτο μέγας λῖς, ἀμφὶ δὲ κάπροι
δοιοὶ ἀπουράμενοι ψυχάς, κατὰ δέ σφι κελαινὸν
αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζ'· οἱ δ', αὐχένας ἐξεριπόντες,
κείατο τεθνηῶτες ὑπὸ βλοσυροῖσι λέουσι.
τοὶ δ' ἔτι μᾶλλον ἐγειρέσθην, κοτέοντε μάχεσθαι,
ἀμφότεροι, χλοῦναί τε σύες χαροποί τε λέοντες.
ἐν δ' ἦν ὑσμίνη Λαπιθάων αἰχμητάων
Καινέα τ' ἀμφὶ ἄνακτα Δρύαντά τε Πειρίθοόν τε
Ὁπλέα τ' Ἐξάδιόν τε Φάληρόν τε Πρόλοχόν τε
Μόψον τ' Ἀμπυκίδην, Τιταρήσιον, ὄζον Ἄρηος,
Θησέα τ' Αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν·
ἀργύρεοι, χρύσεια περὶ χροῒ τεύχε' ἔχοντες.
Κένταυροι δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἠγερέθοντο
ἀμφὶ μέγαν Πετραῖον ἰδ' Ἄσβολον οἰωνιστὴν

V. 172. λῖς] Ven. λίς. Male. Vid. doctr. de accent. p. 59. Antea A. κάπροιω (sic).

V. 176. κοτέοντε] Steph. m. κότεόν τε.

V. 181. 182. Pro his versibus Em. Μόμψον δ' Ἀργείδην ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν.

V. 183. Hic versus, quia deest in MS. Voss. et Harl., pro spurio habetur a Ruhnkenio, Gaisfordio et Dind. Mihi genuinus esse videtur. V. animadvers. expl.

V. 184. Κένταυροι δ'] Em. Κένταυροί θ'.

V. 186. Οὔρειον] Ven. Θούριόν τε.

V. 188. ἀργύρεοι — ἔχοντες] ἀργυρέας — ἔχοντας Harl.

V. 189. συναΐγδην] Ita V. D. observ. misc. I. p. 416. cum Voss. Med. pro eo quod ante Heinr. edebatur συναΐκτην.

V. 192. ἐναρφόρος] Em. ἐναριφόρος, Tr. ἐναρσφόρος, Med. P 2. ἐναροφόρος.

V. 173. ἀπουράμενοι] V. Buttm. lexil. I. p. 76.

V. 178. Λαπιθάων] V. Boettiger. griech. Vasengem. I, 3. p. 75. Müller. Orchom. p. 194 sq.

V. 179. Καινέα δ' ἀμφὶ ἄνακτα] Haec minus recte ita explicantur ab Heinrichio, ut omisso τῶν articulo ἀμφὶ periphrasin personae facere videri debeat pro Καινέως τ' ἄνακτος, Δρύαντός τε etc. Nam in hoc loquendi genere articulus nullo modo abesse potest. Sic Hom. Il. IX, 80. ἐκ δὲ φυλακτῆρες σὺν τεύχεσιν ἐσσεύοντο ἀμφί τε Νεστορίδην Θρασυμήδεα ad hoc genus pertinere nego. Ut hic est simplex structura οἱ φυλακτῆρες ἐσσεύοντο ἀμφὶ Θρασυμήδεα, ita apud nostrum ὑσμίνη Λαπιθάων ἦν ἀμφὶ Καινέα, Δρύαντά τε etc.

V. 183. Bello Lapitharum et Centaurorum ab illis victorum indicatur victoria militiae ordinata incedentis acie atque cultioribus armis instructae de rudi antiquioris temporis agmine reportata. Hoc significatur etiam nominibus Lapitharum et Centaurorum, de quibus vide Mülleri Orchom. p. 197. Buttm. Mythol. II. p. 221., significatur etiam versu ἀργύρεοι, χρύσεια περὶ χροῒ τεύχε' ἔχοντες, apto

Ἄρκτον τ' Οὐρειόν τε μελαγχαίτην τε Μίμαντα
καὶ δύο Πευκείδας, Περιμήδεά τε Δρύαλόν τε,
ἀργύρεοι, χρυσέας ἐλάτας ἐν χερσὶν ἔχοντες.
καί τε συναΐγδην ὡςεὶ ζωοί περ ἐόντες
ἔγχεσιν ἠδ' ἐλάτῃς αὐτοσχεδὸν ὠριγνῶντο.
ἐν δ' Ἄρεος βλοσυροῖο ποδώκεες ἕστασαν ἵπποι
χρύσεοι, ἐν δὲ καὶ αὐτὸς ἐναρφόρος οὔλιος Ἄρης
αἰχμὴν ἐν χείρεσσιν ἔχων, πρυλέεσσι κελεύων,
αἵματι φοινικόεις, ὡςεὶ ζωοὺς ἐναρίζων,
δίφρῳ ἐπεμβεβαώς· παρὰ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τε
ἕστασαν ἱέμενοι πόλεμον καταδύμεναι ἀνδρῶν.
ἐν δὲ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη Τριτογένεια,
τῇ ἰκέλη ὡςεί τε μάχην ἐθέλουσα κορύσσειν,
ἔγχος ἔχουσ' ἐν χερσὶ χρυσείην τε τρυφάλειαν,

V. 193. *αἰχμήν*] Harl. *ἔγχος* ex glossemate.

V. 196. *ἐπεμβεβαώς*] Sic Em. A. P2. Harl. Alii *ἐπεμβαώς*. *δίφρον* Harl. *δίφρου* Dind.

V. 199. *χρυσείην τε τρυφάλειαν*] Malui servare vulgatam, quanquam vitiosam propter correptam primam vocabuli *χρυσείην* syllabam (minime enim epica est correptio, quae invenitur ap. Pindarum. V. Boeckh. expl. p. 289.), quam monstrum versus infandum fovere *ἔγχος ἔχουσ' ἐν χερσὶ χρυσέην τε τρ.*, quod fovet cum Gaisf. Boissonadus, uterque A. It. Ven. Tr. Med. secutus. Dind. ex coniectura Hermanni ad Orph. p. 813. [et Bentl. F. I.] *ἐν χερσὶν ἰδὲ χρυσέην τρυφάλειαν* dedit. Alia est Hermanni emendatio in ephem. Lips. *φαεινήν τε τρ.* ex Hom. Il. X, 76. *Χειρὶ* pro *χερσὶν* legitur in Harl. Med. atque hoc *χερσὶν* facillime potuit ex syllaba proxime sequenti ita oriri, ut, sic semel scripto, *ἐν* post *ἔχουσα* adderetur. Fort. *ἔχουσα χερὶ χρυσείην*.

illo Lapithis et altero *ἀργύρεοι, χρυσέας ἐλάτας ἐν χερσὶν ἔχοντες* Centauris, rudioribus armis usis, accommodato. Quibus consentaneus est v. 190. *ἔγχεσιν ἠδ' ἐλάτῃς αὐτοσχεδὸν ὠριγνῶντο*; nam *ἔγχεα*, pila, sunt opposita *ἐλάταις*, rudibus Centaurorum perticis. Post *ἀργύρεοι* supple *ἦσαν*.

V. 192. *ἐναρφόρος*] Mira compositionis imago male ad analogiam *πυρφόρος* vocabuli directae. Ex variis lectionibus apparet ab initio scriptum fuisse *ἐναρηφόρος*, etiam reliquis vocabulis pro versus ratione mutatis.

V. 194. *ἐναρίζων*] Haec vocabulo *ἐναρίζειν* indita interficiendi notio nondum usurpata est Homericae aetati.

V. 195. *Δεῖμός τε Φόβος τε*] Pallor et Pavor Latinis. V. Liv. I, 27. Eckhel. doctr. num. II, 5. p. 226. v. praeterea Homer. Il. XIII, 299. XV, 119. Sunt Martis et Veneris filii. De Phobo v. Aeschyl. Sept. 45.

V. 198. *ὡςεί τε*] Hoc *τε* cognatum est illi in *οἷά τε, ἐπεί τε*. V. Theog. 93.

V. 199. *τρυφάλειαν*] Olenin: observations sur une note de l'ouvrage intitulé: peintures de vases antiques p. 7. et Butt-

αἰγίδα τ' ἀμφ' ὤμοις· ἐπὶ δ' ᾤχετο φύλοπιν αἰνήν.
ἐν δ' ἦν ἀθανάτων ἱερὸς χορός· ἐν δ' ἄρα μέσσῳ
ἱμερόεν κιθάριζε Διὸς καὶ Λητοῦς υἱὸς
χρυσείῃ φόρμιγγι· θεῶν δ' ἕδος ἁγνὸς Ὄλυμπος·
ἐν δ' ἀγορή, περὶ δ' ὄλβος ἀπείριτος ἐστεφάνωτο
ἀθανάτων ἐν ἀγῶνι· θεαὶ δ' ἐξῆρχον ἀοιδῆς
Μοῦσαι Πιερίδες, λιγὺ μελπομένῃς εἰκυῖαι.
ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος ἀμαιμακέτοιο θαλάσσης
κυκλοτερὴς ἐτέτυκτο πανέφθου κασσιτέροιο,
κλυζομένῳ ἴκελος· πολλοί γε μὲν ἂμ μέσον αὐτοῦ
δελφῖνες τῇ καὶ τῇ ἐθύνεον ἰχθυάοντες,

V. 202. Διὸς καὶ Λητοῦς υἱός] Sic scripsi cum Boiss. et Dind. ex Ven. Tr. tribus Flor. et Neap. Ceteri κιθάριζεν Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός.

V. 203. ἁγνός] Quidam codices, teste Lennepio apud Boiss. ἁγνόν. Heinrich. et Dind. D. Heinsii coniecturam ἄγνυτ' receperunt coll. 279. et 347. Hermann. l. l. v. 204. post v. 206. traiici iussit. Atque sane in hoc versu (204) vitium inesse videtur, quem, ut spurium, uncis inclusit cum Heinr. Dindorfius. Mihi ita scribendus esse videtur: θεῶν δ' ἕδος ἁγνὸς Ὄλυμπος ἦν ἀγορή, i. e. ὁ ἁγνὸς Ὄλυμπος, τὸ θεῶν ἕδος, ἦν ἡ ἀγορά (locus quo convenerant).

V. 205. ἐν ἀγῶνι θεαὶ δ'] Sic cum Graevio Heinrichius. Hanc distinctionem non patitur sedes δὲ particulae. Revocavi pristinam posituram cum Boiss. et Dind.

mannus lexil. II. p. 250. a τρύω et φάλος derivandum esse censent, quod vetat syllaba prima in τρυφάλεια correpta. Etiam Virgilio vulgaris explicatio placuisse videtur. Aen. VII, 785. triplici crinita iuba galea. Τρυφάλεια paullatim pro τριφάλεια scriptum est ab iis, qui a θρύπτω (ut τετράτρυφος Op. 444.) aut a τρυφάω inepte deducerent. Sic Ἀμφικτίονες mutati sunt in Ἀμφικτύονες. Alia quaedam exempla dedit Welcker. Trilog. Prom. p. 479.

V. 203. ἁγνὸς Ὄλυμπος] Boissonadus auctore Lennepio vulgatam ita retinuit, ut versibus 201 — 206. non unum sed duo argumenta in scuto repraesentata esse putaret, alterum deorum ad citharam Apollinis saltantium chorum, alterum Olympum, sedem deorum, cum omnibus divitiis suis ipsoque deorum coetu, accinentibus Musis. De coetu deorum bis in scuto affabre facto non persuadet. V. annot. crit.

V. 206. Πιερίδες] V. Heinr. prf. p. LIX.

V. 207. ἀμαιμακέτοιο] V. annot. ad Theog. 319.

V. 208. πανέφθου κασσιτέροιο] V. Etymol. M. p. 650, 34. Eckhel. doctr. num. I, 1. p. XXIII. Varin. p. 339. Dind.

V. 211. ἀναφυσιόωντες] Ovid. Met. III, 686. acceptum patulis mare naribus efflant.

νηχομένοις ἴκελοι· δοιοὶ δ' ἀναφυσιόωντες
ἀργύρεοι δελφῖνες ἐθοίνων ἔλλοπας ἰχθῦς.
τῶν δ' ὕπο χάλκειοι τρέον ἰχθύες· αὐτὰρ ἐπ' ἀκταῖς
ἧστο ἀνὴρ ἁλιεὺς δεδοκημένος· εἶχε δὲ χερσὶν
ἰχθύσιν ἀμφίβληστρον, ἀπορρίψοντι ἐοικώς.
ἐν δ' ἦν ἠϋκόμου Δανάης τέκος, ἱππότα Περσεύς,
οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων σάκεος ποσὶν οὔθ' ἑκὰς αὐτοῦ,
θαῦμα μέγα φράσσασθαι, ἐπεὶ οὐδαμῇ ἐστήρικτο.
τὼς γάρ μιν παλάμαις τεῦξε κλυτὸς Ἀμφιγυήεις
χρύσεον· ἀμφὶ δὲ ποσσὶν ἔχε πτερόεντα πέδιλα.
ὤμοισιν δέ μιν ἀμφὶ μελάνδετον ἆορ ἔκειτο

V. 206. *μελπομένῃς*] Sic Ven. Tr. Ceteri *μελπομέναις*.
V. 209. *μέν*] A. It. *μιν*.
V. 211. *δοιοί*] Ven. It2. *δοιώ*.
V. 212. *ἐθοίνων*] *ἐφοίτων* Harl. A. It. 1. 2. Dind.
V. 213. *τῶν δ'*] Sic Ven. Tr. Em. *δ'* vulgo abest.
V. 214. *δεδοκημένος*] P2. *δεδοκευμένος*. [Pro *ἧστο* Bentl. *ἵζετ'* F. I.]
V. 216. *ἠϋκόμου Δ. τέκος*] A. It. *ἠϋκόμοιο* sine *τέκος*.
V. 218. *φράσσασθαι ἐπεὶ οὐδαμῇ*] Sic ex Ven. Med. cum Dind. scripsi pro *φράσσασθ' ἐπεὶ οὐδαμῇ*, quum huius generis elisio rara sit in arsi. V. Herm. hymn. Merc. 133. Spitzner de versu Gr. her. p. 464.
V. 221. *ὤμοισιν δέ μιν ἀμφί*] Vide ne scipserit poëta *δέ οἱ ἀμφί*.

V. 212. *ἔλλοπας*] V. Lobeck. ad Phryn. p. 78.

V. 216. *Περσεύς*] Herculis proavus.

V. 217. *οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων — ἑκὰς αὐτοῦ*] Mirum sane commentum, quod condonarim auctori nostro ut simulacrum poëticum, nisi meminissem Pliniani loci, quo simile narratur Dinocharis artificium. Est is Histor. n. XXXIV, 42. Magnete lapide Dinochares architectus Alexandriae Arsinoës templum concamerare inchoaverat, ut in eo simulacrum eius e ferro pendere in aëre videretur. Intercessit mors et ipsius et Ptolemaei, qui id sorori suae iusserat fieri. Atque tale artificium in mente fuisse nostro, eique recentiori poetae, quanquam id minime conveniens scuto, non multum absum, quin arbitrer (v. quae annotavimus ad v. 139.). Nam Heinrichii explicatio, qui putat clipei oram Perseum non contigisse pedibus, aliter atque Gorgones, quae in clipeo incederent i. e. orae clipei innitererentur, non admodum consentanea verbis est: *θαῦμα μέγα φράσσασθαι, ἐπεὶ οὐδαμῇ ἐστήρικτο.* Atque hinc adducor, ut v. 141 — 317. poëtae alicuius Alexandrini esse credam.

V. 218. *ἐπεὶ οὐδαμῇ*] *πεὶ* et *οὐ* syllabae in unam coalescunt.

χάλκεον ἐκ τελαμῶνος· ὁ δ' ὥςτε νόημα ποτᾶτο.
πᾶν δὲ μετάφρενον εἶχε κάρη δεινοῖο πελώρου,
Γοργοῦς· ἀμφὶ δέ μιν κίβυσις θέε, θαῦμα ἰδέσθαι,
ἀργυρέη· θύσανοι δὲ κατηωρεῦντο φαεινοὶ
χρύσειοι· δεινὴ δὲ περὶ κροτάφοισιν ἄνακτος
κεῖτ' Ἄϊδος κυνέη νυκτὸς ζόφον αἰνὸν ἔχουσα.
αὐτὸς δὲ σπεύδοντι καὶ ἐῤῥίγοντι ἐοικὼς
Περσεὺς Δαναΐδης ἐτιταίνετο. ταὶ δὲ μετ' αὐτὸν
Γοργόνες ἄπλητοί τε καὶ οὐ φαταὶ ἐῤῥώοντο,
ἱέμεναι μαπέειν. ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος

V. 222. *χάλκεον*] Med. *χαλκέου*. In iis quae sequuntur Herm. Orph. p. 694. *ὁ δ' ἔπτατο ὥςτε νόημα* scribi iussit, quod in textum recepit Dind. *ἔπτατο* habet Vit., *νόημ' ἐπτάτο* Pal. v. Spitzner l. l. p. 10 sq., Steph. m. *νόημα ποτᾶτο*, quod nos dedimus etiam ex Ven. Tr. It. 2. Ceteri *νόημ' ἐποτᾶτο*. *Ἔπτατο* hic scribi non potuit, quod imperfecto opus erat in hac descriptione clipei, non aoristo.

V. 223. *κάρη*] *κάρα* Ven. It. 2.

V. 224. *κίβυσις*] Sic Steph. Commel., *κύβισις* A. It., *κίβησις* Ven. Tr., *κίβισις* Med. Em. Apollod. II, 4., *κίβιρις* Par.

V. 225. *κατηωρεῦντο*] Em. *κατηωροῦντο*. Harl. *κατηωρῶντο*.

V. 230. *φαταί*] P 2. *φατοί*.

V. 223. *δεινοῖο πελώρου*] Recte monuit Heinrich. antiquiorem esse in effingenda Medusa terroris notionem, ut apud Homer. Od. XI, 633. et Apollod. II, 4., quae ita post immutata est, ut mirandae pulcritudinis Gorgonem fuisse poëtae narrarent. Ita Pindar. Pyth. XII, 28. *εὐπαράου κρᾶτα Μεδοίσας* dicit. Ad antiquiorem fabulam redit Medusae imago in metopa templi Selinusii repraesentata, ab Angelo et Evans depicta et Panormi nuper a me spectata, ubi ingens Medusae caput a Perseo decidendum rubicundis oculis et faucibus mirae magnitudinis dentibusque aprinis conspicitur.

V. 224. *κίβυσις*] Hoc vocabulum mirae originis Cypriorum esse dicit Hesychius. Mirum est propterea, quod quae apud antiquos reperiuntur in *ισις* desinentia substantiva plerumque abstractam habent, ut ita dicam, notionem, ut *ξένισις*, *ἀγώνισις*, *κούφισις*, *ὅπλισις*, *νόμισις* (cf. Lobeck. ad Phryn. p. 351.), derivanda illa ab verbis in *ιζω* exeuntibus. Mihi eiusdem originis esse videtur atque *κισσύβιον* i. e. *κιβύσιον* per metathesin traiectis syllabis et cognatum cum *κιβωτός*. V. Isidor. origin. 20, 9. „Cibutum Graecum nomen est, quod nos arcam dicimus.“ Eiusdem esse originis atque *κισσύβιον* docet Suidae *κίσσιβις*, male illud a Kustero omissum; qui a *κισσός* deducunt *κισσύβιον* (quod apud Homerum ubique est vini vas) immemores fuerunt praecepti Catonis de re r. III. si voles scire in vinum aqua addita sit nec ne, vasculum

βαινουσέων ἰάχεσκε σάκος μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ
ὀξέα καὶ λιγέως· ἐπὶ δὲ ζώνῃσι δράκοντε
δοιὼ ἀπῃωρεῦντ' ἐπικυρτώοντε κάρηνα.
λίχμαζον δ' ἄρα τώγε· μένει δ' ἐχάρασσον ὀδόντας
ἄγρια δερκομένω. ἐπὶ δὲ δεινοῖσι καρήνοις
Γοργείοις ἐδονεῖτο μέγας φόβος· οἱ δ' ὑπὲρ αὐτέων
ἄνδρες ἐμαρνάσθην πολεμήϊα τεύχε' ἔχοντες,
τοὶ μὲν ἀπὸ σφετέρης πόλιος σφετέρων τε τοκήων
λοιγὸν ἀμύνοντες, τοὶ δὲ πραθέειν μεμαῶτές.
πολλοὶ μὲν κέατο, πλέονες δ' ἔτι δῆριν ἔχοντες

V. 231. χλωροῦ] Em. χλωροῖς. Antea pro μαπέειν P 2. μαρπέειν.

V. 232. ὀρυμαγδῷ] ὀρυγμαδῷ Ven. Tr. P 2.

V. 233. δράκοντε] A. It. δράκοντες. Antea pro ὀξέα καὶ λιγέως P 2. ὀξέα κεκληγώς.

V. 234. ἐπικυρτώοντε] ἐπικυρτώωντε It. ἐπικυρτώωτε A. Vid. Buttm. Gr. ub. I. p. 499. — V. 236. δὲ post δεινοῖσι A.

V. 237. Γοργείοις] A. It. Γοργείης. — οἱ δ' ὑπέρ] ἠδ' ὑπέρ Ven. Tr. οὐδ' ὑπέρ Par. Exspectabas οἱ γὰρ ὑπὲρ αὐτέων: sed illud epicae dialecti magis proprium. V. 238. post ἔχοντες delevi interpunctionem maximam cum Dind.

V. 239. ἀπό] ὑπό Ven. Tr. A. It., ὑπέρ Hark.

V. 240. πραθέειν] προθέειν A. It.

facito de materia ederacea. — Nam non continet vinum vas ederaceum. Cf. praeterea Etym. M. p. 513. Ἡσίοδος ἐν ἀσπίδι ἀμφὶ δέ μιν κίβισις θέε θαῦμα ἰδέσθαι· ἐβάσταζεν ἐν δεκτικῷ τινι ἀγγείῳ τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος ὁ Περσεύς. Apollod. II, 4. Apud Hesychium est κίβισις et κύβεσις pro πήρᾳ, κιβισίς (sic) pro κήλῃ. Apud Zenob. prov. I, 41. est κίβισις. Usus erat hoc vocabulo Callimachus. V. fragm. CLXXVII.

V. 227. Ἄϊδος κυνέη] Poëtis Germanorum antiquis dicitur Nebelkappe, Tarnkappe. De Orci galea vide, quos laudavit Heinrich., Hom. Il. V, 846. et Heynium ad Apollod. II, 4.

V. 232. βαινουσέων] Mirum Gorgones non alis instruxisse poëtam nostrum, qui est in recentioribus habendus. V. Apollod. l. l. — ἰάχεσκε dictum est pro videbatur resonare aes incedentibus Gorgonibus.

V. 233. ζώνῃσι] Hic est pro loco, quo cingi tunicae solebant. Nam ipsi serpentes Gorgonibus erant pro cingulis, ut apud Heliodor. Aeth. III, 4. ζώνην δὲ ἐπεβέβλητο τοῖς στέρνοις — δυοῖν δρακόντοιν τὰ μὲν οὐραῖα κατὰ τῶν μεταφρένων ἐδέσμευε, τοὺς δὲ αὐχένας ὑπὸ τοὺς μαζοὺς παραμείψας καὶ εἰς βρόχον σκολιὸν διαπλέξας καὶ τὰς κεφαλὰς διολισθῆσαι τοῦ βρόχου συγχωρήσας ὡς περίττωμα τοῦ δεσμοῦ κατὰ πλευρὰν ἑκατέραν ἀπῃώρησεν.

V. 236. ἐπὶ δέ] Novam hic scuti imaginem orditur poëta.

μάρναντ᾽· αἱ δὲ γυναῖκες ἐϋδμήτων ἐπὶ πύργων
χάλκεον ὀξὺ βόων, κατὰ δ᾽ ἐδρύπτοντο παρειάς,
ζωῇσιν ἴκελαι, ἔργα κλυτοῦ Ἡφαίστοιο.
ἄνδρες δ᾽, οἳ πρεσβῆες ἔσαν, γήρᾳ τ᾽ ἐμέμαρπτο,
ἀθρόοι ἔκτοσθεν πυλέων ἔσαν, ἂν δὲ θεοῖσι
χεῖρας ἔχον μακάρεσσι, περὶ σφετέροισι τέκεσσι
δειδιότες· τοὶ δ᾽ αὖτε μάχην ἔχον· αἱ δὲ μετ᾽ αὐτοὺς
Κῆρες κυάνεαι, λευκοὺς ἀραβεῦσαι ὀδόντας,
δεινωποὶ βλοσυροί τε, δαφοινοί τ᾽ ἄπλητοί τε

V. 242. ἐπί] Ven. Tr. ἀπό. — V. 244. pro ἴκελαι. A. ἴκελ᾽.

V. 245. γήρᾳ τ᾽ ἐμέμαρπτο] Par. γήρᾳ τε μέμαρται, A. It. Par. marg. γῆράς τ᾽ ἐμέμαρπτον. Ceteri γῆράς τε μέμαρπον, quod minus bene a Lennepio explicatur: qui senectutem attigerant; aliud est enim attingere, vel invitum, senectutem et μάρπτειν, arripere. Heinrichius, qui probe hoc intellexerat, scripsit γῆράς τε μέμαρπεν, aoristus ut esset, Dindorfius vero cum Hermanno l. l. μεμάρπει; rectius sine dubio; valde enim dubito de hac forma aoristi. Sed nimis Hermanni coniectura recedit a vestigiis librorum. Quod nos dedimus est ex Par. et A. It. concinnatum.

V. 243. χάλκεον ὀξύ] Mire dictum est; nam si χάλκεον recte ita interpretatus est Heinrichius, ut indefessum clamorem significet, male hoc in muliebres eiulatus cadere cum Spitznero (de versu Gr. her. p. 99.) arbitror. Sed quod ipse coniecit Spitznerus minus placet quam quod propositum ab Hermanno est; tamen vereor, ne poëta verbis χάλκεον ὀξὺ βόων dicere voluerit, mulieres ἐν χαλκῷ ὀξὺ βοῆσαι, ut ὀξὺ βόων sibi esset pro uno quasi vocabulo. Cf. 445.

V. 245. γήρᾳ τ᾽ ἐμέμαρπτο] Schema Boeoticum, quo saepius usus est Hesiodus et qui eum imitatus est, noster. V. annot. ad Theog. 791. Scut. 113. 254. ὃν δὲ πρῶτον μεμάποιεν, ἀμφὶ μὲν αὐτῷ βάλλ᾽ ὄνυχας μεγάλους. Cf. Apollon. de synt. p. 223. Bekk.

V. 246. ἔκτοσθεν] Convenerant ante portas seniores, ut spectarent propius timidioribus feminis intra moenia relictis.

V. 249. Κῆρες] Multum differunt a Parcis v. 258 sq., quae vitam afferunt et mortem; Κῆρες mortem tantum eamque violentam; Κηρῶν nec numerum nec nomina novit Homerus. Il. XII, 326. Κῆρες ἐφεστᾶσιν μυρίαι. XXIII, 78. Κὴρ ἥπερ λάχε γεινόμενον. Tot enim sunt Κῆρες, quot necis sunt genera.

V. 254. βάλλ᾽] V. annot. ad v. 245. Non opus esse videtur ea explicatione quam proposuit Matth. Gr. §. 304. — Ἀΐδόςδε κατεῖεν] Matthiae Gr. §. 219. κάτῇεν poëtam scripsisse suspicatur, quanquam paullo post moniturus, ᾖε non esse antiquorum. Paullo aliter Buttmannus Gr. ub. I. p. 562. Quum omnes codices et Ioannes Diaconus praebeant κατεῖεν (praeter A. καχεῖεν), nolui mutare. Nam εἶν εἷς εἶ, quod imperfectum, et εἶα εἶας εἶε, quod perfectum ab antiquis grammaticis habetur, non ita exorta esse puto, ut εἶ-ν et ἶ-μεν respondeant ἐτίθη-ν et ἐτίθε-μεν imperfectis, sed ita ut ε in εἶν et εἶα sit anti-

δῆριν ἔχον περὶ πιπτόντων. πᾶσαι δ᾽ ἄρ᾽ ἵεντο
αἷμα μέλαν πιέειν· ὃν δὲ πρῶτον μεμάποιεν
κείμενον ἢ πίπτοντα νεούτατον, ἀμφὶ μὲν αὐτῷ
βάλλ᾽ ὄνυχας μεγάλους, ψυχὴ δ᾽ Ἄϊδόςδε κατεῖεν
Τάρταρον ἐς κρυόενθ᾽. αἱ δὲ φρένας εὖτ᾽ ἀρέσαντο
αἵματος ἀνδρομέου, τὸν μὲν ῥίπτασκον ὀπίσσω,
ἂψ δ᾽ ὅμαδον καὶ μῶλον ἐθύνεον αὖτις ἰοῦσαι.
Κλωθὼ καὶ Λάχεσίς σφιν ἐφέστασαν· ἡ μὲν ὑφήσσων
Ἄτροπος οὔτι πέλεν μεγάλη θεός, ἀλλ᾽ ἄρα ἦγε

V. 246. ἔκτοσθεν] Dind. c. Heinr. ἔντοσθεν, quod senes relicti intra moenia sint. Pristinam scripturam revocavi cum Boiss. et Lennep.

V. 250. δεινωποί] δεινωταί Harl. — ἄπλητοι] A. It. ἀπλήστοι.

V. 252. μεμάποιεν] Ven. Tr. μάρποιεν. Med. μεμάρποιεν.

V. 255. εὖτ᾽ ἀρέσαντο] εὖτ᾽ ἄρ᾽ ἔσσαντο Ven. Tr. Par. Schol.

V. 258. ὑφήσσων] Vit. ὑφάτω.

V. 259. ἀλλ᾽ ἄρα ἦγε] Sic Pal. A. It. Pl. 2. Vit. pro vulgato ἀλλὰ καὶ ἔμπης. Harl. Med. ἀλλ᾽ ἄρα ἦδε. Antea pro πέλεν A. πέλει.

quum augmentum. Quod sustentatur loco Eustathii ad Il. p. 882, 2. τοιούτῳ δὲ λόγῳ κεῖται παρὰ τῷ κωμικῷ εἶειν ὁ δεῖνα ἀντὶ τοῦ ἦλθεν. Atque hoc aut pro vera plusquamperfecti forma habeatur necesse est, aut mutetur in ᾔειν (Aristoph. Plut. 696.). Sustentatur etiam exemplis εἴω et εἴην coniunctivo et optativo, quorum non video analogiam, nisi si ε sit perfecti augmentum, servatum illud etiam per ceteros verbi modos. Nam ne quis θείω atque similia proferat tanquam analoga, non vereor. Omnino male me habet Buttmanni de ἤειν disputatio eo, quod scripto ἤεσαν pro ᾔεσαν habes augmentum (ἠ) cum terminatione (εσαν) coniunctum, sine verbi alicuius radice, quae est ι litera in verbo ἰέναι.

V. 255. Τάρταρον ἐς κρυόεντα] Haec ut Hesiodi aetatem sapiant, multum abest. Longe diversus est Hades a Tartaro. Cf. Heinr. praef. p. LIX. Thiersch. de Hes. p. 27. V. annot. ad Theog. 726 — 819. — εὖτ᾽ ἀρέσαντο] Ita recte: quum animum suum satiassent sanguine. Nam φρένας ἀρέσκομαι quanquam proprie hic significat delecto mihi animum atque propria verbi delectandi potestas dativum (αἵματι ἀνδρομέῳ) exigebat, tamen a poëta nostro huic verbo adiuncta est replendi vis. Hinc additus genitivus est. Boissonadus quam recte fecerit recipiendo εὖτ᾽ ἄρ᾽ ἕσαντο ipse viderit. Nam ἑώμεν, ad quod lectores suos amandavit (Il. XIX, 402.), prorsus destitutum analogia est; debebat scribi aut ἕωμεν (v. Buttm. Lexil. II. p. 130 sq.) aut ἑῶμεν, quod, quanquam minus probabile, profectum est ab iis grammaticis, qui ab ἑάω derivarent.

V. 258. ὑφήσσων] Minor erat figura Atropos propter decrescentem aetatem, cui mors propior esse videbatur. Sic enim artifex graviorem Atropi

τῶν γε μὲν ἀλλάων προφερής τ' ἦν πρεσβυτάτη τε.
πᾶσαι δ' ἀμφ' ἐνὶ φωτὶ μάχην δριμεῖαν ἔθεντο.
δεινὰ δ' ἐς ἀλλήλας δράκον ὄμμασι θυμήνασαι,
ἐν δ' ὄνυχας χεῖράς τε θρασείας ἰσώσαντο.
πὰρ δ' Ἀχλὺς εἱστήκει ἐπισμυγερή τε καὶ αἰνή,
χλωρή, ἀϋσταλέη, λιμῷ καταπεπτηυῖα,
γουνοπαχής, μακροὶ δ' ὄνυχες χείρεσσιν ὑπῆσαν.
τῆς ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι ῥέον, ἐκ δὲ παρειῶν
αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζ'· ἡ δ' ἄπλητον σεσαρυῖα
εἱστήκει, πολλὴ δὲ κόνις κατενήνοθεν ὤμους,

V. 260. *προφερής τ' ἦν*] Hermannus l. l. malebat *προφερεστάτη* vel *προγενεστάτη*, etiam ceteris pro glossematis ratione mutatis. Certe non memini me legere positivum. Pro *γε μὲν* Dind. male *μέν τ'*.

V. 263. *ἰσώσαντο*] Ven. *ἰσσώσαντο*. Post h. v. in P2. versus 253. repetitus.

V. 265. *ἀϋσταλέη*] Rehd. *αὑαλέη*.

V. 266. *γουνοπαχής*] *γουνοπαγής* Med. P2. *γουνοπαγῆ* Harl. — *ὑπῆσαν*] Ven. Tr. Dind. *ἐπῆσαν*.

V. 272. *ἑπτὰ πύλαι*] P2. *ἑπτάπυλαι* — *τε θαλυῖαι* pro *τε* aetatem indicare voluit, interprete Hermanno l. l. Atque haec interpretatio mire sustentatur antiquissimo opere caelato in villa Albani cardinalis eminentissimi Romae asservato, quo non repraesentatur Leucothea cum Baccho tribusque nymphis, ut putabat Winckelmannus Opp. III. p. 194. ed. n., sed matrona quaedam cum infante et tribus Parcis, filum vitae infantis nentibus. Prima, eaque figura maxima, est Clotho, quae sequitur minor, Lachesis, et tertia, formaque minima, Atropos, quae parcere filo velle videtur. Eam imaginem, quae est apud Winckelmannum, non admodum accommodatam veritati esse ipse vidi. Ceterum *ὑφήσσων* est debilior, *οὔτι μεγάλη* forma minor.

V. 261. *πᾶσαι*] Non loquitur de Parcis poëta, sed de *Κηρσί*, ad quas revertitur. Nam versus 258 — 260. quasi parenthesis signis includendi sunt.

V. 264. *Ἀχλύς*] Moeror est, non mortis caligo, ut interpretatus est Heinrichius. Huic enim caligini non respondent epitheta, a poëta *Ἀχλυΐ* data. Primum enim dicitur *λιμῷ καταπεπτηυῖα*, quod inedia sibi satisfacere videntur moerentes, deinde *γουνοπαχής*, i. e. aegre incedens, quemadmodum solent pompam funebrem sequentes, tum *μακροὶ ὄνυχες χείρεσσιν ὑπῆσαν*, quibuscum bene cohaerent sequentia v. 268. *ἐκ δὲ παρειῶν αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζε*, nam his verbis nihil fere indicatur quam laceratae unguibus prae moerore genae, tum *ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι ῥέον*, quod respondet post sequentibus (v. 270.) *δάκρυσι μυδαλέη*; iis enim qui vehementer lacrimas effundunt etiam nares humere solent (quod quanquam nostris emunctae naris hominibus paullo insolentius dictum videatur, tamen non abhorret ab antiquo cogitandi sentiendi-

δάκρυσι μυδαλέη. παρὰ δ' εὔπυργος πόλις ἀνδρῶν·
χρύσειαι δέ μιν εἶχον ὑπερθυρίοις ἀραρυῖαι
ἑπτὰ πύλαι· τοὶ δ' ἄνδρες ἐν ἀγλαΐαις τε χοροῖς τε
τέρψιν ἔχον· τοὶ μὲν γὰρ ἐϋσσώτρου ἐπ' ἀπήνης
ἦγοντ' ἀνδρὶ γυναῖκα, πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει·
τῆλε δ' ἀπ' αἰθομένων δαΐδων σέλας εἰλύφαζε
χερσὶν ἔνι δμώων. ταὶ δ' ἀγλαΐῃ τεθαλυῖαι
πρόσθ' ἔκιον· τοῖσιν δὲ χοροὶ παίζοντες ἕποντο.
τοὶ μὲν ὑπὸ λιγυρῶν συρίγγων ἵεσαν αὐδὴν
ἐξ ἁπαλῶν στομάτων, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ.

χοροῖς τε. Voluit, ut videtur θαλίαις τε, nisi ob oculos versabatur v. 276.

V. 274. ἦγοντ'] Ven. ἠγοῦντ'.

V. 276. ταὶ δ'] Tr. αἱ δ'. Porro ἀγλαΐαις A. It. Harl. Pal. Pro δμώων Guietus malebat δμωῶν, ut ad servas (ταὶ δέ) pertineret.

V. 277. τοῖσιν] P2. Vit. Rehd. Med. (a sec. man.) Boiss. τῇσιν.

V. 278. ὑπό] Sic A. It. P2. Vulgo ὑπαί. — αὐδήν] ἀοιδήν Ven. Tr.

que modo); denique πολλὴ κόνις κατενήνοθεν ὤμους, intelligendum illud de pulvere capiti et humeris prae tristitia iniecto.

V. 266. γουνοπαχής] V. Oper. 498. Lobeck. ad Phryn. p. 535.

V. 268. ἄπλητον σεσαρυῖα] Perperam Heinrichius interpretatus est dentes terribiliter stringens; nihil significat nisi distorta propter moerorem facie ut aegre eam adspiceres (ἄπλητον).

V. 269. κατενήνοθεν] Tam large sibi iniecit pulverem, ut vel ad humeros deflueret. Hinc patet quam male apta sit Guieti coniectura ἐπενήνοθεν, de qua v. Ruhnk. ad hymn. Cer. 278, quem laudavit Heinr.

V. 270. μυδαλέη] Ἀχλύς, non κόνις.

V. 271. ὑπερθυρίοις ἀραρυῖα] ὑπερθύριον trabs transversa, qua postes iunguntur; occurrit etiam Hom. Odyss. VIII, 90. Ab hoc differt στρόφιγξ, cardo. HEINR.

V. 272 sq. ἀγλαΐαις τε χοροῖς τε τέρψιν ἔχον] Hoc scilicet de industria artifex iunxerat antecedentibus tanquam prorsus contrarium.

V. 274. ἦγοντ' ἀνδρὶ γυναῖκα] Pompa nuptialis sic erat instituta. Praecedunt virgines cum citharis (277. 280.); sequitur currus cum sponsa (273), post agmen claudunt adolescentes cum fistulis (277). Cinguntur virgines et adolescentes ab utraque parte servis faces gestantibus (276.); τοῖσιν (v. 277.) non pertinet ad δμῶας, sed est neutrius generis: hinc sequuntur etc., ut in Homerico τοῖς. Huic pompae ab altera parte obviam fit (v. 284. πρόσθ' ἔκιον) coetus iuvenum (280. ἔνθεν δ' αὖθ' ἑτέρωθε νέοι κώμαζον) partim saltantium (ὑπ' ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ), partim iocantium verbis (γελόωντες).

V. 279. ἁπαλῶν] Sunt arte facta ora.

αἱ δ' ὑπὸ φορμίγγων ἄναγον χορὸν ἱμερόεντα.
ἔνθεν δ' αὖθ' ἑτέρωθε νέοι κώμαζον ὑπ' αὐλοῦ,
τοί γε μὲν αὖ παίζοντες ὑπ' ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ,
τοί γε μὲν αὖ γελόωντες· ὑπ' αὐλητῆρι δ' ἕκαστος
πρόσθ' ἔκιον· πᾶσαν δὲ πόλιν θαλίαι τε χοροί τε
ἀγλαΐαι τ' εἶχον. τοὶ δ' αὖ προπάροιθε πόληος
νῶθ' ἵππων ἐπιβάντες ἐθύνεον. οἱ δ' ἀροτῆρες
ἤρεικον χθόνα δῖαν, ἐπιστολάδην δὲ χιτῶνας
ἐστάλατ'. αὐτὰρ ἔην βαθὺ λήϊον· οἵγε μὲν ἤμων
αἰχμῇς ὀξείῃσι κορυνιόεντα πέτηλα

V. 281. αὐλοῦ] αὐλῷ Ven. Tr. Pro αὖθ' A. It. P 2. αὖ.

V. 283. ὑπ' αὐλητῆρι ἕκαστος] Quum A. It. non habeant δέ, Dind. scripsit γελόων τις ὑπ' αὐλητῆρι ἕκαστος, πρόσθ' ἔκιον. Versus abest ab Harl. It. 2. Voss. Pro τοί γε μὲν Ven. τοὶ δὲ μέν. Tr. τοίδε μέν. Schol. Aristoph. Avv. 1426. τοί γε μὲν γελόωντες ὑπ' αὐλητῆρος ἕκαστος, ubi cod. Ravenn. τοί γε μὲν οὖν γ. ὑ. αὐλητῆρι ἕκαστος.

V. 288. ἔσταλτ' A.

V. 289. κορυνιόεντα] διφορεῖται. Καὶ γὰρ κορωνιόεντα γράφεται, ἤγουν μέλανα — ἢ κορυνιόεντα, ἤγουν ῥαβδώδη καὶ δι' εὐκαρπίαν εὔογκα· κορύνη γὰρ ἡ ῥάβδος. IOAN. DIAC. κορυνιόωντα πέτηλα τὰ ἐπικαμπῆ γεννήματα κατεχρήσατο· πέτηλα γὰρ τα φύλλα λέγοντας. TZETZA. κορυνιόεντα Ven., Tr., Steph., Dind., κορυνιόωντα It. 2, quod praeferebat Heinr., κορωνιόωντα A. Boiss. cum Lennepio, κορωνόεντα Med. Mihi nulla harum formarum placet; puto scripsisse poëtam κορυνώεντα, ut ὠτώεντα, κητώεντα.

V. 291. ἐν] abest a Ven. — ἔπιτνον] Sic Ven. Tr. I—IV. Flor. Par. Vit. Vossian., I. Diac., Rehd. Etym. M. p. 366. Heinr.

V. 281. κωμάζειν] V. Heinr. praef. LIX.

V. 286. νῶθ' ἵππων ἐπιβάντες] Hoc non est aetatis Homericae, qua curru vehuntur, non equitant. Atque hic intelligi equitus, non desultores et salitionem: patere videtur ex pompa ab Heliodoro descripta Aeth. III. init.

V. 287. ἐπιστολάδην] ἀνεσταλμένως Schol., succincta tunica.

V. 288. ἐστάλατο] Haec forma est unice vera tertiae personae pl. plusquamperfecti passivi; quae legitur apud Herodot. VII, 89. ἐσταλάδατο est monstrum, cui cur nondum substitutum sit ἐσκευάδατο miror.

V. 290. Δημήτερος ἀκτήν] Ab ἄγνυσθαι deducendum esse vocabulum non persuadent Scholiastae Hom. Il. XI, 630., ubi vide Heynium. Nam apud Hesiodum Op. 565. de granis non fractis pinsendo usurpatur. Potius est verbale substantivum ab ἄγω significatque id quod mortalibus allatum a Cerere est; neque opus est, ut δῶς suppleas; nam ita ἀκτή, ora, ab ἄγνυμι est substantivum, neque fuerit facile qui suppleat γῆν.

V. 291. ἔπιτνον ἀλωήν] praeparabant aream, eamque quasi sternebant; solebant enim sub dio grana exterere, quod etiam nunc faciunt Itali. V. Voss. Georg. I, 176.

V. 293. ὑπὸ τρυγητῆρων]

βριθόμενα σταχύων, ὡςεὶ Δημήτερος ἀκτήν.
οἱ δ' ἄρ' ἐν ἐλλεδανοῖσι δέον καὶ ἔπιτνον ἀλωήν,
οἱ δ' ἐτρύγων οἴνας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες,
οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρους ἐφόρευν ὑπὸ τρυγητήρων
λευκοὺς καὶ μέλανας βότρυας μεγάλων ἀπὸ ὄρχων,
βριθομένων φύλλοισι καὶ ἀργυρέῃς ἑλίκεσσιν.
οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρους ἐφόρευν. παρὰ δέ σφισιν ὄρχος
χρύσεος ἦν, κλυτὰ ἔργα περίφρονος Ἡφαίστοιο,
σειόμενος φύλλοισι καὶ ἀργυρέῃσι κάμαξι,
[τοί γε μὲν αὖ παίζοντες ὑπ' αὐλητῆρι ἕκαστος]

Boiss. ἔπιπλον A. It. Dind. Gaisf. ἔπιλνον tanquam codicis alicuius scriptura apud Loesnerum. — ἀλωήν] ἀλωῇ Rehd. Heinr. Boiss. Heyn. ad Hom. Il. XXII, 402.

V. 293. ἐς ταλάρους ἐφόρευν] ἐν ταλάροις ἐφ. Ven. Tr. duo Flor. Steph. marg. Lennep. Boiss. Et sic voluit Herm. l. l. — ὑπὸ τρυγητήρων] ἀπὸ τρ. Flor. 294 — 296. Heinr. verba μεγάλων ἀπὸ ὄρχων — ἐς ταλάρους ἐφόρευν induci iussit, Gaisf. uncinis inclusit. Herm. vero tanquam iustos eos agnovit, ita ut v. 296. pro ἐς ταλάρους ἐφόρευν corrigeret: οὐδ' οὖν ἐς ληνοὺς ἐφόρευν, coll. Nonn. Dion. XII, 337 sq. Nam Vit. 293 et 296. οὐδ' οὖν τ' ἐς ταλ.

V. 298. ἀργυρέῃσι] It. Tr. ἀργυρέοισι. Heinr. ἀργυρέοις: videtur καμάκεσσι scribere voluisse.

V. 299. Hic versus deest in Ven. It. 2. Par. Rehd. 4 Ital. apud Lennep. Adscriptus erat margini tanquam diversae recensionis versuum 282. 283 atque postea inepto loco repositus. παίζοντες recte Harl. Med. Ceteri παίζονται et τῷ γε. Pro αὖ A. οὖν.

V. 300. Etiam h. v. uncinis inclusit Gaisf. cum Heinr. Pro βριθόμενος Harl. σειόμενος. Pro γε μέν A. δὲ μ.

Hi quidem accipiebant a vindemiatoribus, uvas porrigentibus, atque acceptas in calathos (ἐς ταλάρους) colligebant.

V. 295. ἀργυρέῃς ἑλίκεσσι] Epithetum ἀργυρέῃς male me habet; hic enim non erat locus de metallo exponendi, ex quo facti erant flexuosi racemi: factum hoc est infra v. 297. χρύσεος ὄρχος et 298. ἀργυρέῃσι κάμαξι.

V. 296. οἱ δ'] Hi sunt ipsi τρυγητῆρες secundum Lennepium apud Boiss., quod sequitur παρὰ δέ σφισιν ὄρχος. Mihi vero hic loci ἐν ταλάροις scribendum esse videtur ita, ut hi uvas, ab illis (v. 293.) in calathos iniectas, iisdem calathis domum ferrent. V. Schol. Theocr. I, 48. Ἡσίοδος δὲ ὄρχον λέγει τὴν ἐπίστιχον τῶν ἀμπέλων φυτείαν. — παρὰ δέ σφισιν ὄρχος] pro ὁ δὲ παρὰ πᾶσιν αὐτοῖς ὄρχος (antea).

V. 297. κλυτὰ ἔργα] De hoc plurali apposito singulari subiecto v. Matth. Gr. §. 293.

V. 298. κάμαξι] καλάμοις. V. Achill. Tat. 1, 15. ἄμπελοι δὲ ἑκατέρωθεν τοῦ δένδρου καλάμοις ἐποχούμενοι et quem ibi Iacobsius allegavit p. 471. Io. Chrysostomus. κάμακες igitur sunt harundines, quibus ab una arbore ad alteram complicatae transeant vites, quemadmodum etiam nunc in Italia videre est. Hinc patet, qui dici a poëta potuerit σειόμενος κάμαξι.

βριθόμενος σταφυλῇσι· μελάνθησάν γε μὲν αἵδε.
οἵγε μὲν ἐτράπεον, τοὶ δ' ἤρυον· οἱ δ' ἐμάχοντο
πύξ τε καὶ ἑλκηδόν. τοὶ δ' ὠκύποδας λαγὸς ἤρευν
ἄνδρες θηρευταί, καὶ καρχαρόδοντε κύνε πρό,
ἱέμενοι μαπέειν, οἱ δ' ἱέμενοι ὑπαλύξαι·
πὰρ δ' αὐτοῖς ἱππῆες ἔχον πόνον, ἀμφὶ δ' ἀέθλοις
δῆριν ἔχον καὶ μόχθον. ἐϋπλεκέων δ' ἐπὶ δίφρων
ἡνίοχοι βεβαῶτες ἐφίεσαν ὠκέας ἵππους
ῥυτὰ χαλαίνοντες, τὰ δ' ἐπικροτέοντα πέτοντο
ἅρματα κολλήεντ', ἐπὶ δὲ πλῆμναι μέγ' ἄϋτευν.
οἱ μὲν ἄρ' ἀίδιον εἶχον πόνον, οὐδέ ποτέ σφιν
νίκη ἐπηνύσθη, ἀλλ' ἄκριτον εἶχον ἄεθλον.

V. 301. τοὶ δ'] Ven. Tr. οἱ δ'.

V. 303. καρχαρόδοντε κύνε πρό] Hernannum non solum πρό offendit quod debebat hoc ordine legi: πρὸ δὲ καρχαρόδοντε κύνε vel πρό τε κ. κ., sed etiam dualis. Nam solo duali non addito δύω non uti Graecos dicit, nisi quum ipsa rei ratio dualem quodammodo poscat, ut in ὄσσε, χεῖρε, ἵππω vocabulis; atque ἵππω quidem sine δύω esse equorum par, currui adiunctum, duos vero equos a grege quodam libere vagantes esse δύο ἵππω. Pronum igitur erat corrigere πρὸ δύω κύνε καρχαρόδοντε ex Hom. Cf. v. 402. Pro πρό A. It. Par. πρός.

V. 304. μαπέειν] μαρπέειν P2. — ὑπαλύξαι] A. Pal. ἀπαλύξαι.

V. 300. μελάνθησαν] Folia et cincinni erant argentea (295.), uvae tamen ipsae nigrae (ex auro) Heliod. Aeth. III, 4. οἱ δὲ ἦσαν μὲν τὴν ὕλην χρυσοῖ, τὴν δὲ χροιὰν κυάνεοι· ὁ γὰρ χρυσὸς ὑπὸ τῆς τέχνης ἐμελαίνετο.

V. 301. ἐτράπεον] Cf. Hom. Odyss. VIII, 125. Etym. M. in bibl. Paris. ap. Ruhnkenium: ἀπότροπος οἶνος· τραπεῖν γὰρ τὸ αὐτὸ [sic scr. pro αὐτὸ] τῷ πατῆσαι. Ὅθεν καὶ τὸ πρὸ τοῦ πατηθῆναι γινόμενον ἀπόσταγμα τῆς σταφυλῆς ἀπότροπος οἶνος λέγεται. Οὕτως Ἐπαφρόδιτος ἐν ὑπομνήσει ἀσπίδος Ἡσιόδου.

V. 302. πύξ τε καὶ ἑλκηδόν] De ἕλκειν luctari v. Hom. Iliad. XXIII, 714., quem locum laudavit Heinr. Nonn. Dionys. XXXVII, 560. ἕλκων δ' ἀμφίδρομος ἀνὴρ | ἄνδρα παλινδίνητον ἄγων ἑτερόζυγι παλμῷ | ἕλκων ἑλκόμενός τε.

λαγός] Accusativus Doricus a λαγὸς nominativo. — ἤρευν de retibus appositis intelligit Heinr. Non consentio; ἤρευν est studebant capere, non capiebant. V. Elmsl. ad Eur. Heracl. 1003. et Schaefer. app. ad Demosth. I. p. 337.

V. 305. ἱππῆες] Esse certamen curule, non equestre, recte monuit Heinr., ἱππῆες igitur sunt aurigae, non equitantes.

V. 306. ἐϋπλεκέων] Cf. 63.

V. 312. ἐντὸς ἀγῶνος] ὁ

τοῖσι δὲ καὶ προὔκειτο μέγας τρίπος ἐντὸς ἀγῶνος,
χρύσειος, κλυτὰ ἔργα περίφρονος Ἡφαίστοιο.
ἀμφὶ δ' ἴτυν ῥέεν Ὠκεανὸς πλήθοντι ἐοικώς·
πᾶν δὲ συνεῖχε σάκος πολυδαίδαλον. οἱ δὲ κατ' αὐτὸν
κύκνοι ἀερσιπόται μεγάλ' ἤπυον, οἵ ῥά τε πολλοὶ
νῆχον ἐπ' ἄκρον ὕδωρ, πὰρ δ' ἰχθύες ἐκλονέοντο.
Θαῦμα ἰδεῖν καὶ Ζηνὶ βαρυκτύπῳ, οὗ διὰ βουλὰς
Ἥφαιστος ποίησε σάκος μέγα τε στιβαρόν τε,
ἀρσάμενος παλάμῃσι. τὸ μὲν Διὸς ἄλκιμος υἱός
πάλλεν ἐπικρατέως· ἐπὶ δ' ἱππείου θόρε δίφρου,
εἴκελος ἀστεροπῇ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο,

V. 305. ἀέθλοις] ἀέθλων Rehd. P1. 2. ἀέθλῳ Harl.

V. 308. ἐπικροτέοντα] ἐπικρατέοντα est vitium typogr. edit. Stephani.

V. 310. εἶχον] A. Ven. Vit. ἔχον; deesse syllabam suspicatur Herm. fortasse κάτεχον vel propter εἶχον quod sequitur v. 311.

V. 311. ἐπηνύαθη] ἐπηνύσθην A. It. P2. ἐπηνήθη Harl. Post ἄκλιτον A.

V. 317. πάρ] Ven. Harl. It. παρά. Pro ἐκλονέοντο A. It. P2. δονέοντο.

V. 322. εἴκελος] ἴκελος A. It.

τόπος ἔνθα ἀθροίζεται τὸ πλῆθος. Hesych.

V. 314. ἀμφὶ δ' ἴτυν ῥέεν] Margo erat Oceanus. Hom. Il. XVIII, 606, 607.

V. 316. κύκνοι ἀερσιπόται] Eurip. fragm. Phaeth. 34. πηγαῖς δ' ἔπ' Ὠκεανοῦ | μελιβόας κύκνος ἀχεῖ. Cf. Athen. IX. p. 393. D. Cycni ad ripas Oceani habitare dicuntur propter Ligyes. V. animadvers. ad Theog. 518. Voss. geogr. ant. p. XXXV. epp. myth. I. p. 84. — ἤπυον media brevi hic usurpatum fugit Passovii aciem; Heinrichius non de cantu olorum, sed de sonitu alarum rostrorumque, vocis etiam, intelligendum esse dicit, quum ἠπύειν sonandi, non canendi notionem habeat. Sed hic nihil notari verbo ἠπύειν videtur, quam apertura orum.

V. 318. Θαῦμα ἰδεῖν] Haec vulgo cohaerent cum antecedentibus πὰρ δ' ἰχθύες ἐκλονέοντο: ridicule. Nam Iuppiter non solum illos pisciculos admiraturus erat, sed totum clipeum. Quare post ἐκλονέοντο plena positura distinxi. Illud θαῦμα ἰδεῖν certissimum indicium est, nunc pergere canendo antiquiorem poëtam, qui v. 140. desierat filum, quod a recentiori aliquo susceptum est. Cf. animadvs. ad v. 139.

V. 320. ἀρσάμενος] Cf. Op. 429.

V. 322. εἴκελος ἀστεροπῇ] Cf. Hom. Il. XVIII, 386. εἴκελον ἀστεροπῇ. Sic dicitur propter celeritatem.

κοῦφα βιβάς· τῷ δ' ἡνίοχος κρατερὸς Ἰόλαος
δίφρου ἐπεμβεβαὼς ἰθύνετο καμπύλον ἅρμα.
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
καί σφεας θαρσύνουσ' ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Χαίρετε, Λυγκῆος γενεὴ τηλεκλειτοῖο·
νῦν δὴ Ζεὺς κράτος ὔμμι διδοῖ μακάρεσσιν ἀνάσσων,
Κύκνον τ' ἐξεναρεῖν καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι.
ἄλλο δὲ σοί τι ἔπος ἐρέω, μέγα φέρτατε λαῶν·
εὖτ' ἂν δὴ Κύκνον γλυκερῆς αἰῶνος ἀμέρσῃς,
τὸν μὲν ἔπειτ' αὐτοῦ λιπέειν καὶ τεύχεα τοῖο,
αὐτὸς δὲ βροτολοιγὸν Ἄρην ἐπιόντα δοκεύσας,
ἔνθα κε γυμνωθέντα σάκευς ὕπο δαιδαλέοιο
ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃς, ἔνθ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ·
ἂψ δ' ἀναχάσσασθαι· ἐπεὶ οὔ νύ τοι αἴσιμόν ἐστιν
οὔθ' ἵππους ἑλέειν οὔτε κλυτὰ τεύχεα τοῖο.

V. 323. τῷ δ'] δ' abest ab A. It.
V. 326. θαρσύνουσ'] φωνήσασ' Harl. A. It., θαρσύνασ P2.
V. 327. Λυγκῆος] Λυγγῆος Aet. edd. quaedam.
V. 330. σοὶ] Ven. Tr. τοι ἔπος ἐξερέω.
V. 333. ἐπιόντα] ἐπὶ νῶτα Harl. Pal. A. It. P2.
V. 334. κε] om. A. It.
V. 336. ἀναχάσσασθαι] A. It. ex glossa ἀναχωρήσασθαι.
V. 338. ἐβήσατο] ἐπεβήσετο A. It.
V. 341. σμερδαλέον ἵπποισιν] Vulgo σμερδαλέον θ' ἵππ., sed τε abest a Vit. Flor., quare recte delendum esse censuit cum Hermanno Lennepius. Secutus est Dind.
V. 344. περιστονάχιζε] Harl. Pal. P2. περιστενάχησε, A. It. περὶ στενάχησε.

V. 324. καμπύλον ἅρμα] Sic dicitur propter ἄντυγας.
V. 327. χαίρετε — γενεή] V. 340. coll. Matth. Gr. §. 312. 2., Bernh. Synt. p. 72, qui exempla habet verbi pluralis coniuncti cum vocativo singularis. [Antiquissimum huius syllepsios exemplum esse videtur ap. Hom. Od. XII, 82. νῆα ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ. F. I.] Atque Minerva propterea priorem Iolaum alloquitur, non Herculem, quod ille, utpote auriga (ἡνίοχος) ante Herculem in curru collocatus erat. Heinrichius Virgilium comparavit Aen. IX, 525: Vos, o Calliope, precor. Sic Callim. fragm. 71. οὐδ' ὑμέας, Πολύδευκες, ὑπέτρεσεν. Et sic semper fieri solet, ut aut tum singulari vocativo utantur, quum is quem compellunt est quasi instar omnium, aut tum, quum unus e ceteris, quos una compelli volunt, reliquis prius se conspiciendum praebet. — Λυγκῆος. A Lynceo Abas, Aba Acrisius, Acrisio Danae, Danae Perseus, Perseo Alcaeus, Alcaeo Amphitruo, Amphitruone Iphicles, Iphicle Iolaus.
V. 330. Ad Herculem se convertit Minervae oratio.

Ὣς εἰποῦσ' ἐς δίφρον ἐβήσατο δῖα θεάων,
νίκην ἀθανάτῃς χερσὶν καὶ κῦδος ἔχουσα,
ἐσσυμένως. τότε δή ῥα διόγνητος Ἰόλαος
σμερδαλέον ἵπποισιν ἐκέκλετο· τοὶ δ' ὑπ' ὁμοκλῆς
ῥίμφ' ἔφερον θοὸν ἅρμα κονίοντες πεδίοιο.
ἐν γάρ σφιν μένος ἧκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
αἰγίδ' ἀνασσείσασα· περιστονάχιζε δὲ γαῖα.
τοὶ δ' ἅμυδις προγένοντ' ἴκελοι πυρὶ ἠὲ θυέλλῃ.
Κύκνος θ' ἱππόδαμος καὶ Ἄρης ἀκόρητος ἀϋτῆς.
τῶν ἵπποι μὲν ἔπειθ' ὑπεναντίοι ἀλλήλοισιν
ὀξεῖα χρέμισαν, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ.
τὸν πρότερος προςέειπε βίη Ἡρακληείη·
Κύκνε πέπον, τί νυ νῶϊν ἐπίσχετον ὠκέας ἵπ-
πους,
ἀνδράσιν οἵ τε πόνου καὶ ὀϊζύος ἴδριές εἰμεν;

V. 345. προγένοντ' ἴκελοι] προγένονθ' ἴκελοι.

V. 347. τῶν ἵπποι] Vulgo τῶν θ' ἵπποι. Dind. τῶνθ' ἵπποι. Cum Hermanno θ' eieci.

V. 348. ὀξεῖα] Hoc male habère Guietus sensit, qui corrigebat ὀξέα τ' ἐχρέμισαν περί τε σφισὶν ἄγνυτο ἠχώ. Non facile enim εῖα exitus neutrius alicuius adiectivi in υς reperiatur praeter Arat. Dios. 336. θήλεια μῆλα. V. Herm. ad Soph. Trach. 122. Cf. tamen εὐρεῖος apud Hesiod. Strab. 8. p. 526. Ven. ὀξεία. Post σφίσιν scripsi cum Heinr. et Dind. ex Harl. Med. pro σφίν. [Bentl. σφισι ϝάγνυτὸ ϝηχώ. F. I.]

V. 349. πρότερος] Sic A., It., 4. Flor., P2. Ceteri πρότερον.

V. 350. τί νυ νῶϊν] τοίνυν νῶϊν ἐπίσχες Harl.

V. 332. αὐτοῦ] eo ipso loco, quo occisus est. αὐτὸς δέ, solus vero.

V. 337. τοῖο] Martis.

V. 338. δίφρον] Herculis currum. Heinrichius ipsam deam curru advenisse dicit, idque, quanquam non dictum ab ipso poëta, suppleri debere v. 325. Scilicét non meminerat Heinrichius Hom. Il. V, 837 sq. Ipsa Dea, quae intraverat currum, Orci galeam, ne cerneretur, induerat.

V. 339. νίκην — καὶ κῦδος ἔχουσα] i. e. aegidem, cf. v. 344. Sic Hom. Il. V, 593. ἡ μὲν ἔχουσα κυδοιμὸν ἀναιδέα δηϊοτῆτος, κυδοιμὸν (non Κυδοιμὸν) aeque esse aegidem, non personam quandam mythicam, atque Il. XI, 3. πολέμοιο τέρας μετὰ χερσὶν ἔχουσαν alibi demonstrare conatus sum. Νίκη καὶ κῦδος dicitur aegis propter Gorgonis caput, victoriae signum.

V. 342. κονίοντες πεδίοιο] Nos eodem modo genitivo utimur: des Weges daherwirbelnd, seines Weges gehend.

V. 344. αἰγίδ' ἀνασσείσασα] i. e. iactans aegidem et armis tundens, unde fragor ut tonitru oritur.

ἀλλὰ παρὲξ ἔχε δίφρον ἐΰξοον ἠδὲ κελεύθου
εἶκε παρὲξ ἰέναι. Τρηχῖνα δέ τοι παρελαύνω
ἐς Κήϋκα ἄνακτα· ὁ γὰρ δυνάμει τε καὶ αἰδοῖ
Τρηχῖνος προβέβηκε, σὺ δ' εὖ μάλα οἶσθα καὶ αὐτός·
τοῦ γὰρ ὀπυίεις παῖδα Θεμιστονόην κυανῶπιν.
ὦ πέπον, οὐ μὲν γάρ τοι Ἄρης θανάτοιο τελευτὴν
ἀρκέσει, εἰ δὴ νῶϊ συνοισόμεθα πτολεμίζειν.
ἤδη μέν τί ἑ φημι καὶ ἄλλοτε πειρηθῆναι
ἔγχεος ἡμετέρου, ὅθ' ὑπὲρ Πύλου ἠμαθόεντος
ἀντίος ἔστη ἐμεῖο, μάχης ἄμοτον μενεαίνων.
τρὶς μὲν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἠρείσατο γαίῃ,
οὐταμένου σάκεος; τὸ δὲ τέτρατον ἤλασα μηρόν,
παντὶ μένει σπεύδων, διὰ δὲ μέγα σαρκὸς ἄραξα·

V. 352. παρέξ] Sic P2. Dind. Vulgo πάρεξ.
V. 353. παρελαύνω] Schol. Soph. Tr. 39. παρελαύνων.
V. 358. νῶϊ] νώγε St. marg. νώγε Ven. Tr.
V. 359. μέν τι] Sic Ven. Tr. Vulgo μέν τε.
V. 364. μέγα σαρκὸς ἄραξα] Vulgo μέγα σάκος ἄραξα. Σαρκός, quod infra v. 461. recurrit in Harl. Med. P 1. 2., etiam hic Hermannus reponi iussit. Secutus est Boiss. Quare non opus est, ut cum Guieto, Heinr., Dind. uncinis includatur. Boiss. tamen malebat οὐταμένου σάκεος διὰ δὲ μέγα ὅπλον ἄραξα|

V. 352. παρέξ] πάρεξ = χωρίς, παρέξ = ἔξω. V. Diacon. ad l. l. Herodian. περὶ μον. λέξ. p. 25. et Varini ecl. p. 342, 16. Dind. τὸ μὲν οὖν βαρυνόμενον σημαίνει τὸ χωρὶς καὶ συντάσσεται γενικῇ, οἷον πάρεξ Ἀπολλωνίου· τὸ δὲ ὀξυνόμενον ἰσοδυναμεῖ τῇ παρά ἢ τῇ ἐξ προθέσει, ἥτις σημαίνει τὴν ἔξω σχέσιν, ὡς παρ' Ὁμήρῳ παρὲξ ὁδοῦ ἐν νεκύεσσιν ἀντὶ ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ καὶ παρὲξ τὴν νῆσον ἐλαύνετε.

V. 353. εἶκε παρὲξ ἰέναι] Sic βῆ ῥ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο Hom. Od. II, 5. V. Thiersch. Gr. §. 314, 9.

V. 354. Κήϋκα] v. Apollodor. II, 6.

V. 355. Τρηχῖνος] Exspectabas Τρηχινίων, quod non abhorret a rhythmico incessu poëtae, ut Ἐλευσινίων. Τρηχίς seu Τραχίς idem est atque Θράκη, ut Καρχηδών et Χαλκηδών, κιθών et χιτών etc. Recte igitur Müllerus Thracas etiam in Pieria fuisse demonstravit.

[V. 358. συνοισόμεθα] congrediemur, futurum medii passiva significatione positum. Cf. Gramm. nostr. §. 114. annot. 1. V. C. F. R.]

V. 360. Πύλου ἠμαθόεντος] Hoc expositum erat in catalogis. V. Apollod. II, 7, 8. ibique Heyn. p. 187.

V. 361. ἄμοτον] Cognatum est cum μάτην.

V. 363. οὐτάμενος] Est aoristus passivae significationis, ut κτάμενος v. 402.

V. 367. Non satis recte

πρηνὴς δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν ἔγχεος ὁρμῇ.
ἔνθα κε δὴ λωβητὸς ἐν ἀθανάτοισιν ἐτύχθη,
χερσὶν ὕφ' ἡμετέρῃσι λιπὼν ἔναρα βροτόεντα.
Ὡς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα Κύκνος ἐϋμμελίης ἐμενοίνα
τῷ ἐπιπειθόμενος ἐχέμεν ἐρυσάρματας ἵππους.
δὴ τότ' ἀπ' εὐπλεκέων δίφρων θόρον αἶψ' ἐπὶ γαῖαν
παῖς τε Διὸς μεγάλου καὶ Ἐνυαλίοιο ἄνακτος.
ἡνίοχοι δ' ἔμπλην ἔλασαν καλλίτριχας ἵππους·
τῶν δ' ὕπο σευομένων κανάχιζε πόσ' εὐρεῖα χθών.
ὡς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεος μεγάλοιο
πέτραι ἀποθρώσκωσιν, ἐπ' ἀλλήλαις δὲ πέσωσι,
πολλαὶ δὲ δρῦς ὑψίκομοι, πολλαὶ δέ τε πεῦκαι
αἴγειροί τε τανύρριζοι ῥήγνυνται ὑπ' αὐτῶν.
ῥίμφα κυλινδομένων, εἵως πεδίονδ' ἀφίκωνται,

παντὶ μένει σπεύδων, τὸ δὲ τέτρατον ἤλασα μηρόν. Thiersch. de Hes. p. 28. σάκκος scribendum esse putat, ut ὄπφις, σκύπφος etc.

V. 372. ἔμπλην] Ven. ἔπλην.

V. 373. κανάχιζε πόσ' εὐρεῖα χθών] Herm. Orph. p. 694. ex Iliad. XVI, 105. 794. scribendum esse καναχὴν ἔχεν εὐρεῖα χθ. arbitratur, a rhythmico incessu maxime commendatum. Sed v. expl. — Antea vulgo ὑποσευομένων. Pro πόσ' P 2. πᾶσ'.

V. 375. ἀποθρώσκωσιν] ἀποθρώσκουσιν A. It.

Heinrichius ad h. l. dicit ignominiose spoliatum esse Martem secundum poëtam nostrum, quum nefas esset (v. 336.) spoliare deum aliquem. Non spoliatum esse patet ex ἔνθα κε ἐτύχθη: et propter hanc ipsam causam putarim post v. 367. excidisse versiculos quosdam, ut εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησεν ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεὺς | Κρατὶ δ' ἐπ' ἀθανάτῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν. Orcus vero ipse in pugna ad Pylum vulneratus ab Hercule est, idque tum facilius fieri potuit, quum galeam suam (qua indutus conspici a nemine potuit) Martis capiti imposuisset, ne deus ab Hercule adversario conspiceretur. Cf. v. 227. Quae I. H. Vossius dedit: Und fast ward er daselbst ein geschändeter unter den Göttern, | Hätten ihm unsere Hände geraubt die blutige Rüstung, non sunt poëtae verba; nam λιπών pro εἰ ἔλιπε dictum (cf. Matth. Gr. §. 508. c. 566, 4.) huc non quadrat. Ferrem, si alio verbo quam λιπών usus esset poëta. Deesse aliquid etiam Thiersch. sensit de Hes. p. 28.

V. 373. κανάχιζε πόσ' εὐρεῖα χθών] Ut πόσ' putem pro ποσί dictum esse, vix adducor; sic enim non eliditur nisi duplicato sigma. Videtur esse pro πόσα, ut exclametur.

V. 377. ῥήγνυνται] Est coniunctivus, ut videtur, pro ῥηγνύωνται: nam ita esse clamant ἀποθρώσκωσι, πέσωσι. Cf. Rost. Gr. §. 79. animadv. 5.

ὡς οἱ ἐπ' ἀλλήλοισι πέσον μέγα κεκλήγοντες.
πᾶσα δὲ Μυρμιδόνων τε πόλις κλειτή τ' Ἰαωλκός,
Ἄρνη τ' ἠδ' Ἑλίκη Ἄνθειά τε ποιήεσσα
φωνῇ ὑπ' ἀμφοτέρων μεγάλ' ἴαχον· οἱ δ' ἀλαλητῷ
θεσπεσίῳ σύνισαν· μέγα δ' ἔκτυπε μητίετα Ζεύς,
κὰδ δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανόθεν ψιάδας βάλεν αἱματοέσσας,
σῆμα τιθεὶς πολέμοιο ἑῷ μεγαθαρσέϊ παιδί.
οἷος δ' ἐν βήσσῃς ὄρεος χαλεπὸς προϊδέσθαι
κάπρος χαυλιόδων φρονέει θυμῷ μαχέσασθαι
ἀνδράσι θηρευτῇς, θήγει δέ τε λευκὸν ὀδόντα
δοχμωθείς, ἀφρὸς δὲ περὶ στόμα μαστιχόωντι
λείβεται, ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην,
ὀρθὰς δ' ἐν λοφιῇ φρίσσει τρίχας ἀμφί τε δειρήν·

V. 380. τε πόλις] τε om. Ven.
V. 383. σύνισαν] A. It. σύνεσαν.
V. 386. προϊδέσθαι] Harl. προςιδέσθαι.
V. 387. χαυλιόδων] Ven. Tr. It. 2. χαυλιόδους. Porro φορέει Ven. Tr., δὲ θυμῷ A. It., μάχεσθαι Ven.
V. 388. θηρευτῇς] Ven. Tr. θηρευταῖς.
V. 389. μαστιχόωντι] Sic A. P2. Med., μαστιχόωντε Pl., στόμασιν χιόωντι Ven. Tr., στόμασι χιόωντι It. 2., μαστιγόων τι Heinr. Heynius ad Il. XI, 416. μαστιόωντι (ut 431; quod male conveniret apro) vel μαστάζοντι.
V. 396. αὐδήν] ἀοιδήν A. It. P2.
V. 397. ὁπότε] Flor. ὅτε περ, ut Il. IV, 259. V, 802., al. Flor. Ven. Tr. ὅτε καί, tert. Flor. c. uno Neap. ὅτε χρόα. Etym.

V. 380. πᾶσα Μυρμιδόνων πόλις] Cf. 474. Est Hellas Phthiotis (v. Müll. Aegin. p. 14 sq.) in Thessalia, non Pharsalus, ut volebat Ioannes Diaconus. Iolcos item Thessaliae oppidum, Arna Boeotiae, Helice et Anthia Peloponnesi. Satis mire hoc dictum, etiam Peloponnesi urbes resonuisse clamore heroum, quum v. 473. haec legamus: οἵ ῥ' ἐγγὺς ναῖον πόλιος κλειτοῦ βασιλῆος. Tamen haec non ad unguem resecanda esse videntur. Cf. Callim. Del. 137 sq.

V. 384. ψιάδας αἱματ.] Hom. Il. XVI, 458. οὐδ' ἀπίθησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε | αἱματοέσσας δὲ ψιάδας κατέχευεν ἔραζε | παῖδα φίλον τιμῶν.

V. 389. δοχμωθείς] Incurvata cervice. — μαστιχόωντι] Derivant a μάσταξ, sed unde μαστιχ —? Non potest derivari nisi a μαστίχη: est igitur is μαστιχάων, ex cuius ore spuma crassior, tanquam ex lentisco lacrima, defluit; nos dicimus geifernd. Atque hoc etiam Hesychius voluisse videtur: Μασταρίζειν, μαστιχᾶσθαι καὶ τρέμειν ἢ σφοδρῶς ἢ κακῶς μασᾶσθαι. De manducatione non cogitavit poëta.

V. 390. V. Homer. Od. XIX, 446. ὁ δ' (ὁ κάπρος) ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο | φρίξας εὖ λο-

τῷ ἴκελος Διὸς υἱὸς ἀφ' ἱππείου θόρε δίφρου.
ἦμος δὲ χλοερῷ κυανόπτερος ἠχέτα τέττιξ
ὄζῳ ἐφεζόμενος θέρος ἀνθρώποισιν ἀείδειν
ἄρχεται, ᾧτε πόσις καὶ βρῶσις θῆλυς ἐέρση,
καί τε πανημέριός τε καὶ ἠῷος χέει αὐδὴν
ἴδει ἐν αἰνοτάτῳ, ὁπότε χρόα Σείριος ἄζει·
(τῆμος δὴ κέγχροισι πέρι γλῶχες τελέθουσι,
τούςτε θέρει σπείρουσιν, ὅτ' ὄμφακες αἰόλλονται,
οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος,)
τὴν ὥρην μάρναντο, πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
[ὡς δὲ λέοντε δύω ἀμφὶ κταμένης ἐλάφοιο
ἀλλήλοις κοτέοντες ἐπὶ σφέας ὁρμήσωσι,
δεινὴ δέ σφ' ἰαχὴ ἄραβός θ' ἅμα γίγνετ' ὀδόντων·]

M. p. 465, 38. ὅτε τε, ut Il. II, 471. 782. V, 500. 803., quod rec. Dind.

V. 398. τῆμος δή] Graevius ἦμος, quod coniungi h. l. cum δή non potest. Non debebat igitur a recentioribus editoribus adoptari. — περιγλῶχες τελέθωσι A. It. Tr. Ven.

V. 399. σπείρουσιν] σπείρωσιν Ven. Tr.

V. 400. Hunc versum uncinis inclusit Heinr., quod ab Athenaeo X. p. 428. C. ex Eoeis allegatur οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἔχθος. Hoc vero non satis aptum argumentum esse puto.

V. 401. ὀρυμαγδός] ὀρυγμαδός A. Tr. P2.

V. 403. κοτέοντες] Sic Em. Med. P1. 2. Vulgo κοτέοντε.

φιήν, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς.

V. 393. κυανόπτερος] Vossius: mit dunkeler Schwinge. Contra: alis caeruleis. Cf. Op. 580. et Nevius ad Sapphon. p. 69.

V. 394. θέρος ἀείδειν ἄρχεται] Anacreon ad cicadam: θέρεος γλυκὺς προφήτης — δενδρέων ἐπ' ἄκρων | ὀλίγην δρόσον πεπωκὼς βασιλεὺς ὅπως ἀείδεις.

V. 395. θῆλυς] pro θήλεια. V. Naekium ad Choeril. p. 267. θῆλυς ἐέρση ἡ ἁπαλὴ δρόσος. Io. Diac.

V. 397. ἴδει] τῷ ἱδρῶτι· καὶ εὐθεῖα τὸ ἶδος καὶ [δοτική] ἴδει· σημαίνει δὲ τὸ θέρος παρ' Ἡσιόδῳ. Suidas. Hinc ἰδάλιμος Oper. 413. — Σείριος ἄζει] Cf. Oper. 587. ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει.

V. 398. τῆμος δή] Bene intellexit Hermannus l. l. versus 398 — 400. nihil esse nisi interiectam temporis eius uberiorem explicationem, quod poëta descripsit v. 393 — 397. Quare parenthesis notam adieci. Cf. Oper. 420.

V. 400. οἷα] V. annot. ad Theog. 93.

V. 401. τὴν ὥρην] eo tempore, respondet vocabulo ἦμος v. 393.

V. 402 — 404. Haec alius recensionis esse videntur pro versibus 405 — 411.

οἱ δ' ὥςτ' αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, ἀγκυλοχεῖλαι,
πέτρῃ ἔφ' ὑψηλῇ μεγάλα κλάζοντε μαχέσθην
αἰγὸς ὀρεσσινόμου ἢ ἀγροτέρης ἐλάφοιο,
πίονος, ἥντ' ἐδάμασσε βαλὼν αἰζήϊος ἀνὴρ
ἰῷ ἀπὸ νευρῆς, αὐτὸς δ' ἀπαλήσεται ἄλλῃ,
χῶρον ἄϊδρις ἐών, οἱ δ' ὀτραλέως ἐνόησαν,
ἐσσυμένως δέ οἱ ἀμφὶ μάχην δριμεῖαν ἔθεντο,
ὣς οἱ κεκλήγοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν.
ἔνθ' ἤτοι Κύκνος μὲν ὑπερμενέος Διὸς υἱὸν
κτεινέμεναι μεμαὼς σάκει ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος,
οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν· ἔρυτο δὲ δῶρα θεοῖο.
Ἀμφιτρυωνιάδης δέ, βίη Ἡρακληείη,
μεσσηγὺς κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἔγχεϊ μακρῷ
αὐχένα γυμνωθέντα θοῶς ὑπένερθε γενείου
ἤλασ' ἐπικρατέως· ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε
ἀνδροφόνος μελίη· μέγα γὰρ σθένος ἔμπεσε φωτός.
ἤριπε δ', ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν, ἢ ὅτε πέτρη

V. 405. *οἱ δ'*] Graevius *ἠδ' ὥςτ'* atque ita fert unus Neap. Recepit igitur cum Boiss. Dind. Sed vix ab epico profectum est *ἠδ' ὥςτε*, nec satis aptum huic loco.

V. 406. *κλάζοντε*] *κράζοντε* Harl.

V. 407. *ἀγροτέρης*] Em. *ἀγροτέρου*.

V. 409. *ἀπὸ νευρῆς*] Sic A. It. P2. Dind. V. Hermann. Orph. p. 701. Vulgo *ἀπαί.* Postea pro *ἀπαλήσεται* Em. *ἀπαλλήσετο*, Etym. M. p. 42, 32. *ἀποχήσεται*, Harl. Voss. *ἀπονίσσεται*, quod praeferrem, nisi glossema esse videretur. Scripsit enim poëta, ni fallor, *ἀπαλήσατο* vel *ἀπαλήσετο*; nam aorista futuri significatio (v. Herm. de em. rat. gr. p. 147.) in hoc secundo membro locum non habet.

V. 412. *κεκληγότες* A.

V. 414. *σάκει ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος*] Ven. *σάκεϊ χάλκεον ἔγχος ἐλάσσας.* Tr. *σάκεϊ χ. ἔ. ἔλασεν.*

V. 415. *χαλκόν*] *Σέλευκος γράφει χαλκός, ἵν' ᾖ ἐπὶ τοῦ δόρατος· ἡ γὰρ ἀσπὶς οὐκ ἐπεποίητο ἀπὸ χαλκοῦ.* TZETZA.

V. 419. *ἄμφω τένοντε*] Hom. Il. IV, 521. V, 307.

V. 425. *σώματι*] ferae corpus. V. Hom. Il. XVIII, 161. 162., quem laudavit Heinrich.

V. 429. *ἐμ μένεος*] i. e. *ἐμπίπλαται μένεος ἦτορ, ἐμ* pro *ἐν* sequente litera labiali etiam in inscriptionibus antiquis usurpatur. V. Boeckh. Inscr. I. p. 300. Cf. Iliad. IX, 679. Theog. 686. 87. Vereor tamen, ne vulgata defendi possit: trozzig schwoll ihm sein Herz. Sic *αἴρεσθαι κέαρ* Aesch. Ag. 578. Nam quod non leve esse argumentum arbitrantur, non legi alias adverbium *ἐμμενέως*, id quidem non satis considerate dictum est. Nam *ἐμμενέως* legitur Theogon. 712.

ἠλίβατος, πληγεῖσα Διὸς ψολόεντι κεραυνῷ·
ὣς ἔριπ'· ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.
τὸν μὲν ἔπειτ' εἴασε Διὸς ταλακάρδιος υἱός,
αὐτὸς δὲ βροτολοιγὸν Ἄρην ἐπιόντα δοκεύσας,
δεινὸν ὁρῶν ὄσσοισι, λέων ὣς σώματι κύρσας,
ὅςτε μάλ' ἐνδυκέως ῥινὸν κρατεροῖς ὀνύχεσσι
σχίσσας ὅ ττι τάχιστα μελίφρονα θυμὸν ἀπηύρα·
ἐμ μένεος δ' ἄρα τοῦγε κελαινὸν πίμπλαται ἦτορ·
γλαυκιόων δ' ὄσσοις δεινὸν πλευράς τε καὶ ὤμους
οὐρῇ μαστιόων ποσσὶ γλάφει, οὐδέ τις αὐτὸν
ἔτλη ἐςάντα ἰδὼν σχεδὸν ἐλθεῖν οὐδὲ μάχεσθαι·
τοῖος ἄρ' Ἀμφιτρυωνιάδης, ἀκόρητος ἀϋτῆς,
ἀντίος ἔστη Ἄρηος, ἐνὶ φρεσὶ θάρσος ἀέξων,
ἐσσυμένως· ὁ δέ οἱ σχεδὸν ἤλυθεν ἀχνύμενος κῆρ,
ἀμφότεροι δ' ἰάχοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν.
ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλου πέτρη πρηῶνος ὀροῦσα
μακρὰ δ' ἐπιθρώσκουσα κυλίνδεται, ἡ δέ τε ἠχὴ

V. 419. κέρσε] Em. τέρσε.

V. 425. Ἄρην] Ἄρηα προσιόντα Em. Ἄρηα προσιέντα A. It. P 2. St. marg.

V. 428. σχίσσας] σχίσας A. It. Pro τάχιστα Harl. μάλιστα.

V. 429. ἐμ μένεος] Sic Heinr. et Heyne ad Il. XX, 172., qui ἐν μένεος coniecerant. Recte ἐμ revocavit Dind. Vulgo ἐμμενέως.

V. 431. μαστιόων] Sic Vit. Ven. Med. Par. Em., μαστιχόων A. It. St. m. (volebant μαστιγόων, quanquam ne hoc quidem metro aptum). — Post γλύφει Em. Pro αὐτὸν Robinsonus volebat αὐτοῦ, quo commode carebimus.

V. 432. ἐςάντα] Sic c. Dind. scripsi pro ἐς ἄντα.

V. 433. Ἀμφιτρυωνιάδης] Em. Ἀμφιτρυωνείδης.

V. 434. ἔστη Ἄρηος] Ἄρεος ἔστη Harl. Tr. P 2.

V. 435. ἀχνύμενος] Harl. ἀχθόμενος.

V. 437. ἀπὸ — ὀροῦσα] Ἀπὸ recte habet, non ἀπαί, quod vulgo circumfertur, quum ἀπορουσα vellet poëta. Ἀπὸ habent

V. 430. γλαυκιόων] Hinc satis apertum est γλαυκῶπιν Ἀθήνην non esse caesiis oculis praeditam, sed, ut est apud Hom. Il. I, 200. δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν, splendidis. De verbo γλαυκιᾶν v. Hom. Il. XX, 172.

V. 431. μαστιόων] A μάστις μάστιος fit μαστίω et μαστιάω, hinc epicum participium μαστιόων. De re v. locum Etym. M. Reg. ap. Ruhnk. ἀλκαία ἡ οὐρά· κυρίως δὲ ἡ τοῦ λέοντος διὰ τὸ εἰς ἀλκὴν αὐτὸν τρέπειν. Ἔχει γὰρ ἐπὶ τῇ οὐρᾷ κέντρον, ὑφ' οὗ παροξύνεται, καθάπερ φησὶν Ἱερώνυμος καὶ Ἐπαφρόδιτος ἐν ὑπομνήσει ἀσπίδος Ἡσιόδου.

ἔρχεται ἐμμεμαυῖα, πάγος δέ οἱ ἀντεβόλησεν
ὑψηλός· τῷ δὴ συνενείκεται ἔνθα μιν ἴσχει·
τόσσῃ ὁ μὲν ἰαχῇ, βρισάρματος οὔλιος Ἄρης,
κεκληγὼς ἐπόρουσεν· ὁ δ' ἐμμαπέως ὑπέδεκτο.
αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
ἀντίη ἦλθεν Ἄρηος ἐρεμνὴν αἰγίδ' ἔχουσα·
δεινὰ δ' ὑπόδρα ἰδοῦσ' ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Ἄρες, ἔπισχε μένος κρατερὸν καὶ χεῖρας ἀάπτους.
οὐ γάρ τοι θέμις ἐστὶν ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι
Ἡρακλέα κτείναντα, Διὸς θρασυκάρδιον υἱόν.
ἀλλ' ἄγε παῦε μάχης, μηδ' ἀντίος ἵστασ' ἐμεῖο.
Ὣς ἔφατ'· ἀλλ' οὐ πεῖθ' Ἄρεος μεγαλήτορα θυμόν,
ἀλλὰ μέγα ἰάχων φλογὶ εἴκελα τεύχεα πάλλων,
καρπαλίμως ἐπόρουσε βίῃ Ἡρακληείῃ,
κακτάμεναι μεμαώς· καί ῥ' ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος,
σπερχνὸν ἑοῦ παιδὸς κοτέων πέρι, τεθνηῶτος,
ἐν σάκεϊ μεγάλῳ. ἀπὸ δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη

Vit. P2. et tres Flor. ap. Lennep. Pro ὀροῦσα Steph. margo, Par. 2678. ὀρούσῃ, quod tanquam suam coniecturam protulit Guietus. Ita Io. Diaconus legisse videtur et Ven., Tr., Par., duo Flor., Neap., qui praebent ὀρούσῃ. Nolui tamen hanc lectionem cum Heinrichio continuo in textum admittere, quod indicativi male me h. l. habent, qui sequuntur, ut κυλίνδεται, ἔρχεται, ἀντεβόλησεν, συνενείκεται. Nam ita si scripsit, satius erat ὄρουσε v. 437. Ego sanum habeo ὀροῦσα, quum secundum aoristum verbi ὄρνυμι cum duplicatione epica satis noverimus.

V. 441. ὁ μὲν] Non placet articulus. Ego, si adstipularetur bonus codex, exsulare iuberem.

V. 446. ἔπισχε] Sic scripsi pro ἐπίσχε vulgato; nam Graeci antiqui non habent imperativos monosyllabos activi, nisi in ς exeuntes. Sic σχές non σχέ, σπές non σπέ, φρές non φρέ etc. Ven. Em. ἐπίσχες.

V. 448. θρασυκάρδιον] τρασικ. Ven. Tr.

V. 449. μάχης] μάχη A. It.

V. 440. ἔνθα μιν ἴσχει] Si τῷ est pronomen relativum ad πάγος pertinens, usus loquendi ita scribi iubebat: καὶ οὗτος (ὁ πάγος) ἴσχει αὐτὴν (τὴν πέτραν), ἔνθα συνενείκεται αὐτῷ, quod paullulum invertit poëta dicens ἔνθα τὴν πέτραν ἴσχει, συνενείκεται αὐτῇ atque invertit ita, ut subiecta etiam mutaret, ut factum est Op. 513. καί τε διὰ ῥινοῦ βοὸς ἔρχεται ἔνθα μιν ἴσχει. Sed magis quadrare videtur, si τῷ pro adverbio loci habeamus, ut ᾗ, ᾗχι etc., hic ut sensus sit, ubi (τῷ)

ἔγχεος ὁρμὴν ἔτραπ' ὀρεξαμένη ἀπὸ δίφρου.
δριμὺ δ' Ἄρην ἄχος εἷλεν· ἐρυσσάμενος δ' ἄορ ὀξὺ
ἔσσυτ' ἐφ' Ἡρακλέα κρατερόφρονα· τὸν δ' ἐπιόντα
Ἀμφιτρυωνιάδης, δεινῆς ἀκόρητος ἀϋτῆς,
μηρὸν γυμνωθέντα σάκευς ὕπο δαιδαλέοιο
οὗτασ' ἐπικρατέως· διὰ δὲ μέγα σαρκὸς ἄραξε
δούρατι νωμήσας, ἐπὶ δὲ χθονὶ κάββαλε μέσσῃ.
τῷ δὲ Φόβος καὶ Δεῖμος ἐΰτροχον ἅρμα καὶ ἵππους
ἤλασαν αἶψ' ἐγγύς, καὶ ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
ἐς δίφρον θῆκαν πολυδαίδαλον· αἶψα δ' ἔπειτα
ἵππους μαστιέτην· ἵκοντο δὲ μακρὸν Ὄλυμπον.
υἱὸς δ' Ἀλκμήνης καὶ κυδάλιμος Ἰόλαος
Κύκνον σκυλεύσαντες ἀπ' ὤμων τεύχεα καλὰ
νίσσοντ'· αἶψα δ' ἔπειτα πόλιν Τρηχῖνος ἵκοντο
ἵπποις ὠκυπόδεσσιν. ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
ἐξίκετ' Οὔλυμπόν τε μέγαν καὶ δώματα πατρός.
Κύκνον δ' αὖ Κήϋξ θάπτεν καὶ λαὸς ἀπείρων,
οἵ ῥ' ἐγγὺς ναῖον πόλιος κλειτοῦ βασιλῆος

V. 450. Ἄρεος] Sic Ven. A. It. Par. pro Ἄρεως. Rehd. πεῖθεν Ἄρεος. Harl. πείθετ' Ἄρης μεγαλήτορι θυμῷ. V. sq. καρπάλιμος A.

V. 454. ἑοῦ παιδός] παιδὸς ἑοῦ Em. Harl. A. It. P2. Dind.

V. 456. Ἄρη' A. Versu sq. ἔσχεν ὀρεξάμενος δ' ἄορ St. m.

V. 458. Ἡρακλέα κρατερόφρονα] Sic Par. 2678. Heinr. Vulgo Ἡρακλῆι κρατερόφρονι.

V. 460. σάκευς] Cum Dind. revocavi ex A. It. Ven. pro σάκους.

V. 461. σαρκός] Sic Harl. P1. 2. Med. Vulgo σάκος. V. 364. Verba διὰ δὲ — νωμήσας Heinr. Gaisf. Dind. cum Guieto uncinis tanquam adulterinos inclusere. Thiersch. et hic pro σάκος σάκκος. A. H. σάκος ἔραζε et v. sq. νωμήσαν.

V. 468. Κύκνον] Κύκνου Em. Pro σκυλεύσαντες A. It. συλήσαντες.

V. 469. Τρηχῖνος] Τραχῖνον A. It.

V. 473. οἵ ῥ'] οἵ γ' It. Pro πόλιος A. It. πόλιας, P2. πόληας. hro ναῖον A. ναίων.

cum monte illo colliditur rupes, ibi mons eam sistit.

V. 441. βρισάρματος] Heinrich. recte de corporum divinorum pondere intelligit, advocato loco Hom. Il. V, 838. 839. μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων βριθοσύνῃ. Hom. hymn. Bacch. 19. οὐδὲ φέρειν δύναταί μιν νηῦς εὐεργής.

V. 445. ὑπόδρα ἰδοῦσα] Pronuntianda sunt tanquam ὑφ' ἓν scripta; quare alterum adverbium δεινὰ adiecit.

V. 453. κακτάμεναι] pro κατακτάμεναι.

Ἄνθην Μυρμιδόνων τε πόλιν κλειτήν τ' Ἰαωλκὸν
Ἄρνην τ' ἠδ' Ἑλίκην· πολλὸς δ' ἠγείρετο λαός,
τιμῶντες Κήϋκα, φίλον μακάρεσσι θεοῖσι.
τοῦ δὲ τάφον καὶ σῆμ' ἀϊδὲς ποίησεν Ἄναυρος,
ὄμβρῳ χειμερίῳ πλήθων. τὼς γάρ μιν Ἀπόλλων
Λητοΐδης ἤνωξ', ὅτι ῥα κλειτὰς ἑκατόμβας
ὅςτις ἄγοι Πυθώδε βίῃ σύλασκε δοκεύων.

V. 474. *Ἄντην* Steph.
V. 480. *Πυθώδε*] vulgo *Πυθοῖδε*, quod peccat contra analogiam, nam quod licet in *ποῖ*, *ὅποι*, *τῇδε*, non licet in *Πυθοῖ*. Sensit hoc Dind., sed lapsus est paullulum scribendo *Πυθῶδε*. V. Apollon. de pron. p. 112. Suidas s. v. *Πυθώδ' ἰέναι* Tom. II. p. 770. Kust. Cf. doctr. accent. gr. p. 100.

V. 477. *Ἄναυρος*] Thessaliae fluvius.

V. 479. *σύλασκε*] V. Buttm. Gr. ub. I. p. 508.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Μοῦσαι Πιερίηθεν, ἀοιδῆσι κλείουσαι,
δεῦτε, Δί' ἐννέπετε, σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι·

V. 2. *Δί'*] Sic Med. 5., Vat, A. c. aliis. Alii codd. c. Tr., Venet., Herodian. περὶ σχημ. p. 49. minus bene δή, quod recentiores editores in textum receperunt. — ἐννέπετε] Med. 5. ἐνέπετε cf. v. 22.

V. 1 — 10. Haec non agnoscuntur ut profecta ab Hesiodo a Praxiphane, Theophrasti discipulo (cf. Diog. Laërt. V. Epic. III, 9), ab Aristarcho, ab Herodiano (περὶ σχημ. p. 49. Dind.), a Proculo, a Boeotis Pausaniae coaevis (v. Paus. IX, 31.) et a Tzetza ad h. l. cf. Thiersch, de Hesiodo p. 31. Exsecuit Brunckius. Nempe res ita se habet: v. 1 — 9. sunt ex hymno quodam in Iovem huc translati, ut vetus illud a Iove principium etiam hic opportuna praeberet initia poëmati, ut videbatur, ἀκεφάλῳ. Versu κλῦθι ἰδὼν ἀΐων τε, δίκῃ δ' ἴθυνε θέμιστας clauditur hymnus ille, ut Orphici 2. 4. 8. etc. Huic vero sciolus aliquis, ut transitus fieret ad Hesiodi opera, versum ineptissimum 10. adiecit: Τύνη, ἐγὼ δέ κε, Πέρσῃ, ἐτήτυμα μυθησαίμην. Ineptissimus est, quod τύνη ad Iovem pertinet, cui ridicule opponitur ἐγὼ δέ μυθησαίμην ἄν. Nam qui τύνη ita intelligunt, ut de Perse dictum sit, nae illis pro rege aliquo, ne dicam deo, frater Hesiodi esse videatur. v. Twesten. de Hes. Op. et D. p. 13.

V. 1. Μοῦσαι Πιερίηθεν] Spohnius post Μοῦσαι distinxit, Πιερίηθεν cum δεῦτε coniungens ad mentem Tzetzae. Sed Μοῦσαι Πιερίηθεν Heinsio recte sunt Pierides Musae, ut Οἴηθεν, Ἀλωπεκῆθεν adverbia adiunguntur nominibus propriis. Sic Μεγαρόθεν Εὐκλείδης ap. Platon. Phaed. p. 59. C. Δημόνικος Ἀλωπεκῆθεν ap. Boeckh. corp. Inscr. I. p. 120. Λυσικλῆς Βατῆθεν, 1. p. 182. 183. 199. 328. 330. Similiter νίκη Ἰσθμοῖ p. 355.

V. 2. σφέτερον] V. Herodian. περὶ σχημ. p. 49.

ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε·
ῥητοί τ' ἄῤῥητοί τε Διὸς μεγάλοιο ἕκητι.
ῥέα μὲν γὰρ βριάει, ῥέα δὲ βριάοντα χαλέπτει,
ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει,
ῥεῖα δέ τ' ἰθύνει σκολιὸν καὶ ἀγήνορα κάρφει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει.
Κλῦθι ἰδὼν ἀΐων τε, δίκῃ δ' ἴθυνε θέμιστας
[τύνη· ἐγὼ δέ κε, Πέρσῃ, ἐτήτυμα μυθησαίμην].

Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην Ἐρίδων γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν

V. 5. ῥέα — ῥέα] Med. 5. ῥεῖα — ῥεῖα. — ῥέα δέ alii nec malae notae codd. c. Vat., ῥεῖα μέν omn. codd.
V. 10. Πέρσῃ] Sic Med. 5., Vat., al. Pauci codd. Πέρσῃ; ita etiam rec. edd.
V. 11. Ἐρίδων] Gaisf., Dind. c. cet. edit. ἐρίδων.
V. 12. ἐπαινήσειε] Sic Ven., Vat. Plures codd. ἐπαιννέσσειε, A. ἐπαινήσσειε. Quid Med. 5. habeat, non indicavit Lanzius.
V. 17 — 19. Ritschl. sched. crit. p. 33. τῆς δ' ἑτέρῃ —

V. 3. ἄφατοι τε φατοί τε] Haec loquendi ratio in iis est habenda, quae ab epanaphora nomen habent; v. animadvers. ad Theog. 408. Atque ipsa huius epanaphorae ratio causa est, quod cum vi quadam repetitur Διὸς μεγάλοιο ἕκητι. Similiter Callim. Iov. 92. 93. τὰ δ' ἔργματα τίς κεν ἀείδοι; οὐ γένετ', οὐκ ἔσται· τίς κεν Διὸς ἔργματ' ἀείσει; Igitur quae v. 3. dicuntur ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ἄφατοι τε φατοί τε, ea v. 4. audiunt ῥητοί τ' ἄῤῥητοί τε Διὸς μεγάλοιο ἕκητι. Quare posituram eam, quae erat ante Διός exsulare iussi.

V. 5. βριάει] Hic transitivo, mox intransitivo sensu, ut μινύθει v. 6 et 246. notante Spohnio.

V. 6. ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει] Sic Aesopus ap. Diog. L. 1, 3, 2. φασὶ δ' αὐτὸν (Solonem) καὶ Αἰσώπου πυθέσθαι ὁ Ζεὺς τί εἴη ποιῶν; τὸν δὲ φάναι· τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῦν, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψοῦν.

V. 10. Τύνη] Mira erat de hoc vocabulo sententia Polyzeli apud schol. Dorvillii: Πολύζηλος δὲ ἐν Ῥοδιακοῖς Τύνην ἄρχοντα Χαλκιδέα φησίν, ἐφ' οὗ κρίνεσθαι τὸν Ἡσίοδον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ (v. 37. 38.), Διονύσιος δὲ φαιέδριστον (scr. φιλέριστον), ἀγνοοῦντες, ὅτι ἀντωνυμία ἐστὶ παράγωγος. Igitur his viris Τύνη erat pro vocativo nominis proprii, ut Τύμνης est nomen patris Histiaei apud Herodot. V, 37. VII, 98. Inepte. Neque opus est, ut addam etiam propterea ineptum hoc esse, quod causa Hesiodi cum fratre acta est Ascrae, non Chalcide. Τυννώνδαν regem Euboeae memorat Plut. Solon. 14.

V. 11. Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην] Interpretantur ita hanc sententiam, ut quasi opposita videatur eis, quae dicta sunt

εἰσὶ δύω· τὴν μέν κεν ἐπαινήσειε νοήσας,
ἡ δ' ἐπιμωμητή· διὰ δ' ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσιν.
ἡ μὲν γὰρ πόλεμόν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφέλλει,
σχετλίη· οὔτις τήν γε φιλεῖ βροτός, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
ἀθανάτων βουλῇσιν Ἔριν τιμῶσι βαρεῖαν.
τὴν δ' ἑτέρην προτέρην μὲν ἐγείνατο Νὺξ ἐρεβεννή,
θῆκε δέ μιν Κρονίδης ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων
γαίης τ' ἐν ῥίζῃσι καὶ ἀνδράσι, πολλὸν ἀμείνω·
ἥτε καὶ ἀπάλαμόν περ ὅμως ἐπὶ ἔργον ἐγείρει.
εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων

(προτέρην — ἀνδράσι) — πολλὸν ἀμείνων sc. ἐστί. Quae sententia, quanquam haud aliena ab mente Hesiodi, nimis artificiose pro ratione poëtae mihi expressa videtur. Ut auctor Operum cum auctore Theogoniae consentiret, non erat elaborandum.

V. 17. πρότερον St. m.

V. 19. γαίης τ' ἐν] γαίης ἐν Guiet.

V. 20. ἀπάλαμον] al. ut A., Ven., G. ἀπάλαμνον. Quid Med. 5 habeat nescio. — ἐγείρει] Victor. cod. ἔγειρεν.

Theog. v. 225., ubi de una Eride sermo est. Atque ita Spohnius: non, sicut ante existimabam, unum est contentionis genus. Minime vero. Ἄρα est incipientis poëtae: ergo, ut incipiamus. v. Hom. Od. VIII, 73. 90. et Rhiani simile initium ἦ ἄρα δὴ μάλα πάντες. Sic etiam Mitscherlichius sentit progr. 1824. Ἔην non est pro ἐστί, sed erat inde ab initio, v. annot. ad Aristot. oec. p. 76. — ἐπὶ γαῖαν] v. animadvers. ad Theog. 97.

V. 13. διὰ δ' ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσι] i. e. διέχουσι δὲ ἄνδιχα τὸν θυμόν.

V. 17. τὴν δ' ἑτέρην προτέρην μέν] Alteram, maiorem natu, multo praestantiorem conformavit Iuppiter. Nempe existimabant Graeci antiqui maiores natu esse ceteris praestantiores. Sic Iuppiter secundum quosdam in Cronidis, Calliope inter Musas etc. Nam πρεσβυτέροισιν Ἐρινύες αἰὲν ἕπονται. Hom. Il. XV, 204. v. Platner not. iur. et instit. ex Hom. et Hes. p. 91. — Qui post ἑτέρην et ἐρεβεννή incidunt, male faciunt eo, quod τὴν δ' ἑτέρην θῆκε δέ μιν coniungunt. Recte hoc sensit Ritschl. sched. crit. p. 32. Utraque Eris est filia Noctis.

V. 19. γαίης τ' ἐν ῥίζῃσι καὶ ἀνδράσι] Haec pertinent ad Iovem, non ad Eridem alteram; Iuppiter regnat in aethere, sub terra et supra terram. Sic recte Proculus et Tzetza. Spohnius cum aliis iungit: Iuppiter posuit eam γαίης τ' ἐν ῥίζῃσι καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω (οὖσαν); ita quid sibi velit θῆκέ μιν ἐν γαίης ῥίζῃσι καὶ ἀνδράσι non intelligo; nam de νείκει Empedoclis minime hic cogitare licet.

V. 18. 19. mihi postea additi esse videntur.

πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμμεναι ἠδὲ φυτεύειν,
οἶκόν τ' εὖ θέσθαι· ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων
εἰς ἄφενον σπεύδοντ'· ἀγαθὴ δ' Ἔρις ἥδε βροτοῖσι.
Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων,
καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ.
Ὦ Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα τεῷ ἐνικάτθεο θυμῷ,
μηδέ σ' Ἔρις κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι
νείκε' ὀπιπτεύοντ' ἀγορῆς ἐπακουὸν ἐόντα.
ὥρη γάρ τ' ὀλίγη πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων τε
ᾧτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπηετανὸς κατάκειται

V. 22. ἀρόμμεναι] Sic Ven., G., A. multique al., ἀρώμεναι Par. Sed Med. 5., Vat. c. al. ἀρόμεναι. Animadvertendum est autem Med. 5. fere semper vitare duplices consonantes, ubi id fieri recte potest. Sic v. 37. ἐδασάμεθ', 39. δικάσαι, 43. ἐργάσαιο, 167. ὀπάσας, 237. νίσοντάι, 238. θυέεσι, 369. μεσόθι, 395. πτώσῃς et ἀνύσῃς, 510. βήσῃσι, 820. μέσῃ. Conf. Buttm. Gr. ub. I. p. 506.

V. 24. ἄφενος al. codd. — Ἔρις] Edd. ἔρις.

V. 25. κεραμεῖ κεραμεύς Aristot. de rep. 5, 10.

V. 22. ὅς] i. e. οὗτος.

V. 25 — 41. Quae nunc sequuntur, quanquam ab antiquo poëta profecta, post videntur huc esse adiecta. Nam bene claudit periodus verbis ἀγαθὴ δ' Ἔρις ἥδε βροτοῖσι. Minime cum his cohaerent quae sequuntur; καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ — τέκτων καὶ πτωχὸς — ἀοιδῷ, quae non de aemulatione vel ambitione intelligi possunt, bona illa atque laudabili, vel vitio quod, ut Sallustius dicit, propius virtutem est, sed de invidia vere spernenda, quod probatur verbis καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει, nam haec de industria ab poëta addita esse, ne invidia illa videretur pecuniarum esse, sed ingenii et artis aemulatio, non facile quisquam mihi persuadeat. Twestenio v. 25. 26. interpolatoris esse videntur; melius dixisset contineri eis proverbium cum reliquis non coniungendum. Cf. 210. 211. Fuit quum putarem aptius legi hos versus eo loco, quo de quinto hominum aevo poëta loquitur; sed ibi futuro ubique usus est poëta, non praesenti.

V. 32. Δημήτερος ἀκτήν] V. annot. ad Scut. 290.

V. 33. τοῦ κε κορεσσάμενος — ὀφέλλοις] si quis polleat divitiis, is facile se immisceat foro et litibus.

V. 35. ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νεῖκος] Αὖθι non est denuo, ut arbitrabatur Mitscherlichius l. l., qui ita interpretatus est: age vero, ni ita est (sc. quod de alienis opibus litem mihi intendens corruptisque iudicibus viceris), denuo ius experire, nulla fraude adhibita, ἰθείαις δίκαις. Mihi videtur αὖθι usurpasse poëta, ut aliam, in qua post commorabatur, urbem iustiorem opponeret Ascrae, ubi cum fratre litem male diiudicarant iudices: nam propterea Ascra ei audit οὐδέ ποτ' ἐσθλή (v. 640.). Atque ea urbs Orchomenus est, ni fallor, cuius etiam alibi pa-

ὡραῖος, τὸν γαῖα φέρει, Δημήτερος ἀκτήν·
τοῦ κε κορεσσάμενος νείκεα καὶ δῆριν ὀφέλλοις
κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις· σοὶ δ' οὐκέτι δεύτερον ἔσται
ὧδ' ἔρδειν· ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νεῖκος
ἰθείῃσι δίκαις, αἵτ' ἐκ Διός εἰσιν ἄρισται.
ἤδη μὲν γὰρ κλῆρον ἐδασσάμεθ', ἄλλα τε πολλὰ
ἁρπάζων ἐφόρεις, μέγα κυδαίνων βασιλῆας
δωροφάγους, οἳ τήνδε δίκην ἐθέλουσι δικάσσαι·
νήπιοι, οὐδὲ ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός,
οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.

V. 28. ἄεργον θυμῷ ἐρύκοι Bentl.
V. 29. ὀπιπτεύοντ'] Med. 5. ὀπιπεύοντ'. Fortasse melius.
V. 30. ὥρη] Sic Med. 5. Vat. et codd. plerique, al. ὥρῃ.
V. 33. κε κορεσσάμενος] A. Br. κεκορεσσάμενος.
V. 36. δίκησ' pro δίκαις Bentl.
V. 37. ἄλλα τε] ἀλλὰ τὰ Guiet. Br. Gaisf. Boiss.
V. 41. μέγ' ὄνειαρ] Gramm. apud Bachm. Anecd. I. p. 157. ἓν ὄνειαρ. Antea v. 40. οὐδ' ἴσασιν St. m. A. It.

trocinium suscepisse videtur Hesiodus. Cf. animadvers. crit. ad Theog. 91. et annot. ad Oper. 635.

V. 38. βασιλῆας] Sunt praesules populi Ascraei, ut apud Hom. Od. VIII, 40. 41. V. Mülleri Orchom. p. 187.

V. 39. τήνδε δίκην ἐθέλουσι δικάσσαι] qui huiusmodi litem, de patrimonio, libenter diiudicare solent. Spohnius: „ἐθέλουσι, qui putant, dicunt etc.“ Quod quid sibi velit, nescio.

V. 40. ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός] Quantum praestet opibus frui non iniuste partis, quanquam exiguis. Sic Proculus. Eodem proverbio usus est Pittacus ap. Diog. L. I, 4, 2., quum agrum Mytilenaei ipsi dedissent, idemque in suam rem convertit Ovid. Fast. V, 718. Quod tibi dat uni coelum partire duobus; dimidium toto munere maius erit. Alio modo usus est Aristotel. Eth. N. 1, 7. δοκεῖ οὖν πλεῖον ἢ τὸ ἥμισυ τοῦ παντὸς εἶναι ἡ ἀρχή.

V. 41. ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ] Malvis et asphodelo pauperes vescebantur, ut apud Aristoph. Plut. 543. σιτεῖσθαι δ' ἀντὶ μὲν ἄρτων μαλάχης πτόρθου. Mirum est igitur Pythagoram malvis vesci vetuisse, de quo v. Lobeck. Aglaoph. p. 897. Nam quod in heliotropicis malva habetur, non puto causam fuisse. Porro vere monuit Heinsius ἀσφοδελὸν λειμῶνα propterea mortuis tribuisse Homerum, quod defunctorum victus ab omni luxuria sit remotissimus. Cf. Horat. Od. I, 31, 15. Suidas v. Θύμος. II. p. 211. Kust. θύμος εὐτελὴς βοτάνη. Ἀριστοφάνης Πλούτῳ· ὦ πολλὰ δὴ τῷ δεσπότῃ ταὐτὸν θύμον φαγόντες· ἀντὶ τοῦ τῆς αὐτῆς πενίας μετασχόντες. — παρῴδηται δὴ ἐκ τοῦ Ἡσιόδου· οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ, ἀντὶ τοῦ· δίκαιοι τὰ εὐτελῆ ἐθέλοντες ἐσθίειν διὰ τὸ μὴ ἐθέλειν ἀδικεῖν· ἅμα δὲ καὶ τὸ τραχὺ τῆς γῆς μεταβάλλει. Cf. Hieron. adv. Iov.

κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.
ῥηϊδίως γάρ κεν καὶ ἐπ' ἤματι ἐργάσσαιο,
ὥςτε σέ κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἔχειν καὶ ἀεργὸν ἐόντα·
αἶψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνοῦ καταθεῖο,
ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο καὶ ἡμιόνων ταλαεργῶν.
ἀλλὰ Ζεὺς ἔκρυψε χολωσάμενος φρεσὶν ᾗσιν,
ὅττι μιν ἐξαπάτησε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης.
τοὔνεκ' ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κήδεα λυγρά.
κρύψε δὲ πῦρ· τὸ μὲν αὖτις ἐῢς παῖς Ἰαπετοῖο
ἔκλεψ' ἀνθρώποισι Διὸς πάρα μητιόεντος

V. 45. Schol. Aristoph. ad Ach. 278. *ἔνθα κε:* ad Av. 713. *αὐτίκα π.*
V. 48. *ἀγκυλομήτης*] Al. *ἀγκυλόμητις.*
V. 49. *κήδεα*] G. *μήδεα.*
V. 50. *παῖς*] A. *πάϊς.* Pro *αὖτις* vulgo *αὖθις.*
V. 53. *τόν τε* A.
V. 55. Al. c. Vat. *ὑπεροπεύσας*, pauci *ἠπεροπεύσας.*
V. 56. *σοί τ' αὐτῷ*] Apollon. de pron. p. 125. *ὑπὸ Ἡσιό-*

II, 13. Gell. XVIII, 2. — Haec cohaerere cum sequentibus mihi non persuadet Welckerus Tril. Aesch. p. 73.

V. 42. *κρύψαντες γάρ*] Haec ita inverterat Diogenes cynicus ap. Laert. VI, 44. *ἐβόα πολλάκις λέγων τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ῥᾴδιον ὑπὸ τῶν θεῶν δεδόσθαι, ἀποκεκρύφθαι δὲ αὐτὸν ζητούντων μελίπηκτα καὶ μύρα καὶ τὰ παραπλήσια*, habuitque in animo Virgilius Georg. I, 121. pater ipse colendi haud facilem esse viam voluit. Ceterum h. v. redit illuc, unde filum abruperat v. 24. Alia est Tweseni sententia, qui arbitratur v. 11 — 41. 200 — 324. unum carmen esse, adiectos videri v. 42 — 199. Certe v. 42 — 46. arcte coniunctos esse cum 11 — 24. satis patere puto. Quod cum hoc enuntiato non facile concinnari posse videtur v. 309: *καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν* explicatur eo, quod haec omnia sunt ethica proverbia, seorsum spectanda.

V. 43. *ῥηϊδίως γάρ κεν — ἐργάσσαιο*] Supple *εἰ μὴ ἔκρυψαν.*

V. 44. *ὥςτε σε — ἔχειν*] Thiersch. de Hes. p. 15. illud *ὥςτε* cum inf. recentioris aetatis esse putat, apud Homerum non legi. Sed ita Odyss. XVII, 21.

V. 45. *πηδάλιον ὑπὲρ καπνοῦ*] Spohnius: „ne corrumpatur gubernaculum ut 625.“ Potius: non amplius opus foret neque gubernaculo neque laboribus boum. Recte locum intellexit Mitscherlichius l. l.

V. 47 — 51. Haec ex ipso Hesiodo sunt explicanda, non ex Aeschylo, non ex Aesopi fabulis, quas commemoravit Mitscherl. Meconae (cf. annot. ad Theog. 535.) homines cum diis disceptabant, utrum melius esset carnem diis offerre in sacrificiis, an ossa cum omento (v. Voss. epp. myth. II, 39.). Tandem homines, Promethei astutia usi, Iovem ita deceperunt, ut ossa sibi inscius, ut videbatur, eligeret, carnem ve-

ἐν κοίλῳ νάρθηκι, λαθὼν Δία τερπικέραυνον.
τὸν δὲ χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρι μήδεα εἰδώς,
χαίρεις πῦρ κλέψας καὶ ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσας,
σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισιν·
τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακὸν ᾧ κεν ἅπαντες
τέρπωνται κατὰ θυμὸν ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες.
Ὣς ἔφατ'· ἐκ δ' ἐγέλασσε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Ἥφαιστον δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν ὅ ττι τάχιστα
γαῖαν ὕδει φύρειν, ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδὴν

δου ἐν ἀρχῇ τεθεῖσα (ἡ σφίν) εὐλόγως ὠρθοτονήθη ἐν τρίτῳ, σφὶν δ' αὐτοῖς μέγα πῆμα. Hinc σφὶν δ' αὐτοῖς scripserant Spohn. et Dind., monente Schaefero. Incertum tamen, an nostrum locum spectaverit Apollonius, quanquam non propter eam causam, quam indicavit Boiss. p. 198. Nam ἐν τρίτῳ est pro ἐν τρίτῳ προσώπῳ.

V. 57. σοὶ δ' ἐγὼ Clemens Alex.

V. 58. ἑόν] v. Apollon. de pron. p. 125. τέρπονται A. It.

ro hominibus relinqueret. Hinc detecta hominum malignitate ignem subtraxit Iuppiter, quem ferula deinde inclusum Prometheus rapuit mortalibusque dono dedit. Hoc pactum mortalium cum diis de sacrificiis comparandum est cum simili fabula Numae et Iovis apud Arnobium V. 1. Secundum Hesiodum mortales iam ante noverant ignis usum, quod comprobatur tum sacrificio, quo ante usi erant, ut testis est Theogonia, tum particula αὖτις v. 50. Oper. Hominibus igitur, ut poenam luerent, Iuppiter Pandoram dedit, i. e. mulierum mores mutavit in peius, easque novarum rerum cupidas fecit, ut proterva sua levitate ac luxuria compensarent virorum industriam et ad altius enitendi studium. Nempe iam ante Pandoram Epimetheo datam genus muliebre erat (errat enim Pausan. de Hesiodo exponens Att. 24.), sed absque artibus illis (v. 64 — 66.) a Minerva et Venere adiectis, quae simul cum magis exculto per Prometheum ingenio virorum effloruere. Nam ut virile genus Prometheus excoluit, ita muliebrem sexum Minerva cum Venere, idque magno virorum detrimento factum. Cf. Buttm. Mythol. I. p. 48 sq. et Welcker. Tril. Aesch. p. 73 sq.

V. 51. ἔκλεψ'] Secundum auctorem hymn. in Merc. 108. Mercurius simile quid invenit.

V. 56. σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα] Homer. Il. III, 50. πατρί τε σῷ μέγα πῆμα — κατηφείην δὲ σοὶ αὐτῷ.

V. 58. ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες] Apollon. de pron. p. 143. B. Ἡσίοδος μέντοι ἐπιμεμπτός ἐστιν εἰπών· ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες, ἐν ᾧ ἑνικῷ ἀντὶ πληθυντικῷ ἐχρήσατο — δέον σφόν — ὑπὲρ δὲ τοῦ Ἡσιοδείου οὕτω τινὲς ἐκδέχονται τῆς ἀντὶ πυρὸς δοθείσης γυναικὸς τέρπονται ἑὸν ἕκαστος κακὸν ἀμφαγαπῶντες.

V. 61. ὕδει] Choeroboscus ap. Bekk. Anecd. p. 1209. ἀπὸ τῆς ὕδας εὐθείας, ἐξ ἧς ἡ γενικὴ

καὶ σθένος, ἀθανάταις δὲ θεαῖς εἰς ὦπα ἐΐσκειν
παρθενικῆς καλὸν εἶδος, ἐπήρατον· αὐτὰρ Ἀθήνην
ἔργα διδασκῆσαι, πολυδαίδαλον ἱστὸν ὑφαίνειν·
καὶ χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ χρυσέην Ἀφροδίτην,
καὶ πόθον ἀργαλέον καὶ γυιοκόρους μελεδῶνας·
ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος
Ἑρμείαν ἤνωγε διάκτορον Ἀργειφόντην.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἐπίθοντο Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι.
αὐτίκα δ' ἐκ γαίης πλάσσε κλυτὸς Ἀμφιγυήεις
παρθένῳ αἰδοίῃ ἴκελον, Κρονίδεω διὰ βουλάς·
ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ἀμφὶ δέ οἱ Χάριτές τε θεαὶ καὶ πότνια Πειθὼ
ὅρμους χρυσείους ἔθεσαν χροΐ· ἀμφὶ δὲ τήνγε
Ὧραι καλλίκομοι στέφον ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι·
πάντα δέ οἱ χροῒ κόσμον ἐφήρμοσε Παλλὰς Ἀθήνη.
ἐν δ' ἄρα οἱ στήθεσσι διάκτορος Ἀργειφόντης
ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους καὶ ἐπίκλοπον ἦθος
τεῦξε Διὸς βουλῇσι βαρυκτύπου· ἐν δ' ἄρα φωνὴν

V. 62. *καὶ σθένος*] Haec vulgo maiore distinctione separantur ab insequentibus verbis, quum aeque bene ad Vulcanum pertineant atque praegressa verba. Pro *ἀθανάταις θεαῖς* al. c. A. *ἀθανάτῃς θεῇς*, Origenes *ἀθανάτοις θεοῖς*.

V. 63. *παρθενικῆς*] al. codd. (ut A. Ven. G.) *παρθενικαῖς*. Par. *παρθενικῇσι*. Scribendum fortasse *καλὸν παρθένου εἶδος*. v. Herm. Orph. p. 817.

V. 64. *διδασκῆσαι*] Br. ex Orig. *διδασκέμεναι*. Sed v. Herm. ad Aristoph. Nubb. 1110. (n. ed.)

V. 66. *γυιοκόρους*] Al. *γυιοβόρους*, A. *γυιοκόνους*. — *μελεδῶνας*] Sic Ven. Gaisf. Vulgo *μελεδώνας*.

V. 67 sq. Uncinis inclusit Bentl., qui *ἐπίκλοπα ἤθη* corrigit.

V. 68. *Ἑρμείην* Ven.

V. 71. 72. Hos versus ut ex Theogonia repetitos (572. 573.) uncis inclusit Dind., Gaisfordi sententiam secutus (ad Theog. 570.). Atque sane hoc cautius factum esse videtur, quam cum Ruhnkenio et Br. v. 76. expellere. Quicquid tamen statueris, male habet de Venere silentium, cuius ante iniecta mentio erat

ὕδατος γίνεται ὕδος — *ἔχομεν δὲ καὶ δοτικὴν διὰ τῆς ει διφθόγγῳ, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ· γαῖαν ὕδει φύρειν.*

V. 66. *γυιοκόρους μελεδῶνας*] Vide, ne *γυιοκόρον* a *γυῖον* et *κείρειν* derivari possit. Sed cf. Theog. 593. *Μελεδῶνες*, non *μελεδῶναι*, dicitur, cf. Ruhnken. ep. crit. II. p. 391. ed. II. Heinr. ad Cicer. de rep. p. 161.

V. 72. *ζῶσε καὶ κόσμησε*] Haec de veste ipsa intelligenda sunt, coll. 63. 64.

V. 79. *φωνήν*] Haec non

θῆκε θεῶν κῆρυξ· ὀνόμηνε δὲ τήνδε γυναῖκα
Πανδώρην, ὅτι πάντες Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
δῶρον ἐδώρησαν, πῆμ' ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον αἰπὺν ἀμήχανον ἐξετέλεσσεν,
εἰς Ἐπιμηθέα πέμπε πατὴρ κλυτὸν Ἀργειφόντην
δῶρον ἄγοντα, θεῶν ταχὺν ἄγγελον· οὐδ' Ἐπιμηθεὺς
ἐφράσαθ', ὥς οἱ ἔειπε Προμηθεὺς μήποτε δῶρον
δέξασθαι πὰρ Ζηνὸς Ὀλυμπίου, ἀλλ' ἀποπέμπειν
ἐξοπίσω, μή πού τι κακὸν θνητοῖσι γένηται.
αὐτὰρ ὃ δεξάμενος, ὅτε δὴ κακὸν εἶχ', ἐνόησε.
Πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων
νόσφιν ἄτερ τε κακῶν καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο,
νούσων τ' ἀργαλέων, αἵτ' ἀνδράσι κῆρας ἔδωκαν.
[αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσι.]
ἀλλὰ γυνὴ χείρεσσι πίθου μέγα πῶμ' ἀφελοῦσα
ἐσκέδασ'· ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κήδεα λυγρά.

(v. 65.). Ergo dicendum erit aut nunc pro Venere Gratias commemorasse poëtam (v. 73.), aut v. 76. pro Παλλὰς Ἀθήνη scribendum esse δῖ' Ἀφροδίτη. Videtur autem inprimis haec de Pandora narratio tam in theogonia quam in operibus varios rhapsodorum excessus experta esse.

V. 76 et 79. uncinis inclusit Bentl.

V. 77. *στήθεσσι*] Gal. στήθεσφι.

V. 85. θεῶν, ταχὺν ἄγγελον al.

V. 88. γένοιτο Br.

V. 89. ὃ] Sic P. Vulgo ὁ.

V. 91. Codd. quidam c. Vat. ἄτερ κακῶν.

V. 92. *κῆρας*] γῆρας A., Vat., G., Steph. m.

V. 93. Deest in Med. 5. al. Adiectus est, ut monuere interpretes, ex Hom. Od. XVIII, 360. ab eo librario, qui versu antecedente γῆρας scripserat; legitur enim in eodem codice, qui γῆρας habet, atque inde in alios quoque migravit. Delevit Br.

V. 95. μήδεα G.

adversantur v. 61., quo Vulcanus αὐδήν tribuisse dicitur. Haec enim (αὐδή) nihil est nisi vox humana, φωνή vero est suada data ab Mercurio.

V. 82. *ἀλφηστῇσιν*] v. annot. ad Scut. 29.

V. 84. *δῶρον ἄγοντα*] Exspectabas δῶρον ἄγειν ut Il. I, 338. 347. σφῶιν δὸς ἄγειν, δῶκε δ' ἄγειν.

V. 94. *πίθου μέγα πῶμ' ἀφελοῦσα*] Ut homines liberi essent a malis, haec omnia in magnum vas collecta atque inclusa in Epimethei domicilio

μούνη δ' αὐτόθι Ἐλπὶς ἐν ἀῤῥήκτοισι δόμοισιν
ἔνδον ἔμιμνε πίθου ὑπὸ χείλεσιν, οὐδὲ θύραζε
ἐξέπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο,
αἰγιόχου βουλῇσι Διὸς νεφεληγερέταο.
ἄλλα δὲ μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται.
πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα·
νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ ἠδ' ἐπὶ νυκτὶ
αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι

V. 96. *δόμοισι*] Seleucus πίθοισι.
V. 97. *ἔμιμνε*] Al. ἔμεινε ut Ven., Vat., Br. Male.
V. 99. Abest a quibusd. codd. et Br.
V. 102. *ἐφ' ἡμέρῃ*] Pauci ἐφ' ἤμερ' vel ἐφήμεροι. — *ἠδ' ἐπὶ*] Med. 5., Vat. αἴδ' ἐπί.

Prometheus collocaverat. Quod, quanquam non dictum est expressis verbis, tamen facile possit suppleri factum esse pro studio Promethei erga mortales; docetur id etiam a Proculo, cui Tzetzes adversatur, mortalium ineptissimus. Huius vasis operculum quum aperuisset Pandora, statim mala evolarunt omnia, excepta Spe, quae relicta est in vase, quod Pandora, perturbata rei novitate, operculum rursus, quanquam sero, imposuit. In quo illud nuper negotium facessivit Mitscherlichio, quod Spes, quae animos mortalium mirum in modum demulcere solet, simul cum malis istis arca inclusa asservatur. Sed hoc vereor ne magis e mente Christianorum quam antiquorum Graecorum diiudicaverit, quibus spes in malis habetur, etiam eam ob causam, quod homines decipiat atque vana pascat fiducia. Quod quum eo probetur, quod ἐλπὶς etiam timorem rerum futurarum significat, tum inprimis declarat egregia Periclis, magni illius Anaxagorae auditoris, oratio apud Thucydidem II, 62. ἐλπίδι ἧσσον πιστεύει (ἡ ξύνεσις), ἧς ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς, γνώμῃ δὲ ἀπὸ τῶν παρόντων, ἧς βεβαιοτέρα ἡ πρόνοια, coll. v. 103. Porro quaerit Mitscherlichius, si mala ita demum vim suam exserunt, si carcere suo exsoluta sint, qui tandem Spes, in illo retenta, hominibus afflictis succurrere possit. Nempe quae in mea potestate sunt, iis uti mihi licet quandocunque opus est, atque hoc etiam de Spe valet, quae inter cetera mala est minus nocua. Aliter de hac fabula sensisse videtur Theognis v. 1135 sq. Bekk., aliter Aeschylus, qui versu 258. Prometheum τυφλὰς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας κατῴκισα dicentem inducit, in quo loco κατῴκισα explicat nostrum ἐν ἀῤῥήκτοισι δόμοισι. Sed haec omnia apud antiquissimum poëtam non sunt ad unguem resecanda. De tota fabula v. Welcker. Aesch. Tril. p. 72 sq. [Non praetereunda videtur fabula de Pandorae pyxide apud Macedon. Epigr. XL, quod illustratum dedit Heinrich. in Progr., unde excerpta dedi in Anim. ad Anthol. Gr. III, 3. p. 102 sq. Cf. not. crit. in Anth. Pal. p. 649. F. I.]

V. 104. *σιγῇ*] ἀθόρυβοι γὰρ παρέρχονται. SCHOL.

V. 106 — 201. Quod nunc

σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μητίετα Ζεύς.
οὕτως οὔτι πη ἔστι Διὸς νόον ἐξαλέασθαι.

[Εἰ δ' ἐθέλεις, ἕτερόν τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω
εὖ καὶ ἐπισταμένως, (σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν)
ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι.]
Χρύσεον μὲν πρώτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων
ἀθάνατοι ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.

V. 104. Spurius sec. Proculum.
V. 105. πη] Sic Med. 5., Vat., Ven., Par. Al. c. A. που.
V. 106. In litura est in uno codice ap. Lanz. θέλεις G., MS. incert.
V. 108. οὐχ ὁμόθεν adscripsit Heyn.

sequitur carmen est absolutum, huc fortasse a rhapsodis propterea adiectum, quod antiquiorem hominum conditionem depingere videbatur, multo illam feliciorem quam ea fuit quae post secuta est, quum Iuppiter Promethei audaciam ulcisceretur. Videtur autem hoc carmen ex Eoeis, cuius principium fuerit, huc traiectum, ut colligo ex Eunapio p. 41. Boiss. τούτου δὲ τοῦ γένους (οὐ γὰρ τὰς Ἡσιόδου Ἠοίας ἔσπευδον γράφειν) ἀπόῤῥοιαί τινες ὥςπερ ἀστέρων περιελείφθησαν, quae omnia cum nostro loco egregie concordant.

V. 108. ὡς ὁμόθεν γεγάασι] Hic versus vulgo cum sequentibus coniungitur, quum cohaereat cum antecedentibus; additus est cum 106. 107. ab eo, qui varia hominum genera vere ex sese procreasse tanquam filios arbitrabatur deos; nam ὁμόθεν γεγάασι pertinet ad cognationem, ut hymn. Hom. Ven. 135. Sed hanc non fuisse sententiam antiquioris poëtae patet ex ποίησαν v. 110., quod est efformarunt; quare v. 106 — 108. recentioris aetatis esse non opus est monere.

V. 109 sq. De quinque aetatibus a metallis appellatis doctam disputationem conscripsit Buttmannus Act. acad. Berol. 1814 — 1815. p. 141 sq., postea repetitam in Mythologo. Ea primum demonstravit orbes duos vel aetatum circuitus sibi simillimos descripsisse Hesiodum, quorum alter ab aurea aetate deflectat ad aeneam, alter ab aetate heroum ad eam ipsam, qua vixerit Hesiodus, aetatem; tertium orbem, eumque similem antecedentium, post extinctam quintam exspectasse Hesiodum ex v. 175. concludas: ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν ἢ ἔπειτα γενέσθαι: atque sic intellexit Virgil. Ecl. IV. init., ubi Cumaeum carmen est Hesiodi carmen. Hinc explicatur qui fieri potuerit, ut post aeneam aetatem, omnium deterrimam, heroum pia gens nasceretur: Magnus ab integro seclorum nascitur ordo. Haec enim gens quodammodo respondet aureae aetati, ita tamen ut etiam hic aliquantum degeneraverit natura humana. Deinde probatum ivit Buttmannus gentes secundam et tertiam, quae apud Hesiodum se excipiunt, in antiquiore Hesiodi fabula, quae ab orientalibus populis petita sit, coaevas fuisse ita, ut argenteae

[οἱ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν·]
ὥςτε θεοὶ δ' ἔζωον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ ὀϊζύος· οὐδέ τι δειλὸν
γῆρας ἐπῆν, αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοῖοι
τέρποντ' ἐν θαλίῃσι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων·
θνῆσκον δ' ὡς ὕπνῳ δεδμημένοι· ἐσθλὰ δὲ πάντα
τοῖσιν ἔην· καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
αὐτομάτη, πολλόν τε καὶ ἄφθονον· οἱ δ' ἐθελημοὶ

V. 111. Non ab Hesiodo profectus esse videtur.
V. 112. *ὡς δὲ θεοὶ ζώεσκον* Br., Gaisf. ex Diod.
V. 113. *ἄτερ πόνων* Med. 5., Vat., *ἄτερ γε π.* Med., *ἄτερθε* Br., *ἄτερ πόνου* Herodian. *περὶ σχημ.* p. 61.
V. 116. *ὥς*] Par. *ὥςθ'*.
V. 119. *ἔργ' ἐνέμοντο*] Sic Med. 5. Vat. Par. Vulgo *ἔργα νέμοντο.* — *ἥσυχα ἔργα* scripsit Bentl.
V. 120. Hic versus conservatus est a Diod. Sic. V, 66. Abest à codd. omnibus.

aetatis homines (Abel) ab aeneis (Cain) extinguerentur (*ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐδύναντο ἀλλήλων ἀπέχειν* v. 134. coll. *οἷσιν Ἄρηος ἔργ' ἔμελε στονόεντα καὶ ὕβριες* v. 145.), mitiores et innocentiores a protervis et audentioribus, mox tamen ipsis a Deucalionis fluctibus submergendis. Ceterum si quaeris, cur a metallis nomina indiderit Hesiodus, factum id est fortasse propter varias gentes, quas solis vergentis iter pedetentim collustrare solet. Nam oriens sol primum Colchos adit, ubi ingens est auri vis, quae indicatur aureo vellere, pergit deinde ad Chalybes, *ὅθι ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη* (Il. II, 857.), postremo pervenit in Europam, aeris matrem. Atque has tres tantum aetates a metallis nomen accepisse ut per se est verisimile, ita etiam eo comprobatur, quod heroum aetas nomen non habet a metallo quodam inditum; nam quod sequitur v. 176. *γένος σιδήρεον* aliter explicandum esse declaravi ad h. v.

T. 120. *ἀφνειοὶ μήλοισι*] i. e. locupletes. Pecora aevo antiquissimo sunt pro divitiis, v. 163. et animadvers. ad Scut. 39. Post hunc versum Spohnius addiderat alios duos *ξυναὶ γὰρ τότε δαῖτες ἔσαν, ξυνοὶ δὲ θόωκοι | ἀθανάτοισι θεοῖσι καταθνητοῖς τ' ἀνθρώποις* ex Origine contra Cels. IV. p. 216. ed. Spencer; non sine veri quadam specie; sed sequi non ausus sum propter Homericorum locorum dissensionem, Od. I, 22, 25. VII, 201 sq., quae satis demonstrant etiam heroica aetate socios fuisse hominibus deos. V. Vossii Antis. II. p. 453 sq. Potuit igitur eandem heroum aetatem auctor intellexisse, quum istos versus faceret.

V. 122. Cf. v. 252 sq. Haec de geniis doctrina non est Graeca, sed ex oriente, ut videtur, petita, ignota saltem Homero, qui ita Odyss. XVII, 485. *καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσιν παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστρωφῶσι πόληας ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες.* Quae

ἥσυχοι ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν,
[ἀφνειοὶ μήλοισι, φίλοι μακάρεσσι θεοῖσι.]
αὐτὰρ ἐπειδὴ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν,
τοὶ μὲν δαίμονές εἰσι Διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς
ἐσθλοί, ἐπιχθόνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων·
οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
ἠέρα ἑσσάμενοι πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν,
πλουτοδόται· καὶ τοῦτο γέρας βασιλήϊον ἔσχον.

V. 121. ἐπεί κεν Mss., ἐπειδή Plat. Cratyl. p. 397., ἐπεὶ καί Brunck.

V. 122. Plato de rep. V. p. 469. et Cratyl. p. 397. τοὶ μὲν δαίμονες ἐσθλοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν, ἁγνοί, ἀλεξίκακοι φύλ. μερόπων. Pro ἐπιχθόνιοι Aristid. in Plat. II. p. 184. ὑποχθόνιοι. Plut. de def. or. 39. ἁγνοὶ ἐπιχθ. κ. τ. ἑ. Hermog. apud Ald. Rhet. I. p. 121. οἳ μὲν δαίμονες ἁγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν, ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι φύλακες θνητῶν ἀνθρ.

V. 124 — 126. uncinis inclusit Bentl., item 180 sq.

negotia apud Homerum tribuuntur diis, eis apud Hesiodum δαίμονες ἐπιχθόνιοι funguntur, ab ipsis diis magnopere diversi. Daemones Hesiodios, immortales post vitam terrestrem transactam, dignitate sequuntur μάκαρες θνητοὶ ὑποχθόνιοι, qui non fruuntur immortalitate, sed genii sunt ad tempus, ut nymphae; tertium genus (χάλκειον) post mortem in Hadem sine honore descendit, ut ita gradus conspiciantur, ἐν ᾅδῃ, ὑπὸ χθονί, ἐπὶ χθονί. Ne putes vero τοὺς ὑποχθονίους esse malos genios, ut volebat Buttmannus cum Lanzio l. l. p. 161. Nam recte de hoc loco Plutarchus in libro de def. orac. 10. Ἡσίοδος δὲ καθαρῶς καὶ διωρισμένως πρῶτος ἐξέθηκε τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη, θεούς, εἶτα δαίμονας πολλοὺς κἀγαθοὺς (aeneum genus non durat ideoque non numeratur in geniis), εἶτα ἥρωας, εἶτα ἀνθρώπους, τῶν ἡμιθέων εἰς ἥρωας ἀποκριθέντων, ubi genera aureum, argenteum et aeneum uno corpore δαιμόνων πολλῶν κἀγαθῶν comprehendit. Aliter de Is. et Os. 26. Μάκαρες θνητοί similes sunt Manibus, de quibus v. Müller. Etr. II. p. 95. Daemones mali (ἀλάστορες) primum a Zaleuco (si modo verus est Zaleucus) memorantur apud Stobaeum Sentent. p. 279. Postea Thaletis doctrina simile quid videtur aperuisse, ut ab Athenagora ea traditur (leg. pro Christ. p. 8. H. St.) πρῶτος Θαλῆς διαιρεῖ (ὡς οἱ τὰ ἐκείνου διαιροῦντες ἀκριβοῦντες μνημονεύουσιν) εἰς θεόν, εἰς δαίμονας, εἰς ἥρωας· ἀλλὰ θεὸν μὲν τὸν νοῦν τοῦ κόσμου εἰςάγει, δαίμονας δὲ οὐσίας ψυχικάς, καὶ ἥρωας τὰς κεχωρισμένας ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ἀγαθοὺς μὲν τὰς ἀγαθάς, κακοὺς δὲ τὰς φαύλας.

V. 123. φύλακες] Etiam hoc vocabulum doctrinam orientalem sapit; v. Münter. de relig. Babylon. p. 13.

V. 126. πλουτοδόται] Ut Penates et Lares familiares Tuscorum, de quibus v. Müller. de Etrusc. II. p. 87. — γέρας βασιλήϊον] nempe tum ut servent ius et poenas exigant a peccantibus, tum ut regum

Δεύτερον αὖτε γένος πολὺ χειρότερον μετόπισθεν
ἀργύρεον ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
χρυσέῳ οὔτε φυὴν ἐναλίγκιον οὔτε νόημα.
ἀλλ' ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα παρὰ μητέρι κεδνῇ
ἐτρέφετ' ἀτάλλων, μέγα νήπιος, ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
ἀλλ' ὅτ' ἂν ἡβήσειε καὶ ἥβης μέτρον ἵκοιτο,
παυρίδιον ζώεσκον ἐπὶ χρόνον, ἄλγε' ἔχοντες
ἀφραδίῃς· ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐδύναντο
ἀλλήλων ἀπέχειν, οὐδ' ἀθανάτους θεραπεύειν
ἤθελον, οὐδ' ἔρδειν μακάρων ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
ᾗ θέμις ἀνθρώποισι κατ' ἤθεα. τοὺς μὲν ἔπειτα
Ζεὺς Κρονίδης ἔκρυψε χολούμενος, οὕνεκα τιμὰς
οὐκ ἐδίδουν μακάρεσσι θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
τοὶ μὲν ὑποχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλέονται,
δεύτεροι, ἀλλ' ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπηδεῖ.
Ζεὺς δὲ πατὴρ τρίτον ἄλλο γένος μερόπων ἀν-
θρώπων

V. 131. *στρέφετ'* A. — *ἀτάλλων*] Al. codd. *ἀττάλλων*. Vid. Iacobs. ad Philostr. p. 418. Varin. p. 414. Dind.

V. 132. *ὅτ' ἂν*] P., Boiss. *ὅτ' ἄρ'*.

V. 134. *ἀφραδίῃς*] Sic Vat. Sed Med. 5. *ἀφραδίῃσιν*, al. *ἀφραδίαις*.

V. 137. *χολούμενος*] P. *χολωσάμενος*. — *ᾗ θέμις ἀνθρώποις κατὰ ἤθεα* Bentl.

V. 139. P. al. *ἐδίδων*, quod vereor ne magis congruat cum dialecto Hesiodi.

V. 141. *ὑποχθόνιοι*] Sic A., Med. 5., G. al. cum Bentl.; *ἐπιχθόνιοι* Vat. al., MS. incert. *θεοὶ καλέονται θνητοί*.

V. 142. inclusit Bentl.

V. 144. *ἀργυρέῳ*] Vulgo *ἀργυρῷ*. Corr. Spohn.

instar liberalium bonarum rerum affluentiam hominibus procurent. Buttmannus l. l. p. 160. ita intellexit, quasi reges hi genii sint inter genios. Non sequor. Plutarch. de def. orac. 12. explicari hoc vocabulo *πλουτοδόται* adiectivum arbitratur.

V. 131. *ἀτάλλων*] hic sensu neutro, ut Il. XIII, 27. Soph. Ai. 553; active legitur apud nostrum Theog. 840. et saepius apud Homerum. V. Werfer. Act. Mon. II, p. 134 sq.

V. 132. *ὅτ' ἂν ἡβήσειε*] quotiescunque quisque pubertatem assecutus est. Optativus est de re repetita.

V. 138. *ἔκρυψε*] V. Hom. Il. XVIII, 397. *ἥ μ' ἐθέλησεν κρύψαι χωλὸν ἐόντα.* *Ἔκρυψε* propterea dixit poëta, quod *ὑποχθόνιοι* sunt genii.

V. 142. *δεύτεροι*] dignitate inferiores.

V. 145. *ἐκ μελιᾶν*] Ari-

χάλκειον ποίησ᾽, οὐκ ἀργυρέῳ οὐδὲν ὁμοῖον,
ἐκ μελιᾶν, δεινόν τε καὶ ὄμβριμον· οἷσιν Ἄρηος
ἔργ᾽ ἔμελε στονόεντα καὶ ὕβριες· οὐδέ τι σῖτον
ἤσθιον, ἀλλ᾽ ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν,
ἄπλητοι· μεγάλη δὲ βίη καὶ χεῖρες ἄαπτοι
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
τοῖς δ᾽ ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε οἶκοι,
χαλκῷ δ᾽ εἰργάζοντο· μέλας δ᾽ οὐκ ἔσκε σίδηρος.
καὶ τοὶ μὲν χείρεσσιν ὕπο σφετέρῃσι δαμέντες
βῆσαν ἐς εὐρώεντα δόμον κρυεροῦ Ἀΐδαο,
νώνυμνοι· θάνατος δὲ καὶ ἐκπάγλους περ ἐόντας
εἷλε μέλας, λαμπρὸν δ᾽ ἔλιπον φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν,
αὖτις ἔτ᾽ ἄλλο τέταρτον ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ζεὺς Κρονίδης ποίησε, δικαιότερον καὶ ἄρειον,
ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται
ἡμίθεοι προτέρῃ γενεῇ κατ᾽ ἀπείρονα γαῖαν.

V. 145. *ὄμβριμον*] Sic Med. 5., Vat., A., al., *ὄβριμον* minus bonae notae codd. v. Theog. 140.

V. 148. *ἄπλητοι*] Med. 5. G. Vat. A. al. *ἄπλαστοι*, al. *ἄπλατοι*. Cf. animadvers. ad Theog. 151. Postea pro *δέ* P. *τε*.

V. 149. *στιβαροῖσι μέλεσσι*] Al. *στιβαροῖς μελέεσσιν*.

V. 150. *τοῖς*] Al. *τῶν*. Hunc et sequentem versum uncinis inclusit Bentl.

V. 151. *εἰργάζοντο*] al. *ἐργάζοντο*. Pro *μέλας* A. *μέγας*.
V. 153. MS. incert. *σκιεροῦ* pro *κρυεροῦ*.
V. 154. *νώνυμνοι*] Sic Br. et Bentl. Vulgo *νώνυμοι*.
V. 157. *αὖτις*] A. al. *αὖθις*. — *ἐπ᾽ ἄλλο* A.
V. 160. *γενεῇ*] al. *γενεᾷ*.

stoph. Acharn. 180. *Ἀχαρνικοὶ στιπτοὶ γέροντες, πρίνινοι | ἀτεράμονες, Μαραθωνομάχοι, σφενδάμνινοι.* Virgil. Aen. VIII, 315. gensque virûm truncis et duro robore nata. Ceterum nota Aeolicum genitivum *μελιᾶν*. V. Theog. 41.

V. 146. *σῖτον*] Non contenti erant frugibus, sed carne etiam vescebantur.

V. 152. *χείρεσσιν ὕπο σφετέρῃσι δαμέντες*] Recte monuit Proculus in antiquissima fabula hanc gentem fluctibus Deucalionis interiisse. Eorum virorum sunt ingentia ossa (*χεῖρες ἄαπτοι*), quae post inventa esse Graecorum historici testantur.

V. 153. *εὐρώεντα*] vastum, v. Herm. ad Soph. Ai. 1146.

V. 160. *προτέρῃ γενεῇ*] Aetate quae ferream antecedit, qua nos vivimus.

Δεύτερον αὖτε γένος πολὺ χειρότερον μετόπισθεν
ἀργύρεον ποίησαν Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες,
χρυσέῳ οὔτε φυὴν ἐναλίγκιον οὔτε νόημα.
ἀλλ᾽ ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα παρὰ μητέρι κεδνῇ
ἐτρέφετ᾽ ἀτάλλων, μέγα νήπιος, ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
ἀλλ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἡβήσειε καὶ ἥβης μέτρον ἵκοιτο,
παυρίδιον ζώεσκον ἐπὶ χρόνον, ἄλγε᾽ ἔχοντες
ἀφραδίῃς· ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐδύναντο
ἀλλήλων ἀπέχειν, οὐδ᾽ ἀθανάτους θεραπεύειν
ἤθελον, οὐδ᾽ ἔρδειν μακάρων ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
ἣ θέμις ἀνθρώποισι κατ᾽ ἤθεα. τοὺς μὲν ἔπειτα
Ζεὺς Κρονίδης ἔκρυψε χολούμενος, οὕνεκα τιμὰς
οὐκ ἐδίδουν μακάρεσσι θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
τοὶ μὲν ὑποχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλέονται,
δεύτεροι, ἀλλ᾽ ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπηδεῖ.
Ζεὺς δὲ πατὴρ τρίτον ἄλλο γένος μερόπων ἀν-
θρώπων

V. 131. *στρέφετ᾽* A. — *ἀτάλλων*] Al. codd. *ἀττάλλων*. Vid. Iacobs. ad Philostr. p. 418. Varin. p. 414. Dind.

V. 132. *ὅτ᾽ ἂν*] P., Boiss. *ὅτ᾽ ἄρ᾽*.

V. 134. *ἀφραδίῃς*] Sic Vat. Sed Med. 5. *ἀφραδίῃσιν*, al. *ἀφραδίαις*.

V. 137. *χολούμενος*] P. *χολωσάμενος*. — *ἣ θέμις ἀνθρώποις κατὰ ἤθεα* Bentl.

V. 139. P. al. *ἐδίδων*, quod vereor ne magis congruat cum dialecto Hesiodi.

V. 141. *ὑποχθόνιοι*] Sic A., Med. 5., G. al. cum Bentl.; *ἐπιχθόνιοι* Vat. al., MS. incert. *θεοὶ καλέονται θνητοί*.

V. 142. inclusit Bentl.

V. 144. *ἀργυρέῳ*] Vulgo *ἀργυρῷ*. Corr. Spohn.

instar liberalium bonarum rerum affluentiam hominibus procurent. Buttmannus l. l. p. 160. ita intellexit, quasi reges hi genii sint inter genios. Non sequor. Plutarch. de def. orac. 12. explicari hoc vocabulo *πλουτοδόται* adiectivum arbitratur.

V. 131. *ἀτάλλων*] hic sensu neutro, ut Il. XIII, 27. Soph. Ai. 553; active legitur apud nostrum Theog. 840. et saepius apud Homerum. V. Werfer. Act. Mon. II, p. 134 sq.

V. 132. *ὅτ᾽ ἂν ἡβήσειε*] quotiescunque quisque pubertatem assecutus est. Optativus est de re repetita.

V. 138. *ἔκρυψε*] V. Hom. Il. XVIII, 397. *ἥ μ᾽ ἐθέλησεν κρύψαι χωλὸν ἐόντα.* *Ἔκρυψε* propterea dixit poëta, quod *ὑποχθόνιοι* sunt genii.

V. 142. *δεύτεροι*] dignitate inferiores.

V. 145. *ἐκ μελιᾶν*] Ari-

χάλκειον ποίησ', οὐκ ἀργυρέῳ οὐδὲν ὁμοῖον,
ἐκ μελιᾶν, δεινόν τε καὶ ὄμβριμον· οἷσιν Ἄρηος
ἔργ' ἔμελε στονόεντα καὶ ὕβριες· οὐδέ τι σῖτον
ἤσθιον, ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν,
ἄπλητοι· μεγάλη δὲ βίη καὶ χεῖρες ἄαπτοι
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
τοῖς δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε οἶκοι,
χαλκῷ δ' εἰργάζοντο· μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος.
καὶ τοὶ μὲν χείρεσσιν ὕπο σφετέρῃσι δαμέντες
βῆσαν ἐς εὐρώεντα δόμον κρυεροῦ Ἀΐδαο,
νώνυμνοι· θάνατος δὲ καὶ ἐκπάγλους περ ἐόντας
εἷλε μέλας, λαμπρὸν δ' ἔλιπον φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν,
αὖτις ἔτ' ἄλλο τέταρτον ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ζεὺς Κρονίδης ποίησε, δικαιότερον καὶ ἄρειον,
ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται
ἡμίθεοι προτέρῃ γενεῇ κατ' ἀπείρονα γαῖαν.

V. 145. ὄμβριμον] Sic Med. 5., Vat., A., al., ὄβριμον minus bonae notae codd. v. Theog. 140.

V. 148. ἄπλητοι] Med. 5. G. Vat. A. al. ἄπλαστοι, al. ἄπλατοι. Cf. animadvers. ad Theog. 151. Postea pro δέ P. τε.

V. 149. στιβαροῖσι μέλεσσι] Al. στιβαροῖς μελέεσσιν.

V. 150. τοῖς] Al. τῶν. Hunc et sequentem versum uncinis inclusit Bentl.

V. 151. εἰργάζοντο] al. ἐργάζοντο. Pro μελας A. μέγας.
V. 153. MS. incert. σκιεροῦ pro κρυεροῦ.
V. 154. νώνυμνοι] Sic Br. et Bentl. Vulgo νώνυμοι.
V. 157. αὖτις] A. al. αὖθις. — ἐπ' ἄλλο A.
V. 160. γενεῇ] al. γενεᾷ.

stoph. Acharn. 180. Ἀχαρνικοὶ στιπτοὶ γέροντες, πρίνινοι | ἀτεράμονες, Μαραθωνομάχοι, σφενδάμνινοι. Virgil. Aen. VIII, 315. gensque virûm truncis et duro robore nata. Ceterum nota Aeolicum genitivum μελιᾶν. V. Theog. 41.

V. 146. σῖτον] Non contenti erant frugibus, sed carne etiam vescebantur.

V. 152. χείρεσσιν ὕπο σφετερῇσι δαμέντες] Recte monuit Proculus in antiquissima fabula hanc gentem fluctibus Deucalionis interiisse. Eorum virorum sunt ingentia ossa (χεῖρες ἄαπτοι), quae post inventa esse Graecorum historici testantur.

V. 153. εὐρώεντα] vastum, v. Herm. ad Soph. Ai. 1146.

V. 160. προτέρῃ γενεῇ] Aetate quae ferream antecedit, qua nos vivimus.

καὶ τοὺς μὲν πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ
τοὺς μὲν ἐφ' ἑπταπύλῳ Θήβῃ, Καδμηΐδι γαίῃ,
ὤλεσε μαρναμένους μήλων ἕνεκ' Οἰδιπόδαο,
τοὺς δὲ καὶ ἐν νήεσσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης
ἐς Τροίην ἀγαγὼν Ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο.
ἔνθ' ἤτοι τοὺς μὲν θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψε·
τοῖς δὲ δίχ' ἀνθρώπων βίοτον καὶ ἤθε' ὀπάσσας
Ζεὺς Κρονίδης κατένασσε πατὴρ ἐς πείρατα γαίης,
τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων· τοῖσιν Κρόνος ἐμβασιλεύει.
καὶ τοὶ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
ἐν μακάρων νήσοισι παρ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην,
ὄλβιοι ἥρωες, τοῖσιν μελιηδέα καρπὸν
τρὶς ἔτεος θάλλοντα φέρει ζείδωρος ἄρουρα.

Μηκέτ' ἔπειτ' ὤφειλον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι
ἀνδράσιν, ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν ἢ ἔπειτα γενέσθαι.

V. 161. Deest in uno Med. ap. Lanz.
V. 166. τοὺς abest ab A.
V. 169. Exstat in Voss. 2, Vat. 12, et in alio quodam Brit. ap. Lanz., a ceteris, etiam ab editionibus, abest. Ἐμβασιλεύει est Buttmanni correctio, codd. ἐμβασίλευε (cf. 111.). Agnoscitur a Proculo et a Zenobio prov. Cent. III, 86.

V. 163. *μήλων ἕνεκ'*] V. 120. Noli mirari *ποιμένας λαῶν* inprimis gaudere gregibus, qui sunt pro opibus omnigenis.

V. 169. *τοῖσιν Κρόνος*] Sic monumentum Regillae v. 9. *ἐν μακάρων νήσοισιν, ἵνα Κρόνος ἐμβασιλεύει*, v. Boeckh. expl. Pind. p. 131. Voss. Antis. I, p. 210. Alia fabula esse videtur quae legitur apud Plut. de facie in orb. lun. 26. Ceterum haec controversantur cum Theog. 850. *Μακάρων νῆσοι* ut apud Homerum et Hesiodum sunt in Oceano, ita postea mirum in modum Sardiniam in insulis beatorum habuisse videntur Graeci, v. Aristot. Phys. IV, 11. *καθάπερ οὐδὲ τοῖς ἐν τῇ Σαρδοῖ μυθολογουμένοις καθεύδειν παρὰ τοῖς ἥρωσι, ὅταν ἐγερθῶσι.* Cf. Plutarch. l. l. Nisi haec spectant ad fabulam multo recentiorem.

V. 175. *ἢ πρόσθε θανεῖν ἢ ἔπειτα γενέσθαι*] Haec proverbialem locutionem sapiunt, ut illa apud Hom. Il. III, 40. *αἴθ' ὄφελες ἄγονος τ' ἔμεναι ἄγονός τ' ἀπολέσθαι.*

V. 176. *σιδήρεον*] Hom. Il. XXIII, 205. *σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ.* Blomf. ad Aesch. Prom. 250. Aristoph. Ach. 491. *ἀναίσχυντος ὢν σιδηροῦς τ' ἀνήρ.* Eurip. Med. 1279. Durum genus dicitur Virgilio Georg. I, 63. V. Boisson. ad Eunap. p. 380. et animadvers. nostras ad vs. 109.

V. 179. *μεμίξεται ἐσθλὰ κακοῖσιν*] Haec si ita intelligamus: attamen et huic generi bona cum malis mixta sunt, non omnino

νῦν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ σιδήρεον· οὐδέ ποτ' ἦμαρ
παύσονται καμάτου καὶ ὀϊζύος, οὐδέ τι νύκτωρ
φθειρόμενοι· χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας·
ἀλλ' ἔμπης καὶ τοῖσι μεμίξεται ἐσθλὰ κακοῖσιν.
Ζεὺς δ' ὀλέσει καὶ τοῦτο γένος μερόπων ἀνθρώπων,
εὖτ' ἂν γεινόμενοι πολιοκρόταφοι τελέθωσιν.
οὐδὲ πατὴρ παίδεσσιν ὁμοίιος οὐδέ τι παῖδες,
οὐδὲ ξεῖνος ξεινοδόκῳ καὶ ἑταῖρος ἑταίρῳ,
οὐδὲ κασίγνητος φίλος ἔσσεται, ὡς τὸ πάρος περ.
αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας·
μέμψονται δ' ἄρα τοὺς χαλεποῖς βάζοντες ἔπεσσι,
σχέτλιοι, οὐδὲ θεῶν ὄπιν εἰδότες· οὐδέ κεν οἵγε
γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν,
χειροδίκαι· ἕτερος δ' ἑτέρου πόλιν ἐξαλαπάξει.
οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔσσεται οὔτε δικαίου
οὔτ' ἀγαθοῦ, μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν

V. 173. τρὶς ἔτεος] al. ut Ven., G., A. τρὶς τοῦ ἔτους.
V. 186. βάζοντες ἔπεσσι] G. c. al. βάζοντ' ἐπέεσσι. MS. inc. βάζοντας.
V. 187. οὐδὲ θεῶν] Sic Ven. al.; Med. 5. Vat. al. οὔτε θ'. Porro Tr. οὐδὲ μέν.

perdita est haec aetas, nescias quid sit futurum illud μεμίξεται: potius sic intelligas: magna fiet confusio, summa imis miscebuntur, mala bonis. De futuro exacto futuri simplicis loco posito conf. Rost. Gr. §. 116. annot. 8.

V. 181. πολιοκρόταφοι] Ubi eo pravitatis venerint omnibus exhausti viribus, ut vel nascantur cani, tum Iuppiter abolebit et hoc genus hominum. Canis capillis nasci est summae debilitatis; v. quae monuimus ad Theog. 280.

V. 184. φίλος ἔσσεται] sc. κασιγνήτῳ.

V. 189. χειροδίκαι] Notatur χειρὸς νόμος, ut ap. Aristot. Pol. III, 9., ἐν χειρὸς νόμῳ Heraclid. Pont. de Pariis, Dionys. Hal. VI, 26. VII, 85. Wesseling. ad Herod. VIII, 89.

V. 191. κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν ἀνέρα] Spohnius ita: ὕβριν substantivum loco adiectivi; et sic alii interpretantur post Scaligerum, ut Matth. Gr. §. 429. Bernhardy Synt. p. 50., contra morem Graecorum; prorsus alius rationis est ὦ φιλότης pro ὦ φίλε, quod erit fortasse qui comparet; nam nunquam Graeci dixerunt φιλότης ἀνήρ: contra vero ὕβριν accusativus regitur a ῥεκτῆρα, ἀνὴρ ὑβριστικὰ ποιῶν, v. Herm. ad Vig. p. 895. Sic etiam dativus substantivis adhaeret, docente Schaefero ad Porson. ed. Eur. Phoen. 948. Quod praegressum est κακῶν ῥεκτῆρα non magis dignum notatione est, quam quod Herod.

ἀνέρα τιμήσουσι· δίκη δ' ἐν χερσί, καὶ αἰδὼς
οὐκ ἔσται· βλάψει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα
μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὅρκον ὀμεῖται.
ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζυροῖσιν ἅπασιν
δυςκέλαδος, κακόχαρτος ὁμαρτήσει, στυγερώπης.
καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
λευκοῖσιν φαρέεσσι καλυψαμένω χρόα καλὸν
ἀθανάτων μετὰ φῦλον ἴτον προλιπόντ' ἀνθρώπους
Αἰδὼς καὶ Νέμεσις· τὰ δὲ λείψεται ἄλγεα λυγρὰ
θνητοῖς ἀνθρώποισι· κακοῦ δ' οὐκ ἔσσεται ἀλκή.

[Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσιν ἐρέω φρονέουσι καὶ αὐτοῖς.]
ὧδ' ἴρηξ προςέειπεν ἀηδόνα ποικιλόδειρον,

V. 193. *βλάψει δὲ κακός* Bentl.
V. 196. *στυγερῶπις* al.
V. 198. *λευκοῖσιν*] Med. 5. al. *λευκοῖσι.*
V. 199. *ἴτον*] Sic Bentl. cum Ven. G. A. It. al. Sed Med. 5. Vat. al. *ἴτην.*
V. 202. *βασιλεῦσιν*] Vulgo *βασιλεῦσ'*. Correxit Thiersch. Act. Mon. III, p. 404. Porro pro *φρονέουσι* unus Med. *νοέουσι.*
V. 203. *ποικιλόδειρον*] Ruhnk. Br. *ποικιλόγηρυν.*
V. 207. *λέληκας*] *λέλακας* G. A. al.
V. 208. Mitscherl. *τῇδ' — ἄγω· καὶ ἀοιδὸν ἐοῦσαν δεῖπνόν σ', αἴκ' ἐθέλω, ποιήσομαι.*
V. 209. *αἴ κ' ἐθέλω*] P. *αἴκε θέλω.*

VI, 136. ita locutus est *τῆς μάχης τῆς ἐν Μαραθῶνι γενομένης πολλὰ ἐπεμνημένοι καὶ τὴν Λήμνου αἵρεσιν.* Pro *κακῶν ῥεκτῆρες* Antimachus Fr. 37. dixit *ἔρκτορες.*

V. 192. *δίκη δ' ἐν χερσί,*] Sic recte posituram fecit Dind., quum vulgo *δίκη δ' ἐν χερσὶ καὶ αἰδὼς οὐκ ἔσται* inepte iungerentur.

V. 198. 199. *καλυψαμένω — προλιπόντε*] Vid. Theog. 826.

V. 199. *ἴτον*] Et hic nota futuram praesentis verbi *εἶμι* significationem, quae necessaria est propter totius loci tenorem. Non enim reliquerunt homines Nemesis et Pudor, sed mox relinquent.

V. 202. *αἶνον*] v. Hom. Od. XIV, 459. Ceterum additus hic versus postea videtur. — *φρονέουσι καὶ αὐτοῖς*] Qui bene sciunt quid hac fabula doceri velim. Nempe haec spectant ad litem eius cum fratre a iudicibus (*βασιλεῦσι*) male decisam. Minus recte illud *φρονέουσι καὶ αὐτοῖς* intellexit Twesten. l. l. p. 21.

V. 203. *ἀηδόνα ποικιλόδειρον*] Se ipsum intelligit, utpote vatem cum luscinia com-

ὕψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων ὀνύχεσσι μεμαρπώς·
ἡ δ' ἐλεὸν γναμπτοῖσι πεπαρμένη ἀμφ' ὀνύχεσσι
μύρετο· τὴν δ' ὅγ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπε·
Δαιμονίη, τί λέληκας; ἔχει νύ σε πολλὸν ἀρείων·
τῇ δ' εἶς ᾗ σ' ἂν ἐγώ περ ἄγω, καὶ ἀοιδὸν ἐοῦσαν·
δεῖπνον δ', αἴ κ' ἐθέλω, ποιήσομαι, ἠὲ μεθήσω.
[ἄφρων δ' ὅς κ' ἐθέλῃ πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν,
νίκης τε στέρεται πρός τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει.]
Ὣς ἔφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ, τανυσίπτερος ὄρνις.
ὦ Πέρση, σὺ δ' ἄκουε δίκης, μηδ' ὕβριν ὄφελλε·
ὕβρις γάρ τε κακὴ δειλῷ βροτῷ· οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς
ῥηϊδίως φερέμεν δύναται, βαρύθει δέ θ' ὑπ' αὐτῆς,
ἐγκύρσας ἄτῃσιν· ὁδὸς δ' ἑτέρηφι παρελθεῖν
κρείσσων ἐς τὰ δίκαια· δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσχει
ἐς τέλος ἐξελθοῦσα· παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.

V. 210. 211. Ut spurios notavit Aristarchus. Cf. Twesten. l. l. p. 22. Non spurios dixerim, sed male huc traiectos, addita post ἄφρων particula δέ. Pertinere videntur ad idem gnomicae poëseos genus, ad quod pertinent versus 25. 26. Br. post versum 212. traiècit.

V. 210. ἐθέλῃ] A. ἐθέλοι.

V. 213. ἄκουε] Spohn. ex Etym. M. p. 43. σὺ δ' ἄϊε, de qua mensurà vehementer dubito; v. Herm. ad Aristoph. Nubb. 646. coll. v. 275 Oper. Vereor, ne Etymologus legerit σὺ δίκης ἄϊε.

V. 214. οὐδὲ μέν] Gerhardius coni. οὐδέ μιν.

V. 216. παρελθεῖν] P. μετελθεῖν. — ἑτέρηφι recte A., male vulgo ἑτέρῃφι.

parandum; ἴρηξι reges. De voce ποικιλόδειρον ita Mitscherl.: „collum lusciniae diverso anni tempore diversum est, modo rubidum colorem subtus admodum intendit, modo remittit.“ Huius explicationis neque Ruhnkenius immemor fuit, cuius tamen ποικιλόγηρυν praeplacet, quum poëta hic se ipsum respiciat, quo sensu admodum otiosum est ποικιλόδειρον.

V. 214. ὕβρις] locupletibus et optimatibus est damnosa, nedum egeno et humili loco nato; de hac significatione vocabulorum δειλός et ἐσθλός quae sanequam antiqua tempora redolet v. Welcker. prolegg. ad Theognid. p. XXIII. Thiersch. Act. Mon. III, p. 405. Iam quae sequuntur ita explicabis: saepius etiam vir bonus (i. e. dives et genere praepollens a quo omnia alia exspectaris) a petulantia se abripi patitur, φέρειν οὐ δύναται (ut dicimus male ferre fortunam), succumbit ei (βαρύθει ὑπ' αὐτῆς: ita bene Mitscherl.), atque inde magnis obnoxius est incommodis damnisque.

V. 216. ἑτέρηφι] Thiersch. Act. Mon. III. p. 406. pro

αὐτίκα γὰρ τρέχει Ὅρκος ἅμα σκολιῇσι δίκῃσιν.
τῆς δὲ Δίκης ῥόθος ἑλκομένης ᾗ κ' ἄνδρες ἄγωσι
δωροφάγοι, σκολιῇς δὲ δίκῃς κρίνωσι θέμιστας.
ἡ δ' ἕπεται κλαίουσα πόλιν καὶ ἤθεα λαῶν,
ἠέρα ἑσσαμένη, κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα,
οἵτε μιν ἐξελάσωσι καὶ οὐκ ἰθεῖαν ἔνειμαν.
οἳ δὲ δίκας ξείνοισι καὶ ἐνδήμοισι διδοῦσιν
ἰθείας καὶ μή τι παρεκβαίνουσι δικαίου,
τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ·
εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν κουροτρόφος, οὐδέ ποτ' αὐτοῖς
ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται εὐρύοπα Ζεύς·
οὐδέ ποτ' ἰθυδίκῃσι μετ' ἀνδράσι λιμὸς ὀπηδεῖ,
οὐδ' ἄτη, θαλίῃς δὲ μεμηλότα ἔργα νέμονται.

V. 221. σκολίης δὲ δίκης] Sic codd.; al. σκολιαῖς δὲ δίκαις. Quid Med. 5. Vat. habeant, non monuit Lanz.

V. 222. πόλιν καί] Sic Med. 5., Vat., Ven.; al. πόλιν τε καί.

V. 224. ἐξελάσωσι] Sic Med. 5. al., ἐξελάσουσι al., ἐξελάουσι Ven. G. A. al. Quid Vat. habeat, non monuit Lanz.

V. 230. ἰθυδίκῃσι Med. 5., ἰθυδίκαισι Ven. al.; ἰθυδίκοισι Vat. Pro λιμός A. λοιμός.

V. 233. ἄκρῃ] Pauci ἄκρῃ et postea μέσσῃ.

nominativo habet; sed φι solummodo genitivis et dativis adiungi, nunquam nominativo, accusativo, vocativo, recte monuerunt Matth. Gr. § 87. Buttm. Gr. ub. I, p. 205. ἑτέρηφι est contrario modo.

V. 219. Ὅρκος] Est deus qui punit periuros, v. Theog. 231. Soph. Oed. C. 1767. Elmsl. et quae monuimus ad Theog. 784. Cf. oraculum ap. Herodot. VI, 86. — Cum hoc versu novum carmen ordiri, cuius suppressum initium sit, atque continuare usque ad 246. arbitratur Thiersch. Act. Mon. III, p. 406 sq. Non adstipulor. Haec enim optime cum antecedentibus cohaerent.

V. 220. ῥόθος] sc. ἐστί· ῥόθος non est via, sed reipublicae perversio, tumultus ex rapta obtorto collo iustitia ortus. Nugatur Plutarchus, qui Hesiodum Boeotice hic ῥόθους dixisse τὰς ὀρεινὰς ὁδούς putat.

V. 224. ἰθεῖαν] sc. μοῖραν: noli supplere δίκην.

V. 229. τεκμαίρεται] tanquam portentum exitii bellum parat.

V. 236. οὐδ' ἐπὶ νηῶν νίσσονται] Quos non agit avaritia, ut navigationibus mercesque circumferendo lucrum faciant, quum ager largos fructus suppeditet.

V. 240. Haec ita laudat Aeschin. in Ctesiph. p. 427. Bekk. (p. 73. Reisk.) πολλάκι δὴ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα, | ὅς κεν ἀλιτραίνῃ καὶ

τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον, οὔρεσι δὲ δρῦς
ἄκρη μέν τε φέρει βαλάνους, μέσση δὲ μελίσσας·
εἰροπόκοι δ' ὄϊες μαλλοῖς καταβεβρίθασι·
τίκτουσιν δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσιν·
θάλλουσιν δ' ἀγαθοῖσι διαμπερές· οὐδ' ἐπὶ νηῶν
νίσσονται, καρπὸν δὲ φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
οἷς δ' ὕβρις τε μέμηλε κακὴ καὶ σχέτλια ἔργα,
τοῖς δὲ δίκην Κρονίδης τεκμαίρεται εὐρύοπα Ζεύς.
πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα,
ὅςτις ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.
τοῖσιν δ' οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων,
λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν· ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί.
οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν· μινύθουσι δὲ οἶκοι,

V. 234. εἰροπόκοι] Scr. εἰρόποκοι.

V. 237. νίσσονται] Sic Proculus, Vat. al. v. Schaef. ad Theocr. Id. VII, 25. νήσονται Med. 5. Plures c. Ven. A. νείσσονται, quod rec. Dind.

V. 240. ἀπηύρα] Sic Med. 5., Vat. al. Al. codd. c. Ven., G., A. ἐπαυρεῖ.

V. 241. ἀλιτραίνῃ] Aeschin. ὅς κεν ἀλιτραίνῃ. Vulgo ἀλιτραίνει.

V. 242. ἐπήγαγε] Br. e Plat. ἐπήλασε.

ἀτάσθαλα μητιάαται. | τοῖσιν δ' οὐρανόθεν μέγα πῆμα δῶκε Κρονίων, | λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί· | ἢ τῶν γε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν ἢ ὅγε τεῖχος | ἢ νῆας ἐνὶ πόντῳ τίνυται εὐρύοπα Ζεύς. | Atque hic Aeschinem omisisse v. 244. 245. non mirum est; ridiculum enim fuisset pro sua sententia versus illos addere. Coniunctivus ἀλιτραίνῃ unice verus est, etiam propter μηχανάαται quod non est indicativi modi, sed subiunctivi; indicativus erat μηχανάαται brevi penultima, quod metrum non ferebat. V. Schol. Venet. ad Hom. Il. VI, 268. Ἀρίσταρχος τὸ δεύτερον ἄλφα (in verbo εὐχετάασθαι) συστέλλει καὶ ὁ Ἀσκαλωνίτης, ἄλλοι δὲ ἐκτείνουσιν, οὐχ ὑγιῶς κ. τ. ε. Recte hoc docuisse Aristarchum demonstravi in libello de accent. gr. §. 17. Tales enim epicae dialecti formae ita effictae sunt, ut copulativa vocalis, quae vulgo est in indicativo ε, in coniunctivo η, sequeretur naturam primigeniae vocalis verbi, quae est α in hoc contractorum verborum genere. Huius vero ut diversa sit mensura in indicativo atque coniunctivo, poscit modorum ratio; hinc μηχανάαται pro μηχανάεται est indicativus, μηχανάαται pro μηχανάηται subiunctivus. Debebat igitur hoc subiunctivi exemplum excipere Buttmannus, quum diceret epicas eiusmodi formas in αaται non reperiri apud antiquos poëtas (Lexil. I, p. 9. et p. 300.). Cf. animadvers. ad Scutum 101. — ἀπηύρα] v. Blomfield. ad Aesch. Pers. 942.

Ζηνὸς φραδμοσύνῃσιν Ὀλυμπίου· ἄλλοτε δ' αὖτε
ἢ τῶνγε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν ἢ ὅγε τεῖχος,
ἢ νέας ἐν πόντῳ Κρονίδης ἀποτίνυται αὐτῶν.
Ὦ βασιλεῖς, ὑμεῖς δὲ καταφράζεσθε καὶ αὐτοὶ
τήνδε δίκην· ἐγγὺς γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἐόντες
ἀθάνατοι φράζονται ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσι
ἀλλήλους τρίβουσι θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες.
τρὶς γὰρ μύριοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
ἀθάνατοι Ζηνὸς φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων·
οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
ἠέρα ἑσσάμενοι πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.
ἡ δέ τε παρθένος ἐστὶ Δίκη, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
κυδρή τ' αἰδοίη τε θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν.
καί ῥ' ὁπότ' ἄν τίς μιν βλάπτῃ σκολιῶς ὀνοτάζων,
αὐτίκα πὰρ Διὶ πατρὶ καθεζομένη Κρονίωνι

V. 246. τῶν γε] G. τῶν τε. — ὅγε] τόγε Guiet. Graev.
V. 248. Viteb. ὑμεῖς δὲ βασιλεῖς καταφράζεσθε καὶ αὐτοί, unde Herm. ad Hom. hymn. Cer. p. 122. ὑμεῖς δ', ὦ βασιλῆες, ἐπιφράζεσθε καὶ αὐτοί. In uno Med. βῆ δ' ἰέναι μάλα δ' ὦκα γλαυκῶπις Ἀθήνη.
V. 250. φράζονται] Sic Med. 5., Vat., Ven. al. Al. codd. c. A. λεύσουσιν.
V. 252. τρίς] A. τρῖς (sic).
V. 253. Sextus Emp. advers. Math. IX, p. 571. δαίμονες ἀθάνατοι φ. μερόπων ἀ.
V. 257. κυδρή] Sic Med. 5., Vat., Ven. multique alii. Pauci c. A. κυδνή.

V. 248 — 264. Novum carmen esse censet Thiersch. Act. Mon. III, p. 410. Sed haec videntur optime cohaerere cum antecedentibus; a v. 213. ad v. 247. Persen allocutus est poëta, nunc ad iudices se convertit oratio ὑμεῖς δέ, ὦ βασιλεῖς, καὶ αὐτοὶ καταφράζεσθε τήνδε δίκην.

V. 252. τρὶς μύριοι] Sunt pro ingenti numero. Cf. Theog. 364. Ceterum cf. 122 sq. Boissonad. non immemor fuit Pseudo-Heracliti epistolae ad Hermodorum in commentario ad Eunapium p. 424 sq. editae: πολλαὶ δίκης Ἐρινύες ἁμαρτημάτων φύλακες. Ἡσίοδος ἐψεύσατο τρεῖς μυριάδας εἰπών· ὀλίγαι εἰσίν, οὐκ ἀρκοῦσι κακίᾳ κόσμου· πολύ ἐστι πονηρία. Vel in his Christianum hominem agnoscas, sed omnium maxime personatum philosophum produnt haec: Λακεδαιμόνιοι δὲ μετ' ἄλλων καὶ τοῦτο ἀγαθοί, οὐ γράμμασιν ἀποδεικνύντες Σπαρτιάτας, ἀλλ' ἀγωγῇ· κἂν ἐλθών τις ἢ Σκύθης ἢ Τριβαλλὸς ἢ Παφλαγὼν ἢ μηδὲν ἔχων ὄνομα χώρας ὑποστῇ τὴν Λυκούργειον σκληραγωγίαν, Λάκων ἐστίν.

V. 253. Ἀθάνατοι Ζηνὸς

γηρύετ' ἀνθρώπων ἄδικον νόον, ὄφρ' ἀποτίσῃ
δῆμος ἀτασθαλίας βασιλέων, οἳ λυγρὰ νοεῦντες
ἄλλῃ παρκλίνωσι δίκας σκολιῶς ἐνέποντες.
ταῦτα φυλασσόμενοι, βασιλεῖς, ἰθύνετε μύθους,
δωροφάγοι, σκολιῶν δὲ δικῶν ἐπὶ πάγχυ λάθεσθε.
οἷ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων,
ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη.
πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας
καί νυ τάδ', αἴ κ' ἐθέλῃσ', ἐπιδέρκεται, οὐδέ ἑ λήθει
οἵην δὴ καὶ τήνδε δίκην πόλις ἐντὸς ἐέργει.
νῦν δὴ ἐγὼ μήτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
εἴην μήτ' ἐμὸς υἱός· ἐπεὶ κακὸν ἄνδρα δίκαιον
ἔμμεναι, εἰ μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἕξει·
ἀλλὰ τάγ' οὔπω ἔολπα τελεῖν Δία τερπικέραυνον.
Ὦ Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα μετὰ φρεσὶ βάλλεο σῇσι,

V. 261. *βασιλέων*] Sic pauci e. Ven. Nam Med. 5., Vat. 12. multique al. *βασιλήων*. Pro *ἀτασθαλίας* MS. inc. *ἀτασθαλίων* (sic).
V. 262. *παρκλίνωσι*] A. *παρακλίνουσι*.
V. 263. *μύθους*] Med., Vat. al. *δίκας*. Pro *βασιλεῖς* A. It. al. *βασιλῆες*.
V. 265. *οἷ αὐτῷ*] Sic Ven. al., Med. 5. *οἷ τ' αὐτῷ*: Vat., Par. *οἷ θ' αὐτῷ*. — *κακὰ τεύχει*] MS. incert. *τεύχει κακά*.
V. 267—273. Delevit Br. e iudicio Plutarchi, uncis inclusit Bentl., qui v. 269. adscripsit *δὴ καὶ ἥδε δίκην*, et 270. *νῦν δ' ἄρ' ἐγώ*,
V. 268. *ἐθέλῃσ'*] Malim *ἐθέλῃ*.
V. 273. *τερπικέραυνον*] P. al. pauci *μητιόεντα*.

φύλακες] immortales a Iove instituti custodes mortalium. Idem dixerat v. 122. *δαίμονές εἰσι Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς*. Nimis poëtam urget Twesten. l. l. p. 26. cf. Buttmann. de aetat. hom. p. 159. *Ἀθάνατοι φύλακες* dicuntur, ut *θνητοῖς μακάρεσσι* v. 141. opponantur.

V. 256. *ἡ δέ τε παρθένος ἐστὶ Δίκη*] Atque praeter hos est etiam Iustitia, quae hominum pravitatem observat. Vid. Theog. 902.

V. 264. Hic versus in Latinum translatus est ap. Gell. IV, 5.

V. 267—273. Novum carmen secundum Thierschium Act. Mon. III, p. 412., cui praemissum erat *σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων — νήπιε Πέρση, οἷ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνήρ* et porro v. 286. 265. 266. Non assentior.

V. 269. *τήνδε δίκην*] Nec latet Iovem quaenam sit ea, qua utimini, iustitia. Videtur et hic Ascram respicere cf. v. 35.

V. 273. *τελεῖν*] Est futurum pro *τελέσειν*.

V. 274—285. Septimum carmen Thierschio Act. Mon. III, p. 412.

καί νυ δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλήθεο πάμπαν.
τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων,
ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς,
ἔσθειν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐν αὐτοῖς·
ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, ἣ πολλὸν ἀρίστη
γίγνεται. εἰ γάρ τίς κ' ἐθέλῃ τὰ δίκαι' ἀγορεύειν
γιγνώσκων, τῷ μέν τ' ὄλβον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς·
ὃς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσας
ψεύσεται, ἐν δὲ δίκην βλάψας νήκεστον ἀασθῇ,
τοῦ δέ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε λέλειπται.
ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων ἐρέω, μέγα νήπιε Πέρση.
τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι

V. 278. ἐσθέμεν Clemens, Boiss. — ἐν αὐτοῖς] Sic Med. 5., Vat. Alii c. Ven. A. ἐπ' αὐτοῖς.

V. 280. ἐθέλῃ] P. ἐθέλοι.

V. 283. ἀασθῇ] Sic Dind. Vulgo ἀάσθη.

V. 288. λείη] Codd. ὀλίγη. Quod nos dedimus c. al. habent Plato de rep. p. 364., ubi v. Schneider., Xenophon et Stobaeus.

V. 290. ἐς αὐτήν] Sic Med. 5., Plato; ἐπ' αὐτήν Vat., Ven., edd.

V. 291. ἵκηται] Sic codd. tantum non omnes. Vulgo ex uno Vat. et duobus codd. Plat. ἵκηαι.

V. 293. ὃς αὐτῷ] Unus e Med. et Aristot. Eth. N. I, 4.

V. 283. ψεύσεται] Est epicum pro ψεύσηται. V. Rost. Gr. gr. §. 75. I. 3. e.

V. 285. Hoc versu Pythia usa est in oraculo Glauco dato apud Herodot. VI, 86.

V. 286. μέγα νήπιε Πέρση] Hoc ne quis invidiosius dictum putet, recordetur esse illud ex more antiquissimarum admonitionum; v. oraculum apud Herodot. I, 85. Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε.

V. 287. ἰλαδόν] Ἶλαι sunt comissationum antiquae sodalitates, v. Pindar. Nem. V, 86. ἔνθα μιν εὔφρονες ἶλαι σὺν καλάμοιο βοᾷ θεοὶ δέκονται. Hinc εἰλαπίναι, ut monuit Welckerus prolegg. ad Theognid. p. XXXVII. Hoc igitur voluit poëta: si vitio potiri vis, facilis est aditus neque opus est, ut solus vitii viam ineas, sed multos habebis socios comissationum amantes.

V. 291. ἵκηται] Subiectum est in hoc ipso verbo ἵκηται, si eo pervenerit qui hanc viam elegit. v. Theog. v. 725.

V. 294. Sensum expressit Livius XXII, 29., laudatus Graevio: Saepe ego audivi, milites, eum primum esse virum (i. e. maxima laude dignum qui ipse polleat ingenio, ut consulere sibi optime possit), qui ipse consulat quid in

ῥηϊδίως· λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.
τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτὴν
καὶ τρηχὺς τοπρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
ῥηϊδίη δὴ ἔπειτα πέλει, χαλεπή περ ἐοῦσα.
Οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσῃ,
φρασσάμενος τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω·
ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται·
ὃς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοέῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων
ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνήρ.
Ἀλλὰ σύ γ' ἡμετέρης μεμνημένος αἰὲν ἐφετμῆς
ἐργάζευ, Πέρση, δῖον γένος, ὄφρα σε Λιμὸς
ἐχθαίρῃ, φιλέῃ δέ σ' ἐϋστέφανος Δημήτηρ,

ὃς αὐτός quod rec. edit.; νοήσει A. c. al.

V. 294. Praeteritur a Clement. Alex. Paedag. III, ab Eustath. ad Iliad. et ab Aristide Plat. 2. Delevit Br.

V. 296. μήτ' αὐτός] Sic Ven., μήθ' αὐτός Med. 5. μήθ' αὐτῷ A. al. Pro νοέῃ P. νοέει.

V. 297. ὁ δ'] Sic Schaef., Dind., Boiss., Iacobs. ad Anth. P. III, p. 122. Buttm. ad Soph. Ph. p. 73. Vulgo ὅδ'.

V. 299. Λιμός] Vulgo λιμός. Paullo ante vulgo Δῖον γένος quod non legitur in codd. neque ap. Plutarch. de Stoic. repugn. 30. Δίου divinarat Ruhnkenius ad Vellei. I, 7. cum Sevino.

V. 300. φιλέῃ δέ σ'] Quidam codd. sine σ'.

rem sit: secundum eum, qui bene monenti obediat; qui nec ipse consulere nec alteri parere sciat, esse extremi ingenii. Et Cicero p. Cluent. c. 31. Sapientissimum esse eum dicunt, cui quod opus sit veniat in mentem, proxime accedere illum, qui alterius bene inventis obtemperet. Rem sic invertit Zenonis doctrina apud Diog. Laërt. VII, 1, 21. κεῖνος μὲν πανάριστος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται, ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ, ut v. 295. ignorare videatur. Etiam Euripidis versus (fragm. inc. CXI.) μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐχ αὐτῷ σοφός ex hoc Hesiodeo effictus est.

V. 299. δῖον γένος] Somniant qui de Δίῳ Hesiodi patre hoc intelligunt, quem ipsi ex hoc versu finxerunt. Nam Δῖος esset nomen proprium, non Δίος, quod nomen finxit Spohnius, ut inde Δῖος adiectivum patronymicum derivaret; v. Plutarch. de def. orac. 21 et auctor. certam. Homer. et Hesiodi, apud quem hic versus legitur: Ἡσίοδ', ἔκγονε Δίου. Contra vero δῖον γένος est aut genus a Iove derivandum, ut Hom. Il. IX, 538. ἡ δὲ χολωσαμένη δῖον γένος Ἰοχέαιρα, aut is δῖον γένος dicitur, qui a probo patre genitus est, ut δῖος Εὔμαιος, atque hoc qui-

αἰδοίῃ, βιότου δὲ τεὴν πιμπλῇσι καλιήν.
Λιμὸς γάρ τοι πάμπαν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρί.
τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅς κεν ἀεργὸς
ζώῃ, κηφήνεσσι κοθούροις εἴκελος ὀργήν,
οἵτε μελισσάων κάματον τρύχουσιν ἀεργοὶ
ἔσθοντες· σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέτρια κοσμεῖν,
ὥς κέ τοι ὡραίου βιότου πλήθωσι καλιαί.
ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἀφνειοί τε·
καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν
[ἔσσεαι ἠδὲ βροτοῖς· μάλα γὰρ στυγέουσιν ἀεργούς.]
ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος.
εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σε ζηλώσει ἀεργὸς
πλουτεῦντα· πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.
δαίμονι δ', οἷος ἔησθα, τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον,
εἴ κεν ἀπ' ἀλλοτρίων κτεάνων ἀεσίφρονα θυμὸν
εἰς ἔργον τρέψας μελετᾷς βίου, ὥς σε κελεύω.
αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,

V. 301. *πιμπλῇσι*] Sic coni. Spohn. Vulgo *πίμπλησι*.
V. 304. *ὀργήν*] A., G. *ὁρμήν*.
V. 305. *τρύχουσιν*] P. *τρύχωσιν*.
V. 310. Hic versus deest in Med. 5. Pro *ἀεργούς* al. *ἀεργόν*.
V. 312. *ἀεργός*] A. *κἀεργός*.
V. 314. *δαίμονι δ', οἷος ἔησθα*] Vulgo haec sine positura cohaerent. Schaef. ex coni. *δαίμονι δ' ἶσος ἔησθα· τῷ*, quod rec. Spohn., Dind.
V. 318. In Med. 5., al. additur in margine. Plut. pro suspecto dem alterum hic locum habet. Sensus igitur hic est: labora, Perse, quum a probo patre sis natus, qui minime socors erat, cf. 633. *ὥςπερ ἐμὸς πατὴρ καὶ σὸς πλωΐζεσκεν ἐν νηυσὶ βίου κεχρημένος ἐσθλοῦ* et v. 641.
V. 314. *δαίμονι δ', οἷος ἔησθα*]. Qui in distinctione vulgari *δαίμονι δ' οἷος ἔησθα* dictum putant pro *δαίμονι δ' ὅμοιος ἔησθα*, ii nimio errant opere, quam ut eorum sententiam aut excusare aut defendere possimus; *οἷος* enim nunquam pro *ὅμοιος* vel invenitur vel inveniri potest; *ἔησθα* vero pro *ἔσῃ* vel *εἶς* sumptum etiam gravius quid admittit. *Δαίμων* hic non est deus, sed peritus, consultus, Hesych., *δαίμων*, *δαήμων*. Platon. Cratyl. Tom. III. p. 259. *τοῦτο τοίνυν παντὸς μᾶλλον λέγει, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τοὺς δαίμονας αὐτοὺς ὠνόμασε. Καὶ ἔν γε τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ ταὐτὸ συμβαίνει τοὔνομα.* Sensus igitur hic est: quapropter satius est homini prudenti, qualis olim tu fuisti, antequam alienarum rerum cupidus eras,

αἰδώς, ἥτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' ὀνίνησιν.
αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίῃ, θάρσος δὲ πρὸς ὄλβῳ·
χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτά· θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω.
εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν ὄλβον ἕληται,
ἢ ὅγ' ἀπὸ γλώσσης ληΐσσεται, οἷά τε πολλὰ
γίγνεται, εὖτ' ἂν δὴ κέρδος νόον ἐξαπατήσῃ
ἀνθρώπων, αἰδῶ δέ τ' ἀναιδείη κατοπάζῃ·
ῥεῖα δέ μιν μαυροῦσι θεοί, μινύθουσι δὲ οἶκοι
ἀνέρι τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπηδεῖ.
Ἶσον δ' ὅς θ' ἱκέτην ὅς τε ξεῖνον κακὸν ἔρξῃ,
ὅς τε κασιγνήτοιο ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνῃ
κρυπταδίης εὐνῆς ἀλόχου, παρακαίρια ῥέζων,
ὅς τέ τευ ἀφραδίῃς ἀλιταίνεται ὀρφανὰ τέκνα,
ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ
νεικείῃ χαλεποῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσιν,
τῷ δ' ἤτοι Ζεὺς αὐτὸς ἀγαίεται, ἐς δὲ τελευτὴν
ἔργων ἀντ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν.

habet hunc et superiorem; delevit Br. utrumque.

V. 319. ἀνολβίῃ — ὄλβῳ] Sic Med. 5., Ven., A., St. m. al., ἀνολβίην — ὄλβον Vat. Gaisf. al.

V. 324. Al. codd. αἰδὼς δέ γ' ἀναιδείῃ.

V. 325. ῥεῖα δέ μιν μαυροῦσι] Al. ῥεῖά τε. Sed quid Med. 5., Vat. habeant, non definite elocutus est Lanz.

V. 327. ἔρξει A.

V. 328. βαίνοι A. St. m.

V. 330. ἀλιταίνεται] G. ἀλιτρεύνεται, al. ἀλιτραίνεται.

V. 333. δ' ἤτοι] Sic Herm. e cod. Viteb., Dind. Ceteri δή τοι. — ἀγαίεται] Codd. pauci, neque ii optimae notae, ἀγέεται, ἀγάεται, ἀγαίρεται. MS. inc. ὁ Ζεύς sine αὐτός.

(antequam lite mecum agebas), laborare atque ita divitias iustas tibi parare.

V. 317. 318. Haec putant ex Homero petita esse Od. XVII, 345. Il. XXIV, 44., sed videntur et Homero et Hesiodo antiquiora esse, petita illa ex antiquis proverbiis. *Αἰδὼς οὐκ ἀγαθή* est malus quidam pudor, oppositus ille alteri, qui cum Nemesi quandoque homines relicturus est; cf. v. 200. Spohnius non recte ita: *ἀγαθή* loco adverbii positum sumas, ne cum aliis falso interpretere.

V. 320. οὐχ ἁρπακτά] non sunt rapiendae.

V. 329. Spohnius haec ita iungi iubebat: ὅςτε κρυπταδίης εὐνῆς παρακαίρια ῥέζων κασιγνήτου ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνῃ, verum hoc nec Graeci sermonis ratio neque Hesiodi simplicitas patitur; κρυπταδίης εὐνῆς sc. ἕνεκα, quod admodum familiare est epicorum poëtarum supplementum. Ceterum non opus est monito κασίγνητον hic esse latiori sensu eum, qui proximus est sacrae scripturae.

ἀλλὰ σὺ τῶν μὲν πάμπαν ἔεργ' ἀεσίφρονα θυμόν·
κὰδ δύναμιν δ' ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
ἁγνῶς καὶ καθαρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ μηρία καίειν·
ἄλλοτε δὴ σπονδῇσι θύεσσί τε ἱλάσκεσθαι,
ἠμὲν ὅτ' εὐνάζῃ καὶ ὅτ' ἂν φάος ἱερὸν ἔλθῃ·
ὥς κέ τοι ἵλαον κραδίην καὶ θυμὸν ἔχωσιν·
ὄφρ' ἄλλων ὠνῇ κλῆρον, μὴ τὸν τεὸν ἄλλος.
Τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν ἐᾶσαι·
τὸν δὲ μάλιστα καλεῖν ὅςτις σέθεν ἐγγύθι ναίει.
εἰ γάρ τοι καὶ χρῆμ' ἐγκώμιον ἄλλο γένοιτο,
γείτονες ἄζωστοι ἔκιον, ζώσαντο δὲ πηοί.
Πῆμα κακὸς γείτων ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ.
Ἔμμορέ τοι τιμῆς ὅςτ' ἔμμορε γείτονος ἐσθλοῦ.

V. 338. σπονδῇς pauci codd. — Porro θυέεσσι Med. 5. (θυέεσι pro more vid. v. 22.) Vat., Ven. al. A. σπονδῇσι θυέεσσι. — Pro δέ Dind. δή.

V. 344. τοι] Med. 5. MS. inc. τι. — ἐγκώμιον] Sic Br. Spohn. Dind. ex Ambr. 6. ap. Lanz. et Steph. Byz.; ceteri ἐγχώριον. γένοιτο] Primus Br. e Steph. Byz. Vulgo γένηται.

V. 353—355. Delevit Br.

V. 354. Spurius videtur Gerhardio Lect. Apoll.

V. 337. ἁγνῶς καὶ καθαρῶς] pura mente puroque corpore. Ceterum tres animadverte immortales placandi modos, ἀγλαὰ μηρία καίειν, σπένδειν et θύεσσιν ἱλάσκεσθαι, libatio fit vesperi, mane vero thure placantur dii.

V. 341. ὄφρ' ἄλλων κ. τ. ἑ.] Vereor ne hic versus traiiciendus sit post 301. βιότου δὲ τεὴν πιμπλῇσι καλιήν: ineptissimus enim hic esse videtur.

V. 344. ἐγκώμιον] Ἐγχώριον, quod legitur in aliis exemplaribus, est glossema. Ascra Hesiodo est κώμη, v. vs. 639. Γένοιτο i. e. quotiescunque accidat.

V. 345. Ἄζωστοι i. e. non tantum sibi temporis sumunt, ut tunicam prius cingant. Vicini vero discincti extemplo succurrunt.

V. 347. ἔμμορέ τοι τιμῆς] τιμὴ est praemium a diis honoris causa datum. Λέγεται, ὅτι Θεμιστοκλῆς χωρίον πιπράσκων ἐκέλευσε κηρύττεσθαι, ὅτι ἀγαθὸν ἔχει γείτονα. PROCULUS.

V. 348. οὐδ' ἂν βοῦς] Heraclides in republica Cumaeorum Thes. Gron. T. VI. p. 2828. ἔθος ἦν αὐτοῖς (τοῖς Κυμαίοις) εἰς τὰ κλοπιμαῖα συμβάλλεσθαι τοὺς γείτονας, διὸ καὶ ὀλίγα ἀπόλλυνται· πάντες γὰρ ὁμοίως ἐτήρουν. Καὶ Ἡσίοδος ἐντεῦθεν δοκεῖ λέγειν· οὐκ ἂν βοῦς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη. Qui βοῦν intelligunt γυναῖκα ridicule et vere τζετζικῶς errant. Βοῦς est pro divitiis, cf. vs. 120.

V. 351. ἄρκιον] sc. χρείας

Οὐδ' ἂν βοῦς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη.
Εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος, εὖ δ' ἀποδοῦναι,
αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώϊον, αἴ κε δύνηαι,
ὡς ἂν χρηΐζων καὶ ἐς ὕστερον ἄρκιον εὕρῃς.
Μὴ κακὰ κερδαίνειν· κακὰ κέρδεα ἶσ' ἄτῃσιν.
Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῷ προςιόντι προςεῖναι·
καὶ δόμεν ὅς κεν δῷ, καὶ μὴ δόμεν ὅς κεν μὴ δῷ.
δώτῃ μέν τις ἔδωκεν, ἀδώτῃ δ' οὔτις ἔδωκεν.
Δὼς ἀγαθή, ἅρπαξ δὲ κακή, θανάτοιο δότειρα.
ὃς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων, ὅγε κἂν μέγα δοίῃ·
χαίρει τῷ δώρῳ καὶ τέρπεται ὃν κατὰ θυμόν·
ὃς δέ κεν αὐτὸς ἕληται ἀναιδείηφι πιθήσας,
καί τε σμικρὸν ἐόν, τόγ' ἐπάχνωσεν φίλον ἦτορ.
εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο,

V. 357. *κἂν — δοίη*] *κἂν* Ambr., Ven. al.; *καί* Med. 5. Proculus; *δοίη* quidd. codd.; Med. 5. *δῴη*, A. *δώῃ* al., Spohn., Dind. *δώῃ*.
V. 359. *ᾧ δὲ κεν ἄλλος ἕλ.* Bentl.
V. 360. *τόγ'*] Sic Med. MS. inc. al., vulgo *τότ'*. — *ἐπάχνωσεν*] Varin. p. 345: *Ἡσίοδος ἐπάχνωσε φίλους ἤτοι ἐλύπησεν, ἔφθειρεν.* — *φίλον ἦτορ*] G., Steph. al. *φίλον κῆρ.*
V. 361. *σμικρὸν* A. pro *σμικρῷ.*

s. *λιμοῦ*, ut etiam in posterum invenias apud alios frumenti copiam, quae famem propellat. Artificiosior videtur Buttmanni explicatio, Lexil. II, p. 36. Cf. ad vs. 370.

V. 353. *προςεῖναι*] non ab *εἶμι* derivandum esse, cuius infinitivum *εἶναι* non norint antiqui, sed ab *εἰμί*, verbo substantivo, censet Ruhnken., ut sit adesse, opitulari ei, qui prior opitulatus est; quem sequitur Buttmann. Gr. ub. I, p. 562. Contra vero si *προςεῖναι* ab *εἰμί*, non ab *εἶμι*, derivaris, perditur omnis in hoc antiquo proverbio membrorum aequalitas, quae ut *φιλέοντα φιλεῖν*, *δόμεν ὅς κεν δῷ* etc. requirit, ita etiam hic *εἶμι* verbum flagitat, non *εἰμί*. Ceterum exemplis opus erat, ut demonstraretur *πρόςειμι* (ab *εἰμί*) vim et potestatem habere contra eundi. Sequendus igitur Apollonius erat Lex. Homerico: *εἶναι· ὁ Ἡσίοδος ἀντὶ τοῦ ἰέναι· καὶ τῷ προςιόντι προςεῖναι*, et Schol. Ambr. ad Odyss. I, 406.

V. 356. *ἅρπαξ*] Ut *κάκη* a *κακή* fit substantivum, ita etiam *ἅρπαξ* pro substantivo est Hesiodo; nam ne quis scribat *ἅρπαξ δὲ κάκη θανάτοιο δότειρα*, id ut sit pro *ἡ τῆς ἁρπαγῆς κακία*, non verendum est.

V. 357. *ἐθέλων*] sc. *δώῃ*, quod mente repetendum ex sequente *δοίη*; *κἂν* est pro *καὶ ἄν*, non pro *καὶ ἐάν*, quod tum *κῆν* esset apud epicos, tum hic *ἐὰν καὶ* eo sensu dicendum erat, quem vult cum Tzetza Spohnius.

καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.
Ὃς δ' ἐπ' ἐόντι φέρει, ὁ δ' ἀλύξεται αἴθοπα λιμόν·
οὐδὲ τόγ' εἰν οἴκῳ κατακείμενον ἀνέρα κήδει.
Οἴκοι βέλτερον εἶναι, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύρηφιν.
Ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἑλέσθαι, πῆμα δὲ θυμῷ
χρηΐζειν ἀπεόντος, ἅ σε φράζεσθαι ἄνωγα.
Ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσασθαι,

V. 363. ἀλύξεται] P. ἀλέξεται.
V. 364. ἐν ϝοίκῳ Bentl.
V. 365. βέλτερον] Gal. βέλτιον.
V. 366. παρεόντος] MS. inc. γὰρ ἐόντος.
V. 369. δειλή] Quidd. codd. c. Ven. G. A. δεινή.
V. 370. 371. 372. Desunt in Med. 5., Vat., al. Leguntur in

V. 363. 364. 365. Singuli versus singula sunt proverbia per se spectanda, ut saepius in hac carminis parte; v. 363. laus est parsimoniae, quicum etiam 360, 361. olim coniunctos fuisse putaverim; v. 364. laudem habet liberalitatis; v. 365., prorsus ab ceteris dirimendus, ad feminas spectat, quibus melius est intus manere, ne foris laedantur. Sic Xenoph. Oecon. p. 839. τῇ μὲν γὰρ γυναικὶ κάλλιον μένειν ἔνδον ἢ θυραυλεῖν. Eurip. fragm. Meleagr. XII. et Naumach. prc. nupt. 19. 20. λεῖπε δέ οἱ τὰ θύρηφι, τὰ καὶ δύναται ποιέεσθαι, σοὶ δ' οἰκωφελίη μελέτω etc. Prorsus non assecutus est Vossius: Besser im Hause das Gut, zum Verderb ist's ausser der Thüre. Ita etiam Lanzius et Spohnius. Quod idem versus legitur hymn. Hom. Merc. 36., per iocum mutato sensu eo reiectum esse a poëta apertum est. Diogenian. proverb. VII, 35. οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

T. 368. 369. Spohn. secutus Lanzium ita: de summo, quod minus generosum est, fortius haurias, item de imo, optimo autem parcius utere. Melius ita Mitscherl.: in magna opulentia licet utique lautius paullo ac sumptuosius vivere; verum ubi illa aliquantum defecit, coercendi sunt nimii sumptus, ne copia ista nimis atteratur et ad nihilum redigatur; sero autem hoc facies, si opes pene dissipatae sunt, itaque tum parsimoniae nullus amplius locus est: δειλὴ δ' ἐνὶ πυθμένι φειδώ, sera parsimonia in fundo est, ut Seneca effert Epist. I. ult.

V. 370. μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ] Hic versus ex summa antiquitate ad nos pervenit. Nam Aristoteles Pittheo, Thesei avo, eum attribuit apud Plut. Thes. 3. Inde sequitur prorsus hunc versum seiungendum esse ab eo qui sequitur καί τε κασιγνήτῳ κ. τ. ἑ., ut apparet ex Plut. de vero pudore II, p. 533. Quare non possum adstipulari Buttmanno Lexil. II, p. 36., qui ex versu 371. explicationem versus 370. petiit. Sermo est versu 372. de usura: ab ami-

μεσσόθι φείδεσθαι· δειλὴ δ' ἐνὶ πυθμένι φειδώ.
Μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημένος ἄρκιος ἔστω.
Καί τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι.
πίστεις δ' ἄρ τοι ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄν-
δρας. (370)
Μηδὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἐξαπατάτω
αἱμύλα κωτίλλουσα, τεὴν διφῶσα καλιήν.
ὃς δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅγε φιλήτησι.

Ambr. 6., Ven., al. Servat Plutarch. Bentl. ad v. 371. adscripsit κασιγνήτῳ χρεῖός γ' ἐπὶ ϝίστορα, et 372. πίστειν γάρ τοι.

V. 372. ἄρ τοι] Sic Gaiet. Dind. Vulgo ἄρα ὁμῶς vel ἄρα ὁμῶς.

V. 375. φιλήτησι] Sic Vat., A. multique alii. φηλήτησιν Med. 5., Ven., alii.

eo ne exigas usuras, noli foenerari. Μισθὸς igitur est summa quam quis amico propter emptos agros vel simile quid debet. Amicus contentus esto cum capite, de quo convenit, nolit praeterea etiam usuras flagitare. Βίος ἄρκιος est v. 569.

V. 371. Haec doctrina non admodum liberalis est, ut recte intellexit Plutarchus, qui hunc versum cum antecedente pro spuriis habet. Sed aliud est praeceptum antiquissimi temporis, quo tanquam proverbio utebantur, aliud praeceptum philosophiae. Ceterum excusatur hic versus Hesiodi lite ea, quam Perses frater ei intenderat; γελάσας, quod adiectum a poëta est, maximae est invidiae; fingit enim ille, qui antestatur, se non serio agere. De perfidia Graecorum v. Cicer. pro Flacco 4.

V. 373. πυγοστόλος] v. Etym. M. s. v. Apud Simonidem de mulier. 76. in vitiis habetur, si qua sit ἄπυγος mulier, v. Aristoph. Plut. 152. Horat. Sat. I, 2, 93. et exempla ea, quae de simili feminarum incessu, a pavonibus cognominato, apud Hebraeos collegit Hartmannus: die Hebr. am Putzt. II. p. 344. Possis etiam de καλλιπύγῳ Venere cogitare (v. Athenaeum p. 554.); quanquam haec ad seriorem aetatem pertinet.

V. 375. φιλήτησι] Est verbum purum putum Aeolicum, quod in magna Graecia dicebant πιλητής. SCAL. In mente ei erat pirata et pilare Latinorum, ut arbitror. Sed non opus est, ut ad Latinos confugiamus. Nugantur qui a φηλέω, i. e. ἀπατῶ, derivant scribentes φηλήτησιν, quum huius verbi nullum praeterea vestigium reperiatur, inventumque videatur ab iis, qui aliter nescirent interpretari φιλήτην. Nam φιλήτης descendit a φιλέω, denotatque per euphemismum, ut ita dicam, amatorem rerum alienarum, ut Theog. 224. φιλότης simili sensu. Sic eodem euphemismo v. 605. ἡμερόκοιτος ἀνὴρ dicitur pro fure, et manuarius apud Latinos, v. Gell. XVI, 7. Atque haec significatio magnopere consentanea est veteri poëtarum Graecorum loquendi consuetudini, cui φερέοικος est cochlea (Hes. Op. 571.), πέντοζος manus (ibid.

Μουνογενὴς δὲ πάϊς εἴη πατρώϊον οἶκον
φερβέμεν· ὣς γὰρ πλοῦτος ἀέξεται ἐν μεγάροισι.
γηράιὸς δὲ θάνοις ἕτερον παῖδ' ἐγκαταλείπων·
ῥεῖα δέ κεν πλεόνεσσί πόροι Ζεὺς ἄσπετον ὄλβον.
πλείων μὲν πλεόνων μελέτη, μείζων δ' ἐπιθήκη.
[σοὶ δ' εἰ πλούτου θυμὸς ἐέλδεται ἐν φρεσὶν ᾗσιν,
ὧδ' ἔρδειν, καὶ ἔργον ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι.]

V. 376. εἴη] Sic Med. 5., Vat., al., ceteri σώζοι, quod rec. Br. Haec scriptura ab iis profecta est, qui brevitatis causa uno versu quam duobus de eadem re uti malebant.

V. 377. 378. Br. 378. 377.

V. 381. 382. De his versibus v. explicat. Pro ᾗσιν pauci σῇσιν. V. Voss. ad hymn. Cer. 103. pro καὶ ἔργον quidam codd. cum Ven., A. ἔργον δέ τ'.

V. 383. Ἀτλαγγενέων] Med. 5. Ἀτλαγγενάων. Gregorii Cor. (p. 577.) verba non pertinent ad genitivum Ἀτλαγγενέων, sed

744.), ἀνόστεος (526.) polypus. V. praef.

V. 376. 377. Haec videntur ex antiquissima Boeotorum lege huc adiecta esse, quam Philolaus, Thebanorum antiquus legislator, non solum stare iussisse videtur, sed cui etiam adiecisse quaedam putandus est. De Philolao eiusque νόμοις θετικοῖς v. Aristot. Pol. II, 9. Aelian. V. H. II, 7. Müller. Orchom. p. 407 sq.

V. 378. 379. 380. Haec aut serius adiecta esse, quum Philolai vetus lex pridem abolita esset, aut ab eo, qui legem Boeoticam non probaret, non opus est demonstrare.

V. 381. 382. Hi versus additi postea sunt, ut finis prioribus imponeretur et ut facile ad novum transires argumentum; v. Twesten. l. l. p. 49.

V. 383. Secunda pars poëmatis hic inchoatur, quae agit de agricultura.

V. 383. Ἀτλαγγενέων] Pro Ἀτλαντογενέων, ut γυναιμανής pro γυναικομανής, κελαινεφής pro κελαινονεφής, alia. Nam flexisse Graecos Ἄτλας Ἄτλα, quod Tzetza voluit, non potest demonstrari nisi vocativo Ἄτλα. Atque ita exspectasses Ἀτληγενέων. Pleiades (i. e. πελειάδες), quas Orio persequitur, magnus Coeli venator, sunt Atlantis ex Pleione filiae, de quibus vide I. H. Vossium ad Arat. Phaen. 253. Tempus, quod hic describitur ab Hesiodo, est aestatis initium, Plin. H. N. XVIII, 69. Vergiliarum exortu aestas incipit, occasu hiems, semestri spatio intra se messes vindemiasque et omnium maturitatem complexae. Sciendum est autem antiquissimos Graecos duas tantum anni tempestates novisse, ἄμητον secundum Hesiodum, seu aestatis initium (θέρος), et ἄροτον hiemis initia (χειμῶνα); illa Hesiodi tempore XIV cal. Iun. haec III non. Nov. (calend. Iulian.) incipiebat; nam cum hoc tempore fere congruit Vergiliarum aut ortus aut occasus cosmicus. Has anni tempesta-

Πληϊάδων Ἀτλαγγενέων ἐπιτελλομενάων
ἄρχεσθ' ἀμητοῦ· ἀρότοιο δὲ δυσομενάων.
αἱ δ' ἤτοι νύκτας τε καὶ ἤματα τεσσαράκοντα
κεκρύφαται, αὖτις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ
φαίνονται ταπρῶτα χαρασσομένοιο σιδήρου.
οὗτός τοι πεδίων πέλεται νόμος, οἵ τε θαλάσσης
ἐγγύθι ναιετάουσ', οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα,
πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροθι, πίονα χῶρον
ναίουσιν· γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν,

ad ἐπιτελλομενάων, quare non opus erat apud eum corrigi Ἀτλαγεννάων. Vulgo Ἀτλαγενέων.

V. 384. ἀμητοῦ] Apicem habent omnes codd.; Spohn., Dind. ἀμήτου.

V. 385. δ' ἤτοι] Sic e Iunt. Herm. ad Hom. hymn. Ven. p. 105. Vulgo δή τοι.

V. 389. ναιετάουσ'] Sic Vat., Ven., multique alii. Med. 5. ναιετάουσιν. Pauci ναιετάωσ'.

V. 391. ναίουσιν] Pauci ναίωσιν.

tes deinde ita diviserunt, ut primum ver (ἔαρ) adiicerent, VI Cal. Mart. Hesiodi tempore ineundum (cum Arcturi ortu v. 566.), postea vero etiam auctumnum, si ita licet reddere ὀπώραν (de qua re vehementer Idelerus dubitat, et recte quidem) XIII Cal. Septembr. incipiendum. Verus auctumnus (φθινόπωρον) post Hesiodi tempora additus est; nam etiam μετόπωρον (quod noverat Hesiodus v. 415.) est extrema pars aestatis. Secutus sum in his omnibus Idelerum enchirid. Chronol. I. p. 241 sq.

V. 384. ἀρότοιο δὲ δυσομενάων] v. de toto hoc argumento Plin. H. N. XVIII, 24.

V. 385. τεσσαράκοντα] Quum occasus heliacus Vergiliarum sit prid. non. Apriles, ortus autem XIV Cal. Iun., dies intermedii sunt quadraginta quattuor; cf. Ideler. l. l. I. p. 247.

V. 385 — 387. Hos versus non ab Hesiodo profectos esse arbitrabatur Schaubach. comment. philolog. (ed. a Ruperti et Schlichthorst.) Tom. V. p. 30 sq. Non persuadet. Nam qui v. 384. dicitur ἄροτος non metitur post quadraginta dies, sed est Wintersaat quod nos dicimus. Bis enim metitur in iis plagis.

V. 386. περιπλομένου] Annum tropicum significari monuit Ideler. l. l. p. 260. Sed v. annot. ad Theog. 184.

V. 387. χαρασσομένοιο σιδήρου] quando falcis acies acuitur.

V. 388. οἵ τε] ἐκείνοις οἵ. Νόμος non esse Homericum vocabulum iam animadversum ab aliis est.

V. 391. γυμνὸν σπείρειν] Aristoph. Lysist. 1177. ἤδη γεωργεῖν γυμνὸς ἀποδὺς βούλομαι. Virg. Georg. I, 299., nudus ara, sere nudus. Illud γυμνὸν σπείρειν etc. videtur arctius cohaerere cum antecedentibus quam vulgo indicant positura. Nempe hoc voluit poëta: haec doctrina, quam propono, ad accolas orae maritimae et ad eos pertinet, qui val-

γυμνὸν δ' ἀμάαν, εἴ χ' ὥρια πάντ' ἐθέλησθα
ἔργα κομίζεσθαι Δημήτερος· ὥς τοι ἕκαστα
ὥρι' ἀέξηται, μή πως τὰ μέταζε χατίζων
πτώσσῃς ἀλλοτρίους οἴκους, καὶ μηδὲν ἀνύσσῃς.
ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἔμ' ἦλθες· ἐγὼ δέ τοι οὐκ ἐπιδώσω,
οὐδ' ἐπιμετρήσω· ἐργάζευ, νήπιε Πέρση,
ἔργα, τάτ' ἀνθρώποισι θεοὶ διετεκμήραντο,
μήποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχεύων
ζητεύῃς βίοτον κατὰ γείτονας, οἱ δ' ἀμελῶσιν.
δὶς μὲν γὰρ καὶ τρὶς τάχα τεύξεαι· ἢν δ' ἔτι λυπῇς,

V. 392. ἀμάαν] Med. 5., Vat., Proculus, al. ἀμάειν, unde ἀμάαν scripsi, ut secunda produceretur. Al. ἀμᾶσθαι ut Ven., G., A.

V. 393. ὥς τε ϝέκαστα Bentl.

V. 394. μέταζε] restituit primus Spohnius. Codd. μεταξύ. In A. tamen μεταζύ.

V. 406. Hunc versum non legit Aristot. Polit. I, 1. Oecon. 2. Cf. quae monui ad Aristot. Pol. p. 279. et ad Theod. p. 210. Atque ab exemplaribus quibusdam antiquis abfuisse perspicitur ex Philodemo de vitiis et virtutibus oppositis ab Herculanensi societate nuper edito col. VIII. (p. 46. ed. nostr.) καὶ πῶς

les incolunt; ad montanos non item. Nam hi quum frigidiores plagas habeant, necesse est, ut alia praecepta de messe et aratione sequantur. Sic etiam Proculus intellexisse videtur.

V. 392. ἀμάαν] Ἀμάειν, quod vulgo legitur, peccat contra metrum, in ἀμάαν vero α mediae syllabae et producitur et corripitur pro re nata; v. Buttm. Gr. ub. I. p. 497.

V. 394. μέταζε] Steph. in Bekk. Anecd. p. 945. σεσημείωται τὸ μέταζε χρονικὸν ὄν· Ἡσίοδος· μήπως τὰ μέταζε χατίζων. Cf. Herodian. περὶ μον. λέξ. p. 46. οὐδὲν ἐπίῤῥημα διὰ τοῦ αζε ἐκφερόμενον ἐπὶ χρόνου τέθειται, ἀλλὰ μόνον τὸ μέταζε χατίζον. Favor. p. 738. 19. Vide quae de hoc adverbio monui doctrin. accent. gr. p. 99.

V. 396. ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἔμ' ἦλθες] Haec non satis respondent eis quae sequuntur per futurum tempus expressa: οὐ σοὶ ἐπιδώσω οὐδ' ἐπιμετρήσω; exspectabas: ego vero, ut tum temporis nihil tibi impertivi, quum a me petebas, ita etiam in posterum non dabo, quanquam ne hoc quidem dignum erat fratris animo. Putaverim hic rectius scribi: ἐγὼ δέ τοι οὐκ ἔτι δώσω οὐδ' ἐπιμετρήσω i. e. sed in posterum nihil a me accipies; semel id feci quidem, sed postea nihil profeceris. Hoc si statuamus, et futuro tempore Hesiodus excusatur, quod eo admonetur Perses ad industriam, et ἔτι particula demonstrat dedisse sane fratrem fratri. Ita olim existimabam, sed nunc non multum abest, quin faciam cum Fr. Iacobsio, cui composita ἐπιδώσω et ἐπιμετρήσω eodem modo indicare videntur Hesiodum fratri prius dedisse, nunc vero

χρῆμα μὲν οὐ πρήξεις, σὺ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις·
ἀχρεῖος δ' ἔσται ἐπέων νομός. ἀλλά σ' ἄνωγα
φράζεσθαι χρειῶν τε λύσιν λιμοῦ τ' ἀλεωρήν.
Οἶκον μὲν πρώτιστα, γυναῖκά τε, βοῦν τ' ἀροτῆρα,
[κτητήν, οὐ γαμετήν, ἥτις καὶ βουσὶν ἕποιτο,]
χρήματα δ' ειν οἴκῳ πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι,
μὴ σὺ μὲν αἰτῇς ἄλλον, ὁ δ' ἀρνῆται, σὺ δὲ τητᾷ,
ἡ δ' ὥρη παραμείβηται, μινύθῃ δέ τοι ἔργον.
μηδ' ἀναβάλλεσθαι ἔς τ' αὔριον ἔς τ' ἔννηφιν·

δέχεται γαμετὴν ὑφ' Ἡσιόδου λέγεσθαι τὴν γυναῖκα πολλῶν καὶ φασκόντων αὐτὸν γεγραφέναι κτητήν, οὐ γαμετήν. Adiectus est ineptissimus versus ab eo, qui haec non congruere putabat cum inferiore poëmatis parte, ubi de uxore ducenda Hesiodus praecipit, sed huic dum satisfacere conatur, versum 443. iugulavit τοῖς δ' (βουσίν) ἅμα τεσσαρακονταετὴς αἰζηὸς ἕποιτο. Idem indicabat Muretus ad Aristot. Oecon. p. 558.

V. 407. δ' ἐν ϝοίκῳ Bentl.

V. 408. αἰτεῖς et ἀρνεῖται, postea vero μινύθει pauci codd.

V. 409. δέ τε ϝέργον Bentl., et sic iterum v. 412.

V. 410. εἰς τε ἔνηφι P.

denuo petenti nihil insuper daturum esse.

V. 398. διετεκμήραντο] Haec de sideribus intelligenda esse, quorum ortu et occasu definiatur agricultura, quae sententia est Procli, non credo. Hoc enim non ad deos pertinet negotium, sed inventum ab hominibus est. Igitur hoc respici puto ad eam fabulam, qua Triptolemus artem serendi et arandi a Cerere doctus esse putabatur; quam e vetere fonte refert Apollodor. I, 5.

V. 403. ἐπέων νομός] Sic Il. XX, 249. ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα. Mire errat Mitscherl., cui ἐπέων νόμος (ita enim is corrigendum esse putat) est formula precum, ἔπη νενομισμένα, usitata precum formula.

V. 407. πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι] Xenoph. Oecon. c. VIII, 3. p. 841, ἔστι δ' οὐδὲν οὕτως οὔτ' εὔχρηστον οὐδὲ καλὸν ἀνθρώποις, ὡς ἡ τάξις. c. VIII, 18. p. 483. B. ὡς μὲν δὴ ἀγαθὸν τετάχθαι σκευῶν κατασκευὴν καὶ ὡς ῥᾴδιον χώραν ἑκάστοις αὐτοῖς [edd. αὐτῶν] εὑρεῖν ἐν οἰκίᾳ θεῖναι, ὡς ἑκάστοις συμφέρει εἴρηται.

V. 410. ἔννηφιν] est genitivus, cui supplebis χρόνον, sc. ἐς τὸν τῆς ἔνης ἡμέρας χρόνον. Ita apud Aristophan. Eccl. 827. κατ' ἔνης ἦλθῆς. Non recte declarasse vocabuli etymologiam videtur qui nuper de ἔνου verbo ita disputavit, ut ab εἷς derivaret, Hermannus ad Aristoph. Nubb. 1137. Ἔνος enim derivandum est ab ἐν prorsusque concinit cum Latinorum imus, contracto illo ex inimus, quod eo differt proprie ab ultimo, quod ultimus novissimus est in serie rerum horizontali, ut aiunt, quum imus sit novissimus in serie

οὐ γὰρ ἐτωσιοεργὸς ἀνὴρ πίμπλησι καλιήν,
οὐδ' ἀναβαλλόμενος· μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει·
αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει.
Ἦμος δὴ λήγει μένος ὀξέος ἠελίοιο
καύματος ἰδαλίμου, μετοπωρινὸν ὀμβρήσαντος
Ζηνὸς ἐρισθενέος. μετὰ δὲ τρέπεται βρότεος χρὼς
πολλὸν ἐλαφρότερος· δὴ γὰρ τότε Σείριος ἀστὴρ
βαιὸν ὑπὲρ κεφαλῆς κηριτρεφέων ἀνθρώπων
ἔρχεται ἠμάτιος, πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ·
τῆμος ἀδηκτοτάτη πέλεται τμηθεῖσα σιδήρῳ
ὕλη, φύλλα δ' ἔραζε χέει, πτόρθοιό τε λήγει·

V. 412. Deest in 3 codd. ap. Lanz.; δέ abesse malit Gaisf., ut ap. Schol. Pind. Isthm. 6, 97.
V. 413. ἄτῃσι] Sic codd. Editores ante Spohnium ἄταισι.
V. 417. Σείριος] edd. σείριος.
V. 420. τῆμος] Sic Med. 5., Vat., alii; Ven., A., al. ἦμος. Vid. animadvers. ad Scut. 398. — ἀδηκτοτάτη τε πέλει Bentl.
V. 421. πτόρθοιο] G. πτόρθοις.
V. 422. Abest ab uno codice ap. Lanz.

verticali. Atqui ultimus et imus hoc habent inter se commune, quod proprie eum significant, qui novissimus est inter tres, propter ternionem eum, qui est principii, medii et finis vel summi, medii et imi. Hinc factum est, ut primum simpliciter ἔνη (ἡμέρα) significet eum diem, qui est perendie, i. e. tertius vel imus dies (μεταύριον) ab hoc ipso die, quo quid agimus, et αὔριον τῇ ἔνῃ apud Antiph. p. 143. 44. HSt. tertium diem post crastinum; deinde ut, quum de mense sermo esset, qui idem est trium ternionum, ἱσταμένου, μεσοῦντος, φθίνοντος, ἔνης vocabulo notaretur dies is, qui dies est in tribus ternionibus novissimus, i. e. tricesimus. v. Hesiod. Oper. 770. Sic porro intelligitur, cur scribatur ἔνη non ἕνη (nam ἕνη καὶ νέα, ut scripsit Boeckh. Corp. inscr. I. p. 156., non video sustentari ipsa de qua ille agit inscriptione), cur ἔνη et ἔνατος scribendum sit prosario modo et ἔννη et ἔννατος poëtico (nam ἔνατος est pro ἔντατος, ut πρῶτος a πρόατος pro πρότατος, ὕπατος, μέσατος, νέατος), cur ἔνον idem etiam significare possit quod παλαιόν oppositum τῷ νέῳ, qui est prior a medio, quum ἔνος sit a medio posterior (v. de hac significatione vocabuli Ruhnken. ad Tim. p. 103.); denique cur Callimachus (fragm. CLIV.) ἔνον pro anno praeterlapso usurparit in illo τετράενον Λαμάσου παῖδα Νεστορίδην propter tres partes (ὥρας) anni, ver, aestatem, hiemem, ut nos dicimus drei Winter pro tribus annis, et cur Siciliae penetralibus nomen sit inditum Ennae.

V. 416. τρέπεται βρότεος χρώς] Longe magis agile et vegetum ad obeunda negotia surgit humanum corpus.

V. 417. Σείριος ἀστήρ]

τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν μεμνημένος ὥριον ἔργον.
ὅλμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὕπερον δὲ τρίπηχυν,
ἄξονά θ' ἑπταπόδην· μάλα γάρ νύ τοι ἄρμενος οὕτως·
εἰ δέ κεν ὀκταπόδην, ἀπὸ καὶ σφῦράν κε τάμοιο.
τρισπίθαμον δ' ἄψιν τάμνειν δεκαδώρῳ ἁμάξῃ.
πόλλ' ἔπι καμπύλα κᾶλα· φέρειν δὲ γύην, ὅτ' ἂν εὕρῃς,
εἰς οἶκον, κατ' ὄρος διζήμενος ἢ κατ' ἄρουραν,
πρίνινον· ὃς γὰρ βουσὶν ἀροῦν ὀχυρώτατός ἐστιν,
εὖτ' ἂν Ἀθηναίης δμῶος, ἐν ἐλύματι πήξας,

V. 423. ὅλμον] P. ὄλμον. — τάμνειν] Al. κόπτειν.
V. 424. ἄξονά θ'] P. ἄξονα δ'. Postea ἄρμενον P., Dind.; ἄρμενος οὕτω A.
V. 424 — 425. Verba μάλα γὰρ — ὀκταπόδην desunt in G.
V. 425. ἀπὸ καί] Med. 5. ἀπό κεν, Vat. ἀπό κε.
V. 426. ἄψιν] Sic recte Spohn. Qui Aeolicam flexionem probant, probare etiam spiritum Aeolicum debebant. Postea ἀμάξῃ c. A. Spohn.
V. 430. δμῶος] Sic A. Steph. et al. codd. Vulgo δμωός.

Putant cum Proculo solem esse Hesiodo. Inepte; quasi Solem ἀστέρα dixissent Graeci antiqui. Ἄστρον dixerunt Pindarus et Alcaeus. Hic vere est Sirius (v. 419.), et hanc stellam etiam Archilochum intellexisse puto (v. Hesych.).

V. 420. ἀδηκτοτάτη] intacta silva ab vermibus (κισίν, hostrychis typogr. Linn.), qui dum librum corticis arrodunt arbores virentes perdere solent; cf. v. 435. ἀκιώτατοι. [Sic intelligebam: tunc arborum securi caesarum lignum minime ab vermibus arroditur; ut de ligno et materia, non de arbore adhuc stante agatur. F. I.] — τμηθεῖσα σιδήρῳ, si ferro caedatur; nota est hypothetica participii significatio. Cf. Herm. ad Vig. p. 805.

V. 422. μεμνημένος] Spohnius: μεμνημένος seorsim legas, bene memor praecepti nostri. Igitur necesse sit ita construere τῆμος ὥριον ἔργον ἐστὶν ὑλοτομεῖν: sed quid ita μεμνημένος? Desiderabas μεμνημένῳ σοι. Potius μεμνημένος coniungas cum ὥριον ἔργον.

V. 423. ὅλμον] Ὅλμος mortarium est mola antiquissima rusticorum. V. Interpr. ad Aristoph. Vesp. 238. et Buttm. Lexil. I. p. 195.

V. 426. ἄψιν] Choerob. ap. Bekk. Anecd. p. 1207. παρὰ δὲ τοῖς Αἰολεῦσι γίνονται εἰς ν κατὰ τὴν αἰτιατικὴν μετὰ βαρείας τάσεως. κνήμιν γὰρ λέγουσι καὶ σφράγιν καὶ ἄψιν, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ τρισπίθαμον δ' ἄψιν τάμνειν ἀντὶ τοῦ ἀψῖδα.

V. 427. ἔπι, praeterea, καμπύλα κᾶλα ad varios usus. Ceterum v. de hoc versu annot. ad v. 431.

V. 428. ἄρουραν] Ἄρουρα hic est vallis.

V. 430. Ἀθηναίης δμῶος] Sic fabrum dicit. Atque eodem modo Ἀσκληπιοῦ παῖδες

γόμφοισιν πελάσας προσαρήρεται ἱστοβοῆϊ.
δοιὰ δὲ θέσθαι ἄροτρα, πονησάμενος κατὰ οἶκον,
αὐτόγυον καὶ πηκτόν, ἐπεὶ πολὺ λώϊον οὕτω·
εἴ χ' ἕτερόν γ' ἄξαις, ἕτερόν κ' ἐπὶ βουσὶ βάλοιο.
δάφνης δ' ἢ πτελέης ἀκιώτατοι ἱστοβοῆες,
δρυὸς ἔλυμα, γύης πρίνου. βόε δ' ἐνναετήρω
ἄρσενε κεκτῆσθαι, τῶν γὰρ σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν,
[ἥβης μέτρον ἔχοντε· τὼ ἐργάζεσθαι ἀρίστω.]
οὐκ ἂν τώ γ' ἐρίσαντες ἐν αὔλακι κὰμ μὲν ἄροτρον
ἄξειαν, τὸ δὲ ἔργον ἐτώσιον αὖθι λίποιεν.
τοῖς δ' ἅμα τεσσαρακονταετὴς αἰζηὸς ἕποιτο

V. 431. προσαρήρεται] Quidam codd. ap. Lanz. προσαρήσεται. V. Buttm. Gr. ub. II. p. 82. πρὸς ἄρ' ἄρσεται.

V. 433. οὕτως Dind.

V. 434. ἕτερον ϝάξαις Bentl.

V. 435. Pro ἀκιώτατοι al. secundum Etymol. M. p. 48. 49. ἀκιρώτατοι: male.

V. 436. δρυὸς ἔλυμα, γύης πρίνου] Haec est Schaeferi emendatio (Br. c. Dorv. γύην πρίνου), quam receperunt Spohn., Dind., Boiss. Codd. δρυὸς ἔλυμα πρίνου δὲ γύην, atque ita Med. 5.; alii, ut Vat., Ven., A., Steph. πρίνου γύην; all. codd. πρίνου γύης, aut πρίνου τε γύης. Cur scribendum esse putem πρίνου

proprie non sunt filii Aesculapii, sed servi; cf. animadvers. ad Theog. 240. Quod faber dicitur servus Minervae, non Vulcani, explicatur ex cultu Ἀθηνᾶς Ἐργάνης Boeotiae et Atheniensium proprio. Cf. Pausan. IX, 26. I, 24.

V. 431. προσαρήρεται] Est coniunctivus perfecti passivi significatione media, de qua vide Matth. Gr. §. 493. Sane aoristum coniunctivi exspectabas pro perfecto; sed hoc perfecto usus est praesenti sensu Hesiodus; atque ita praesenti usus est Hom. Il. I, 242. τοῖς δ' οὔτι δυνήσεαι ἀχνύμενός περ χραισμεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο θνήσκοντες πίπτωσι.

Ibid. ἱστοβοῆϊ] Quattuor sunt partes aratri compositi Hesiodei, γύης, Latinis bura (Krümmel), cui a superiori parte paxillis (γόμφοις) annectitur ἱστοβοεύς v[illegible] potius ἔνδρυον (sic enim dicitur temo in aratro πηκτῷ, ἱστοβοεύς in aratro tam αὐτογύῳ quam πηκτῷ), Latinis temo (Deichsel, Pflugbaum), quicum in fronte coniungitur iugum, ab inferiori vero ἔλυμα, dentale, cui dens (ὕννις) seu vomer inseritur. De stiva (ἐχέτλη) hic nihil Hesiodus; sed memoratur v. 467. Duo igitur aratri genera distinxit Hesiodus, alterum αὐτόγυον (v. 427.), quod a poëta et γύης (427.) dicitur propter partem principalem: nam in hoc aratro a natura ipsa adiectum est dentale burae. Quod v. 430. dicitur ἐν ἐλύματι πήξας non intelligendum est de annectenda dentali bura, sed de inserendo dentali vomere; nam post πήξας supple ὕννιν, quod proprium est fabri munus vomerem adiungen-

ἄρτον δειπνήσας τετράτρυφον, ὀκτάβλωμον,
ὅς κ᾿ ἔργου μελετῶν ἰθεῖαν αὔλακ᾿ ἐλαύνοι,
μηκέτι παπταίνων μεθ᾿ ὁμήλικας, ἀλλ᾿ ἐπὶ ἔργῳ
θυμὸν ἔχων· τοῦ δ᾿ οὔτι νεώτερος ἄλλος ἀμείνων
σπέρματα δάσσασθαι καὶ ἐπισπορίην ἀλέασθαι.
κουρότερος γὰρ ἀνὴρ μεθ᾿ ὁμήλικας ἐπτοίηται.
Φράζεσθαι δ᾿, εὖτ᾿ ἂν γεράνου φωνὴν ἐπακούσῃς
ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυίης·
ἥτ᾿ ἀρότοιό τε σῆμα φέρει, καὶ χείματος ὥρην
δεικνύει ὀμβρηροῦ· κραδίην δ᾿ ἔδακ᾿ ἀνδρὸς ἀβούτεω·
δὴ τότε χορτάζειν ἕλικας βοῦς ἔνδον ἐόντας·

ἔλυμα, δρυὸς δὲ γύης infra significavi.
V. 438. Hic versus deest apud Suidam in ζυγομαχεῖν.
V. 439. ἐρίσαντες] Med. 5., Vat., al. ἐρίσαντε.
V. 440. ἄξειαν, Ϝέργον δὲ Ϝετώσιον. Bentl.
V. 442. Deest in uno cod.
V. 443. ὅς Ϝέργου et ἰθείην Bentl.
V. 448. γεράνου φωνήν] Pauci codd., inter quos A., G., φωνὴν γεράνου, quod ante Br. et Spohn. receperant editores.
V. 450. ἀροτοῖο A.
V. 451. ὀμβρηνοῦ A. Steph. In marg. nostrum.
V. 452. βοῦς] Al. c. A. βόας, quod recepit Gaisf. Dind.

di, non coniungendi temonis cum bura. Quam dedit αὐτογύου ἀρότρου formam Richtsteigius de nostra aetatis indole et conditione rerum rusticarum p. 78., eam nimis artificiosam puto. Ceterum de tota aratri compositione v. eundem Richtsteigium et F. I. Schulzium: antiquit. rust. I. Ienae 1820. Verte: Trag' es als Krümmel nach Hause, wenn du ein solches Holz gefunden hast; alterum est πηκτόν, ubi alius ligni est dentale, alius bura. Quod quum reputo, pene adducor, ut Hesiodum scripsisse putem πρίνου ἔλυμα, δρυὸς δὲ γύην, atque hoc male mutatum esse ab iis, quibus e versibus 430. v. 431. in mente haerebat γύης πρίνινος: sed longe diversus ille, ut αὐτόγυος, ab illo, qui postea describitur (v. 435 sq.), πηκτῷ. Hoc etiam eo comprobatur, quod ἔνδρυον (τὸ ἐν τῷ δρυΐ) est temo, v. annot. ad 469.

V. 442. τετράτρυφον, ὀκτάβλωμον] v. Athenaeum, quem Lanzius laudavit III. p. 114. E. haec ex Philemone referentem: βλωμιλίους ἄρτους ὀνομάζεσθαι λέγει τοὺς ἔχοντας ἐντομάς, οὓς Ῥωμαῖοι κοδράτους λέγουσι. ὀκτάβλωμον Spohnius intelligit de servo celeriter edente. Minime vero. Panes rustici incisuras suas habent, ut servis omnibus aequas partes frangendo possis dirimere. V. Philostrat. Imagg. p. 95. 16. Iacobs.

V. 448. γεράνου φωνήν] Est signum appropinquantis hiemis, cf. Homer. Il. III, 3 sq. Aristoph. Avv. 710. σπείρειν μὲν ὅταν γέρανος κρώζουσ᾿ ἐς τὴν Λιβύην μεταχωρῇ, καὶ πηδάλιον τότε ναυκλήρῳ φράζει κρεμάσαντα καθεύδειν. Qui sequi-

ῥηΐδιον γὰρ ἔπος εἰπεῖν Βόε δὸς καὶ ἅμαξαν·
ῥηΐδιον δ' ἀπανήνασθαι Πάρα δ' ἔργα βόεσσιν.
φησὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς πήξασθαι ἅμαξαν,
νήπιος, οὐδὲ τόγ' οἶδ'· ἑκατὸν δέ τε δούραθ' ἁμάξης,
τῶν πρόσθεν μελέτην ἐχέμεν οἰκήϊα θέσθαι.
εὖτ' ἂν δὲ πρώτιστ' ἄροτος θνητοῖσι φανείη,
δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι ὁμῶς δμῶές τε καὶ αὐτὸς
αὔην καὶ διερὴν ἀρόων ἀρότοιο καθ' ὥρην,
πρωῒ μάλα σπεύδων, ἵνα τοι πλήθωσιν ἄρουραι.

V. 453. ἅμαξαν] G. et Spohn. c. A. ἄμαξαν hic et infra.

V. 457. μελέτην ἐχέμεν] Sic Med. 5., Vat., Ven., al. Pauci c. G. ex glossemate μ. δεῖ ἔχειν.

V. 458. Pro δὲ Graev. e codd. duobus δή. Pro φανείη Spohn. φανείη.

V. 459. δὴ τότ'] Pauci δεῖ τότ'.

V. 462. ἔαρι] Sic Pollux I, 223. Codd. omnes εἴαρι, Bentl. ἦρι.

tur ἄροτος v. 450. pertinet ad hiemale semen, v. Ideler. ench. chron. I. p. 243.

V. 455. — 467. Hi versus seorsim spectandi sunt.

V. 455. φρένας ἀφνειός] sibi sapiens. SPOHN. Quod sequitur πήξασθαι, aoristus loco futuri, exemplis defenditur annot. ad Theog. 628.

V. 457. οἰκήϊα θέσθαι] quae ante colligere et domum ferre opus est.

V. 462. Sensus: vere primum arato terram, quod si hoc iterum feceris aestate, non te fallet iteratus ager.

V. 464. νειὸς ἀλεξιάρη παίδων εὐκηλήτειρα] Antiqui agricolae arbitrabantur agrum qui non satis pro exspectatione sua fruges tulisset imprecationibus excantatum esse. Quod apud Romanos fieri vetitum erat lege duodecim tabularum: qui fruges excantassit — neve alienam segetem pellexeris, v. Dirksen de legg. XII. tabul. p. 589. Cf. Plin. H. N. XVIII, 6. Atque hic quidem ita intelligenda sunt verba: novali evitatur sterilitas, i. e. non opus est, ut incantamentis tribuas frugum tenuitatem. Quod adiectum est παίδων εὐκηλήτειρα non ita intelligendum esse videtur, ut in agro novali eas herbas nasci Hesiodus dicat, quae fascinationem infantum averruncent, sed ita ut fere Germanico proverbio respondeant: Mergeln macht reiche Väter, arme Kinder. Nam quod nos dicimus mergeln, fere oppositum est novali agro. Aliter expedire rem sibi visi sunt Proculus et Etym. M. v. ἀλεξιάρη, aliter etiam Phil. Melanthon „ἀλεξιάρη, i. e. pellens exsecrationem; solent enim agricolae maledicere, quando fructus ex sententia non proveniunt.“ Locum laudat Plutarch. Symp. III, 9. ἡ δὲ δυεῖν πρὸς τρία μονσικωτάτη, πᾶσα ὑπνοφόρος καὶ λαθικηδὴς καὶ κατὰ τὴν ἡσιόδειον ἐκείνην ἀλεξιάρην παίδων εὐκηλήτειραν.

V. 466. ἀκτήν] V. animadvers. ad Scut. 290.

V. 468. ὄρπηκα] Haec con-

Ἔαρι πολεῖν· θέρεος δὲ νεωμένη οὔ σ' ἀπατήσει.
νειὸν δὲ σπείρειν ἔτι κουφίζουσαν ἄρουραν.
νειὸς ἀλεξιάρη παίδων εὐκηλήτειρα.
εὔχεσθαι δὲ Διὶ χθονίῳ, Δημήτερί θ' ἁγνῇ,
ἐκτελέα βρίθειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτήν,
ἀρχόμενος ταπρῶτ' ἀρότου, ὅτ' ἂν ἄκρον ἐχέτλης
χειρὶ λαβὼν ὅρπηκα βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι
ἔνδρυον ἑλκόντων μεσάβῳ. ὁ δὲ τυτθὸς ὄπισθεν
δμῶος ἔχων μακέλην πόνον ὀρνίθεσσι τιθείη,

V. 467. ἀρότρου A., al.

V. 468. ὅρπηκα] Sic codd. omnes. Editores inde a Br. ὅρπηκι, facta post λαβὼν positura.

V. 469. μεσάβῳ] Sic A., Ven. multique al. codd.; Vat., P. μεσάβων. Quid Med. 5. habeat, non indicavit Lanz. – Pro τυτθός Spohn. et Dind. receperunt Schaeferi coniecturam τυτθόν (ad Dionys. Hal. de comp. 62.).

V. 470. δμῶος] Sic A. Steph. al. Vulgo δμωός.

iungas cum ἄκρον, ὅταν ἄκρον ὅρπηκα ἐχέτλης χειρὶ λαβὼν κ. τ. ἑ.

V. 469. μεσάβῳ] Proclus binas formas esse huius vocabuli dicit μεσάβους, a quo sit μεσάβῳ dativus, et μεσάβως Boeotice, cuius accusativus sit μεσάβων: de forma μέσαβος vel μέσαβα in plurali prorsus non cogitavit ab initio; post vero, quum apud Callimachum reperisset μέσσαβα βοῦς ὑποδύς, ita mutavisse videtur sententiam, ut pro plurali μεσάβων sibi esset. Postremo vero, re diutius perpensa, iterum ad pristinam suam sententiam revocatus est. Et iure quidem; nam quod Callimachus grammaticus excogitavit μέσσαβα pro μεσσάβοα non pertinet ad Hesiodum, apud quem vera forma vocabuli est μεσάβοος vel potius μεσάβοον, cuius dativus μεσάβῳ contractus est ad normam dativi Πάνθῳ ap. Hom. Il. XVII, 40. Quod μεσάβοον Hesiodus dixit, non mirum videtur, quum etiam ποδανιπτήρ, non ποδονιπτήρ, sit epicum, v. Lobeck. ad Phryn. p. 689. annot. nostr. ad Aristot. Pol. p. 302. Μεσόβοιον, quod habet Stephanus, ab ipso effictum videtur, ut formam μεσάβοον explicaret; μεσσαβοῦν vero, quod habet Favorinus, legitur apud Lycophr. 817. ab ipso ineptissimo poëta excogitatum. Quid sit μεσάβοον intelligitur tum etymologia, tum ἐνδρύου vocabuli significatione perspecta. Ἔνδρυον est quod τῷ δρυΐ inseritur. In aratro πηκτῷ bura est quernea (nam πρίνου ἔλυμα, δρυὸς δὲ γύης legas; v. annot. ad v. 431.); ergo ἔνδρυον est temo πηκτοῦ, quia inseritur burae (cf. annot. Proculi), μεσάβουν vero ipsum est iugum, seu lignum transversum, quod boves duos coniungit ad normam μεσόδμης vocabuli effictum; de loris cogitare non licet. Callimachus recte μέσσαβα βοῦς ὑποδύς, quod non potest intelligi nisi de iugo.

V. 469. τυτθός] Nempe τεσσαρακονταετὴς αἰζηὸς (v. 441) est arator; hunc sequitur puer, τυτθός, cum rastro.

σπέρμα κατακρύπτων· εὐθημοσύνη γὰρ ἀρίστη
θνητοῖς ἀνθρώποις, κακοθημοσύνη δὲ κακίστη.
ὧδέ κεν ἁδροσύνῃ στάχυες νεύοιεν ἔραζε,
εἰ τέλος αὐτὸς ὄπισθεν Ὀλύμπιος ἐσθλὸν ὀπάζοι.
ἐκ δ' ἀγγέων ἐλάσειας ἀράχνια· καί σε ἔολπα
γηθήσειν, βιότου αἱρεύμενον ἔνδον ἐόντος.
εὐοχθέων δ' ἵξεαι πολιὸν ἔαρ, οὐδὲ πρὸς ἄλλους
αὐγάσεαι· σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ κεχρημένος ἔσται.
εἰ δέ κεν ἠελίοιο τροπῇς ἀρόῃς χθόνα δῖαν,
ἥμενος ἀμήσεις, ὀλίγον περὶ χειρὸς ἐέργων,
ἀντία δεσμεύων κεκονιμένος, οὐ μάλα χαίρων·
οἴσεις δ' ἐν φορμῷ· παῦροι δέ σε θηήσονται.
ἄλλοτε δ' ἀλλοῖος Ζηνὸς νόος αἰγιόχοιο,
ἀργαλέος δ' ἄνδρεσσι καταθνητοῖσι νοῆσαι.

V. 471. *σπέρμα κατακρ.*] Sic. Med. 5., Vat., Ven. multique alii. Pauci, neque ii bonae notae, cum A. *σπέρματα κακκρύπτων*, quod ab editoribus receptum est.

V. 472. *κακοθημοσύνη*] Pauci c. A. *κακοθυμοσύνη*. Antea *εὐθυμοσύνη* A.

V. 473. *ἀδροσύνη* A.

V. 476. *αἱρεύμενον*] *ἐρεύμενον* Varin. p. 200. (Dind.), alii. — *βιότοιο ἐρεύμενον* edd. ante Br. *βιότοιό γ' ἐρεύμενον* Bentl.

V. 477. *εὐοχθέων*] Vat., A., G., Steph. cum aliis paucis *εὐοχέων*.

V. 479. *τροπῇς*] Sic codd. omnes et A. Editores *τροπαῖς*.

V. 485. *ἀρόσῃς*] Vat. c. aliis paucis *ἀρόσεις*.

V. 488. *ὕει* A.

V. 477. *πολιὸν ἔαρ*] V. 494. *Πολιὸν* hic idem atque *λευκόν*. Callim. Cer. 123. *λευκὸν ἔαρ, λευκὸν δὲ θέρος*. Theocr. Idyll. XVIII, 27. *πότνια νὺξ ἅτε λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος*. Cf. Blomf. ad Aesch. Pers. 306.

V. 479. *ἠελίοιο τροπῆς*] brumae tempore, quum debuisset Vergiliarum occasu.

V. 480. *ἥμενος ἀμήσεις*] Propter tenuitatem et raritatem aristarum vel sedens metas; non opus est, ut festines.

V. 481. *ἀντία δεσμεύων*] Ob inaequalem aristarum longitudinem. SPOHN.

V. 486. *κόκκυξ κοκκ.*] V. interpr. ad Horat. Sat. I, 7, 31.

V. 488. *ὕοι — μηδ' ἀπολήγοι*] Non: fieri possit, ut pluat, sed: optandum est, ut pluat.

Ibid. *τρίτῳ ἤματι*] Tertio post die, non per tres dies integros, ut Vossius voluit. Sic Herodot. II, 22. *ἐπὶ δὲ χιόνι πεσούσῃ πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶν ὗσαι ἐν πέντε ἡμέρῃσι*.

V. 489. *βοὸς ὁπλήν*] ut impleat vestigia a bubus solo impressa. Sic *ὁπλή* hymn. Merc. 77. et infra v. 748. *χυτρόπους* est vestigium ollae in cinere.

V. 493. *χάλκειον θῶκον καὶ ἐπ' ἀλέα λέσχην*] Hom.

εἰ δέ κεν ὄψ' ἀρόσῃς, τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη·
ἦμος κόκκυξ κοκκύζει δρυὸς ἐν πετάλοισι
τοπρῶτον, τέρπει τε βροτοὺς ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν·
τῆμος Ζεὺς ὕοι τρίτῳ ἤματι, μηδ' ἀπολήγοι,
μήτ' ἄρ' ὑπερβάλλων βοὸς ὁπλὴν μήτ' ἀπολείπων·
οὕτω κ' ὀψαρότης πρωτηρότῃ ἰσοφαρίζοι.
ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα φυλάσσεο· μηδέ σε λήθοι
μήτ' ἔαρ γιγνόμενον πολιὸν μήθ' ὥριος ὄμβρος.
Πὰρ δ' ἴθι χάλκειον θῶκον καὶ ἐπ' ἀλέα λέσχην
ὥρῃ χειμερίῃ, ὁπότε κρύος ἀνέρας ἔργων
ἰσχάνει, ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγα οἶκον ὀφέλλῃ,
μή σε κακοῦ χειμῶνος ἀμηχανίη καταμάρψῃ
σὺν πενίῃ, λεπτῇ δὲ παχὺν πόδα χειρὶ πιέζῃς.
πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνήρ, κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων,

V. 490. ἰσοφαρίζοι] Pauci neque ii boni c. A. ἰσοφαρίζει vel ἰσοφαρίζῃ.

V. 493. ἐπ' ἀλέα] Sic fere omnes codd. praeter duos malae notae, qui habent ἐπαλέα, quod ab editoribus receptum est. Steph. ἐπ' ἀλέᾳ. Pro θῶκον Schol. Ambr. ad Odyss. XVIII, 327. οὐδόν.

V. 495. ἔργων] Sic P., Med. 5., et 6 in litura. Correctum postea: ἔργον, hoc ut esset participium: Vat., al. ἐέργον, ceteri εἴργον c. A.

V. 495. ἰσχάνει] Sic Med. 5., Vat.; ἰσχάνῃ Ven., al. Pro ὀφέλλῃ A., Med. 5., Vat., G. ὀφέλλει. Stribligineм non habet Ven. c. al. Pro μέγα Steph. m. μέγαν.

V. 496. σε] δέ G.

V. 497. πιέζῃς] Sic Ven. al. Sed Med. 5., Vat., cl. c. A. πιέζοις.

Od. XVIII, 338. οὐδ' ἐθέλεις εὕδειν χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθὼν ἠέ που ἐς λέσχην. — ἐπ' ἀλέα] ἔπι hic est praeterea, insuper, prae ceteris; ἀλέα est ab ἀλής pro ἀλής, quod quum cognatum sit cum ἀολλής, hic longam habet primam, significatque λέσχην refertam hominibus. Ἐπαλέα λέσχην interpretantur foco calefactum; quasi hoc unquam λέσχῃ conveniret epithetum! De leschis, quo et δημόται et γεννηταί conveniebant, v. Boeckh. Inscr. I. p. 133. Zell. Ferienschr. I. p. 11. Siebelis ad Pausan. X, 15. λέσχη παρὰ Βοιωτοῖς τὰ κοινὰ δειπνητήρια, Etym. M. Tonstrinae et tabernae medicorum simile quid significant apud Latinos. V. Horat. Sat. I, 7, 3. In fabrorum officinis mendicantes dormire solebant.

V. 494 sq. Quando frigus viros a rusticorum laboribus (ἔργοις) arcet, quo tempore impiger melius utitur ad componendas res domesticas.

V. 497. παχὺν πόδα] Καὶ εἰς (ἔστι?) νόμος ἐν Ἐφέσῳ μὴ ἐξεῖναι πατρὶ παῖδας ἀποθέσθαι, ἕως ἂν διὰ λιμὸν παχυνθῇ τοὺς πόδας. PROCULUS. λεπτῇ χειρὶ additum est, quod, ut Aristoteles ait in problematis animadvertente Scaligero, famelicis superiora arescunt, inferiora tument. Sensus igitur: ne tibi fame tabescenti manus macre-

χρήιζων βιότοιο, κακὰ προςελέξατο θυμῷ.
ἐλπὶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,
ἥμενον ἐν λέσχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρκιος εἴη.
δείκνυε δὲ δμώεσσι, θέρευς ἔτι μέσσου ἐόντος,
Οὐκ αἰεὶ θέρος ἐσσεῖται, ποιεῖσθε καλιάς.
μῆνα δὲ Ληναιῶνα, κάκ' ἤματα, βουδόρα πάντα,
τοῦτον ἀλεύασθαι, καὶ πηγάδας, αἵτ' ἐπὶ γαῖαν
πνεύσαντος Βορέαο δυςηλεγέες τελέθουσιν,
ὅςτε διὰ Θρήκης ἱπποτρόφου εὐρέϊ πόντῳ
ἐμπνεύσας ὤρινε· μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὕλη·
πολλὰς δὲ δρῦς ὑψικόμους ἐλάτας τε παχείας
οὔρεος ἐν βήσσῃς πιλνᾷ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
ἐμπίπτων, καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νήριτος ὕλη.
θῆρες δὲ φρίσσουσ', οὐρὰς δ' ὑπὸ μέζε' ἔθεντο,

V. 504. *βουδόρα*] Vulgo *βούδορα*. v. Etym. M. p. 564, 6.
V. 506. *δυςηλεγέες*] Unus cod. *δυςηλεγέος*. Pro *τελέθουσι* A. G. *τελέθωσι*.
V. 510. *βήσσῃς*] Pauci *βήσσῃσι* et *πιδνᾷ*. Med. 5. *πιλῆᾳ* (sic.) et *βήσῃσι*.
V. 512. 513. A. et It. 513. 512. Pro *μέζε'* G. *μάζε'*.
V. 520. Voss. I. *ἔντοσθεν μίμνει παρὰ μητέρι κεδνῇ*.

scant, pedes intumescant. Ex hoc Hesiodi loco explicatur Aristoph. Eq. 917. *φάρμακον δίδωμι| τῶν τοῖσιν ἀντικνημίοις ἐλκύδρια περιαλείφειν*: nam haec ulcera sunt indicia famis atque miseriae; cf. Theophr. Charact. c. 19.

V. 502. *δείκνυε*] monstra servis [apes et formicas; has enim intelligere in proverbio rustico naturae videtur consentaneum esse] atque ita admone eos: *οὐκ αἰεὶ θέρος ἐσσεῖται* etc. Ceterum v. 493 — 501. non cohaerent cum v. 502, 503. V. 502 et 503. abrupti sunt.

V. 504. *Ληναιῶνα*] Hunc versum non ab Hesiodo Boeoto profectum esse, sed ab Ionico poëta, ut multa alia in hoc carmine, certum est. Nam Boeotis hic mensis dicebatur *Βουκάτιος*, qui est Atticis *Γαμηλιών*, Latinis Decembris pars cum parte Ianuarii; Lenaeon est nomen Ionicum, dictum ita a Lenaeorum festo, v. Boeckh. de Lenaeis cet. p. 50 sq. Quod poëta adiecit *κάκ' ἤματα, βουδόρα πάντα*, minime propterea additum esse puto, ut *βουδόρα πάντα* responderent *Βουκατίου ἤμασι* (nam *Βουκάτιος* est *ἀπὸ τοῦ βους καίνειν*); *βουδόρα* potius dicuntur *ἤματα* ob nutrimenti per hiemem inopiam. Prov. Vatic. I, 22. Schott. *βουδόρῳ νόμῳ*. Atqui si hic versus non est Hesiodi, sequitur totum carmen 503 — 560. esse alius poëtae, longe ab ingenio Hesiodi diversi, cuius hiemis descriptio huc adiecta est a rhapsodo quodam. Versus 561. 562. 563. additi postea sunt, ut transitio fieret ad novum Hesiodii carmi-

τῶν καὶ λάχνῃ δέρμα κατάσκιον· ἀλλά νυ καὶ τῶν
ψυχρὸς ἐὼν διάησι δασυστέρνων περ ἐόντων.
καί τε διὰ ῥινοῦ βοὸς ἔρχεται, οὐδέ μιν ἴσχει.
καί τε δι' αἶγα ἄησι τανύτριχα· πώεα δ' οὔτι,
οὕνεκ' ἐπηεταναὶ τρίχες αὐτῶν, οὐ διάησιν
ἲς ἀνέμου Βορέου· τροχαλὸν δὲ γέροντα τίθησι.
καὶ διὰ παρθενικῆς ἁπαλόχροος οὐ διάησιν,
ἥτε δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι μίμνει,
οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου Ἀφροδίτης·
εὖ τε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίῳ
χρισαμένη νυχίη καταλέξεται ἔνδοθι οἴκου,
ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένδει,
ἔν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν.
οὐ γάρ οἱ ἠέλιος δείκνυ νομὸν ὁρμηθῆναι·

V. 523. ἔνδοθι] Sic Steph. m., G. al. et Dind. Vulgo ἔνδοθεν. Pro νυχίη al. μυχίῃ.

V. 524. τένδει] Antig. Caryst. 25. τέμνει. Suid. v. τένθαις habet τένθει.

V. 525. καὶ ἤθεσι] Sic Med. 5. et al. Vat. Ceteri καὶ ἐν ἤθεσι.

nis argumentum. Scite iam rem perspexit Twesten. l. l. p. 56 sq.

V. 507. Θρήκης ἱπποτρόφου] Oraculum antiquum Ἵπποι Θρηΐκιοι, Λακεδαιμόνιαι δὲ γυναῖκες, | Ἄνδρες δ' οἳ πίνουσιν ὕδωρ καλῆς Ἀρεθούσης.

V. 512. μέζεα] Nomen Ionicum secundum Gregor. Cor. p. 535. V. annot. ad v. 504.

V. 519 — 521. Haec omnia digniora sunt sophistico aliquo poëta quam gravi Hesiodo.

V. 524. ὅτ' ἀνόστεος etc.] Graevius laudavit Antigonum Carystium πρ. συν. c. 25. ὁ δὲ πολύπους ἐν τῷ χειμῶνι τὰς πλεκτάνας αὐτοῦ κατεσθίει· τοῦτ' ἔστιν ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τέμνει. Additus est a Gaisfordio Suidas v. Ἐλεδώνη et Etym. M. p. 327. 28. ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένθει. διὰ τοῦ θ γραπτέον. Adde Proculum: λέγεται γὰρ καὶ ὁ πολύπους ἐν τοῖς χειμῶσιν ἐκμυζᾶν τὸν πόδα συνεστραμμένος ἐν τοῖς μυχοῖς τοῖς ἑαυτοῦ.

V. 525. ἤθεσι] sedibus consuetis; v. Ruhnk. ad Callim. Del. 297. et Koen. ad Greg. p. 495.

V. 526. οὐ γάρ οἱ] Correpta γάρ syllaba ante οἱ, quod habet digamma, indicium est serioris aetatis; v. Herm. Orph. p. 780. Quod sequitur δεῖκνυ vix potest pro imperfecto haberi; magis huc quadrare praesens iam significavi animadvers. in Theodos. p. 249. Atque sic haec praesentis forma ipsa testimonio esse potest abhorrere hanc carminis partem ab antiqua loquendi consuetudine.

ἀλλ᾽ ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
στρωφᾶται, βράδιον δὲ Πανελλήνεσσι φαείνει.
καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρία βησσήεντα
φεύγουσιν· καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν,
οἳ σκέπα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι,
καὶ γλάφυ πετρῆεν· τότε δὴ τρίποδι βροτῷ ἶσοι,
οὗτ᾽ ἐπὶ νῶτα ἔαγε, κάρη δ᾽ εἰς οὖδας ὁρᾶται,
τῷ ἴκελοι φοιτῶσιν, ἀλευόμενοι νίφα λευκήν.
καὶ τότε ἕσσασθαι ἔρυμα χροός, ὥς σε κελεύω,
χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα·

V. 528. *Πανελλήνεσσι*] Cod. Paris. Phryn. ecl. p. 101. (ap. Bachm. Anecd. II., p. 385.) *παρ᾽ Ἑλλήνεσσι*. *Πανελλ.* cet. manuscr. Phrynichi.

V. 530. *λυγρόν*] Pauci *λυγρῶς*. — *μυλιόωντες*] P. *μυλλιόωντες*, Br. *μαλκιόωντες*. V. Etym. M. p. 594, 46.

V. 532. Malebat Br. *οἳ σκέπα μαιόμενοι* — *ἔλωσι*.

V. 534. *νῶτ᾽ ἐάγη* Bentl. Voluit sine dubio etiam sequentia pro versus ratione mutare.

V. 527. *κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε*] Meroën innuit, Aethiopum metropolin, v. Herodot. II, 29, de qua nihil apud Homerum.

V. 528. *Πανελλήνεσσι*] Sic Graeci, ut videtur, apud Homerum audiunt Il. II, 350, versu sublestae fidei; vel sic tamen diverso modo. Nam Homerus non Graecos omnes *Πανέλληνας* dicit, sed adiunctis Achivis, *Πανέλληνας καὶ Ἀχαιούς*. Sed v. Strabon. VIII, p. 568. Hesiodus etiam v. 653. Graeciam totam dixit *Ἑλλάδα*, si hic versus ab Hesiodo profectus est. V. de *Πανέλλησι* O. Müller. Aegin. p. 19. 155.

V. 530. *μυλιόωντες*] Noli intelligere de collidendo dentes prae frigore; ridiculum esset enim de feris ita dicere; *λυγρὸν μυλιόωντες* dicitur de iis feris, quibus nutrimenta in silvis desunt propter hiemem, misere, aegre se nutrientes; *μυλιάω* est a *μύλη* dens molaris; bene igitur hoc verbum denotat frustraneam manducandi operam.

V. 533. *τρίποδι βροτῷ*] Vossius: Gleich sind auch die Menschen dem Dreyfuss, dem sich der Rücken verbog und das Haupt zum Boden herabschaut. Quo quid sibi voluerit vir optimus prorsus non intelligo; nam ut taceam de tripode, cui similes ille homines esse voluit, *βροτοὶ* ne unus quidem codicum praebet. Dubium non est, quin haec ita intelligi debeant, ut intellexit Moschopulus. *Τρίπους βροτὸς* prae ceteris populis Graecis Boeotis, quibus Sphingis aenigma in animo haerebat, est senex, qui baculo tanquam tertio utitur pede. Eadem imagine Aeschylus usus est Agam. 80. *τὸ δ᾽ ὑπέργηρων — τρίποδας μὲν ὁδοὺς στείχει*, v. quem Wel-

στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι·
τὴν περιέσσασθαι, ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι,
μηδ' ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα.
ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βοὸς ἶφι κταμένοιο
ἄρμενα δήσασθαι, πίλοις ἔντοσθε πυκάσσας.
πρωτογόνων δ' ἐρίφων, ὁπότ' ἂν κρύος ὥριον ἔλθῃ,
δέρματα συῤῥάπτειν νεύρῳ βοός, ὄφρ' ἐπὶ νώτῳ
ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην· κεφαλῆφι δ' ὕπερθεν
πῖλον ἔχειν ἀσκητόν, ἵν' οὔατα μὴ καταδεύῃ·
ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται Βορέαο πεσόντος·
ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος

V. 537. χλαῖνάν τε] Sic A., Med. 5., Vat. al. Alii c. Ven. χλαῖναν μέν, quod receperunt editores.

V. 543. ὁπότ' ἂν] Sic Med. 5. duoque alii. Ceteri MS. ὁπότε.

V. 544. νώτῳ] Graev. ὤμῳ, Br. ὤμῳ.

V. 548—553. Delevit Br. e sententia Ruhnkenii, inclusit Bentl.

lauerus illic laudavit Seidler. ad Eur. Tr. 288.

V. 534. οὔτ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε] Hoc mire dictum est pro: cuius flexa senectute cervix est, Nonn. Dion. VII, 41. ἄρκιον οὐ πέλε γῆρας, ὅπερ νεότητα μαραίνει, Καὶ βραδὺν ἄνδρα τίθησι κάτω νεύοντα καρήνῳ, Κῦφος ὅτε τρομεροῖσι περισσοπόδεσσι πορείαις Γηροκόμῳ βαρύγουνος ἐρείδεται ἠδέϊ βάκτρῳ. Ἐπάγνυμι deest in lexicis.

V. 535. φοιτῶσιν] θῆρας intelligi vult Spohnius. Inconsiderate. Ineptissime foret dictum: ferae quadrupedes incedunt ut homines senes, quibus pro tertio pede est baculus. De hominibus loquitur poëta.

V. 537. τερμιόεντα χιτῶνα] Hom. Od. XIX, 242. Est quam postea dixerunt σισύραν a σύρω, quod ad pedes usque defluebat ita ut et hic Ἰαόνων ἑλκεχιτώνων memineris. V. ad v. 504. Non diversa videtur κατωνάκη fuisse apud rusticos Dores v. Müller. Dor. II, p. 41. Welcker. prolegg. ad Theognid. p. XXXV.

V. 541. πέδιλα βοὸς — πίλοις πυκάσσας] Sic Laërtes rustico vestimento usus apud Hom. Od. XXIII, 228. περὶ δὲ κνήμῃσι βοείας κνημῖδας ῥαπτὰς δέδετο.

V. 544. δέρματα συῤῥάπτειν νεύρῳ βοός] Haec est illa διφθέρα Helotarum apud Spartanos, quae aliquanto differt a σισύρᾳ (v. 537.), cf. Müller. Archaeol. p. 422.

V. 546. πῖλον] Alias κυνῆν, ut apud Hom. Od. XXIV, 231. De forma κυνέης Boeotorum v. Theophrast. histor. pl. III, 9. Cf. Müller. Archaeol. p. 424.

V. 547. πεσόντος] i. e. ἐμπεσόντος, non: cessante Borea, quod voluit Spohnius.

ἀὴρ πυροφόρος τέταται μακάρων ἐπὶ ἔργοις·
ὅςτε ἀρυσσάμενος ποταμῶν ἄπο ἀεναόντων,
ὑψοῦ ὑπὲρ γαίης ἀρθεὶς ἀνέμοιο θυέλλῃ,
ἄλλοτε μέν θ' ὕει ποτὶ ἕσπερον, ἄλλοτ' ἄησι
πυκνὰ Θρηϊκίου Βορέου νέφεα κλονέοντος.
τὸν φθάμενος, ἔργον τελέσας, οἶκόνδε νέεσθαι,
μήποτέ σ' οὐρανόθεν σκοτόεν νέφος ἀμφικαλύψῃ,
χρῶτά τε μυδαλέον θείῃ, κατά θ' εἵματα δεύσῃ.
ἀλλ' ὑπαλεύασθαι· μεὶς γὰρ χαλεπώτατος οὗτος
χειμέριος, χαλεπὸς προβάτοις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.
τῆμος τὤμισυ βουσ', ἐπὶ δ' ἀνέρι καὶ πλέον εἴη
ἁρμαλιῆς· μακραὶ γὰρ ἐπίῤῥοθοι εὐφρόναι εἰσί.

V. 549. Unus Ambrosianus πυρφόρος ἐντέταται, sed correctum est.

V. 550. ἀεναόντων] Med. 5. αἰὲν ἐόντων: Vat., P. αἰὲν ναόντων. Ceteri αἰεναόντων.

V. 556. τε] P. δέ.

V. 559. τὤμισυ] Sic P. Gal. Vulgo θὤμισυ. Porro βουσὶν ἐπὶ δ' Med. 5, Vat., βουσὶν ἐπ' Ven. alii. Pro καὶ πλέον P. τὸ π.

V. 549. μακάρων ἐπὶ ἔργοις] Μάκαρες locupletes sic simpliciter apud Homerum non dicuntur; est indicium recentioris aetatis, ut ἀὴρ πυροφόρος nubes fecunda, quae triticum procreat. Ἀὴρ hic pro αὔρα.

V. 550. ποταμῶν ἄπο ἀεναόντων] V. Herodot. II, 27. τῆς αὔρης δὲ πέρι, ὅτι οὐκ ἀποπνέει (ὁ Νεῖλος), τήνδε ἔχω γνώμην, ὡς κάρτα ὑποθέρμων χωρέων οὐκ οἰκός ἐστι οὐδὲν ἀποπνέειν. αὔρη δὲ ἀπὸ ψυχροῦ τινος φιλέει πνέειν.

V. 557. μεὶς] Ex hac Ionica forma patet μεν — fuisse radicem huius vocabuli, quae postea mutata est; atque hoc derivandum esse a μένω (a μένω etiam μῆνις), μῆνα igitur esse aliquid quod durat, i. e. certum temporis spatium, satis apertum esse videtur. Ergo si μήνη est mensis, non opus est continuo, ut lunae primo affuerit notio, sed haec addita postea est.

V. 559. τὤμισυ] Sic recte Ionica contractione; Attica fuisset θὤμισυ, v. animadvers. ad Theog. 88. De τὤμισυ v. Eustath. ad Hom. p. 245, 37. Ad idem genus Ionicarum crasium pertinent ὦλλοι, ὤριστος, τοὐρμοκράτεος. V. Boeckh. Inscr. I, p. 18. Τοὔνεκα legitur apud Boeckh. Corp. Inscr. N. 380.

Ibid. τὤμισυ — ἁρμαλιῆς] Cato de re rust. 57. Familiae cibaria qui opus facient per hiemem tritici modios IV, per aestatem modios IV. S. Columella VI, 3. LANZI.

V. 560. μακραί κ. τ. ἑ.] μακραὶ γὰρ εὐφρόναι ἐπίῤῥοθοί εἰσιν.

V. 564. ἑξήκοντα] Bruma Hesiodi tempore erat XXIX.

[ταῦτα φυλασσόμενος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν
ἰσοῦσθαι νύκτας τε καὶ ἤματα, εἰσόκεν αὖτις
γῆ πάντων μήτηρ καρπὸν σύμμικτον ἐνείκῃ.]
Εὖτ' ἂν δ' ἑξήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο
χειμέρι' ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἤματα, δή ῥα τότ' ἀστὴρ
Ἀρκτοῦρος προλιπὼν ἱερὸν ῥόον Ὠκεανοῖο
πρῶτον παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος.
τὸν δὲ μέτ' ὀρθρογόη Πανδιονὶς ὦρτο χελιδὼν
ἐς φάος ἀνθρώποις, ἔαρος νέον ἱσταμένοιο.
τὴν φθάμενος οἴνας περιταμνέμεν· ὣς γὰρ ἄμεινον.
ἀλλ' ὁπότ' ἂν φερέοικος ἀπὸ χθονὸς ἂμ φυτὰ βαίνῃ,
Πληϊάδας φεύγων, τότε δὴ σκάφος οὐκέτι οἰνέων·

V. 561—563. Hi versus adiecti sunt postea. Delevit Br. e sententia Plutarchi.

V. 567. ἀκροκνέφαιος] G. ἀκροκνέφαος.

V. 568. ὀρθρογόη] Med. 5., Vat. G., Etym. M. ὀρθογόη. V. Eurip. Phaeth. fragm.

V. 570. περιταμνέμεν] Sic Med. 5., Vat.; al. περιτεμνέμεν.

Decembr. (Iulian.) atque hinc usque ad exortum Arcturi (Hesiodo d. XXIV. Febr.) proprie sunt LVII. dies, non LX, ut hic ait Hesiodus. V. Ideler. enchir. chron. I, p. 246 sq.

V. 567. πρῶτον παμφαίνων — ἐπιτέλλεται] Idelerus l. l. Der Spätaufgang des Arctur ist der letzte, nicht, wie der Dichter sagt, der erste sichtbare Aufgang des Sterns in der Abenddämmerung. Solche Verwechselungen kommen auch anderwärts vor. Mirum tamen, si ita confudit cana antiquitas. Potius ita voluisse videtur poëta προλιπὼν πρῶτον ἱερὸν ῥόον Ὠκεανοῖο παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος.

Ibid. ἀκροκνέφαιος] Haec vox comparanda erat cum Homerico νυκτὸς ἀμολγῷ a Buttmanno Lexil. II. p. 45.

V. 568. Πανδιονίς] Nota fabula est de Procne, Pandionis filia, Terei uxore, quae in hirundinem mutata est.

V. 570. Omnem uvarum curam ad Arcturi cursum metiuntur; v. Platon. Legg. VIII, p. 844.

V. 571. φερέοικος] V. animadvers. ad v. 375. ὁ μὲν Θρᾷξ Διονύσιος ἔλεγε φερέοικον τὸν κοχλίαν· ἐπιτιμῆσαι δέ φησιν αὐτῷ τινα τοῦτο λέγοντι Ἀρκάδα, εἶναι γὰρ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸν φερέοικον ὁρᾶν (Heins. οὐρὰν) μελίττῃ ἐοικότα, σμικρότατον, κάρφη καὶ συρφετὸν ἑαυτῷ συνάγοντα, στεγοποιεῖσθαι διὰ τοῦ χειμῶνος, βαίνειν δ' ἀνὰ τὰ φυτὰ θέρους. PROCULUS. Cf. Etym. M. p. 790.

V. 572. Πληϊάδας φεύγων] Quando cochlea calorem vitatura foliorum umbram sectatur. — τότε δὴ σκάφος: non

ἀλλ' ἅρπας τε χαρασσέμεναι καὶ δμῶας ἐγείρειν.
φεύγειν δὲ σκιεροὺς θώκους καὶ ἐπ' ἠῶ κοῖτον
ὥρῃ ἐν ἀμήτου, ὅτε τ' ἠέλιος χρόα κάρφει.
τημοῦτος σπεύδειν, καὶ οἴκαδε καρπὸν ἀγινεῖν,
ὄρθρου ἀνιστάμενος, ἵνα τοι βίος ἄρκιος εἴη.
ἠὼς γάρ τ' ἔργοιο τρίτην ἀπομείρεται αἶσαν.
ἠώς τοι προφέρει μὲν ὁδοῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου·
ἠώς, ἥτε φανεῖσα πολέας ἐπέβησε κελεύθου
ἀνθρώπους, πολλοῖσι δ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν.
  Ἦμος δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ, καὶ ἠχέτα τέττιξ
δενδρέῳ ἐφεζόμενος λιγυρὴν καταχεύετ' ἀοιδὴν
πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων, θέρεος καματώδεος ὥρῃ,
τῆμος πιόταταί τ' αἶγες καὶ οἶνος ἄριστος,

V. 575. Pauci c. Steph. κάρφῃ.
V. 577. Pauci ὄρθου.
V. 579. προφέρει δέ τε ϝέργου Bentl.
V. 583. καταχεύετ'] Sic Med. 5., Vat., Gaisf., al. Ceteri edd. ἐπιχεύετ'.
V. 584. πυκνόν] G. πυκνῶν.
V. 586. δέ τε ἄνδρες] Sic Ven. al. Sed Med. 5., Vat. P. δέ τοι.
V. 588. τε commode hic abesset.
V. 589. βίβλινος] Sic Med. 5. Vat. Ven. al.; βύβλινος alii.

amplius circumfodi vites debent.

V. 574. Noli captare umbras arborum neve dormiendo auroram exspectare; hae enim concessationes attrectant corpus; contra vero necesse est ut festines. Nam si cum exorta aurora opus aggressus fueris, tertiam eius partem iam pro facto habeas.

V. 582. Haec imitatus est Alcaeus; τέγγε πνεύμονας οἴνῳ· τὸ γὰρ ἄστρον περιτέλλεται, ἁ δ' ὥρα χαλεπά, πάντα δὲ διψᾶσ' ὑπὸ καύματος, ἀχεῖ δ' ἐκ πετάλων ἁδέα τέττιξ, fragm. XXVIII. Matth. Cf. H[illegible] Il. III, 151, 152.

V. 586. V. Aristot. Probl. IV, 26. Versus 586. 587. Comicus quidam tetrametris anapaesticis expressit apud Proclum: Ἀνθεῖ δὲ καὶ ὁ σκόλυμος, νῦν δὴ μιαρώταταί εἰσι γυναῖκες, λεπτοὶ δέ τοι ἄνδρες, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει. Haec vulgo tanquam Alcaei venditantur, quum separari omnino debuissent ab illis, quae ad v. 582. protulimus. V. Alcaei frg. Matth. XXVIII.

V. 589. βίβλινος οἶνος] Ut ab ὄρεσι βιβλίνοις (v. Athen. I. p. 31. A.) deducam, non adducor. Ineptum enim esset in hoc poëmate simplicissimo agricolae suadere, velit vinum ex Thracia petitum bibere, quum ipse suos habeat racemos (v. 570.). Accedit, quod a Plinio H. N. XIV, 4 sq. βίβλινον vinum non recensetur in vinis

μαχλόταται δὲ γυναῖκες, ἀφαυρότατοι δέ τε ἄνδρες
εἰσίν, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει,
αὐαλέος δέ τε χρὼς ὑπὸ καύματος. ἀλλὰ τότ' ἤδη
εἴη πετραίη τε σκιή, καὶ βίβλινος οἶνος,
μᾶζά τ' ἀμολγαίη, γάλα τ' αἰγῶν σβεννυμενάων,
καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας μήπω τετοκυίης,
πρωτογόνων τ' ἐρίφων· ἐπὶ δ' αἴθοπα πινέμεν οἶνον,
ἐν σκιῇ ἑζόμενον, κεκορημένον ἦτορ ἐδωδῆς,
ἀντίον ἀκραέος Ζεφύρου τρέψαντα πρόσωπον,
κρήνης τ' ἀενάου καὶ ἀποῤῥύτου, ἥτ' ἀθόλωτος.
Τρὶς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέτρατον ἱέμεν οἴνου.
Δμωσὶ δ' ἐποτρύνειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν

V. 590. *σβεννυμενάων*] In antiquis exemplaribus *ζβεννυμενάων* scriptum esse testatur Eustath. ad Hom. p. 217. p. 1260, 7. Cf. annotat. ad Theodos. p. 225.

V. 594. *ἀκραέος*] Sic Med. 5. Ven. al., *εὐκραέος* Vat. A. Steph. al. Porro *ἀνέμου* pro *Ζεφύρου* habet A., P., G. Steph. m.; *πρόςωπον* est lectio Med. 5. al. Quid Vat. habeat non indicavit Lanz. Alii *πρόςωπα*, quod rec. editores.

V. 596. *ἱέμεν* P. — *τρὶς ὕδατος*] Sic Steph., Gal., al. et Boiss. Vulgo *τρὶς δ' ὕδατος*.

bonis a regione appellatis. Potius *βίβλος* et *φλοιός* sunt affinia; *φλύω* autem et *βλύω*, unde haec germina, omne fluidum denotant, quod vim quandam in se habet reconditam. Hinc Bacchus dicitur *Φλοῖος*, *Φλυεύς*. *Βίβλινος οἶνος* igitur est vinum omnium valentissimum, quod ex uvis passis procreant, vid. v. 611 sq.

V. 590. *μᾶζά τ' ἀμολγαίη*] Est panis bene coctus, in quo *ἀμολγὸς* (*ἀκμὴ*) coquendi recte observatus est, v. Buttm. Lexil. II, p. 45. Praeterea scripsi *μᾶζα* ex regula grammaticorum, licet L. Dindorf. recte videatur monuisse brevem videri natura syllabam *μα*. Sed apud Suidam II, p. 480. in versu quodam longa videtur *μα* syllaba in perfecto *μέμαχα*, si in salvo est contextus, nam II, p. 529. legitur *μᾶζάν γε μεμαχότος*. — *σβεννυμενάων*] quae non iam lactantes sunt.

V. 591—595. Hi versus ab alio rhapsodo additi esse videntur.

V. 596. *τρὶς ὕδατος*] V. Plut. Symp. III. 9. Non opus est, ut hic versus coniungatur cum antecedentibus: nam regulam quandam peculiarem is continet, debere qui vinum bibere velit unam vini partem temperare cum tribus partibus aquae idque esse sanissimum. Cur Proclus addiderit fieri hoc debere in geminorum signo, non satis perspicio.

δινέμεν, εὖτ' ἂν πρῶτα φανῇ σθένος Ὠρίωνος,
χώρῳ ἐν εὐαεῖ καὶ ἐϋτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ.
μέτρῳ δ' εὖ κομίσασθαι ἐν ἄγγεσιν· αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
πάντα βίον κατάθηαι ἐπάρμενον ἔνδοθι οἴκου,
θῆτά τ' ἄοικον ποιεῖσθαι, καὶ ἄτεκνον ἔριθον
δίζεσθαι κέλομαι· χαλεπὴ δ' ὑπόπορτις ἔριθος·
καὶ κύνα καρχαρόδοντα κομεῖν· μὴ φείδεο σίτου·
μή ποτέ σ' ἡμερόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χρήμαθ' ἕληται.
χόρτον δ' ἐςκομίσαι καὶ συρφετόν, ὄφρα τοι εἴη
βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν ἐπηετανόν. αὐτὰρ ἔπειτα
δμῶας ἀναψῦξαι φίλα γούνατα καὶ βόε λῦσαι.

Εὖτ' ἂν δ' Ὠρίων καὶ Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ
οὐρανόν, Ἀρκτοῦρον δ' ἐςίδῃ ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ὦ Πέρση, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἴκαδε βότρυς.

V. 599. εὐαέϊ A.
V. 601. ἔνδοθεν A.
V. 602. θῆτά τ'] Graevius cum A. sine τ'. Unus cod. apud Lanz. θῆτα δ'. Steph. θῆτ' ἄοικ.
V. 606. δ'] P. τ'.

V. 598. φανῇ σθένος Ὠρίωνος] IX. Iul.; v. Ideler. I, p. 247. Σθένος Ὠρίωνος epica paraphrasis, ut ἴς Τηλεμάχοιο, βίη Ἡρακληείη.

V. 599. ἐϋτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ] Orbem areae antiquae intelligit quem boves calcant.

V. 600. μέτρῳ δ' εὖ κομίσασθαι ἐν ἄγγεσιν] Constr. μέτρῳ δὲ τὸν σῖτον ἄγγεσιν ἐγκομίσασθαι. De ἐν pro εἰς apud Aeoles v. animadvers. ad Theog. 487.

V. 602. θῆτα] θὴς hic multum differt a δμωαί, est enim villicus, atque ἔριθος, quae deinceps sequitur, villica. De utraque v. Caton. de r. r. 5. 142. 143. θὴς ἄοικος est villicus qui non habet familiam.

V. 605. ἡμερόκοιτος] V. animadvers. ad v. 375.

V. 610. Ἀρκτοῦρον] Die XVIII. Septembr.; v. Ideler. l. l. I, p. 247.

V. 612. Describitur vinum passum, quod βίβλινον dicebatur (cf. animadvers. ad v. 589.) Varr. ap. Nonium c. 17. n. 16. Passum nominabant, si in vindemia uvam diutius coctam legerent eamque passi essent in sole aduri. Verius Columella XII, 39. Uvam praecoquam bene maturam legere: acina arida aut vitiosa reiicere . . . . . . in sole pandere uvas et noctibus tegere, ne irrorentur. Plin. H. N. XIV, 8. Apud Graecos iure clarissimum nomen accepit, quod appellaverunt bion (ed. Spir. brion, scr. biblinon) ad plurimos valetudinum usus excogitatum. — Fit autem hoc modo: uvae paullum ante maturitatem decerptae siccantur acri sole, ter die versatae

δεῖξαι δ' ἠελίῳ δέκα τ' ἤματα καὶ δέκα νύκτας·
πέντε δὲ συσκιάσαι, ἕκτῳ δ' εἰς ἄγγε' ἀφύσσαι,
δῶρα Διωνύσου πολυγηθέος. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
Πληϊάδες θ' Ὑάδες τε τό τε σθένος Ὠρίωνος
δύνωσιν, τότ' ἔπειτ' ἀρότου μεμνημένος εἶναι
ὡραίου· πλειὼν δὲ κατὰ χθονὸς ἄρμενος εἴη.

Εἰ δέ σε ναυτιλίης δυςπεμφέλου ἵμερος αἱρεῖ,
εὖτ' ἂν Πληϊάδες σθένος ὄβριμον Ὠρίωνος
φεύγουσαι πίπτωσιν ἐς ἠεροειδέα πόντον,
δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θύουσιν ἀῆται·
καὶ τότε μηκέτι νῆας ἔχειν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
γῆν δ' ἐργάζεσθαι μεμνημένος, ὥς σε κελεύω.
νῆα δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι, πυκάσαι τε λίθοισι

V. 611. ἀποδρέπειν P.; Fort. ἀποδρέπεν voluit, dorico infinitivo.
V. 612. τ'] Abest a G.
V. 616. ἀρότου] Male quid. codd. c. A. ἀρότρου.
V. 618. αἱρῇ unus Vindobon. et G., A.

per triduum, quarto exprimuntur, dein in cadis sole inveterantur. Adde eiusdem Plinii XIV. 9, quo de diachyto vino docetur.

V. 617. Hic versus temere adiectus esse videtur ab eo rhapsodo, qui non sine fine hanc Hesiodii carminis partem esse volebat; nam quod sequitur πλειὼν δὲ κατὰ χθονὸς ἄρμενος εἴη non una parte laborat. Primum enim nihil voluisse videtur auctor nisi hoc: atque ita quidem recte constituti sunt totius anni labores; sed deest ὧδε, οὕτως vel tale aliquid; deinde rectius dixisset καὶ οὕτως ἄρμενος ἂν εἴη πλειὼν κατὰ χθονός: denique πλειὼν est vocabulum recentioris aetatis, ne dicam Alexandrinae, v. Spanhem. ad Callim. Iov. 89.

V. 618. Inchoatur nova pars carminis, quae de navigatione agit. — αἱρεῖ] Supple: haec observanda sunt.

V. 620. φεύγουσαι] Magna pars Graecorum cum Boeotis stellarum imagines venationem Orionis, magni Graecorum Nimrodi, ita repraesentare putabant, ut Orio cum Sirio cane ἄρκτον, πελειάδας (πληϊάδας, columbas), ὑάδας (suculas), πτωκάδα cet. persequeretur. Hinc illud φεύγουσαι Ὠρίωνα. Iones vero plaustri (ἁμάξης) imaginem cum bubulco Boote in iisdem siderum sedibus videre sibi videbantur.

V. 623. Hic versus ab eodem poëta adiectus esse videtur, qui transitum parabat a carmine de agricultura ad novum carmen de navigatione.

V. 624. λίθοισι] εὐναῖς apud Homerum dictis. Ἄγκυραν vocabulum Homero haud incognitum esse inconsiderate monuit Wachsmuth. Antiq. graec. II, 1, p. 371.

πάντοθεν, ὄφρ' ἴσχωσ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,
χείμαρον ἐξερύσας, ἵνα μὴ πύθῃ Διὸς ὄμβρος.
ὅπλα δ' ἐπάρμενα πάντα τεῷ ἐνικάτθεο οἴκῳ,
εὐκόσμως στολίσας νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο·
πηδάλιον δ' εὐεργὲς ὑπὲρ καπνοῦ κρεμάσασθαι.
αὐτὸς δ' ὡραῖον μίμνειν πλόον, εἰςόκεν ἔλθῃ·
καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλαδ' ἑλκέμεν, ἐν δέ τε φόρτον
ἄρμενον ἐντύνασθαι, ἵν' οἴκαδε κέρδος ἄρηαι,
ὥςπερ ἐμός τε πατὴρ καὶ σός, μέγα νήπιε Πέρση,
πλωΐζεσκ' ἐν νηυσί, βίου κεχρημένος ἐσθλοῦ·
ὅς ποτε καὶ τῇδ' ἦλθε, πολὺν διὰ πόντον ἀνύσσας,
Κύμην Αἰολίδα προλιπών, ἐν νηῒ μελαίνῃ·
οὐκ ἄφενος φεύγων οὐδὲ πλοῦτόν τε καὶ ὄλβον,
ἀλλὰ κακὴν πενίην, τὴν Ζεὺς ἄνδρεσσι δίδωσι.

V. 627. ἐνικάτθεο] G. ἐγκάτθεο.
V. 630. ἔλθοι P.
V. 634. πλωΐζεσκ' ἐν] Ita Gal., Dind. Vulgo πλωΐζεσκεν.
V. 637. 638. Delevit Br. e sententia Clerici.
V. 640. θέρει ἀργαλ.] Vat. θέρι δ', A. θέρει δ', Med. 4. θέρι τ' ἀργ.
V. 646. τρέψῃς] τρέψας in uno codice Vind. et A. legitur, atque hoc rec. editores praeter Br. Ceteri codd. omnes τρέψῃς.
V. 647. βούληαι δέ] Sic multi codd. ap. Lanz.; Med. 5.,

V. 626. χείμαρον] εὐδιαῖον secundum Proclum.

V. 627. ὅπλα] non solum funes, sed etiam remos.

V. 628. νηὸς πτερά] V. animadvers. ad v. 377.

V. 629. ὑπὲρ καπνοῦ] Cf. v. 45.

V. 633—642. Adiecti hi versus serius esse videntur ab iis, qui non Cumanum, sed Ascraeum esse Hesiodum ex ipsis eius versibus demonstrare vellent; v. Twesten. p. 57.

V. 635. τῇδε] in Boeotiam. Haec enim Hesiodus Orchomeni scripsit, non Ascrae, si scripsit unquam. Cf. animadvers. ad v. 35.

V. 637. 639. οὐκ ἄφενος φεύγων — ἀλλὰ κακὴν πενίην] De hac loquendi ratione v. annotata ad Theog. 550, ubi legitur γνῶ ῥ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον.

V. 640. Ἄσκρῃ] Εὔδοξός φησι ταύτην ἀνήλιον εἶναι ἐν χειμῶνι διὰ τὸ ὄρος τὸ ἐν Ἑλικῶνι (ἔστι δὲ τοῦτο τῆς Βοιωτίας) καὶ ἐν τῷ θέρει φλέγεσθαι. PROCULUS. V. Müller. Orchom. p. 89. Aloidae (ibid. p. 381. 389.) erant conditores. Quod tam malae notae epitheta addidit Hesiodus, rationem habet in lite illa, quam iniuste diiudicarant Ascraei iudices. Hoc est illud Velleii I, 7. sed patriam, quia multatus

νάσσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ,
Ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.
Τύνη δ', ὦ Πέρση, ἔργων μεμνημένος εἶναι
ὡραίων πάντων, περὶ ναυτιλίης δὲ μάλιστα.
νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι,
μείζων μὲν φόρτος, μεῖζον δ' ἐπὶ κέρδεϊ κέρδος
ἔσσεται, εἴ κ' ἄνεμοί γε κακὰς ἀπέχωσιν ἀήτας.
[εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψῃς ἀεσίφρονα θυμόν,
βούληαι δὲ χρέα τε προφυγεῖν καὶ ἀτερπέα λιμόν,
δείξω δή τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
οὔτε τι ναυτιλίης σεσοφισμένος οὔτε τι νηῶν.
οὐ γάρ πώποτε νηΐ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον,
εἰ μὴ ἐς Εὔβοιαν ἐξ Αὐλίδος, ᾗ ποτ' Ἀχαιοὶ
μείναντες χειμῶνα πολὺν σὺν λαὸν ἄγειραν

Vat. al. βούλεαι δέ; Ven. βούληαι δὲ χρέα φυγεῖν. Particula δὲ legitur in omnibus peraeque editionibus. Male igitur omissa est ab iis editoribus, qui τρέψας in textum receperunt. Pro ἀτερπέα λιμόν pauci c. A. λιμὸν ἀτερπῆ.

V. 648. Δεῖξω δέ A.

V. 649. σεσοφιμένος] Sic Tzetzes in ed. Tr. (v. Voss. ad Hom. hymn. in Cer. p. 48.) οὐ σεσοφιμένος τῆς ναυτικῆς, Αἰολικῇ ἐκθλίψει τοῦ σ. P. σεσοφημένος. Sic κεκονιμένος v. 481. Vulgo σεσοφισμένος. Versus 649 — 662. delevit Br.

V. 652. Εὔβοιαν] Fort. Εὐβοίην.

ab ea [erat, contumeliosissime contestatus est, de quo dubitabat Ruhnkenius.

V. 643. Virg. Georg. II, 412: laudato ingentia rura, exiguum colito.

V. 647. βούληαι] Est bisyllabum.

V. 646 — 662. Adiecti hi versus ab eodem rhapsodo videntur, qui versus 633 — 642. addiderat. Non esse Hesiodi persuasum erat Pausan. IX, 31, 3., ut ex ejus verbis patet. Pro spuriis sunt etiam Plutarcho qui de tripode agunt versus 654 — 663. Sed quum versus 646 — 653. ita prorsus inepti esse videantur, necesse est at etiam hos pro spuriis habuerint antiqui; v. Twesten. p. 58. et Heinrich. Epim. p. 148. Animadvertendum est etiam versum 650. οὐ γάρ πώποτε νηΐ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον repugnare versui 683. οὐ γάρ ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένος ἐστίν, quo commode probari posse videtur saepius navigasse Hesiodum.

V. 648. μέτρα - θαλάσσης] Quidquid est maris, ut in illo oraculo Croeso dato apud Herodot. I, 47. οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης.

V. 652. μείναντες χειμῶνα] i. e. exspectantes dum desineret tempestas. Sic saepius rem ipsam pro rei

Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς Τροίην ἐς καλλιγύναικα.
ἔνθα δ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαΐφρονος Ἀμφιδάμαντος
Χαλκίδα τ' εἰςεπέρησα· τὰ δὲ προπεφραδμένα πολλὰ
ἆθλ' ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτορες· ἔνθα μέ φημι
ὕμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτώεντα.
τὸν μὲν ἐγὼ Μούσαις Ἑλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα,
ἔνθα με τοπρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν ἀοιδῆς.
τόσσον τοι νηῶν γε πεπείρημαι πολυγόμφων·
ἀλλὰ καὶ ὣς ἐρέω Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο·
Μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν.]
 Ἤματα πεντήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο,
ἐς τέλος ἐλθόντος θέρεος, καματώδεος ὥρης,
ὡραῖος πέλεται θνητοῖς πλόος· οὔτε κε νῆα
καυάξαις οὔτ' ἄνδρας ἀποφθίσειε θάλασσα,
εἰ δὴ μὴ πρόφρων γε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
ἢ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεὺς ἐθέλῃσιν ὀλέσσαι·

V. 655. προπεφρασμένα Viteb. probante Herm. Orph. p. 757.

V. 658. *Μούσαις*] Sic Med. 5. aliique longe plurimi. *Μούσῃσ'* pauci c. A. Unus *Μούσῃς*.

cessatione usurpari. et per se satis apertum et exemplis declaratum est a Schaefero ad Soph. Ai. 647. Similiter Eurip. Tro. 128.

V. 653. *Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς*] Cf. animadvers. ad v. 528. Sacra dicitur Hellas propter Olympum, Deorum sedem.

V. 652. *Ἀμφιδάμαντος*] Amphidamas, rex Chalcidensium, quum in bello contra Eretrienses propter Lelantum campum (v. Aelian. V. H. VI, 1. Plut. amat. 17.; Krusius Hellad. II, 2. p. 190 sq. de Lelanto campo nescio quo in Aetolia sito somniat) suscepto cecidisset, ludi funebres a filiis eius in honorem patris instituti sunt atque inter eos etiam certamen musicum et poëticum, quo victorem discessisse Hesiodum is monuit, qui hos versus fecit.

V. 655. *προπεφραδμένα*] Correptio Attica est indicium serioris aetatis.

V. 656. *παῖδες μεγαλήτορες*] V. praefat.

V. 657. Mirum est quod monetur a Proculo, scribere alios *ὕμνῳ νικήσαντ' ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον*. Ita enim si scripserunt, ridicule est dictum *ἔνθα μέ φημι ἐν Χαλκίδι*, nam *ἔνθα* est *ἐν Χαλκίδι*: deinde male dicitur *ἔνθα μέ φημι νικήσαντα* pro *ἔνθα μέ φημι νικῆσαι*: denique perinepte additur *τὸν μὲν* (sc. *τρίποδα*). Quare erravisse Proculum patet scribentem esse quosdam, qui pro *ὕμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτώεντα* scriberent *ὕμνῳ νικήσαντ' ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον*. Dicendum erat enim addere quosdam post versum 657. alterum versum *ὕμνῳ νικήσαντ' ἐν Χαλκίδι θεῖον*

ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε·
τῆμος δ' εὐκρινέες τ' αὖραι καὶ πόντος ἀπήμων·
εὔκηλος τότε νῆα θοὴν ἀνέμοισι πιθήσας
ἑλκέμεν ἐς πόντον, φόρτον τ' εὖ πάντα τίθεσθαι,
σπεύδειν δ' ὅ ττι τάχιστα πάλιν οἰκόνδε νέεσθαι·
μηδὲ μένειν οἶνόν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον,
καὶ χειμῶν' ἐπιόντα, Νότοιό τε δεινὰς ἀήτας,
ὅςτ' ὤρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὄμβρῳ
πολλῷ, ὀπωρινῷ, χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν.
ἄλλος δ' εἰαρινὸς πέλεται πλόος ἀνθρώποισιν.
ἦμος δὴ τοπρῶτον ὅσον τ' ἐπιβᾶσα κορώνη
ἴχνος ἐποίησεν, τόσσον πέταλ' ἀνδρὶ φανείη
ἐν κράδῃ ἀκροτάτῃ, τότε δ' ἄμβατός ἐστι θάλασσα.
εἰαρινὸς δ' οὗτος πέλεται πλόος. οὔ μιν ἔγωγε
αἴνημ'· οὐ γὰρ ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένος ἐστίν,
ἁρπακτός· χαλεπῶς κε φύγοις κακόν· ἀλλά νυ καὶ τὰ

V. 660. *πεπείρημαι*] πεπείραμαι paucissimi codd. c. A.

V. 662. Hic versus in Med. 5. erasus.

V. 667. *εἰ δὴ μή* A., Med., al.

Ὅμηρον, repetitis per epanaphoram *ὕμνῳ νικήσαντα*. De qua epanaphora v. animadvers. ad Theog. 408. Oper. 3. Nisi in animo habuit eum versum Proclus, quem inscripsisse tripodi Hesiodum dicit auctor certaminis Hesiodi et Homeri: *Ἡσίοδος Μούσαις Ἑλικωνίσι τόνδ' ἀνέθηκεν | Ὕμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον.* Quod epigramma non legit Pausan. IX, 31, 3. *ἐν δὲ τῷ Ἑλικῶνι καὶ ἄλλοι τρίποδες κεῖνται καὶ ἀρχαιότατος, ὃν ἐν Χαλκίδι λαβεῖν τῇ ἐπ' Εὐρίπῳ λέγουσιν Ἡσίοδον νικήσαντα ᾠδῇ.*

V. 659. *ἔνθα*] eo ipso Heliconis loco, quo primum Musae mihi apparuere. Atque hoc videtur Thespiis factum esse: v. Müller. Orchom. p. 381.

V. 661. Vel sic tamen Iovis leges aperiam, quibus ille navigationem circumscripsit, cf. v. 668.

V. 666. *καυάξαις*] αυ literas noli pronuntiare in modum diphthongorum, nam υ hic non est vocalis, sed exortum ex duplice digammate, ut in Aeolensium vocabulis *ἄυως, ἄυηρ, ἀυάτας* pro *ἠώς, ἀήρ, ἀάτης*: Varin. p. 262. Dind.

V. 679. *ὅσον τ' ἐπιβᾶσα κορώνη ἴχνος ἐποίησεν*] Hic locus in animo erat Plutarcho de def. orac. 3. *ἰατρικὴν δὲ λοιμῶδες θέρος ἀραχνίων πλήθει προδηλοῦν καὶ θρίοις ἐαρινοῖς, ὅταν κορώνης ποδὶ εἴκελα γένηται, τίς ἐάσει τῶν ἀξιούντων μικρὰ σημεῖα μὴ γίνεσθαι τῶν μεγάλων;* Haec vero imago qua usus Hesiodus est veritati quam maxime est consentanea.

ἄνθρωποι ῥέζουσιν ἀϊδρείῃσι νόοιο·
χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.
δεινὸν δ' ἐστὶ θανεῖν μετὰ κύμασιν· ἀλλά σ' ἄνωγα
φράζεσθαι τάδε πάντα μετὰ φρεσὶν, ὡς ἀγορεύω.
μηδ' ἐνὶ νηυσὶν ἅπαντα βίον κοίλῃσι τίθεσθαι·
ἀλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ μείονα φορτίζεσθαι.
δεινὸν γὰρ πόντου μετὰ κύμασι πήματι κῦρσαι.
δεινὸν δ' εἴ κ' ἐφ' ἅμαξαν ὑπέρβιον ἄχθος ἀείρας
ἄξονα καυάξαις, τὰ δὲ φορτί' ἀμαυρωθείη.
μέτρα φυλάσσεσθαι· καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος.

Ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι,
μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων
μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά· γάμος δέ τοι ὥριος οὗτος,

V. 687. μετά] P. κατά.
V. 688. ὡς ἀγορεύω] Sic Med. 5., Vat., Ven., alii. Alii vel ὅσσ' ἀγορ. vel ὥς σ' ἀγορ., ut A. Steph. m.
V. 691. πήματι] Paucissimi πήμασι, in tribus πήματα. Pro κύρσαι Dind. recte κῦρσαι.
V. 692. δεινὸν δ'] Quidam codd. δεινόν γ'. Porro ἐφ' ἅμαξαν Med. 5., Vat., Ven., al. Plures, ut A., Steph., ἐπ' ἅμαξαν, quod rec. Spohn.
V. 693. τὰ δέ] Par. καί.
V. 695. ποτί] ἐπί G.
V. 696. τριάκοντα Steph. m.

V. 686. χρήματα γὰρ ψυχή] Hic est fundus sententiae Aristodemi χρήματα, χρήματ' ἀνήρ. v. Alcaei fragm. Matth. 50. Timocles apud Stob. vol. III. p. 190. τἀργύριόν ἐστιν αἷμα καὶ ψυχὴ βροτοῖς, allegatus a Pflugkio ad Eurip. Andr. 418.

V. 695. Sequitur nunc alia carminis pars, quae ethica praecepta complectitur, Pythagorae symbolis simillima. Cf. 707. 727. 742. 748. Ne haec quidem una continua cogitationum serie cohaerent; quare maiusculis literis ea distinximus quae separanda erant.

V. 696. μήτε τριηκόντων ἐτέων] Plato de rep. V. p. 460. St. ἆρ' οὖν σοι ξυνδοκεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς τὰ εἴκοσιν ἔτη γυναικί, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριάκοντα; Id. Legg. VI. p. 772. γαμεῖτο μὲν πᾶς ἐντὸς τῶν πέντε καὶ τριάκοντα ἐτῶν. Aristot. Polit. VII, 14. διὸ τὰς μὲν ἁρμόττει περὶ τὴν ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν ἡλικίαν συζευγνύναι, τοὺς δ' ἑπτὰ καὶ τριάκοντα ἢ μικρόν· ἐν τοσούτῳ γὰρ ἀκμάζουσί τε τοῖς σώμασι ζεῦξις ἔσται καὶ πρὸς τὴν παῦλαν τῆς τεκνοποιίας συγκαταβήσεται τοῖς χρόνοις ὡσαύτως. Cf. Astius ad Plat. Polit. p. 516. Apud Aristotelem ἢ μικρὸν non videtur loco esse movendum, sed prorsus respondere Hesiodeo μήτε μάλα πολλὰ ἀπο-

ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβώοι, πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο.
παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ἵνα ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς.
τὴν δὲ μάλιστα γαμεῖν ἥτις σέθεν ἐγγύθι ναίει,
πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδὼν μὴ γείτοσι χάρματα γήμῃς.
οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ ληΐζετ' ἄμεινον
τῆς ἀγαθῆς, τῆς δ' αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο,
δειπνολόχης· ἥτ' ἄνδρα καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα
εὕει ἄτερ δαλοῦ καὶ ὠμῷ γήραϊ δῶκεν.
Εὖ δ' ὄπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι.
Μηδὲ κασιγνήτῳ ἶσον ποιεῖσθαι ἑταῖρον·
εἰ δέ κε ποιήσῃς, μή μιν πρότερος κακὸν ἔρξῃς.
μηδὲ ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν· εἰ δὲ σέ γ' ἄρχῃ
ἤ τι ἔπος εἰπὼν ἀποθύμιον ἠὲ καὶ ἔρξας,
δὶς τόσα τίνυσθαι μεμνημένος· εἰ δέ κεν αὖτις

V. 696. τριηκόντων] Vat. al. τριήκοντα. Bentl. τριήκοντα ϝετέων.
V. 698. ἡβώοι] Sic Med. 5., Vat., Ven., al. Alii apud Lanz. et A. ἡβῴη. Et ita Proculus. Pro τέτορ' G. τέταρ'.
V. 699. Sic Aristot. Oecon. 3., Gaisf., Dind. Vulgo ὥς κ' ἤθεα. V. seq. τήνδε A.
V. 704. δειπνολόχου Br. e MS. Stobaei.
V. 705. δῶκεν] θῆκεν Procul., Tzetzes, Stobaeus, Plutarch. Graev., Br. Pro εὕει A. εὔει.
V. 708. πρότερος] G. πρότερον.
V. 709. σέ γ'] Sic Gal., Med., P. Vulgo κεν. G. κέ γ'.
V. 710. ἔπος εἰπών] Pauci ἔπος τ' εἰπών.

λείπων μήτε ἐπιθεὶς μάλα πολλά.
V. 698. τέτορ' ἡβώοι] ἡβῶσα est inde ab anno quarto decimo; viro igitur nubat quinto post pubertatem anno, vel vitae decimo nono.
V. 702. 703. Haec Simonides ita expressit: γυναικὸς οὐδὲν χρῆμ' ἀνὴρ ληΐζεται | ἐσθλῆς ἄμεινον οὐδὲ ῥίγιον κακῆς, v. Brunckii Gnom. p. 99.
V. 705. ἄτερ δαλοῦ] Cf. Eurip. Or. 613. Pors.
V. 707. Μηδὲ κασιγνήτῳ κ. τ. ἑ.] Haec ita Pythagoras apud Diog. Laert. VIII, 1, 17. μὴ ῥᾳδίως δεξιὰν ἐμβάλλειν. Solo apud eundem I, 2, 12. φίλους μὴ ταχὺ κτῶ, οὓς δ' ἂν κτήσῃ μὴ ἀποδοκίμαζε.

V. 709. γλώσσης χάριν] Temere, sine ulla causa.
V. 711. δὶς τόσα τίνυσθαι μεμνημένος] Vossius ita interpretatus est: Aber beginnst du ihm mit Worten das Herz zu belästigen oder mit Thaten, Zwiefach dann ihm zu büssen gedenke du! Legit igitur εἰ δὲ σύ γ' ἄρχῃ, quod fieri prorsus non potest et propter ea quae sequuntur, quae vetant μεμνημένος participio pro imperativo uti, et propter ea quae praegressa sunt: μή μιν πρότερος κακὸν ἔρξῃς, quae clamant hic legendum esse: εἰ δὲ σέ γ' ἄρχῃ. Imo vero mens horum verborum haec est: δὶς τόσα τίνυ-

ἡγῆτ' ἐς φιλότητα, δίκην δ' ἐθέλῃσι παρασχεῖν,
δέξασθαι· δειλός τοι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
ποιεῖται, σὲ δὲ μή τι νόον κατελεγχέτω εἶδος.
μηδὲ πολύξεινον μηδ' ἄξεινον καλέεσθαι,
μηδὲ κακῶν ἕταρον μηδ' ἐσθλῶν νεικεστῆρα.
Μηδέ ποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.
Γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος
φειδωλῆς, πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης.
εἰ δὲ κακὸν εἴπῃς, τάχα κ' αὐτὸς μεῖζον ἀκούσαις.
Μηδὲ πολυξείνου δαιτὸς δυςπέμφελος εἶναι
ἐκ κοινοῦ· πλείστη δὲ χάρις δαπάνη τ' ὀλιγίστη.
Μηδέ ποτ' ἐξ ἠοῦς Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
χερσὶν ἀνίπτοισιν μηδ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν.
οὐ γὰρ τοίγε κλύουσιν, ἀποπτύουσι δέ τ' ἀράς.
μηδ' ἀντ' ἠελίου τετραμμένος ὀρθὸς ὀμιχεῖν·
αὐτὰρ ἐπεί κε δύῃ, μεμνημένος, ἔς τ' ἀνιόντα.

V. 712. ἡγῆτ'] Med. 5., Vat., P., al. ἡγεῖτ'.
V. 713. τοι] τις Iunt., A. Steph. m. τι.
V. 716. νεικεστῆρα] Vat., Med. 5. νεικετῆρα. Unus Ambr. et unus Vind. al. νεικητῆρα. Vereor ne hoc sit melius.
V. 717. πενίην] Deest apud G.
V. 721. κακὸν εἴπῃς] Nescio an κ', quod post κακόν intruserunt editores, in ullo codice reperiatur. Pro εἴπῃς pauci c. A. εἴποις.
V. 725. ἀνίπτοις A.
V. 727. ἠελίου] Sic Gal., Dind. Vulgo ἠελίοιο.

σθαι (infinitivus ut sit pro imperativo) μεμνημένος ὧν ἔπαθες: nempe haec pertinent ad ius talionis sanctissimum illud populis antiquis. Sic Aristot. Pol. VII, 6. πρὸς γὰρ τοὺς συνήθεις καὶ φίλους ὁ θυμὸς αἴρεται μᾶλλον ἢ πρὸς τοὺς ἀγνῶτας ὀλιγωρεῖσθαι νομίσας. Cornelia, mater Gracchorum, si ad hanc vere pertinent epistolae, ep. I., Dices pulcrum esse inimicos ulcisci, neque pulcrius cuiquam atque mihi videtur, sed si liceat republica salva ea persequi. v. Stallbaum ad Platon. Crit. p. 127. Generosius Pittacus ap. Diog. Laert. I, 4, 3. συγγνώμη τιμωρίας κρείσσων, vel συγγνώμη μετανοίας κρείσσων.

V. 712. 713. δίκην — παρασχεῖν δέξασθαι] Magis more receptum est δίκην δοῦναι καὶ δέξασθαι vel λαβεῖν, ut Hom. hymn. Merc. 312. δὸς δὲ δίκην καὶ δέξο. V. Interpr. ad Thucyd. V, 27, 59. Herodot. V, 83.

V. 714. σὲ δέ] Sensus: noli tamen externam hominum speciem maioris habere quam animum et pectus.

V. 719. 720. Mallem post ἄριστος commate interpungi, ut φειδωλῆς πλείστη δὲ χάρις, κατὰ

Μήτ' ἐν ὁδῷ μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ προβάδην οὐρήσῃς,
μηδ' ἀπογυμνωθείς· μακάρων τοι νύκτες ἔασιν·
ἑζόμενος δ' ὅγε θεῖος ἀνήρ, πεπνυμένα εἰδώς,
ἢ ὅγε πρὸς τοῖχον πελάσας εὐερκέος αὐλῆς.
Μηδ' αἰδοῖα γονῇ πεπαλαγμένος ἔνδοθι οἴκου
ἑστίῃ ἐμπελαδὸν παραφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέασθαι.
μηδ' ἀπὸ δυσφήμοιο τάφου ἀπονοστήσαντα
σπερμαίνειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός.
Μηδέ ποτ' ἀενάων ποταμῶν καλλίῤῥοον ὕδωρ
ποσσὶ περᾶν, πρίν γ' εὔξῃ ἰδὼν ἐς καλὰ ῥέεθρα,
χεῖρας νιψάμενος πολυηράτῳ ὕδατι λευκῷ.
ὃς ποταμὸν διαβῇ, κακότητι δὲ χεῖρας ἄνιπτος,
τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἄλγεα δῶκαν ὀπίσσω.
Μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ
αὖον ἀπὸ χλωροῦ τάμνειν αἴθωνι σιδήρῳ.
Μηδέ ποτ' οἰνοχόην τιθέμεν κρητῆρος ὕπερθεν
πινόντων· ὀλοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται.

V. 728. *ἐπεί κε*] Sic A., G., al. Vulgo *ἐπήν κε.* — *ἐς τ' ἀνιόντα*] Sic Med. 5., Ven., al.; *ἀνιόντος* Vat., St. m. al.
V. 730. *ἀπογυμνωθείς*] Vat. c. al. *ἀπογυμνωθῇς.*
V. 733. *ἔνδοθεν* A.
V. 734. *ἱστίῃ* P.
V. 736. Post hunc versum in Steph. P. G. al. legitur versus 758.
V. 736. *ἀενάων*] Med. 5. *ἀεννάων.* Vat. *αἰεννάων.*
V. 740. *κακότητί γε* Bentl. Vs. seq. *τῷδε* A.
V. 742. *ἐν δαιτί*] *ἐνὶ δ.* in paucis.

μέτρον ἰούσης coniungerentur, nisi *δέ* particulae sedes me avocaret a proposito. Chilo ap. Diog. L. I, 3, 2. *γλώσσης κρατεῖν καὶ μάλιστα ἐν συμποσίῳ.*

V. 721. Chilo ap. Diog. L. l. l. *μὴ κακολογεῖν τοὺς πλησίον· εἰ δὲ μή, ἀκούσεσθαι ἐφ' οἷς λυπήσεσθαι.*

V. 727. *μηδ' ἀντ' ἠελίου τετραμμένος ὀρθὸς ὀμιχεῖν*] Haec ita Pythagoras in symbolis *πρὸς ἥλιον τετραμμένον μὴ ὀμιχεῖν*, v. Diog. Laert. VIII, 1, 19.

V. 731. *ἑζόμενος δ' ὅγε θεῖος ἀνήρ κ. τ. ἑ.*] Mire dictum, nam coxim hoc negotio defungebantur non Graeci, sed Aegyptii, teste Herodoto Eut. 35. *τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐστήσαντο ἤθεά τε καὶ νόμους (οἱ Αἰγύπτιοι) — οὐρέουσι αἱ μὲν γυναῖκες ὀρθαί, οἱ δὲ ἄνδρες κατήμενοι.*

V. 744. *Μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο*] Pythagoras in symbolis *παρὰ θυσίαν μὴ ὀνυχίζου.* Diog. L. l. l. *πέντοζος* est manus (v. animadvers. ad v. 375.) *αὖον* quod ex ungue digitum superat, *χλωρόν* est unguis ipse.

V. 744. Haec non recte intellecta sunt ab editoribus neque a Plutarcho conv. sept. sap. 13. *Οἰνοχόη* hic non est vascu-

Μηδὲ δόμον ποιῶν ἀνεπίξεστον καταλείπειν,
μή τοι ἐφεζομένη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.
μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιῤῥέκτων ἀνελόντα
ἔσθειν μηδὲ λόεσθαι· ἐπεὶ καὶ τοῖς ἔνι ποινή.
μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν, οὐ γὰρ ἄμεινον,
παῖδα δυωδεκαταῖον, ὅτ' ἀνέρ' ἀνήνορα ποιεῖ,
μηδὲ δυωδεκάμηνον· ἶσον καὶ τοῦτο τέτυκται.

V. 747. *κρώξῃ* Gal., P. Pro *τοι* A. G. *τι.*
V. 752. Vereor ne scriptum fuerit *δυωδεκάμην' ἶσον καὶ τοῦτο τ.*
V. 753. Heinsius legendum esse putabat *μηδὲ γυναικείῳ λουλum* quo hauriunt ex cratere ut in pocula vinum infundant; sed denotat vas vini non mixti cum aqua, *κρατὴρ* vero est vas vini aqua temperati. Suadet igitur Hesiodus: noli maioris aestimare merum quam vinum cum aqua mixtum, idque per symbolum ita expressit *μὴ οἰνοχόην τιθέμεν ὑπὲρ κρητῆρος.* Nam *ὑπερτιθέναι* utrumque significat et imponere alicui rei aliquid, et maioris aestimare. Quae sequitur *ὀλοὴ μοῖρα* est temulentia. Aliter Proculus: *μὴ ἐπίπροσθεν ἄγειν τοῦ κοινοῦ τὸ ἴδιον· ὁ μὲν γὰρ κρατὴρ προύκειτο κοινὸς ἐν ταῖς τραπέζαις, ἐκ δὲ τῆς οἰνοχόης ἀρυόμενοι ἔπινον οἱ συνδειπνοῦντες.*

V. 746. *ἀνεπίξεστον*] Testantur Proculus et Moschopulus scripsisse alios *ἀνεπίῤῥεκτον*, atque hoc quidem h. l. optime quadrat; *ἀνεπίξεστον* pertinet ad vs. 748. Graculus, ut apud Romanos bubo vel spinturnix, est in inebris avibus portenditque, si in fastigio aedium non auguratarum crocitaverit, infortunium. Contra vero si *ἀνεπίξεστον* legeris, qui id recte explicare possis nescias.

V. 748. *χυτροπόδων ἀνεπιῤῥέκτων*] Varie explicare hoc symbolum conati sunt interpretes. *Χυτρόποδες* eis sunt pro *χύτραις*, prorsus temere, ut videtur. v. Hesych. v. *Βαῦνοι χυτρόποδες καὶ κάμινοι. Ἔνιοι δὲ καὶ ἐφ' ὧν καθίζουσι* et *Λάσανα χυτρόποδες.* Quod si animadvertissent locum suum inter se commutare debere *ἀνεπίῤῥεκτον* et *ἀνεπίξεστον* (cf. annot. ad v. 746.), de non auguratis ollis minime cogitassent. Mihi hoc Hesiodi symbolum cum Pythagoreo conspirare videtur, quod est ap. Diog. L. VIII, 1, 19. *χύτρας ἴχνος συγχεῖν ἐν τῇ τέφρᾳ*, vel potius, ut apud Plutarchum legitur conviv. disp. VIII, 7. init., *χύτρας τύπον ἀρθείσης ἐν σποδῷ μὴ ἀπολείπειν, ἀλλὰ συγχεῖν.* Nam ex cinere vel vaticinantur Graeci. V. Soph. O. R. 21. Hinc patet *χυτρόποδας* esse vestigia (*ἴχνη*) ollarum (cf. animadvers. ad v. 375. 489.) et *ἀνεπιξέστους χυτρόποδας* esse *ἴχνη χυτρῶν μὴ συγχυθέντα.* Mens autem huius symboli haec est: quod in culina feceris (i. e. in domus tuae penetralibus) noli aliis cinere prodere, hoc enim movet invidiam. Quod *λόεσθαι* Hesiodus addidit, tum indicium est luxuriae (v. Simonid. carm. in mul. 63. *λοῦται δὲ πάσης ἡμέρης ἀπὸ ῥυπὸν δὶς ἄλλοτε τρὶς καὶ μύροις ἀλείφεται*, cf. animadvers. ad v. 753.), tum pertinet ad interiora negotia domestica, v. Aesch. Agam. 1007. Choeph. 127. Wellauer. Simile

μηδὲ γυναικείῳ λουτρῷ χρόα φαιδρύνεσθαι
ἀνέρα· λευγαλέη γὰρ ἐπὶ χρόνον ἔστ' ἐπὶ καὶ τῷ
ποινή. μηδ' ἱεροῖσιν ἐπ' αἰθομένοισι κυρήσας,
μωμεύειν ἀΐδηλα· θεός τοι καὶ τὰ νεμεσσᾷ.
μηδέ ποτ' ἐν προχοῇ ποταμῶν ἅλαδε προρεόντων,
μηδ' ἐπὶ κρηνάων οὐρεῖν, μάλα δ' ἐξαλέασθαι·
μηδ' ἐναποψύχειν· τὸ γὰρ οὔτοι λώϊόν ἐστιν.

τρῷ χρόα φαιδρύνεσθαι παῖδα δυωδεκαταῖον, ὅτ' ἀνέρ' ἀνήνορα ποιεῖ, μηδὲ δυωδεκάμηνον· ἴσον καὶ τοῦτο τέτυκται ἀνέρι.

V. 756. θεός τοι] Pauci θεός νύ τοι, Br. θεός νύ τι.

in diversa re praeceptum habes apud Aristophanem Nubb. 970 (975). καὶ προνοῆσαι εἴδωλον τοῖσιν ἐρασταῖσιν τῆς ἥβης μὴ καταλείπειν. Phil. Melanthon: „ex ollis non sacrificatis ne capias cibum, i. e. ne edas priusquam dixeris precationem. Apud Homerum nunquam pocula sumunt, nisi prius libaverint.“ Similiter Erasmus in adag. Francof. 1646. p. 80. „ne ritu pecudum ad cibum capiendum irruamus; sed ita demum edamus, si prius inde primitias dis immolaverimus.“ Sit ita sane. Sed quid statuetur de λόεσθαι?

V. 750. μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν] Fuit qui ita intelligeret, ut Hesiodum serperastra infantibus commendare putaret, de quibus vide Aristotelem Polit. VII, 15. Alii, in quibus etiam Spohnius, de sepulcris hic cogitasse Hesiodum dicunt. Atque sane ἀκίνητα sunt aut sepulcra, aut arae, aut heroa (v. Zenob. prov. I, 55. ἀκίνητα κινεῖν, καθ' ὑπερβολὴν ὅτι μὴ δεῖ κινεῖν μήτε βωμοὺς μήτε τάφους ἢ ἡρῷα) aut termini (ut ap. Platon. Legg. p. 842.). Hic tamen sermonem esse de motione corporis seu de gymnastica arte maxime pueris necessaria declaratur etiam versu 751 et 752. Noli ab omni exercitio alienum esse puerum a tenera aetate ad pubertatem usque; hoc enim effeminatum facit puerum. Quod Hesiodus a primo aetatis anno (μηδὲ δυωδεκάμηνον) puerum gymnastice instituendum monuit, non mirabitur qui Aristotelis Politica legit. Adde Platon. Legg. VII. p. 789. Sic recte usus est καθίζειν verbo quod fere aptissimum est pigritiae, v. Aesch. Agam. 836. Choeph. 906. Wellauer. — οὐ γὰρ ἄμεινον] Comparativi vis in ἄμεινον fere evanuit, cf. Wesseling ad Herodot. I, 187. Matth. Gramm. §. 457. Heindorf. ad Horat. Sat. II, 1, 45. Nisi intelligere velis οὐ γὰρ καθίζειν ἄμεινόν ἐστι.

V. 753. γυναικείῳ λουτρῷ] De balneo, quo usa sit mulier, noli cogitare in his symbolis; γυναικεῖα λουτρά sunt λουτρὰ θερμά, quae corpus effeminant (cf. 522.). Vide antiquum illum ap. Aristoph. Nubb. 985. καὶ βαλανείων ἀπέχεσθαι coll. 1035 (991.) 1040 (1047.) (Invern.), ubi vide Berglerum.

V. 756. μωμεύειν ἀΐδηλα] v. Buttm. Lexil. I. p. 248.

V. 757. V. Plutarch. de Stoic. repugn. 22.

V. 760 — 764. Post additi esse videntur.

ὧδ' ἔρδειν· δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο φήμην.
φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται κούφη μὲν ἀεῖραι
ῥεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, χαλεπὴ δ' ἀποθέσθαι.
φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα πολλοὶ
λαοὶ φημίξουσι· θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

Ἤματα δ' ἐκ Διόθεν πεφυλαγμένος εὖ κατὰ μοῖραν
πεφραδέμεν δμώεσσι· τριηκάδα μηνὸς ἀρίστην
ἔργα τ' ἐποπτεύειν ἠδ' ἁρμαλιὴν δατέασθαι,
εὖτ' ἂν ἀληθείην λαοὶ κρίνοντες ἄγωσιν.
αἵδε γὰρ ἡμέραι εἰσὶ Διὸς πάρα μητιόεντος.

V. 760. ἀπολεύαο G.
V. 764. φημίξουσι] Sic Br. e codd.; Dind. e. Steph. m. φημίξωσι. Non male. Vulgo φημίζουσι. Pro νύ τις Steph. m. νύ τοι.
V. 765. In G. supra scriptum Ἡσιόδου ἡμέραι.
V. 767. Serv. ad Virg. Ge. I, 277. ἀποπτεύειν.
V. 770. ἔνη G., A.

V. 765. Sequitur calendarium vetustissimum. Hesiodi mensis est triginta dierum qui dividuntur in tres decades (μὴν ἱστάμενος, μεσῶν et φθίνων); hinc 782. ἕκτη μέσση est d. XVI; v. 785. πρώτη ἕκτη d. VI., τετρὰς μέσση d. XIV. ceter. Quam tamen mensis descriptionem post Hesiodum a Boeotis non esse usitatam demonstraverunt Dorvill. observat. miscell. nov. T. III. p. 158. et Boeckh. corp. inscr. I. p. 734.

V. 768. ἀληθείην λαοὶ κρίνοντες ἄγωσιν] Ἄγειν hic non esse agere causas, ut apud Latinos dicitur, recte vidit Lanzius. Tamen quam ipse interpretationem addidit verborum ἀληθείην κρίνοντες, ut significarent; si qui populi veritatem sequuntur, quum certa festa celebrant, eam non satis aptam esse dico; ἀληθείην κρίνειν non dicitur nisi de iudice. Sensus igitur est: eo die quo populi lites diiudicantes festa agunt, nempe eo die, qui dies est nefastus propter ferias quae tum celebrantur: wo die Völker in Rechtsentscheidungen feiern. Cf. Aristoph. Nubb. 628. Diog. L. I, 2, 11. ἠξίωσέ τε (ὁ Σόλων) Ἀθηναίους τὰς ἡμέρας κατὰ σελήνην ἄγειν. Λαοί dixit, non βασιλῆες, quod non de uno populo sermo est, sed de Graecis cunctis. Tricesimum mensis diem ἀποφράδα (nefastum) fuisse docet Schoemannus process. Att. p. 153, Ideler. enchir. chronol. I. p. 263. ita haec verba transtulit ut Lanzium secutus esse videatur: „wenn ihn die Leute nach der Wahrheit bestimmt haben, was nichts anders heissen kann, als: falls es wirklich der dreissigste ist, nicht etwa der neun und zwanzigste, der, wenn

πρῶτον ἕνη τετράς τε καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἦμαρ·
τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ·
ὀγδοάτη τ' ἐνάτη τε δύω γε μὲν ἤματα μηνὸς
ἔξοχ' ἀεξομένοιο βροτήσια ἔργα πένεσθαι.
ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τ', ἄμφω γε μὲν ἐσθλαί,
ἡ μὲν ὄϊς πείκειν, ἡ δ' εὔφρονα καρπὸν ἀμᾶσθαι·
ἡ δὲ δυωδεκάτη τῆς ἑνδεκάτης μέγ' ἀμείνων.
τῇ γάρ τοι νεῖ νήματ' ἀερσιπότητος ἀράχνης
ἤματος ἐκ πλείου, ὅτε τ' ἴδρις σωρὸν ἀμᾶται.
τῇ δ' ἱστὸν στήσαιτο γυνή, προβάλοιτό τε ἔργον.
μηνὸς δ' ἱσταμένου τρισκαιδεκάτην ἀλέασθαι
σπέρματος ἄρξασθαι· φυτὰ δ' ἐνθρέψασθαι ἀρίστη.
ἕκτη δ' ἡ μέσση μάλ' ἀσύμφορός ἐστι φυτοῖσιν,

V. 773. ἀεζομένοιο A.

V. 781. *σπέρματος ἄρξασθαι*] Sic Med. 5., Vat., Ven., A. et optimus quisque. Pauci σπέρματα δάσσασθαι vel δάσασθαι, quod receptum est in editiones. Pro ἐνθρέψασθαι duo, neque optimae notae, c. G. ἐκθρ.

es keinen dreissigsten gab, vermuthlich diesen Namen schon damals führte. Hanc sententjam neque usus particularum εὖτ' ἂν quod est quum, non si, patitur, neque ἄγωσιν praesens.

V. 770. *ἕνη*] Scaliger primum mensis diem intelligere poëtam dicit. Sed vide annot. ad 410. et Ideler. I. p. 268.; est trigesimus, alias τριακάς. Nam quod primo loco eum posuit explicatur v. 768. Cf. Varr. de R. R. I, 37. — *τετράς*] natalis Herculis, v. Zenob. prov. VI, 7.

V. 771. *Ἀπόλλωνα*] Diog. Laërt. Plat. 2. καὶ γίνεται Πλάτων, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, ὀγδόῃ καὶ ὀγδοηκοστῇ Ὀλυμπιάδι Θαργηλιῶνος ἑβδόμῃ, καθ' ἣν Δήλιον τὸν Ἀπόλλωνα γενέσθαι φασίν.

V. 773. *ἔξοχ' ἀεξομένοιο*] Spohnius: „iungas ἔξοχα πένεσθαι βροτήσια ἔργα, neque vero ἔξοχ' ἀεξομένοιο." Non satis considerate. Nam ἔξοχα et cum πένεσθαι et cum μηνὸς ἀεξομένοιο iungendum est: diese Tage zeichnen sich aus, ragen hervor, im zunehmenden Mond durch ihre Nützlichkeit Geschäfte zu unternehmen.

V. 777. *ἀράχνης*] V. Anecd. Bachm. I. p. 140.

V. 778. *ἴδρις*] Horat. Sat. I, 1, 35. non ignara futuri. Cf. animadvs. ad 375.

V. 778. *ἦμαρ πλεῖον*] v. 792. Aestatis dies longissima. Hinc mensis denotatur quo is dies oritur. Tum vero aranea rete suum tendit, quod eo tempore maxima est muscarum multitudo.

V: 779. *ἱστὸν στήσαιτο γυνή*] Exemplum araneae secuta.

V. 780. *ἱσταμένου τρισκαιδεκάτην*] Μὴν ἱστάμενος proprie est prima decas, hic

ἀνδρογόνος δ' ἀγαθή· κούρῃ δ' οὐ σύμφορός ἐστιν,
οὔτε γενέσθαι πρῶτ' οὔτ' ἂρ γάμου ἀντιβολῆσαι.
οὐδὲ μὲν ἡ πρώτη ἕκτη κούρῃσι γενέσθαι .
ἄρμενος, ἀλλ' ἐρίφους τάμνειν καὶ πώεα μήλων,
σηκόν τ' ἀμφιβαλεῖν ποιμνήϊον ἤπιον ἦμαρ·
ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος· φιλέει δέ τε κέρτομα βάζειν,
ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους κρυφίους τ' ὀαρισμούς.
μηνὸς δ' ὀγδοάτῃ κάπρον καὶ βοῦν ἐρίμυκον
ταμνέμεν, οὐρῆας δὲ δυωδεκάτῃ ταλαεργούς.
εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ, πλέῳ ἤματι, ἵστορα φῶτα
γείνασθαι· μάλα γάρ τε νόον πεπυκασμένος ἐστίν.
ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος δεκάτη, κούρῃ δέ τε τετρὰς
μέσση. τῇ δέ τε μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς,
καὶ κύνα καρχαρόδοντα καὶ οὐρῆας ταλαεργοὺς

V. 783. Pro οὐ σύμφορος P. ἀσύμφορος. Antea ἀνδρογόνος τ' St.

V. 785. κούρῃσι γενέσθαι] Sic Ven. alii. Sed Med. 5., G. κούρῃ τε γενέσθαι. Alii multi κούρῃ δὲ γ.; Vat. κούρῃσι δὲ γ.

V. 786. Pro φιλέει P. φιλέοι.

V. 788. κέρδεα pro κέρτομα St. m.

V. 793. Unus e Vat. c. Steph. γίνεσθαι, duo γείνεσθαι. Pro πεπυκασμένος Ven. Steph. m. al. πεπνυμένος.

V. 794. κούρῃ δέ τε τετράς] Sic Med. 5., Vat. St. et multi alii codd. Alii κούρῃ δὲ τετράς. Κούρῃσι δὲ τ., quod in recentio-

autem contra morem alteram partem una complectitur. Aliter v. 798.

V. 785. Hoc die Diana nata est secundum Delios, v. Apollodor. apud Diog. L. II, 5, 23.

V. 788. φιλέει] qui eo die puer natus est.

V. 792. εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ πλέῳ ἤματι] diem XXIX esse cum Heinsio putat Spohnius. Proculus eam ob causam μεγάλην audire τὴν εἰκάδα dicit, quod ea maiorem dierum numerum in mense complectatur. Sed μέγα quum de tempore usurpant Graeci, semper orbem quendam temporis ampliorem significat. Εἰκὰς πλέῳ ἤματι igitur est dies vicesimus eius mensis, in quo est dies anni longissimus, εἰκὰς μεγάλη idem dies, sed in trieteride, s. anno magno, v. Ideler. I. p. 269.

— ἵστορα φῶτα γείνασθαι] Eo die catum virum decet progignere pueros. Nam qui eo die natus est ingenio pollet praeclaro.

V. 797. Haec per attractionem coniuncta sunt. Volebat enim πεφύλαξο δὲ θυμῷ τὴν τετράδα φθίνοντος καὶ ἱσταμένου, καὶ ἀλεύασθαι μὴ ἐν αὐτῇ ἄλγεά σε θυμοβοροῖ.

V. 799. τετελεσμένον ἦμαρ] Sacer dies.

V. 800. τετάρτῃ] ἡ τετάρτη ἱερὰ Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ. PROCULUS.

V. 801. οἰωνούς] μὴ κορώνας δύο, μὴ μίαν ἀλκυόνα, μὴ πελλὸν ἐρωδιόν, μὴ κρέκα, μὴ μόνην τρυγόνα μηδὲ χελιδόνα, πελαργόν, ταῶνα. TZETZES.

V. 803. ἐν πέμπτῃ] ὅτι ἡ πεμπτὰς (sic Proculus, non Hesiodus, ut legitur apud Passovium in lexico) Δίκης ἐστὶν ἀρι-

πρηΰνειν ἐπὶ χεῖρα τιθείς. πεφύλαξο δὲ θυμῷ
τετράδ' ἀλεύασθαι φθίνοντός θ' ἱσταμένου τε
ἄλγεα θυμοβορεῖν· μάλα τοι τετελεσμένον ἦμαρ.
ἐν δὲ τετάρτῃ μηνὸς ἄγεσθ' εἰς οἶκον ἄκοιτιν,
οἰωνοὺς κρίνας οἳ ἐπ' ἔργματι τούτῳ ἄριστοι·
πέμπτας δ' ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰναί.
ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν Ἐρινύας ἀμφιπολεύειν
Ὅρκον γεινόμενον τὸν Ἔρις τέκε πῆμ' ἐπιόρκοις.
μέσσῃ δ' ἑβδομάτῃ Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν
εὖ μάλ' ὀπιπτεύοντα ἐϋτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ
βάλλειν. ὑλοτόμον τε ταμεῖν θαλαμήϊα δοῦρα,
νήϊά τε ξύλα πολλά, τάτ' ἄρμενα νηυσὶ πέλονται.
τετράδι δ' ἄρχεσθαι νῆας πήγνυσθαι ἀραιάς.
εἰνὰς δ' ἡ μέσση ἐπὶ δείελα λώϊον ἦμαρ.

ribus editionibus legitur, duo codices habent.

V. 800. ἄγεσθαι δ' ἐς A.

V. 801. Tres codd. non optimi ἐπ' ἔρματι.

V. 803. Ἐρινύας] Sic P. pro Ἐριννύας

V. 804. γεινόμενον] Sic Med. 5. alii, τιννυμένας Vat., G., A.; τινυμένας et τινύμενον alii. V. Buttm. Lexil. II. p. 55. De scriptura vocabuli τίννυμι v. Buttm. Gr. ub. II. p. 39.

V. 806. ἐϋοχάλῳ A.

θμὸς καὶ τῶν Πυθαγορείων ἠκούσαμεν. PROCULUS. Laur. Lyd. de mens. p. 100. ἐπειδὴ δὲ — ὁ τῆς πεντάδος ἀριθμὸς τῶν θειοτέρων κατὰ τὸν Ἡσίοδον κεχώρισται, εἰκὸς ἦν αὐτὸν τοῖς κατοιχομένοις ἀπονεμηθῆναι, quem locum male intellexit editor. Quinarius numerus cur mali sit ominis explicavit Plat. Legg. V. p. 737. E. δεῖ δὴ περὶ ἀριθμοῦ τόγε τοσοῦτον πάντα ἄνδρα νομοθετοῦντα νενοηκέναι καὶ τίς ἀριθμὸς καὶ ποῖος πάσαις πόλεσι χρησιμώτατος ἂν εἴη· λέγωμεν δὴ τὸν πλείστας καὶ ἐφεξῆς μάλιστα διανομὰς ἐν αὐτῷ κεκτημένον. Praeterea eo etiam sacer hic numerus impar Eumenidibus esse videtur, quod Minerva apud Aeschyl. Eumen. 722. Wellauer. ita ἀνὴρ ὅδ', inquit, ἐκπέφευγεν αἵματος δίκην (i. e. Ἐρινύας), ἴσον γάρ ἐστι τἀρίθμημα τῶν πάλων. Adde quod Tzetzes ex Melampode profert: ἐν πέμπτῃ σελήνης τις ἐπίορκον ὀμόσας τοσαῖςδε ἡμέραις τελευτᾷ.

V. 804. Ὅρκον γεινόμενον] Horcum, natum eo ipso die. V. Soph. Oed. C. 1767. Elmsl.

V. 810. εἰνὰς δ' ἡ μέσση] τὴν ἐννεακαιδεκάτην ὡς καὶ τὴν ὀκτωκαιδεκάτην τὰ πάτρια τῶν Ἀθηναίων καθαρμοῖς ἀποδίδωσι καὶ ἀποτροπαῖς, ὡς Φιλόχορος λέγει καὶ Ἀμφοτερὸς (ita enim legendum esse patet ex Plutarch. apophth. reg. Tom. VIII. p. 96. Hutten.) ἐξηγηταὶ τῶν πατρίων ἄνδρες. τάχ' οὖν καὶ διὰ τοῦτο Ἡσίοδος λέγει τὴν ἡμέραν ἱερὰν ταύτην καὶ μάλιστα μετὰ μεσημβρίαν, διότι πρὸς τὰς καθάρσεις ἐπιτήδειον τοῦτο τὸ μέρος ὡς ἐλαττωτικὸν πρὸς τὴν ἀφαίρεσιν τῶν περὶ ἡμᾶς μολυσμάτων. PROCULUS.

πρωτίστη δ' εἰνὰς παναπήμων ἀνθρώποισιν·
ἐσθλὴ μὲν γάρ θ' ἥδε φυτευέμεν ἠδὲ γενέσθαι
ἀνέρι τ' ἠδὲ γυναικί· καὶ οὔποτε πάγκακον ἦμαρ.
παῦροι δ' αὖτε ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην
[ἄρξασθαί τε πίθου, καὶ ἐπὶ ζυγὸν αὐχένα θεῖναι
βουσὶ καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπόδεσσι,]
νῆα πολυκλήϊδα θοὴν εἰς οἴνοπα πόντον
εἰρύμεναι· παῦροι δέ τ' ἀληθέα κικλήσκουσι.
τετράδι δ' οἴγε πίθον· περὶ πάντων ἱερὸν ἦμαρ
μέσση· παῦροι δ' αὖτε μετ' εἰκάδα μηνὸς ἀρίστην
ἠοῦς γεινομένης· ἐπὶ δείελα δ' ἐστὶ χερείων.
αἵδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ.
αἱ δ' ἄλλαι μετάδουποι, ἀκήριοι, οὔ τι φέρουσαι.
ἄλλος δ' ἀλλοίην αἰνεῖ, παῦροι δέ τ' ἴσασιν.
ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη ἄλλοτε μήτηρ·
τάων εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος ὃς τάδε πάντα
εἰδὼς ἐργάζηται ἀναίτιος ἀθανάτοισιν,
ὄρνιθας κρίνων καὶ ὑπερβασίας ἀλεείνων.

V. 810. ἐπιδείελα Steph. al. et sic v. 821.

V. 812. ἐσθλὴ μὲν γάρ τ' ἠδέ A. — φυτευέμεν] alii, inter quos G. St. m., φυτεύειν.

V. 814. αὖτ' G. A. St.

V. 820. μέσση· παῦροι δ' αὖτε] Tres codd. μεσσήη, παῦροι δὲ μετ' εἰκ. Placuit Graevio; Med. 5. μέση. παῦροι δέ τε μετ' εἰκ. Quod dedimus Lanzius primus reposuit ex multis codd., inter quos Vat.

V. 821. γεινομένης] Sic P. Vulgo γινομένης.

V. 815. 816. Hi versus sunt alius recensionis; altera habuit παῦροι δ' αὖτε ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην | ἄρξασθαί τε πίθου καὶ ἐπὶ ζυγὸν αὐχένα θεῖναι| βουσὶ καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπόδεσσι, altera vero παῦροι δ' αὖτε ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην | νῆα πολυκλήϊδα θοὴν εἰς οἴνοπα πόντον | εἰρύμεναι· παῦροι δὲ τ' ἀληθέα κικλήσκουσι. Quod etiam probatur v. 821., ubi iterum legitur τετράδι δ' οἴγε πίθον.

V. 814. τρισεινάδα] Dies mensis XXIX. v. Ideler. ench. chron. I. p. 257.

V. 817. πολυκλήϊδα] Spohnius c. St. scripsit πολυκληΐδα et contra analogiam et contra praecepta grammaticorum. Vacillant enim quae ipse docuit de extrema parte Odyss. p. 193 sq.

V. 823. ἀκήριοι] V. de hoc commate Heracliti sententiam apud Plutarch. Camill. 19.

V. 824. παῦροι] sc. κικλήσκουσι.

FRAGMENTA.

FRAGMENTA.

ΑΙΓΙΜΙΟΣ.

Valckenaerius ad Eurip. Phoen. p. 735: „Patrem poëmatis veterrimi meliores Critici, dum silent, ignorare se fatebantur: nonnulli tribuerunt illud vel Hesiodo vel Cercopi Milesio. Aegimius Herculi vicem retulerat accepti beneficii: huic inscriptum Poëma complectebatur procul dubio bellum Aegimii cum Lapithis: Aegimii filiorumque duorum, ad quos tertius Hyllus accessit Heraclides, historiam. Alii quidem attigerunt hoc poëma; sed diligenter egit atque eleganter de Aegimio Henr. Valesius Emend. I, c. XXXII." Cf. de hoc poëmate Müller. Dor. I, p. 28.

I.

Schol. Apollon. III, 587. Ἀγγελόν φησιν Ἑρμῆν ὑπὸ Διὸς πεμφθῆναι κελεύοντα δέξασθαι τὸν Φρίξον, ἵνα τὴν Αἰήτου θυγατέρα γήμῃ. Ὁ δὲ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας διὰ τὸ δέρας αὐτὸν αὐθαιρέτως φησὶ προςδεχθῆναι. Λέγει δὲ, ὅτι μετὰ τὴν θυσίαν ἁγνίσας τὸ δέρας οὕτως ἐστειχεν εἰς τοὺς Αἰήτου δόμους τὸ κῶας ἔχων.

II.

Schol. Apollon. IV, 816. ὁ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας (ἐν δευτέρῳ) φησὶν, ὅτι ἡ Θέτις εἰς λέβητα ὕδατος ζέοντα ἐνέβαλε τοὺς ἐκ Πηλέως γενομένους αὐτῇ παῖδας, βουλομένη εἰδέναι, εἰ θνητοί εἰσιν· ἑτέρους δὲ εἰς πῦρ, ὡς Ἀπολλώνιός φησι. Καὶ δὴ πολλῶν διαφθαρέντων, ἀγανακτῆσαι τὸν Πηλέα καὶ κωλῦσαι τὸν Ἀχιλλέα ἐμβληθῆναι εἰς λέβητα [καὶ διὰ τοῦτο καταλιπεῖν τὴν Θέτιν αὐτόν].

III.

Stephanus Byz. *Ἀβαντὶς ἡ Εὔβοια· ὡς Ἡσίοδος ἐν Αἰγιμίου δευτέρῳ περὶ Ἰοῦς*

νήσῳ ἐν Ἀβαντίδι δίῃ,
τὴν πρὶν Ἀβαντίδα κίκλησκον θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
τὴν τότ' ἐπώνυμον Εὔβοιαν βοὸς ὠνόμασεν Ζεύς.

IV.

Ad idem carmen pertinent versus apud Schol. Eur. Phoen. 1123. *ὁ δὲ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας φησί·*

Καί οἱ ἐπίσκοπον Ἄργον ἵει κρατερόν τε μέγαν τε
Τέτρασιν ὀφθαλμοῖσιν ὁρώμενον ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἀθάνατον δέ οἱ ὦρσε θεὰ μένος, οὐδέ οἱ ὕπνος
Πῖπτεν ἐπὶ βλεφάροις, φυλακὴ δ' ἔχεν ἔμπεδον αὐτόν.

Pro *τὸν Αἰγίμιον*, ut est in Cod. Aug., vulgo lacuna; Barnesius ex coniectura scripserat *τὸν Νόστον*.

V.

Apollod. II, 3. *Ἡσίοδος δὲ καὶ Ἀκουσίλαος Πειρῆνος αὐτὴν (τὴν Ἰὼ) φασιν εἶναι· ταύτην ἱερωσύνην τῆς Ἥρας ἔχουσαν Ζεὺς ἔφθειρε. φωραθεὶς δὲ ὑφ' Ἥρας, τῆς μὲν κόρης ἁψάμενος εἰς βοῦν μετεμόρφωσε λευκήν, αὐτῇ δὲ ἀπωμόσατο μὴ συνελθεῖν. διό φησιν Ἡσίοδος οὐκ ἐπισπᾶσθαι τὴν ἀπὸ τῶν θεῶν ὀργὴν τοὺς γινομένους ὅρκους ὑπὲρ ἔρωτος.* Videtur hunc locum in animo habuisse Callimach. epigr. 26, 3. *ὤμοσεν· ἀλλὰ λέγουσιν ἀληθέα τοὺς ἐν ἔρωτι Ὅρκους μὴ δύνειν οὔατ' ἐς ἀθανάτων.* [Vid. animadv. ad Anth. Gr. I. 2. p. 260 sq.].

VI.

Athenaeus XI. p. 503. D. *καὶ ὁ τὸν Αἰγίμιον δὲ ποιήσας, εἴθ' Ἡσίοδός ἐστιν ἢ Κέρκωψ ὁ Μιλήσιος·*

ἔνθα ποτ' ἔσται ἐμὸν ψυκτήριον, ὄρχαμε λαῶν.

VII.

Ad Aegimium pertinere videntur etiam sequentia duo fragmenta. Etymol. M. p. 768. 25. *Τριχάϊκες οἱ συνεχῶς κινοῦντες ἐν τοῖς πολέμοις τὰς κατὰ λόφον τρίχας· τοιοῦτο καὶ ὁ κορυθαίολος Ἕκτωρ. Ἡσίοδος δὲ διὰ τὸ τριχῇ αὐτοὺς οἰκῆσαι, οἷον,*

πάντες δὲ τριχάϊκες καλέονται,
οὕνεκα τρισσὴν γαῖαν ἑκὰς πάτρης ἐδάσαντο.

τρία γὰρ Ἑλληνικὰ ἔθνη τῇ Κρήτῃ ἐπῴκησαν, Πελασγοί, Ἀχαιοί, Δωριεῖς. Vid. Müller. Dor. I. p. 29. Vocabulum *τριχάϊκες* de

tribus Doriensium tribubus primum Niebuhrium intellexisse nunc docemur a Boeckhio (Corp. Inscr. I. p. 609. Cf. p. 579.) V. Niebuhr. Hist. Rom. I. p. 332. ed. III. Sed quamvis bene intelligam locum Homer. Il. II, 668. de Rhodiis τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν καταφυλαδὸν de tribus tribubus intelligi posse, tamen alter locus Il. II, 665. magis me commovet, ut de tripoli Dorica poëtam cogitasse putem. Cur plures tribus quam tres Spartanis fuisse credam indicavi diar. litt. Hermes inscripto XXV, p. 142 sq. Certe satius duco inscitiam confiteri meam in his rebus, quae penitus sciri nunc quidem nequeunt, quam cum docta frontis contractione peritiam prae me ferre.

VIII.

Schol. Pind. Ol. XI, 79. (p. 252. Boeckh.) τὴν δὲ πάλην ἐνίκησεν Ἔχεμος Ἀρκὰς τὸ γένος. ὑπὸ δὲ τούτου Ἐχέμου τὸν Ὕλλον φασὶ τελευτῆσαι κατιόντα εἰς Πελοπόννησον. ἐγάμησε δὲ τὴν Τιμάνδραν. Ἡσίοδος·

Τιμάνδρην, φησίν, Ἔχεμος θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.

Heyn. ad Apollod. III, 10, 6. citavit Boeckhius.

IX.

Schol. Apollon. Rhod. I, 824. Θέσθαι τὸ αἰτῆσαι, καὶ ἱκετεῦσαι. Καὶ Ἡσίοδος·

θεσσάμενος γενεὴν Κλεαδαίου κυδαλίμοιο.

Bentl. ad Callim. H. Cer. 48. citat Ruhnkenius. Pertinet ad Aegimium Hesiodi iudice Buttmanno de Aleuadis p. 154.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ.

X.

Athenaeus XI. p. 491. C. καὶ ὁ τὴν εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένην ποιήσας Ἀστρονομίαν ἀεὶ πελειάδας αὐτὰς λέγει·

τάςδε βροτοὶ καλέουσι Πελειάδας.

καὶ πάλιν·

χειμέριαι δύνουσι Πελειάδες.

καὶ πάλιν·

τῆμος ἀποκρύπτουσι Πελειάδες.

XI.

Hygin. poet. Astr. XXV. Virgo. Hanc Hesiodus Iovis et Themidis filiam dicit. Cf. Oper. 256.

ΕΡΓΑ.

XII.

Fulgentius Myth. III, 1. Proetos Pamphyla lingua sordidus dicitur, sicut Hesiodus in bucolico carmine scribit dicens PEPRIGROSIS TAFVLVE VLACTIS MENES EMORVM i. e. sordidus uvarum bene calcatarum rore. Ad h. l. Munckerus: MS. Leid. verba ita repraesentat: Pritos ista flueu lactis mene semorum. Casaub. in Suet. II. p. 101. restituit Προῖτος ἐυστιβέων βοτρύων δρόσῳ αἱματόεντι." MS. bibl. Bodl. (BN. Digb. 6.) sic habet: pepigros sta fulve lactismenesemorum. GAISF. Latere videtur: προῖτος — δρόσῳ σταφυλῶν εὐλάκτων αἱματοέσσῃ. Munckerus ad h. l.: Scriverius in ora libri sui: citat Fulgentius ex Hesiodi bucolico, quod nunquam fuit, versum qui Graecus non est, sed barbarus a quodam Afro vel Vandalo prave imitatus.

[Fulgentii locus in Cod. membr. Bibl. Goth. sic legitur:

al' proetg r. sordidg
Pritos pamphila lingua sordidus dr: sicut esio-
l. dicens
dus in bucolico carmine scribit προtoc eta-
φoyaon cadocdaktec τunaιμatιoc ΔΡωΦΟC.
Id est Sordidus uvarum bene calcatarum
vl' us l' ros
sangneq rore.

Hac scriptura egregie stabilitur correctio σταφυλῶν, in postremis autem nihil latere potest nisi αἱμάτιος δρόσος, quod aeque bene dici potuit quam θῆλυς ἐέρση. Tum bene Fulgentii in Graeco textu, si membranis nostris fides haberi debet, non fuit εὖ, sed καλῶς. Supersunt literae daktec tun, a quibus nihil propius abest quam λακτιστῶν a λακτιστός, i. e. λελακτισμένος. Quare non dubito Fulgentium, aut librarium, sic habuisse in codice suo:

προῖτος σταφυλῶν καλῶς λακτιστῶν αἱμάτιος δρόσος.

quae verba ille sic vertit: sordidus uvarum bene calcatarum sanguineus ros. Graeca autem verba utrum Hesiodi sint, an ficta, alii diiudicent. F. I.].

XIII.

Plinius H. N. XV, 1. Hesiodus quoque in primis cultum agrorum docendam arbitratus vitam negavit oleae satorem fructum ex ea percepisse quendam: tam tarda tunc res erat. Huc pertinet Herodot. V, 82. λέγεται δὲ καὶ, ὡς ἐλαῖαι ἦσαν ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον (fere 500 annos a. Chr.) ἢ Ἀθήνῃσι.

XIV.

Plin. H. N. XXI, 17. „Asphodelus manditur et semine tosto et bulbo, sed hoc in cinere tosto, dein sale et oleo addito: praeterea tuso cum ficis, praecipua voluptate, ut videtur Hesiodo.“ Haec non pertinere ad Oper. 41. satis patet.

XV.

Plin. H. N. XXI, 20. Polio Musaeus et Hesiodus perungi iubent dignationis gloriaeque avidos: polium tractari, coli, polium contra serpentes substerni, uri vel portari: in vino decoqui recens vel aridum illinique. Cf. XXV, 2.

XVI.

Plin. H. N. XXV, 2. Musaeus et Hesiodus polion herbam in quantum mirati sunt diximus. Orpheus et Hesiodus suffitiones commendavere.

XVII.

Servius ad Virg. Georg. III, 283. Scit lectum esse apud Hesiodum herbam esse quandam, quae hippomanes vocatur, quasi *ἵππου μανία*. Si enim eam comederint equi, furorem patiuntur.

XVIII.

Schol. Ambr. Odyss. VII, 104. *καὶ Ἡσίοδος γάρ φησι τὸ*

ἀλετρεύουσι μύλης ἐπὶ μήλοπα καρπόν

ἐπὶ τῆς ἠλακάτης τῆς στρεφομένης δίκην μύλης· μήλοπα γὰρ τὸν τῶν προβάτων καρπόν, ἤτοι τὸν μαλλόν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ Η ΗΟΙΑΙ.

XIX.

Servius ad Virg. Aen. VII. p. 426. Hesiodus etiam *περὶ τῶν γυναικῶν* inducit multas heroidas optasse nuptias virorum fortium.

XX.

Laur. Lyd. de mens. cap. 4. *Ἐν καταλόγοις·*

Κούρη δ' ἐν μεγάροισιν ἀγαυοῦ Δευκαλίωνος
Πανδώρη Διὶ πατρὶ, θεῶν σημάντορι πάντων,
Μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι τέκε Γραῖκον μενεχάρμην.

V. annotat. ad Theog. v. 1013.

XXI.

Schol. Apollon. III, 1086. *ὅτι Προμηθέως καὶ Πανδώρας υἱὸς Δευκαλίων Ἡσίοδος πρώτῳ καταλόγων φησί, καὶ ὅτι Προμηθέως καὶ Πύῤῥας Ἕλλην.*

XXII.

Schol. Ambr. Hom. Od. X, 2. *Δευκαλίων Προμηθέως μὲν υἱός, μητρὸς δέ, ὡς οἱ πλεῖστοι λέγουσι, Κλυμένης, ὡς δὲ Ἡσίοδος, Πρυνείης.*

XXIII.

Ἕλληνος δ' ἐγένοντο θεμιστοπόλοι βασιλῆες
Δῶρός τε Ξοῦθός τε καὶ Αἴολος ἱππιοχάρμης.
Αἰολίδαι δ' ἐγένοντο θεμιστοπόλοι βασιλῆες
Κρηθεὺς ἠδ' Ἀθάμας καὶ Σίσυφος αἰολομήτης
Σαλμωνεύς τ' ἄδικος καὶ ὑπέρθυμος Περιήρης.

Tzetzes ad Lycophr. 284. Tres posteriores sunt in **Schol. Pind.** Pyth. IV, 252, ubi in extr. *περὶ κῆρι.* **GAISF.** Heringae Observ. p. 19. et Schol. Thucyd. I, 3. **Ruhnkenius**, Plutarch. Quaest. Conv. IX, 15. **Reizius** citat v. 1. 2. afferentem. Adde **Herodianum** *περὶ μονήρους λέξεως*, p. 42. **DIND.**

XXIV.

Schol. Apollon. IV, 266. *οἱ ἀπὸ Δευκαλίωνος τὸ γένος ἔχοντες ἐβασίλευον Θεσσαλίας, ὥς φησιν Ἑκαταῖος καὶ Ἡσίοδος.*

XXV.

Strabo VII. p. 466 = 496.

Ἤτοι γὰρ Λοκρὸς Λελέγων ἡγήσατο λαῶν,
τούς ῥά ποτε Κρονίδης Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδὼς
λεκτοὺς ἐκ γαίης ἀλέους πόρε Δευκαλίωνος.

vs. ult. *ἀλέους* suspectum habet **Casaubonus**. *Λαοὺς* vel *λαέων πόρε Δευκαλίωνι* **Salmasius**, *ἄλῳ πόρε Δευκαλίωνι* **Bryant.** Myth. T. III. p. 389, *ἀλέας* **Boiss.** Mihi *λαοὺς* scribendum esse videtur cum Salmasio; *Δευκαλίωνος* coniungas cum *ἐκ γαίης*.

XXVI.

Constantinus Porphyrogen. de Themat. p. 22. ed. Paris. *Μακεδονία ἡ χώρα ὠνομάσθη ἀπὸ Μακεδόνος τοῦ Διὸς καὶ Θυίας τῆς Δευκαλίωνος, ὥς φησιν Ἡσίοδος ὁ ποιητής·*

ἡ δ' ὑποκυσαμένη Διὶ γείνατο τερπικεραύνῳ
υἱὲ δύω, Μάγνητα Μακηδόνα θ' ἱππιοχάρμην,
οἳ περὶ Πιερίην καὶ Ὄλυμπον δώματ' ἔναιον.

XXVII.

Eustath. ad Odyss. p. 1746. κνύος δὲ τὴν φθορὰν κατὰ γένος οὐδέτερον. Ἡρωδιανὸς φέρει καὶ χρῆσιν ἐκ τοῦ παρὰ Ἡσιόδῳ καταλόγου περὶ τῶν Προιτίδων·

καὶ γάρ σφιν κεφαλῇσι κατὰ κνύος αἰνὸν ἔχευεν·
ἄλφος γὰρ χρόα πάντα κατέσχεν, ἐν δέ νυ χαῖται
ἔῤῥεον ἐκ κεφαλέων, ψίλωτο δὲ κάλα κάρηνα.

vs. 2. Heinsius corrigebat κατέσχεθεν, Heynius ad Apollodor. II, 2. 2. κατῆσχυν'.

XXVIII.

Suidas v. μαχλοσύνη, κατωφέρεια, γυναικομανία. Ἡσιόδειος ἡ λέξις. λέγει γὰρ περὶ τῶν Προίτου θυγατέρων·

εἵνεκα μαχλοσύνης στυγερῆς τέρεν ὤλεσαν ἄνθος.

XXIX.

Apollodorus II, 2. αὗται δὲ (αἱ Προιτίδες) ὡς ἐτελειώθησαν, ἐμάνησαν, ὡς μὲν Ἡσίοδός φησι, ὅτι τὰς Διονύσου τελετὰς οὐ κατεδέχοντο.

XXX.

Schol. Apollon. ad I, 156. Ἡσίοδος δὲ (Periclymenum) μεταβληθέντα εἴς τινα τῶν συνήθων μορφῶν ἐπικαθεσθῆναι τῷ ὀμφαλῷ τοῦ ζυγοῦ τῶν Ἡρακλέους ἵππων, βουλόμενον εἰς μάχην καταστῆναι τῷ ἥρωϊ· τὸν δὲ Ἡρακλέα καιρίως αὐτὸν κατατοξεῦσαι, τῆς Ἀθηνᾶς ὑποδειξάσης. φησὶ δὲ οὕτως·

Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον,
ὄλβιον, ᾧ πόρε δῶρα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
παντοῖ'. ἄλλοτε μὲν γὰρ ἐν ὀρνίθεσσι φάνεσκεν
αἰετός, ἄλλοτε δ' αὖτε πελέσκετο, θαῦμα ἰδέσθαι,
μύρμηξ, ἄλλοτε δ' αὖτε μελισσέων ἀγλαὰ φῦλα,
ἄλλοτε δεινὸς ὄφις καὶ ἀμείλιχος. εἶχε δὲ δῶρα
παντοῖ', οὐκ ὀνομαστά, τά μιν καὶ ἔπειτα δόλωσεν
βουλῇ Ἀθηναίης.

Scholiastes minor ad Il. II. B. 336. ἐφ' ὅσον μὲν Περικλύμενος ὁ Νηλέως ἔζη, δυςάλωτος ἦν ἡ πόλις. ἀμφίβιος γὰρ ἐγένετο ἐκεῖνος, καὶ δὴ γενόμενον αὐτὸν μέλισσαν, καὶ στάντα ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους ἅρματος, Ἀθηνᾶ εἰκάσασα (lege δείξασα) Ἡρακλεῖ, ἐποίησεν ἀναιρεθῆναι. τότε Νέστωρ ἐν Γερήνοις τρεφόμενος, πορθηθείσης τῆς Πύλου, καὶ τῶν ἕνδεκα ἀδελφῶν αὐτοῦ ἀναιρεθέντων, μόνος περιελείφθη· διὸ καὶ Γερήνιος ὠνομάσθη· ἱστορεῖ Ἡσίοδος ἐν Καταλόγοις. Cf. Schol. Ambr. Od. XI, 285.

XXXI.

Stephan. Byz. v. *Γερηνία* **et Eustath. ad Il. B. p. 231.**

κτεῖνε δὲ Νηλῆος ταλασίφρονος υἱέας ἐσθλοὺς
ἕνδεκα, δωδέκατος δὲ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
ξεῖνος ἐὼν ἐτύχησε παρ' ἱπποδάμοισι Γερήνοις.

et rursus

Νέστωρ οἶος ἄλυξεν ἐν ἀνθεμόεντι Γερήνῳ.

XXXII.

Strabo I, p. 60. Ἡσίοδος δ' ἐν καταλόγῳ φησί·

καὶ κούρην Ἀράβοιο, τὸν Ἑρμάων ἀκάκητα
γείνατο καὶ Θρονίη, κούρη Βήλοιο ἄνακτος.

XXXIII.

Schol. Hesiodi Theogon. v. 142. οἱ δή τοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς ἐναλίγκιοι ἦσαν]. Κράτης ἀντὶ τούτου ἄλλον στίχον παρατίθεται, οἱ δ' ἐξ ἀθανάτων θνητοὶ τράφεν αὐδήεντες. πῶς γὰρ τοὺς αὐτοὺς θεοῖς ἐναλιγκίους λέγει καὶ ἐν τῷ τῶν Λευκιππιδῶν καταλόγῳ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ; **vide de catalogo Leucippidarum, parte catalogi mulierum, annotationem Gaisfordi ad Theog. 142.**

XXXIV.

Athenagoras Legat. p. 134. περὶ δ' Ἀσκληπιοῦ Ἡσίοδος μὲν

πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
χώσατ', ἀπ' Οὐλύμπου δὲ βαλὼν ψολόεντι κεραυνῷ
ἔκτανε Λητοΐδην, φίλον σὺν θυμὸν ὀρίνων.

GAISFORD. Qui ad Schol. Hes. Theog. v. 142. haec ex καταλόγῳ τῶν Λευκιππιδῶν **sumpta putat, de quo Hesiodi ipoëmate illa in annotatione agit. Fort.** Λητοΐδην ἔκτεινε.

XXXV.

Id. eod. l. Ἡσίοδος οὔτε Λήδας οὔτε Νεμέσεως δίδωσι τὴν Ἑλένην, ἀλλὰ θυγατέρα Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος.

XXXVI.

Grammaticus Scuto praemissus p. 92.: Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ' φησὶν αὐτοῦ εἶναι, ἔκ τε τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐκ τοῦ τὸν Ἰόλαον ἐν τῷ καταλόγῳ εὑρίσκειν ἡνιοχοῦντα τῷ Ἡρακλεῖ. Cf. Scut. 77.

XXXVII.

Schol. Pind. Nem. X, 150. Hesiodus Castorem et Pollucem e Iove natos cecinit.

XXXVIII.

Schol. Victor. Il. T. apud Heynium T. VII. p. 806. Κρὴς ὁ Λυκομήδης, ὥς φησιν Ἡσίοδος καταλέγων τοὺς μνηστῆρας Ἑλένης.

XXXIX.

Grammaticus ap. Bachm. Anecd. II. p. 247. πρῶτος Ἡσίοδος παρὰ τῆς Ἑλένης τὸ εἴδωλον παρήγαγε. Nisi Στησίχορος scribendum est.

XL.

Schol. Harl. Odyss. I, 199. a Porsono emendatus: ἡ δὲ ἀπότασις πρὸς Ἡσίοδον λέγοντα τὸν Μάρωνα εἶναι Οἰνοπίωνος τοῦ Διονύσου. Cf. Schol. Ambr. ad Odyss. IX, 198.

XLI.

Porphyrius in Schol. Ven. Il. Ξ. 200. De v. ἀπειρέσιος agens, Σημαίνει δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ εἶδος διαφέροντος καὶ ἄγαν καλοῦ, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ ἐν γυναικῶν καταλόγῳ ἐπὶ τῆς Ἀγήνορος παιδός

Δημοδόκης, τὴν πλεῖστοι ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
μνήστευον, καὶ πολλὰ καὶ ἀγλαὰ δῶρ' ὀνόμηναν
ἴφθιμοι βασιλῆες, ἀπειρέσιον κατὰ εἶδος.

μνήστευον et ὀνόμηναν pro ἐμνήστευον et ὀνόμηνας dedi ex Heynii monitu Il. T. VI. p. 564., qui observat Demodocen eandem esse cum Demonice apud Apollodor. I, 7, 7. GAISF. V. Schol. Ambr. ad Odyss. I, 98., quae habent ἐμνηστεύοντο et ὀνόμηναν.

XLII.

Herodianus περὶ μονήρους λέξεως p. 18. τὰ διὰ τοῦ ανη

ἐκφερόμενα θηλυκὰ μονογενῆ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς πάντα βαρύνεται, πτισάνη, δρεπάνη, σαργάνη, βρυκάνη, τρυπάνη, ἀλλὰ μόνον τὸ μηχανὴ σημειοῦται ὀξυνόμενον. προςέθηκε ὑπὲρ δύο συλλαβὰς διὰ τὸ φανὴ παρ' Ἡσιόδῳ ἐν δευτέρῳ εἰρημένον,

οἱ πρόσθε φανὴν ἔντοσθεν ἔκευθον.

XLIII.

Herodianus περὶ μονήρους λέξεως p. 42. Νοῦθος κύριον. ψόφος ἐν οὔδει. Ἡσίοδος τρίτῳ,

Νοῦθος δὲ ποδῶν ὑπὸ δοῦπος ὀρώρει.

XLIV.

Harpocratio p. 191. Μακροκέφαλοι. Ἀντιφῶν ἐν τῷ περὶ ὁμονοίας. ἔθνος ἐστὶν οὕτω καλούμενον, οὗ καὶ Ἡσίοδος ἐν τρίτῳ καταλόγῳ μέμνηται. Hesiodum Μακροκαρήνους eam gentem vocasse coniicit **Meinekius** ad fragmenta Menandri p. 11. Recte. Nam etiam in Theogonia v. 387. MSS. habent τρικέφαλον pro τρικάρηνον.

XLV.

Grammaticus Scuto Herculis in editionibus veteribus subiectus (p. 92. ed. nostrae) τῆς Ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' καταλόγῳ φέρεται μέχρι στίχων ν' καὶ ς'. Sic S. **Petitus** correxit quod ibi scriptum ν' και σ'. „Ceterum confer annotat. ad fragm. XXXVI. et **Creuzeri** ad Hermannum epistolas p. 222 s." DIND.

XLVI.

Schol. Nicandri Theriac. 15. De Orione: Ἡσίοδος δέ φησιν αὐτὸν ἐξ Ὑέλου τῆς Μίνωος θυγατρὸς εἶναι καὶ Ποσειδῶνος. δοθῆναι δὲ αὐτῷ δωρεὰν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν κυμάτων πορεύεσθαι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. ἐλθόντα δὲ εἰς Χίον πρὸς Οἰνοπίωνα Ἀερόπην τὴν γυναῖκα βιάσασθαι οἰνωθέντα. Οἰνοπίωνα δὲ χαλεπήναντα ἐκτυφλῶσαι αὐτὸν καὶ ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν. ἐλθόντα δὲ εἰς Λῆμνον Ἡφαίστῳ συμμῖξαι· ὃς ἐλεήσας αὐτὸν δίδωσιν αὐτῷ Κηδαλίωνα ἕνα τῶν θεραπόντων, ὃς δὴ ὡδήγησεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς ὁδούς· ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ συμμίξας ἡλίῳ καὶ ὑγιασθεὶς ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν Οἰνοπίωνα· ὁ δὲ Οἰνοπίων ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὑπὸ γῆν ἐκρύπτετο· ἀπελπίσας δὲ τὴν εὕρεσιν ᾤχετο εἰς Κρήτην καὶ ἐκυνηγέτει· καὶ ἐκεῖσε ὁ σκορπίος πεμφθεὶς ὑπὸ Λητοῦς καὶ Ἀρτέμιδος, χολουμένης αὐτῷ ἴσως διὰ τὴν μεγαλαυχίαν, ἔπληξε τὸν Ὠρίωνα, καὶ οὕτως ἀπέθανε. Ex **Hygino** poët. Astr. XXXIV locum corrigas.

XLVII.

Apollod. III, 5, 6. Ἡσίοδος (testatur Nioben habuisse) δέκα μὲν υἱούς, δέκα δὲ θυγατέρας. (Cf. Aelian. V. H. XII, 36.) ibid. III, 14, 4. Ἡσίοδος δὲ αὐτὸν (Ἄδωνιν) Φοίνικος καὶ Ἀλφεσιβοίας λέγει.

XLVIII.

Schol. Sophocl. Trach. 263. διαφωνεῖται δὲ ὁ τῶν Εὐρυτιδῶν ἀριθμός. Ἡσίοδος μὲν γὰρ τέσσαράς φησιν Εὐρύτου καὶ Ἀντιόπης παῖδας, οὕτως·

ἡ δ' ὑποκυσαμένη καλλίζωνος Στρατονίκη
Εὔρυτον ἐν μεγάροισιν ἐγείνατο φίλτατον υἱόν.
τοῦ δ' υἱεῖς ἐγένοντο Δηΐων τε Κλύτιός τε
Τοξεύς τ' ἀντίθεος, ἠδ' Ἴφιτος, ὄζος Ἄρηος·
τοὺς δὲ μεθ' ὁπλοτάτην τέκετο ξανθὴν Ἰόλειαν
Ἀντιόπη κρείουσα Πύλωνος Ναυβολίδαο.

Vs. ultim. in ed. Rom. Ἀντιόχη κ. παλαιὸν γένος Ν. Recentiores adhuc corruptius Αὐβρλίδαο. Restitutio Bentleii est Epist. ad Mill. p. 53., qui ex Ἠοίαις, vel Ἡρωϊκῇ γενεαλογίᾳ locum ductum arbitratur. GAISFORD. A Bentleio dissentit Hermannus ad locum Sophoclis. Idem v. 3. coniicit Μολίων τε Κλυτίος τε, quos nominat Diodor. Sic. IV, 37., ubi Wesseling. Δηΐων maluit. DIND.

XLIX.

Tzetzes Proleg. ad Lycophron. p. 261. Ἡσίοδος αὐτὸς γράψας ἐπιθαλάμια εἰς Πηλέα καὶ Θέτιν·

τρὶς μάκαρ Αἰακίδη καὶ τετράκις, ὄλβιε Πηλεῦ,
ὃς τοῖς δ' ἐν μεγάροις ἱερὸν λέχος εἰςαναβαίνεις.

Interpunctionem correxit Dindorfius; olim Αἰακίδη, καὶ τετράκις ὄλβιε Πηλεῦ. Partem fuisse catalogorum probabile est.

L.

Strabo IX. p. 640 = 674. καὶ δὴ καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ὕστερον ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἡ οἴκησις τῶν Ἀθαμάνων ἐν τῷ Δωτίῳ γενέσθαι πεδίῳ· τοῦτο δέ ἐστι πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης Πεῤῥαιβίας καὶ τῆς Ὄσσης καὶ ἔτι τῆς Βοιβηΐδος λίμνης, ἐν μέσῃ μέν πως τῇ Θετταλίᾳ, λόφοις δὲ ἰδίοις περικλειόμενον· περὶ οὗ Ἡσίοδος οὕτως εἴρηκεν·

Ἢ οἵη Διδύμους ἱεροὺς ναίουσα κολώνους

Δωτίῳ ἐν πεδίῳ πολυβότρυος ἀντ' Ἀμύροιο
νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα παρθένος ἀδμής.

LI.

Etym. MS. Bibl. Paris. allegatum a Ruhnkenio: Ἰλεὺς ὁ Αἴαντος πατὴρ ἐτυμολογεῖται ὑφ' Ἡσιόδου

Ἰλέα, τόν ῥ' ἐφίλησεν ἄναξ Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων,
καί οἱ τοῦτ' ὀνόμηνʼ ὄνομ' ἔμμεναι, οὕνεκα νύμφην
εὑράμενος ἵλεων μίχθη ἐρατῇ φιλότητι
ἤματι τῷ, ὅτε τεῖχος ἐϋδμήτοιο πόληος
ὑψηλὸν ποίησε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων.

v. 3. MS. habebat ὄχθη ἐρατεινὴ φιλότητα. Correxit Ruhnken. ex Eustath. ad Il. p. 650. Cf. Tzetza ad Lycophron. 393.

LII.

Ἡ οἵη Ὑρίῃ Βοιωτίῃ ἔτρεφε κούρην

Schol. Ven. Il. Boeot. 3. De Hyria urbe v. Stephan. Byz. s. v.

LIII.

Ἡ οἵη Ὑρίῃ πυκινόφρων Μηκιονίκη,
ἣ τέκεν Εὔφημον γαιηόχῳ Ἐννοσιγαίῳ
μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι πολυχρύσου Ἀφροδίτης.

Ex μεγάλαις Ἠοίαις laudat Schol. Pind. Pyth. IV, 35.

LIV.

Schol. Soph. ad Trachin. 1174. καὶ Ἑλλοπίαν τὴν Δωδώνην νομίζουσιν εἶναι. τὴν γὰρ χώραν οὕτως Ἡσίοδος ὀνομάζει ἐν Ἠοίαις λέγων οὕτως·

ἔστι τις Ἑλλοπίη, πολυλήϊος ἠδ' εὐλείμων,
ἀφνειὴ μήλοισι καὶ εἰλιπόδεσσι βόεσσιν.
ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύῤῥηνες, πολυβοῦται,
πολλοί, ἀπειρέσιοι, φῦλα θνητῶν ἀνθρώπων.
ἐνθάδε Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται.
τὴν δὲ Ζεὺς ἐφίλησε, καὶ ὃν χρηστήριον εἶναι,
τίμιον ἀνθρώποις, ναῖον δ' ἐν πυθμένι φηγοῦ.
ἔνθεν ἐπιχθόνιοι μαντεύματα πάντα φέρονται.

ὃς δὴ κεῖθι μολὼν θεὸν ἄμβροτον ἐξερεείνῃ,
δῶρα φέρων ἔλθῃσι σὺν οἰωνοῖς ἀγαθοῖσιν.

v. Heyne Hom. T. VII. p. 183, 288. V. 5. ex Strabone VII. p. 505., ubi pro ἔνθα τε scriptum est ἐνθάδε. V. 6. Ruhnk. τὴν δὲ Ζεὺς ἐθέλησεν ἑὸν χρηστήριον εἶναι. V. 7. Valckenaer.: ναῖεν δ' ἐν πυθμένι φηγοῦ. Sed ναῖον est participium, non verbum finitum. Cf. Müller. Archaeol. p. 32. „Eiusdem fagi alibi quoque mentionem fecit Hesiodus apud Strabonem ibid. p. 504 (475.) Δωδώνην φηγόν τε, Πελασγῶν ἕδρανον, ἧκεν. V. 8. Dan. Heinsius pro μαντήϊα sine ulla causa [at μαντεύματα habet Scholiorum ed. Rom. ubi v. 5. ἔνθα sine τε. DIND.] μαντεύματα scripsit. Homer. Od. M. 282. Ὄφρ' ὑμῖν εἴπω μαντήϊα Τειρεσίαο. Sic potius versus castigandus erat: Ἔνθεν ἐπιχθονίοις μαντήϊα πάντα φέρονται. Versus ultimi ob similitudinem comparandi sunt cum Homer. Hymn. in Mercurium 540. Καὶ μὲν ἐμῆς ὀμφῆς ἀπονήσεται, ὅςτις ἂν ἔλθῃ Φωνῇ τ' ἠδὲ ποτῇσι τεληέντων οἰωνῶν. Ὃς δέ κε μαψιλόγοισι πιθήσας οἰωνοῖσι Μαντείην ἐθέλῃσι παρὲκ νόον ἐξερεείνειν Ἡμετέρην, νοέειν δὲ θεῶν πλέον αἰὲν ἐόντων, Φήμ' ἁλίην ὁδὸν εἶσιν, ἐγὼ δέ κε δῶρα δεχοίμην." RUHNKENIUS.

LV.

Schol. Pindar. Pyth. IX, 6.

ἢ οἵη Φθίῃ Χαρίτων ἄπο κάλλος ἔχουσα,
Πηνειοῦ παρ' ὕδωρ καλὴ ναίεσκε Κυρήνη.

Φθίῃ pro Φθίη reponit Ruhnken.

LVI.

Pausan. Boeot. IX, 36, 4. Ὑήττου δὲ ἐποιήσατο μνήμην καὶ ὁ τὰ ἔπη συνθεὶς, ἃς μεγάλας Ἠοίας καλοῦσιν Ἕλληνες·

Ὕηττος δέ Μόλυρον, Ἀρίσβαντος φίλον υἱόν,
κτείνας ἐν μεγάροις εὐνῆς ἕνεχ' ἧς ἀλόχοιο,
οἶκον ἀποπρολιπὼν φεῦγ' Ἄργεος ἱπποβότοιο,
ἷξεν δ' Ὀρχομενὸν Μινύειον· καί μιν ὅγ' ἥρως
δέξατο, καὶ κτεάνων μοῖραν πόρεν, ὡς ἐπιεικές.

LVII.

Pausan. Boeot. IX, 40, 5. Λεβαδέων δὲ ἔχονται Χαιρωνεῖς· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ πόλις καὶ τούτοις Ἄρνη τὸ ἀρχαῖον. θυγατέρα δὲ εἶναι λέγουσιν Αἰόλου τὴν Ἄρνην, ἀπὸ δὲ ταύτης κληθῆναι καὶ ἑτέραν ἐν Θεσσαλίᾳ πόλιν· τὸ δὲ νῦν τοῖς Χαιρωνεῦσιν ὄνομα γεγονέναι ἀπὸ

Χαίρωνος, ὃν Ἀπόλλωνός φασιν εἶναι, μητέρα δὲ αὐτοῦ Θηρὼ τὴν Φύλαντος εἶναι. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ τὰ ἔπη τὰς μεγάλας Ἠοίας ποιήσας·

Φύλας δ' ὤπυιεν κούρην κλειτοῦ Ἰολάου,
Λειπεφίλην· ἣν δ' εἶδος Ὀλυμπιάδεσσιν ὁμοίη,
Ἱππότην δέ οἱ υἱὸν ἐνὶ μεγάροισιν ἔτικτεν,
Θηρώ τ' εὐειδῆ ἰκέλην φαέεσσι σελήνης.
Θηρὼ δ' Ἀπόλλωνος ἐν ἀγκοίνῃσι πεσοῦσα
γείνατο Χαίρωνος κρατερὸν μένος ἱπποδάμοιο.

V. 2. Kuhnius coniicit Δηΐφίλην, illud Λειπεφίλην e nota librarii λείπει male intellecta promanasse arbitratus. Codex Mosquensis apud Facium λειπεφιλήνῃ, omissis ἣν δ' et ὁμοίη: Paris. κειπεφιλήνην εἶδος, al. λεῖπε φιληνῆ ει —. Mox Sylburgius et Kuhnius ἢ δέ οἱ Ἱπποτέ' υἱόν. Ἱππότην quod deerat editis, e MS. Mosquensi dedit Facius. GAISF. Ἱππότεα Boiss.

LVIII.

Hygin. poët. astr. XX. p. 465. Stav. Aries. Hic existimatur esse, qui Phrixum transtulise et Hellen dictus est per Hellespontum, quem Hesiodus et Pherecydes ait habuisse auream pellem.

LIX.

Schol. Apollon. IV, 284. Ἡσίοδος δέ φησι διὰ Φάσιδος αὐτοὺς (τοὺς Ἀργοναύτας) πεπλευκέναι.

LX.

Schol. Apoll. IV, 259. Ἡσίοδος δὲ καὶ Πίνδαρος καὶ Ἀντίμαχος διὰ τοῦ Ὠκεανοῦ φασιν ἐλθεῖν αὐτοὺς (τ. Ἀργοναύτας) εἰς Λιβύην, καὶ βαστάσαντας τὴν Ἀργὼ εἰς τὸ ἡμέτερον πέλαγος γενέσθαι.

LXI.

Schol. Apoll. II, 178. ὡς δὲ Ἡσίοδός φησιν Φοίνικος τοῦ Ἀγήνορος καὶ Κασσιεπείας [υἱὸς ἦν Φινεύς].

LXII.

Schol. Apoll. II, 181. πεπηρῶσθαι δὲ Φινέα φησὶν Ἡσίοδος ἐν μεγάλαις Ἠοίαις, ὅτι Φρίξῳ τὴν εἰς Σκυθίαν ὁδὸν ἐμήνυσεν, ἐν δὲ τῷ γ' καταλόγῳ, ἐπειδὴ τὸν μακρὸν χρόνον τῆς ὄψεως προέκρινεν.

LXIII.

Schol. Apoll. I, 482. Ἡσίοδος δὲ Ἀλωέως καὶ Ἰφιμεδείας κατ' ἐπίκλησιν, ταῖς δὲ ἀληθείαις Ποσειδῶνος καὶ Ἰφιμεδείας αὐτοὺς

[λέγει τοὺς Ἀλωΐδας] καὶ Ἄλον πόλιν Αἰτωλίας ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἐκτίσθαι.

LXIV.

Schol. Apoll. IV, 57. Ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις λέγεται τὸν Ἐνδυμίωνα ἀνενεχθῆναι ὑπὸ Διὸς εἰς οὐρανόν· ἐρασθέντα δὲ Ἥρας παραλογισθῆναι διὰ τὸν ἔρωτα εἰδώλῳ νεφέλης καὶ ἐκβληθέντα κατελθεῖν εἰς ᾅδου.

LXV.

Schol. Apoll. II, 1123. Ἀκουσίλαος δὲ καὶ Ἡσίοδος ἐν ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις φασὶν ἐξ Ἰοφώσσης τῆς Αἰήτου [παῖδας γεγονέναι Φρίξῳ] καὶ οὗτος μέν φησιν αὐτοὺς τέσσαρας Ἄργον, Φρόντιν, Μέλανα, Κυτίσωρον.

LXVI.

Schol. Apoll. IV, 828. Ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις Φόρβαντος καὶ Ἑκάτης ἡ Σκύλλα.

LXVII.

Schol. Pind. ad Nem. III, 21. περὶ τῶν Μυρμιδόνων Ἡσίοδος μὲν οὕτως φησίν·

ἡ δ' ὑποκυσαμένη τέκεν Αἰακὸν ἱππιοχάρμην.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβης πολυηράτου ἵκετο μέτρον,
μοῦνος ἐὼν ἤσχαλλε. πατὴρ δ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
ὅσσοι ἔσαν μύρμηκες ἐπηράτου ἔνδοθι νήσου,
τοὺς ἄνδρας ποίησε βαθυζώνους τε γυναῖκας.
οἳ δή τοι πρῶτον ζεῦξαν νέας ἀμφιελίσσας.

Idem fragmentum habet Tzetzes ad Lycophr. 176. ex Heroica Genealogia sumptum dicens. Postrema pars uno versu auctior est apud eundem Pindari Schol. ad Ol. VIII, 27.

οἳ δή τοι πρῶτον — νέας ἀμφιελίσσας.
πρῶτοι δ' ἱστία θέσσαν, νεὼς πτερὰ ποντοπόροιο.

Hinc v. 6. restitue πρῶτοι τεῦξαν pro πρῶτον ζεῦξαν. Nam qui primus navem invenit, ante eam conficit quam cingit. V. 7. metrum necessariam facit Heinsii correctionem θέντο. RUHNKENIUS. V. 6. scr. οἱ δ' ἤτοι. DIND. Pertinet ad Cyrenen nympham. V. 7. Boiss. ἱστία νεὼς θέσσαν, quo se metrum restituisse putat facilius.

LXVIII.

Athenaeus X. p. 428. C. διὸ καὶ Ἡσίοδος ἐν ταῖς Ἠοίαις εἶπεν·

οἷα Διώνυσος δῶκ᾽ ἀνδράσι χάρμα καὶ ἔχθος; =ρ.12)
ὅςτις ἄδην πίνει, οἶνος δέ οἱ ἔπλετο μάργος,
σύν τε πόδας χεῖράς τε δέει γλῶσσάν τε νόον τε
δεσμοῖς ἀφράστοισι· φιλεῖ δέ ἑ μαλθακὸς ὕπνος.

V. 1. scribe χάρμα καὶ ἄχθος, ut est in Aspid. 400., ubi hic versus repetitur. Idem VIII. p. 364. B. quaedam profert, ἅπερ πάντα ἐκ τῶν εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένων μεγάλων Ἠοίων, καὶ μεγάλων Ἔργων παρῴδηται, ubi posterius μεγάλων temere repetitum expunge. Nec debebat hic librarii error in fraudem induxisse Langbaenium ad Longin. p. 57. Nam Ἠοῖαι μεγάλαι dicuntur, non Ἔργα μεγάλα. RUHNK.

LXIX.

Anonymi ad Aristot. Eth. Nicom. III. p. 43. r. καὶ ὅτι πόνηρος ἐπὶ τοῦ ἐπιπόνου τάττεται καὶ δυςτυχοῦς, ἱκανὸς Ἡσίοδος παραστῆσαι ἐν ταῖς μεγάλαις, ἐν αἷς τὴν Ἀλκμήνην ποιῶν πρὸς τὸν Ἡρακλέα λέγουσαν·

ὦ τέκνον, ἦ μάλα δή σε πονηρότατον καὶ ἄριστον
Ζεὺς ἐτέκνωσε πατήρ.

ubi lege: ἐν ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις τὴν Ἀλκμήνην ποιῶν etc. RUHNKENIUS. Subiungit Aspasius καὶ πάλιν·

τέκνον ἐμὸν αἱ (del.) Μοῖραί σε πονηρότατον καὶ ἄριστον.

Monui ad Hephaest. p. 97. I. B. Felicianum, qui hos in Aristotelis Ethica Commentarios latine reddidit, exemplar ab Aldino diversum evolvisse, quod ex versione huius loci satis quoque manifestum est: Quod verbum apud Hesiodum quoque in hac significatione usurpatur cum in scuti fabrica Alcmenam etc. v. ad Theognid. 147. GAISFORD. Videtur Felicianus memoriter male correxisse Aristotelis commentatores.

LXX.

Schol. Arati Phaen. 172. Ἡσίοδος δέ φησι περὶ αὐτῶν (sc. Ὑάδων)

Νύμφαι χαρίτεσσιν ὁμοῖαι,
Φαισύλη ἠδὲ Κορωνὶς ἐϋστέφανός τε Κλέεια
Φαιώ θ᾽ ἱμερόεσσα καὶ Εὐδώρη τανύπεπλος,
ἃς Ὑάδας καλέουσιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ᾽ ἀνθρώπων.

Cf. ad v. 255. Tzetzes Chil. XII, 171.

LXXI.

Tzetzes ad Lycophr. 344. Ὁ Αὐτόλυκος κλεπτοσύνῃ πάντας ὑπερέβαλε, ὥς φησι καὶ Ἡσίοδος·

πάντα γὰρ ὅσσα λάβεσκεν ἀΐδελα πάντα τίθεσκε.

Hoc scholion descriptum est ab Eudocia in Violeto p. 375. (394. Sed ibi mendose scribitur: πάντα γὰρ ὅσσα λάβεσκεν, ἀΐδηλα τέθνησκε. Veram lectionem conservavit Etymol. M. p. 21. 26.

ὅ ττι κε χερσὶ λάβεσκεν, ἀείδελα πάντα τίθεσκεν.

RUHNKENIUS. Vera lectio est apud Tzetzam, l. ἀείδελα.

LXXII.

Eustath. Il. p. 350. antep. Πολυδίψιον δὲ τὸ Ἄργος καλεῖ ἢ ὡς πάνυ ποθούμενον Ἕλλησιν, ἢ ὅτι μυθεύεται ἄνυδρόν ποτε εἶναι. ὕστερον μέντοι εὔυδρον γενέσθαι, Ποσειδῶνος ἀναῤῥήξαντος τὰς ἐν Λέρνῃ πηγὰς διὰ τὸν τῆς Ἀμυμώνης ἔρωτα (Apollod. II. c. i. p. 121.), ἐξ ἧς καὶ Ἀμυμώνια ἐν Ἄργει ὕδατα (Schol. Euripid. Phoen. 195.), ἢ καὶ ἀπὸ τῶν Δαναΐδων, αἳ παραγενόμεναι ἐξ Αἰγύπτου φρεωρυχίαν ἐδίδαξαν, ὡς Ἡσίοδος·

Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναὸς ποίησεν ἔνυδρον.

Eundem versum in paucis discrepantem, sed celato auctoris nomine, laudat Strabo VIII. p. 539 = 570. τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐυδρεῖν· αὐτὴν δὲ τὴν πόλιν ἐν ἀνύδρῳ χωρίῳ κεῖσθαι· φρεάτων δ᾽ εὐπορεῖν, ἃ ταῖς Δαναΐσιν ἀνάπτουσιν, ὡς ἐκείνων ἐξευρουσῶν· ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ ἔπος εἰπεῖν τοῦτο·

Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναοὶ θέσαν Ἄργος ἔνυδρον.

Hesychius: Δίψιον Ἄργος· Ἡσίοδος μὲν τὸ ἄνυδρον. In quo loco vide an frustra Ruhnkenius praef. T. II. p. VIII. reposuerit Ἡλιόδωρος. GAISFORD.

LXXIII.

Servius ad Virg. Georg. I, 14. Aristaeum invocat, i. e. Apollinis et Cyrenes filium, quem Hesiodus dicit Apollinem pastoralem.

LXXIV.

Schol. Ven. ψ. 638. Ἄκτορος υἱοὺς — Ἀρίσταρχος διδύμους ἀκούει· οὐχ οὕτως, ὡς ἡμεῖς ἐν τῇ συνηθείᾳ νοοῦμεν, οἷοι ἦσαν καὶ οἱ Διόσκουροι, ἀλλὰ τοὺς διφυεῖς δύο ἔχοντας σώματα, Ἡσιόδῳ μάρτυρι χρώμενος, καὶ τοὺς συμπεφυκότας ἀλλήλοις. Vide Heynium ad Apollod. II, 7, 2.

LXXV.

Schol. Ven. Il. B. Catal. 271. ἀλλά φασιν εἰς ἰδιότητα τοῦ Ἀχιλλέως βεβαρυτονῆσθαι τὸ ποδώκης, παρὰ γοῦν Ἡσιόδῳ ἀνεγνώκασι

ποδώκης δῖ' Ἀταλάντη.

LXXVI.

Apollod. III, 9, 8. Ἡσίοδος δὲ καί τινες ἕτεροι τὴν Ἀταλάντην οὐκ Ἰάσου, ἀλλὰ Σχοινέως εἶπον.

LXXVII.

Schol. Ambr. Hom. Od. VII, 54. Ἡσίοδος δὲ ἀδελφὴν Ἀλκινόου τὴν Ἀρήτην ὑπέλαβεν.

LXXVIII.

Philemo v. εὐφυής et Favorinus p. 781. 20. καὶ τοῖς θηλυκοῖς ὀνόμασιν ἀρσενικὰ συντάττουσιν ἐπίθετα, ὡς παρ' Ὁμήρῳ κλυτὸς Ἱπποδάμεια καὶ θερμὸς ἀϋτμὴ καὶ ἁλὸς πολιοῖο, καὶ παρ' Ἡσιόδῳ

δαϊζομένους πόληος.

F. δαϊζομένοιο.

LXXIX.

Grammaticus in Bekkeri Anecdotis p. 1183. ὁ Θόας, τοῦ Θόα, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ·

ἡ δὲ Θόαν τέκεν υἱόν.

LXXX.

Tzetzes Exeges. in Iliad. p. 68. 20. ὁ Ἀγαμέμνων, ὁμοίως δὲ καὶ Μενέλαος καθ' Ἡσίοδον καὶ Αἰσχύλον Πλεισθένους υἱοῦ Ἀτρέως παῖδες νομίζονται, κατὰ δὲ τὸν ποιητὴν καὶ πάντας ἁπλῶς Ἀτρέως αὐτοῦ. — Ἀτρέως δὲ καὶ Ἀερόπης κατὰ μὲν τὸν ποιητὴν καὶ πάντας ἁπλῶς Ἀγαμέμνων, Μενέλαος καὶ Ἀναξιβία ἡ μήτηρ Πυλάδου· κατὰ δὲ Ἡσίοδον καὶ Αἰσχύλον καὶ ἄλλους τινὰς Ἀτρέως καὶ Ἀερόπης Πλεισθένης. Πλεισθένους δὲ καὶ Κλεόλλας τῆς Δίαντος Ἀγαμέμνων, Μενέλαος καὶ Ἀναξιβία. νέου δὲ τοῦ Πλεισθένους τελευτήσαντος ὑπὸ τοῦ πάππου αὐτῶν ἀνατραφέντες Ἀτρέως Ἀτρεῖδαι πολλοῖς ἐνομίζοντο.

LXXXI.

Hesychius: Ἐπ' Εὐρυγύῃ ἀγών. Μελησαγόρας τὸν Ἀνδρόγεων Εὐρυγύην εἰρῆσθαί φησι τὸν Μίνωος, ἐφ' ᾧ ἀγῶνα τίθεσθαι ἐπιτάφιον Ἀθήνησιν ἐν τῷ Κεραμεικῷ· καὶ Ἡσίοδος

Εὐρυγύης δ' ἔτι κοῦρος Ἀθηναίων ἱεράων.

Heinsius hoc fragmentum frustra ex Athenaeo laudat. RUHNK.

LXXXII.

Forte de eodem Androgeo capiendus est alter Hesiodi locus apud Ammonium v. Ὄρθρος· καὶ Ἡσίοδος, τελευτῆσαί τινα·

Πρωῒ μάλ' ἠΐθεον.

RUHNKENIUS.

LXXXIII.

Suidas et Zonaras in Ἐπιάλτην. Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος καὶ οἱ Ἀττικοὶ τὸν δαίμονα, διὰ δὲ τοῦ φ τὸν ἄνδρα Ἐφιάλτην, καὶ ῥιγοπύρετον λεγόμενον.

LXXXIV.

Schol. Eurip. Alcest. 1. ἡ διὰ στόματος καὶ δημώδης ἱστορία περὶ τῆς Ἀπόλλωνος θητείας παρ' Ἀδμήτῳ αὕτη ἐστὶν, ᾗ κέχρηται νῦν Εὐριπίδης. οὕτω δέ φησι καὶ Ἡσίοδος.

LXXXV.

Schol. Pindari Nem. IV, 95. memorata Daedali et Acasti historia, ταῦτα δὲ ἱστοροῦσι πολλοὶ μὲν, ἀτὰρ δὴ καὶ Ἡσίοδος, λέγων οὕτως·

ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή,
αὐτὸν μὲν σχέσθαι, κρύψαι δ' ἀδόκητα μάχαιραν
καλήν, ἥν οἱ ἔτευξε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
ὡς τὴν μαστεύων οἶος κατὰ Πήλιον αἰπὺ
αἶψ' ὑπὸ Κενταύροισιν ὀρεσκῴοισι δαμείη.

LXXXVI.

Schol. Pindari Nem. III, 92. ὅτι δὲ ἐτράφη παρὰ τῷ Χείρωνι ὁ Ἰάσων Ἡσίοδός φησιν·

Αἴσων, ὃς τέκεθ' υἱὸν Ἰήσονα, ποιμένα λαῶν,
ὃν Χείρων θρέψεν ἐνὶ Πηλίῳ ὑλήεντι.

scr. ὃν Χείρων ἔθρεψ' ἐνὶ Π.

LXXXVII.

Plut. Thes. c. 16. Καὶ γὰρ ὁ Μίνως ἀεὶ διετέλει κακῶς ἀκούων ἐν τοῖς Ἀττικοῖς θεάτροις. καὶ οὔτε Ἡσίοδος αὐτὸν ὤνησε, βασιλεύτατον — προσαγορεύσας.

LXXXVIII.

Plutarchus Thes. c. 20. ἀπολειφθῆναι δὲ τὴν Ἀριάδνην, τοῦ Θησέως ἐρῶντος ἑτέρας·

δεινὸς γάρ μιν ἔτειρεν ἔρως Πανοπηΐδος Αἴγλης.

Τριοῦτο γὰρ τὸ ἔπος ἐκ τῶν Ἡσιόδου Πεισίστρατον ἐξελεῖν φησιν Ἡρέας ὁ Μεγαρεύς.

LXXXIX.

Athenaeus XIII. p. 557. Ἡσίοδος δέ φησιν Θησέα νομίμως γῆμαι καὶ Ἵππην καὶ Αἴγλην, δι' ἣν καὶ τοὺς πρὸς Ἀριάδνην ὅρκους παρέβη, ὥς φησι Κέρκωψ.

XC.

Schol. Pindari Pyth. III, 14. Ἐν δὲ τοῖς εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένοις ἔπεσι φέρεται ταῦτα περὶ τῆς Κορωνίδος·

τῷ μὲν ἄρ' ἦλθε κόραξ, φράσσεν δ' ἄρα ἔργ' ἀΐδηλα
Φοίβῳ ἀκερσεκόμῃ, ὅτ' ἄρ' Ἴσχυς ἔγημε Κορωνὶν
Ειλατίδης, Φλεγύαο διογνήτοιο θύγατρα.

Idem ad v. 48. τὸν δὲ περὶ τὸν κόρακα μῦθόν φασι καὶ Ἡσίοδον μνημονεύοντα λέγειν οὕτω·

τῶν μὲν ἄρ' ἄγγελος ἦλθε κόραξ ἱερῆς ἀπὸ δαιτὸς
Πυθὼ ἐς ἠγαθέην, καί ῥ' ἔφρασεν ἔργ' ἀΐδηλα
Φοίβῳ ἀκερσεκόμῃ, ὅτι Ἴσχυς γῆμε Κορωνὶν
Ειλατίδης, Φ. δ. θ.

XCI.

Schol. Pindari ad Ol. X, 46. τὴν πόλιν δὲ καλεῖσθαί φασι Φύκτεον ἀπό τινος Φυκτέως, οὗ μέμνηται καὶ Ἡσίοδος οὕτω·

τὴν Ἀμαρυγκείδης Ἱππόστρατος, ὄζος Ἄρηος,
Φυκτέως ἀγλαὸς υἱός, Ἐπειῶν ὄρχαμος ἀνδρῶν.

Apollod. I, 8. Ἡσίοδος δὲ (Periboeam) ἐξ Ὠλένου τῆς Ἀχαΐας, ἐφθαρμένην ὑπὸ Ἱπποστράτου τοῦ Ἀμαρυγκέως, Ἱππόνουν τὸν πατέρα πέμψαι πρὸς Οἰνέα πόῤῥω τῆς Ἑλλάδος ὄντα, ἐντειλάμενον ἀποκτεῖναι. Periboea cum Oleni habitarit, forte ad eam referendum est fragmentum apud Strabonem VIII. p. 526. RUHNKENIUS. v. infra.

XCII.

Schol. Ven. Il. XXIII, 638. περιζώματα γὰρ ἕως ποδῶν διήκοντα ἐφόρουν πρὸς τὸ μὴ εὐκόλως πλήττεσθαι, ὕστερον δὲ Ἀθήνησί τινων ἀγωνιζομένων, ἄρχοντος Ἱππομένους, συνέβη ἕνα αὐτῶν πεσόντα πρὸς τὸ ἐμποδισθῆναι ὑπὸ τοῦ περιζώματος τελευτῆσαι.

ὅθεν ἐθεσπίσθη γυμνοὺς ἀγωνίζεσθαι μέχρι τοῦ νῦν· διὸ καὶ οἱ τόποι ἐν οἷς ἔκποτε ἐπονοῦντο γυμνάσια καλοῦνται. πρότερος οὖν Ἡσίοδος γυμνοὺς ἐξάγων ἀγωνιστάς. V. Boeckh. Corp. Inscr. I. p. 554.

XCIII.

Schol. Pindar. Ol. VII, 42. (p. 166. Boeckh.) Ὅμηρος ταύτην Ἀστυόχην φησίν, οὐκ Ἀστυδάμειαν — καὶ Ἡσίοδος δὲ Ἀστυδάμειαν αὐτὴν φησι.

XCIV.

Strabo X. p. 687. Ἡσίοδος μὲν γὰρ Ἑκαταίου καὶ τῆς Φορωνέως θυγατρὸς πέντε γενέσθαι θυγατέρας φησίν

ἐξ ὧν οὔρειαι Νύμφαι θεαὶ ἐξεγένοντο,
καὶ γένος οὐτιδανῶν Σατύρων καὶ ἀμηχανοεργῶν,
Κουρῆτές τε θεοί, φιλοπαίγμονες, ὀρχηστῆρες.

Libri Strabonis ὄρειαι — ἐγένοντο.

XCV.

Schol. Pindari Olymp. X, 83. ἔνιοι δὲ γράφουσι Σῆρος Ἁλιῤῥοθίου, οὗ μέμνηται Ἡσίοδος·

ἤτοι ὁ μὲν Σῆρον καὶ Ἀλάζυγον υἱέας ἐσθλούς.

ἦν δὲ ὁ Σῆρος τοῦ Ἁλιῤῥοθίου τοῦ Περιήρους καὶ Ἀλκυόνης.

XCVI.

Schol. Soph. Electr. 539. συμφωνεῖ τῷ Ἡσιόδῳ λέγοντι

ἣ τέκεθ' Ἑρμιόνην δουρικλειτῷ Μενελάῳ·
ὁπλότατον δ' ἔτεκεν Νικόστρατον, ὄζον Ἄρηος.

XCVII.

Οὐρανίη δ' ἄρ' ἔτικτε Λίνον πολυήρατον υἱόν,
ὃν δὴ ὅσοι βροτοί εἰσιν ἀοιδοὶ καὶ κιθαρισταὶ
πάντες μὲν θρηνοῦσιν ἐν εἰλαπίναις τε χοροῖς τε,
ἀρχόμενοι δὲ Λίνον καὶ λήγοντες καλέουσιν.

Eustath. Il. p. 1222, 48.

XCVIII.

Λίνον κιθαριστήν,
Παντοίας σοφίας δεδαηκότα.

Clemens Alexandr. Strom. I. p. 330.

XCIX.

Herodianus περὶ μονήρους λέξεως p. 11. Φέλλος τὸ κύριον. Ἡσίοδος.

Φέλλον ἐϋμμελίην τέκε τῇ Μελιβοίᾳ.

Scribendum esse videtur τέκε τηλεκλυτῇ Μελιβοίῃ.

C.

Apollod. II, 1. Ἡσίοδος δὲ τὸν Πελασγὸν αὐτόχθονά φησι.

CI.

Υἱεῖς ἐξ ἐγένοντο Λυκάονος ἀντιθέοιο,
ὅν ποτε τίκτε Πελασγός.

Strabo V. p. 818.

CII.

Hygin. poët. astr. p. 419. Munck. Arcton Hesiodus ait esse Callisto nomine Lycaonis filiam, eius qui in Arcadia regnavit; eamque studio venationis inductam ad Dianam se applicuisse: a qua non mediocriter esse dilectam propter utriusque consimilem naturam. Postea autem ab Iove compressam veritam Dianae suam dicere eventum, quod diutius celare non potuit; nam iam utero ingravescente prope diem partus in flumine corpus exercitatione defessum quum recrearet, a Diana cognita est non conservasse virginitatem: cui dea pro magnitudine suspicionis non minorem retribuit poenam: erepta enim facie virginali in ursae speciem est conversa, quae Graece ἄρκτος appellatur. In ea figura corporis Arcada procreavit.

CIII.

Τηλεμάχῳ δ' ἄρ' ἔτικτεν ἐΰζωνος Πολυκάστη,
Νέστορος ὁπλοτάτη κούρη Νηληϊάδαο,
Περσέπολιν, μιχθεῖσα διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.

Eustath. Od. p. 1796.

CIV.

Schol. Ambr. Hom. Od. IV, 231. διαφέρει ὁ Παιήων Ἀπόλλωνος, ὡς καὶ Ἡσίοδος μαρτυρεῖ

Εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ὑπὲκ θανάτοιο σαώσει
ἢ αὐτὸς Παιών, ὃς πάντα τε φάρμακα οἶδεν.

V. 2. scribe ἢ καὶ Παιήων.

Eustath. ad Od. Δ. p. 1494. v. 11. Paeonem ab Apolline diversum esse καὶ Ἡσίοδος δηλοῖ, Εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ἐκ θανάτου σαώσει ἢ Παιήων ὃς πάντων φάρμακα οἶδε. In ed. Paris.

parvi Scholiastae legitur ὑπεκθανάτοιο σάωσεν ἢ αὐτὸς παιήων, ὃς πάντων φάρμακα εἶδεν· ex quibus inter se comparatis sponte nascitur haec emendatio: *Εἰ μὴ Α. Φοῖβος ὑπὲκ θανάτοιο σαώσῃ Ἢ Παιήων ὃς περὶ πάντων φ. εἰδώς.* Paullo aliter Barnesius ad Od. Δ. 232. HEMSTERH. Non tantum paullo aliter, sed etiam paullo melius Hemsterhusio certe Hesiodi versus correxit Barnesius. Sed omnium optima haud dubie est librorum scriptura, modo οἶδεν ex Eustathio recipiatur. Ceterum in aliis scholiorum libris ὃς πάντα τε vel γε φάρμακα scriptum. DIND.

CV.

Schol. Pindari Pyth. IV, 181. Ἡσίοδος Ναΐδα φησὶ τὸν Χείρωνα γῆμαι.

CVI.

Plutarch. de Oracul. defectu. 11. T. II. p. 415. C. ὁ δὲ Ἡσίοδος οἴεται καὶ περιόδοις τισὶ χρόνων γίνεσθαι τοῖς δαίμοσι τὰς τελευτάς· λέγει γὰρ ἐν τῷ τῆς Ναΐδος προςώπῳ, καὶ τὸν χρόνον αἰνιττόμενος·

ἐννέα τοι ζώει γενεὰς λακέρυζα κορώνη
ἀνδρῶν ἡβώντων· ἔλαφος δέ τε τετρακόρωνος·
τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκεται· αὐτὰρ ὁ φοῖνιξ
ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δ' ἡμεῖς τοὺς φοίνικας·
νύμφαι ἐϋπλόκαμοι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

Huc pertinere videtur Hesiodi ἐκπύρωσις ap. **Plut.** de def. or. 11. 12.

CVII.

Hygin. fab. 154. Phaëthon Hesiodi. Phaëthon Clymenis Solis filii et Meropes nymphae filius, quam Oceanitidem accepimus, quum indicio patris avum Solem cognovisset, impetratis curribus male usus est. Nam quum esset propius terram vectus, vicino igni omnia conflagrarunt et fulmine ictus in vicinum Padum cecidit. Hic amnis a Graecis Eridanus dicitur, quem Pherecydes primus vocavit. Indi autem, quod calore vicini ignis sanguis in atrum colorem versus est, nigri sunt facti. Sorores autem Phaëthontis, dum interitum deflent fratris, in arbores sunt populos versae. Harum lacrimae, ut Hesiodus indicat, in electrum sunt duratae: Heliades tamen nominantur. Sunt autem Merope, Helie, Aegle, Lampetie, Phoebe, Aetherie, Dioxippe. Cygnus autem rex Liguriae, qui fuit Phaëthonti propinquus, dum deflet propinquum, in cygnum conversus est. Is quoque moriens flebile canit. Cf. **Lactant.** Pl. narr. fab. II, III. V. **Pausan.** Attic. 3. Cf. fragm. CLVI,

ΜΕΛΑΜΠΟΔΙΑ.

CVIII.

Strabo XIV. p. 921. *Λέγεται δὲ Κάλχας ὁ μάντις μετ' Ἀμφιλόχου τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον πεζῇ δεῦρο ἀφικέσθαι· περιτυχὼν δ' ἑαυτοῦ κρείττονι μάντει κατὰ τὴν Κλάρον, Μόψῳ τῷ Μαντοῦς τῆς Τειρεσίου θυγατρός, διὰ λύπην ἀποθανεῖν. Ἡσίοδος μὲν οὖν οὕτω πως διασκευάζει τὸν μῦθον· προτεῖναι γάρ τι τοιοῦτο τῷ Μόψῳ τὸν Κάλχαντα·*

Θαῦμά μ' ἔχει κατὰ θυμὸν ἐρινεὸς ὅσσον ὀλύνθων
οὗτος ἔχει, μικρός περ ἐών· εἴποις ἂν ἀριθμόν;

τὸν δ' ἀποκρίνασθαι·

Μύριοί εἰσιν ἀριθμόν, ἀτὰρ μέτρον γε μέδιμνος·
εἷς δὲ περισσεύει, τὸν ἐπελθέμεν οὔ κε δύναιο.
ὣς φάτο· καί σφιν ἀριθμὸς ἐτήτυμος εἴδετο μέτρου·
καὶ τότε δὴ Κάλχανθ' ὕπνος θανάτοιο κάλυψε.

V. 1. admisi Xylandri correctionem *ὅσσον ὀλύνθων* pro vulgat. *ὅσσους ὀλύνθους.* Deinde v. 4. dedi *οὐχὶ δύναι' ἂν* pro *οὐκ ἂν δύναιο*, vel ut MSS. quidam *οὐκ ἐδύναο.* GAISFORD. *οὔ κε δύναιο* Meinekius comment. de Euphorione p. 101. L. DIND. *ὅσσους ἐρινειὸς ὀλύνθους* Boiss.

CIX.

Athenaeus II. p. 47. F. *Οὐ χαίρει τῷ πόματι ἐκ πρώτης ἐθισθεὶς ἀνατροφῆς ὑδροποτεῖν.*

Ἡδὺ γάρ ἐστ' ἐν δαιτὶ καὶ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ
τέρπεσθαι μύθοισιν, ἐπὴν δαιτὸς κορέσωνται.

Ἡσίοδος ἐν Μελαμποδίᾳ φησί. GAISFORD. Ab libris Athenaei *γὰρ* non agnoscitur. Ceterum post hoc fragmentum aut nullo aut exiguo intervallo sequutum esse fragm. CX. putat Buttmannus Lexilogo I. p. 127. DIND.

CX.

Clemens Alex. Strom. VI. p. 751. *Ἡσίοδός τε ἐπὶ τοῦ Μελάμποδος ποιεῖ*

ἡδὺ δὲ καὶ τὸ πυθέσθαι ὅσα θνητοῖσιν ἔδειμαν
ἀθάνατοι, δειλῶν τε καὶ ἐσθλῶν τέκμαρ ἐναργές.

καὶ τὰ ἑξῆς, παρὰ Μουσαίου λαβὼν τοῦ ποιητοῦ κατὰ λέξιν.

CXI.

Tzetzes ad Lycophron. 682. *τὸν Τειρεσίαν λέγει, ἐπειδή φασιν αὐτὸν ζ' γενεὰς ζῆσαι, ἄλλοι δὲ θ'. ἀπὸ γὰρ Κάδμου ἦν, καὶ κατώτερον Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους, ὥς φησι καὶ ἡ τῆς Μελαμποδίας ποίησις, παρεισάγει γὰρ τὸν Τειρεσίαν λέγοντα·*

Ζεῦ πάτερ, εἴθε μοι εἴθ' ἧσσωμ' αἰῶνα βίοιο
ὤφειλες δοῦναι, καὶ ἴσα μήδεα ἴδμεν
θνητοῖς ἀνθρώποις· νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισας,
ὅς γέ με μακρὸν ἔθηκας ἔχειν αἰῶνα βίοιο,
ἑπτά μ' ἔτι ζώειν γενεὰς μερόπων ἀνθρώπων.

Qui locus in prioribus valde depravatus codicum meliorum auxilio olim fortasse redintegrabitur. RUHNK. *Εἴθε μοι εὖθ' ἧσσω . . . α. β. ὤφελλες δοῦναι . . . φρεσὶ μήδεα ἴδμεν* **Tzetzes Schol. Exeg. Il. p. 149. Scribendum videtur —** *εἴθ' ἧσσω αἰῶνα βίοιο Ὤφειλες δοῦναι ἢ καὶ ἴσα μήδεα ἴδμεν θν. ἀνθ.* **Pro** *ἑπτά μ'* **scribe** *ἑπτὰ δ'*.

CXII.

Ibidem paullo post: *περὶ δὲ τοῦ Διὸς καὶ Ἥρας παρὰ Τειρεσίου ἕνεκα τῆς λαγνείας κρίσεως, καὶ ἡ τῆς Μελαμποδίας ποίησις, ὡς ἀπὸ τοῦ Τειρεσίου φησίν.*

οἵην μὲν μοῖραν δέκα μοιρῶν τέρπεται ἀνήρ,
τὰς δέκα δ' ἐμπίμπλησι γυνὴ τέρπουσα νόημα.

Hi duo versus leguntur etiam apud Apollod. III, 6., ubi Heynius „manifestum fit legendum esse *ἐννέα δ' ἐμπ.* **nam e decem partibus una detracta supersunt novem.“ GAISFORD. Minime verum vidit Heynius. Stat antiqua lectio.**

CXIII.

Athenaeus XI. p. 498. A. *Ἡσίοδος δ' ἐν τῷ δευτέρῳ Μελαμποδίας σὺν τῷ π σκύπφον λέγει·*

**τῷ δὲ Μάρης θοὸς ἄγγελος ἦλθε δι' οἴκου,*
πλήσας δ' ἀργύρεον σκύπφον φέρε, δῶκε δ' ἄνακτι.

καὶ πάλιν·

καὶ τότε μάντις μὲν δεσμὸν βοὸς αἴνυτο χερσίν,
Ἴφικλος δ' ἐπὶ νῶτ' ἐπεμαίετο· τῷ δ' ἐπ' ὄπισθεν
σκύπφον ἔχων ἑτέρῃ, ἑτέρῃ δὲ σκῆπτρον ἀείρας,
ἔστειχεν Φύλακος, καὶ ἐνὶ δμώεσσιν ἔειπεν.

V. 3. *βοὸς* **correctio est Hemsterhusii ad Hesych. v.** *ἐπιμαίε-*

σθαι. edd. βιοῦ. MS. Ven. βιός. V. ult. MSS. dederunt ἔστειχεν, edd. ἔστειλεν. RUHNK.

CXIV.

Clemens Alexandr. Strom. V. p. 727. ἀλλὰ καὶ Ἡσίοδος, δι' ὧν γράφει συνάδει τοῖς προειρημένοις·

Μάντις δ' οὐδείς ἐστιν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
ὅςτις ἂν εἰδείη Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.

Videtur et hoc quoque fragmentum ad Melampodiam pertinere.

ΧΕΙΡΩΝΟΣ ΥΠΟΘΗΚΑΙ.

CXV.

Schol. Pind. Pyth. VI, 19. τὰς δὲ Χείρωνος ὑποθήκας Ἡσιόδῳ ἀνατιθέασιν, ὧν ἡ ἀρχή·

εὖ νῦν μοι τάδ' ἕκαστα μετὰ φρεσὶ πευκαλίμοισι
φράζεσθαι· πρῶτον μὲν ὅτ' εἰς δόμον εἰςαφίκηαι
ἔρδειν ἱερὰ καλὰ θεοῖς αἰειγενέτῃσι.

Reizius: „Schol. Pind. p. 227. b. τὰς δὲ Χείρωνος ὑποθήκας Ἡσιόδῳ ἀνατιθέασιν. ὧν ἡ ἀρχή· Εὖ νύ τοι τάδ' ἕκαστα μετάλλα θεοῖς αἰειγενέτῃσι.“ Scalig. not. in Dionys. Cat. Dist. p. 43. sic restituit:

Εὖ νῦν τοι τάδ' ἕκαστα μετάλλα, Πηλέος υἱέ.
Εὔχου μὲν πρώτιστα θεοῖς αἰειγενέτῃσι.

Ceterum scribe πευκαλίμῃσι. GAISF.

CXVI.

Harpocratio: Ἔργα νέων· τοῦτο καὶ Ὑπερίδης ἐν τῷ κατ' Αὐτοκλέους Ἡσιόδου φησὶν εἶναι. παροιμία τις ἐστιν, ἣν ἀνέγραψε καὶ Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς οὕτως ἔχουσαν·

ἔργα νέων, βουλαὶ δὲ μέσων, εὐχαὶ δὲ γερόντων.

Ad hunc librum hoc et duo sequentia fragmenta pertinere puto.

CXVII.

Plato Rep. III. p. 390. H. St. = 334. A. Laem. Οὐδ' ᾀστέον αὐτοῖς

δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας.

Suidas v. δῶρα κ. τ. λ. Ἡσιόδειον οἴονται τὸν στίχον.

CXVIII.

Scholiastes Theocriti XI, 75. Ἡσίοδος·

νήπιος ὃς τὰ [γ'] ἕτοιμα λιπὼν ἀνέτοιμα διώκει.

Sine auctoris nomine citat Plutarch. II. p. 505. D.

FRAGMENTA INCERTAE SEDIS.

In his ea posuimus prima quae ad Γῆς Περίοδον quodammodo pertinere videntur.

CXIX.

Origenes c. Celsum IV. p. 216. ed. Spencer. Εἴπερ κατὰ πρόνοιαν ὁ κόσμος γεγένηται, καὶ θεὸς ἐφέστηκε τοῖς ὅλοις, ἀναγκαῖον ἦν τὰ ζώπυρα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἀρξάμενα ὑπό τινα γεγονέναι φρουρὰν τὴν ἀπὸ κρειττόνων, ὥστε καὶ ἀρχὰς ἐπιμιξίαν γεγονέναι τῆς θείας φύσεως πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· ἅπερ καὶ ὁ Ἀσκραῖος ποιητὴς ἐννοῶν εἶπε·

ξυναὶ γὰρ τότε δαῖτες ἔσαν, ξυνοὶ δὲ θόωκοι
ἀθανάτοισι θεοῖσι καταθνητοῖς τ' ἀνθρώποις.

Ad Ἔργα non inepte retulit Spohnius. Cf. Op. v. 120.

CXX.

Diogen. L. VIII, 1, 26. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν οὐρανὸν πρῶτον ὀνομάσαι κόσμον καὶ τὴν γῆν στρογγύλην (Πυθαγόραν)· ὡς δὲ Θεόφραστος Παρμενίδην, ὡς δὲ Ζήνων, Ἡσίοδον.

CXXI.

Strabo VII. p. 436. Ἡσίοδον δὲ ἐν τῇ καλουμένῃ Γῆς περιόδῳ τὸν Φινέα ὑπὸ τῶν Ἁρπυιῶν ἄγεσθαι

Γλακτοφάγων εἰς αἶαν, ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων.

Pro ἀπήναις Porsonus in Advers. extr. ἀπήνας. Monet Heynius ad Apollod. I, 9, 21. „non ita accipiendum ac si Hesiodus tale carmen scripserit, sed servatum illum Hesiodi versum Strabo meminerat in alio opere sic inscripto, v. c. Eudoxi." GAISFORD. Recte Heynius. Sed pertinet hoc ad Eratosthenem, non ad Eudoxum.

CXXII.

Strabo VII. p. 464 = 460. καὶ οὖν ἤγνόει τοὺς Σκύθας ὁ ποιητής, Ἱππημολγοὺς καὶ Γαλακτοφάγους τινὰς προσαγορευομένους; ὅτι γὰρ οἱ τότε τούτους Ἱππημολγοὺς ἐκάλουν, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς ὑπ' Ἐρατοσθένους παρατεθεῖσιν ἔπεσιν

Αἰθίοπάς τε Λιγυστί δὲ, Σκύθας ἱππημολγούς.

Versum sic legendum putat Heynius ad Homer. Iliad. N. 6. p. 369.

Αἰθίοπες, Λίβυές τ', ἠδὲ Σκύθαι ἱππημολγοί.

Naeke ad Choeril. p. 124.

Αἰθίοπάς Λίγυάς τε ἰδὲ Σκύθας ἱππημολγούς.

Malim τ' ἠδέ.

CXXIII.

Schol. Aeschyl. Prom. 793. περὶ γρυπῶν Ἡσίοδος πρῶτος ἐτερατεύσατο.

CXXIV.

Strabo VII. p. 475.

Δωδώνην φηγόν τε, Πελασγῶν ἕδρανον, ἧκεν.

Vox ultima ex emendatione est Casauboni. Vulgo ᾖεν. GAISFORD. ᾖεν Boiss.

CXXV.

Stephan. Byz. v. Αἰγαῖον πέλαγος. Ἔστι καὶ αἰγαῖον πεδίον, συνάπτον τῇ Κίῤῥᾳ, ὡς Ἡσίοδος. λέγεται παρὰ αἶγά ποτε φερομένην ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ Πύθιον ὄρους, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πεδίον Αἴγαιον. V. Müller. Dor. I. p. 318.

CXXVI.

Strabo I. p. 29. Ἡσιόδου δ' οὐκ ἄν τις αἰτιάσαιτο ἄγνοιαν ἡμίκυνας λέγοντος καὶ μακροκεφάλους καὶ πυγμαίους. Cf. fragm. XLIV.

CXXVII.

Strabo I. p. 10. Ἐρατοσθένης δὲ Ἡσίοδον μὲν εἰκάζει πεπυσμένον περὶ τῆς Ὀδυσσέως πλάνης, ὅτι κατὰ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν γεγένηται, πιστεύσαντα τῇ δόξῃ μὴ μόνον τῶν ὑφ' Ὁμήρου λεγομένων μεμνῆσθαι, ἀλλὰ καὶ Αἴτνης καὶ Ὀρτυγίας τοῦ πρὸς Συρακούσαις νησίου καὶ Τυῤῥηνῶν.

CXXVIII.

Schol. Apollon. Rhod. IV, 892. ἠκολούθησεν Ἡσιόδῳ οὕτως ὀνομάζοντι τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων

Νῆσον ἐς Ἀνθεμόεσσαν, ἵνα σφίσι δῶκε Κρονίων.

CXXIX.

Herodot. IV, 32. ἀλλ' Ἡσιόδῳ μέν ἐστι περὶ Ὑπερβορέων εἰρημένα. V. de hoc loco Wolfii prolegg. p. 157.

CXXX.

Achill. Tat. Isag. in Arati Phaen. p. 169. Pet. στρέφεται δὲ τὸ πᾶν αὐτὸ περὶ αὐτὸ ὁσημέραι καὶ ὧραι· καθὸ καὶ ὁ Ἀσκραῖός φησι·

Σφαίρας κυκλοτερεῖ μανίᾳ περιηγέϊ χαίρων.

σφαῖραν μὲν καλέσας τὴν σφαῖραν, ὡς καὶ Ὅμηρος ἑσπέριον τὴν ἑσπέραν.

Sed videtur pro Ascraeo Acrigentinus introducendus. Cf. p. 130. ὅς (Ἐμπεδοκλῆς) ἔφη οὕτως·

Σφαῖρος κυκλοτερὴς μούνῃ sc. [μονίῃ] περιηγέϊ χαίρων.

CXXXI.

Schol. Ven. Il. I, 246. σημειοῦνταί τινες, ὅτι τὴν ὅλην Πελοπόννησον οὐκ οἶδεν ὁ Ποιητής, Ἡσίοδος δέ.

CXXXII.

Strabo IX. p. 615. Ἡσίοδος δ' ἐπιπλέον περὶ τοῦ ποταμοῦ λέγει καὶ τῆς ῥύσεως, ὡς δι' ὅλης ῥέοι τῆς Φωκίδος σκολιῶς καὶ δρακοντοειδῶς·

ὅς παρὰ Πανοπίδα — Γλήκωνα τ' ἐρυμνήν,
καί τε δι' Ὀρχομενοῦ εἰλιγμένος εἶσι, δράκων ὥς.

V. 1. legendum esse videtur ὅς παρὰ μὲν Πανοπῆα ῥέει Γλ., vel ὅς παρὰ γῆν Πανοπηΐάδα. Theo ad Arati Phaenom. 45. sic citat καί τε διερχόμενος ἠπειγμένος ἐστὶ δράκων ὥς. Ser. καί τε δι' Ἐρχομενοῦ. Cf. animadvers. ad Theog. 91.

CXXXIII.

Schol. Pindari Olymp. XIV. Argum. Κηφισὸς δὲ ποταμὸς ἐν Ὀρχομενῷ, ἔνθα καὶ αἱ Χάριτες τιμῶνται· ταύταις γὰρ Ἐτέοκλος ὁ Κηφισοῦ, τοῦ ποταμοῦ, πρῶτος ἔθυσεν, ὥς φησιν Ἡσίοδος· διὰ δὲ τοῦ Ὀρχομενοῦ ὁ Κηφισὸς ῥεῖ. Vide supra. Ad Hesiodum

respexit forsan Theocritus XVI, 104. Ὦ Ἐτεόκλειοι Χάριτες θεαί, αἳ Μινύειον Ὀρχομενὸν φιλέοισαι, ἀπεχθόμενόν ποτε Θήβαις. Euphorio Pollucis IV, 95. Ὀρχομενὸν Χαρίτεσσιν ἀφαρέσιν ὀρχηθέντα. RUHNK.

CXXXIV.

Apollonius Dyscolus de Pronominibus [p. 106. A. Bekk.]: Τῇ τὶν σύζυγος ἡ ἴν, τοῦ τ ἀρθέντος. Ἡσίοδος·

ἶν δ' αὐτῷ θανάτου ταμίης.

Hoc fragmentum de Endymione, mortis suae arbitro, intelligendum esse discimus ex Scholiaste Apollon. Rhod. IV, 57. Τὸν Ἐνδυμίωνα Ἡσίοδος μὲν Ἀεθλίου τοῦ Διὸς καὶ Καλύκης παῖδα λέγει, παρὰ Διὸς εἰληφότα δῶρον, αὐτὸν ταμίαν εἶναι θανάτου, ὅτε θέλοι ὀλέσθαι. Rarissimum illud ἶν ex hoc Hesiodi loco sumpsit Hesychius: Ἶν αὐτῷ· αὐτὸς αὐτῷ. RUHNKENIUS. Vide Schaeferum ad Gregorium de dialectis p. 85., qui additum esse putat ὅτε μέλλοι ὀλέσθαι, receptum illud a Boissonadio.

CXXXV.

Schol. Nicandr. Ther. 452. κτίλα ἐπὶ τῶν ἡμέρων καὶ τιθασσῶν τίθεται καὶ Ἡσίοδος·

χρή σε πατρὶ κτίλον ἔμμεναι.

CXXXVI.

Schol. Euripid. Orest. 249. Στησίχορός φησιν, ὡς θύων τοῖς θεοῖς Τυνδάρεως Ἀφροδίτης ἐπελάθετο. ἡ δὲ θεὸς ὀργισθεῖσα διγάμους τε καὶ τριγάμους καὶ λειψάνδρους αὐτοῦ τὰς θυγατέρας ἐποίησεν. — Καὶ Ἡσίοδος·

τῇσιν δὲ φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη
ἠγάσθη προςιδοῦσα, κακὴν δέ σφ' ἔμβαλε φήμην.

CXXXVII.

Schol. Apoll. IV, 1396. Τὸν δράκοντα Λάδωνα ἐκάλουν. τοῦτον δὲ Πείσανδρος ὑπείληφεν ἀπὸ τῆς γῆς γεγενῆσθαι, Ἡσίοδος δὲ ἐκ Τυφῶνός φησιν. In Theog. 333 est filius Cetonis et Phorcynis.

CXXXVIII.

Tzetzes ad Lycophron. 1396. Αἴθων δὲ ὁ Ἐρυσίχθων ἐκαλεῖτο, ὥς φησιν Ἡσίοδος, διὰ τὸν λιμόν. Cf. Callim. H. Cer. 68. Aliter Grammat. Bachmanni Anecd. I. p. 281. Αἴθων δὲ ὁ Ἐρυσίχθων διὰ τὸ βίαιον τοῦ λιμοῦ ἐπεκλήθη· ὡς καὶ Ἡσίοδος· ὁ δ' ἀλύξεται αἴθοπα λιμόν. V. Oper. 361.

CXXXIX.

Aelianus V. H. XII, 20. *Λέγει Ἡσίοδος τὴν ἀηδόνα μόνην ὀρνίθων ἀμελεῖν ὕπνου, καὶ διὰ τέλους ἀγρυπνεῖν. τὴν δὲ χελιδόνα οὐκ εἰς τὸ παντελὲς ἀγρυπνεῖν καὶ ταύτην δὲ ἀπολωλέναι τοῦ ὕπνου τὸ ἥμισυ. τιμωρίαν δὲ ἄρα ταύτην ἐκτίνουσι διὰ τὸ πάθος τὸ ἐν Θρᾴκῃ κατατολμηθέν, τὸ εἰς τὸ δεῖπνον ἐκεῖνο τὸ ἄθεσμον.*

CXL.

Schol. Eurip. Rhesi Vaticanus v. 28. *ἢ τὸν Εὐρώπας*] *παρ' Ὁμήρῳ πρὸς ὄρεσιν Εὐρώπης εἶναι τὸν Σαρπηδόνα· ὁ δὲ Ἡσίοδος Εὐρώπ*[ης] *μέν φησιν αὐτόν, ὡς Ἑλλανικός.*

Homerum videtur intelligere grammaticum nescio quem, qui male interpretatus erat Rhesi locum de terra Europa.

CXLI.

Clemens Alexandr. Strom. I. p. 337. *Ἡσίοδος·*

Μουσάων, αἵτ' ἄνδρα πολυφραδέοντα τιθεῖσι
θέσπιον, αὐδήεντα.

Εὔπορον μὲν γὰρ ἐν λόγοις τὸν πολυφράδμονα λέγει· δεινὸν δὲ τὸν αὐδήεντα· καὶ θέσπιον τὸν ἔμπειρον, καὶ φιλόσοφον, καὶ τῆς ἀληθείας ἐπιστήμονα.

CXLII.

Herodianus *περὶ μονήρους λέξεως* p. 17. *οὐδὲν εἰς ην λῆγον ὄνομα ὀξυνόμενον καθαρεύει κατὰ χρῆσιν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἀεὶ πρὸ τοῦ η σύμφωνον ἔχει ἢ σύμφωνα, οἷον σωλήν, λειχήν, κηφήν, αὐχήν, πηρήν, καθ' Ἡσίοδον πατὴρ υἱός.* Lege *Πειρήν, πατὴρ Ἰοῦς.* DIND.

CXLIII.

Schol. Apollon. Rhod. II, 297. *ὅτι δὲ ηὔξαντο οἱ περὶ Ζήτην τῷ Διὶ στραφέντες, λέγει καὶ Ἡσίοδος*

ἔνθ' οἵγ' εὐχέσθην Αἰνηΐῳ ὑψιμέδοντι

ἔστι γὰρ καὶ Αἶνος ὄρος τῆς Κεφαλληνίας, ὅπου Αἰνησίου Διὸς ἱερόν ἐστιν. — Ἀπολλώνιος μὲν οὖν τὴν ἀποστρέψασαν τοὺς περὶ Ζήτην Ἶριν λέγει, Ἡσίοδος δὲ Ἑρμῆν. Boiss. cur *εὔχεσθον* scripserit nescio.

CXLIV.

Schol. Apollon. Rhod. I, 757. *Διαφέρει πλήμνη καὶ πλήσμη. ἡ μὲν γὰρ τὴν χοινικίδα σημαίνει τοῦ τροχοῦ, ἡ δὲ πλήσμη τὴν πλήμμυραν τοῦ ποταμοῦ. διόπερ παρ' Ἡσιόδῳ οὕτως ἀναγνωστέον·*

αὐτὸς δ' ἐν πλήσμησι διιπετέος ποταμοῖο

καὶ οὐχ' ὥς τινες, ἐν πλήμνῃσι.

CXLV.

Schol. Apollon. Rh. I, 456. ex Hesiodo laudat λαροῖς ποσὶ pro τοῖς κατ' ὄψιν ἡδέσιν, quem more suo describens **Etym. M.** p. 557. 8. hoc fragmentum uno verbo auctius praebet:

βαίνου λαροῖς ποσί.

Sylburgio βαίνου suspectum est. Recte. Sed duplex in his verbis error est, alter librarii, alter Grammatici. Hesiodus enim scripserat:

βαῖνον λιπαροῖς ποσί.

Ita passim **Homerus**, cuius orationi simillima est Hesiodea. RUHNKENIUS.

CXLVI.

Schol. Apoll. II, 276. ἤτοι ταχίονες τῶν πνοῶν τοῦ Λιβός· ἢ εἰς τὰς πνοὰς ἔτρεχον, ὡς Ἡσίοδός φησιν.

CXLVII.

Schol. Apoll. II, 296. οἱ δὲ στροφάδας φασὶν αὐτὰς κεκλῆσθαι, καθὸ ἐπιστραφέντες αὐτόθι εὔξαντο τῷ Διὶ καταλαβεῖν τὰς Ἁρπυίας. Κατὰ δὲ Ἡσίοδον καὶ Ἀντίμαχον καὶ Ἀπολλώνιον οὐ κτείνονται.

CXLVIII.

Plin. H. N. VII, 16. Ferrum Hesiodus in Creta eos [temperasse dicit], qui vocati sunt Dactyli Idaei.

CLIX.

Strabo VIII. p. 497. τοῦ δ' Ἡσιόδου εἰπόντος

ᾤκεε δ' Ὠλενίην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας
εὐρεῖος Πείροιο —

μεταγράφουσί τινες πόροι (MSS. quidam πώροιο) οὐκ εὖ v. **Stephanum Byz.** v. Ὤλενος. GAISFORD.

CL.

Anonymus apud Aristot. Eth. N. V. 5.

εἴκε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.

ubi **Mich. Ephesius** p. 67. b. ἔστι δὲ τὸ ἔπος ἀπὸ τῶν Ἡσιόδου.

CLI.

Schol. Ven. Il. Φ. 528. Τρῶες ἄφαρ κλονέοντο πεφυζότες] Ὅθεν ἄφυζαν τὸν λέοντα Ἡσίοδός φησι.

CLII.

Clemens Alexandr. Cohort. p. 63. Strom. V. p. 716.

αὐτὸς γὰρ πάντων βασιλεὺς καὶ κοίρανός ἐστιν
ἀθανάτων· τῷ δ' οὔτις ἐρήρισται κράτος ἄλλος.

In loco priore legitur *ἀθανάτων τε ὁ δ'*, in posteriore *ἀθανάτων σέο δ'*.

CLIII.

ὅςτε Λιλαίηθεν προΐει καλλιῤῥόον ὕδωρ.

Schol. Venet. Il. Catal. 29. Apud Homer. hymn. Apoll. 241. legitur *ὅς τε Λιλαίηθεν προχέει καλλίῤῥοον ὕδωρ. Λιλαίησι* hic videtur in adverbiis habendum esse ut *Ὀλυμπίασι, ὥρασι* cet.

CLIV.

Schol. Ven. Il. Ξ. 119. *καὶ ὁ Ἡσίοδος δὲ οὕτως ἀκήκοεν·*

ἰδὼν δ' ἱππηλάτα κῆρυξ

ἀντὶ τοῦ ἱππικός.

CLV.

Φυλεὺς — φίλον μακάρεσσι θεοῖσι.

Eustath. ad Il. p. 125.

CLVI.

Schol. Ambr. Od. XI, 325. *Κλυμένη Μινύου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Εὐρυανάσσης τῆς Ὑπέρφαντος γαμηθεῖσα Φυλάκῳ τῷ Δηΐονος Ἴφικλον τίκτει ποδώκεα παῖδα· τοῦτον λέγει διὰ τὴν τῶν ποδῶν ἀρετὴν συναμιλλᾶσθαι τοῖς ἀνέμοις ἐπί τε τῶν ἀσταχύων διέρχεσθαι καὶ διὰ τοῦ πάθους τὴν κουφότητα [μὴ] περικλᾶν τοὺς ἀθέρας· ἔνιοι δὲ αὐτὴν τὴν Κλυμένην προγαμηθῆναί φασιν Ἡλίῳ, ἐξ ἧς Φαέθων ἐγένετο παῖς· ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Ἡσιόδῳ.*

Eustath. ad Iliad. p. 245. *περὶ οὗ [Ἰφίκλου] Ἡσίοδος, ὅτι ταχύτητι διήνεγκεν, οὐκ ὤκνησεν ἐπ' αὐτοῦ ταύτην εἰπεῖν τὴν ὑπερβολήν·*

Ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέεν οὐδὲ κατέκλα,
ἀλλ' ἐπὶ πυραμίνων ἀθέρων δρομάασκε πόδεσσι
. . . . . : καὶ οὐ σινέσκετο καρπόν.

V. 1. *καρπῶν* Eustath., correxit Ruhnk., cf. Il. *υ'*, 227. *φοίτασκε.* Lobeck. ad Phrynich. p. 538. 590. aut hoc aut *δρώμασκε* aut *δρομέεσκε* restitui iubet. Cf. fragm. CVII.

CLVII.

Nicolaus Damascenus in Excerpt. Valesii p. 445 (Kustero citatus ad Suidam v. Ἀλκή.) ὅτι ἐδόκει φρονήσει τὸ τῶν Ἀμαθαονιδῶν γένος τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς Ἕλλησι πρωτεύειν· ὥςπερ καὶ Ἡσίοδός φησιν ἐν τούτοις·

Ἀλκὴν μὲν γὰρ ἔδωκεν Ὀλύμπιος Αἰακίδαισι,
νοῦν δ' Ἀμαθαονίδαις, πλοῦτον δέ περ Ἀτρείδησι.

GAISFORD. Pro πὲρ lege πόρ' cum Reizio. DIND.

CLVIII.

Polybius V. 2. Macedones, inquit, φιλοπονώτατοί τινες· οἵους Ἡσίοδος παρεισάγει τοὺς

Αἰακίδας, πολέμῳ κεχαρηότας ἠύτε δαιτί.

CLIX.

Clemens Alexandr. Str. V. p. 438. Sylb.

Ἑβδομάτῃ δ' αὖτις λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.

CLX.

Χαρίτων ἀμαρύγματ' ἔχουσα.

Etym. M. p. 77, 31.

CLXI.

Schol. Aesch. Prom. 351. καὶ Ἡσίοδος

τόν ποτε Κιλίκιον θρέψεν πολυώνυμον ἄντρον.

Sed legitur ap. **Pind.** Pyth. I, 30.

CLXII.

Plinius. H. N. XXII, 22. Asphodelon ab Hesiodo quidam ἄλιμον appellari existimavere. Quod falsum arbitror. Est enim suo nomine ἄλιμον.

CLXIII.

Schol. Pindar. Nem. II. 1. Φιλόχορος δὲ ἀπὸ τοῦ συντιθέναι καὶ ῥάπτειν τὴν ᾠδὴν οὕτω φησὶν αὐτοὺς προςκεκλῆσθαι· δηλοῖ δὲ Ἡσίοδος λέγων·

ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ
μέλπομεν, ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν,
Φοῖβον Ἀπόλλωνα, χρυσάορον, ὃν τέκε Λητώ.

ῥαψῳδῆσαι δέ φησι πρῶτον Ἡσίοδον Νικοκλῆς.

CLXIV.

Schol. Ambr. Od. XII, 169. ἐντεῦθεν Ἡσίοδος καὶ τοὺς ἀνέμους θέλγειν αὐτὰς (τὰς Σειρῆνας) ἔφη.

CLXV.

Pausan. II, 6. Ὁ μὲν Ἡσίοδος ἐποίησεν, ὡς Ἐρεχθέως εἴη Σικυών.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΚΑΙ ΟΜΗΡΟΥ
ΑΓΩΝ.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΚΑΙ ΟΜΗΡΟΥ
ΑΓΩΝ.

Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον τοὺς θειοτάτους ποιητὰς πάντες ἄνθρωποι πολίτας ἰδίους εὔχονται γενέσθαι. Ἀλλ' Ἡσίοδος μὲν τὴν ἰδίαν ὀνομάσας πατρίδα πάντας τῆς φιλονεικίας ἀπήλλαξεν εἰπών, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ

Εἴσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ
Ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ·

Ὅμηρον δὲ πᾶσαι ὡς εἰπεῖν αἱ πόλεις καὶ οἱ ἔποικοι αὐτῶν παρ' ἑαυτοῖς γεγενῆσθαι λέγουσι. Καὶ πρῶτοί γε Σμυρναῖοι Μέλητος ὄντα τοῦ παρ' αὐτοῖς ποταμοῦ καὶ Κρηθηΐδος Νύμφης κεκλῆσθαί φασι πρότερον Μελησιγένη, ὕστερον μέντοι τυφλωθέντα Ὅμηρον μετονομασθῆναι, διὰ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐπὶ τῶν τοιούτων συνήθη προςηγορίαν. Χῖοι δὲ πάλιν τεκμήρια φέρουσιν, ἴδιον εἶναι πολίτην λέγοντες καὶ περισώζεσθαί τινας ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ παρ' αὐτοῖς, Ὁμηρίδας καλουμένους. Κολοφώνιοι δὲ καὶ τόπον δεικνύουσιν, ἐν ᾧ φασιν αὐτὸν γράμματα διδάσκοντα τῆς ποιήσεως ἄρξασθαι, καὶ ποιῆσαι πρῶτον τὸν Μαργίτην. Περὶ δὲ τῶν γονέων αὐτοῦ πάλιν πολλὴ διαφωνία παρὰ πᾶσιν ἔστιν. Ἑλλάνικος μὲν γὰρ καὶ Κλεάνθης Βίωνα λέγουσιν, Εὐμαίων

V. 14. Barnes. αὐτῶν, λέγοντες.

V. 20. Post Κλεάνθης **Barn. addidit** πατέρα αὐτοῦ. **Debebat saltem** τὸν π. αὐτοῦ **scribere.**

δὲ Μέλητα, Καλλικλῆς δὲ Δμασαγόραν, Δημόκριτος δὲ Τροιζήνιος Δαήμονα ἔμπορον, ἔνιοι δὲ Ταμύραν, Αἰγύπτιοι δὲ Μενέμαχον προγραμματέα· εἰσὶ δ' οἳ Τηλέμαχον τὸν Ὀδυσσέως· μητέρα δ' οἱ μὲν Μῆτιν, οἱ δὲ Κρηθηΐδα, οἱ δὲ Θεμίστην, οἱ δὲ Εὐγνηθώ, ἔνιοι δὲ Ἰθακησίαν τινὰ ὑπὸ Φοινίκων ἀπεμπποληθεῖσαν, οἱ δὲ Καλλιόπην τὴν Μοῦσαν, τινὲς δὲ Πολυκάστην τὴν Νέστορος. Ἐκαλεῖτο δὲ Μέλης, ὡς δέ τινες φασί, Μελεσιγένης, ὡς δὲ ἔνιοι, Αὐλήτης. Ὀνομασθῆναι αὐτόν φασί τινες Ὅμηρον διὰ τὸ τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅμηρον δοθῆναι ὑπὸ Κυπρίων Πέρσαις, οἱ δὲ διὰ τὴν πήρωσιν τῶν ὀμμάτων· παρὰ γὰρ τοῖς Αἰολεῦσιν οὕτως οἱ πηροὶ καλοῦνται. Ὅπερ δὲ ἀκηκόαμεν ἐπὶ τοῦ θειοτάτου αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ εἰρημένον ὑπὸ τῆς Πυθίας περὶ Ὁμήρου, ἐκθησόμεθα. Τοῦ γὰρ βασιλέως πυθομένου πόθεν Ὅμηρος καὶ τίνος, ἀπεφοίβασε δι' ἑξαμέτρου τόνδε τὸν τρόπον·

Ἄγνωστόν μ' ἔρεαι γενεὴν καὶ πατρίδα γαῖαν
Ἀμβροσίου σειρῆνος. Ἔδος δ' Ἰθακήσιός ἐστιν·
Τηλέμαχος δὲ πατήρ, καὶ Νεστορέη Ἐπικάστη
Μήτηρ, ἥ μιν ἔτικτε βροτῶν πολὺ πάνσοφον ἄνδρα.

Οἷς μάλιστα δεῖ πιστεύειν διά τε τὸν πυθόμενον καὶ τὸν ἀποκρινάμενον, ἄλλως τε οὕτως τοῦ ποιητοῦ μεγαλοφυῶς τὸν προπάτορα διὰ τῶν ἐπῶν δεδοξακότος. Ἔνιοι μὲν οὖν αὐτὸν προγενέστερον Ἡσιόδου φασὶν εἶναι· τινὲς δὲ νεώτερον καὶ συγγενῆ. Γενεαλογοῦσί τε οὕτως· Ἀπόλλωνός φασι καὶ Θοώσης τῆς Ποσειδῶνος γενέσθαι Λίνον, Λίνου δὲ Πίερον, Πιέρου δὲ καὶ Νύμφης Μεθώνης Οἴαγρον, Οἰάγρου δὲ καὶ Καλλιόπης Ὀρφέα, Ὀρφέως δὲ Ὄρτην, τοῦ δὲ Ἁρμονίδην, τοῦ δὲ Φιλο-

V. 1. Δμασαγόραν] Sic Barn. In cod. δ μ σα σωρ. [στεορ?]
V. 3. τὸν προγραμματέα Barn.
V. 5. Κριθηΐδα Barn. Pro Θεμίστην B. Θεμιστῶ (Θεμιστώ), pro Εὐγνηθώ id. Εὐγναθῶ.
V. 9. Sic Boiss. Vulgo Αὐλήτην ὀνομασθῆναι αὐτόν φασι· τινές.
V. 20. Ἐπικάστη] Polycaste dicitur Hesiodo.
V. 26. Γενεαλογοῦσί τε οὕτως adiecit Boiss.
V. 27. Boiss. Φοώσης.
V. 30. Ὄρτην] An Ὄθρυν? Barnes.

τέρπην, τοῦ δὲ Εὔφημον, τοῦ δὲ Ἐπιφράδην, τοῦ δὲ Μελάνωπον, τούτου δὲ Δῖον καὶ Ἀπέλλαιον, Δίου δὲ καὶ Πυκιμήδης τῆς Ἀπόλλωνος θυγατρὸς Ἡσίοδον καὶ Πέρσην, Πέρσου δὲ Μαίονα, Μαίονος δὲ θυγατρὸς καὶ Μέλητος τοῦ ποταμοῦ Ὅμηρον.

Τινὲς δὲ συνακμάσαι φασὶν αὐτούς, ὥςτε καὶ ἀγωνίσασθαι ὁμόσε ἐν Αὐλίδι τῆς Βοιωτίας· ποιήσαντα γὰρ τὸν Μαργίτην Ὅμηρον περιέρχεσθαι κατὰ πόλεις ῥαψῳδοῦντα, ἐλθόντα δὲ καὶ ἐς Δελφοὺς περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ πυνθάνεσθαι τίς εἴη· τὴν δὲ Πυθίαν εἰπεῖν·

Ἔστιν Ἴος νῆσος μητρὸς πατρὶς ἥ σε θανόντα
Δέξεται. Ἀλλὰ νέων παίδων αἴνιγμα φύλαξαι.

τὸν δὲ ἀκούσαντα περιίστασθαι μὲν τὴν εἰς Ἴον ἄφιξιν, διατρίβειν δὲ περὶ τὴν ἐκεῖ χώραν. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Γανύκτωρ ἐπιτάφιον τοῦ πατρὸς Ἀμφιδάμαντος βασιλέως Εὐβοίας ἐπιτελῶν πάντας τοὺς ἐπισήμους ἄνδρας οὐ μόνον ῥώμῃ καὶ τάχει ἀλλὰ καὶ σοφίᾳ ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, μεγάλαις δωρεαῖς τιμῶν, συνεκάλεσε. Καὶ οὗτοι οὖν ἐκ τύχης, ὥς φασι, συμβαλόντες ἀλλήλοις ἦλθον εἰς Χαλκίδα, Ὅμηρός τε καὶ Ἡσίοδος. Τοῦ δὲ ἀγῶνος ἄλλοι τέ τινες τῶν ἐπισήμων Χαλκιδέων ἐκαθέζοντο κριταὶ καὶ μετ' αὐτῶν Πανίδης, ἀδελφὸς ὢν τοῦ τετελευτηκότος. Ἀμφοτέρων δὲ τῶν ποιητῶν θαυμαστῶς ἀγωνισαμένων, νικῆσαί φασι τὸν Ἡσίοδον τὸν τρόπον τοῦτον· προελθόντα γὰρ εἰς τὸ μέσον πυνθάνεσθαι τοῦ Ὁμήρου καθ' ἓν ἕκαστον, τὸν δὲ Ὅμηρον ἀποκρίνασθαι. Φησὶν οὖν Ἡσίοδος·

Υἱὲ Μέλητος, Ὅμηρε, θεῶν ἄπο μήδεα εἰδώς,
Εἴπ' ἄγε μοι παμπρῶτα τί φέρτατόν ἐστι βροτοῖσιν;

ΟΜΗΡΟΣ.

Ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
Φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας Αΐδαο περῆσαι.

V. 4. θυγατρὸς τῆς Κριθηΐδος Barn.
V. 12. V. Plut. vit. Homeri.
V. 21. Verba Ὅμ. τ. κ. Ἡ. omisit Boiss.
V. 23. Πανίδης] Al. Πανοίδης.

Ἡσίοδος τὸ δεύτερον·

Εἴπ' ἄγε μοι καὶ τοῦτο, θεοῖς ἐπιείκελ' Ὅμηρε,
Τί θνητοῖσιν ἄριστον ὀΐεαι ἐν φρεσὶν εἶναι;

Ὁ δέ·

Ὁππόταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα,
Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ
Ἥμενοι ἑξείης, παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
Σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων
Οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι.
Τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι.

Ῥηθέντων δὲ τῶν ἐπῶν, οὕτω σφοδρῶς φασι θαυμασθῆναι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὰ ἔπη, ὥςτε χρυσοῦς αὐτοὺς στίχους προςαγορευθῆναι, καὶ ἔτι καὶ νῦν ἐν ταῖς κοιναῖς πρὸ τῶν δειπνῶν καὶ σπονδῶν προκατεύχεσθαί πάντας. Ὁ δὲ Ἡσίοδος, ἀχθεσθεὶς ἐπὶ τῇ Ὁμήρου εὐημερίᾳ, ἐπὶ τὴν τῶν ἀπόρων ὥρμησεν ἐπερώτησιν, καί φησι τούςδε τοὺς στίχους·

Μοῦσ', ἄγε μοι τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα·
Τῶν μὲν μηδὲν ἄειδε, σὺ δ' ἄλλης μνῆσαι ἀοιδῆς.

Ὁ δὲ Ὅμηρος, βουλόμενος ἀκολούθως τὸ ἄπορον λῦσαι, φησὶν

Οὐδέποτ' ἀμφὶ Διὸς τύμβῳ καναχήποδες ἵπποι
Ἅρματα συντρίψουσιν ἐρίζοντες περὶ νίκης.

Καλῶς δὲ καὶ ἐν τούτοις ἀπαντήσαντος, ἐπὶ τοὺς ἀμφιβόλους γνώμας ὥρμησεν ὁ Ἡσίοδος, καὶ πλείονας στίχους λέγων ἠξίου καθ' ἕνα ἕκαστον συμφώνως ἀποκρίνασθαι τὸν Ὅμηρον. Ἔστιν οὖν ὁ μὲν πρῶτος Ἡσιόδου, ὁ δὲ ἑξῆς Ὁμήρου, ἐνίοτε δὲ καὶ δύο στίχων τὴν ἐπερώτησιν ποιουμένου τοῦ Ἡσιόδου.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

Δεῖπνον ἔπειθ' εἵλοντο βοῶν κρέα κ' αὐχένας ἵππων

ΟΜΗΡΟΣ.

Ἔκλυον ἱδρώοντας, ἐπεὶ πολέμοιο κορέσθην.

V. 5. V. Homer. Odyss. IX, 6.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Καὶ Φρύγες, οἳ πάντων ἀνδρῶν ἐπὶ νηυσὶν ἄριστοι
Ἀνδράσι ληϊστῆρσιν ἐπʼ ἀκτῆς δόρπον ἑλέσθαι

ʽΟΜΗΡΟΣ.

— — — — — —

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Ἡρακλέης ἀπέλυσεν ἀπʼ ὤμων καμπύλα τόξα,

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Χερσὶ βαλὼν ἰοῖσιν ὅλων κατὰ φῦλα γιγάντων.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Οὗτος ἀνὴρ ἀνδρός τʼ ἀγαθοῦ καὶ ἀνάλκιδός ἐστι

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Μητρός· ἐπεὶ πόλεμος χαλεπὸς πάσῃσι γυναιξί.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Οὔτʼ ἄρα σοί γε πατὴρ ἐμίγη καὶ πότνια μήτηρ,

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Σῶμα τόγʼ ἐσπείραντο διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Αὐτὰρ ἐπεὶ δμήθη γάμῳ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Καλλιστὼ κατέπεφνεν ἀπʼ ἀργυρέοιο βιοῖο.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο πανήμεροι, οὐδὲν ἔχοντες

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Οἴκοθεν· ἀλλὰ παρεῖχεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Δεῖπνον δειπνήσαντες ἐνὶ σποδῷ αἰθαλοέσσῃ

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Σύλλεγον ὀστέα λευκὰ βοὸς κατατεθνηῶτος.

V. 1 — 3. Haec vulgo ita: ʽΗΣ. *Καὶ Φρύγες, οἳ πάντων ἀνδρῶν ἐπὶ νηυσὶν ἄριστοι* ΟΜ. *Ἀνδράσι λη.* — *ἑλέσθαι.* ʽΗΣ. *Ἡρακλ.*

V. 5. Fort. *βαλέων.*

V. 8. Fortasse *Εὖτʼ ἄρα σοί γε*, ita ut *σοι* sit nominativus pluralis ad *πατὴρ* et *μήτηρ* pertinens.

V. 9. Boiss. coniecit *σῶμα τόγε σπείραντε.*

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

— — — — — —

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Παιδὸς ὑπερθύμου Σαρπηδόνος ἀντιθέοιο.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Ἡμεῖς δ' ἀμπεδίον Σιμοέντιον ἥμενοι αὔτως

ʽΟΜΗΡΟΣ.

— — — — — —

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Ἴομεν ἐκ νηῶν ὁδὸν ἀμφ' ὤμοισιν ἔχοντες

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Φάσγανα κωπήεντα καὶ αἰγανέας δολιχαύλους.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Δὴ τότ' ἀριστῆες κοῦροι χείρεσσι θαλάσσης

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Ἄσμενοι ἐσσυμένως τε ἀπείρυσαν ὠκύαλον ναῦν.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Κολχίδ' ἔπειτ' ἵκοντο, καὶ Αἰήτην βασιλῆα

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Φεῦγον, ἐπεὶ γίγνωσκον ἀνέστιον ἠδ' ἀθέμιστον.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τε καὶ ἔκπιον, οἶδμα θαλάσσης

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Ποντοπορεῖν ἤμελλον ἐϋσσέλμων ἐπὶ νηῶν.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Τοῖσιν δ' Ἀτρείδης μεγάλ' εὔχετο πᾶσιν ὀλέσθαι

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Μηδέποτ' ἐν πόντῳ. Καὶ φωνήσας ἔπος ηὔδα·

V. 1. Barnesius hunc versum ex coniectura addidit ΗΣ. Καὶ τότε Ζεὺς ἐλέαιρε τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβων.

V. 4. Barn. Νύκτα φυλασσόμεθα Τρώων πόλιν εἰσορόωντες.

V. 8. Barn. malit τ' ἀπείρυσαν.

ʽΗΣΙΟΔΟΣ.

Ἐσθίετ', ὦ ξεῖνοι, καὶ πίνετε. Μηδέ τις ὑμέων
Οἴκαδε νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν

ʽΟΜΗΡΟΣ.

Πημανθεὶς· ἀλλ' αὖτις ἀπήμονες οἴκαδ' ἵκοισθε.

Πρὸς ταῦτα δὲ πάντα τοῦ Ὁμήρου καλῶς ἀπαντήσαντος, πάλιν φησὶν ὁ Ἡσίοδος·

Τοῦτό τι δή μοι μοῦνον ἐειρομένῳ κατάλεξον,
Πόσσοι ἅμ' Ἀτρείδῃσιν ἐς Ἴλιον ἦλθον Ἀχαιοί;

Ὁ δὲ Ὅμηρος διὰ λογιστικοῦ προβλήματος ἀποκρίνεται οὕτως·

Πεντήκοντ' ἦσαν πυρὸς ἐσχάραι· ἐν δὲ ἑκάστῃ
Πεντήκοντ' ὀβελοί, περὶ δὲ κρέα πεντήκοντα·
Τρὶς δὲ τριηκόσιοι περὶ ἓν κρέας ἦσαν Ἀχαιοί.

Τοῦτο δὲ εὑρίσκεται πλῆθος ἄπιστον· τῶν γὰρ ἐσχαρῶν οὐσῶν ν', ὀβελίσκοι γίνονται πεντακόσιοι καὶ χιλιάδες β', κρεῶν δὲ δεκαδύο μυριάδες, πεντακισχίλιοι τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα. Κατὰ πάντα δὴ τοῦ Ὁμήρου ὑπερτεροῦντος, φθονῶν ὁ Ἡσίοδος ἄρχεται πάλιν·

Υἱὲ Μέλητος Ὅμηρ', εἴπερ τιμῶσί σε Μοῦσαι,
Ὡς λόγος, ὑψίστοιο Διὸς μεγάλοιο θύγατρες,
Λέξον, μέτρον ἐναρμόζων, ὅ τι δὴ θνητοῖσι
Κάλλιστόν τε καὶ ἔχθιστον. ποθέω γὰρ ἀκοῦσαι.

Ο δέ φησι·

Ἡσίοδ', ἔκγονε Δίου, ἑκόντα με ταῦτα κελεύεις
Εἰπεῖν· αὐτὰρ ἐγὼ μάλα σοι πρόφρων ἀγορεύσω.
Κάλλιστον μὲν τῶν ἀγαθῶν ἔσται μέτρον εἶναι
Αὐτὸν ἑαυτῷ· τῶν δὲ κακῶν ἔχθιστον ἁπάντων
Εὔνουν εἶναι ἑαυτῷ ἀεὶ χρόνον ἐς τὸν ἅπαντα.
Ἄλλο δὲ πᾶν, ὅ τι τῷ θυμῷ φίλον ἐστὶν, ἐρώτα.

V. 1 et 2 vulgo Homero tribuuntur.

V. 6. ἐειρομένῳ] Barn. coni. ἀνειρομένῳ.

V. 20. μέτρον ἐναρμόζων] Cod. ἐναρμόζον. Barn. μέτρῳ ἐναρμόζων. Μέτρον restituit Boiss.

V. 24. Barn. εἰπέμεν.

V. 25. εἶναι Barn. Vulgo εἰναι.

ἩΣΙΟΔΟΣ.

Πῶς ἂν ἄριστ' οἰκοῖντο πόλεις, καὶ ἐν ἤθεσι ποίοις;

ὉΜΗΡΟΣ.

Εἰ μὴ κερδαίνειν ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν ἐθέλοιεν·
Οἱ δ' ἀγαθοὶ τιμῷντο, δίκη δ' ἀδίκοισιν ἐπείη·
Εὔχεσθαι δὲ θεοῖς ὅ τι πάντων ἐστὶν ἄμεινον.

ἩΣΙΟΔΟΣ.

Ἐν δ' ἐλαχίστῳ ἄριστον ἔχειν σ' ὅ τι φύεται εἰπεῖν;

ὉΜΗΡΟΣ.

Ὡς μὲν ἐμῇ γνώμῃ, φρένες ἐσθλαὶ σώμασιν ἀνδρῶν.

ἩΣΙΟΔΟΣ.

Ἡ δὲ δικαιοσύνη τε καὶ ἀνδρείη δύναται τί;

ὉΜΗΡΟΣ.

Κοινὰς ὠφελίας ἰδίοις μόχθοισι πορίζειν.

ἩΣΙΟΔΟΣ.

Τῆς σοφίης δὲ τί τέκμαρ ἐπ' ἀνθρώποισι πέφυκεν;

ὉΜΗΡΟΣ.

Γιγνώσκειν τὰ παρόντ' ὀρθῶς, καιρῷ δ' ἅμ' ἕπεσθαι.

ἩΣΙΟΔΟΣ.

Πιστεῦσαι δὲ βροτοῖς ποῖον χρέος ἄξιόν ἐστιν;

ὉΜΗΡΟΣ.

Οἷς αὐτὸς κίνδυνος ἐπὶ πραχθεῖσιν ἕπηται.

ἩΣΙΟΔΟΣ.

Ἡ δ' εὐδαιμονίη τί ποτ' ἀνθρώποισι καλεῖται;

ὉΜΗΡΟΣ.

Λυπηθέντ' ἐλάχιστα θανεῖν, ἡσθέντα τε πλεῖστα.

Ῥηθέντων δὲ καὶ τούτων, οἱ μὲν Ἕλληνες πάντες τὸν Ὅμηρον ἐκέλευον στεφανοῦν· ὁ δὲ βασιλεὺς Πανίδης ἐκέλευσεν ἕκαστον τὸ κάλλιστον ἐκ τῶν ἰδίων ποιημάτων εἰπεῖν. Ἡσίοδος οὖν ἔφη πρῶτος·

Πληϊάδων Ἀτλαγγενέων ἐπιτελλομενάων

V. 3. τιμοῖντο correxit Barn.
V. 11. Vulgo βροτοῖσι. Corr. Barn.

Ἄρχεσθ' ἀμητοῦ, ἀρότοιό τε δυσομενάων·
Αἳ δή τοι νύκτας τε καὶ ἤματα τεσσαράκοντα
Κεκρύφαται, αὖτις δὲ, περιπλομένου ἐνιαυτοῦ,
Φαίνονται, ταπρῶτα χαρασσομένοιο σιδήρου.
Οὗτός τοι πεδίων πέλεται νόμος· οἵ τε θαλάσσης
Ἐγγύθι ναιετάουσ', οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα,
Πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροθι, πίονα χῶρον
Ναίουσιν. Γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν·
Γυμνόν τ' ἀμάαν, ὅταν ὥρια πάντα πέλωνται.

Μεθ' ὃν Ὅμηρος·

Ἀμφὶ δ' ἄρ' Αἴαντας δοιοὺς ἵσταντο φάλαγγες
Καρτεραί, ἃς οὔτ' ἄν κεν Ἄρης ὀνόσαιτο μετελθών,
Οὔτε κ' Ἀθηναίη λαοσσόος. Οἱ γὰρ ἄριστοι
Κρινθέντες Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα δῖον ἔμιμνον,
Φράξαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκεϊ προθελύμνῳ·
Ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ.
Ψαῦον δ' ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι
Νευόντων· ὣς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισιν.
Ἔφριξεν δὲ μάχη φθισίμβροτος ἐγχείῃσι
Μακραῖς, ἃς εἶχον ταμεσίχροας. Ὄσσε δ' ἄμερδεν
Αὐγὴ χαλκείη, κορύθων ἄπο λαμπομενάων,
Θωρήκων τε νεοσμήκτων, σακέων τε φαεινῶν
Ἐρχομένων ἄμυδις. Μάλα κεν θρασυκάρδιος εἴη
Ὃς τότε γηθήσειεν ἰδὼν πόνον οὐδ' ἀκάχοιτο.

Θαυμάσαντες δὲ καὶ ἐν τούτῳ τὸν Ὅμηρον οἱ Ἕλληνες ἐπῄνουν, ὡς παρὰ τὸ προςῆκον γεγονότων τῶν ἐπῶν, καὶ ἐκέλευον διδόναι τὴν νίκην. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Ἡσίοδον ἐστεφάνωσεν εἰπὼν δίκαιον εἶναι τὸν ἐπὶ γεωργίαν καὶ εἰρήνην προκαλούμενον νικᾶν, οὐ τὸν πολέμους καὶ σφαγὰς διεξιόντα. Τῆς μὲν οὖν νίκης

V. 6. Barn. ναιετάουσι δι' ἄγγεα.
V. 7. χώραν Barn.
V. 9. ἀμάαν] Vulgo ἀμάειν. Barn. malit ἀμᾶσθαι ut codd. Op.
V. 27. διδόναι] Barn. δοθῆναι.

οὕτω φασὶ τυχεῖν τὸν Ἡσίοδον· καὶ λαβόντα τρίποδα χαλκοῦν ἀναθεῖναι ταῖς Μούσαις, ἐπιγράψαντα·

Ἡσίοδος Μούσαις Ἑλικωνίσι τόνδ' ἀνέθηκεν,
Ὕμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον.

Τοῦ δὲ ἀγῶνος διαλυθέντος διέπλευσεν ὁ Ἡσίοδος εἰς Δελφοὺς χρησόμενος, καὶ τῆς νίκης ἀπαρχὰς τῷ θεῷ ἀναθήσων. Προσερχομένου δὲ αὐτοῦ τῷ ναῷ, ἔνθεον γενομένην τὴν προφῆτιν φασιν εἰπεῖν·

Ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ ὃς ἐμὸν δόμον ἀμφιπολεύει,
Ἡσίοδος, Μούσῃσι τετιμένος ἀθανάτῃσι·
Τοῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσται ὅσην ἐπικίδναται ἠώς.
Ἀλλὰ Διὸς πεφύλαξο Νεμείου κάλλιμον ἄλσος·
Κεῖθι δέ τοι θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.

Ὁ δὲ Ἡσίοδος ἀκούσας τοῦ χρησμοῦ, τῆς Πελοποννήσου μὲν ἀνεχώρει, νομίσας τὴν ἐκεῖ Νεμέαν τὸν θεὸν λέγειν· εἰς δὲ Οἰνόην τῆς Λοκρίδος ἐλθὼν καταλύει παρὰ Ἀμφιφάνει καὶ Γανύκτορι τοῖς Φηγέως παισίν, ἀγνοήσας τὸ μαντεῖον. Ὁ γὰρ τόπος οὗτος ἐκαλεῖτο Διὸς Νεμείου ἱερόν. Διατριβῆς δ' αὐτῷ πλείονος γενομένης ἐν τοῖς Οἰνῶσιν, ὑπονοήσαντες οἱ νεανίσκοι τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν μοιχεύειν τὸν Ἡσίοδον, ἀποκτείναντες εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Λοκρίδος πέλαγος κατεπόντισαν. Τοῦ δὲ νεκροῦ τριταίου πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ δελφίνων προσενεχθέντος, ἑορτῆς τινος ἐπιχωρίου παρ' αὐτοῖς οὔσης Ἀριαδνείας, πάντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἔδραμον· καὶ τὸ σῶμα γνωρίσαντες, ἐκεῖνο μὲν πενθήσαντες ἔθαψαν, τοὺς δὲ φονεῖς ἀνεζήτουν. Οἱ δὲ φοβηθέντες τὴν τῶν πολιτῶν ὀργήν, κατασπάσαντες ἁλιευτικὸν σκάφος διέπλευσαν εἰς Κρήτην· οὓς κατὰ μέσον τὸν πλοῦν ὁ Ζεὺς κεραυνώσας κατεπόντωσεν, ὥς φησιν Ἀλκιδάμας ἐν Μουσείῳ. Ἐρατοσθένης

V. 12. Vulgo κάλλιστον. Correxit Boiss. ex coniectura Barn. ἀγλαόν Barn.

V. 16. Οἰνόην] Sic etiam Proculus de gente Hes.; Thuc. III, 95. 98. 102. Οἰνεῶνα. Hinc v. 20 saltem Οἰνεῶσιν scribendum.

V. 31. Ἀλκιδάμας] Fort. Καλλίμαχος.

δέ φησιν ἐν Ἐνηπόδῳ Κτίμενον καὶ Ἄντιφον τοὺς Γανύκτορος ἐπὶ τῇ προειρημένῃ αἰτίᾳ ἀνελθόντας σφαγιασθῆναι θεσμοῖς ξενίοις ὑπὸ Εὐρυκλέους τοῦ μάντεως. Τὴν μέντοι παρθένον, τὴν ἀδελφὴν τῶν προειρημένων, μετὰ τὴν φωρὰν ἑαυτὴν ἀναρτῆσαι· φθαρῆναι δὲ ὑπό τινος ξένου, συνόδου τοῦ Ἡσιόδου, Δημώδους ὄνομα· ὃν καὶ αὐτὸν ἀναιρεθῆναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν φησιν. Ὕστερον δὲ Ὀρχομένιοι κατὰ χρησμὸν μετενέγκαντες αὐτὸν παρ' αὐτοῖς ἔθαψαν, καὶ ἐπέγραψαν ἐπὶ τῷ τάφῳ·

Ἄσκρη μὲν πατρὶς πολυλήϊος· ἀλλὰ θανόντος
Ὀστέα πληξίππων γῆ Μινυὰς κατέχει
Ἡσιόδου, τοῦ πλεῖστον ἐν ἀνθρώποις κλέος ἐστὶν
Ἀνδρῶν κρινομένων ἐν βασάνῳ σοφίης.

Καὶ περὶ μὲν Ἡσιόδου τοσαῦτα· ὁ δὲ Ὅμηρος ἀποτυχὼν τῆς νίκης περιερχόμενος ἔλεγε τὰ ποιήματα, πρῶτον μὲν τὴν Θηβαΐδα, ἔπη ζ', ἧς ἡ ἀρχή·

Ἄργος ἄειδε, θεά, πολυδίψιον, ἔνθεν ἄνακτες·

εἶτα Ἐπιγόνους, ἔπη ζ, ὧν ἡ ἀρχή·

Νῦν αὖθ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν ἀρχώμεθα, Μοῦσαι.

Φασὶ γάρ τινες καὶ ταῦτα Ὁμήρου εἶναι. Ἀκούσαντες δὲ τῶν ἐπῶν οἱ Μίδα τοῦ βασιλέως παῖδες, Ξάνθος καὶ Γόργος, παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἐπίγραμμα ποιῆσαι ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἐφ' οὗ ἦν παρθένος χαλκῆ τὸν Μίδου θάνατον οἰκτιζομένη. Καὶ ποιεῖ οὕτως·

Χαλκέη παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματος ἧμαι.
Ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
Καὶ ποταμοὶ πλήθωσι, περικλύζῃ δὲ θάλασσα,
Ἠέλιος ἀνιὼν φαίνῃ λαμπρή τε σελήνη,
Αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτῳ ἐπὶ τύμβῳ
Σημανέω παριοῦσι, Μίδης ὅτι τῇδε τέθαπται.

Λαβὼν δὲ παρ' αὐτῶν φιάλην ἀργυρᾶν ἀνατίθησιν ἐν Δελφοῖς τῷ Ἀπόλλωνι, ἐπιγράψας·

V. 1. Ἐνηπόδῳ] Barnes. et Bernhardy Erat. p. 241. Ἀνδραπόδῳ.
V. 10. V. Procli gentem Hesiodiam.
V. 18. Correxit Barn. olim ἐπειγομένου.

Φοῖβε ἄναξ, δῶρον τόδ' Ὅμηρος καλὸν ἔδωκα
Σῇσιν ἐπιφροσύναις· σὺ δέ μοι κλέος αἰὲν ὀπάζοις.

Μετὰ δὲ ταῦτα ποιεῖ τὴν Ὀδύσσειαν ἔπη μβ,φ', πεποιηκὼς ἤδη τὴν Ἰλιάδα ἐπῶν μ,έ. Παραγενόμενος δὲ ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας, αὐτὸν ξενισθῆναί φασι παρὰ Μέδοντι τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀθηναίων. Ἐν δὲ τῷ βουλευτηρίῳ ψύχους ὄντος, καὶ πυρὸς καιομένου, σχεδιάσαι λέγεται τούςδε τοὺς στίχους·

Ἀνδρὸς μὲν στέφανος παῖδες, πύργοι δὲ πόληος·
Ἵπποι δ' αὖ πεδίου κόσμος, νῆες δὲ θαλάσσης·
Λαὸς δ' εἰν ἀγορῇσι καθήμενος εἰςοράασθαι.
Αἰθομένου δὲ πυρὸς γεραρώτερος οἶκος ἰδέσθαι
Ἤματι χειμερίῳ, ὁπόταν νίφῃσι Κρονίων.

Ἐκεῖθεν δὲ παραγενόμενος εἰς Κόρινθον, ἐῤῥαψῴδει τὰ ποιήματα. Τιμηθεὶς δὲ μεγάλως παραγίγνεται εἰς Ἄργος· καὶ λέγει ἐκ τῆς Ἰλιάδος τὰ ἔπη τάδε·

Οἳ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνην τ' Ἀσίνην τε, βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,
Τροιζῆν', Ἠϊόνας τε, καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον,
Νῆσόν τ' Αἴγινάν τε, Μάσητά τε, κοῦροι Ἀχαιῶν,
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
Τυδείδης, οὗ πατρὸς ἔχων μένος Οἰνείδαο,
Καὶ Σθένελος, Καπανῆος ἀγακλειτοῦ φίλος υἱός.
Τοῖσι δ' ἅμ' Εὐρύπυλος τρίτατος κίεν, ἰσόθεος φώς,
Μηκιστέως υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος.

V. 1. In MS. ἑλὼν τόδ'. Barn. et Boiss. δῶρόν τοι.

V. 2. Sic Barn. Boiss. olim σῆς ὑπὸ φραδμοσύναις.

V. 3. Barn. ἔπη κδ'. Sed ἔπη etiam sunt versus.

V. 4. Barn. ἐπῶν κδ'.

V. 10. Sic Barn. Olim δ' ἐν πεδίῳ.

V. 11. Barn. ex vita Homeri substituit: χρήματα δ' οἶκον ἀέξει· ἀτὰρ γεραροὶ βασιλῆες ἥμενοι εἰν ἀγορῇ κόσμος δ' ἄλλοισιν ὁρᾶσθαι.

V. 24. Barn. ex Hom. Il. II, 565. Εὐρύαλος.

Ἐκ πάντων δ' ἡγεῖτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
Τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο·
Ἐν δ' ἄνδρες πολέμοιο δαήμονες ἐστιχόωντο
Ἀργεῖοι λινοθώρηκες, κέντρα πτολέμοιο.

Τῶν δὲ Ἀργείων οἱ προεστηκότες, ὑπερβολῇ χαρέντες ἐπὶ τῷ ἐγκωμιάζεσθαι τὸ γένος αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἐνδοξοτάτου τῶν ποιητῶν, αὐτὸν μὲν πολυτελέσι δωρεαῖς ἐτίμησαν, εἰκόνα δὲ χαλκῆν ἀναστήσαντες, ἐψηφίσαντο θυσίαν ἐπιτελεῖν Ὁμήρῳ καθ' ἡμέραν καὶ κατὰ μῆνα καὶ κατ' ἐνιαυτόν, ἄλλην θυσίαν πενταετηρίδα ἐς Χίον ἀποστέλλειν. Ἐπιγράφουσι δὲ ἐπὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ·

Θεῖος Ὅμηρος ὅδ' ἐστὶν, ὃς Ἑλλάδα τὴν μεγάλαυχον
Πᾶσαν ἐκόσμησεν καλλιεπεῖ σοφίῃ,
Ἔξοχα δ' Ἀργείους, οἳ τὴν θεοτειχέα Τροίην
Ἤρειψαν ποινῆς ἠϋκόμου Ἑλένης.
Οὗ χάριν ἔστησεν δῆμος μεγαλόπτολις αὐτὸν
Ἐνθάδε καὶ τιμαῖς ἀμφέπει ἀθανάτων.

Ἐνδιατρίψας δὲ τῇ πόλει χρόνον τινὰ διέπλευσεν εἰς Δῆλον εἰς τὴν πανήγυριν. Καὶ σταθεὶς ἐπὶ τὸν κερατινὸν βωμὸν λέγει ὕμνον εἰς Ἀπόλλωνα, οὗ ἡ ἀρχή·

Μνήσομαι οὐδὲ λάθωμαι Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο.

Ῥηθέντος δὲ τοῦ ὕμνου, οἱ μὲν Ἴωνες πολίτην αὐτὸν κοινὸν ἐποιήσαντο, Δήλιοι δὲ γράψαντες τὰ ἔπη εἰς λεύκωμα ἀνέθηκαν ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ. Τῆς δὲ πανηγύρεως λυθείσης, ὁ ποιητὴς εἰς Ἴον ἔπλευσε πρὸς Κρεώφυλον, κἀκεῖ χρόνον διέτριβεν, πρεσβύτης ὢν ἤδη. Ἐπὶ δὲ τῆς θαλάσσης καθήμενος, παίδων τινῶν ἀφ' ἁλιείας ἐρχομένων, ὥς φασι, πυθόμενος,

Ἄνδρες ἀπ' Ἀρκαδίης θηρήτορες, ἦ ῥ' ἔχομέν τι;

εἰπόντων δὲ ἐκείνων·

V. 3. 4. Haec non reperiuntur in Homero.

V. 19. ποινὴν Barn.

V. 30. Barn. ἦ ῥ' ἔχετ' ἰχθῦς. Male.

Ὁσσ' ἕλομεν λιπόμεσθα, ὃσ' οὐχ ἕλομεν φερόμεσθα,

οὐ νοήσας τὸ λεχθὲν, ἤρετο αὐτοὺς ὅ τι λέγοιεν. Οἱ δέ φασιν ἐν ἁλιείᾳ μὲν ἀγρεῦσαι μηδὲν, ἐφθειρίσθαι δὲ, καὶ τῶν φθειρῶν οὓς ἔλαβον καταλιπεῖν· οὓς δὲ οὐκ ἔλαβον ἐν τοῖς ἱματίοις φέρειν. Ἀναμνησθεὶς δὲ τοῦ μαντείου, ὅτι τὸ τέλος αὐτοῦ ἥκει τοῦ βίου, ποιεῖ τὸ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐπίγραμμα. Ἀναχωρῶν δὲ ἐκεῖθεν, ὄντος πηλοῦ, ὀλισθὼν καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν πλευρὰν, τριταῖος, ὥς φασι, τελευτᾷ. Καὶ ἐτάφη ἐν Ἴῳ. Ἔστι δὲ τὸ ἐπίγραμμα τόδε·

Ἐνθάδε τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει,
Ἀνδρῶν ἡρώων κοσμήτορα, θεῖον Ὅμηρον.

V. 1. Fort. λιπόμεσθ', ὅσα δ' οὐχ ἕλομεν φ.

INDICES.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

Γ. G.

H.

I.

L.

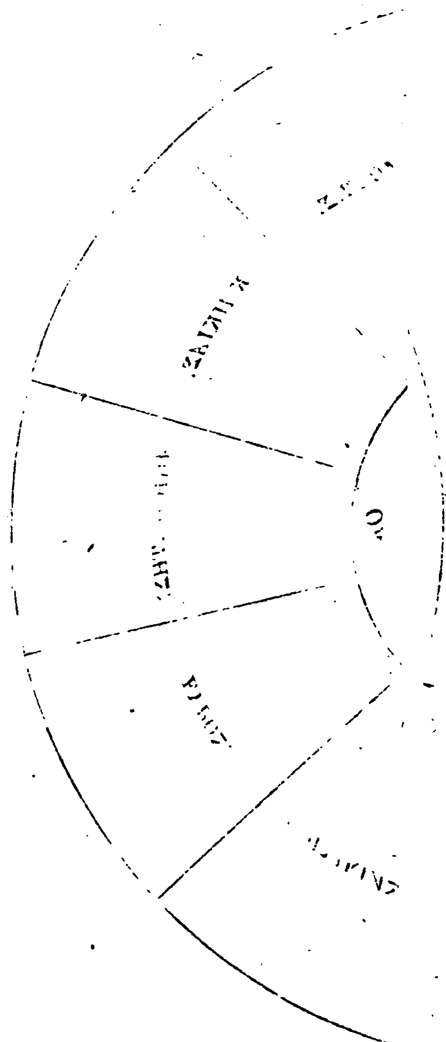
M.

N.

O. Ω.

CORRIGENDA.

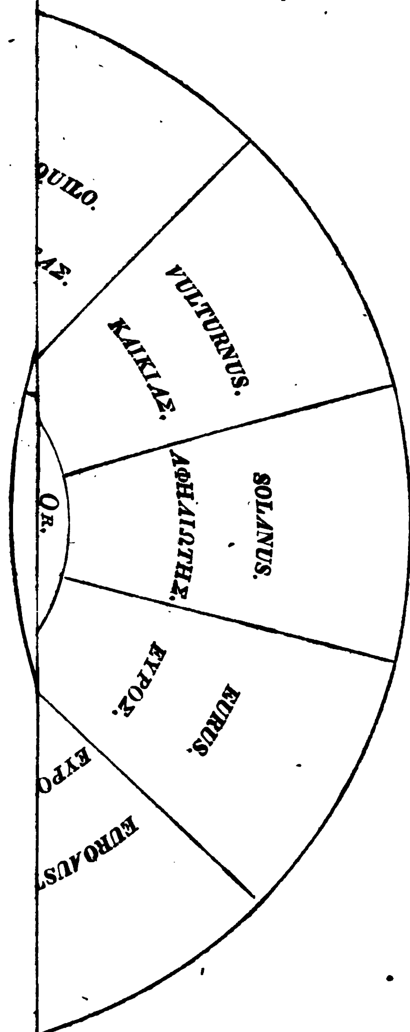
P. XVI, v. 19. l. bisyllabum pro trisyllabum.
— 75. v. 18. l. Ἡφαίστοιο.
— 105. a. vs. 9. l. v. 141 pro 171.
— 109. v. 21. l. Boeckh. de metr. Pind. p. 289.
— 144. b. v. 2. l. coll. V, 103.
— 160. b. v. 2. l. εἰ.
— 180. v. 24. deleatur.

CORRIGENDA.

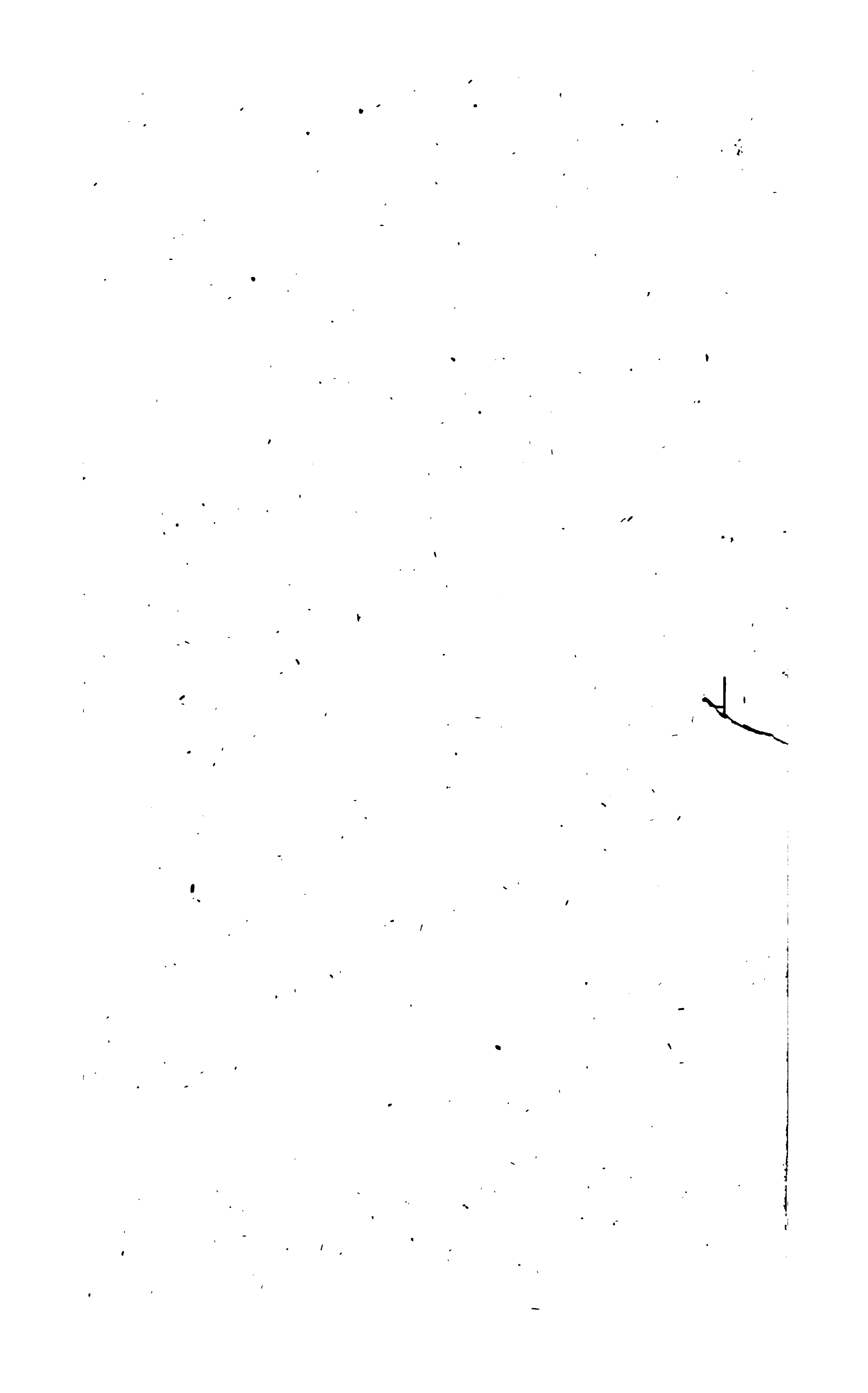
P. XVI, v. 19. l. bisyllabum pro trisyllabum.
— 75. v. 18. l. Ἡφαίστοιο.
— 105. a. vs. 9. l. v. 141 pro 171.
— 109. v. 21. l. Boeckh. de metr. Pind. p. 289.
— 144. b. v. 2. l. coll. V, 103.
— 160. b. v. 2. l. εἰ.
— 180. v. 24. deleatur.

EMENTINO DESCRIPTA.

ERFORDIAE,
TYPIS GUILIELMI HENNINGS.
1831.

λιμὸς καὶ λοιμὸς 155

